Uppsala kommunfullmäktiges tryck 2012

Ser A nr 64-80

Kallelse

Uppsala kommunfullmäktige kallas härmed att sammanträda i Uppsala Konsert & Kongress, Sal B, Vaksala torg 1, måndagen den 23 april 2012, kl 13.00 för behandling av ärenden enligt nedan.

64. Val av justerare och bestämmande av tid för justering av protokollet
65. Eventuella anmälningsärenden

Beslutsärenden

66 Valärenden
67. Årsbokslut 2011 1
68. Detaljplan för kvarteret Se minariet, Uppsala 136
69. Fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun 232
70. Förändring av Uppsala Vatten och Avfall AB:s låneportfölj 410
71. Förlängning av borgen för Björkjärnet AB 413
72. Redovisning av motioner som inte slutgiltigt behandlats av fullmäktige 415
73. Motion av Jeannette Escanilla (V) om att förbättra bemötandet av äldre HBT-personer genom att minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT-certifieras 419
74. Motion av Ulrik Wärnsberg (S) om att klyftorna ökar i Uppsala 427
75. Motion av Pavel Gamov (SD) om insynsplats i kommunstyrelsen 451
76. Motion av Erik Pelling m fl (alla S) om att skapa Årike Storvreta 453

Frågor och interpellationer

77. Interpellation av Liza Boëthius (V) om hyressättning i LSS-boenden (bordlagd KF 2012-03-26) 457
78. Interpellation av Lisa Skiöld (V) om studievägledning i Uppsala kommun, **svar separat** 459
79. Interpellation av Erik Pelling och Carl Lindberg (båda S) om vad som händer med cykelvägen till Ulva kvarn, **svar separat** 461
80. Interpellation av Jeannette Escanilla (V) om äldres situation inom äldreomsorgen i Uppsala kommun, **svar separat** 464

Handlingarna till sammanträdet finns tillgängliga i Stadshuset, kommunledningskontoret och kommuninformationen, stadsbiblioteket samt på uppsala.se

Kommunfullmäktiges sammanträde direktsänds i TV Uppsala och på uppsala.se

Uppsala den 12 april 2012

Lars Bäcklund
ordförande

Astrid Anker
sekreterare

Nr 67. Årsbokslut 2011
KSN-2011-077

Kommunfullmäktig

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna den lämnade årsredovisningen 2011 och fastställa kommunens respektive den sammanställda resultat- och balansräkningen för 2011 enligt *i ärendet redovisad bilaga 1,* samt

att reservera 70 miljoner kronor av årets resultat för att möta framtida pensionsutbetalningar.

Anmäls att kommunstyrelsen för egen del beslutat

att fastställa 2011 års resultat för nämnderna enligt *bilaga 2,*

att fastställa utgående ackumulerat resultat per 2011-12-31 enligt *bilaga 2,*

att fastställa de redovisade investeringarna som pågående till år 2012 enligt *bilaga 3,*

att anmäla uppföljningen av från kommunfullmäktige under året givna uppdrag/direktiv till kommunfullmäktige enligt *bilaga 4,*

att lägga uppföljningen av kommunstyrelsen under året givna uppdrag till handlingarna enligt *bilaga 5,*

att anmäla uppföljningen av den interna kontrollen till kommunfullmäktige i enlighet med *bilaga 6,*

att anmäla temarapport om hållbar utveckling för barn och unga till kommunfullmäktige i enlighet med *bilaga 7,*

att anmäla uppföljning av översiktsplan 2010 till kommunfullmäktige enligt *bilaga 8,* samt

att anmäla Uppsala Stadshus AB:s årsredovisning 2011 till kommunfullmäktige enligt *bilaga 9.*

Bilägges lekmannarevision av Uppsala Stadshus AB och dotterbolag 2011 och lekmannarevisionens granskningsrapporter år 2011 för bolagen i Uppsala Stadshuskoncernen, *bilaga 10.*

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S) reserverar sig enligt *Bilaga A.*

Maria Gardfjell och Frida Johnsson (båda MP) reserverar sig enligt *bilaga B.*

Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig enligt *bilaga C.*

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Cecilia Forss, Liv Hahne, Magnus Åkerman (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Mats Gyllander, Andreas Bergman, Simone Falk (alla M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet

Bokslut för verksamhetsåret 2011 presenteras i bifogad årsredovisning. Som ett led i bokslutsarbetet fastställs även årets resultat respektive utgående ackumulerat resultat för nämnder och styrelser.

Ansvarsförbindelse för den historiska pensionsskulden
Uppsala kommun har, liksom flertalet kommuner i riket, en historisk pensionsskuld i form av en ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998. Enligt prognoser från KPA kommer Uppsalas pensionsutbetalningar från ansvarsförbindelsen successivt att öka från årets nivå 164 miljoner kronor för att nå en kulmen om ca 250 miljoner kronor år

perioden 2020-2025. Därefter sjunker utbetalningarna successivt.

Kommunfullmäktige har sedan 2005 beslutat om årliga reservationer för pensionsutbetalningar mot ansvarsförbindelsen som vid årsskiftet uppgår till 315 miljoner kronor. Av årets resultat föreslås ytterligare 70 miljoner kronor läggas till dessa.

Pågående investeringar
Vid årsskiftet finns pågående investeringsprojekt om motsvarande 440 miljoner kronor. Dessa ingår ej i kommunfullmäktiges investeringsbudget för 2012. Nämndernas förteckning över pågående investeringar från 2011, för överföring till 2012, framgår av bilaga 2.

Uppdrag och direktiv
De uppdrag och direktiv som kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen givit under året och därför ej redovisas i IVE 2011-2014 redovisas i särskild sammanställning i boksl utet. Kommunledningskontoret följer under året upp de uppdrag och direktiv som nämnderna inte verkställt.

Intern kontroll
Uppsala kommuns interna kontroll bedöms likvärdig med genomsnittliga förhållanden i andra kommuner men ambitionerna måste vara högre. Ett systematiskt arbete kring intern kontroll krävs, där den ges tydlig organisatorisk placering och prioritet. Medvetenhet om frågor kring intern kontroll finns liksom teoretisk kunskap om metod och dokumentation. Ett fortsatt tydlig görande av ambition, dokumentation och organisatorisk placering bedöms som centralt för att ökad kvalitet ska bli synlig i uppföljningen. Samtliga nämnders och styrelsers interna kontrollplaner och uppföljningar av dessa finns i akten.

Samverkansgrupp
Information om bokslut 2011 gavs till centrala samverkansgruppen den 14 mars 2011 och den 11 april 2011.

Nämndernas verksamhetsberättelser
Samtliga nämnders och styrelsers verksamhetsberättelser till kommunstyrelsen avseende årsbokslutet finns i akten.

Bilaga A
(S)-reservation
Socialdemokraterna reserverar sig till förmån för följande yrkande:

att godkänna den lämnade årsredovisningen 2011 och fastställa kommunens respektive den sammanställda resultat- och balansräkningen för 2011 enligt bilaga 1,

att reservera 13 miljoner kronor av årets resultat som startkapital till en social investeringsfond för att möjliggöra investeringar i förebyggande insatser som på sikt ger minskade kommunala kostnader.

att reservera 60 miljoner kronor av årets resultat för att möta framtida pensionsutbetalningar.

Motivering

En hög ambitionsnivå när det gäller hanteringen av kommunens pensionsskuld under tider av överskott i budgeten gör att vi som kommun står bättre rustade att möta framtida pensionsutbetalningar. Vi avsätter därför 60 miljoner kronor av årets resultat för att möta framtida pensionsutbetalningar. Men det är en passiv användning av det gångna årets resultat som endast möter redan kända kostnader i framtiden. Utöver detta vill vi därför använda en del av årets överskott för att påbörja uppbyggnaden av en social investeringsfond. Att på detta sätt möjliggöra sociala investeringar är en aktiv åtgärd för att minska framtida kostnader och bromsa nettokostnadsutvecklingen. Med kunskapsbaserade och kostnadseffektiva metoder och utifrån aktuell forskning kring riskfaktorer ska investeringar i förebyggande insatser som minskar kommunens kostnader samtidigt som mänskliga vinster uppnås kunna göras. Genom att avsätta ekonomiska resurser för sociala investeringar gör vi det möjligt att idag också i handling prioritera det förebyggande arbetet i Uppsala kommun. Det handlar inte om någon engångsinsats utan om att styra om resursanvändningen i budgeten över tid så att ett nytt förhållningssätt med större fokus på tidiga insatser kan få fäste.

Bilaga B
MP-reservation
Bokslut 2011
Miljöpartiet reserverar sig mot förslaget till beslut till förmån för att 13 miljoner kronor av årets resultat reserveras som en lokal pott till fortbildning och löneutveckling för lärare, samt att 60 miljoner reserveras för att möta framtida pensionsutbetalningar.

Förutom att alliansens miljö- och klimatpolitik inte håller måttet så är det på skolans område som bokslutet visar upp de största nederlagen. Ambitionen inför verksamhetsåret var att peka ut det pedagogiska området som väldigt viktigt. Det stödde självklart Miljöpartiet. Målen om att ha landets bästa skola har dock inte kunnat uppnås, alliansen har knappast ens närmat sig målet.

Skolan står inför stora reformer. Implementeringen av ny skollag samt nya uppdrag från Skolverket har skett utan nämnvärda resurstillskott till verksamheten/produktionen. Arbetsbelastningen har ökat.

En satsning på skolan måste göras inte bara i ord, utan även med pengar. Miljöpartiet förespråkar att Uppsala kommun långsiktigt stärker lärarnas status, arbetsvillkor och löner. Lärarnas förutsättningar att utföra ett bra jobb är grunden för att få en skola som är bland landets bästa.

Bilaga C
V-reservation
Reservation till förmån för att kommunfullmäktige ska besluta att 23 mnkr av årets resultat reserveras för att inrätta ett socialt investeringskapital som ska möjliggöra investeringar i föreby ggande insatser idag som på sikt ger minskade kommunala kostnader samt att avsätta 50 mnkr till framtida pensioner.

Klass, kön och etnicitet har stor betydelse för Uppsalabornas ekonomiska och sociala förhållanden, för deras hälsa, liv och framtid. Omfördelning av resurser krävs från dem har för mycket till dem som har för lite. Vi måste satsa mer för att förebygga sociala orättvisor och sociala problem. En sådan satsning är sociala investeringar. Sociala investeringar innebär ett långsiktigt samhällsekonomiskt tänkande för att satsa på förebyggande arbete bland i första hand barn och unga. Forskning visar att sociala investeringar är socialt, mänskligt och ekonomiskt lönsamt.

För att barn och unga ska ha det bra måste de vuxna ha det bra. Därför arbetar Vänsterpartiet bl.a. för att alla som arbetar inom kommunen ska ha rätt till heltid och för att lönerna i de lågavlönade kvinnodominerade yrkena ska öka. I bokslutet kan utläsas att antalet deltidsanställningar minskade med 1,8 % procentenheter jämfört med 2010 och att antalet visstidsanställda minskat. Det är positivt men samtidigt ökade antalet timanställda kraftigt.

Under 2011 har barngrupperna inom förskolan fortsatt att vara stora jämfört med 2006. Ökningen från 16,8 barn i barngrupperna 2009 till 18,4 2010 var en mycket oroväckande trend som nu brutits något. 17,8 barn per barngrupp är fortfarande alldeles för många. Talande är att det saknas mål om kvalitet inom förskolan. Det är ett misslyckande att enbart 64 % av de barn som önskade modersmålsstöd i förskolan fick detta.

I sex år har målet varit att Uppsala kommuns skolresultat vara bland de bästa i landet. Än är det långt till att målet uppfylls. Det räcker inte att säga att ett mål ska uppfyllas, åtgärder måste också vidtas för att uppnå målen. Krafttag mot skolsegregationen är en sådan åtgärd, som inte vidtagits, och satsning på lärare en annan.

Kostnaden för ekonomiskt bistånd fortsätter att öka. Majoriteten menar att Uppsalas arbetsmarknad är stabil och arbetslösheten låg. Uppsala har möjligtvis en låg arbetslöshet jämfört men Vänsterpartiet anser att arbetslösheten är hög. Att kalla dagens arbetslöshetssiffror för låga tyder på ett accepterande av en arbetskraftsreserv för att pressa ned lönerna, ett synsätt som Vänsterpartiet inte delar.

2011 var ett turbulent år för enheten för barn och unga, personalomsättningen var allt för hög. Detta märks inte i bokslutet. Det faktum att institutionsplaceringar inte minskat handlar bl.a. om en pressad arbetssituation och hög personalomsättning vilket försvårar möjligheten att göra bra utredningar och föreslå rätt anpassad insats. Det är slöseri med mänskliga resurser.

Målet om minskat utsläpp av växthusgaser kommer att uppnås, enligt årsredovisningen, men det

enda som framgår av texten är åtgärder som vidtagits. Huruvida utsläppen har minskat eller ökat är tydligen inte uppmätt. Aktiviteterna är viktiga men ett mätbart mål borde också mätas och redovisas.

Trots mål om den biologiska mångfalden visar bokslutet att väldigt lite gjorts för att värna den biologiska mångfalden. Snarare minskar den biologiska mångfalden med den förda politiken. Det visar inte minst byggande av nya vägar, detaljplanen för Seminariet, motstånd mot inrättande av naturreservat och att Fritids- och naturvårdsnämnden prioriterat ned arbetet inom infrastrukturen.

Vänsterpartiet hade, tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet, ett annat förslag till IVE och därmed både andra mål och andra ekonomiska resurser för att nå målen, i korthet en politik som är långsiktigt hållbar och som innebär ett rättvist och solidariskt Uppsala.

Kommunstyrelsens ordförandes förord är en del av årsredovisningen. Detta saknades när årsredovisningen behandlades i kommunstyrelsen. Det är otillfredsställande att kommunstyrelsen inte har en komplett handling att för hålla sig till och besluta om.

KSN-2011-0700
BILAGA 1

Årsredovisning 2011
Uppsala kommun

Org.Nr. 212000-3005

Uppsala är en kommun där alla människors lika värde, inneboende kraft och kreativitet respekteras och tas tillvara genom att var och en får möjlighet att påverka sin livssituation i en långsiktigt hållbar miljö som präglas av positiv dynamik, öppenhet och gemensamt ansvar.

Uppsala kommunfullmäktige, maj 2007

Innehållsförteckning

INTRODUKTION

Viktiga händelser 2011 ... 4
Hur finansieras Uppsala kommun – och hur används skattepengarna? ... 6
Kommunstyrelsens ordförandes kommentar ... 8
Stadsdirektören - positiva utsikter i en turbulent tid ... 10

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Omvärldsanalys ... 13
Verksamhetsövergripande styrning ... 18
Styrning och organisation ... 22
Medarbetare och ledare ... 24
Uppdragsverksamheten ... 30
Politisk verksamhet, kommunledning och gemensam verksamhet ... 31
Infrastruktur, stadsutveckling, skydd mm ... 38
Fritid och kultur ... 44
Pedagogisk verksamhet ... 48
Vård och omsorg ... 56
Särskilt riktade insatser ... 67
Affärsverksamhet ... 70
Finansiell analys av Uppsala kommun ... 73
Finansiell analys – sammanställd redovisning ... 80
Nämnder och styrelser inom Uppsala kommun ... 83
Hel- och delägda aktiebolag ... 101
Ekonomisk översikt ... 109
Redovisningsprinciper ... 126
Kommunfullmäktiges beslut ... 127
Revisionsberättelse ... 128

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Externa utförare inom Uppsala kommuns vård och omsorg ... 129
Ordförklaringar ... 130
Fem år i sammandrag ... 131

Viktiga händelser 2011

- För åttonde året i rad redovisar Uppsala kommun ett positivt resultat. Resultatet är 92 miljoner kronor, vilket motsvarar 1 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning.

- Kommunens befolkning fortsätter att öka, under 2011 med 2 214 personer till totalt 200 001 invånare.

- Uppsala kommun fick i december 2011 höjt kreditvärderingsbetyg av Standard & Poor's. På medellång och lång sikt är betyget AA+/positiv. På kort sikt har Uppsala oförändrat högsta betyg.

- En gång-/cykelbro över Fyrisån vid Kungsängen har börjat byggas.

- Under året bedöms att omkring 700 bostäder färdigställts och 1200 bostäder påbörjats.

- Uppsala Resecentrum, uppsalabornas knutpunkt för tåg och bussar, togs successivt i funktion under året med officiell invigning den 12 december.

- Centrumutvecklingen har fortsatt, bland annat genom omvandling av Dragarbrunnsgatan till ett gångfartsområde.

- Förnyelsen av Gottsunda centrum, påbörjad 2009 med planerat avslut 2012, fortskrider. Handelsytorna är i huvudsak färdigställda och i december påbörjades byggnationen av kulturdelen i anslutning till gallerian.

- Utbyggnaden av en multihall i anslutning till Fyrishov har påbörjats. Flera arenafrågor har fortsatt legat vilande i avvaktan på besked från kammarrätten (friidrott och innebandyhall på Gränby sportfält) samt besked från EU-domstolen (Uppsala Arena vid Gränby köpcentrum). Planer och samtal har förts om framtida utveckling av bland annat Studenternas IP och södra åstråket.

- Webbplatsen uppsala.se utsågs av Populär kommunikation till bästa kommunwebb 2011.

- En för länet gemensam kollektivtrafikmyndighet bildades under Landstinget i Uppsala läns huvudmannaskap. Kommunens båda helägda bolag, AB Uppsalabuss och Gamla Uppsalabuss AB samt det delägda bolaget Upplands lokaltrafik AB (29 %) såldes efter årsskiftet till landstinget. Samtidigt genomfördes en skatteväxling om 49 öre mellan länets kommuner och landstinget.

- Det första verksamhetsåret har genomförts för den gemensamma överförmyndarnämnden för Uppsala, Tierps, Östhammars, Älvkarlebys, Heby och Knivsta kommuner.

- Beslut fattat och förberedelser genomförda om bildandet av fyra nya nämnder för samhällsbyggnadsverksamheten från januari 2012. Nämnderna ska betjänas av ett gemensamt kontor, kontoret för samhällsutveckling (KSU).

- Beslut och överenskommelse har fattats om bildande av en gemensam räddningsnämnd för Uppsala, Tierps och Östhammars kommuner med start från januari 2012.

- Uppsalahem AB förvärvade 51 procent av aktierna i Studentstaden i Uppsala AB med 4 000 studentbostäder i en affär där Rikshem AB (fd Bostadsaktiebolaget Dombron) erhöll Uppsalahems dotterbolag Uppsalahem Attika AB. Affären innebar en reavinst om 1 523 miljoner kronor, vilket utgör den huvudsakliga förklaringen till det onormalt goda resultatet i Uppsala kommunkoncern.

- Uppsala Kommuns Fastighets AB sålde fastigheten Kvarnen till ALM Equity AB och Anderson Company Fastighets AB.

Hur finansieras Uppsala kommun - och hur används skattepengarna?

Uppsala kommuns intäkter

Den huvudsakliga intäktskällan är skatteintäkter följd av den kommunalekonomiska utjämningen. Skatteintäkternas storlek beror av det kommunala skatteunderlagets storlek och den kommunala skattesatsen. I Uppsala var skattesatsen 21,33 under 2011. Skatteunderlaget varierar baserat på många olika faktorer, där sysselsättningen är den enskilt viktigaste. En högre sysselsättning genererar, allt annat lika, ett högre skatteunderlag och därmed högre skatteintäkter.

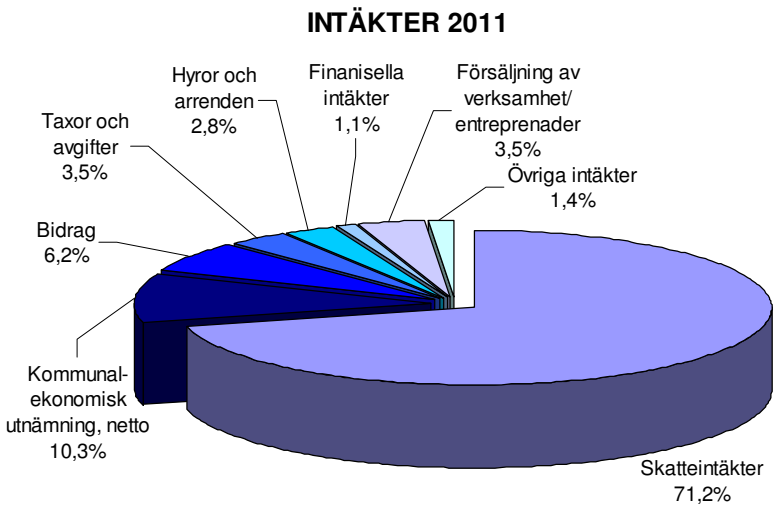

Efter skatteintäkterna följer den kommunalekonomiska utjämningen. Den består av såväl kommunala fastighetsavgifter som bidrag från och kostnader till själva utjämningssystemet. Utjämningssystemet syftar till att utjämna strukturella skillnader mellan rikets kommuner, för att säkerställa att en grundläggande samhällsservice kan erbjudas i hela landet.

SÅ ANVÄNDER UPPSALA KOMMUN SKATTEPENGARNA!

Nettokostnaderna uppgick 2011 till omkring 9 miljarder kronor.
Hur fördelades de mellan verksamhetsområden?

- **Politisk verksamhet, kommunledning och gemensam verksamhet (3,1 %)**
  Här samlas kostnader för nämnd-, bolags- och styrelseverksamhet, stöd till politiska partier och administration knuten till kommunens ledning. Exempel är stöd till politiska partier, revision, viss administration av kommunens nämnd- och styrelseorganisation, stadsarkiv, kommunledningskontor samt vissa lokalkostnader.

- **Infrastruktur, skydd mm (5,4 %)**
  Här redovisas insatser för den grundläggande infrastrukturen. Exempel är gator, vägar, parker, bostadsplanering, naturvård, friluftsliv, miljö och hälsa, beredskap för brand och olyckor samt näringslivsfrämjande verksamhet. Den snörika vintern i början av året innebar extra kostnader för vinterväghållning inom verksamheten.

- **Fritid och kultur (4,1 %)**
  Fritids- och kulturlivet bidrar till tillväxt och välfärd genom att skapa attraktiva levnadsförutsättningar Här finns kostnader för exempelvis musik och teatr, bibliotek, fritidsgårdar, bad- och idrottsanläggningar, idrottsarrangemang, stöd till föreningsliv, konst- och museiverksamhet.

- **Pedagogisk verksamhet – förskola (13,0 %)**
  Uppsala kommun tillhandahåller mer än 10 000 förskoleplatser. Förskolan ger ett viktigt bidrag för det enskilda barnets utveckling, men är även en förutsättning för en dynamisk och fungerande arbetsmarknad. Under året utökades antalet platser i förskolan med 508, en ökning av kapaciteten med 5 procent.

- **Pedagogisk verksamhet – grundskola (20,5 %)**
  Grundskolan, som omfattar åldersintervallet 6-15 år, utgör kommunens enskilt största kostnad. Under 2011 tillhandahölls omkring 20 000 grundskoleplatser. Omkring 17 procent av eleverna valde fristående skolor medan resterande 83 procent gick i en kommunalt driven grundskola.

- **Pedagogisk verksamhet – gymnasieskola och vuxenutbildning (10,3 %)**
  Gymnasieskolan omfattar åldersintervallet 16-19 år. Med vuxenutbildning avses bland annat yrkesutbildning och svenska för invandrare. Under året tillhandahölls omkring 8 000 platser i gymnasieskolan och omkring 2 000 i vuxenutbildning.

- **Vård och omsorg 0-20 år (6,4 %)**
  Dominerande kostnad inom området, drygt 70 procent, utgörs av barn och ungdomsvård i form av information, rådgivning, vård och stöd. Exempel är familjehemsboende och strukturerad öppenvård. Vård och omsorg av funktionshindrade motsvarar omkring 30 % av kostnaderna.

- **Vård och omsorg 21-64 år (14,7 %)**
  Huvudsaklig kostnad är vård och omsorg om funktionshindrade, omkring 70 procent av områdets totala kostnad. Exempel på insatser är personliga assistenter, särskilda bostäder och dagverksamheter. Ekonomiskt bistånd motsvarar 22 procent av områdets kostnader och missbrukarvård och övrig vård motsvarar 9 procent av kostnaderna.

- **Vård och omsorg +65 år (18,0 %)**
  Avser insatser för gruppen äldre än 65 år. Exempel på insatser är hemtjänst och vårdboenden. Under 2011 har omkring 4 000 medborgare tagit del av tjänster som tillhandahålls inom verksamhetsområdet, en ökning med 200 från föregående år.

- **Särskilt riktade insatser (1,3 %)**
  Verksamheten avser mottagning och introduktion av invandrare och flyktningar samt arbetsmarknads- och sysselsättningsinsatser.
  Efter introduktionsperioden, som finansieras av statliga Migrationsverket, kan försörjningsstöd utgå upp till maximalt tre år efter ankomståret.

- **Affärsverksamhet (3,2 %)**
  Under verksamheten samlas kostnader för subventionerad kollektivtrafik samt färdtjänst. Här finns även en begränsad uthyrning av bostäder och lokaler. Vid årsskiftet övergick kollektivtrafiken till landstinget och skatteväxling genomfördes mellan parterna om 49 öre varför kostnaderna försvinner från kommunens redovisning 2012.

Uppsala KOMMUN

Kommunstyrelsens ordförandes kommentar

FOTO FREDRIK AHLSTEDT	*”Uppsala står starkt när det blåser”*

Ekonomi i balans
Uppsala kommun levererar ett starkt resultat om 92 miljoner kronor för 2011. Då ska noteras att det inrymmer en oförutsedd engångskostnad för pensioner om 51 miljoner kronor.

Uppsala har ett robust styrsystem som gör att vår ekonomi är stark och står stadigt även om det blåser utanför Uppsala. Den finansiella oro som finns utanför Sverige och Uppsala är fortfarande oroväckande och gör att vi skall fortsätta med försiktighet och sparsamhet. Under 2011 utsattes Europa och Sveriges ekonomi för hårt tryck vilket har gett en viss avmattning i ekonomin och tvingade Uppsala till viss återhållsamhet. Detta klarade organisationen och dess medarbetare på ett galant sätt. Fullmäktige antog i december en reviderad budget för 2012. En ekonomi i balans är det enskilt viktigaste för att vi skall klara våra långsiktiga åtaganden inom välfärdens kärna, för barnen i förskolan, för de äldre, för de svagare i samhället och alla våra elever.

Välfärdens kärna
Med vår starka ekonomi har vi haft möjlighet att utveckla välfärdens kärna och satsa mer på bland annat förskolan, äldreomsorgen och skolan. Utbyggnaden av förskolan har skett i rekordfart men ändå inte varit tillräcklig under året. Därför krävs fortsatta investeringar.

Trygghet har varit ett ledord genom det gångna året, förmågan att ha trygghet för de enskilda och visa på trygghet för anhöriga eller föräldrar i varje enskild verksamhet. Medarbetarna har gjort ett fantastiskt arbete inom alla våra välfärdsverksamheter och jag är stolt varje gång jag besöker ett äldreboende, en förskola eller någon annan verksamhet i vår kommun.

Valfriheten har ökat ytterligare i Uppsala under 2011. Vi har gett möjligheten för fler föräldrar att välja skola, vi har gett möjligheten för fler äldre att kunna välja vilken hemtjänst du vill ha och vi har gett funktionshindrade mer valfrihet genom att själva kunna välja olika typer av daglig verksamhet. Detta är valfrihet när den är som bäst.

I Uppsala arbetar vi outtröttligt vidare med att göra verksamheten ännu bättre och ge medborgarna/brukarna bästa möjliga service. Därför har vi ett omfattande program för uppföljning inom till exempel äldreomsorgen där vi följer upp de enskilda entreprenadkontrakten och dels följer upp de enskilda individernas nöjdhet så att rätt service erhålls.

Av de kommunalt finansierade tjänsterna utfördes 2011 drygt 30 procent av externa producenter medan kommunens egen produktion utförde knappt 70 procent. Andelen externt utförda tjänster har ökat de senaste åren vilket lett till ökad mångfald och valfrihet.

Utveckling för Uppsala
Uppsala växer och har en stabil och väl fungerande arbetsmarknad. De goda kommunikationerna med Stockholm gör att många av våra medborgare har tillgång till en stor och kvalificerad arbetsmarknad.

Det finns bra utbildningsmöjligheter vid Uppsalas två universitet som båda rankades bland de mest attraktiva högskolorna nyligen i en undersökning. De stora investeringarna som görs vid Sveriges lantbruks universitet och vid Uppsala universitet kommer att bidra till ytterligare utveckling av Uppsala.

Viktiga och spännande projekt pågår för att utveckla Uppsalas bostadsmarknad. De största projekten som pågår är Östra Salabacke, Rosendalsområdet, Börje tull, Storvreta, Jälla och Funbo. En del av strategin är en förtätning av centrala Uppsala för att få ett mer hållbart samhälle ur miljö och ekonomiskt perspektiv. Förtätning av staden kräver fler gångytor i centrum, större omfattning av parker och rekreationsområden och nya lösningar för parkering av cyklar såväl som för bilar.

Viktigt för bostadsproduktionen är också att fler privata byggaktörer upptäcker Uppsala som marknad och ett intensivt arbete har pågått kring detta vilket har gett resultat vid marktilldelningen i Östra Salabacke som innebar samarbete med åtta för Uppsalamarknaden nya byggentreprenörer.

Uppsalas hemsida fick pris som bästa kommunsida 2011. Medborgarnas ställning stärks med insyn och information, inte minst viktigt mot bakgrund av lag om valfrihet, där individens val av utförare av tjänster stärks.

Attraktiv arbetsgivare i medskapande klimat
Medarbetarna är vår viktigaste resurs. Under 2011 utarbetades en ny arbetsgivarpolicy som kommunfullmäktige fastställde på det nya året. En ny viktig förändring är att vi inför begreppet medskapande för att öka delaktigheten än mer i vår organisation.

Flera förändringar i Uppsala kommuns organisation genomfördes eller beslutades under året. Förväntningen är att detta ska stärka kapaciteten att leverera kvalitativa tjänster. Ett samlat uppdragskontor för hälsa, vård och omsorg etablerades 1 januari 2011 och nya nämnder och ett gemensamt kontor för samhällsutveckling etableras från 1 januari 2012. Att renodla nämndernas uppdrag och samla nämndernas personal i större och starkare enheter är ett sätt att öka kapaciteten att leverera kvalitativa tjänster. Uppsala samarbetar sedan 2011 i en gemensam överförmyndarnämnd för sex kommuner och från 2012 i en gemensam brand- och räddningsnämnd för tre kommuner.

Uppsala står mycket starkt efter ett väl genomfört 2011 vilket ger goda förutsättningar för framtiden.

Uppsala den 11 april 2012,

Fredrik Ahlstedt
Kommunstyrelsens ordförande (M)

Stadsdirektören - positiva utsikter i en turbulent tid

FOTO KENNETH HOLMSTEDT	*”Tillsammans formar vi ett bättre Uppsala.”*

Året som gick gav många avtryck till stöd för detta påstående. Det är när vi arbetar tillsammans och resurser får samverka som vi gör störst skillnad. Att få möjlighet att reflektera över vad som faktiskt åstadkommits är en förmån. Genom att se förändring kan vi också hämta energi till ett fortsatt förverkligande av våra gemensamma ambitioner.

I november 2011 passerade Uppsala kommun 200 000 medborgare. Uppsala blev då en av de fyra storkommuner som även kan kalla sig storstad. Att vara storstad är inget självändamål. Det som fört Uppsala kommun till 200 000 innevånare är däremot ett antal framgångsfaktorer som var och en kan definieras som självändamål.

Uppsalas ekonomi är, vill jag påstå, stabil med positiva framtidsutsikter. En ansvarsfull förvaltning har genererat ett åttonde år i följd med positivt resultat. För den som känner kommunens historia är detta ett gott betyg till den organisation och styrning som leder kommunen mot framtiden. Uppsalas ställning illustreras även av Standard & Poor’s bedömning från december 2011. Då höjdes den medellånga och långa kreditvärdigheten från AA stabil till AA +/positiv, det näst högsta betyg som kan ges. Målet AAA är något att sträva emot. För kreditvärdigheten på kort sikt tillhör Uppsala oförändrat den allra högsta betygsgruppen. Vi har anledning att vara stolta över detta i en tid av turbulens och osäkerhet i den globala ekonomin.

Uppsala är en viktig aktör i en dynamisk region. En gemensam arbetsmarknad och en ökande mobilitet kräver effektiva kommunikationer. Satsningen på Uppsala resecenter har förbättrat möjligheterna för en fortsatt utveckling av kollektivttrafiken i regionen. Med resecenter har en knytpunkt skapats för lokal, regional och global kommunikation. Sedan tidigare har en avsättning även gjorts för Uppsala kommuns hela framtida medfinansiering av citybanan i Stockholm.

Under året beslutades att landstinget från 2012 är huvudman för all kollektivtrafik i Uppsala län. Det skapar möjligheter till synergier mellan de olika trafikslag och trafikuppdrag som tidigare varit spridda på flera huvudmän. Kommunen har ett mycket strakt intresse och incitament att bidra till en fortsatt positiv utveckling av kollektivtrafiken och ser fram emot ett gott samarbete med den nya kollektivtrafikmyndigheten.

En kommun har ett ansvar mot varje medborgare att prioritera användningen av gemensamma resurser rätt. Tydliga prioriteringar skapar förtroende och förutsättningar för en fortsatt utveckling. I denna anda har den kommunala organisationen under året fortsatt varit föremål för utvärdering och förändring. Från första januari 2011 bedrivs överförmyndarverksamheten för stora delar av länet under en gemensam nämnd med ett kansli. Ökad samverkan över kommungränser är en ökande trend i Sverige. Beslut har under året tagits om en gemensam räddningsnämnd för Uppsala, Tierps och Östhammars kommuner från och med 2012.

Uppsalas kommuns interna organisation påverkas vid årsskiftet av omställning inom ytterligare ett område, stadsbyggnadsverksamheten. Ett gemensamt kontor skapas av fyra kontor. Nämnderna med ansvarar för stadsbyggnadsverksamheterna har fått renodlade uppdrag och mandat. I samband med detta övertar kommunstyrelsen ansvaret för strategiska mark- och exploateringsfrågor. Förvissningen är att dessa förändringar, efter en omställningsperiod, leder till en ökad nytta för medborgaren och kommunen.

Ett annat område som påverkas av omställning är den egna produktionen inom vård och bildning. En allt större del av välfärdstjänsterna produceras idag av externa utförare. Tillsammans med demografiska förändringar innebär detta att kapaciteten inom den kommunala organisationen måste balanseras mot efterfrågan. Mekanismen bakom detta är enkel i teorin men kräver att beslut fattas för att säkerställa rätt kvalitet och omfattning i den egna organisationen.

Omställningen mot externt utförda tjänster kräver även ett delvis förändrat arbetssätt från kommunens uppdragsnämnder. Tydliga krav måste ställas på mer aktiv uppföljning av ingångna avtal. Uppmärksamheten kring detta har varit stor i media under året, där flera vårdboenden och skolor runt om i Sverige kritiserats. Här finns ett viktigt utvecklingsområde att säkerställa rätt organisation, kompetens och metodik för att verifiera att tjänsterna motsvarar de förväntningar vi har som kommun och medborgare.

Under året har flera stora affärer mellan kommunen och omvärlden genomförts. Uppsalahem AB har i en strategisk affär säkerställt att omkring 4 000 studentbostäder även fortsatt kommer att finnas tillgängliga i Uppsala. Det är en vikig förutsättning för att vi ska attrahera studenter till våra två universitet av världsklass. Uppsala Kommuns Fastighets AB har avvecklat sitt ägande i Kvarnengallerian för att frigöra resurser till andra mer strategiska utvecklingsprojekt för Uppsalas framtida tillväxt. I en uppgörelse med Landstinget i Uppsala län som från årsskiftet är huvudman för kollektivtrafiken, har kommunens ägande i två affärsdrivande bolag inom kollektivtrafiken överförts till landstinget.

Tillsammans gör vi skillnad!

Kenneth Holmstedt
Stadsdirektör

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Omvärldsanalys

Uppsala fortsätter att växa
I november 2011 passerade Uppsala kommun 200 000 innevånare. Befolkningstillväxten om cirka 2 200 personer under 2011 var något lägre än under perioden 2008-2010, vilket främst beror på ett minskat bostadsbyggande. Den fortsatta befolkningstillväxten är en god indikator för kommunens attraktionskraft.

Befolkningsutveckling 1980-2030 för Uppsala kommun och riket totalt

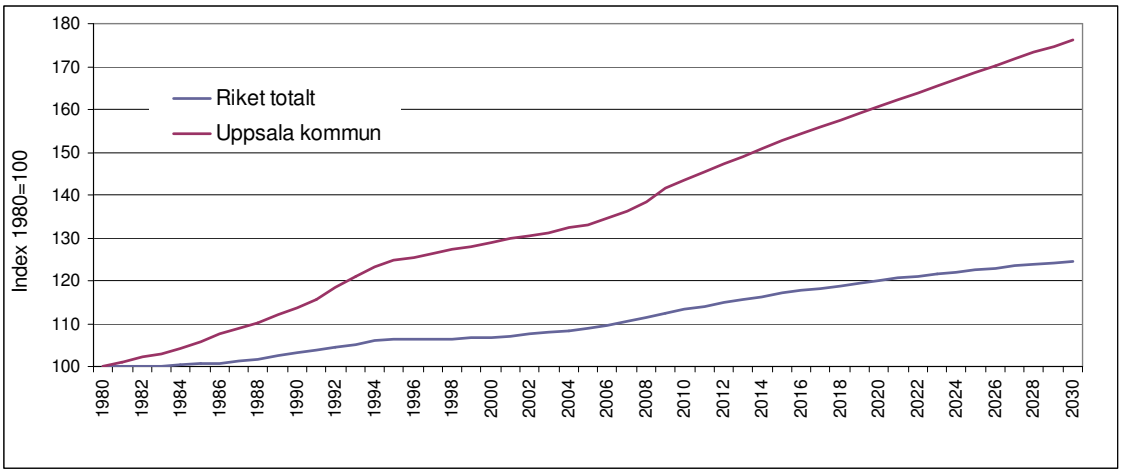

Hållbar utveckling
Betydelsen av begreppet hållbar utveckling är att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

För en kommun ligger det ett starkt intresse att värna dessa värden. En kommun är ett geografiskt område med en grundläggande verksamhetsförutsättning att den ska bestå och erbjuda möjligheter även för kommande generationer. Varje generation har alltså både rättigheter och skyldigheter.

Uppsala växer vilket är en viktig parameter för att generera de resurser som krävs för att anpassa verksamheterna efter förändrade behov. Uppsala vill dessutom växa ansvarsfullt – genom bevarande av de faktorer som skapar livskvalitet för medborgarna. Samhällsservice måste anpassas efter förändrade behov, exempelvis i form av skolor, gator, kultur, äldreboenden och kollektivtrafik. Samtidigt måste sysselsättning och utbud av bostäder, natur- och rekreationsområden säkerställas. En hållbar utveckling kräver därför helhetssyn på ekonomisk tillväxt, sociala förhållanden och ekologiska värden.

Att kontinuerligt följa och mäta tillståndet inom kommunen är en förutsättning för att påvisa hållbar utveckling. Att anpassa verksamhet och organisation baserat på nya krav och förväntningar är en nödvändighet för att leverera en adekvat service till medborgarna.

Demografi och välfärdstjänster – en utmaning
Uppsalas demografiska förutsättningar är relativ sett goda. Samtidigt avspeglar de samma självklara utmaning som återfinns i de flesta kommuner i Sverige och stora delar av Europa – en ökande andel äldre av den totala befolkningen. Förutsättningarna är ännu gynnsamma, men utmaningen är tydlig. Samhällets åtagande för en åldrande befolkning kommer att öka i framtiden och den så kallade försörjningskvoten minskar. Försörjningskvoten definieras som summa befolkning i åldrarna 0-19 år samt 65 år och äldre, dividerat med den yrkesaktiva befolkningen i åldrarna 20-64 år.

I diagrammet nedan åskådliggörs Uppsala kommuns förväntade nettokostnadsutveckling under perioden 2010-2030 fördelat på åtagandet för relevanta åldersgrupper. Diagrammet utgår från 2010 års pris, varför förändringen helt relaterar till volymförändring. En stabil ökning av det totala invånarantalet förutses med omkring en procent årligen. Kostnaden för de grupper som generellt sett förväntas ianspråkta mest av

kommunens resurser ökar. Kommunen måste säkerställa tillgång till kvalitativa tjänster inom vård och omsorg för den äldsta gruppen, äldre än 80 år (röd linje). Samtidigt ökar även behoven inom det pedagogiska området i åldrarna upp till 20 år (gröna linjer).

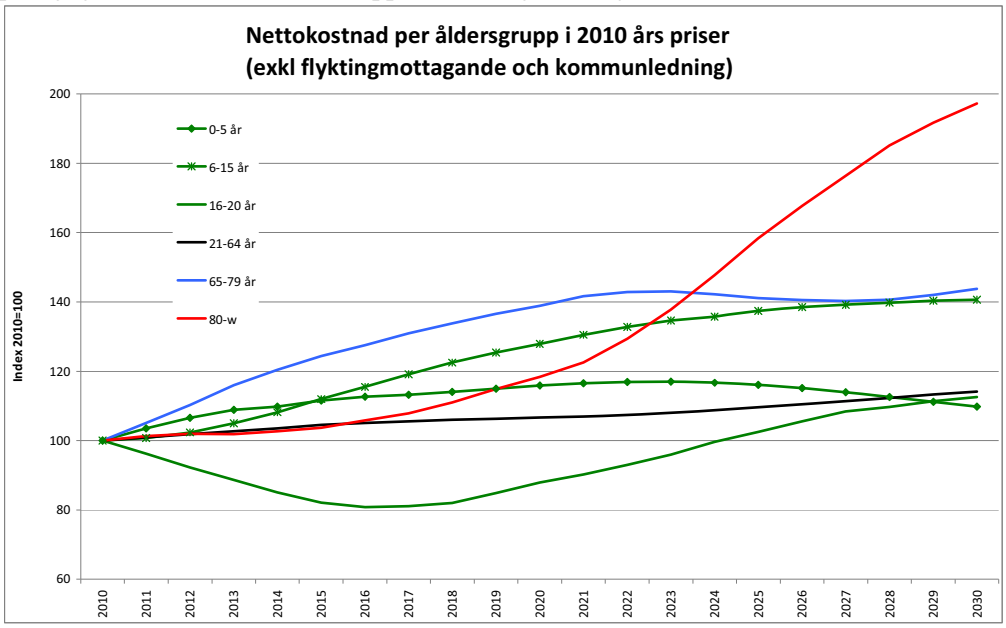

För att möta ökande och förändrade behov krävs en effektiv organisation som åstadkommer största nytta för tillgänglig resurs. En balans mellan egen kapacitet och externt tillhandahållna tjänster kan vara en komponent för att nå och upprätthålla kvalitet. En stärkt uppföljning, utvärdering och analys av såväl egen produktion som extern produktion är en annan viktig åtgärd för att möta framtidens utmaningar. God planering och styrning baserad på kunskap om verksamheten och behoven är nödvändig för framgångsrik vidareutveckling av Uppsala.

Tillväxt och arbetsmarknad

Uppsala är strategiskt beläget. Närheten till Stockholm men även andra intressanta växande områden i mälarregionen skapar en intressant dynamik inom många områden, inte bara arbetsmarknaden. Sveriges största flygplats, järnväg och vägar bidrar till Uppsalas goda kommunikationsmöjligheter.

Uppsala kommun är ett unikt kultur- och kunskapscentrum med två universitet, kunskapsintensiv näringsverksamhet och bred offentlig sektor med bland annat kommun, landsting inklusive akademiskt sjukhus samt statliga myndigheter. Därtill finns och en starkt växande handelssektor. Bredden borgar för en fortsatt stabil utveckling av den lokala arbetsmarknaden.

Under 2011 steg sysselsättningen kraftigt i Uppsala län. Under kvartal tre 2011 beräknades länet ha cirka 10 000 fler sysselsatta än under det sista kvartalet 2010 (SCB AKU). Andelen sysselsatta i åldrarna 15-74 var 67,9 procent under kvartal fyra 2011, att jämföra med 65,3 procent i riket.

Den totala arbetslösheten i Uppsala kommun under 2011 var 4,6 procent i åldrarna 16-64 år, lägre än 2010. Motsvarande andel i riket var 6,2 procent. Prognosen för 2012 är en avmattning på arbetsmarknaden. Erfarenheten är dock att Uppsala kommun påverkas relativt sett mindre av konjunktursvängningar än omvärlden, i första hand till följd av arbetsmarknadens sammansättning.

Det ljusare arbetsmarknadsläget har påverkat lönesummeutvecklingen, ett vanligt tillväxtmått, positivt. Den samlade utbetalningen av löner i Uppsala län översteg för första gången 10 miljarder kronor under det andra kvartalet 2011. Lönesummans tillväxt i länet beräknades till 7,2 procent under kvartal tre 2011, att jämföra med 6,0 procent i riket (säsongsrensat, trendjusterat och uppräknat till årstakt).

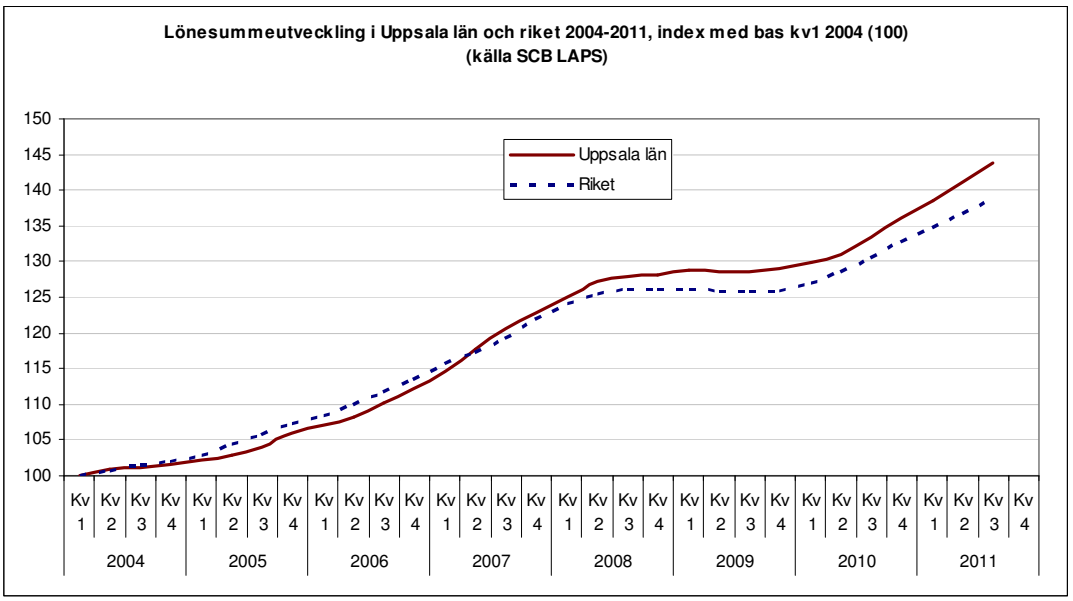

Intäkterna i en kommun baseras på skatteunderlaget. Högre sysselsättning och lönesummeutveckling genererar, allt annat lika, ett högre skatteunderlag. Uppsala såg under 2011 skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning öka med 4,0 procent jämfört med föregående år.

Den globala ekonomin har genomlevt ett turbulent 2011 och förutsättningarna för 2012 är allt annat än stabila. Inbromsningen i den globala ekonomin påverkar Sverige och Uppsala kommun. En avmattning i tillväxttakten kan väntas, med sjunkande sysselsättning och nedjusterade prognoser för skatteunderlagets utveckling som konsekvens. Förutom generell påverkan på skatteunderlaget är effekter som förändring i ränteläge, eventuellt uteblivna privata investeringar och etableringar, ökat åtagande för försörjningsstöd, utbildning och stimulansåtgärder viktiga för kommunens planering.

Uppsala kommun har dock anledning till viss tillförsikt, förutsättningarna för en stabil verksamhet är relativt goda. Ett uttryck för detta gavs i december 2011 genom kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's bedömning av Uppsala kommun. På kort sikt tillhör Uppsala kommun oförändrat den grupp som rankas högst, med betyget A-1+. På längre sikt har Uppsala enligt samma bedömning förbättrat sina utsikter från AA+/stabil till AA+/positiv, det näst högsta betyg som kan ges.

Ett fortsatt aktivt arbete som möjliggör inflyttning är betydelsefullt för att upprätthålla Uppsalas tillväxt. Exempel på angelägna områden är effektiva lokala och regionala kommunikationer, en ytterligare utvecklad lokal arbetsmarknad samt bostadsbyggande och kommunal service.

Bostadsmarknaden är en central faktor för en växande kommun. Under femårsperioden 2006-2010 var Uppsala kommun en av de kommuner som i genomsnitt färdigställde flest bostäder per capita (plats 7 av 290). Under 2011 bedöms byggandet av cirka 1 200 nya bostäder ha påbörjats och 700 bostäder färdigställts, vilket är något fler än under 2010 då 1066 lägenheter påbörjades och 679 färdigställdes.

Folkhälsa och livskvalitet

En attraktiv kommun erbjuder inte bara bostäder, arbetstillfällen och infrastruktur. För att skapa livskvalitet krävs mer. Uppsala beskrivs ibland som en stor småstad. En innebörd av detta är att tillgängligheten är hög till fritidsaktiviteter, kulturupplevelser och andra möjligheter till personlig utveckling. Med ett strategiskt läge i en spännande och dynamisk region är upplevelser sällan långt borta.

Under året har arbetet att skapa ett naturreservat av området från Kungsängsbron i norr till Flottsund i söder fortskridit. Området som kallas Årike Fyris innefattar Fyrisån, dess fuktängar och omgivande jordbruksmarker samt skogsområdena Ultunaåsen, Sunnerstaåsen och Lilla Djurgårdsskogen. Syftet med reservatet är att bevara och utveckla landskapet och dess natur- och friluftsvärden. Årike Fyris skapar

tillsammans med andra naturresurser som exempelvis Ekoln, Hågadalen, Stadsskogen, Lunsen, Hammarskog och Fjällnora fina möjligheter till rekreation.

Uppsala är representerat på högsta nivå i flera stora idrotter. Minst lika viktig är dock att möjligheterna till breddidrott och motion är goda. Frågan om arenor och idrottshallar har under året varit fortsatt aktiv. De första spadtagen togs under året för multisporthallen vid Fyrishov. Diskussioner har förts om utveckling av förutsättningarna för bland annat fotboll och bandy på Studenternas IP. I avvaktan på utslag från Kammarrätten (Gränby sportfält) och EU-domstolen (Gränby arena) har de två stora inomhusarenaprojekten varit vilande. Frågan om förbättrade villkor för idrottsverksamheten i Uppsala är angelägen och förhoppningen är att de frågetecken som funnits kring investeringar ska rätas ut under 2012.

Kultur- och föreningslivet är rikt i Uppsala med ett spännande utbud på exempelvis Uppsala stadsteater och privata scener för såväl teater som musik. Uppsala är hem för de kända körerna Orphei drängar och Allmänna sången som bägge har återkommande populära och traditionsrika framträdanden. Sedan 2001 genomförs årligen Uppsala Reggae Festival på festivalområdet KAP. KAP-området, som ligger i anslutning till centrala staden, är föremål för en utvecklingsdiskussion inriktad mot att ytterligare höja platsens attraktionskraft. Uppsala kommun är mångkulturell och kan som sådan erbjuda ett rikt utbud av bland annat restauranger, föreningar och trossamfund. Bibliotek, museer, historiska byggnader, hembygdsgårdar och kulturmiljöer är andra exempel på mervärden att värna och utveckla i Uppsala.

Under året har det delägda bolaget Uppsala Tourism AB uppgraderats och förstärkts. Bolaget ska under namnet Destination Uppsala AB leda arbetet med marknadsföring av Uppsala. I uppdraget ingår att utveckla varumärket Uppsala, att koordinera stadens arenabolag samt att på uppdrag av Uppsala kommun ansvara för större återkommande arrangemang. Arbetet ska skapa mervärden för Uppsalas besöksnäring, men även bidra till ökat medvetande hos medborgare och omvärld om Uppsalas unika fördelar.

Att mäta livskvalitet är svårt, gränsande till omöjligt. Att bevaka olika indikatorer som påvisar livskvalitet är både dock möjligt och angeläget. Exempel på sådana lokala indikatorer är besöksfrekvens vid kulturarrangemang, idrottsevenemang, naturområden etc. Andra indikatorer som är viktiga att följa och jämföra med riket och andra kommuner är exempelvis utbildningsresultat i skola, trygghetsindex, brottsstatistik, nöjdhetsmätningar, utvecklingen av försörjningsstöd mm.

Med återkommande periodicitet genomför Statistiska Centralbyrån (SCB) en medborgarundersökning. Vid den senaste undersökningen 2010 deltog 64 kommuner. En av de frågeställningar SCB försöker svara på är: Hur bedömer medborgarna sin kommun som en plats att bo och leva på?

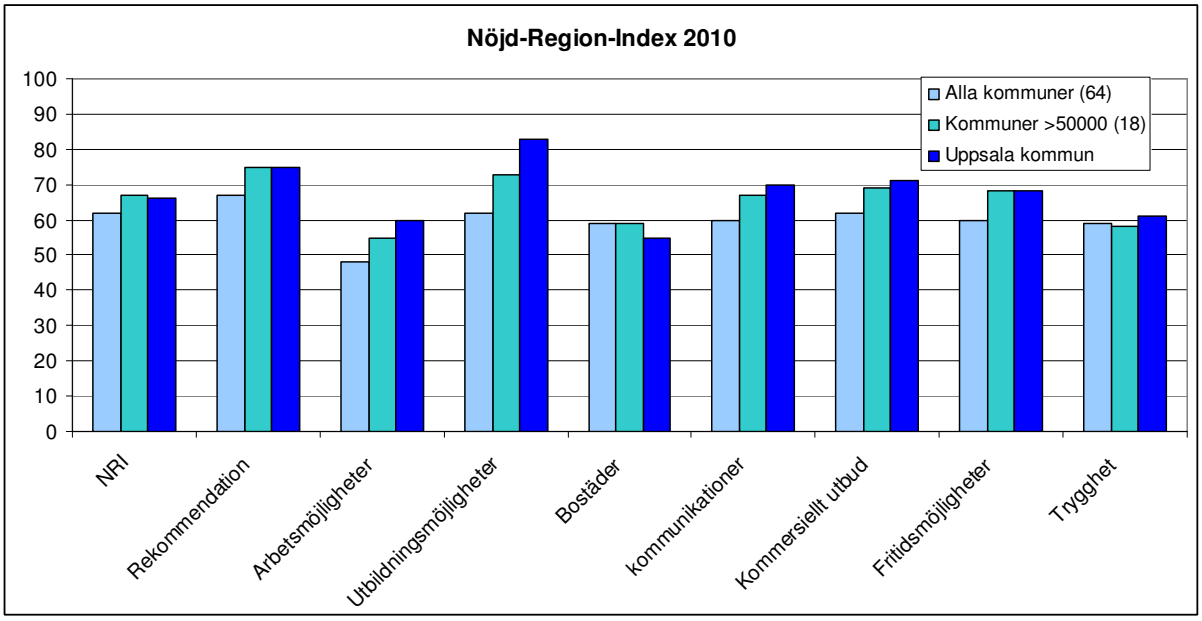

I undersökningen vägs parametrarna samman till ett samlingsvärde, nöjd-region-index (NRI). Uppsalas NRI-värde har förbättrats från 60 till 66 sedan 2005 då Uppsala deltog första gången. Undersökningen

indikerar att Uppsalas tydligaste relativa styrka finns inom arbetsmarknad och utbildningsmöjligheter medan bostadsmarknaden är ett förbättringsområde.

Kommunorganisationen och omvärlden

Även den interna kommunorganisationen måste ta hänsyn till omvärlden. En viktig aspekt är kompetensförsörjning. Medelåldern bland kommunens medarbetare är relativt hög vilket i kombination med förskjutningar i efterfrågan på de tjänster kommunen tillhandahåller kräver anpassningar. Detta yttrar sig i ett ökande behov av nyrekrytering under de närmaste åren. Dessa rekryteringar sker i åldersgrupper som är relativt sett mindre än tidigare och där kommunen i ökande utsträckning konkurrerar om samma resurser som andra aktörer på arbetsmarknaden.

Uppsala kommun har ett stort åtagande genom sin historiska pensionsskuld. Likt de flesta kommuner är pensionsrättigheter intjänade före 1998 inte upptagna som skuld utan som ansvarsförbindelse. Konsekvensen är att resurser för att finansiera åtagandet inte finns avsatta i balansräkningen utan löpande finansieras inom ramen för den årliga driftsbudgeten. Pensionskostnaden för ansvarsförbindelsen uppgick under 2011 till 164 miljoner kronor vilket motsvarar 2,1 procent av skatteintäkten. Denna pensionskostnad förväntas öka årligen de närmaste tio till femton åren, varefter en minskning inleds.

De utmaningar som kommunen möter kräver att planering och metoder är effektiva och ändamålsenliga över tid. Organisation och styrmodell måste kontinuerligt utvärderas och anpassas till förändrade förutsättningar. Ett led i denna förändring är att förberedelser pågått under året för ett nytt gemensamt kontor för samhällsutveckling som från januari 2012 samlar de tekniska nämndernas medarbetare. Från och med 2011 samverkar Uppsala kommun med fem kommuner i Uppsala län kring överförmynderiverksamheten. Från 2012 samverkar Uppsala kommun med två kommuner inom länet i en gemensam räddningsnämnd. Samverkan mellan kommuner och kommunöverskridande verksamhet är en metod att tillvarata resurser effektivare för att bättre möta medborgarnas behov och förväntningar.

Balans mellan tillväxt och välfärd

Kommunallagen ställer upp ett tydligt krav om god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning karaktäriseras av balans mellan tillgänglig resurs och tillhandahållen välfärd. En grundläggande princip är att varje generation ska bära sin egen kostnad och lämna förutsättningar för kommande generationers behov. En ansvarsfullt styrd kommun balanserar därför sitt åtagande mot resursen. Styrningen förutsätter att verksamheternas effektivitet upprätthålls och att risker kan kontrolleras. Särskild vikt måste ligga på uppföljning och analys av hur förändrade förutsättningar påverkar planeringen. Kunskapsuppbyggnad och kontinuerlig omvärldsbevakning, inte bara inom det ekonomiska området, skapar möjlighet att anpassa välfärden efter resurserna.

En central uppgift för kommunstyrelsen inför 2012 och framåt är en fortsatt strävan mot en kultur av effektivitet, transparens och ansvarstagande. I förutsättningarna finns osäkerhet kring de ekonomiska förutsättningarna och tydliga demografiska utmaningar. Målsättningen är dock klar - att säkerställa Uppsala kommuns fortsatta utveckling som ett attraktivt samhälle att arbeta, bo och leva i för alla medborgare.

Verksamhetsövergripande styrning

Ett hållbart samhälle innefattar att social sammanhållning, ekonomisk utveckling och välfärd förenas med en god och trygg miljö för medborgarna. Utmaningarna för ett hållbart samhälle är komplexa och kräver ofta åtgärder på flera samverkande nivåer. Ett enkelt exempel är cykling. Ökad andel medborgare som cyklar, allt annat lika, bidrar till att minska koldioxidutsläpp samtidigt som det ger positiva hälsoeffekter. Viktiga förutsättningar för ökat cyklande är trygga och säkra cykelvägar, cykelparkeringar, attityder till och kunskap om cyklingens fördelar, tillgång till cyklar och förmåga att cykla. För att uppnå effekter måste många samverka – inte minst inom kommunen ska flera verksamheter agera på ett sätt som stöder individerna att oftare välja cykel som transportmedel.

Kommunfullmäktige har för 2011 definierat 45 inriktningsmål. Nämnderna identifierar effektmål, aktiviteter och indikatorer som ska driva utvecklingen i önskad riktning. Att styra och leda verksamheten är en kontinuerlig utvecklingsprocess som syftar till att få alla delar att samverka mot de gemensamma målen. Framgången är blandad, samtidigt som det är synligt att många nämnder och bolag aktivt identifierar och redovisar effekter kan det konstateras att vissa nämnder och bolag inte lika aktivt redovisar effekter av sin verksamhet.

Delaktighet

Delaktiga medborgare påverkar samhället
Delaktighet skapar engagemang, kreativitet och livsglädje. Många insatser i den kommunala verksamheten syftar till att öka delaktigheten och på så sätt bättre möta medborgarnas behov och därmed kvalitetsförbättra kommunens arbete.

Träffpunktsverksamheter och lunchrestauranger för seniorer är verksamheter som motverkar utanförskap. Träffpunktsverksamheterna har under året utvecklats mot ökad andel hälsofrämjande insatser med fysisk inriktning och antalet besökare har ökat.

Vid miljöinspektioner av skolor har elever erbjudits att delta, effekten har dock varit svag och endast vid tio procent av inspektionerna har elever varit representerade. Ansträngningar med riktade insatser har gjorts under året för att nå specifika minoritetsgrupper kring exempelvis brandskydd och information om brandförsvaret. Inga hot har förekommit i samband med uttryckning, varför effekten får antas uppnådd. Andra riktade insatser har varit att nå äldre och personer med funktionsnedsättning med riktad information för att skapa större delaktighet. Flera nämnder har haft öppna sammanträden för ökad delaktighet från medborgarna.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk trädde i kraft i januari 2010. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Enligt lagen ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor. Samråd med representanter från Uppsala kommuns Sverigefinländare, tornedalingar och romer har genomförts.

De kommunala bolagen jobbar med delaktighet utifrån sina uppdrag. Brukare och kunder tillfrågas ofta i form av kundnöjdhet. Publikundersökningar, riktade satsningar mot vissa grupper och webbforum används för att skapa delaktighet. Uppsala vatten har som exempel under året deltagit i offentliga samrådsmöten exempelvis inom ramen för fysisk planering.

Arbete

Sysselsättning skapar tillväxt
För personer som av olika skäl inte kan ha ett reguljärt arbete tillhandahåller kommunen sysselsättning genom daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service. Under året har det skett en ökning med 15 personer jämfört med föregående år.

Flera nämnder har samverkat kring unga vuxna med funktionsnedsättning. Syftet är att ge samma möjligheter som andra till fortsatt utbildning och arbete efter avslutad skolgång. Utvärdering visar på att verksamheten fungerar väl men att vidareutveckling behövs.

Trygghet

Tryggheten blir allt bättre
Alla medborgare ska känna trygghet i sin närmiljö och i stadens offentliga rum. På olika sätt arbetar Uppsala med frågan. Röjning och förbättring av belysning längs viktiga gång och cykelstråk genomförs kontinuerligt. När det offentliga rummet utformas beaktas alltid trygghetsaspekter. Staden har successivt blivit mer trygg och tillgänglig utifrån medborgarundersökningar.

Uppsala har en tillgänglighets- och trygghetssamordnare som ska säkerställa trygghet och tillgänglighet. För att öka tryggheten har kommunen samarbetsavtal med polisen i några stadsdelar. För personer i behov av insatser i hemmet erbjuds larm och bostadsanpassning. Nöjd kundindex är högt i hemtjänsten. För äldre och funktionsnedsatta har ett projekt genomförts med syfte att identifiera behov av särskilda brandskyddsåtgärder. Effekten är att individer med särskilt riskbeteende fått skräddarsydda brandskyddslösningar, till exempel boendesprinkler och spisvakt.

Egenkontroll av förskolor och grundskolor avseende miljö och hälsoskyddsaspekter har förbättrats under året och kommer att kontinuerligt utvecklas.

Kommunens aktiebolag beaktar trygghetsaspekter utifrån sina specifika uppdrag, exempelvis kameraövervakning i parkeringsgarage. Effekten är få incidenter. Gamla Uppsala Buss AB har genomfört ronder för att identifiera problemområden i gatumiljön. Samverkan med sociala enheten vid Uppsala kommun har också genomförts för att hantera problem med stenkastning och otrygghet i vissa områden.

Jämställdhet och likabehandlingsarbetet

Likabehandlingsarbetet utvecklas
Jämställdhetsintegrering är en strategi för att åstadkomma ett jämställt, långsiktigt hållbart samhälle ur ett medborgarperspektiv. Sedan 2010 pågår ett kommunövergripande projekt som delvis finansieras genom bidrag från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). I projektet deltog initialt kommunledningskontoret och tre pilotenheter: försörjningsstöd, fritidsverksamheten samt brandförsvaret. För att göra arbetet hållbart i den kommunala organisationen samt nå fler utförare av kommunal service utökades projektarbetet 2011 till att innefatta även tre uppdragskontor. Arbetet med hållbar jämställdhetsintegrering av kommunens verksamheter har under perioden 2010-1011 inneburit en bred kunskapshöjande insats där politiker, chefer och medarbetare fått ökade kunskaper om jämställdhet och metoder för kartläggning och analyser.

Det kan samtidigt konstateras att flera nämnder och bolag redovisar att de inte vidtagit några särskilda åtgärder vad gäller jämställdhetsintegrering. Några hänvisar till arbetet med jämställdhet utifrån ett arbetsgivarperspektiv vilket gör det tydligt att kunskapen om vad jämställdhetsintegrering innebär och syftar till fortfarande brister i organisationen.

Förskolor och grundskolor jobbar systematiskt med likabehandlingsplaner. Arbetet i grundskolan är mer systematiserat än arbetet i förskolan. Den nya skollagen har medfört ett ökat fokus på att inga barn eller elever ska diskrimineras. Likabehandlingsplanerna säkrar den kommunala servicen ur ett jämställdhetsperspektiv, några effekter på övergripande nivå kan emellertid ännu inte utläsas. Däremot vittnar många skolor om att arbetet ger positiva effekter på elevernas inlärningsresultat och att lärare får positiv feedback från elever och vårdnadshavare kring det aktiva likabehandlingsarbetet.

Under året har diskussion förts med polisen, brottsofferjouren och kvinnofridsmottagningen angående situationen för äldre kvinnor som utsätts för hot eller våld. Arbetet planeras att fortgå även under 2012.

En tillgänglighetssamordnare finns för att samordna och bevaka tillgängligheten i Uppsala och på detta sätt säkerställa att alla människor kan delta i samhället på lika villkor.

Några av kommunens aktiebolag har haft utbildning och diskussion kring likabehandling och i vissa diskuteras frågorna kontinuerligt. Effekten av arbetet är att medvetenheten har ökat hos medarbetarna.

Hälsosamt liv

Medborgare med god hälsa bidrar till tillväxten
En god livsmiljö och en närmiljö som stimulerar till aktivitet är en förutsättning för ett hälsosamt liv.

Uppsala kommun ingår tillsammans i samling för social hållbarhet som är ett initiativ från SKL med ett 20-tal deltagande kommuner. Syftet är att belysa och diskutera hur mer likvärdiga hälsovillkor kan nås.

Genom goda kommunikationer, kontinuerlig utbyggnad och uppgradering av cykel- och gångvägar samt tillgång till färdtjänst ges medborgarna möjlighet att leva ett mer aktivt liv. Antalet cyklister per dygn har ökat med fem procent sedan 2010.

Uppsökande verksamhet, rehabilitering och fallskadeprevention är exempel på insatser för äldre med syfte att främja hälsan. Andelen personer som är 65 år och äldre och inte har biståndsbedömda insatser har ökat. Arbete har under året bedrivits för gruppen funktionsnedsatta med syfte att stimulera och stödja personerna att komma till och från friskvårdsaktiviteter.

Uppsala Vatten och Avfall AB arbetar kontinuerligt för att förbättra vattenförsörjning, avloppshantering och avfallshantering i syfte att minimera riskerna för människors ohälsa. En god resursförvaltning inom bolagets ansvarsområde är en viktig förutsättning för hälsa och utveckling inom kommunen.

Klimat och miljö

Fler åtgärder för minskat koldioxidutsläpp
Transporterna står för de största utsläppen av klimatpåverkande gaser i Uppsala. För att minska miljö- och klimatpåverkan finns miljökrav i samband med entreprenadupphandlingar. Hastighetsbegränsningar till 30 km/h är införda i centrala staden och dubbdäcksförbud råder för centrala delar av Kungsgatan. Beslut om införande av miljözon har fattats under året. Mätningar visar att trafiken har minskat på flera gator i centrum och miljökvalitetsnormen för partiklar (PM 10) uppfylldes 2010 men överskreds något 2011. Anledningen antas vara att trafiken tvingades ut på Kungsgatan när Islandsbron stängdes för reparation.

I riktlinjer för familjehem anges att såväl familjehem som hem för vård eller boende ska väljas utifrån närhetsprincipen, med högst två timmars bil- eller tågresa från Uppsala tätort om inte särskilda skäl föranleder annat.

Minskad energiförbrukning
Miljöbilar väljs i möjligaste mån inom hemtjänsten och 75 procent av bilarna är miljöklassade. Av den totala körsträckan sker 70 procent med miljöbil. Medarbetare inom vård och bildning har utbildats i sparsam körning och en genomsnittlig minskning om drygt 10 procent har uppmätts avseende bränsleförbrukning.

Vid nybyggnation i samband med detaljplaner vägs kollektivtrafiklägen in, vilket på sikt minskar bilberoendet. Under den senaste femårsperioden har andelen barn som har en förskoleplats i sitt upptagningsområde ökat från två tredjedelar till tre fjärdedelar.

Kontinuerlig uppföljning av energiåtgången i kommunens fastigheter för att hitta storförbrukare, minska energiåtgången, informera brukare om möjliga åtgärder är exempel på aktiviteter som minskar energiförbrukningen. Att kartlägga stora miljöfarliga verksamheter och energiförbrukare är ett arbete som påbörjats. Av 48 tillståndspliktiga anläggningar har 30 påbörjat eller genomfört kartläggning, vilket är i enlighet med uppsatt mål.

Användningen av ekologiska livsmedel har ökat. För 2012 är målet satt till minst 17 procent av totala inköp livsmedel inom vård och bildnings affärsområde kost & restaurang.

Biogas och biogödsel av matavfall produceras av Uppsala Vatten och Avfall AB. Biogasen uppgraderas till fordonsgas som ersätter fossila bränslen för fordonsdrift. Gamla Uppsala Buss AB har inom ramen för sitt miljöarbete målsättningen att minska andelen fossilt bränsle i verksamheten. Under år 2011 köptes 12 biogasdrivna ledbussar bussar in. Andelen körda kilometer på biogas av total körsträcka var 41 procent.

Som första restaurang i Uppsala erhöll Uppsala Konsert och Kongress AB under 2011 Svanenmärkning.

Företagsklimat

Företagsklimatet utvecklas
I princip samtliga nämnder samverkar i någon form aktivt med näringslivet. Detta har vidareutvecklats under året. En allt större andel av vården och omsorgen är konkurrensutsatt genom upphandling. Utveckling av förenklade förfrågningsunderlag har pågått samtidigt som krav på exempelvis miljö och friskvård har utvecklats. Effekten är att mindre aktörer har fått ökad möjlighet att etablera sig på marknaden. Arbete pågår för att utveckla dialogen med näringslivet samt att skärpa företagskontrollen med syfte att främja en sund marknad och konkurrenssituation.

Ansträngningar har påbörjats för att skapa nya tomtområden för näringslivets olika behov. Förberedelser för bättre marknadsföring av och information kring kommunens näringslivsmark pågår. Effekter av detta förväntas uppstå redan under 2012.

I takt med att Uppsala kommun expanderar omvandlas gamla industriområden till bostadsområden för att kunna tillgodose Uppsalabornas växande behov av centralt belägna bostäder. AB Uppsala kommuns Industrihus förvärvade under året Scans tidigare lokaler. Därmed står 30 000 kvadratmeter till näringslivets förfogande. Det ger möjlighet till nyetablering och förnyad växtkraft för Uppsala.

Utbildning av medarbetare har genomförts under året avseende service till medborgarna. Tillsynsverksamheten inom teknik och service har bland annat ett nöjd kund index på 79 procent nöjda kunder vilket är en hög siffra jämfört med annan myndighetsutövning.

Under året har antalet godkända företag inom valfrihetssystemet för hemvård och ledsagarservice samt daglig verksamhet ökat. Antalet är nu 30 vilket motsvarar uppsatt effektmål.

Uppsala Kommuns Fastighets AB har under året genomfört företagarträffar i Gottsunda centrum. En effekt är bland annat att EU-stöd har erhållits för att stärka småföretag och medarbetare i Gottsunda.

Uppsala Stadshus AB genomförde under året ett antal olika tillväxtfrämjande åtgärder. Bland dessa ett projekt för unga företagare (18-30 år) samt ett utvecklingskoncept riktat till nya målgrupper för att skapa ändamålsenliga lokaler utifrån behov.

Styrning och organisation

Styrmodell

Uppsala kommuns styrmodell baseras på tre perspektiv där kommunfullmäktige givit uppdragsnämnder och produktionsstyrelser tydliga roller.

Ledning/ägande innebär ansvarstagande för ett helhetsperspektiv på verksamheten. I relation till uppdragsnämnderna fattar kommunfullmäktige beslut om långsiktiga inriktningsmål samt fördelning av kommunbidrag. Egen produktion styr kommunfullmäktige genom direktiv och effektiviseringskrav.

Uppdrag innebär att med tillgänglig resurs säkerställa största möjliga nytta för medborgaren. Det sker genom myndighetsutövning samt uppdrag till eller upphandling av insatser från producerande enheter. Producerande enheter kan vara såväl kommunala aktörer (interna) som fristående aktörer (externa).

Produktion innebär att under konkurrensmässiga villkor leverera en med uppdragsnämnd avtalad insats enligt definierade krav på volym, pris och kvalitet. Under 2011 utfördes omkring 69 (71) procent av de kommunalt finansierade tjänsterna av kommunens organisation. Resterande 31 (29) procent utfördes av externa leverantörer (exempelvis friskolor, vårdbolag och entreprenadbolag).

Uppsala kommuns styrmodell

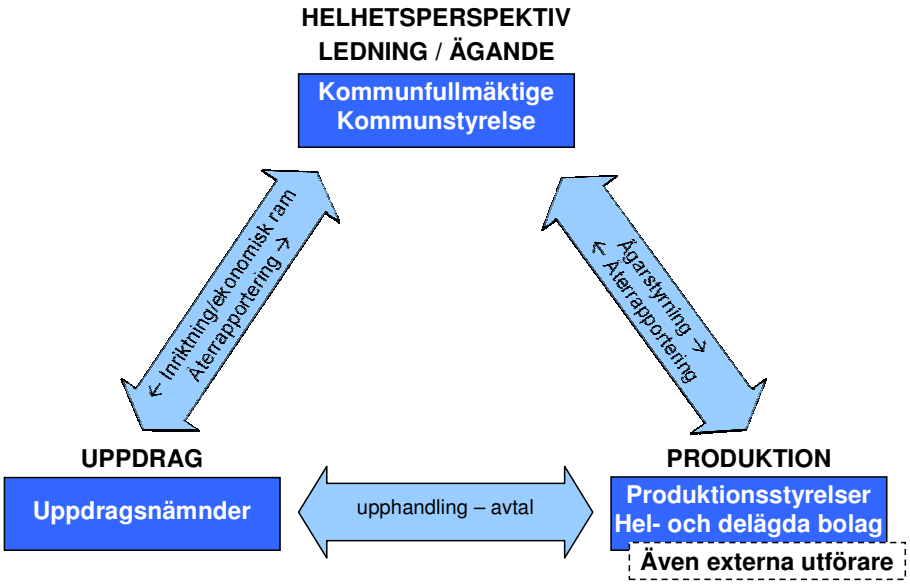

Organisations- och ansvarsstruktur

Uppsala kommuns verksamhet är organiserad i fullmäktige och nämnder (i vissa fall benämnda styrelser) samt kommunala hel- eller delägda bolag. Tillsammans bildar dessa Uppsala kommunkoncern. Det övergripande ansvaret och styrningen av all verksamhet utgår från kommunfullmäktige, med 81 ledamöter som väljs vart fjärde år i allmänna val.

Kommunfullmäktiges huvudsakliga styrdokument kallas Inriktning, Verksamhet och Ekonomi (IVE). IVE har ett fyraårigt planeringsperspektiv och revideras årligen. Kommunfullmäktige anger ekonomiska ramar, inriktningsmål och utfärdar instruktioner, direktiv och policyer samt utser ledamöter i nämnder och bolagsstyrelser. Nämnder och bolagsstyrelser stöds av en

tjänstemannaorganisation som är organiserad i kommunledningskontor, uppdragskontor och produktionsförvaltningar.

Förändringar i organisationen
Organisationen förändras i takt med behov och förväntningar från omvärlden, aktuell organisation återges nedan. Viktigare förändringar jämfört med 2011 är att ett gemensamt kontor för samhällsutveckling, som stödjer fyra nämnder, bildats från och med 2012. Verksamheten bedrevs 2011 i fyra separata kontor under gatu- och trafiknämnden, fastighetsnämnden, fritids- och naturvårdsnämnden respektive byggnadsnämnden. Från och med 2012 upphörde dessa och ersattes av gatu- och samhällsmiljönämnden, fastighetsägarnämnden, idrotts- och fritidsnämnden samt plan- och byggnadsnämnden. Nämnden för serveringstillstånd och lotterier lades ned och ansvaret överfördes till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Genom samverkan över kommungränserna inom Uppsala län bildades en gemensam nämnd för överförmynderiverksamhet (2011) och en gemensam räddningsnämnd (2012). I samband med förändringarna av organisationen vid årsskiftet övertog kommunstyrelsen det direkta ansvaret för beredskapsfrågor och den strategiska exploateringsverksamheten.

Uppsala kommunkoncern 2012

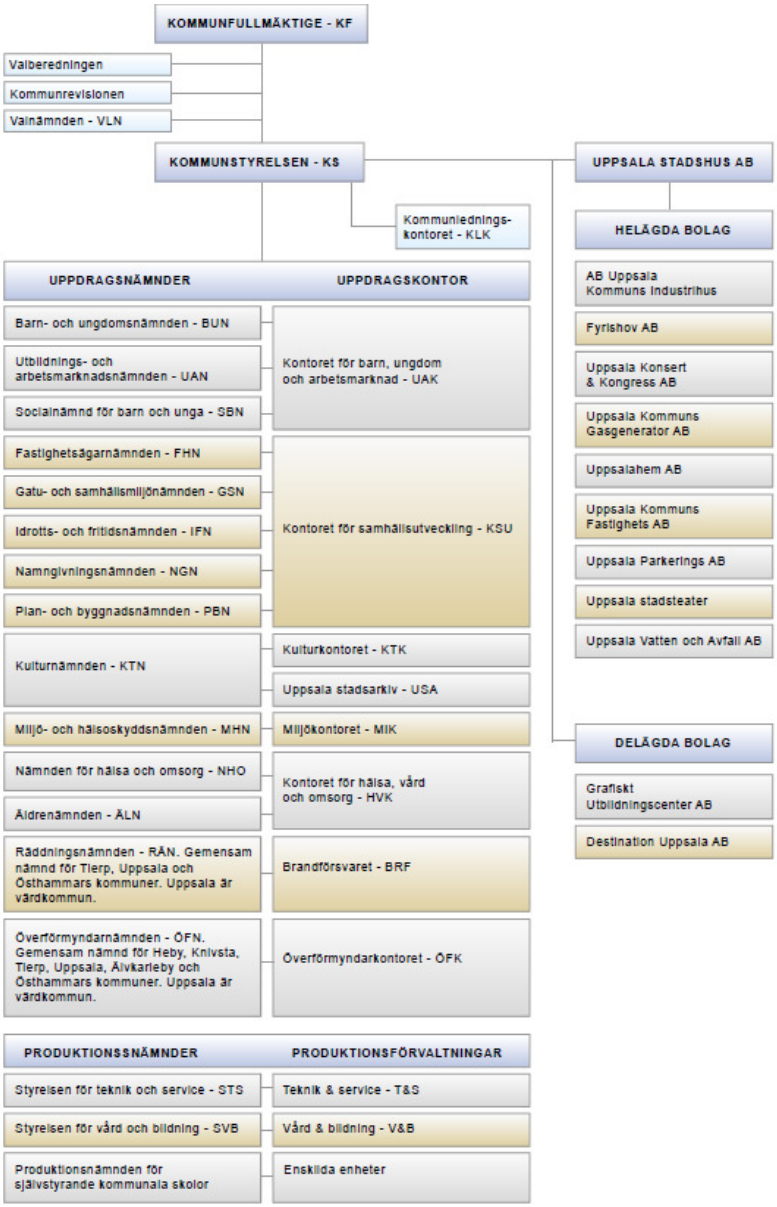

Efter förändring av lagstiftning har en regional kollektivtrafikmyndighet bildats i Uppsala län med landstinget som huvudman. Som konsekvens har det operativa ansvaret för lokaltrafiken överförts från den 1 januari 2012, samtidigt genomfördes en skatteväxling mellan parterna om 49 öre. Landstinget förvärvade med anledning av detta efter årsskiftet Uppsala kommuns helägda bolag Gamla Uppsala Buss AB och AB Uppsala Buss samt det delägda bolaget Upplands Lokaltrafik AB.

Ägarandelen i Grafiskt Utbildningscenter AB har successivt ökats från 67,6 procent till 91 procent vid årsskiftet. Syftet är att ombilda bolaget till ett helägt bolag, sanera ekonomin och överföra verksamheten till produktionen inom styrelsen för vård och bildning. Produktionsnämnden för självstyrande kommunala skolor upphör vid halvårsskiftet 2012 varvid de ingående skolorna och förskolan överförs till styrelsen för vård och bildning.

Medarbetare och ledare

Viktiga händelser

Kompetens och engagemang nyckelresurs för kommunens uppdrag
Kommunen är den största arbetsgivaren på orten och ett gemensamt uppdrag för alla verksamheter är att ge Uppsalaborna god service. Kommunen fortsatte under året arbetet med att behålla och utveckla ett positivt varumärke som attraktiv arbetsgivare i en expansiv region. Andelen äldre och unga i befolkningen ökar, vilket skapar större efterfrågan på välfärdstjänster. Medarbetarnas kompetens och engagemang är kommunens nyckelresurs för att välfärdsuppdraget ska kunna genomföras med hög kvalitet.

Påtaglig generationsväxling
Generationsväxlingen är nu mer påtaglig. Av kommunens medarbetare är 15,5 procent äldre än 60 år. Under året slutade 335 medarbetare på grund av pensionsavgång. Generationsväxlingen har dämpats något av att 131 medarbetare valde att fortsätta arbeta efter att de fyllt 65 år. Även de närmast kommande åren har kommunen många medarbetare som går i pension. Anpassning av verksamheter till generationsväxling men också organisationsförändringar fortsatte under året och kommer att fortsätta även under 2012.

Många sökande till utannonserade tjänster men fortsatt svårt att rekrytera förskollärare
Kommunen har under året annonserat 885 lediga tjänster och antalet sökande till dessa har uppgått till 21 000. Det innebär i snitt en sökfrekvens på 24 sökande per annons.

På grund av demografiska förändringar hade kommunen fortsatt behov av att anställa fler förskollärare. Konkurrensen om nya medarbetare har också gett sig till känna och även under 2011 hade kommunen svårigheter när det gäller rekrytering av behöriga förskollärare. En strategisk kompetensförsörjningsplan för förskoleverksamheten har tagits fram under året av styrelsen för Vård och bildning. Rekryteringssvårigheter märks även när det gäller vissa andra specialistbefattningar.

Marknadsföring av kommunen som arbetsgivare
Kommunen medverkade än en gång i kontaktdagar på Ekonomikum och samhällsvetarnas första arbetsmarknadsmässa Mässam samt i Jobb- och utbildningsmässan på Fyrishov. Deltagandet visade ett stort intresse från besökarna för kommunen som en möjlig framtida arbetsgivare. Kommunen har ökat marknadsföringsinsatserna till studenter, främst i grundskola och gymnasium genom riktad annonsering. Mottagande av praktikanter från universitet och andra utbildningsanordnare genomfördes löpande under året. Kommunen har också, i liten skala till att börja med, anställt studentmedarbetare för olika utrednings- och praktikarbeten. Studenterna studerar vid universitetet och erbjuds en tidsbegränsad anställning 5-15 timmar per vecka parallellt med de egna studierna. Det görs som ett led i kommunens arbete för att visa på framtida arbetsmöjligheter inom kommunen.

Attraktiv arbetsgivare
Kommunstyrelsen arrangerade under året en seminarieserie, riktad till ledare med temat Attraktiv arbetsgivare. Seminarierna behandlade ämnen som arbetsgivarvarumärke, hur unga ser på framtida arbetsliv och karriär, kompetensbaserad rekrytering samt sociala medier.

När det gäller medarbetarskapet har kommunstyrelsen genomfört fokusgrupper med medarbetare från ett par olika yrkeskategorier för att få ett kunskapsunderlag om vad redan anställda uppfattar som attraktivt i sina arbeten. Arbetet genomfördes som ett led i Sveriges kommuner och landstings (SKL) satsning Attraktiva jobb. Den nationella konferensen Arbetsgivarforum, arrangerad av SKL i samverkan med kommunen, förlades till Uppsala under hösten.

Utvecklat samarbete med vänorterna
Uppsala kommun fortsatte samarbetet med vänorterna Bærum kommun i Norge och Frederiksbergs kommun i Danmark. Samarbetet innebar att medarbetare från förskola, daglig verksamhet samt vård och omsorg fick genomföra ett kollegialt utbyte i Norge och Danmark under en veckas tid, så kallad auskultation. Auskultationen genomfördes i utbildningssyfte och som ett led i yrkesutvecklingen, där medarbetarna fick studera och jämföra arbetsmetodik och verksamhetsutveckling. Sammanlagt 11 medarbetare från kommunen deltog i utbytet. Under året har kommunen planerat för ännu ett mottagande av lärlingar från Norge, för en praktiktjänstgöring i början av 2012.

På väg mot en ny arbetsgivarpolicy
Under året har arbetet med översyn och modernisering av kommunens arbetsgivarpolitiska styrdokument intensifierats. Ett processinriktat arbete, i bred samverkan med ledare och fackliga organisationer, har bedrivits med syfte att ta fram ett förslag till ny arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan. Parallellt med detta sker en översyn av riktlinjer och anvisningar. Policyn förväntas bli antagen av kommunfullmäktige i början av 2012.

Resultat och effekter av tidigare medarbetarundersökning
Uppsala kommun har även under 2011 följt upp åtgärder och förväntade effekter av den medarbetarundersökning som genomfördes 2010. Nämnder och styrelser har gjort handlingsplaner som utgått från de områden som fick lägre resultat i undersökningen. De åtgärder som redovisas varierar, allt ifrån införande av processinriktat arbetssätt och kartläggning av kompetenser till kompetensutvecklingsinsatser för både chefer och medarbetare. Exempel på effekter som uppnåtts är minskad personalomsättning, utveckling av processinriktat arbetssätt samt friskare arbetsplatser.

Ledarskapet
Kommunen fortsatte att erbjuda ett basprogram för ledarutveckling till kommunens alla chefer. Nyblivna ledare med medarbetar- och budgetansvar i sin första chefsroll erbjöds utbildningen Ny som ledare. Kommunstyrelsen tillhandahöll även mentorsprogram och ledarnätverk.

Styrelsen för vård och bildning slutförde utvecklingsprogrammet Farax för sina ledare. Samtliga ledare inom förvaltningen har därmed genomgått utvecklingsprogrammet. De insatser som därefter fortsatte för ledarna handlade både om utbildning och handledning. Styrelsen för teknik och service har under året satsat på utbildning för ledarna i hälsofrämjande ledarskap.

Kommunstyrelsen har under året följt upp i vilken omfattning interna kandidater rekryteras till ledarbefattningar, som ett led i arbetet med att synliggöra utvecklingsmöjligheter inom kommunen. Under året har 85 rekryteringar till ledande befattningar genomförts. 68 av dessa rekryteringar tillsattes med interna sökande.

Medskapande medarbetarskap
Under året inbjöds medarbetare inom kommunen och de kommunala bolagen att delta i en medarbetardag med temat det medskapande medarbetarskapet. Närmare 4 000 medarbetare deltog. Dagen innehöll både föreläsning om medarbetarskap och exempel från arbetsplatser i kommunen som varit särskilt framgångsrika med ett aktivt och inkluderande medarbetarskap. För att öka genomslaget har kommunstyrelsen givit samtliga nämnder och styrelser i uppdrag att fortsatt arbeta med frågan.

Årets goda arbetsplats var Orrparkens förskola
För tredje året delade kommunstyrelsen ut utmärkelsen Årets Goda Arbetsplats. Utmärkelsen är en del av kommunens arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare. 2011 års utmärkelse gick till Orrparkens förskola. I motiveringen pekades särskilt på den målinriktade och systematiska metodutveckling, som i kombination med ett öppet och tydligt ledarskap – och medarbetarskap – ger Orrparkens förskola både hög kvalitet och goda ekonomiska resultat. Förskolan fick tillsammans med utmärkelsen en prissumma på 25 000 kr.

Jämställdhet och mångfald
Arbetet med satsningen Hållbar jämställdhetsintegrering fortsatte under året och vidgades till att även omfatta kulturnämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden samt nämnden för hälsa och omsorg. Satsningen stöds av Sveriges kommuner och landsting. Fritidsverksamheten, brandförsvar och socialbidragsverksamheten i kommunen har deltagit i satsningen sedan starten 2010. Arbetet har inneburit såväl utbildningsinsatser av medarbetare som kartläggning av verksamheter ur ett genusperspektiv.

Kommunen var även 2011 medarrangör till årets Framtidskonvent som syftade till att uppmärksamma de möjligheter som finns för företag och organisationer vad gäller att ta tillvara på mångfald. Konventet ägde rum i Uppsala konsert och kongress med temat Det lönar sig. Vid konventet tilldelades Gottsundaskolan mångfaldsutmärkelsen Stafettpinnen, för målinriktat och systematiskt mångfaldsarbete.

I Uppsala kommun var könsfördelningen vid årets utgång 76,3 procent kvinnor och 23,7 procent män. Jämfört med 2010 har andelen män ökat med 0,7 procentenheter. Fortfarande dominerar kvinnor inom vård- och omsorgsområdet och förskoleverksamheten, men inom den tekniska kategorin (tekniska handläggare) är könsfördelningen jämn (46,8 procent kvinnor, 53,2 procent män). Deltidsarbete är fortfarande vanligare bland kvinnor i kommunen, men en utveckling mot en ökat ande heltidstjänster har kunnat noteras de senaste två åren.

Ökat fokus på hälsofrämjande arbete
Flera nämnder och styrelsen för teknik och service arbetade under året med ett systematiskt hälsofrämjande arbete. Målet är friskare medarbetare och lägre sjukfrånvaro. För att öka medarbetares engagemang till ökad hälsa och friskvård samt få ett mer flexibelt system för friskvårdssatsningar, införde kommunen ett nytt system med friskvårdssubvention i form av friskvårdskuponger. Arbetet med att öka medarbetarnas trygghet i arbetsmiljön fortsatte under året. Det har omfattat bland annat rutiner för att hantera hot och våld på arbetsplatser, skyddsronder, tillgång till handledning, organisering av arbetet, hälsosatsningar och organisationsutveckling genom arbete med värderingar och ökad säkerhet i fastigheter.

Framtiden

Generationsskifte och förändringar i organisationen
Kommunen kommer fortsatt att präglas av generationsskifte, demografiska förändringar, konkurrensutsättning och krav på ökad effektivisering. Det innebär att parallellt med nyrekryteringar inom vissa verksamhetsområden, finns behov av effektivisering och organisatoriska förändringar inom andra delar. Arbetet med att tydliggöra och behålla ett starkt arbetsgivarvarumärke genom en tydlig och enhetlig arbetsgivarpolitik som kan attrahera både redan anställda medarbetare och presumtiva nya medarbetare är därmed fortsatt i fokus.

Förstärka marknadsföringen av kommunen som arbetsgivare
Kommunen som arbetsgivare ska fortsatt marknadsföras. Detta ska ske genom personliga möten och kontakter med studenter men även genom riktad annonsering. Kommunen ska vidare utveckla samarbetet med andra arbetsgivare på orten för att tydliggöra kommunens roll som stor arbetsgivare. Genom nätverkssamarbetet kan kommunen presentera sig med hela sitt utbud av arbetsmöjligheter. Detta ska utmynna i enklare sökvägar för människor som är intresserade av att bosätta sig och arbeta i Uppsala.

Ledarförsörjning
Insatser för att klara ledarförsörjningen fortsätter, likaså utvecklingsinsatser för redan anställda ledare.

Medskapande medarbetare
Arbetet med att utveckla ett aktivt och medskapande medarbetarskap fortsätter. En ny arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan förväntas bli antagen

av kommunfullmäktige i början av 2012. Arbetsgivarpolicyn har fokus på demokrati, likabehandling och rättsäkerhet. Samtliga riktlinjedokument inom området personal ses över för att moderniseras och anpassas till ny arbetsgivarpolicy.

Antal medarbetare
Vid utgången av 2011 hade kommunen 10 440 tillsvidareanställda medarbetare. Det motsvarar 9 747 heltidsanställningar. Antalet visstidsanställningar, mätt i heltider, uppgick vid årsskiftet till 946. Timanställningarna motsvarade i slutet av året 1 237 heltidsanställningar.

TILLSVIDAREANSTÄLLDA I KOMMUNEN PER KATEGORI	ANTAL	ANDEL (%)
Administration	1 408	13,5
Kultur turism och fritidsarbete	238	2,3
Rehabilitering och förebyggande arbete	125	1,2
Skol- och barnomsorgsarbete	4 395	42,1
Socialt och kurativt arbete	632	6,0
Teknikarbete	1250	12,0
Vård- och omsorgsarbete	2 392	22,9
Totalt	**10 440**	**100**

Administration innefattar ledningsarbete, handläggararbete samt administratörsarbete. I gruppen kultur, turism och fritidsarbete ingår fritidsledare, bibliotekarier, biblioteksassistenter samt övrig fritid, kultur och turism. Rehabilitering och förebyggande arbete omfattar yrkena arbetsterapeut, sjukgymnast, logoped, dietist etc. Skol- och barnomsorgsarbete innefattar förskollärare, barnskötare, grund- och gymnasielärare, fritidspedagog, elevassistent etc. Det sociala och kurativa området omfattar socialsekreterare, behandlingsassistenter etc. Teknikarbete innefattar yrkena teknisk handläggare (fysisk planerare/arkitekt, bygglovshandläggare, miljö- och hälsoskyddsinspektör), ingenjör, tekniker, räddningstjänstarbete etc. I gruppen vård- och omsorgsarbete ingår sjuksköterska, undersköterska, vårdbiträde, personlig assistent och övrigt vård- och omsorgsarbete.

Av kommunens anställda är andelen kvinnor 76,3 procent. Genomsnittsåldern för kommunens tillsvidareanställda medarbetare är 46,9 år och 15,5 procent av kommunens medarbetare är äldre än 60 år. Könsfördelningen för tillsvidareanställda medarbetare inom olika verksamhetsområden illustreras i nedanstående diagram:

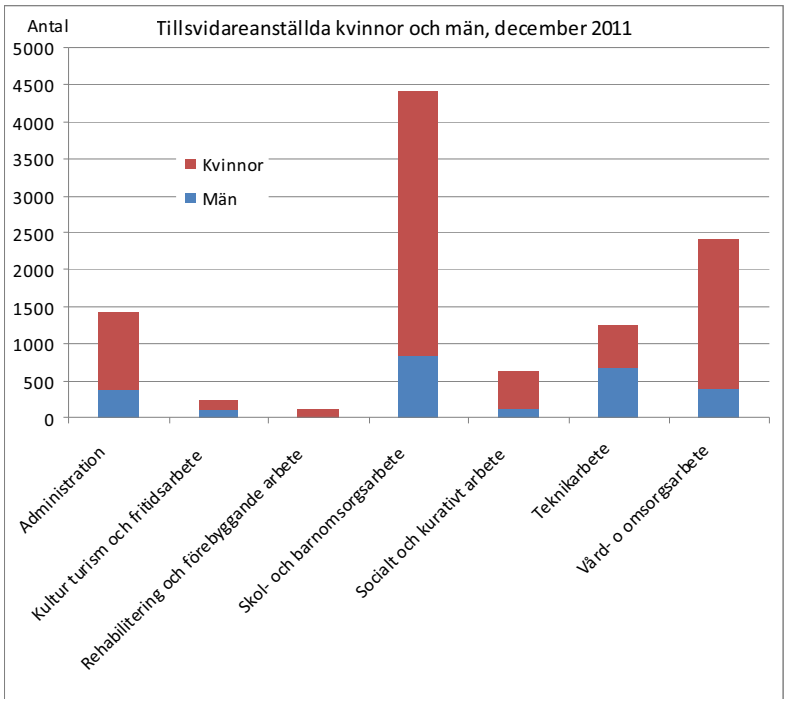

Trendbrott med svagt ökande sjukfrånvaro
Sammantaget är sjukfrånvaron i kommunen fortsatt på låga nivåer. Årets sjukfrånvaro visar dock på ett trendbrott, efter flera år av minskad sjukfrånvaro. Ökningen är marginell, från 4,4 procent år 2010 till 4,7 procent för 2011. Kommunen har fortsatt med ett systematiskt rehabiliteringsarbete parallellt med insatser som handlat om förebyggande och hälsofrämjande arbete i samverkan med företagshälsovården. Sjukfrekvensen, uttryckt i procent av arbetad tid, var under året 5,1 för kvinnorna och 3,2 för männen. Av tabellen framgår lagstadgad och obligatorisk redovisning av sjukfrånvaro för samtliga medarbetare, oavsett anställningsform.

SJUKFRÅNVARO I KOMMUNEN **Alla värden i procent**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Total sjukfrånvarotid	7,2	6,5	4,4	4,7
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar) av total sjukfrånvaro	66,8	58,8	54,0	56,7
Sjukfrånvaro kvinnor	8,0	7,9	4,8	5,1
Sjukfrånvaro män	4,9	2,1	3,0	3,2
Sjukfrånvaro åldersgrupp < 30 år	4,17	2,8	3,5	3,8
Sjukfrånvaro åldersgrupp 30-49 år	6,45	3,6	3,6	4
Sjukfrånvaro åldersgrupp > 49 år	8,62	6,1	5,2	5,4

Övertid och fyllnadstid ökade
Övertidsuttaget bland medarbetarna motsvarade vid årets utgång 39 heltider, en ökning med 8,6 procent sedan föregående år. Uttag av fyllnadstid motsvarade 78 heltidsanställningar, det innebär en ökning med 38 procent från föregående år.

Heltidsanställningarna ökade
Medarbetare med deltidsanställningar utgjorde 26,5 procent av samtliga tillsvidareanställda vid utgången av 2011. Det är en minskning med 1,8 procentenheter jämfört med 2010. Deltidsanställningar är fortfarande vanligare bland kvinnor. Av tillsvidareanställda kvinnor arbetar 29,2 procent deltid, motsvarande andel bland män är 17,7 procent. Av deltidanställningarna finns 55 procent inom kategorierna vård och omsorg och 24 procent inom skol- och barnomsorgsarbete.

Medarbetare - sammanställd redovisning
De tillsvidareanställda medarbetarna i Uppsala kommun motsvarade 9 747 heltidsanställningar den 31 december 2011. Till detta kommer de hel- och delägda bolagens medarbetare som i medeltal var 1 242 under 2011, en ökning med 64 medarbetare sedan 2010.

Andelen kvinnor bland medarbetarna i kommunen var under året 76,3 procent och andelen män var 23,7 procent. I aktiebolagen var fördelningen 31,5 procent kvinnor och 68,5 procent män bland medarbetarna. Till skillnad från kommunen sjönk sjukfrånvaron i aktiebolagen. Den minskade med 0,4 procentenheter, från 4,4 procent 2010 till 4,0 procent 2011.

UPPSALA KOMMUNS VERKSAMHET

Uppsala kommuns verksamhet

Uppdragsnämnderna utgår från kommunfullmäktiges delegation, ekonomiska ramar och inriktningsmål. Nämndernas ansvar är att inom sitt respektive område besluta hur medborgarnas behov ska tillgodoses samt att säkerställa att detta blir verklighet. Det sker genom myndighetsutövning direkt i nämnden, alternativt genom externa upphandlingar eller interna avtal med producenter av tjänster, service och material. Uppföljningen av producerade välfärdstjänster är en mycket viktig komponent för kvalitetssäkring och utveckling av uppdraget.

Kommunens verksamhet delas in i och följs upp efter såväl nämnd- och styrelsestruktur som efter olika verksamhetsområden. En nämnd kan vara aktör i ett eller flera av dessa verksamhetsområden och ställer upp effektmål för sin verksamhet. Dessa effekter ska bidra till att kommunfullmäktiges ambitioner, uttryckta som inriktningsmål, uppnås. I det följande avsnittet redovisas kommunens resultat per verksamhetsområde med utgångspunkt från inriktningsmålen samt kommentarer till det ekonomiska utfallet.

RESULTAT PER VERKSAMHETSOMRÅDE Belopp i tusen kronor	NETTO-KOSTNADER 2011	KF BUDGET 2011 [1]	*AVVIKELSE*	*AVVIKELSE (PROCENT)*	NETTO-KOSTNADER (KR/INV.)
Politisk verksamhet, kommunledning och gemensam verksamhet	**277 502**	**299 091**	**-21 590**	***-7%***	1 388
Infrastruktur, stadsutveckling och skydd med mera	**485 774**	**489 096**	**-3 322**	***-1%***	2 429
Fritid och kultur	**369 252**	**370 902**	**-1 650**	***0%***	1 846
Pedagogisk verksamhet	**3 949 574**	**3 992 895**	**-43 322**	***-1%***	19 748
- därav förskoleverksamhet	*1 170 859*	*1 193 691*	*-22 832*	*-2%*	5 854
- därav skolverksamhet 6-15 år	*1 849 680*	*1 860 138*	*-10 458*	*-1%*	9 248
- därav gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning	*929 035*	*939 066*	*-10 031*	*-1%*	4 645
Vård och omsorg	**3 534 614**	**3 485 928**	**48 686**	***1%***	17 673
- därav barn och ungdomar 0-20 år	*580 250*	*581 730*	*-1 480*	*0%*	2 901
- därav vuxna 21-64 år	*1 323 785*	*1 272 446*	*51 339*	*4%*	6 619
- därav äldre +65 år	*1 630 579*	*1 631 752*	*-1 173*	*0%*	8 153
Särskilt riktade insatser	**117 283**	**145 253**	**-27 970**	***-19%***	586
Affärsverksamhet och färdtjänst	**292 785**	**302 214**	**-9 429**	***-3%***	1 464
Affärsverksamhet	*235 818*	*237 530*	*-1 712*	*-1%*	1 179
Färdtjänst	*56 967*	*64 684*	*-7 717*	*-12%*	285
SUMMA NETTOKOSTNADER	**9 026 784**	**9 085 379**	**-58 596**	***-1%***	43 287

[1)] Inkl. reglering av kommunbidrag för vinterväghållning 40 342 tkr och kvalitetspengar barnomsorg 11 463 tkr.

Politisk verksamhet, kommunledning och gemensam verksamhet

Till verksamhetsområdet hör resurser för nämnd-, bolags- och styrelseverksamhet, stöd till politiska partier, revision och sådan administration som hör till kommunens politiska ledning. Området omfattar också den övergripande och strategiska personalpolitiken, kommunledningskontoret, lokalförsörjning som inte täcks av den interna hyressättningen samt stadsarkivet.

Sammanfattande analys och bedömning av verksamheten

Inriktningsmålen inom verksamhetsområdet har i huvudsak uppnåtts eller förväntas uppnås genom de beslut och aktiviteter som initierats. Under året har flera viktiga steg tagits för att effektivisera kommunens organisation. Ett är bildandet av ett gemensamt kontor för samhällsutveckling som från den 1 januari stödjer verksamheten i de tekniska nämnderna. Under året har beslut fattats om bildande av en gemensam räddningsnämnd med Tierps och Östhammars kommuner. Sedan tidigare samverkar Uppsala kommun med flera kommuner i länet om en gemensam överförmyndarnämnd.

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Driftkostnader, räntekostnader och avskrivningar för gjorda investeringar ska rymmas i kommunens driftbudget och ekonomin ska vara i balans.

Målet är uppnått.

Uppsala kommun redovisade för verksamhetsåret 2011 ett positivt resultat om 92 miljoner kronor. Överskottet motsvarar 1,0 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning vilket motsvarar planeringen. Självfinansieringsgraden för investeringar uppgick till 85 procent, att jämföra mot en målsättning om minst 75 procent. Uppsala kommun fick i december 2011 höjt kreditvärderingsbetyg från Standard & Poor's. På medellång och lång sikt är betyget nu AA+/positiv. På kort sikt har Uppsala oförändrat högsta betyg. Betyget är en god indikator på att Uppsalas finansiella utsikter betecknas som goda även av omvärlden.

Inriktningsmål

Kommunens e-tjänster ska fortlöpande utvecklas och erbjudas invånarna. Alla kommunala enheter ska eftersträva digitalisering av ärendehantering, information och blanketter samt elektroniska ansökningar.

Målet är uppnått.

Ett kommunövergripande e-förvaltningsprojekt har drivits under året för att stimulera utvecklingen av e-tjänster och hantera kommungemensamma frågor. E-tjänster och information via hemsidan utvecklas inom flera verksamheter. Skolvalet genomfördes i februari 2011 via webbtjänsten eBarnUngdom. En webbaserat information rörande kommunens tomt- och småhuskö återfinns på uppsala.se. Digitalisering av hyresavtal/arrendekontrakt har genomförts under året.

En e-tjänst för hantering av synpunkter och klagomål i enlighet med den nya skollagen har införts. Med hjälp av en länk på kommunens hemsida kan medborgarna enkelt lämna sina synpunkter. En kundportal har utvecklats för kunder inom hemvård där den enskilde och eventuella närstående har tillgång till samlad information samt möjlighet att kommunicera med utförare och biståndshandläggare. Under året tilldelades webbplatsen uppsala.se pris av Populär kommunikation, som bästa kommunwebb 2011.

Inriktningsmål

För att öka kreativiteten, kvaliteten och effektiviteten ska all kommunal verksamhet, där så är möjligt, konkurrensutsättas.

Målet kommer att uppnås

Flera nämnder har och fortsätter utveckla program för konkurrensutsättning. Valfrihetssystemet enligt Lag om valfrihetssystem, LOV, har utvecklats genom förenklade förfrågningsunderlag samt nytt IT-system som stöd. Under året har flera nya producenter på vård- och omsorgsområdet tillkommit inom ramen för valfrihetssystemet, som för närvarande innefattar 30 olika producenter.

Äldrenämnden beräknar att 76 procent av nämndens totala kärnverksamhet har varit föremål för konkurrensutsättning. Under året har nämnden genomfört upphandling av sju vårdboenden samt två enheter för korttidsvård. Nämnden för vuxna med funktionshinder har upphandlat 25 enheter för LSS-boende i konkurrens. Byggnadsnämnden upphandlade mättjänster och inom vuxenutbildning har upphandlingar genomförts av studier på distans. Inom arbetsmarknadsområdet har upphandlingar gjorts för insatser för unga vuxna med funktionshinder, för så kallade sommarlovsentreprenörer samt insatser för arbetslösa ungdomar som nyligen gått ut gymnasiet.

Inriktningsmål

Nämnden ska i aktiv samverkan inom och utom kommunen arbeta för att bryta människors utanförskap. Frivilligsektorn och näringslivet är viktiga partner i arbetet att bryta utanförskapet.

Målet kommer att uppnås

Kommunstyrelsen har byggt upp samrådsgrupper med romer. Styrelsen och flera nämnder stödjer olika projekt med den ideella sektorn som syftar till att bryta utanförskapet ofta med fokus mot att öka möjligheterna till arbete. Bidrag ges till föreningar som arbetar med utsatta grupper i ytterstadsdelar, med personer med utländsk bakgrund, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Kommunen medverkar tillsammans med samordningsförbundet i tre projekt som riktar sig till personer med långvarigt bidragsbehov, ohälsa och långtidsarbetslöshet, och där samhällets olika rehabiliteringsinsatser behöver samordnas. Kommunen har också medverkat i fyra projekt med europeiska socialfonden.

Arbetet med stadsdelsutveckling som leds av socialnämnden för barn och unga och sker i samverkan med flera nämnder och kommunala aktiebolag fortgår. En fortsatt satsning görs på Gottsunda centrum och Stenhagens bildnings- och kulturcentrum medan Sävja kulturcentrum planeras.

Mötesplatser som Stenhagens bildnings- och kulturcentrum, föreningshuset Kontakten och Treklangen i Gottsunda ger stöd till ungas utveckling och icke-formella lärande med bland annat läxläsning, kulturutövning, samhällsinformation och start av ungdomsföreningar.

Inriktningsmål

Serviceutbudet ska kvalitetssäkras.

Målet kommer att uppnås

Arbetet med kvalitetssäkring fortsätter. Brukarundersökningar, kvalitetsredovisningar och utvärderingar förekommer inom flera områden. Jämförelser görs med andra kommuner. Nya förbättringsområden lokaliseras och bearbetas. Fler nämnder sätter upp effektmål och mäter utvecklingen. Som exempel kan nämnas en nöjd-kund-index mätning där företagare som varit i kontakt med kommunen kring brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, miljötillsyn och serveringstillstånd. I undersökningen ges möjlighet att ge synpunkter om information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättsäkerhet och effektivitet. I detta index förbättrade kommunen sitt resultat från 63 till 68 där maximum är 100.

Inriktningsmål

Alla möjligheter att använda öppna källkoder ska tas tillvara.

Måluppfyllelsen är svårbedömd.

Öppen källkod ska övervägas där så är möjligt och användas när det är totalekonomiskt fördelaktigt. Under året har det inte varit aktuellt för de system som kommunstyrelsen svarar för. Svaren från nämnderna ger inte tillräckligt underlag för en bedömning av måluppfyllelsen.

Inriktningsmål

Planeringen av lokaler för den pedagogiska verksamheten ska ske långsiktigt och på ett sådant sätt att full behovstäckning uppnås och så att lokalöverskott inte uppstår. Kostnadseffektiva lösningar med flexibla användningsområden ska eftersträvas.

Målet kommer att uppnås

Kommunfullmäktige antog ett nytt internhyressystem utifrån tidigare beslut om ansvarsfördelning för pedagogiska lokaler. Därmed finns det en grund för kostnadseffektiva lösningar. Under hösten har implementering av systemet gjorts och funktionshyror för gymnasieskolor, grundskolor och förskolor tagits fram. Samtidigt anser fastighetsnämnden inte att effektmålet för avvecklingstiden vid lokalöverskott uppnås därför att det saknas en utvecklingsplan. Planen är dock under uppstart. Effektmålet om 80 procent nyttjandegrad av de pedagogiska lokalerna är uppfyllt med ombyggnad av del av Fyrisskolan samt Glimmerns och Lustigkullens förskola.

Inriktningsmål

Invånarna erbjuds en hög servicegrad genom tydliga processer i och mellan verksamheterna.

Målet kommer att uppnås

Under året togs beslut om en ny tjänstemannaorganisation för samhällsbyggnadsnämnderna som vilar på tydliga processer. Andra nämnder arbetar med att utveckla processtyrning. Samarbete har utvecklats mellan till exempel namngivningsnämnden och kulturnämnden. Samlokaliseringen av flera uppdragskontor i kvarteret Lokföraren under 2012 kommer att påskynda utvecklingen. Från 2011 bedrivs överförmyndarverksamheten i en interkommunal nämnd, vilket från 2012 även gäller brand- och räddningsverksamheten.

Inriktningsmål

Uppsala kommun ska genom medarbetares ökade ansvar och delaktighet upplevas som en bra och framstående arbetsgivare

Målet kommer att uppnås

Ökat medinflytande för medarbetare i förändrings- och utvecklingsprocesser, utbildningsinsatser för att förbättra karriärmöjligheter samt ökat ansvar för medarbetare genom delegerad beslutsrätt är åtgärder som vidtogs under året. Arbetsplatsträffarna och medarbetarsamtalen är ytterligare verktyg för inflytande och delaktighet. Resultaten från medarbetarundersökningen 2010 pekar på en positiv förändring mot målet men sammantaget ger uppföljningen inte tillräckligt med underlag för att måluppfyllelsen ska kunna anses uppnådd.

Inriktningsmål

Sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare ska fortsätta minska

Målet kommer att uppnås

Sjukfrånvaron är fortsatt låg men uppföljningen pekar på en marginell ökning under 2011. Genom olika friskvårdsinsatser såsom införande av friskvårdscheckar fortsätter kommunen erbjuda medarbetarna möjligheter att ta hand om sin hälsa.

Inriktningsmål

Alla medarbetare i Uppsala kommun ska känna sig trygga i sin arbetsmiljö

Måluppfyllelsen är svårbedömd.

Resultaten från medarbetarundersökningen 2010 visade på förbättringsbehov vad gäller stress och arbetsbelastning. Underlagen från nämnder och styrelser ger en god bild av ett aktivt och främjande arbete för medarbetarnas trygghet i arbetsmiljö. Det saknas dock enhetliga indikatorer för bedömning av trygghetsaspekten, vilket försvårar bedömning av måluppfyllelsen.

Inriktningsmål

Uppsala kommun som arbetsgivare ska vara en förebild vad gäller att se till medarbetarnas kompetens oavsett ålder

Målet kommer inte att uppnås utan ytterligare insatser

Strategier för att klara kompetensförsörjningen i ett bredare perspektiv och åtgärder för att hantera generationsväxlingen är insatser som lyfts fram av ett fåtal nämnder. Flertalet nämnder saknar strategier för systematiskt arbete med att tillvarata medarbetarnas kompetens. Flera nämnder redovisar aktiva och seriösa arbeten för att stimulera kompetensutveckling. Dessa insatser är dock inte tillräckliga för att Uppsala kommun ska betraktas som en förebild i detta avseende.

Inriktningsmål

Uppsalaborna upplever att kommunens medarbetare har god kompetens, är effektiva och serviceinriktade.

Målet kommer att uppnås

Kund- och brukarundersökningar visar höga resultat vad gäller service, bemötande och kompetens. Medarbetarundersökningen 2010 gav också höga resultat i frågeavsnittet om kundorientering. Någon enstaka nämnd saknar dock rutin för att följa upp detta område.

Viktiga händelser

Klimatutmaningen möts i brett samarbete mot skärpta mål

Fullmäktige skärpte 2011 klimatmålet. Det innebär att alla nämnder och bolag behöver utveckla egna energi- och klimatmål och arbeta effektivare med att minska utsläpp och kostnader. Tillsammans med strategiskt viktiga företag, myndigheter och organisationer med engagemang för Uppsala och klimatfrågan, har ett lokalt klimatprotokoll undertecknats. Deltagarnas åtaganden avseende åtgärder beräknas minska utsläppen i Uppsala med 1,5 procent 2011. Samarbetet visar på en stor potential för att säkerställa att Uppsala når de långsiktiga klimatmålen. Det energiuppföljningssystem som finns för kommunens verksamheter ger alla ansvarsnivåer möjlighet att följa upp utvecklingen.

Ekonomin i balans

Oron i den globala ekonomin under året påverkar även den förväntade utvecklingen i Uppsala kommun. Som en konsekvens tog kommunfullmäktige i december ett kompletterande budgetbeslut för 2012. Beslutet innebar en reduktion av kostnadsramarna för flertalet uppdragsnämnder med omkring en procent.

Kommunfullmäktiges arbete

Kommunfullmäktiges nya debattordning för interpellationer, som syftar till kortare och mer fokuserade debatter, har fungerat väl. Som ett led i utvecklingen av arbetsformerna genomfördes i maj även en särskild fullmäktigedebatt om skolan.

Det internationella arbetet

Uppsala kommun mottog många besök av utländska delegationer under 2011. Särskilt värt att nämna är den delegation från Minneapolis ledd av Borgmästare R.T. Rybak som besökte Uppsala i april.

Tartu i Estland stod värd för 2011 års vänortskonferens där e-tjänster och e-förvaltning stod i fokus. Uppsala deltog med en bred delegation av tjänstemän och politiker, ungdomar som deltog i ungdomsutbyte samt en grupp från Föreningen Norden.

Kommunen har under året medverkat i olika EU-finansierade projekt. Baltic Sea Asia Agenda for Regions in a Globalising World avslutades och resultaten var lyckade. En ansökan om finansiering av en fortsättning av projektet har godkänts. Det nya projektet går under namnet EXPATS och finansieras av EU:s Interregionala IVA program. Projektets syfte är att underlätta för arbetskraft och studenter att röra sig mellan Östersjöregionen och Kina.

Regionfrågan
I november framförde kommunen tillsammans med Västerås stad, Eskilstuna kommun samt landstingen i Uppsala län, Västmanland och Södermanland i ett gemensamt brev till statens utredare att de inte vill se en statlig gräns mellan våra län.

Studentsamarbete
Kommunstyrelsen antog riktlinjer för Uppsala kommuns studentsamarbete. Riktlinjerna beskriver kommunens intentioner för att uppnå så goda förutsättningar för stadens studenter som möjligt, och samtidigt se studenterna som en tillgång för stadens utveckling. Tillsammans med Uppsala universitet och Uppsala studentkår genomfördes kampanjen Hjälp en student under 2011. Syftet var att underlätta för studenter att hitta bostad i samband med höstterminsstarten.

Ny organisation för samhällsbyggnadsfrågor.
För att förbättra arbetet med samhällsbyggnadsfrågor beslutade kommunfullmäktige om en ny organisation från 2012. Ett nytt kontor, kontoret för samhällsutveckling, kommer att arbeta i en processinriktad organisation. Kontoret arbetar åt fem nämnder, plan- och byggnadsnämnden, gatu- och samhällsbyggnadsnämnden, fastighetsägarnämnden, idrotts- och fritidsnämnden samt namngivningsnämnden. Ansvaret för mark- och exploateringsärenden flyttas till kommunstyrelsen samtidigt som det nya kontoret bereder frågorna.

Gemensam nämnd för räddningstjänsten
Under året togs beslut om en gemensam nämnd för räddningstjänsten i Uppsala, Östhammars och Tierps kommuner från år 2012. Ansvaret för beredskapsfrågorna flyttas till kommunstyrelsen.

Skolorna får ökad självständighet
Kommunfullmäktige beslutade att försöksverksamheten med kommunala självstyrande skolor upphör under 2012. Samtliga kommunala skolor ska emellertid ges ökad självständighet.

Ny organisation för kollektivtrafiken i stad och region
Då en ny lagstiftning för kollektivtrafik träder i kraft 2012 har länets kommuner och landstinget gemensamt fattat beslut om att införa en ny kollektivtrafikmyndighet inom landstingets regi. En skatteväxling har genomförts med landstinget motsvarande 49 öre per skattekrona. Därtill har huvudmannaskapen för kollektivtrafikbolagen ändrats. De helägda bolagen Gamla Uppsala Buss AB och AB Uppsalabuss samt det delägda bolaget Upplands Lokaltrafik AB har efter årsskiftet sålts till landstinget som ett led i förändringen.

Stor fastighetsaffär
Uppsalahem AB förvärvade 51 procent av Studentstaden AB med möjlighet att om tre år förvärva resterande aktier. Det innebär att kommunen genom Uppsalahem får en stor påverkan på studentbostadsfrågan. Studentstaden omfattar 4 350 lägenheter och rum, framförallt lokaliserade till Rackarberget, Studentstaden och norra Kapellgärdet. Samtidigt försåldes dotterbolaget Uppsalahem Attika AB med 1 675 servicebostäder och 1 018 hyreslägenheter till fastighetsbolaget Dombron AB, nuvarande Rikshem AB.

Mer kommunikation i sociala medier och utveckling av e-tjänster
Kommunen ligger i främsta ledet bland Sveriges kommuner när det gäller att utveckla kommunikationen i sociala medier. Kommunens Facebooksida har idag gillats av 818 användare och 1795 personer följer kommunen på Twitter.

Medborgarnas rätt till öppenhet och insyn i hela den kommunala verksamheten har underlättats ytterligare under året. I tyck-till funktionen på kommunens webbplats kan medborgarna följa de inlägg som skrivs och kommunens svar på dessa. Det finns även möjlighet att följa, kommentera och sprida inläggen. Under året kom närmare 360 frågor in. Uppsala kommuns externa webbplats, uppsala.se, erhöll under 2011 pris som bästa svenska kommunwebb.

IT-strategi
Under året har fokus för kommunstyrelsens arbete varit att utveckla kommunens strategiska och långsiktiga arbete. Ansvarsfördelning inom kommunen har blivit tydligare. Som ett resultat av arbetet kommer en ny it-policy att föreläggas kommunfullmäktige.

Nationella minoriteter
Kommunfullmäktige fastställde en policy beträffande nationella minoriteter. Kontinuerliga samråd med romer och tornedalingar har påbörjats. Inom förvaltningsområdet för finska har samrådet utvecklats, ett stort kulturutbud tillhandahållits och en behovskartläggning bland medborgarna gjorts. Resultatet visar att den sverigefinländska minoriteten i Uppsala kommun främst efterfrågar äldreomsorg på finska och kulturella evenemang. En språkkartläggning av kommunens medarbetares språkkunskaper, intresse och vilja att arbeta eller ge service på finska har också genomförts, och ett 90-tal medarbetare har svarat att intresse finns.

Ökad jämställdhet
Jämställdhetsintegrering är en strategi för att åstadkomma ett jämställt, långsiktigt hållbart samhälle ur ett medborgarperspektiv. Syftet är att leverera en jämställd medborgarservice. Sedan 2010 pågår ett kommunövergripande projekt som delvis finansieras med bidrag från Sveriges kommuner och landsting.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011
Nettokostnader (mnkr)	297	299	278

Kommunens politiska verksamhet kostade tillsammans med kommunledning och gemensam verksamhet 278 (297) miljoner kronor vilket är 22 miljoner kronor lägre än budget och 21 miljoner kronor lägre än föregående år.

Nettokostnaderna för den politiska verksamheten blev 79 miljoner kronor vilket motsvarade budget. Flera nämnder redovisade underskott, vilket dock uppvägdes av ett överskott för kommunstyrelsen där kostnaderna för politiska sekreterare blev lägre än planerat. Överskottet för politiska sekreterare förs över till kommande år för att användas senare under mandatperioden. I jämförelse med föregående år var nettokostnaderna 4 miljoner kronor högre och förklaras främst av nya och högre arvoden.

För kommunledning och gemensam verksamhet uppgick nettokostnaderna till 199 miljoner kronor. Det var 21 miljoner kronor lägre än budgeterat och beror på ett flertal orsaker. Centralt budgeterade medel för omställning vid övertalighet och utvecklingsmedel förbrukades inte fullt ut. Ett antal planerade projekt blev inte genomförda eller senarelades. Avtalet för företagshälsovården omförhandlades till lägre kostnadsnivå. Även vakanta tjänster bidrog till överskottet.

Lokal- och bostadsförsörjningen utgör en stor del av kommunledning och gemensam verksamhet. Lokalförsörjningen redovisade ett överskott på 7 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor från reavinster. Budgetöverskridande för konsumtionsavgifter (el, olja och fjärrvärme) och löpande

underhåll uppvägdes av betydligt lägre ränte- och avskrivningskostnader då investeringar flyttades fram till kommande år. För särskild bostadsförsörjning redovisades ett underskott på 6 miljoner kronor. Underskottet härrör från ökade kostnader för planerat och löpande underhåll.

I jämförelse med föregående år blev nettokostnaderna för kommunledning och gemensam verksamhet 24 miljoner kronor lägre. Detta förklaras till en del av att vintern 2011/2012 var mildare än föregående vinter då mer resurser sköts till gatu- och trafiknämnden, samt ett bättre hyresnetto.

Framtiden

Snabbt växande kommun med ekonomi i balans
Uppsala fortsätter vara en av landets snabbaste växande kommuner. Det innebär ett fortsatt starkt tryck på utveckling av infrastrukturen och den kommunala servicen inom ramen för en ekonomi i balans.

Organisation i förändring
Kommunens styrmodell, som fastlades av kommunfullmäktige 2001, har bidragit till att verksamhetens utvecklats och den ekonomiska kontrollen förbättrats. Modellen ligger fast men kommer att fortsätta justeras utifrån nya erfarenheter. De interkommunala samarbeten som sker inom överförmyndarverksamhen och räddningstjänsten kan bli fler i de fortsatta dialogerna med andra kommuner i länet.

Tillsammans med andra
Samarbete behöver ytterligare utvecklas med andra aktörer såsom landstinget för att på bästa möjliga sätt kunna tillgodose den enskildes behov. Ett konkret exempel är den närvårdsreform som för närvarande pågår i länet och som innebär att berörda kommuner och landstinget enas om en gemensam vision att stimulera ett systematiskt förbättringsarbete där kunden/patienten sätts i centrum. Även samarbetet med den privata sektorn måste utvecklas för att möjliggöra innovativa lösningar där den tekniska utvecklingen tas till vara.

Kommunikation och utveckling av e-tjänster
Kommunen ska fortsätta vara i främsta ledet bland Sveriges kommuner när det gäller att utveckla kommunikationen i sociala medier. Ett viktigt ledord är att förenkla för medborgarna i alla sina kontakter med kommunen,

Under 2012 är ambitionen att öka antalet e-tjänster och att Uppsala ska vara en kommun som ligger i framkant vad gäller e-förvaltning. En e-tjänst som lanseras under året är bokning av tid för borgerlig vigsel i Stadshuset.

IT
Utvecklingen inom it-området kommer att ge nya möjligheter till tjänsteutveckling och effektivisering. En gemensam integrationsplattform kommer att etableras, vilket ger möjligheter för samverkan mellan olika system och applikationer.

Infrastruktur, stadsutveckling, skydd mm

Området omfattar fysisk planering, bostadsförsörjning, turistverksamhet, konsumentverksamhet, gator, vägar, parker, naturvård, friluftsliv, näringsliv, miljö, säkerhet, räddning, beredskap samt civilförsvar.

Sammanfattande analys och bedömning av verksamheten

Merparten av inriktningsmålen uppnåddes under året eller kommer att uppnås. Klimatprogrammet är i huvudsak genomfört eller är på väg att genomföras och väntas ge tydliga resultat. Uppsalas ranking som företagarkommun har förbättrats. Bostadsbyggandet fortsätter att öka och fler byggherrar kommer in på Uppsalamarknaden. Resecentrum invigdes och en stomlinje för busstrafiken inrättades. Förutsättningarna för bilfri förflyttning inom staden har förstärkts. Kapellgärds- och Frodeparkerna rustades upp och friluftsbadet i Storvad har utvecklats.

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Uppsala kommun ska senast 2014 vara en av landets mest attraktiva företagarkommuner. I relevanta mätningar ska kommunen rankas som en av landets främsta företagar- och näringslivsvänliga kommuner.

Målet kommer att uppnås

Uppsalas rankingresultat har förbättrats under 2011. I en jämförelse med de 34 största kommunerna ligger Uppsala på plats 4. Antalet nya företag fortsätter att öka och har i år överträffat målet. Andelen unga företagare (under 28 år) som startat under året är 2 procentenheter högre än 2010. Service och information gentemot näringslivet har utvecklats. Ungdomar har deltagit i program för entreprenörskap. Samarbetsprojekt med fokusbranscher fortsätter och nya startades. Upphandlingsförfaranden har utvecklats så att små aktörer får lättare att etablera sig. Ny planlagd kommunalägd mark för verksamhetsetablering har skapats, dock inte helt i önskad omfattning.

Inriktningsmål

Uppsalas kollektivtrafik ska fördubblas till 2020, enligt fördubblingsprojektet.

Målet kommer att uppnås

Resandet har ökat stadigt de senaste tre åren. Ökningstakten är i genomsnitt ca 7 procent per år. När stomlinjesystemet införs förväntas resandeökningen öka ytterligare. Från 1 januari 2012 tar Landstinget i Uppsala län ansvar för den regionala kollektivtrafiken, inklusive stadstrafiken. Kommunen har kvar ansvaret för infrastrukturen och framkomligheten för kollektivtrafiken. För att nå målet behövs därmed ett samarbete mellan trafikmyndigheten och Uppsala kommun.

Inriktningsmål

I Uppsala är kost, fysisk och psykisk hälsa de viktigaste folkhälsoområdena. Som ett led i folkhälsoarbetet ska kommunen uppmuntra och underlätta bl.a. cykling och gående.

Målet kommer att uppnås

Antalet cyklande och gående ökar. I maj 2011 var antalet cyklister ca 5 procent fler än maj 2010. Välplanerade gång- och cykelstråk har förbättrat förutsättningarna. Kommunfullmäktige fattade under året beslut om att utveckla en cykelstrategi. Strategins innehåll är ännu en öppen fråga, men många positiva samhällseffekter kan kopplas till ökad framkomlighet och användning av cykel som transportmedel.

Inriktningsmål

Uppsala kommun ska aktivt utveckla sitt varumärke bl.a. genom sina kultur-, natur-, fritids- och idrottsvärden.

Målet har uppnåtts

Inom projektet Kultur för utveckling har sex projekt genomförts. Fredstemat har dominerat. Nätverket Världsklass Uppsala har under året förstärkt genomförandekraft och synlighet i nio redan bra kultur-, kunskaps- och idrottsevenemang. Bandyfinal och isfestival har rönt stort intresse. Programarbete har påbörjats för Studenternas och å-stråket i syfte att förstärka områdets kvalitet och tillgänglighet för både kultur-, natur- och idrottsutövning och skilda evenemang. En utredning kring Uppsalas intressantaste evenemangsplatser ur ett kommersiellt perspektiv har genomförts. Under året har det delägda bolaget Uppsala Tourism AB uppgraderats och förstärkts. Bolaget ska under namnet Destination Uppsala AB leda arbetet med marknadsföring av Uppsala.

Inriktningsmål

Invånare och besökare ska känna sig trygga på gator, torg och andra allmänna platser i Uppsala kommun.

Målet kommer att uppnås

Samarbete inom Tryggare Uppsala län fortgår. En trygghetsgrupp arbetar med olika utemiljöer i staden. Belysningsarmaturer byts ut med mera. Vid konstnärlig gestaltning tas hänsyn till trygghetsfaktorer. Tillsynen kring alkoholförsäljning har skärps. I Uppsalaenkäten anger 40 procent att de upplever att tryggheten förbättrats i parker och rekreationsområden.

Inriktningsmål

Andelen ekologiska livsmedel och närproducerade varor ska öka i kommunfinansierade verksamheter.

Måluppfyllelsen är svårbedömd

Medvetenheten har ökat under året och viss ökning noteras i den egna produktionen, i enlighet med målsättningen. Tillförlitlig data saknas dock varför måluppfyllelsen får anses svårbedömd.

Inriktningsmål

I Uppsala kommuns verksamhet och dess geografiska område ska år 2020 utsläppen av växthusgaser ha sänkts med minst 30 % per capita jämfört med 1990 samt därefter fortsätta minska.

Målet kommer att uppnås

Deltagarna i Uppsala klimatprotokoll rapporterar att åtgärder har vidtagits under året för att nå målet. Transporter sker i utökad utsträckning med miljöfordon i kommunens verksamheter. Planering och genomförande av nya gång- och cykelbanor, framkomlighetsbegränsningar för biltrafik i stadskärnan samt fortsatta satsningar på förbättrad kollektivtrafik ger förutsättningar för överföring av resande från biltrafik till gång-, cykel- och kollektivtrafik. Avveckling av fossilbränslebaserad uppvärmning fortsätter och ny energiteknik förs in i kommunala lokaler. Under året har kommunfullmäktige beslutat om en skärpning av målet, med en sänkning om motsvarande 45 procent per capita jämfört med 1990.

Inriktningsmål

Kunskapen om den biologiska mångfaldens betydelse ska vara en viktig utvecklingsgrund.

Måluppfyllelsen är svårbedömd

Drygt hälften av kommunens gymnasieskolor har fått utmärkelsen skola för hållbar utveckling. Antalet besökare på Biotopia har ökat. Under året har arbetet att skapa ett naturreservat av området från Kungsängsbron i norr till Flottsund i söder fortskridit, Årike Fyris. De långsiktiga effekterna av dessa och andra åtgärder som relaterar till målsättningen är svårbedömda.

Inriktningsmål

Kommunala fastigheter ska ha energieffektiva och fossilbränsleminimerande uppvärmningssystem.

Målet kommer att uppnås

Energianvändningen minskar, energieffektiviseringsåtgärder har gjorts för 17 500 kvm och nyproducerade byggnader förbrukar endast ca 65 kWh per år och kvadratmeter.

Inriktningsmål

Uppsala kommun verkar för att fler hyresbostäder och trygghetsboenden tillskapas

Målet har uppnåtts

Ett antal nya aktörer på hyresmarknaden är på väg in i kommunen genom markanvisningsprocessen för Östra Salabacke. En successiv omvandling av 160 servicebostäder till trygghetsboende pågår. Mer än 30 procent av bostäderna blir hyresrätter när kommunen säljer mark. Genom den strategiska bytesaffären mellan Uppsalahem AB och Rikshem AB har den senare etablerat sig som en signifikant aktör på Uppsalas bostadsmarknad vilket förväntas ge en positiv totaleffekt.

Inriktningsmål

Gator och vägar utformas så att kollektivtrafiken har god framkomlighet. Bytespunkterna ska vara attraktiva och effektiva för resenärerna.

Målet kommer att uppnås

Utvecklingsarbetet med stomlinjestråken enligt översiktsplanen har fortgått under året och ger en grund för successiv förändring av utformningen. Bussprioriteringssystem infördes på Luthagsesplanaden. Resecentrum invigdes i december.

Inriktningsmål

Kollektivtrafiken utvecklas genom god turtäthet för stomlinjer och ett effektivt nät av kompletterande trafik.

Målet kommer att uppnås

En busslinje har utvecklats med stomlinjekaraktär. Övriga stomlinjer införs genom en samtidig omläggning av hela systemet, inklusive kompletteringsnät, inom några år. Den nybildade kollektivtrafikmyndigheten för länet förväntas öka möjligheter till synergi och samordning av trafiken.

Viktiga händelser

Energi och klimat

Ett förslag till vindbruksplan samrådsbehandlades. Planarbetet visar att försvarsmaktens intressen starkt påverkar möjligheten till vindelproduktion i kommunen.

I STUNS och Uppsala kommuns gemensamma satsning på energiområdet har ett byggnätverk bildats för att prova nya energitekniska lösningar i byggprojekt. Installationerna ska visa om den nya tekniken är långsiktigt hållbar när det gäller prestanda, underhåll, kostnader med mera.

Kommunstyrelsens klimatprogram 2007-2011 har i huvudsak genomförts eller är på väg att genomföras.

Samhällsbyggande och planering

Detaljplaner motsvarande knappt 2 000 bostäder vann laga kraft under året. Intresset för byggande i Uppsala är fortsatt starkt. Omkring 1 200 nya bostäder började byggas och cirka 700 färdigställdes.

Större markförvärv har skett vid Storvreta och Hovgården för bostäder, verksamheter och rekreation. Markanvisning för bostäder har skett i Gränby, Rosendal, Gottsunda, Sunnersta, Lövstalöt och Björklinge. Sammantaget bedöms över 30 procent av de tillkommande bostäderna bli hyresrätter. Ett par anvisningar avser gruppboenden.

I Östra Salabacke har plan- och genomförandefrågorna integrerats i ett nytt arbetssätt. En stadsutvecklingsdag hölls med ett hundratal besökare och resulterade i ett fyrtiotal ansökningar till markanvisning för etapp 1 om ca 500 lägenheter. Åtta företag, samtliga nya på Uppsalamarknaden, valdes ut för att tillsammans fortsätta processen att fördjupa visionen för Östra Sala backe, hitta samverkansformer och definiera ett antal hållbarhets- och kvalitetsmål för det fortsatta arbetet.

Planläggning för Uppsala arena har startat. I arbetet studeras även möjligheterna för bostadsbyggande norr om arenan. Den fördjupade översiktsplanen för Funbo antogs i kommunfullmäktige. Planarbetet har bedrivits i tidig dialog med markägare vilket ger goda förutsättningar för samhällsbyggande i planens anda.

I december invigdes resecentrum. Då startade också bygget av gång- och cykelbron över Fyrisån, vid Kungsängen. Upprustning av Kapellgärdesparken och Frodeparken har inletts och friluftsbadet i Storvad utvecklats. Arbetet med stadsträden fortsatte och Uppsalas trädhandbok, som blev klar under året, har rönt uppmärksamhet långt utanför kommungränsen.

Stadslivsutveckling
En tävling om utformningen av Forumtorget genomfördes i samarbetet med näringslivet i city. Det vinnande förslaget bygger vidare på torgets karaktärer. Forumtorget blir både ett torg att röra sig över och att vistas på och en ny attraktiv mötesplats för alla. Omdaningen av Dragarbrunnsgatan har fortsatt och på några sträckor har gångfartsområde införts. Biltrafiken i centrala staden har minskat kraftigt till följd bland annat av öppnandet av Strandbodgatan.

Detaljplanen för Kvarntorget vann laga kraft under senhösten. Planen bidrar till stadsutvecklingen längs en stomlinje, och ger ett upprustat torg och förtätat stadsdelscentrum med ökat underlag för kommersiell service.

Förnyelsen av Gottsunda centrum fortskrider. Handelsytorna är i huvudsak färdigställda och i december påbörjades byggnationen av kulturdelen i anslutning till gallerian. En detaljplan för gatukoppling mellan Gottsunda och Ultuna antogs under året.

Stadsdelsutveckling
Stadsdelsutvecklingen i Sävja fortsätter, bland annat med etablering av öppen förskola i kombination med svenskundervisning för invandrare. Sävja kommundelscenter planeras bli en resurs för lokalt verksamma invandrarföreningar och för samverkan mellan kommunen och den ideella sektorn i bland annat integrationsarbete. Undervisning i svenska för invandrare i samverkan med öppna förskolan har etablerats inom ramen för Mötesplats Gottsunda.

Miljöarbete
Sverige har av EU blivit fällt i domstol för överskridande av luftkvalitetsnormer, i Uppsala och flera andra städer. Miljödepartementet har initierat samverkan med berörda i arbetet för att klara normerna.

Kemikalietillsynen har varit fokuserad på att kontrollera hanteringen av kemiska ämnen. I en ny förordning om tillsynsansvar får nämnden ett större ansvar för att kontrollera kemikalier i varor. Arbetet är viktigt för att minska spridningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier i samhället.

Näringsliv och företagsklimat
Kommunstyrelsen har antagit en ny treårig handlingsplan för en ledande näringslivskommun. Ett nytt initiativ har introducerats för att ge företagen lättillgänglig information kring tillståndsfrågor. 250

företag kom för att på plats prata med Uppsala kommuns alla verksamheter med myndighetsutövning. Andelen unga företagare (under 28 år) som startat företag under året är 2 procent högre än under 2010.

STUNS/Uppsala BIO har ingått ett unikt samarbetsavtal med världens största läkemedels- och diagnostikföretag Roche. Avtalet visar hur intresse kan skapas hos internationella bolag för Uppsalas tillgångar inom Life Science. Inom ICT-branschen har ett klusterutvecklingsprojekt genomförts som resulterat i en rapport med förslag till plan för arbete framåt.

Inom energi/cleantech har pågående initiativ i Uppsala inventerats och projekt för att förstärka kommersialisering, exempelvis genom samverkan med stora offentliga beställare, har påbörjats.

Librobäck och Östra Fyrislund är högintressanta etableringsområden. Markförsäljning och optioner på industrimark har avtalats på över 300 000 kvm av kommunens mark.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011
Nettokostnader (mnkr)	388	489	486

Nettokostnader för infrastruktur, skydd och stadsutveckling med mera är 486 miljoner kronor, 3 miljoner kronor lägre än budget. Om vinster från exploateringsverksamheten räknas bort uppstår i stället ett underskott på 10 miljoner kronor. Bortsett från reavinster är nettokostnaderna 37 miljoner kronor högre än föregående år. Ökade satsningar på stadsrum, marknadsföring av kommunen, och normala löneökningar är några orsaker.

Återigen en snörik vinter
Liksom år 2010 blev kostnaderna för vinterväghållningen höga under 2011. Det kom stora mängder snö i januari och februari. Kostnaderna för verksamheten blev 68 miljoner kronor och underskottet 5 miljoner kronor. I april gjordes en neddragning av barmarksunderhållet med 8 miljoner kronor för att hålla nere underskottet.

Överskott i exploateringsverksamhet samt räddning och beredskap
Mark- och exploateringsverksamheten visar ett överskott på 12 miljoner kronor varav 13 miljoner kronor avser realisationsvinster. Två exploateringsprojekt avslutades under 2011 med ett sammanlagt överskott på 10 miljoner kronor. Brandförsvaret visade lägre kostnader än budgeterat för uppställningsplats för farligt gods och kommunikationssystemet Rakel. Färre bygglovsärenden under 2011 medförde minskade intäkter med 2 miljoner kronor.

Framtiden

Energi och klimat
Det långsiktiga klimatmålet i den nya översiktsplanen är 0,5 ton växthusgaser per invånare år 2050. Fullmäktige har skärpt det korta klimatmålet, utsläppen ska minska med 45 procent per invånare 1990-2020. Transporter och resor prioriteras. Därför behöver styrmedel, planeringsverktyg och andra metoder för sektorn utvecklas, inklusive ett samlat program för hållbart resande. Det finns också potential till utsläppsminskning vid bygg- och anläggningsprojekt.

I samarbete med universiteten, näringslivet och andra aktörer finns det möjligheter att pröva storskaliga lösningar för teknik som nyttjar solenergi. Nya affärsmodeller måste prövas för att nå ett genombrott för klimat- och näringslivsutveckling.
Hållbarhetsprogram för hela stadsbyggnadsområden blir viktiga för att lyfta klimat- och miljöarbetet till en nivå som antar den globala miljöutmaningen med överuttag av planetens resurser.

Samhällsbyggande och planering
För att skapa en tydlighet mot marknaden bör en policy och riktlinjer utarbetas för markanvisning och exploateringsåtaganden, samt en strategi för markförvärv – allt för att underlätta samhällsbyggandet och i enlighet med översiktsplanens intentioner.

Arbeten med strategiska program och fördjupade översiktsplaner behöver intensifieras för att klara tillväxttrycket på staden. Denna typ av beredskap underlättar detaljplanearbeten och förhandlingar kring exploateringavtal i syfte att klara bland annat det offentliga serviceåtagandet.

Ny organisation på samhällsbyggnadsområdet ger nya arbetsformer och förbättrar förutsättningarna för helhetssyn och därmed långsiktigt hållbar utveckling.

Tillgången till friluftsbad bör säkerställas och mer mark för koloniområden kan behövas. Utbyggnad och förtätning av staden ställer ökade krav på drift och underhåll. Stadens skötselkrävande grönytor ökar och förstärkt utveckling av park, stadsträd, natur och fritidsanläggningar överlag ger ökande driftsåtaganden. Snö måste bortforslas från gatorna i allt större omfattning. Den höga investeringstakten innebär att kapitalkostnaderna ökar kraftigt och att det blir mer ytor att sköta.

Stadsdelsutveckling
Arbetet med etablering av svenskundervisning för invandrare i samverkan med öppen förskola fortgår i Stenhagen, i enlighet med det koncept som gäller för Sävja och Gottsunda.

Miljöarbete
En ny vägledning från Livsmedelsverket där risker inom livsmedelshanteringen har omvärderats medför att behovet av livsmedelskontroll i Uppsala minskar 2012. Kommunen fortsätter samverka inom nationella och regionala utvecklingsprojekt för att tillsynen ska vara kostnadseffektiv och likvärdig över landet. Det gäller bland annat livsmedelstillsynen, bullerfrågor och luftkvalitet.

Fritid och kultur

Området omfattar allmän fritids- och kulturverksamhet, fritids- och friluftsanläggningar, fritidsgårdar, teaterverksamhet, musik- och kongressverksamhet, biblioteksverksamhet, bad- och sportanläggningar, kulturmiljövård, konst- och museiverksamhet, stöd till föreningsliv och studieorganisationer, musik- och idrottsskolor samt det fria kulturlivet.

Sammanfattande analys och bedömning

Kultur- och konstpolitiken har varit ett viktigt utvecklingsområde präglat av ett omfattande kulturutbud och ett stort antal utvecklingsprojekt. Exempel på utvecklingsprojekt är projektet Kultur för utveckling med särskild tonvikt på Kulturella spår i stadsrummet, 50-årsminnet av Dag Hammarskjölds död och Nya rum för konsten med förslag på ett framtida konst- och museicentrum i Uppsala slott. Under året har kommunen aktivt engagerat sig i frågor kring den nationella kulturpolitikens implementering och effekter av denna på kulturlivet i kommun. Kommunen har också haft en ambitiös satsning på ungdomars kulturutövning och gav stöd till Romska ungdomsförbundets rikskonferens i Uppsala. Under året gjordes stora investeringar för att utveckla grönområden, bad, lekplatser, idrottsanläggningar och arenor som ska ge Uppsala kommuns medborgare möjligheter till en bra fritid.

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Barn- och ungdomar ska likabehandlas vid fördelning av tider och lokaler för fritids- och idrottsaktiviteter.

Målet är uppnått

Inga klagomål har inrapporterats för 2011.

Inriktningsmål

Elitidrottens förutsättningar ska förbättras ytterligare genom fortsatt samverkan mellan idrottsorganisationerna.

Målet kommer att uppnås

Genom samverkan med Upplands idrottsförbund och inom ramen för den nya gymnasieskolan (Gy2011) har kommunen utvecklat en omfattande verksamhet av nationellt godkända idrottsutbildningar. Antalet godkända elitidrottsutbildningar är flest i landet och förväntas till 2013 öka från 17 till 20. Under året har kommunen samarbetat med 10 olika elitklubbar.

Inriktningsmål

En gemensam kulturpolitisk strategi ska skapas tillsammans med Landstinget i Uppsala län som särskilt belyser ansvarsfördelningen och ekonomiska åtaganden inom musik-, teater-, konst, och museiverksamhet.

Målet är uppnått

Förslag om förändringar av organisation och ansvar är utarbetade och föreligger för ställningstagande.

Inriktningsmål

Biblioteksservice/mötesplatser ska anpassas så att de blir tillängliga för invånarna och följa Uppsalas utveckling. Biblioteksbussarna möjliggör flexibla lösningar.

Målet är uppnått

Ny bokbuss har inköpts och fick den nationella utmärkelsen årets bokbuss 2011. Andelen nöjda besökare ökade på stadsdelsbiblioteken och på bokbussar. Antalet lån ökade för barn- och ungdomslitteratur och för media. Biblioteket finns även på internet, under adressen bibli.se, vilket möjliggör e-lån och skapar ökad tillgänglighet till tjänsterna. Närvaron på internet är även en intressant utveckling mot att möta nya målgrupper.

Inriktningsmål

Attraktionen hos konst ska öka genom nya former och mötesplatser.

Målet kommer att uppnås

Flera nya områden i stadsrummet har fått konstnärlig gestaltning, till exempel har Dragarbrunnsgatan omvandlats till en mötesplats. Isfestivalen genomfördes i februari 2011 med ett femtontal isskulpturer. Under året togs en utredning fram som förordar nya rum för konsten som kan skapa nya mötesplatser.

Inriktningsmål

Det litterära Uppsala är utvecklat.

Målet kommer att uppnås

Under året har Stadsbibliotekets utbud för att främja litteratur, läsning och författare ökat genom projektet Litterära rum. Projektet Litterära spår har genom ett antal författarskyltar kopplat till digital information bidragit till att synliggöra Uppsalas litterära arv. Kulturnämnden har stärkt litteraturens ställning genom att dela ut stipendium till Jan Fridegårds minne och till unga skrivare.

Viktiga händelser

Kulturnämnden har fortsatt engagemang i olika utvecklingsprojekt.
Ändringar i lagstiftning, omorganisationer och ägarförändringar har varit omfattande uppdrag för arkivverksamheten. Under året har stadsarkivet slutfört det omfattande arbetet med ett kommungemensamt bevarande- och gallringssystem för handlingar inom allmän administration.

Kulturnämnden har under året varit involverad i framtagandet av underlag till den regionala kulturplan som Landstinget i Uppsala län sammanställt samt arbetat med organisation och huvudmannaskap för kulturinstitutionerna Upplandsmuseet, Musik i Uppland, Uppsala Konsert och Kongress, Uppsala stadsteater och Uppsala konstmuseum.

Flera av de kulturfestivaler som årligen arrangeras i Uppsala kommun har utvecklats mycket positivt. Kulturnämnden har beslutat om flera nya konstnärliga gestaltningsprojekt i såväl centrala Uppsala som ytterstaden.

Kultur för utveckling
Som ett led i arbetet med att utveckla det litterära Uppsala har bibliotekets programverksamhet utvecklats med en tydlig litterär profil bland annat författarkvällar och skrivarverkstäder för ungdomar. Under året har Fredsmuseet flyttat till nya lokaler och antagit namnet Fredens hus.

År 2011 firade stadsarkivet sitt 40-årsjubileum med föreläsningar, nya profilprodukter och fotoutställningen Det försvunna Uppsala. Ett projekt startade i samarbete mellan stadsarkivet och Upplandsmuseet i syfte att väcka barn och ungas intresse för kulturarvsinstitutioner samt visa hur museet och arkivet kan användas i skolundervisningen.

Satsning på barn och unga
Inom skolan fick ett stort antal aktiviteter stöd, bland annat startades fritidsklubbar i Storvreta och Sävja. Idrottsskolor för skolbarn i åk 4-6 startades i Sävja, Vänge och Järlåsa i samverkan med Upplands Idrottsförbund.

Musikfestivalen Musik i Centrum är en ny festival för ungdomar som arrangeras av studieförbundet Sensus, Magma, Grand, Café Genomfarten, Vox Publicum och Ungdomens hus, med stöd från kommunen. Med festivalen visar arrangörerna på potentialen i Uppsalas unga musikliv.

Fritidsgården Hornet/Vox har utvecklats till ett kulturellt centrum för ungdomar. Vox drivs av KFUK/KFUM med skapande aktiviteter som bild, konst, musik, textil, vintage med mera.
Ung Kultur Möts (UKM) är en återkommande festival för ungdomar 13-20 år innehållande bland annat film, konst, musik, dans, poesi, konsthantverk med mera.

Inom Uppsala kommun som finskt förvaltningsområde har stöd givits till projekt för barn och ungdomar i form av teater, träffpunktsverksamhet, musikprojekt och språkstödjande insatser. Stöd har också givits till Romska ungdomsförbundet för sin rikskonferens i Uppsala, samt Palestinska Folkets Förening som startade ett integrationsprojekt för att motverka våld i lokalsamhället. Stöd ges även till Kulturernas Karneval som har en mångkulturell inriktning.

Attraktiv mötesplats
Uppsala Konsert och Kongress (UKK) är en kulturell mötesplats som årligen ökar i popularitet och attraktivitet. En rapport från Handelns utredningsinstitut visade att UKK genererar 93 miljoner kronor i turistekonomisk effekt, det vill säga var tionde turistkrona i Uppsala kan härledas till UKK:s verksamhet. Sedan UKK tillkom 2008 har antalet uppsalabor som minst en gång i kvartalet besökt en konsert ökat med 30 procent.

Många konserter med stora internationella artister har skapat uppmärksamhet och genomslag i hela landet, exempelvis Philip Glass och Marianne Faithful. Även festivalarrangemangen som Uppsala Internationella Gitarrfestival och Sacred Music Festival har rönt nationell och internationell uppmärksamhet. År 2011 slog UKK nytt publikrekord med 102 000 besökare. 59 procent av uppsalaborna besökte UKK under året.

Dynamisk stadsteater
Uppsala stadsteater fortsätter att vara en av landets mest uppmärksammade teaterscener. Teaterns repertoar kännetecknas av nyskrivna texter kring samtidsfrågor, uppsalaberättelser, klassisk dramatik och modern underhållning, samt iscensättningar av internationellt verksamma regissörer.

Under året firade teatern 60-årsjubileum och bjöd på en extra fullmatad repertoar med 331 föreställningar av16 egna produktioner för barn, ungdomar och vuxna på sina fyra scener.

I april arrangerades för tredje året i rad den internationella scenkonstfestivalen TUPP med artister från hela världen.

Nya idrottsarenor
Fritids- och naturvårdsnämnden utarbetade ett behovsprogram för nya idrottsarenor på Studenternas IP. Idrottsområdet i Sävja färdigställdes med bland annat omklädningsrum, boulebanor, beachvolleyplaner och utökad parkeringsplats. Ekebyboda skytteanläggning och Rörken motorstadion upprustades. Bandyhallen som byggts i föreningsregi på Gränby sportfält stod färdig i september. En utvecklingsplan har sammanställts för ytterligare idrottshallar fram till 2017.

Ett målmedvetet arbete för att profilera Uppsala som idrottsstad har resulterat i att Uppsala utsetts till landets sjätte bästa idrottskommun samt årets bästa kommun inom sport och marknadsföring.

Evenemangsstaden Uppsala
Antalet evenemang i Uppsala fortsätter att öka och nya evenemangsplatser och evenemang utvecklas. Exempelvis bidrar verksamheten i Uppsala Konsert och Kongress till att Vaksala torg utvecklas som en populär evenemangsplats. 2011 etablerades bland annat Bondens egen marknad vid Resecentrum i Uppsala. De större kultur- och idrottsevenemangen har gemensamt marknadsförts och utvecklats inom projekten Tävlingsstaden och Kulturstaden. Exempelvis satte det så kallade mangakonventet UppCon nytt publikrekord. Den årligen återkommande Uppsala reggae-festival är populär och lockar stor publik till kommunen.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011
Nettokostnader (mnkr)	360	371	369

Nettokostnaderna för fritid och kultur uppgick till 369 miljoner kronor 2011 och blev därmed 2 miljoner kronor lägre än kommunfullmäktiges budget. Jämfört med föregående år ökade nettokostnaderna med 2,5 procent. Överskottet förklaras huvudsakligen av oförbrukade medel för Allaktivitetshus.

Barn- och ungdomsnämndens kostnader för verksamhetsområdet blev 3 miljoner kronor högre än kommunfullmäktiges budget. Under året har det bland annat startat nya fritidsklubbar i Storvreta och Järlåsa och nya idrottsskolor i Sävja, Vänge och Järlåsa.

Fritids- och naturvårdsnämnden nettokostnader för fritidsverksamheten blev 2 miljoner kronor lägre än budget tack vare outnyttjade medel för Allaktivitetshus på 5 miljoner. Nämnden redovisade bland annat högre kostnader för inledande utredningar för en ny idrottsanläggning vid åstråket än budgeterat. Ytterligare bidrog utredningskostnader för eventuell ombyggnad av Valsätra- och Österängens idrottsplatser, samt Lötens- och Gränby sportfält till de ökade kostnaderna.

Uppsala kommuns bidrag till Linnéträdgårdarna blev större än planerat då det nya avtalet innebär högre ersättning till Uppsala Universitet.

Framtiden

De kommande åren fram till Fredsjubileet 2014 kommer fokus att ligga på att verkställa de olika delprojekten inom ramen för Kultur för utveckling. Ett strategiskt projekt är att utveckla en vital konst- och museiverksamhet i samverkan med Uppsala universitet och Landstinget i Uppsala län. Framtagandet av ett kulturmiljöprogram samt att revidera Uppsala kommuns kulturpolitiska program blir framtida omfattande projekt. Digitalisering, e-arkiv samt nya digitala interaktiva former kommer att utvecklas för att levandegöra det skriftliga kulturarvet.

Rikare fritid för barn och unga
Den nya regionala kulturplanen och kommande fördelning av de statliga kulturbidragen bör fortsättningsvis spegla ungas faktiska kulturutövning och de arenor den bedrivs på. Stödet till ideella organisationer för insatser i stadsdelsutvecklingen kommer att öka. Med utgångspunkt från kraven i den nya skollagen kommer satsningar på öppen fritidsverksamhet för skolbarn i årskurs 4-6 genomföras. Mötesplatser för unga, exempelvis fritidsgårdar, kommer att prioriteras. Behovet av fritids- och nöjesutbud i city och de stora stadsdelarna ska ses över. Unga med funktionsnedsättning och flickor ska särskilt uppmärksammas.

Kultur- och fritidsverksamhetens betydelse för ungas lärande, hälsa, entreprenörskap och demokratiarbete ska förstärkas. Fritidsgårdarna ska utvecklas till lokala ungdomscentra med mångfasetterad verksamhet utifrån ungas behov och intressen. Utvecklingen och färdigställande av Gränby sportfält liksom nya idrottsarenor på Studenternas IP är viktiga framtidssatsningar för idrottens arenabehov. Uppsala behöver dessutom ytterligare idrottshallar och konstgräsplaner, med bredare geografisk spridning, för att komma tillrätta med den brist på idrottsanläggningar som finns idag.

Pedagogisk verksamhet

Verksamhetsområdet är kommunens enskilt största sett till kostnader och omfattar förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särvux samt svenska för invandrare.

Sammanfattande analys och bedömning av verksamheten

En sammanfattande bedömning av verksamheten visar att måluppfyllelsen avseende trygghet är god, men att kunskapsutvecklingen inom framförallt grundskolan behöver utvecklas. Skolresultaten behöver stärkas för att nå målen framförallt i grundskolan. Det systematiska uppföljningsarbetet har utvecklats avseende indikatorer och uppföljning vilket skapar goda möjligheter för utveckling. Möjligheten att följa upp utvecklingen när det gäller skolmiljö och undervisning i kommunen, kommer på sikt öka i och med den uppföljningsmodell som introducerats under året och innebära att övergripande kartläggningar kan göras.

FÖRSKOLEVERKSAMHET

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Skolmiljön och undervisningen ska vara av hög kvalitet. Uppsala kommuns skolresultat ska vara bland landets bästa.

Målet kommer att uppnås

I årets barnenkät svarade 89 procent av barnen 4-5 år att det är roligt att lära sig nya saker på deras förskola. I årets föräldraenkät instämde 86 procent i att personalen utvecklar deras barns språkliga förmåga. Det är ett något bättre resultat än vid tidigare års mätningar. 72 procent av föräldrarna instämde i att förskolans personal utvecklar deras barns matematiska förmåga. Det är ett påtagligt bättre resultat än 2009.

Inriktningsmål

Förskolan och skolan ska präglas av trygghet. Vi har nolltolerans mot mobbning, kränkande behandling och våld.

Målet är uppnått

Förskolorna har utvecklat tydliga strukturer för hur man agerar när kränkningar uppstår. Det finns dock områden som kan utvecklas, bland annat kring dokumentation när kränkning uppstår. Strukturen för arbetet med likabehandling och mot kränkande behandling i förskolan är inte heller lika utvecklat som i grundskolan. Samtidigt uppger 97 procent av föräldrarna till barn i förskolan att de känner sig trygga när deras barn är på förskolan. Resultat från en enkät till 4- och 5-åringar i förskolan uppvisar en koppling mellan upplevelsen av trygghet och ett systematiskt arbete kring likabehandling.

Viktiga händelser

Den 1 juli överfördes delegationen om att fatta beslut om tilläggsbelopp för förskolebarn med omfattande behov av särskilt stöd från barnomsorgsadministrationen till barn- och ungdomsnämndens myndighetsfunktion.

Under året beslutade barn- och ungdomsnämnden att den myndighetsfunktion som barnomsorgsadministrationen utövar genom anvisning av platser inom förskoleverksamheten överförs från styrelsen för teknik och service till barn- och ungdomsnämnden från och med 1 januari 2012.

Enligt beslut av barn- och ungdomsnämnden får från den 1 mars 2011 barn vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga rätt till 20 timmar, jämfört med tidigare 15 timmar, förskoleverksamhet per vecka.

En ny skollag och reviderad läroplan för förskolan gäller från 1 juli 2011. Nämnden antog därför nya regler för förskola och fritidshem samt reviderade riktlinjer för godkännande av fristående förskoleverksamhet.

Det har tillkommit 508 nya förskoleplatser netto. 221 av dessa är i fristående regi. De nya platserna i kommunal regi kom till sent under våren och fanns inte i tillräcklig utsträckning där behovet var som störst. Många platser gick också till små barn, vilket gör att färre barn kan placeras på platserna. Sista december 2011 fanns 7 327 barn i kommunal regi, en ökning med 86 barn under året. I fristående regi fanns 3 162 barn placerade vilket är en ökning med 364 barn under året.

Fortsatt arbete med att erbjuda föräldrar till barn i förskoleåldern vägledning i sitt föräldraskap kommer att ske i ordinarie verksamhet. Effekterna kommer att utvärderas för att se samband mellan insatser och skolprestationer. Föräldravägledningen ska erbjudas alla föräldrar med barn 0-5 år, beräkningen är att under två år ge insatsen till 1 000 familjer.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT -BUDGET
Nettokostnader (mnkr)	**1 068**	**1 194**	**1 171**	**-23**
Antal inskrivna barn	10 192	10 737	10 596	-141
Nettokostnad per inskrivet barn (tkr)	104	110	110	-1

Överskott i förskoleverksamheten
Nettokostnaderna för förskoleverksamheten uppgick till 1 171 miljoner kronor och blev därmed 23 miljoner kronor lägre än kommunfullmäktiges budget. Överskottet beror framförallt på att antalet inskrivna barn blev lägre än beräknat. Sedan mars 2011 har barn till föräldralediga och arbetslösa fått utökad rätt till vistelsetid, från 15 timmar till 20 timmar per vecka. Under 2011 upprätthöll verksamheten full behovstäckning.

Allt färre utnyttjar vårdnadsbidraget
Kostnaderna för vårdnadsbidraget uppgick till knappt 9 miljoner kronor, vilket inte når upp till de 10 miljoner som kommunfullmäktige budgeterat. Under 2011 utgick vårdnadsbidrag i genomsnitt till 234 barn per månad, vilket är lägre än 2009 och 2010 då bidrag betalades ut till 277 respektive 273 barn.

Ökning med 508 nya förskoleplatser
Under året tillfördes 508 förskoleplatser, 563 nya platser varav 342 platser i tre nya kommunala förskolor och 221 platser i fem nya enskilda förskolor. Samtidigt upphörde 55 platser när två förskolor lades ner. Antalet barn inskrivna i förskolan uppgick i genomsnitt till 10 596, vilket är 4,0 procent fler än 2010. Andelen barn inskrivna i enskild förskola uppgick till 29,4 procent, en ökning med 2,4 procentenheter. Ökningen är en följd av att drygt 40 procent av de nya platserna tillkom i enskild regi.

Det behövs fler platser våren 2012
Samtliga föräldrar med behov av platser till och med februari 2012 erbjöds en plats. Många har dock avböjt erbjudandena då de i vissa fall ansetts inte uppfylla önskemålen. Platsbehovet under mars och april uppskattas till 150 platser, medan tillgången beräknas till 80 platser. Bedömningen är därmed att det sammanlagt fattas minst 200 platser under våren.

	BOKSLUT 2010	BOKSLUT 2011	FÖRÄNDRING
Antal inskrivna barn omräknat till heltid	8 294	8 901	607
Nettokostnader per heltidsbarn (tkr)	128	131	3
Andel barn i enskild regi (%)	27,0	29,4	2,4
Nettokostnader per heltidsbarn i egen regi (tkr)	121	122	1,1
Servicegrad (%)	86,5	87,5	1,0

Längre vistelsetid och en ökad servicegrad
Antalet barn omräknat till heltidsbarn ökade med 607 jämfört med föregående år. Det är mer än förändringen i antalet inskrivna barn. Detta betyder att barnen i genomsnitt vistades i förskolan en längre tid än 2010. Samtidigt var andelen barn 1 till 5 år inskrivna i förskolan 87,5 procent, vilket är en procentenhet högre än 2010 och endast 0,5 procentenheter ifrån nivån i kommunfullmäktiges budget.

Ökande nettokostnad per barn
Förskoleverksamhetens totala nettokostnader var 1 171 miljoner kronor eller knappt 10 procent mer än 2010. En ökad volym svarar för 40 procent av kostnadsökningen medan en ökad nettokostnad per barn står för de övriga 60 procenten. Jämfört med 2010 ökade nettokostnaden med 5 700 kronor per barn eller 6 procent. Denna ökning är emellertid 0,5 procent lägre än utrymmet i kommunfullmäktiges budget för 2011 då förskoleverksamheten tillfördes extra resurser. Resursförstärkningen var avsedd att säkerställa kvaliteten och bygga ut verksamheten för att möta de långsiktiga behoven av en kraftigt ökande befolkning.

Högre personaltäthet och färre barn i avdelningarna.
Personaltätheten, mätt i antal barn per årsarbetare, var per 15 oktober 2011 i genomsnitt 5,6 (5,8) barn per årsarbetare i kommunala förskolor och 4,9 (5,0) barn per årsarbetare i de enskilda. Vid samma mättidpunkt uppgick antalet barn per avdelning i genomsnitt till 17,8 (18,4) i kommunala förskolor och 16,0 (16,1) i enskilda förskolor. Resultaten visar att både personaltätheten och antalet barn i avdelningarna i genomsnitt har förbättrats något.

Framtiden

Antalet barn i åldern 1-5 år har ökat snabbare än vad som har antagits i kommunens årliga befolkningsprognoser. För att tillgodose full behovstäckning och förskoleplatser i familjernas närmiljö krävs ytterligare omkring 1 000 platser till och med 2015.

Den nya läroplanen och skollagen ställer krav på utbildade förskollärare, och utbyggnaden kräver ökat antal förskollärare. Samtidigt minskar tillgången på utbildade förskollärare. Risken för brist på välutbildade medarbetare måste därför beaktas, för att säkerställa kvaliteten enligt nationella riktlinjer.

SKOLVERKSAMHET 6-15 ÅR

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål
Skolmiljön och undervisningen ska vara av hög kvalitet. Uppsala kommuns skolresultat ska vara bland landets bästa.

Målet kommer inte att uppnås utan ytterligare insatser
Andelen elever med betyget godkänt i samtliga ämnen har ökat och andelen behöriga till gymnasieskolan är högre i Uppsala än i riket. År 2010 uppgick det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 till 216,9. Resultatet är i stort sett oförändrat från föregående år. De kommunala skolornas meritvärde var 210,4, och är 3 poäng lägre än föregående år.

I grundsärskolan uppger de flesta eleverna att undervisningen gör dem så nyfikna att de får lust att lära sig mer, att de får stöd och hjälp av läraren när de behöver det och att de får veta hur det går för dem i skolarbetet. Merparten av eleverna i årskurs 5 anser att de får veta hur det går för dem i skolarbetet, att de får hjälp av läraren när de behöver det samt att lärarna tar hänsyn till deras åsikter och att de blir lyssnade på. Andelen elever som uppger att de kan arbeta i lugn och ro i skolan uppgår till 85 procent, vilket är en ökning från tidigare år. Färre elever anser att de får vara med och bestämma hur de ska arbeta med olika skoluppgifter. Lägst resultat får lusten att lära, det vill säga frågan om skolarbetet gör eleverna så nyfikna så att de får lust att lära sig mer. Enbart 66 procent av elever i årskurs 8 uppger att de kan arbeta i lugn och ro. Svaren från elever i årskurs 8 ger genomgående lägre omdöme på alla frågor än svaren från årskurs 5.

Inriktningsmål

Förskolan och skolan ska präglas av trygghet. Vi har nolltolerans mot mobbning, kränkande behandling och våld.

Målet är på väg att uppnås

Andelen elever som i enkäten Liv och hälsa svarar att de mobbats fysiskt eller psykiskt har minskat från 8 procent till 5 procent mellan 2007 och 2011. Andelen elever som uppger att de kränkts av vuxna har minskat från 3,7 procent till 3,1 procent för samma period. Andelen elever som känner obehag inför skoldagen har stadigt minskat medan andelen elever som säger sig trivas i skolan har ökat. I frågor om trygghet och likabehandling finns det märkbara skillnader mellan svaren från elever i årskurs 5 och 8, där bilden av skolmiljön är väsentligt mer positiv för årskurs 5 än för årskurs 8.

Viktiga händelser

Under 2011 riktades insatser för att förstärka elevers möjligheter att nå behörighet till gymnasieskolan utifrån ökade krav i nya skollagen. Insatserna förväntas påverka verksamhetens förutsättningar, utveckling och resultat. Ytterligare insatser är planerade både på kort och lång sikt, bland annat kvällsskola, åtgärder för att nå elever som riskerar att inte nå målsättningarna samt skriftliga omdömen för att hantera och kunna åtgärda avvikelser i tidigt skede.

Under året beslutade barn- och ungdomsnämnden om en resursfördelningsmodell med en särskild satsning till fritidshemmen. Satsningen syftar till att stärka fritidshemmens pedagogiska uppdrag i enlighet med den nya skollagen.

Legitimation för lärare och förskollärare införs i flera steg från och med den 1 juli 2011. Förutsättningen att kunna ansöka om legitimation är en lärar- eller förskollärarexamen samt motsvarande minst ett års heltidsarbete som lärare alternativt förskollärare. De som tar ut sin examen 1 juli 2011 eller senare genomför ett introduktionsår med en mentor, varefter rektor alternativt förskolechef utfärdar ett lämplighetsintyg. Förhoppningen är att legitimationen långsiktigt leder till en ökad kvalitet, bland annat genom en höjning av statusen för läraryrket.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT -BUDGET
Nettokostnader (mnkr)	1 802	1 860	1 850	-10

Färre elever än beräknat

De samlade nettokostnaderna för skolverksamheterna för barn 6-15 år blev 10 miljoner kronor lägre än vad kommunfullmäktige budgeterat. Merparten av överskottet, 9 miljoner kronor, kan hänföras till obligatorisk särskola och beror på att antalet elever blev lägre än beräknat. Resultatet i skolverksamheten för barn 6-15 år exklusive obligatorisk särskola blev ett överskott på 1 miljon kronor, även det till följd av att antalet elever blev färre än beräknat. Barn- och ungdomsnämnden

omfördelade i sin budget för verksamhetsåret 9 mnkr från obligatorisk särskola till grundskola och fritids- och kulturverksamheten.

	BOKSLUT 2010	BOKSLUT 2011	FÖRÄNDRING
Antal elever (genomsnitt under året)			
Skolbarnsomsorg	6 801	7 187	386
Grundskola 6-15 år exkl obligatorisk särskola	19 672	19 705	33
- därav förskoleklass	*2 138*	*2 150*	*12*
- därav grundskola	*17 534*	*17 555*	*21*
Obligatorisk särskola	248	200	-48
Andel elever i fristående grundskola (procent)	*15*	*17*	*2*
Nettokostnader per elev (tkr):			
- 6-15 år exklusive obligatorisk särskola	87	90	2
- Obligatorisk särskola	351	413	62

Allt fler väljer fristående skola
I år ökade antalet elever i grundskolan för första gången efter en decennielång nedgång. Ökningen blev dock 79 elever lägre än vad kommunfullmäktige hade räknat med. Samtidigt fortsatte de kommunala grundskolorna att förlora elever till fristående skolor. Jämfört med föregående år minskade antalet elever med 390 elever i den kommunala grundskolan och ökade med 425 elever i de fristående skolorna. De fristående skolornas andel av eleverna i grundskolan uppgick till 17,1 procent, vilket är 2,1 procentenheter högre än 2010. Samtidigt utvecklades nettokostnaden per elev i grundskolan i enlighet med kommunfullmäktiges budget.

Fortsatt elevtapp i grundsärskola
Minskningen av antalet elever i obligatorisk särskola fortsätter. Jämfört med 2010 minskade antalet elever med 48. Elevminskningen ägde rum inom särskoleklasser, medan antalet elever i stort sett har varit oförändrat inom träningsklasser. Kostnaden för en elev i träningsklass är betydligt högre vilket medför ökad kostnad per elev när särskoleklass tappar elever. Jämfört med 2010 ökade nettokostnaden per elev med 62 000 kronor, och blev 29 000 kronor mer än beräknat i kommunfullmäktiges budget.

Framtiden

Från och med höstterminen 2012 ska betyg sättas från årskurs 6 i grundskolan, samt från årskurs 7 i specialskolan. Betyg kommer att ges i alla ämnen utom moderna språk.

Elevhälsan ska vara förebyggande och hälsofrämjande och bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. En väsentlig förändring är att den nya lagen kräver att eleverna förutom skolläkare och skolsköterska ska ha tillgång till psykolog och kurator.

För att stärka elevernas kunskapsnivå i matematik kommer Uppsala delta i Sveriges kommuner och landstings (SKL:s) satsning inför PISA 2015. PISA, som betyder Programme for International Student Assessment, är ett internationellt projekt som syftar till att jämföra och utvärdera femtonåringars förmåga inom matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Satsningen inom matematik innebär att genom nätverksarbete och med stöd från nationella Centrum för matematik förbättra matematikundervisningen.

Ökningen av elevantalet medför att grundskolan står inför ett ökat kapacitetsbehov fram till år 2015. Barn- och ungdomsnämnden beräknar att det totala antalet barn i åldrarna 6-15 år 2015 kommer att vara drygt 1 800 fler jämfört med 2011. Ökningen sker i förskoleklass och i årskurserna 1-6. Antalet elever i årskurserna 7-9 beräknas vara cirka 150 färre 2015 än 2011.

SkolFam är en satsning för att stärka familjehemsplacerade barns skolgång som startar under 2012. Genom att minska risken för låga eller ofullständiga betyg ökar chanserna betydligt att i vuxen ålder

inte hamna i arbetslöshet, missbruk och/eller kriminalitet. Uppsala kommer att samverka med Helsingborgs stad.

GYMNASIESKOLA, GYMNASIESÄRSKOLA OCH VUXENUTBILDNING

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Skolmiljön och undervisningen ska vara av hög kvalitet. Uppsala kommuns skolresultat ska vara bland landets bästa.

Målet kommer inte att uppnås utan ytterligare insatser

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens målsättning att alla elever ska ha grundläggande behörighet till högskolestudier är inte uppnådd. Enligt skolverkets statistik placerar sig Uppsala på rikets medianvärde, där 88 procent av eleverna med slutbetyg år 2011 har behörighet till högskola. Den genomsnittliga betygspoängen är dock inom den högsta kvartilen i riket, här placerar sig Uppsala på 50:e plats av samtliga kommuner.

Inriktningsmål

Förskolan och skolan ska präglas av trygghet. Vi har nolltolerans mot mobbning, kränkande behandling och våld.

Målet är uppnått

Andelen pojkar som säger att de trivs i skolan är högre jämfört med 2009, medan andelen flickor som tycker detsamma har sjunkit något. Andelen som upplever sig mobbade är mer än dubbelt så stor bland pojkar jämfört med flickor. Andelen pojkar som har blivit kränkta av någon vuxen på skolan har minskat något medan andelen flickor som upplevt en kränkning har ökat. Flickor upplever sig som stressade i dubbelt så stor utsträckning som pojkar. Under första halvåret 2011 har inga klagomål relaterade till mobbning eller annan kränkande behandling inkommit gällande vuxenutbildning.

Viktiga händelser

Lärlingsutbildning har blivit en reguljär utbildningsform. Flygmekanikerutbildningen på Bolandgymnasiet har certifierats under 2011. Antal lektorer i gymnasieskolan har ökat från 9 till 19 under året.

En utredning om naturbruksutbildningens framtid i regionen har genomförts under året. Utredningen pekar på ett långsiktigt behov framöver av naturbruksutbildningar och förordar att Jällagymnasiet ska vara ett nav för dessa utbildningar.

En mottagningsenhet för nyanlända barn och ungdomar 0-20 år har inrättats inom Centrum för introduktion i skola (CiS), med syfte att underlätta och påskynda skolstarten för nyanlända barn och ungdomar.

För att få en samlad bild av kvaliteten och måluppfyllelsen inom den pedagogiska verksamheten i Uppsala kommun har ett nytt uppföljningssystem införts som täcker från förskola till vuxenutbildning. Uppföljningen ska innefatta verksamhetsredogörelser samt effekter av resursfördelning, systematiskt kvalitetsarbete och arbete för likabehandling och mot kränkande behandling.

Kommunen har under året inrättat ett rådslag med romer. Tjänstemän från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har medverkat vid de två rådslagen som genomfördes hösten 2011.

Utbildnings- och arbetsmarkandsnämnden har i samverkan med barn- och ungdomsnämnden och socialnämnden för barn och unga bjudit in barnombudsmannen och Uppsala universitet till en medborgardialog om barnfattigdom. Mötet var välbesökt och många deltog aktivt i dialogen.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT-BUDGET
Nettokostnader (mnkr)	**925**	**939**	**929**	**-10**
Varav:				
Gymnasieskola	*746*	*748*	*750*	*2*
Gymnasiesärskola	*64*	*70*	*69*	*-1*
Kommunal vuxenutbildning	*114*	*122*	*111*	*-11*

Överskott i kommunal vuxenutbildning
De samlade nettokostnaderna för gymnasieskola, gymnasiesärskola och kommunal vuxenutbildning blev 10 miljoner kronor lägre än kommunfullmäktiges budget.

Överskottet finns i sin helhet inom vuxenutbildning och beror dels på att statsbidraget till yrkesvux blev 10 miljoner kronor högre än utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden hade räknat med, dels på att deltagare i yrkesutbildningar i större utsträckning valde de mindre kostsamma yrkesutbildningarna.

I gymnasieskolan överskred nettokostnaderna kommunfullmäktiges budget med två miljoner kronor. I gymnasiesärskolan blev resultatet ett överskott på 1 miljon kronor. Antalet elever blev lägre än beräknat i både gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Därför nådde andelen ungdomar 16 till 19 år i gymnasial utbildning 2011 inte upp till antagandet i kommunfullmäktiges budget på 77 procent.

Sjunkande elevtal till 2016
Jämfört med 2010 minskade antalet elever i gymnasieskola med 203 elever och i gymnasiesärskola med 10 elever. Nedgången är en inledning på en trend med sjunkande elevtal i gymnasieskolan som förväntas vända tidigast 2016. Sjunkande elevunderlag i kombination med ökande antal fristående skolor förväntas leda till en hårdare konkurrens mellan skolorna, med skolnedläggningar som följd.

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT -BUDGET
Antal elever (genomsnitt under året):				
Gymnasieskola	7 775	7 803	7 572	-231
Gymnasiesärskola	202	207	192	-15
Andel elever i fristående gymnasieskola (%)	22,7	-	24,1	-
Andel 16-19 år i gymnasial utbildning (%)	76,7	77,1	76,3	-0,8
Nettokostnad per elev (tkr)				
Gymnasieskola	96	96	99	3
Gymnasiesärskola	319	338	358	20

Ökande kostnader i gymnasiesärskolan
Antalet elever i gymnasieskolan blev 231 färre än beräknat i kommunfullmäktiges budget, vilket motsvarar ett kostnadsbortfall på totalt 22 miljoner kronor. Eftersom kostnaderna inte minskade i samma takt som volymen blev därför nettokostnaden per elev 3,4 procent högre än budgeterat. Likaså blev nettokostnaden per elev i gymnasiesärskola 5,8 procent högre än budgeterat. Jämfört med 2010 ökade nettokostnaden per elev med 12,3 procent. Det senare beror delvis på att kostnaderna ökade för elever i behov av särskilt stöd.

Fler deltar i vuxenutbildning
Under året deltog knappt 2 000 studerande i grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, drygt 100 fler än 2010. Antalet studerande ökade såväl inom teoretiska ämnen som inom yrkesämnen. Under året uppgick antalet studerande på Svenska för invandrare (SFI) till 3 154 (2 895), till en nettokostnad på 45 (43) miljoner kronor. Överskottet inom vuxenutbildningen på 11 miljoner kronor beror till del på att yrkesstuderande i större utsträckning valde distansstudier i teoretiska ämnen och omvårdnad

framför relativt sett dyrare tekniska utbildningar. Den andra delen av förklaringen är högre statsbidrag för yrkesvux än budgeterat.

Framtiden

Ett projekt med samordnad lärlingsutbildning i de kommunala gymnasieskolorna startas för perioden 2012-2013.

Nämnden har inför 2012 gjort en ökad satsning på vuxenutbildning för personer som har gått i gymnasiesärskola. Detta innebär en ökad möjlighet för deltagarna att komma ut i arbetslivet.

Den strategiska ledningsgruppen för integration och etablering i Uppsala län har beslutat att arbeta efter en modell som kallas för Yrkesspår från första dagen. Beslutet synkroniseras med de avtal som kommunen har med de tre utförarna av svenskundervisning, introduktionsinsatser och samhällsorientering för invandrare.

Vård och omsorg

Området utgörs av det kommunala ansvaret för barn och unga, vuxna med funktionsnedsättning, äldre samt människor som saknar egen försörjning. Från och med 2011 trädde en ny organisation i kraft inom Uppsala kommun, med det nya kontoret för hälsa, vård och omsorg. Kontoret bildades efter sammanläggning av det tidigare äldrekontoret och kontoret för vuxna med funktionshinder. Den nya organisationen erbjuder bättre förutsättningar till samordning av kompetens och resurser samt ökat fokus på individen och dennes behov snarare än åldersgruppstillhörighet.

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Äldre och personer med funktionsnedsättning ska själva avgöra om de vill bo kvar hemma eller välja ett trygghetsboende. Vårdboende kan bli aktuellt efter biståndsprövning. Parboende möjlighet ska erbjudas.

Målet kommer att uppnås

Strategier i arbetet har varit att möjliggöra kvarboende i hemmet, främst genom olika former av stöd som hemvård via eget val, individuella hjälpmedel och bostadsanpassning. Med hjälp av tekniska hjälpmedel har äldre och personer med funktionsnedsättning fått ett tryggare boende. Vårdplatser saknas dock för gruppen vuxna 20-64 år med funktionshinder. En brukarundersökning visar att 79 procent av äldre och personer med funktionsnedsättning som har haft hemvård var nöjda med hjälpen i sin helhet. Detta är en försämring jämfört med 2010 då 82 procent uttryckte samma nöjdhetsnivå, orsaken är framförallt upplevelsen av personalkontinuitet. Av samtliga medborgare över 80 år som är föremål för kommunala serviceinsatser har 18 procent vårdboende. Det finns ingen kö till vårdboende, en slutsats är att de som önskat vårdboende därför kunnat få det.

Inriktningsmål

Andelen lokalt tillagad mat ska successivt öka i äldreomsorgen.

Målet är uppnått

Äldrenämnden anger i samband med upphandling att mat i möjligaste mån ska tillagas i närområdet. Efter en storköksutredning byggs nu vissa kök om för att svara mot myndighetskrav. Tillagningskök är inrättade i Björklingegården och i de senast tillkomna vård- och omsorgsboendena. Utifrån kommunens riktlinjer om måltider och nutrition sker en kontinuerlig ökning av andelen lokalt tillagad mat.

Inriktningsmål

Personer med psykisk funktionsnedsättning ska erbjudas sysselsättning.

Målet är uppnått

Personer med psykisk funktionsnedsättning, med fokus på unga, erbjuds sysselsättning och arbetsträning i olika verksamheter. Det finns ungefär 500 årsplatser för stöd, arbetsträning och arbete inom kommunens verksamheter eller på privata och sociala företag samt i föreningar. Vid träffpunktverksamheterna erbjöds 424 personer sysselsättning, vilket är en klar måluppfyllelse då målsättningen var 300 personer. Träffpunktsverksamheterna ska utvecklas mot mer strukturerad sysselsättning.

Inriktningsmål

Institutionsplaceringar ska fortsätta att minska bland barn och unga genom tidig upptäckt och förebyggande åtgärder för individer i behov av stöd.

Målet kommer inte att uppnås utan ytterligare insatser

Antal institutionsplaceringar har inte minskat mellan 2010 och 2011. Arbetet på individnivå med gemensamma genomförandeplaner har dock fortgått även under 2011.

Inriktningsmål

Samverkan med frivilligorganisationerna ska öka inom sociala sektorn.

Målet kommer att uppnås

En lokal överenskommelse mellan Uppsala kommun och den ideella sektorn är under bearbetning. Den har utgångspunkt i regeringens överenskommelse med de idéburna organisationerna inom det sociala området. Antalet samverkanspartner inom social ekonomi tenderade att öka, och under året har ett femtiotal ideella organisationer och föreningar fått drygt 11 miljoner i ekonomiskt stöd för sin verksamhet från nämnden för hälsa och omsorg samt äldrenämnden. Uppsala kommun ingick också överenskommelse med Barnombudsmannen i Uppsala att bedriva verksamhet och svara för insatser utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter.

Inriktningsmål

Det förebyggande arbetet med speciellt barnfokus i familjer med missbruksproblem eller andra sociala problem ska fördjupas.

Målet kommer att uppnås

Ett nämndöverskridande utvecklingsarbete initierades för att utarbeta modeller för samverkan kring det förebyggande arbetet med barnfamiljer med missbrukande föräldrar i fokus. I besluten genomförs konsekvensanalys i enlighet med Barn- och ungdomspolitiskt program. Ett projekt för att stärka barnperspektivet i familjer med missbruk för att synliggöra barnen har startat 2011. Projektet är en informations- och kunskapsinsats som riktar sig bland annat till medarbetare i grundskolan och på fritidsgårdar.

Inriktningsmål

Genom samverkan mellan kommunens olika verksamheter och Nationellt Centrum för Kvinnofrid ska Uppsala kommun vara ledande i frågor som gäller kvinnofrid.

Målet kommer att uppnås

Nexus, ett resurscentrum för våldsutsatta personer i nära relationer, startade i januari 2012. Förberedelser har pågått under året i dialog med bland annat Nationellt centrum för kvinnofrid. Centret ska ge en förbättrad samverkan som ska leda till ökad kunskap inom området. Nexus består av tre delar: rådgivningsverksamhet, samråd som blir ett forum för samverkan, samt kvinnoboendet Siri. Det sistnämnda är en viktig stödresurs för kvinnor som varit utsatta för våld i nära relation.

Inriktningsmål

En i allt större grad hälsofokuserad vård och omsorg skapas i samverkan med medborgare och samhällsaktörer. Människor måste inspireras för att ta ansvar för sin hälsa genom eget beslutsfattande.

Målet kommer att uppnås

Kommunen bedriver ett omfattande arbete som syftar till att förebygga ohälsa hos personer med funktionsnedsättning och hos den äldre befolkningen. Konkreta inslag i arbetet gentemot den äldre befolkningen är förebyggande hembesök, rehabilitering, nutrition, tandvård och fallskadeprevention. I augusti hade 71 procent av målvärdet på 120 000 besök på träffpunkter respektive 80 procent av målvärdet på 119 000 besök på seniorrestauranger uppnåtts.

Anhörigstöd, stöd till brottsoffer, habilitering/rehabilitering samt tillgänglighetsarbetet är exempel på insatser som riktar sig till personer med funktionsnedsättning.

År 2011 har 1 896 personer beviljats socialbidrag på grund av ohälsa. Av dessa har 23 procent fått aktiverande och kompetenshöjande insatser, arbetsrehabilitering, sysselsättning, stöd och stödsamtal. För cirka tre procent av ovanstående har ansökan om sjuk- eller aktivitetsersättning initierats till Försäkringskassan. En undersökning av upplevd ohälsa har genomförts i arbetsmarknadsprojekten Utsikten, Romano Zor! och 3.4.4. Resultatet visar att såväl fysisk som psykisk hälsa förbättrades för många personer under deltagande i projekten.

En inriktningsplan för den framtida missbruksvården har utarbetats som bland annat innefattar en utökad satsning på öppenvård för äldre personer med mångårigt alkoholberoende.

Inriktningsmål

Män som misshandlar erbjuds behandling och samtidigt ges utsatta kvinnor och barn adekvat stöd. Dessa verksamheter ska samverka med andra aktörer inom samma område som t ex Brottsofferjouren, Kvinnojouren, Mansjouren, Nationellt Centrum för Kvinnofrid.

Målet kommer att uppnås

En undersökning visade att 85 procent av brukarna som har vistats på Siri var mycket eller ganska nöjda med kommunens stödinsats. Detta är dock sämre än nämnden för vuxna med funktionshinders målsättning på 94 procent. Samtidigt uppnåddes inte nämndens målsättning om att 100 män skulle genomgå utbildning i könsrelaterade frågor då utbildningen inte genomfördes.

Nexus, ett resurscentrum för våldsutsatta personer i nära relationer, startade i januari 2012. Ett kvinnofridsprojekt som riktar sig till äldre kvinnor har förberetts och avser att möta problematiken med akut omhändertagande av äldre kvinnor som utsatts för våld och/eller hot samt erbjuda utbildning till medarbetare inom vård och omsorg.

Ett aktivt nätverksarbete bedrivs mellan de aktörer som verkar inom området.

BARN 0-20 ÅR

Sammanfattande analys och bedömning

Antalet institutionsplaceringar har inte minskat under året. Samtidigt genomfördes samverkansavtal och utbildning för att fördjupa kunskapen kring barn som lever i missbruksmiljöer. Dessa insatser pekar på att kunskapen kring frågorna fördjupas. Effektmål och indikatorer behöver dock utvecklas för att möjliggöra utvärderingen av insatta åtgärder.

Viktiga händelser

Under 2011 har samverkansavtal och gemensamma riktlinjer för arbetet med barn och ungdomar i behov av särskilt stöd till stöd för barn och unga 0-20 år mellan Uppsala kommun och Landstinget i Uppsala län reviderats utifrån ny lagstiftning och för att tydliggöra parternas ansvar vid placeringar. Arbetet för tidig upptäckt av barn i behov av stöd ska utvecklas inom förskola, fritidshem och grundskola utifrån samarbetsavtalets riktlinjer.

Under 2010 har barn- och ungdomsnämnden utvecklat ett instrument för vårdtyngdsmätning av barn och ungdomar inom korttidsboende och utifrån detta tagit fram en ersättningsmodell. Ersättningsmodellen har tillämpats under året och fallit väl ut.

Myndighetsenheten inför ett nytt datasystem för myndighetshandläggning, Siebel. Systemet innebär bland annat att brukaren själv kan följa sitt ärende. Vårdgivarna kan även använda systemet för dokumentation.

Uppsala kommun har tecknat nytt avtal om studie- och arbetsfrämjande insatser för unga vuxna med funktionsnedsättning, ohälsa eller i övrigt stora svårigheter att komma ut i studier eller arbete. Mellan augusti 2010 och 2011 har 20 ungdomar i åldern 18 till 20 år tagit del av dessa insatser.

I syfte att hålla samman kommunens socialtjänst utifrån ett klientperspektiv har socialnämnden för barn och unga tagit fram ett samarbetsdokument tillsammans med myndighetsorganisationerna inom utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och nämnden för vuxna med funktionshinder. Två målgrupper skall särskilt uppmärksammas; unga vuxna 18-24 år och barnfamiljer med missbruk och annan social problematik.

Nämnden har initierat en översyn av familjehemsarbetet i syfte att öka kvaliteten.

Socialstyrelsen har under året gjort en utvidgad tillsyn av enskilda ärenden.

Barn- och ungdomsnämnden har tillsamman med socialnämnden för barn och unga beslutat om att starta SkolFam i Uppsala kommun. SkolFam är en satsning för att stärka familjehemsplacerade barns skolgång. Genom att minska risken för låga och ofullständiga betyg ökar chanserna betydligt för att inte i vuxen ålder hamna i arbetslöshet, missbruk och/eller kriminalitet.

Nämnden bidrar från 2011 med råd- och stödinsatser vid ytterligare en familjecentral. Det familjecentrerade arbetet bedrivs nu vid sex familjecentraler tillsammans med barn- och ungdomsnämnden och Landstinget i Uppsala län.

I juni 2011 inleddes ett tvåårigt projekt för uppsökande fältarbete och operativ samverkan mellan polis, socialtjänst och skola i Gottsunda och Valsätra. Projektet är en följd av ett avtal mellan Uppsala kommun och Polismyndigheten i Uppsala län som slöts i april 2010. Gottsunda utsågs också till ett av tolv utsedda pilotområden i en nationell satsning på sociala insatsgrupper, Projekt SIG, initierat av Rikspolisstyrelsen.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT -BUDGET
Nettokostnader (mnkr)	**554**	**582**	**580**	**-2**
Varav:				
- vård och omsorg om funktionshindrade	*150*	*165*	*157*	*-7*
- individ och familjeomsorg	*395*	*409*	*415*	*6*
- familjerätt	*8*	*8*	*8*	*0*

De samlade nettokostnaderna för vård och omsorg om barn och ungdomar 0-20 år var i nivå med kommunfullmäktiges budget dock 4,6 procent mer än 2010. Vård och omsorg om barn med funktionsnedsättning redovisade ett överskott på 8 miljoner kronor, medan nettokostnaderna för barn och ungdomsvård inom individ- och familjeomsorg överskred fullmäktiges budget med 6 miljoner kronor. Familjerätten utvecklades enligt budget.

Underskott inom barn- och ungdomsvård
Underskottet beror på att kostnaderna ökade inom familjehemsvård och strukturerad öppenvård med 4 respektive 5 procent jämfört med 2010. Inom familjehemsvården beror kostnadsökningen på ökad vårddygnskostnad. Inom strukturerad öppenvård ökade kostnaderna för externa köp av insatser till följd av brist på bostäder.

INSATSER ENLIGT LSS OCH LASS	BOKSLUT 2010	BOKSLUT 2011	FÖRÄNDRING
Antal vårdtagare			
Boende	22	22	0
Personlig assistans	75	85	10
Övriga insatser	759	649	-110
Nettokostnad per vårdtagare (tkr)			
Boende	1 208	1 530	322
Personlig assistans	240	260	20
Övriga insatser	117	134	17

Ökade kostnader för LSS-insatser
Nettokostnaderna för vård och omsorg om barn och ungdomar med funktionsnedsättning uppgick till 157 miljoner kronor vilket är 4,6 procent mer än 2010.

Nettokostnaderna för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) minskade med drygt 2 miljoner kronor, eller 13,4 procent. Kostnadsminskningen beror på att antalet personer i bostad med särskild service minskade med en tredjedel.

För insatserna enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Lag för assistansersättning (LASS) går utvecklingen däremot i motsatt riktning då nettokostnaderna ökade med 10 miljoner kronor eller 7,2 procent. Inom LSS-boende ökade nettokostnaden per vårdtagare med 27 procent medan antalet vårdtagare förblev oförändrat. Inom personlig assistans ökade både antalet vårdtagare och nettokostnaden per vårdtagare med 13,3 respektive 8,3 procent. Antalet personer med beslut om assistansersättning från Försäkringskassan ökade med 10 procent. Under året fick 650 vårdtagare någon insats inom ramen för övriga insatser enligt LSS till en nettokostnad på 87 miljoner kronor. Jämfört med 2010 blev antalet personer med insats 110 färre och nettokostnaderna två miljoner lägre.

BARN OCH UNGDOMSVÅRD	BOKSLUT 2010	BOKSLUT 2011	FÖRÄNDRING
Antal vårddygn			
Institutionsvård	49 903	51 916	2 013
Familjehemsvård	69 400	65 634	-3 766
Strukturerad öppenvård (antal vårdtagare)	1 874	1 868	-6
Nettokostnad per vårddygn (kronor)			
Institutionsvård	3 175	3 146	-28
Familjehemsvård	1 237	1 393	156
Strukturerad öppenvård (kronor per vårdtagare/år)	58 569	62 215	3 646

Negativ kostnadsutveckling
Nettokostnaderna för barn- och ungdomsvården blev 4,8 procent högre än föregående år, vilket är den högsta ökningen på tre år. År 2009 minskade nettokostnaderna med 2,9 procent, och 2010 ökade de med 0,8 procent. I år ökade kostnaderna inom samtliga vårdformer: institutionsvård, familjehemsvård, strukturerad öppenvård och råd och stöd. Inom institutionsvården ökade kostnaderna i mindre utsträckning än för övriga insatser, och drevs dessutom av ett ökat antal vårddygn. Inom familjehemsvård minskade både antal vårdtagare och antal vårddygn. Däremot fortsatte kostnaderna för de konsulentstödda familjehemmen att öka, en utveckling som har pågått under flera år. Inom strukturerad öppenvård är antalet vårdtagare oförändrat. Kostnaderna ökade dock till följd av högre kostnader för externa köp av insatser.

Framtiden

En utvärdering av myndighetsenheten kommer att genomföras under hösten 2012.

Vidareutvecklat samarbete för tidig upptäckt av barn i behov av särskilt stöd är angeläget, framför allt inom förskola, fritidshem och grundskola.

Ett stort behov av fler gruppbostäder finns. Lägenheter för ungdomar med funktionsnedsättning ska uppfylla lagens krav på fullvärdighet avseende standard.

Till följd av förändringar inom Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska nämndens riktlinjer för myndighetshandläggningen omarbetas under 2012.

Kostavgift för enskild med LSS-insatserna korttidsvistelse utanför hemmet (korttidsboende, stödfamilj, helgverksamhet), korttidstillsyn och boende kommer att ses över för att anpassas till rådande kostnadsläge.

Förslag till ett nytt samverkansavtal mellan Uppsala kommun och Landstinget i Uppsala län för tidsperioden 2012-2014 har utarbetats. Gemensamma riktlinjer för arbetet med barn och ungdomar i behov av särskilt stöd har reviderats och utgör en bilaga till samverkansavtalet.

Ett nytt närvårdsprojekt, Katamaran, på uppdrag från Närvårdssamverkan i Uppsala har startats för barn och ungdomar med sammansatta psykiska och sociala problem med svår beteendeproblematik i åldern 11–18 år. Syftet med projektet är att finna en ingång för gemensam bedömning så att den enskilde får optimal vård och omsorg från berörda huvudmän.

Barnskyddsutredningen (SOU 2009:68) föreslog nya bestämmelser som reglerar samhällets ansvar för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Regeringen avser därmed att föreslå att varje placerat barn ska ha en ansvarig socialsekreterare som ska följa vården och ha kontakt med barnen.

Socialnämnden för barn och unga ska löpande arbeta för att stärka barnperspektivet och barnets rätt att uttrycka sina åsikter, att få sin uppfattning beaktad i samband med utredning, vid val av insats och fortlöpande under pågående insats. Barn och ungdomars rätt till delaktighet i frågor som rör dem själva måste säkerställas.

En lagändring kring barns möjlighet att få vård föreslås träda i kraft den 1 maj 2012. Enligt Regeringens proposition 2011/12:53 föreslås att kommunen ska få besluta att åtgärd får vidtas om det krävs med hänsyn till barnets bästa även om den ena vårdnadshavaren inte samtycker. Detta ska gälla psykiatrisk och psykologisk utredning och behandling, liksom behandling i öppna former.

Den drogpolitiska policyn ska revideras och en handlingsplan för alkohol, narkotika, droger och tobak (ANDT) utarbetas.

Från 2012 startar ett Resurscentrum för kvinnofrid som bland annat kommer att innehålla ett samrådsförfarande där representanter för bland andra myndigheten för barn och unga kommer att delta.

VUXNA 21-64 ÅR

Sammanfattande analys och bedömning

Verksamhetsområdet kännetecknas av en tydlig viljeinriktning att beslut som rör den enskilde ska flyttas från den kommunala organisationen till den enskilde. Under året tillhandahöll kommunen insatser som stärker den enskildes möjligheter att fatta beslut om den egna välfärden. Det saknas dock fortfarande mätbara indikatorer som skildrar effekterna av exempelvis valda arbetsmetoder, utförda projekt och därigenom möjliggör bedömningen av måluppfyllelsen.

Viktiga händelser

Valfrihetssystemet fortsätter att utvecklas
Nya riktlinjer för hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering antogs under året och syftet är en anpassning till gällande lagstiftning samt att tydliggöra den enskildes rätt att ställa krav på en god och säker hälso- och sjukvård. Valfrihetssystemet enligt Lag om valfrihetssystem (LOV), har utvecklats genom förenklade förfrågningsunderlag och ett nytt IT-stöd. Samtidigt har arbetet med att förenkla, förbättra och kvalitetssäkra upphandlingsprocessen fortgått. Under året upphandlades i enlighet med nämndens konkurrensplan sammanlagt 25 LSS-boenden.

Boendeplan och nya riktlinjer för bidrag
Nämnden för vuxna med funktionshinder antog under året en boendeplan för att säkerställa en god boendesituation för personer med funktionsnedsättning 21-64 år. Nämnden antog också riktlinjer för bidrag till föreningar i anslutning till arbetet med den lokala överenskommelsen för den ideella sektorn.

Nya boendeplatser
Under året har vård- och omsorgsboendet Von Bahr tillkommit. Verksamheten består av 16 bostäder och vänder sig till personer över 55 år med en missbrukshistoria. Flerstegsboendet Librobäck har under året utökats till fyra steg och inrymmer nu totalt 41 platser för personer som inte har en ordnad boendesituation.

En bok om vägar till utbildning och arbete
ESF-projektet Romano Zor! har förlängts till och med februari 2012. Inom ramen för projektet har en inspirationsbok kring romers vägar till utbildning och arbete tagits fram i samarbete med bland annat Länsstyrelsen i Stockholms län.

Förbättrad hälsa för unga vuxna
Projekt Hikikomori som vänder sig till unga vuxna 18-24 år med svåra psykiska problem har förlängts. Projektet ska pågå till och med 31 mars 2014 och kommer att omfatta personer upp till 30 år. Det långsiktiga målet är att deltagarna ska uppnå en förbättrad upplevd hälsa och påbörja arbete eller utbildning.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT-BUDGET
Nettokostnader (mnkr)	**1 290**	**1 272**	**1 324**	**51**
Varav:				
- vård och omsorg om funktionshindrade	*891*	*905*	*913*	*7*
- missbrukarvård och övrig vuxenvård	*110*	*113*	*111*	*-2*
- ekonomiskt bistånd	*287*	*251*	*299*	*47*
- familjerätt	*1*	*3*	*2*	*-1*

De samlade nettokostnaderna för vård och omsorg av vuxna 21-64 år, missbrukarvård och ekonomiskt bistånd, uppgick till 1 324 miljoner kronor och överskred kommunfullmäktiges budget med 51 miljoner kronor. Ekonomiskt bistånd svarar för merparten av underskottet, 47 miljoner kronor. Vård och omsorg av personer med funktionsnedsättning visar underskott, bland annat till följd av ökade kostnader för korttidsvård.

Fortsatt underskott för ekonomiskt bistånd
Utbetalt försörjningsstöd överskrider budget med 18 miljoner kronor. Resten av underskottet inom ekonomiskt bistånd, 29 miljoner kronor, beror på en långvarig obalans mellan utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens myndighets- och förvaltningskostnader och kommunfullmäktiges budget. Denna obalans har funnits sedan 2005 och är oberoende av konjunkturläget. Under året vidtog

utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ett antal åtgärder för att minska kostnaderna. Bland annat bildades en kommungemensam myndighet för bostadssamordning, för att skapa en bättre balans mellan behov och tillgång på bostäder.

Oförändrat behov trots stabil arbetsmarknad
År 2011 var situationen på arbetsmarknaden stabil och arbetslösheten låg, vilket innebar en viss minskning i antal nya sökande. Trots den förbättrade situationen på arbetsmarknaden blev det inte lättare för de arbetslösa med försörjningsstöd att få arbete. Arbetslösheten är fortfarande det enskilt främsta skälet bakom människors behov av bistånd. Ju yngre gruppen biståndstagare är desto större är andelen arbetslösa. Under året fick 4 364 (4 367) hushåll försörjningsstöd till en summa på 221 (211) miljoner kronor. De ökade kostnaderna beror på ökat bistånd per hushåll, delvis till följd av att riksnormen har räknats upp.

En fortsatt besvärlig bostadssituation
Enligt en kartläggning från Socialstyrelsen 2011 hade Uppsala kommun flest personer per invånare utanför den ordinarie bostadsmarknaden. Troliga orsaker är att Uppsala har färre lediga hyresrätter och att personer utan egen inkomst inte får teckna eget kontrakt. Kommunen har dock arbetat för att förebygga vräkning och för att familjer som haft bostadssocialt kontrakt länge ska få eget förstahandskontrakt. Samtidigt är behovet av bistånd för boende större än tillgången på bostäder. Under året hade 949 familjer bostadssocialt kontrakt, 5 procent färre än 2010.

Ökade kostnader i bostad med särskild service
Jämfört med 2010 ökade nettokostnaderna för bostad med särskilt service med 9,0 procent och antalet vårdtagare ökade med 3,4 procent. Inom bostad med särskild service ökade nettokostnaderna för psykiatriboende med 13 miljoner kronor eller en tiondel, och för omvårdnadsboende med 2 miljoner kronor eller 70 procent. I demensboende minskade däremot nettokostnaderna med 2 miljoner kronor motsvarande en tredjedel.

Något färre insatser i hemmet
Inom ordinärt boende ökade nettokostnaderna med drygt 1 procent, dock utvecklades kostnaderna olika för de olika insatserna. Till exempel fördubblades nettokostnaderna för korttidsvård/växelvård medan de minskade med en tredjedel för stöd i assistansliknande former. Samtidigt var antalet vårdtagare med insats i ordinärt boende något lägre än 2010.

	BOKSLUT 2010	BOKSLUT 2011	FÖRÄNDRING
Antal vårdtagare			
Boende	460	396	-64
Övriga insatser	644	680	36
Nettokostnad per vårdtagare (tkr)			
Boende	713	822	108
Övriga insatser	194	202	8

Fler med personlig assistans
Jämfört med föregående år ökade de samlade nettokostnaderna för insatserna enligt LSS och LASS med 2,0 procent. För personlig assistans och övriga insatser ökade nettokostnaderna med 10,0 procent, vilket delvis beror på ökade volymer. Inom LSS-boende minskade emellertid både volymen och nettokostnaderna, dock i helt olika omfattning, 13,9 respektive 0,9 procent.

Ett boende för missbrukare
Jämfört med föregående år är nettokostnaderna oförändrade för missbrukarvård och 2 miljoner högre för övrig vuxenvård. Under året placerades 12 personer på det nya boendet von Bahr. Nettokostnaderna är oförändrade för placeringar enligt Lag om vård av missbrukare (LVM) och bistånd till boende, men lägre för strukturerad öppenvård och råd och stöd.

Framtiden

Från och med 1 januari 2012 sker förändringar i sjukförsäkringen som innebär att förmåner ska kunna lämnas till försäkrade som inte har någon eller låg sjukpenninggrundande inkomst. Detta kan leda till att behovet av ekonomiskt bistånd från kommunen minskar för denna grupp.

En analys av socialbidragsverksamhetens organisation och metoder i syfte att utveckla, anpassa och effektivisera verksamheten kommer att genomföras under våren 2012.

Trots en särskild satsning har behovet av bostäder med särskild service inte kunnat tillgodoses fullt ut. De närmaste åren behövs därför ytterligare cirka 100 bostäder. Framtiden kommer sannolikt även att innebära en större mångfald av boendeformer då den tidigare generationens traditionella gruppbostäder inte alltid kommer att svara mot enskilda personers önskemål. Ett exempel är att individer och grupper med gemensamma intressen och värderingar tar egna initiativ för att skapa den boendemiljö man önskar sig. En möjlighet kan exempelvis vara bostadskooperativa lösningar dit man efter hand kopplar önskade former av omvårdnadsresurser. En kontinuerlig revidering av boendeplanen sker för att kunna ställa om utifrån bland annat de förändringar som kan ske när det gäller de enskildas preferenser.

En ny inriktningsplan för beroende- och missbruksvården utarbetades under året men är ännu inte beslutad. Planen innefattar en satsning på öppenvårdsresurser, däribland en form av mellanvård för äldre personer med mångårigt alkoholmissbruk, samt etablering av ett halvvägshus. Planen inrymmer även ett kvinnoboende i kombination med ett natthärbärge.

ÄLDRE +65 ÅR

Sammanfattande analys och bedömning

Dagens äldre och i ännu högre grad kommande generationer kommer generellt att ha en hög funktionsnivå längre och därmed bättre förutsättningar för ett mer självständigt liv. Kommunen behöver därför kunna tillgodose olika behov och önskemål i ett senare skede i människors liv.

En av hörnpelarna i arbetet inom äldreomsorgen är att stödja den enskildes möjlighet till förbättrad hälsa och kvarboende. Det har beslutats om flera bra och tydliga effektmål men fortfarande saknas det i viss mån redovisning av uppnådda resultat. Förbättringar behöver ske angående tillgången på mötesplatser för äldre och kommunen bör utveckla samarbetet mellan kommunen och aktörer som landstinget och den privata sektorn. Genom detta kan kommunen bättre tillgodose den enskildes behov och ta tillvara den tekniska utvecklingen.

Viktiga händelser

Under 2011 har äldrenämnden uppnått en bra balans mellan utbud och efterfrågan av vård- och omsorgsboendeplatser.

Under året har två vård- och omsorgsboenden tillkommit. Sandellska huset har 54 bostäder och verksamheten har en it-profil vilket betyder att det i entrén finns en digital informationstavla och datarum där webbkameror hjälper de boende att få mer kontakt med vänner och släktingar. Boendet von Bahr består av 16 bostäder och vänder sig till personer 55 år och äldre med missbrukshistoria.

Valfriheten fortsätter att utvecklas
Valfrihetssystemet har utvecklats för äldre på samma sätt som för gruppen 21-64 år.

Kommunens roll förändras
Genom den strategiska inriktningen på ökad valfrihet övergår kommunens roll alltmer till att skapa tydliga regler på en arena/marknad i stället för detaljstyrning på verksamhetsnivå. Den enskilde behöver hjälp och

stöd till att bli en medveten och välinformerad beslutsfattare med möjlighet att själv kunna utöva kontroll vad gäller innehåll, utformning och utförande.

Äldrenämnden har antagit nya riktlinjer för insatser enligt SoL och LSS och riktlinjer för hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering. Samtliga riktlinjer gäller från och med 1 juli 2011.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT-BUDGET
Nettokostnader (mnkr)	**1 529**	**1 632**	**1 631**	**-1**
Varav:				
- vård och omsorg om äldre (SoL och HSL)	*1 437*	*1 560*	*1 516*	*-45*
- vård och omsorg om äldre funktionshindrade (LSS och LASS)	*85*	*66*	*106*	*40*
- missbrukarvård och övrig vuxenvård	*7*	*6*	*9*	*3*

Ekonomi i balans men obalans mot kommunfullmäktiges budget
De samlade nettokostnaderna för vård och omsorg av äldre uppgick till 1 631 miljoner kronor och är i nivå med kommunfullmäktiges budget. Nettokostnaden utvecklades emellertid olika för insatserna enligt SoL och HSL (ordinärt boende och särskilt boende) och LSS och LASS. Nettokostnaderna för insatser enligt LSS och LASS tar allt större andel av budgeten för äldreomsorgen i anspråk, en utveckling som har pågått under ett flertal år men inte avspeglats i kommunfullmäktiges budget.

Ökande kostnader i hemtjänst och hemvård
Jämfört med 2010 ökade de totala nettokostnaderna för äldreomsorg med 101 miljoner kronor eller 6,6 procent. Nettokostnaderna ökade med 11,2 procent inom ordinärt boende, där volymökningen uppgick till 6,9 procent och nettokostnadsökningen per vårdtagare till 4,1 procent. Utfallet i nettokostnader för ordinärt boende blev 24 miljoner mer än vad äldrenämnden hade prognostiserat i augusti. Kostnadsökningen förklaras huvudsakligen av ökad efterfrågan på servicetjänster som städ, tvätt och inköp för äldre under årets sista månader. Äldrenämnden ser ett behov av att förbättra kvaliteten i sina uppföljningar för att bättre förutse behov och efterfrågan, framförallt inom hemtjänst och hemvård. Inom särskilt boende ökade nettokostnaderna med 1,6 procent, och beror helt på ökade volymer.

	BOKSLUT 2010	BOKSLUT 2011	FÖRÄNDRING
Antal vårdtagare			
Ordinärt boende inkl servicehus	2 403	2 568	165
Särskilt boende	1 447	1 477	30
Nettokostnad per vårdtagare (tkr)			
Ordinärt boende inkl servicehus	250	260	10
Särskilt boende	546	543	-2
Verksamhetsmix*	62,4%	63,5%	1,1
Andel personer med beviljad insats (%)			
65 år och äldre	13,5%	13,6%	0,1
65-79 år	4,3%	4,6%	0,3
80 år och äldre	37,0%	37,7%	0,7%

** Andelen vårdtagare i ordinärt boende av totalt antal beviljade insatser i guppen +65 år.*

Större andel får insats
Andelen äldre som får insats i hemmet uppgick till 63,5 procent och blev därmed högre än de senaste två åren. Under året fick 37,7 procent av invånarna 80 år och äldre någon insats, en ökning med 0,7 procentenheter från 2010. Även andelen 65-79 år som fått insatser ökade med 0,3 procentenheter och uppgick till 4,6 procent. Att andelen invånare som fått insats ökar jämfört med tidigare år innebär ett ökat behov utöver det som påbjuds av demografiförändringen.

Nettokostnader för LSS-insatser upp med 25 procent
Nettokostnaderna för insatser enligt LSS och LASS, insatser för personer med funktionsnedsättning, ökade med 23,8 procent jämfört med 2010. Nettokostnadsökningen för insatser enligt LSS och LASS beror till stor del på ökade volymer inom boende enligt LSS.

och dels på att äldrenämnden tagit ansvar för kostnader för vissa LSS-insatser som tidigare finansierades av nämnden för vuxna med funktionshinder. Insatserna som tagits över av äldrenämnden avser personer med funktionsnedsättning som uppnått 65 år.

Framtiden

Förändrade behov
Den demografiska situationen med allt fler äldre personer kommer på sikt att kräva mer resurser. Dagens äldre och i ännu högre grad kommande generationer kommer generellt att ha en hög funktionsnivå längre och därmed bättre förutsättningar för ett mer självständigt liv. Den enskildes ansvar för sitt eget åldrande kommer därmed att i ökande utsträckning betonas. För att klara detta bör mer kraft läggas på att informera och stödja äldre att ta egna beslut och att underlätta för äldre att bo kvar hemma.

Nya system för ersättningar till utförare som främjar ett hälsofrämjande synsätt är under utveckling. Samarbete behöver ytterligare utvecklas med aktörer som landstinget för att på bästa möjliga sätt kunna tillgodose den enskildes behov. Det är angeläget att tillvarata informationsteknikens möjligheter när det gäller lösningar som kan bidra till ökad trygghet och självständighet för den enskilde.

Ökad valfrihet även vad gäller vård- och omsorgsboenden
Det pågår ett utredningsarbete med inriktning mot att utveckla ett valfrihetssystem även för vård- och omsorgsboende. Bedömningen är att en sådan åtgärd förutom att ge en större valfrihet för den enskilde, även kommer att leda till en ökad mångfald i form av vård- och omsorgsboenden med olika inriktningar och profiler. Den pågående utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder innebär att redan under 2012 kommer de vårdboenden som inte uppfyller kvalitetskraven att kunna ersättas.

Trygghetsboenden kan överbrygga glapp
Den påbörjade inriktningen mot att skapa trygghetsbostäder behöver fullföljas så att behovet av vård- och omsorgsboende kan reduceras. Boendeformen kan överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. De kriterier för subventioner som äldrenämnden har antagit lägger grunden för den fortsätta utbyggnaden av trygghetsbostäder. Äldrenämnden och fastighetsägarnämnden kommer att arbeta tillsammans för att tydliggöra systemet för trygghetsbostäder under 2012.

Särskilt riktade insatser

Verksamhetsområdet omfattar mottagning och introduktion av nyanlända invandrare och flyktingar samt arbetsmarknads- och sysselsättningsinsatser. Vidare ingår försörjningsstöd efter introduktionsperioden upp till maximalt tre år efter ankomståret.

Sammanfattande analys och bedömning

Det är arbetslinjen som är i fokus för kommunens arbete med att försöka bryta utanförskapet. Många åtgärder och projekt företas för att öka möjligheterna för människor att komma ut på arbetsmarknaden eller börja studera. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har beslutat om flera bra och tydliga effektmål men fortfarande saknas det redovisning av uppnådda resultat vilket gör måluppfyllelsen svårbedömd.

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Utanförskap ska brytas genom fokus på arbetslinjen.

Måluppfyllelsen är svårbedömd

Ett stort antal arbetsmarknadspolitiska projekt ha bedrivits i kommunen. Flera av dessa visar positiva resultat men de långsiktiga effekterna är svårbedömda. Exempelvis beräknas drygt hälften av 123 deltagare i det avslutade projektet Gottsunda factory (2) börjat arbeta eller studera medan 10 procent kommit ut i praktik. I projektet Utsikten, i samverkan mellan NybyVision, Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen var målgruppen omkring 100 personer som stod långt från arbetsmarknaden. Av dessa uppskattas att omkring 70 procent börjat arbeta eller studera. Inför 2012 ska erbjudandet om feriearbete under sommarlovet utökas till två gånger för att öka möjligheterna för ensamkommande ungdomar att komma ut på arbetsmarknaden. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har i samarbete med arbetsförmedlingen fortsatt utveckla formerna för den särskilda satsningen på aktiva insatser för arbetslösa bidragsmottagare via Navet. En särskild verksamhet har därför inrättats för att ta emot, bedöma och effektivisera insatser för arbetslösa biståndsmottagare som kan ta arbete direkt eller med visst stöd.

Viktiga händelser

Nationella minoriteter

En policy beträffande nationella minoriteter är fastställd och information samt implementering är påbörjad. Kontinuerliga samråd med romer och tornedalingar har påbörjats och inom förvaltningsområdet för finska har samrådet utvecklats. Inom förvaltningsområdet för finska har exempelvis ett stort kulturutbud genomförts och en behovskartläggning bland invånarna gjorts. Resultatet visar att den sverigefinska minoriteten i Uppsala kommun främst efterfrågar äldreomsorg på finska samt kulturella evenemang. En kartläggning av kommunens medarbetares språkkunskaper, intresse och vilja att ge service på finska har också genomförts och ett 90-tal medarbetare har svarat att intresse finns.

Fler platser för ensamkommande barn

Socialnämnden ansvarar för att tillhandahålla boende, vård och behandling för ensamkommande barn och ungdomar. Under året blev 11 platser i utslussboende med vuxenstöd inflyttningsklara och sammanlagt finns nu 28 utslussplatser med vuxenstöd. Totalt har kommunen tecknat avtal med Migrationsverket om 90 platser för ensamkommande barn och ungdomar.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder
Uppsala kommun medverkade till en regional överenskommelse för integration och etablering i Uppsala län, samt ingick ett samverkansavtal med Arbetsförmedlingen om platser inom jobb- och utvecklingsgarantins FAS 3. Under året tog kommunen emot en utmaning om konkurrensutsättning av vissa arbetsmarknads- och sysselsättningsinsatser.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011	AVVIKELSE BOKSLUT-BUDGET
Nettokostnader (mnkr)	**108**	**145**	**117**	**-28**
Varav:				
- flyktingmottagande	*17*	*11*	*7*	*-5*
- arbetsmarknadsåtgärder	*92*	*134*	*111*	*-23*

De samlade nettokostnaderna för flyktingmottagning och arbetsmarknadsåtgärder blev 28 miljoner kronor lägre än kommunfullmäktige budgeterat, dock 9 miljoner kronor mer än 2010. Överskott redovisas för både flyktingmottagande och arbetsmarknadsåtgärder. Överskottet inom flyktingmottagande beror på att socialnämnden för barn och ungas kostnader för mottagandet av ensamkommande barn varit lägre än statsbidraget från Migrationsverket.

Kostnaderna överstiger statsbidragen
För övrigt flyktingmottagande redovisas ett underskott på 4,4 miljoner kronor. Delvis beror detta på att kostnaderna för försörjningsstöd till flyktingar blev 3,6 miljoner kronor utöver budget. De senaste tre åren har flyktingmottagandet varit mycket lägre än i överenskommelsen med Migrationsverket. Sedan december 2010 har dessutom den schabloniserade ersättningen från Migrationsverket minskat med mer än hälften då ansvaret för mottagandet av vuxna flyktingar övergått till Arbetsförmedlingen. Följaktligen svarar inte ersättningen från staten mot kommunens kostnader för flyktingmottagandet. Anpassningen av kostnaderna har dessutom inte kunnat ske fullt ut, delvis på grund av svårigheten att bedöma omfattningen av framtida flyktigmottagande.

En uppföljning från Sveriges kommuner och landsting visar att kommunernas kostnader för försörjningsstöd till nya flyktingar är högre än ersättningen från staten. Kommunen får inte längre nödvändiga uppgifter om alla flyktingar som beviljas uppehållstillstånd och är bosatta i kommunen. Med hänvisning till sekretess får kommunen inte heller uppgifter om flyktingar som omfattas av etableringslagen och tas emot av Arbetsförmedlingen. Dessa omständigheter gör det svårt för kommunen att kontrollera ersättningsnivåerna.

Nedgång i flyktingmottagandet
Under året tog Uppsala kommun emot 143 nyanlända flyktingar, varav 56 ensamkommande barn och unga. Föregående år tog kommunen emot 209 nyanlända flyktingar. Under året fick 180 hushåll introduktionsersättning och 289 hushåll försörjningsstöd.

Uteblivna satsningar gav överskott
Det positiva resultatet inom arbetsmarknadsåtgärder beror huvudsakligen på att de extra satsningarna för arbetslösa med socialbidrag inte blev av vilket resulterade i ett överskott om 7 miljoner kronor. Bidrag från olika statliga myndigheter var 8 miljoner kronor högre än beräknat samtidigt som kompletterande utbildningsinsatser inte efterfrågades under hösten vilket gav ett överskott om knappt 6 miljoner kronor.

Allt fler ungdomar fick feriearbete och feriepraktik
Under året fick 30 personer sysselsättning i olika föreningar med bidrag från kommunen. Allt fler ungdomar deltog i feriearbete och feriepraktik och drygt 70 ungdomar som gått ut gymnasieskolan fick insats. De rehabiliterande insatserna var på samma nivå som 2010.

Framtiden

Nationella minoriteter
Samråd med de nationella minoriteterna samer och judar att upprättas under 2012. Implementering av policyn beträffande nationella minoriteter ska fortgå, och service på finska kommer att finnas på fler verksamhetsområden i kommunen.

År 2012 har av regeringen utnämnts till romskt minnesår eftersom det var 500 år sedan romer första gången kom till Sverige. Romer har under alla tider blivit förföljda och diskriminerats av majoritetsbefolkningen. Arbetet med att förbättra romers möjligheter till inkludering i det svenska samhället kommer att intensifieras under 2012.

Romane Buca är ett drygt tvåårigt ESF-projekt för romer som startar i mars 2012 och kommer att drivas av Sensus Stockholm-Gotland tillsammans med kommunerna i Uppsala, Västerås, Eskilstuna och Stockholm stad. Projektet syftar till att förbättra romers möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. I Uppsala kommer projektet att vända sig till romer från 16 års ålder.

Ensamkommande barn
En förnyad upphandling av 61 platser för ensamkommande barn och ungdomar kommer att göras – nuvarande avtal löper ut 31 december 2012. Ensamkommande barn och ungdomar med särskilda behov kommer att vara en ny målgrupp i den ramupphandling av hem för vård eller boende (HVB) som genomförs under 2012. Efterfrågan av familjehem för målgruppen har ökat successivt och en förstärkning av resurser för rekrytering och uppföljning av familjehem görs under 2012.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder
Under de närmaste åren kommer kommunen, tillsammans med fem andra kommuner i östra Mellansverige, att driva två ESF-projekt. NUEVO K2 syftar till ökat självförsörjande bland unga arbetslösa. NUEVO Kompetens fokuserar på att bygga upp en lärandeplattform som riktar sig till kompetensutveckling av medarbetare.

Affärsverksamhet

Området omfattar kommunens verksamhet inom den kollektivtrafik som kommunen ansvarar för och som sker i förvaltningsform. För den kollektivtrafik, som beställts av Upplands Lokaltrafik AB (UL) lämnar gatu- och trafiknämnden ett årligt aktieägartillskott. Från och med den 1 januari 2012 tar landstinget som ny regional myndighet över ansvaret för all regional trafik, inklusive stadstrafiken.

Sammanfattande analys och bedömning

Under 2011 fortsatte den positiva utvecklingen av antalet resande inom kollektivtrafiken, ökningstakten var dock lägre än under 2010. Förklaringen är sannolikt den milda avslutningen av året då november och december blev närmast snöfria. Resandeökningen låg på 5,4 procent, jämt fördelat på mellan olika linjetyperna.

Arbetet med att skapa en attraktiv och effektiv kollektivtrafik som underlättar för medborgarna i vardagen fortsatte under året tillsammans med berörda huvudmän och aktörer. Genom beslutet om den nya regionala kollektivtrafikmyndigheten har ansvaret för lokaltrafiken övergått från kommunen till landstinget. Former för samarbete måste utvecklas för att säkerställa en fortsatt positiv utveckling av kollektivtrafiken i kommunen.

Inriktningsmål och måluppfyllelse

Inriktningsmål

Den allmänna och särskilda kollektivtrafiken ska underlätta för människor med funktionsnedsättning, i alla åldrar, att leva ett aktivt och oberoende liv. Kollektivtrafiken ska utvecklas främst genom införandet av stomlinjer och mer kompletterande trafik.

Målet kommer att uppnås

Tillgänglighetsarbetet har fortsatt och under 2011 avslutades bland annat arbetet med att tillgänglighetsanpassa hållplatserna utmed stombusslinjenätet. Mer än 95 procent av alla stadsbussarna är låggolvsbussar och många har nigningsfunktion. På sex linjer är samtliga bussar försedda med utfällbara ramper och nigningsfunktion. I tidtabellen är dessa markerade med en symbol för funktionshindrade. Resandet ökar kraftigt på Mjuka linjen som infördes 2010. Konceptet är anpassat till resenärer med särskilda behov och erbjuder ett lugnare körsätt med tätare hållplatser, men alla är välkomna att åka med.

Inriktningsmål

Möjligheten till spårbunden respektive trådbunden trafik ska prövas.

Målet kommer att uppnås

Projektet Attraktiva stomlinjer och stadsstråk har fortsatt och en förstudie om införande av spårtaxi har genomförts. Tre av de sex utpekade stomlinjerna i ÖP2010 anses komma ha så stort resande att spårväg kan vara motiverad i framtiden. Utmed dessa stråk anpassas gator, hållplats och bebyggelse för att möjliggöra en konvertering av stombussar till spårbunden trafik någon gång i framtiden. En fördjupad rapport angående en spårtaxibana för sträckan Resecentrum-Akademiska sjukhuset-Biomedicinskt centrum har tagits fram.

Viktiga händelser

Ny kollektivtrafikmyndighet

Beslut togs om att Landstinget blir huvudman för den regionala kollektivtrafikmyndighet som bildats i Uppsala län. Landstinget övertar därmed ansvaret för den regionala kollektivtrafiken inklusive

stadstrafiken. Som en följd såldes Gamla Uppsala Buss AB och AB Uppsalabuss samt det delägda bolaget Upplands Lokaltrafik AB till landstinget efter årsskiftet. Kommunen har fortsatt ansvaret för infrastrukturen och framkomligheten för kollektivtrafiken. Den gemensamma målsättningen är att resandet ska fördubblas till 2020, med 2006 som basår.

Ny stomlinje
I december 2011 startades den fjärde stomlinjen som kör mellan Östra Nyby och Östra Gottsunda var 10:e minut större delen av vardagsdygnen. Precis som de tre tidigare har den fått en rakare linjestäckning och kortare restid samt bättre utrustning på flera av hållplatserna.

Ekonomiskt utfall

	BOKSLUT 2010	BUDGET 2011	BOKSLUT 2011
Nettokostnader (mnkr)	235	302	293

Nettokostnaderna för affärsverksamhet, inklusive färdtjänst, blev sammanlagt 293 (235), miljoner kronor vilket är 9 miljoner kronor lägre än kommunfullmäktiges budget. Både färdtjänst och extern uthyrning av bostäder och lokaler redovisade överskott, medan kollektivtrafiken redovisades ett underskott. I jämförelse med bokslut 2010 ökade nettokostnaderna med 58 miljoner kronor, en konsekvens av att budgeten för kollektivtrafik förstärktes 2011 och att verksamheten genererade ett underskott.

Överskottet för färdtjänst uppgick till 8 miljoner kronor. Såväl antalet färdtjänsttillstånd som antalet resor minskade under 2011. En förbättrad tillgänglighet i kollektivtrafiken, bland annat genom införande av den så kallade Mjuka linjen, bidrog till utvecklingen.

Extern uthyrning av bostäder och lokaler gav ett överskott på 11 miljoner kronor, varav 7 miljoner kronor var reavinster från försäljning av bostadsrättslägenheter.

Landsbygdstrafiken redovisade ett underskott på 9 miljoner kronor. De två huvudsakliga förklaringarna är en ny upphandling av landsbygdstrafiken på en högre kostnadsnivå samt en tillfällig upphandling av övrig trafik. Till detta kommer även högre kostnader än budgeterat för stationsavgifter vid resecentrum.

Stadstrafiken visade ett plus på 1 miljon kronor. Resandet ökade med 4,5 procent under året. Efter en stark ökning av antalet resande under första halvåret påverkades dock antalet resande senare på året negativt av det milda höstvädret. Den relativt sett låga ökningen under året höjer kraven på resandeökningar kommande år om fördubblingsmålet i slutet av 2020 ska nås.

Framtiden

Arbetet med att utveckla stomlinjessystemet i samspel med den övergripande samhällsplaneringen fortsätter och anses vara en avgörande framgångsfaktor för en attraktiv och effektiv kollektivtrafik. För att nå fördubblingsmålet 2020 behövs ett tätt samarbete mellan berörda parter. Kommunen har ett särskilt ansvar för kollektivtrafikens framkomlighet i staden i form av kollektivtrafikkörfält och signalprioriteringar och därmed behöver investeringstakten vara fortsatt hög.

FINANSIELL ANALYS OCH RÄKENSKAPER

Finansiell analys av Uppsala kommun

Sammanfattning

Syftet med den finansiella analysen är att beskriva organisationens förmåga att över tid hantera sina åtaganden och samtidigt ha en god ekonomisk hushållning. Utgångspunkten för analysen är ett antal ekonomiska indikatorer som tillsammans skapar en helhetsbild av kommunens finansiella resultat och ställning. God ekonomisk hushållning innebär att medborgarens resurser används ansvarsfullt. Rätt kvalitet och volym av tjänster ska tillhandahållas inom ramen för tillgängliga resurser. Volym och kvalitet har analyserats i verksamhetsavsnittet, detta avsnitt fokuserar på resursanvändningen.

Uppsalas finansiella ställning är god. De senaste åtta åren har kommunen levererat ett positivt resultat, över tid väl i paritet med de nivåer som definierar god ekonomisk hushållning. I december 2011 förnyade kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's sin bedömning av Uppsala kommun. Betyget förbättrades till AA+/positiv på medellång och lång sikt medan det kortsiktiga betyget oförändrat blev högsta möjliga. Även omvärlden bedömer således Uppsalas finansiella ställning och kapacitet som god.

Att ha en ekonomi i balans är en viktig förutsättning för en kommun. Årets totala resultat för Uppsala kommun är positivt med 92 miljoner kronor. Enskilda nämnder och styrelser redovisar emellertid negativa resultat. Mer om orsakerna till detta kan läsas under respektive nämnd och styrelse i den finansiella analysen.

Uppsala kommun är en stabil tillväxtkommun med en arbetsmarknad som historiskt visat sig vara mer stabil än de flesta andra kommuners. Läget i den dynamiska mälarregionen, med närhet till Stockholm, borgar för en fortsatt god ekonomisk utveckling.

Under året genomfördes flera stora och strategiska affärer inom ramen för aktiebolagskoncernen Uppsala Stadshus AB. Från 2012 ansvarar Landstinget i Uppsala län för kollektivtrafiken, varför kommunen sålt sina två bussbolag. I september avyttrade Uppsalahem AB delar av sitt fastighetsbestånd till Rikshem AB i utbyte mot aktiemajoriteten i Studentstaden i Uppsala AB. Detta gav Uppsala kommun kontroll över omkring 4 000 studentbostäder.

Den globala finansiella oron, med centrum i Europa, är en risk för Uppsala kommun. Konjunkturförändringen påverkar i förlängningen även sysselsättningen i Uppsala. I detta läge är det centralt att fortsatt bevara en ekonomi i balans, med kostnadsökningar inom ramen för tillgängliga resurser. Som en konsekvens reviderade Uppsala kommun i december sin budget för 2012 genom en sänkning av kostnaderna om motsvarande 1 procent jämfört med tidigare planering. Trots detta finns anledning till vaksamhet inför 2012. Nettokostnadsökningen var hög under 2011 samtidigt som kostnaderna för bland annat pensioner och vinterväghållning även under 2012 ser ut att vara underskattade.

Resultat och kapacitet

Positivt resultat för åttonde året i rad

ÅRETS RESULTAT Belopp i miljoner kronor	2009	2010	2011
Årets resultat	202	167	92
Resultat exkl extraordinära poster	202	334	92
Årets resultat[1] / skatter och kommunalekonomisk utjämning	2,5%	3,9%	1,0%

[1] 2010 exklusive bidrag till statlig infrastruktur

Uppsala kommun redovisar ett positivt resultat för åttonde året i rad. Resultatet är 92 miljoner kronor vilket motsvarar 1,0 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Inför 2011 budgeterades ett resultat om 86 miljoner kronor, inklusive aktieutdelning från AB Uppsala Kommuns Industrihus om 30 miljoner kronor som dock inte ianspråktogs. Det finansiella målet för 2011 är uppfyllt. En riktlinje för resultatnivån är att den över tid bör vara omkring 2 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning. Enstaka år kan det vara motiverat med avvikelser mot detta, exempelvis för att genomföra en utvecklingssatsning eller för att parera förändringar i konjunkturen. De senaste fem åren har Uppsala kommun i genomsnitt levererat ett årligt positivt resultat motsvarande 1,8 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning. Om hänsyn tas till den extraordinära kostnaden 2010, då Uppsala kommuns hela kostnad för citybanan i Stockholm togs, har resultatet motsvarat 2,2 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning.

Verksamhetens nettokostnader översteg budget med 69 miljoner kronor och finansnettot blev 48 miljoner sämre än budget. Finansnettot belastades med en engångskostnad på 51 miljoner kronor, en konsekvens av att räntan för nuvärdesberäkningen av pensionsskulden sänktes. Till följd av att skatteintäkterna blev 126 miljoner kronor högre än beräknat är resultatet något bättre än budgeterat och den tidigare beslutade utdelningen från AB Uppsala Kommuns Industrihus togs inte i anspråk.

BALANSKRAVSUTREDNING Belopp i miljoner kronor	2009	2010	2011
Årets resultat	202	167	92
Vinster vid försäljning av anläggningstillgångar	-7	-35	-19
Reserverat för pensioner mm	-70	-70	-70
Ianspråktagande av reserverade medel	2	0	0
Balanskravsresultat	127	62	3

Den obligatoriska balanskravsutredningen visar att Uppsala, även efter en reservering för pensioner om 70 miljoner kronor, redovisar en ekonomi i balans. Balanskravet är en lagstadgad miniminivå för kommuner som innebär att intäkterna, exklusive försäljning av anläggningstillgångar, måste överstiga kostnaderna. Om kravet inte uppnås ska en plan upprättas för att inom tre år återställa det egna kapitalet.

Högre skatter än beräknat

SKATTE- OCH NETTOKOSTNADSUTVECKLING Förändringar i procent	2009	2010	2011
Skatter och kommunalekonomisk utjämning	2,1	5,7	4,0
Verksamhetens nettokostnader	2,5	4,1	6,4
Nettokostnader justerade med jämförelsestörande poster	4,1	4,0	5,4

Den svenska ekonomin har uppvisat en stark återhämtning efter finanskrisen 2008. Under 2010 ökade bruttonationalprodukten (BNP) med ett årsgenomsnitt på 5,6 procent. Trots oron i omvärlden fortsatte den starka återhämtningen under 2011. Under tredje kvartalet växte BNP med 1,6 procent jämfört med kvartalet innan, vilket motsvarar en årstakt på 6 procent. Sveriges kommuner och landsting (SKL) tror dock på en kraftig inbromsning i den svenska ekonomin. Tillväxten i ekonomin förväntas stanna upp

med stigande arbetslösheten från fjärde kvartalet 2011 med en beräknad minskning av BNP med 0,2 procent i årstakt. Inbromsningen beror på hushållens och företagens negativa förväntningar på tillväxt vilket till stor del kan tillskrivas skuldkrisen i Europa. Trots den negativa utvecklingen sista kvartalet antas BNP växa med 4,6 procent under 2011.

År 2011 redovisar kommunen skatter och kommunalekonomisk utjämning om 8 834 miljoner kronor, 7 718 miljoner kronor i skatteintäkter och 1 116 miljoner kronor i kommunalekonomisk utjämning. I den kommunalekonomiska utjämningen ingår fastighetsavgift på 268 miljoner kronor. Skatter och kommunalekonomisk utjämning är 4,0 procent högre än föregående år och 126 miljoner kronor över budget. Skatteintäkterna för 2011 har påverkats både av en bättre arbetsmarknad än förväntat och en positiv korrigering av skatteintäkterna för 2010 med 28 miljoner kronor.

Högre nettokostnadsökningar
Under 2011 ökade nettokostnaderna justerat för jämförelsestörande poster med 5,4 procent jämfört med föregående år. Det överstiger utrymmet i kommunfullmäktiges budget som var 4,6 procent med 0,8 procentenheter. Årets kostnader för pensioner täcks inte av PO-pålägget från årets löner, vilket antogs i budgeten. Förklaringen är att antalet medarbetare minskat något samtidigt som kostnaden för den historiska pensionsskulden ökat snabbare än förväntat. En ytterligare förklaring till högre kostnader är den stränga vintern med högre kostnader än planerat för vinterväghållning, uppvärmning och fastighetsunderhåll.

Jämfört med 2010 har nettokostnaderna ökat väsentligt inom förskoleverksamheten, vård och omsorg om äldre, barn- och ungdomsvården och ekonomiskt bistånd. I förskolan ökade nettokostnaderna 10 procent, både till följd av volymökningar och ökade kostnader per barn. Det senare beror på ambitioner att öka kvaliteten. Kostnaderna för äldreomsorgen ökade med 7 procent, framför allt beroende på ökande volymer. Kostnadsökningarna inom förskolan och äldreomsorgen ligger dock inom ramen för budget. Barn- och ungdomsvård och ekonomiskt bistånd överskred budgetramen och redovisade kostnadsökningar med 5 respektive 4 procent. Dessa verksamheter har redovisat underskott mot planeringen under flera år.

Behov av fortsatt återhållsamhet
Även om nettokostnadsökningen 2011 i delar varit planerad finns anledning att vara vaksam på utvecklingen. För att kommunen ska bevara en ekonomi i balans kan verksamhetens nettokostnader inte tillåtas öka i snabbare takt än skatteintäkterna. Åtgärder vidtogs i december då en ny budget för 2012 antogs av kommunfullmäktige där nettokostnaderna justerades ned med omkring 1 procent.

År 2012 förväntas sysselsättningen minska. Till del balanseras detta av större löneökningar varför SKL räknar med en skatteunderlagstillväxt på 3,5 procent. För 2013 och 2014 prognostiserar SKL tillväxttakter på 3,3 respektive 4,2 procent. Prognoserna är dock behäftade med större osäkerhet än normalt då de förutsätter att den europeiska skuldkrisen kan lösas under kontrollerade former. Om lönerna i den offentliga sektorn stiger i samma takt som i resten av ekonomin kommer de ökande skatteintäkterna att gå till stigande lönekostnader i de kommunala verksamheterna.

Investeringar och självfinansieringsgrad
Bruttoinvesteringarna, det vill säga investeringar inklusive vad som finansierats genom investeringsbidrag, uppgick under året till 563 (606) miljoner kronor. Investeringsbidraget uppgick till 21 (48) miljoner kronor och avsåg huvudsakligen bidrag vid anläggning och anslutning av kommunalt gatu- och vägnät till det statliga vägnätet.

Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras inom ramen för årets avskrivningar och resultat. För 2011 har självfinansieringsgraden sjunkit jämfört med tidigare år, den huvudsakliga anledningen är att resultatet är något lägre till följd av ökade nettokostnader. Målet om en självfinansieringsgrad om minst 75 procent har dock uppnåtts med god marginal.

INVESTERINGAR OCH SJÄLVFINANSIERINGSGRAD	2009	2010	2011
Nettoinvesteringar (mnkr)	489	559	542
Nettoinvesteringar/skatter och kommunalekonomisk utjämning (procent)	6	7	6
Självfinansieringsgrad (procent)	100	93	85

Kommunens investeringar domineras av den gemensamma infrastrukturen i form av gator, broar, parker och andra markanläggningar. Därtill kommer fastighetsinvesteringar, huvudsakligen inom den pedagogiska verksamheten. Under året har 210 miljoner kronor investerats av gatu- och trafiknämnden och 209 miljoner kronor av fastighetsnämnden. Tillsammans svarade dessa nämnder därmed för 77 procent av kommunens investeringar. Förutom investeringar i markanläggningar, skolor och förskolor är den investering som utmärker sig under året Resecentrum. Resecentrum invigdes i december och utgör Uppsalas knutpunkt för bussar och tåg.

Av kommunens nettoinvesteringar gjordes 378 (369) miljoner kronor i fastigheter, 114 (131) miljoner kronor i maskiner och inventarier samt 4 (2) miljoner kronor i bostadsrätter. Till detta ska pågående investeringar om 47 (57) miljoner kronor läggas.

NETTOINVESTERINGAR PER VERKSAMHET Belopp i miljoner kronor	2009	2010	2011
Politisk verksamhet	0	0	0
Infrastruktur, stadsutveckling, skydd mm	160	186	241
- varav resecentrum	*31*	*-5*	*77*
Fritid och kultur	21	44	39
Pedagogisk verksamhet	230	265	218
Vård och omsorg	5	8	12
Särskilt riktade insatser	2	8	1
Affärsverksamhet och färdtjänst	1	2	2
Kommunledning och gemensam verksamhet	68	45	29
- varav finansiell leasing	*0*	*4*	*3*
Summa nettoinvesteringar	**489**	**559**	**542**

Investeringstakten har inte varit så hög som planerat, 49 procent av budgeten har utnyttjats. Orsaker är att kapaciteten att genomföra investeringsprojekt överskattas, att nödvändiga beslut ibland inte fattas eller att tillstånd inte erhålls. Ett exempel på det sista är arenafrågan i Uppsala där investeringar i gator och mark i anslutning till planerade arenor inte prioriterats i avvaktan på besked från kammarrätten (innebandy och friidrottsarena vid Gränby sportfält) samt EU-domstolen (Uppsala arena vid Gränby köpcentrum).

Inom den strategiska exploateringsverksamheten förvärvar och förädlar kommunen mark för vidareförsäljning. Här redovisas ackumulerade balanserade inkomster om totalt 710 miljoner kronor och utgifter om totalt 164 miljoner kronor. Nettot uppgår till 546 miljoner kronor. I takt med att mark blir färdig för exploatering och kan säljas, intäkts- och kostnadsförs respektive exploateringsprojekt och resultatet realiseras. Under 2011 innebar detta en nettovinst på 10 miljoner kronor.

Soliditet

SOLIDITET Alla värden i procent	2009	2010	2011
Soliditet	52	51	52
Tillgångsförändring	-2	4	0
Förändring av eget kapital	3	3	2
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	18	19	17

Eget kapital ökade något under året medan tillgångarna var oförändrade varför soliditeten, exklusive pensionsförpliktelser och löneskatt, förbättrades. Kommunens pensionsåtagande, som definieras som nuvärdet av framtida pensionsutbetalningar, ökade kraftigt under året till följd av att räntan som används vid beräkningen av nuvärdet sänktes. Den del av pensionsåtagandet som redovisas som ansvarsförbindelse ökade med 10 procent och soliditetsmåttet som tar hänsyn till samtliga pensionsförpliktelser försämrades därmed med två procentenheter.

Risk och kontroll

God likviditet
Uppsala kommun har en tillgänglig kreditram på 3 682 miljoner kronor, varav 1 650 miljoner i checkräkningskrediter och 2 032 miljoner i certifikatprogram. Av kreditramen var 15 procent utnyttjad vid årsskiftet.

Hög kreditvärdighet ger goda villkor
Kommunens kreditvärdighet bedöms regelbundet av Standard & Poor's, ett av de ledande internationella kreditbedömningsinstituten. Den långfristiga kreditvärdigheten är AA+/positiv på en skala där AAA är högst. Betyget AA+ innebär ett mycket starkt mått på finansiell säkerhet. Kommunens kreditvärdighet gällande kortfristiga krediter är den bästa möjliga, A-1+ respektive K-1, där A-1+ representerar en extremt hög kapacitet att möta sina finansiella åtaganden. De höga kreditbetygen ger kommunen tillgång till finansiering med goda villkor.

Omviktning mot långfristiga lån

SKULDSÄTTNINGSGRAD Alla värden i procent	2009	2010	2011
Skuldsättningsgrad	48	49	48
- varav avsättningsgrad	*4*	*4*	*5*
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	*31*	*29*	*27*
- varav långfristig skuldsättningsgrad	*13*	*15*	*16*
Skuldsättningsgrad inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	82	81	83

Skuldsättningsgraden, som uttrycker i vilken grad kommunens tillgångar finansierats med främmande kapital, var 48 procent vid utgången av året. Under året har en viss omfördelning skett från kortfristig mot mer långfristig upplåning.

Något lägre nettoposition
Vid utgången av året hade kommunen minskat sin upplåning med 176 miljoner kronor till 2 730 (2 906) miljoner kronor. Av detta var 2 875 (2 723) miljoner kronor vidareutlånat till kommunala bolag och stiftelser. Placeringarna uppgick till 262 (252) miljoner kronor och likvida medel till 44 (305) miljoner kronor.

Nettopositionen, det vill säga det positiva saldot mellan placeringar, vidareutlåning och upplåning, var 451 miljoner kronor, en minskning med 73 miljoner kronor jämfört med samma tidpunkt föregående år. Kommunens borgensåtaganden minskade marginellt under året, från 30 miljoner kronor till 28 miljoner kronor.

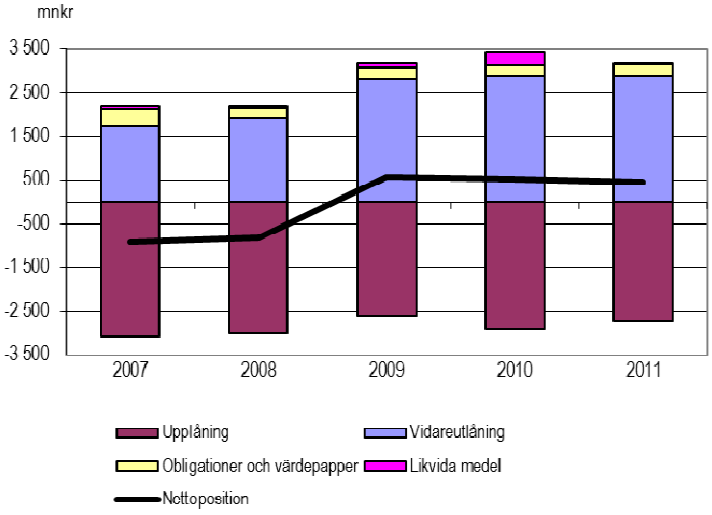

Ökad räntenivå under året
Marknadsräntorna ökade något under hela året, vilket gav effekt på kommunens räntekostnader och ränteintäkter. Kommunens genomsnittliga ränta för upplåning var 3,10 (2,39) procent och den genomsnittliga intäktsräntan för kommunens placeringar och utlåning var 3,52 (2,79) procent.

De finansiella kostnaderna avseende lån och pensionsskuld uppgick till 157 (73) miljoner kronor. Av ökningen på 84 miljoner kronor utgjorde 60 miljoner kronor ökad räntekostnad för pensionsavsättningar. Ränteintäkterna från utlåningen och placeringar blev 123 (96) miljoner kronor.

Den genomsnittliga räntebindningstiden för kommunens lån var 1,93 (1,63) år vid årsskiftet. Kommunens finanspolicy anger en genomsnittlig räntebindningstid på ett till fem år. Syftet med att ha en räntebindning i angivet intervall är att hålla nere ränterisken.

Spridd förfallostruktur minskar riskerna
Enligt kommunens finanspolicy ska låneskuldens förfallostruktur spridas över tid för att minska refinansieringsrisken. Vid slutet av året hade låneskulden förfall mellan en månad och sju år. Hela låneskulden var vidareutlånad eller placerad.

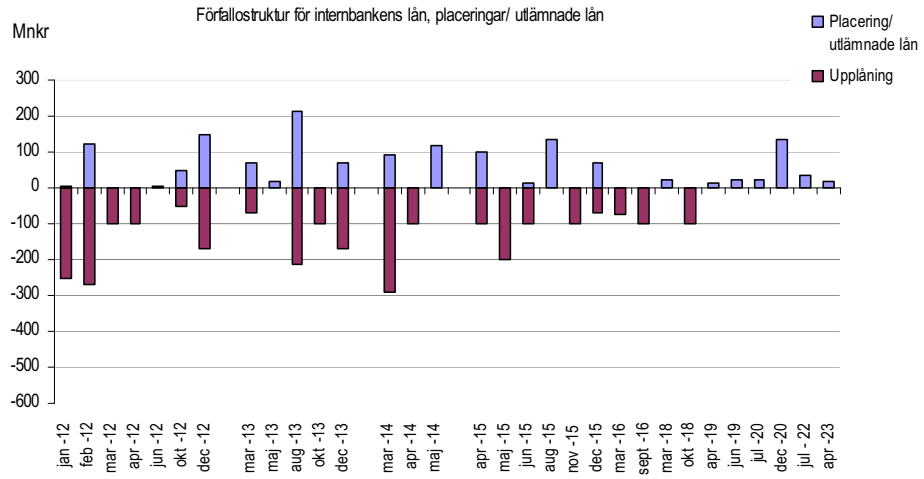

Sänkt diskonteringsränta ger större pensionsåtagande

PENSIONSÅTAGANDE Belopp i miljoner kronor	2009	2010	2011
Avsättningar för pensioner	430	477	571
Upplupen pensionskostnad, individuell del	182	190	188
Pensionsförpliktelser som ansvarsförbindelser	3 980	3 843	4 233
Medel placerade för att möta pensionsutbetalningar	243	252	262
Reserverat för pensioner, ej placerat	245	315	385

Kommunens totala pensionsåtagande uppgick vid årsskiftet till 4 992 miljoner kronor, varav 4 233 miljoner kronor redovisas som ansvarsförbindelser utanför balansräkningen. SKL beslutade hösten 2011 om en sänkning med 0,75 procentenheter av den diskonteringsränta som används för att beräkna nuvärdet av kommunens pensionsskuld. Nuvärdet av pensionsskulden blir högre vid lägre diskonteringsränta, vilket innebär att pensionsskulden ökar. Som en följd av detta ökade pensionsskulden i balansräkningen med 51 miljoner kronor och ansvarsförbindelsen med 298 miljoner kronor.

Årets pensionskostnader inklusive löneskatt uppgick till 490 miljoner kronor, en ökning med 68 miljoner kronor jämfört med föregående år. Av ökningen är 51 miljoner kronor engångseffekten av den sänkta diskonteringsräntan. I pensionskostnaderna ingår utbetalning av pensioner från ansvarsförbindelsen med 164 (137) miljoner kronor.

Kommunen har placerat 262 miljoner kronor för att klara kommande pensionsutbetalningar. Därtill reserverades 315 miljoner kronor av överskotten 2007-2010 till framtida utbetalningar av pensioner. Av årets överskott reserveras ytterligare 70 miljoner kronor.

Bättre prognossäkerhet
En viktig förutsättning för kontroll över kommunens ekonomi är förmågan att göra realistiska prognoser av resultatet. Syftet med prognoserna är att identifiera och åtgärda avvikelser i tid.

Prognossäkerheten är ett mått på kontroll över de kostnader och intäkter som påverkar resultatet i bokslutet. Prognossäkerheten mäts som skillnaden mellan det prognostiserade resultatet och årets resultat i relation till totala kostnader.

Merparten av uppdragsnämnderna visar större resultatavvikelser gentemot sina prognoser jämfört med föregående år. Äldrenämnden utmärker sig särskilt då kostnaderna för insatser i ordinärt boende för årets fyra sista månader underskattades. Som helhet visade dock uppdragsnämnderna en förbättrad prognossäkerhet då det samlade resultatavvikelsen uppgick till 0,1 procent, jämfört med 0,3 procent föregående år.

Produktionsstyrelsernas samlade resultatavvikelse från prognosen i augusti blev 0,4 procent, en förbättring från föregående år med 0,8 procentenheter. Båda styrelserna förbättrade sina resultat i bokslutet jämfört med prognosen. Utfallet visade en förbättring i prognossäkerhet för Styrelsen för vård och bildning och en försämring för Styrelsen för teknik och service.

För kommunen totalt blev resultatet 51 miljoner kronor bättre än prognosen i augusti, en avvikelse som motsvarar 0,5 procent av kommunens samlade kostnader. Den negativa effekten av engångskostnaden av en sänkt diskonteringsränta och äldrenämndens försämrade resultat uppvägdes av att ett flertal uppdragsnämnder och styrelserna förbättrade sina resultat. Resultatavvikelsen är lägre än föregående år och tyder på en förbättrad prognossäkerhet.

PROGNOSSÄKERHET Alla värden i procent	2009	2010	2011
Resultatavvikelse mot budget [1]	0,2	2,3	0,1
Resultatavvikelse mot augustiprognos [1]	1,3	0,6	0,5

[1] *I relation till kostnadsomslutningen.*

Hög känslighet för förändringar

KÄNSLIGHETSANALYS	Miljoner kronor
Lönekostnadsförändring 1 procent	± 50
Bruttokostnadsförändring 1 procent	± 110
Nettokostnadsförändring 1 procent	± 90
Ränteförändring 1 procentenhet	± 1
Förändring i inflation 1 procentenhet	± 50
Generell avgiftsförändring 1 procent	± 5
Förändrad utdebitering med 1 krona	± 360
Skatteunderlagsförändring 1 procent	± 80

Känslighetsanalysen visar hur förändrade förutsättningar påverkar kommunens ekonomi. Exempelvis ger en skatteunderlagstillväxt med en procent ett tillskott i kommunens intäkter på 80 miljoner kronor, medan en procents ökning av lönekostnader resulterar i en kostnadsökning med 50 miljoner kronor. Räntekänsligheten är låg i Uppsala kommun, vilket beror på att merparten av inlåningen vidareutlånas till de kommunala bolagen med villkor baserade på den externa upplåningen. Vissa faktorer, till exempel taxor och avgifter, kan kommunen påverka medan andra, till exempel marknadsränta och sysselsättning, står helt eller delvis utanför kommunens kontroll.

Finansiell analys – sammanställd redovisning

Sammanfattning

Den sammanställda redovisningen omfattar kommunkoncernen. Här ingår såväl den verksamhet som bedrivs av kommunens uppdragsnämnder och produktionsstyrelser som den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform, vilken omfattar de helägda bolagen i Stadshuskoncernen samt de delägda bolagen. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av kommunkoncernens ekonomi och åtaganden.

Kommunkoncernen redovisar positivt resultat för sjunde året i rad. Kostnadskontrollen och prognossäkerheten är tillfredställande. Koncernen är väl rustad för de framtida satsningar som den samlade kommunala verksamheten står inför.

Kommunkoncernens soliditet är lägre än kommunens då de investeringar som sker i bolagen lånefinansieras i högre grad. Lånen uppvägs av värdeökningar i fastighetsbeståndet, vilket gör att den långsiktiga betalningsförmågan inte påverkas negativt. En högre skuldsättning innebär dock större exponering för ränteförändringar. I Uppsalahem AB, det bolag som har störst låneskuld, reduceras ränterisken med hjälp av så kallade derivatinstrument och spridning av upplåningens förfallostruktur.

Kommunkoncernens resultat och ställning 2011 påverkas i hög grad av de stora fastighetsaffärer som genomförts under året. Uppsalahem AB förvärvade 51 procent av aktierna i Studentstaden AB av Rikshem AB, tidigare Bostadsaktiebolaget Dombron, som i utbyte erhöll Uppsalahem Attika AB. Uppsala Kommuns Fastighets AB sålde under året dotterbolaget Kvarnengallerian AB. Som en följd av affärerna steg resultatet, balansomslutningen, det egna kapitalet och soliditeten väsentligt jämfört med föregående år.

Kommunkoncernens resultat efter skatt uppgick till 1 687 miljoner. I resultatet inryms reavinster/-förluster om sammanlagt 1 644 miljoner kronor, merparten från Uppsalahem AB:s affär med Rikshem AB och Uppsala Kommuns Fastighets AB:s försäljning av Kvarnengallerian AB. Dessa borträknade blev resultatet 43 miljoner kronor, vilket är 204 miljoner kronor lägre än föregående år.

Investeringarna uppgick till 2 011 miljoner kronor då effekter av affären med Rikshem AB exkluderas. Det är en högre nivå än föregående år och förklaras bland annat av Uppsalahemkoncernen ökat takten i nyproduktionen av lägenheter, i linje med ägardirektivet.

Årets resultat efter skatt

ÅRETS RESULTAT EFTER SKATT Belopp i miljoner kronor	2009	2010	2011
Uppsala kommun	202	167	92
Uppsala stadshuskoncern	33	58	1 528
Delägda bolag	-2	-3	-8
Elimineringar och justeringar	-8	19	75
Uppsala kommunkoncern	**225**	**242**	**1 687**
Varav bidrag och reavinster/-förluster			
- bidrag statlig infrastruktur, Uppsala kommun	0	168	0
- reavinster, Uppsala kommun	-48	-105	-28
- reavinster/-förluster Uppsala stadshuskoncern	-6	-59	-1 616
Uppsala kommunkoncern, justerat för bidrag och reavinster/-förluster	**171**	**246**	**43**
Varav Uppsala kommun	154	230	64
Varav Stadshuskoncernen	*27*	*-1*	*-31*
- därav skatt och minoritet	*11*	*21*	*-27*
Stadshuskoncernen exkl. skatt och minoritet	16	-22	-3
Varav delägda bolag	-2	-3	-8
Varav elimineringar och justeringar	-8	19	17

Kommunkoncernens resultat efter skatt är 1 687 miljoner kronor, varav 92 miljoner kronor avser Uppsala kommun, 1 528 miljoner kronor de helägda bolagen i Stadshuskoncernen samt -8 miljoner kronor de delägda bolagen. I resultatet inryms reavinster/-förluster om sammanlagt 1 644 miljoner kronor.

Rensat för reavinster/-förluster blev Stadshuskoncernens resultat efter skatt - 31 miljoner kronor, varav skattekostnader och minoritetsintresse förklarar -27 miljoner kronor. Exkluderas skattekostnader och minoritetsintresse, vilket motsvarar resultat efter finansiella poster, blev resultatet -3 miljoner. Detta är 19 miljoner kronor bättre än de -22 miljoner kronor som redovisades föregående år. Störst positiv avvikelse jämfört med föregående år noterades av Uppsalahemkoncernen. Även Gamla Uppsala Busskoncernen och Uppsala Vatten och Avfall kunde notera resultatförbättringar. För Uppsala Kommuns Fastighetskoncernen och Uppsala Kommuns Industrihuskoncernen blev resultaten däremot sämre. I avsnittet hel- och delägda aktiebolag i årsredovisningen kommenteras det ekonomiska utfallet för respektive bolag.

Investeringar

INVESTERINGAR	2009	2010	2011
Investeringsvolym (miljoner kronor)	1 185	1 840	4 435
Självfinansieringsgrad (procent)	100	55	100

Kommunkoncernens investeringar uppgick till 4 435 miljoner kronor, en ökning med 2 595 miljoner kronor jämfört med 2010. Av ökningen är 2 424 miljoner kronor hänförligt till Uppsalahem AB:s affär med Rikshem AB då Studentstaden AB förvärvades. Exkluderades dessa var investeringarna 2 011 miljoner kronor, en ökning med 171 miljoner kronor jämfört med föregående år. Av investeringarna avsåg 1 381 miljoner kronor Stadshuskoncernen, 542 miljoner kronor Uppsala kommun samt 88 miljoner kronor de delägda bolagen.

Stadshuskoncernens investeringar (exkl. Studentstaden) på 1 381 miljoner kronor motsvarar en ökning med 104 mnkr sedan föregående år. Uppsalahemkoncernen stod för 962 miljoner kronor av dessa investeringar, en väsentlig ökning sedan föregående år och en följd av ägardirektiv att söka uppnå en nyproduktionsnivå på 500 lägenheter per år. Uppsala Kommuns Fastighetskoncernen fortsatte ombyggnaden av Gottsunda Centrum, vilket medförde investeringar på 160 miljoner kronor och Uppsala Vatten och Avfall AB investerade 148 miljoner kronor, främst i va-nätet.

Självfinansieringsgraden varierar mycket mellan olika bolag, men är sammantaget 100 procent för koncernen, vilket följer av de stora reavinster som genererades under året.

Soliditet

SOLIDITET (procent)	2009	2010	2011
Soliditet	35	35	40
Tillgångsförändring	2	5	14
Förändring eget kapital	3	5	30
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	9	9	18

Kommunkoncernens soliditet ökade från 35 procent 2010 till 40 procent 2011. Detta är i huvudsak en konsekvens av affären med Rikshem AB och försäljningen av Kvarnengallerian AB. Det finns ingen uttalad nivå för hur hög soliditeten i koncernen ska vara, men en hög soliditet är positiv och skapar möjligheter till utveckling av verksamheten. Risken vid för låga soliditetsnivåer är att medel får tillskjutas, vilket var fallet för två av bolagen i Stadshuskoncernen under 2011.

Kommunkoncernens soliditet är lägre än kommunens. Orsaken är att bolagens tillgångar lånefinansieras i högre grad. Den investeringsintensiva verksamheten i bolagen gör att soliditeten befinner sig på en nivå som innebär relativt stor känslighet för omvärldsfaktorer som räntor och inflation. Detta uppvägs dock av en värdeökning av fastighetsbeståndet i fastighetsbolagen, vilket gör att den långsiktiga betalningsförmågan inte försämras.

Minskad nettolåneskuld

NETTOLÅNESKULD Belopp i miljoner kronor	2009	2010	2011
Nettolåneskuld	6 159	6 750	5 749

Till skillnad från Uppsala kommun har kommunkoncernen en negativ nettoposition, det vill säga en nettolåneskuld som i sin helhet är hänförlig till bolagen. Skulden minskade med drygt 1 000 miljoner kronor jämfört med föregående år, till 5 749 miljoner kronor. Den fastighetsaffär som Uppsalahem genomförde med Rikshem AB gav en likvid på 1,7 miljarder kronor, av vilken drygt 1 miljard kronor kunde användas för att lösa lån.

Ett av bolagen, Uppsalahem AB, är inte inordnat i kommunens finansfunktion. I bolaget används derivat för att minska ränterisken och för att minska refinansieringsrisken eftersträvas en spridning av lånens förfallostruktur över tid.

På samma sätt som för Uppsala kommun bedöms Uppsalahem AB:s kreditvärdighet årligen av Standard & Poor's. Den långfristiga ratingen höjdes under 2011 från A+ till AA. Den så kallade stand alone-kreditvärdigheten höjdes från A till A+. Affärsrisken bedömdes som låg. Uppsala kommun betraktas som en stark ägare och bostadsmarknaden i Uppsala som god. Kreditvärderingen ger möjlighet till finansiering till bra villkor.

Prognossäkerhet

PROGNOSSÄKERHET Procent	2009	2010	2011
Prognosavvikelse årets resultat	1,1	0,5	0,6

Den procentuella avvikelsen mellan resultatet efter finansiella poster i prognosen per augusti och årsbokslutet blev 74 miljoner kronor och innebar en avvikelse på 0,6 procent i relation till kostnadsomslutning. Det är en något högre avvikelse än föregående år, men betraktas som tillfredsställande.

Nämnder och styrelser inom Uppsala kommun

Verksamheten inom Uppsala kommun var under 2011 organiserad i 20 nämnder och styrelser samt begreppet finansförvaltning, som sorterar direkt under kommunstyrelsen. Nämndernas och styrelsernas ansvar och roller utgår från de delegationer som kommunfullmäktige fastställt. Se mer under avsnittet styrning och organisation. Det sammanställda resultatet per nämnd och styrelse framgår nedan, varefter de på följande sidor analyseras var för sig.

RESULTAT PER NÄMND OCH STYRELSE Belopp i tusen kronor	INTÄKTER EXKL KOMMUNBIDRAG	KOSTNADER	NETTO KOSTNADER	KOMMUN BIDRAG	RESULTAT 2011	RESULTAT 2010
Kommunstyrelsen	113 425	-356 662	-243 237	266 450	23 213	7 406
Valnämnden	39	-299	-261	603	342	567
SUMMA KOMMUNSTYRELSE OCH VALNÄMND			**-243 498**	**267 053**	**23 555**	**7 973**
Barn- och ungdomsnämnden	254 388	-3 502 369	-3 247 981	3 285 537	37 557	32 491
Byggnadsnämnden	58 581	-79 174	-20 593	18 593	-2 000	1 176
Fastighetsnämnden	1 270 875	-1 315 395	-44 521	69 816	25 295	74 701
Fritids- och naturvårdsnämnden	20 907	-218 713	-197 806	200 028	2 222	144
Gatu- och trafiknämnden	59 711	-587 204	-527 493	515 671	-11 822	-4 912
Kulturnämnden	1 348	-160 860	-159 512	160 038	526	131
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	13 316	-30 420	-17 104	17 190	86	605
Namngivningsnämnden	0	-295	-295	250	-45	21
Nämnden för serveringstillstånd och lotterier	3 980	-3 886	94	295	389	448
Nämnden för vuxna med funktionshinder	114 635	-1 141 558	-1 026 922	1 022 737	-4 185	-15 370
Räddnings- och beredskapsnämnden	21 048	-145 406	-124 358	126 510	2 152	7 920
Socialnämnden för barn och unga	97 759	-515 223	-417 465	420 474	3 009	3 994
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	299 440	-1 656 238	-1 356 798	1 337 650	-19 148	-8 338
Äldrenämnden	232 943	-1 865 097	-1 632 154	1 633 402	1 248	34 714
Överförmyndarnämnden	11 734	-22 112	-10 378	10 135	-243	50
SUMMA UPPDRAGSNÄMNDER			**-8 783 286**	**8 818 326**	**35 041**	**127 775**
Styrelsen för vård och bildning	5 103 625	-5 115 381			-11 756	84 545
Produktionsnämnden för självstyrande kommunala skolor	334 675	-333 159			1 516	4 166
Styrelsen för teknik och service	1 009 759	-993 829			15 930	4 723
SUMMA PRODUKTIONSSTYRELSER					**5 690**	**93 434**
SUMMA NÄMNDER OCH STYRELSER					**64 286**	**229 182**
Finansförvaltningen					28 065	-62 319
TOTALT UPPSALA KOMMUN					**92 351**	**166 863**

FINANSFÖRVALTNINGEN, KOMMUNSTYRELSEN OCH VALNÄMNDEN

Finansförvaltningen

Totalt redovisas ett överskott på 28 miljoner kronor vilket är 58 miljoner kronor sämre än budget.

Pensionskostnaderna ökade
Årets pensionskostnader inklusive löneskatt uppgick till 490 miljoner kronor, en ökning med 68 miljoner kronor jämfört med föregående år. Av ökningen är huvuddelen en engångseffekt av att Sveriges kommuner och Landsting (SKL) beslutade sänka diskonteringsräntan med 0,75 procentenheter. Som konsekvens av sänkningen ökade nuvärdesberäkningen av skulden vilket gav en resultateffekt om motsvarande 51 miljoner kronor. Av årets pensionskostnad utgjorde den historiska pensionsskulden, det vill säga pensioner intjänade före 1998 och redovisade som ansvarsförbindelse, 164 (137) miljoner kronor. Kostnaden för den historiska pensionsskulden förväntas öka under ytterligare 10-15 år för att sedan börja minska och till sist försvinna. För 2011 motsvarade kostnaden för den historiska pensionsskulden 2,1 procent av skatteintäkterna.

Sträng vinter gav höga vinterväghållningskostnader
Kostnaden för vinterväghållning var hög till följd av den snörika vintern 2011 och att förutse omfattningen är svårt. Därför tillämpar kommunen en modell där finansförvaltningen garanterar 90 procent av gatu- och trafiknämndens merkostnader. I relation till de två senaste årens kalla och snörika vintrar har de budgeterade kostnaderna varit för låga i nämnden varför finansförvaltningen burit omfattande kostnader, för 2011 uppgick dessa till 41 miljoner kronor.

Kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens oförutsedda medel budgeterades till 4 miljoner kronor, vilket inte togs i anspråk.

Högre skatteintäkter
En viktig och positiv avvikelse mot budget är att skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning ökat. De uppgick till 8 834 miljoner kronor, 126 miljoner kronor högre än budgeterat. En konsekvens av detta är att det inte blev nödvändigt att hämta hem en planerad utdelning om 30 miljoner kronor från AB Uppsala Kommuns Industrihus.

De interna ränteintäkterna var 15 miljoner kronor lägre än budgeterade 211 miljoner kronor. Orsaken är lägre investeringsvolym än planerat.

Sämre finansnetto än budget
Det externa finansnettot budgeterades till 60 miljoner kronor med ett utfall om -33 miljoner kronor. Försämringen förklaras av den uteblivna utdelningen från Uppsala Kommun Industrihus AB om 30 miljoner kronor samt sänkningen av diskonteringsräntan för nuvärdesberäkning av pensionsskulden. Denna skuldförändring klassificeras som en finansiell kostnad vilket påverkade finansnettot med 51 miljoner kronor.

Räntekostnaderna för upptagna lån har ökat med 28 miljoner kronor till följd av en generellt sett högre räntenivå under året samt att andelen långfristiga lån ökats. Upplåningen sker för att finansiera verksamheten i Uppsala Stadshuskoncernen och de finansiella intäkterna på denna vidareutlåning har ökat med 29 miljoner kronor.

Intern finansieringsmodell möter svårigheter
Delar av intäkterna i finansförvaltningen genereras som avgifter vid fördelning av kostnader till nämnder och styrelser inom Uppsala kommun. En mycket viktig sådan intäkt är det interna PO-pålägget som tas ut i form av en procentsats av lönekostnaden. Syftet är att fördela ut kostnaden för löpande sociala avgifter och pensioner, men även kostnaden för den historiska pensionsskulden, till verksamheterna.

De senaste åren har en allt större andel av den kommunala verksamheten kommit att utföras av externa producenter. Följden är färre egna anställda medarbetare i kommunen och lägre lönekostnader. Konsekvensen är att den interna intäkten i form av PO-pålägg inte når planerad nivå. För 2011 redovisas ett

underskott om 100 miljoner kronor, eller motsvarande 7 procent. I takt med att kostnaden för historisk pensionsskuld ökar krävs förändringar i denna interna finansieringsmodell för att undvika ett strukturellt underskott. En stegvis anpassning mot en ny modell har vidtagits i budget 2012, där full effekt väntas i budget 2013.

Kommunfullmäktige har även ett internt effektiviseringskrav mot den egna produktionen. Kravet är uttryckt som en procentsats av omsättningen i verksamheterna och kan liknas med en ägares avkastningskrav. För 2011 var kravet 1 procent vilket innebar 57 miljoner kronor att jämföra med budgeterade 55 miljoner kronor.

Kommunstyrelsen

KOMMUNSTYRELSEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	364 211	367 249	356 662
Intäkter exkl. kommunbidrag	118 554	112 470	113 425
Nettokostnader	245 656	254 779	243 237
Kommunbidrag	254 504	262 185	266 450
RESULTAT	**8 847**	**7 406**	**23 213**
Investeringsbudget	38 171	22 000	17 000
Nettoinvesteringar	40 408	28 961	7 847

Positivt resultat
Kommunstyrelsen redovisade ett överskott på 23 miljoner kronor som fördelar sig mellan flera områden. Bland annat var kostnaderna för politiska sekreterare 1 miljon kronor lägre än budgeterat, ett överskott som får användas under mandatperioden. Av kommunstyrelsens budget för omställning i kommunen återstår merparten, drygt 5 miljoner kronor, och av de medel som hade reserverats under kommunstyrelsen i kompletteringsbudgeten återstår 3 miljoner kronor. Vidare har vissa budgeterade projektmedel inte utnyttjats och projekt har senarelagts. Efter omförhandling av avtalet för företagshälsovården blev kostnaderna lägre och ett antal tjänster har varit helt eller delvis vakanta. Kommunstyrelsen investerade 7 miljoner kronor inom it, bland annat i utveckling av ekonomisystemet.

Flertalet uppdrag verkställda
Arbete pågår med att se över och revidera kommunens styrdokument efter de riktlinjer kommunstyrelsen beslutat. Av de övriga uppdragen verkställdes flertalet under året. Bland annat har kommunens klimatarbete synliggjorts på olika sätt och Uppsala utsågs till en av de tio främsta kommunerna i Världsnaturfondens tävling City Challenge. Klimatarbetet har samordnats bland annat genom Strategi för energieffektivisering 2010-2014.

Av de inriktningsmål som berör kommunstyrelsen visar flertalet på uppnådda effekter. För att uppnå målet att Uppsala kommun senast 2014 ska vara en av landets mest attraktiva företagskommuner har kommunstyrelsen beslutat om kontinuerlig uppföljning av fem rankningar. I samtliga rankningar förbättrades Uppsalas resultat under 2011, i jämförelse med de 34 största kommunerna placerade sig Uppsala på fjärde plats.

Valnämnden

VALNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	3 112	4 590	299
Intäkter exkl. kommunbidrag	1 988	2 148	39
Nettokostnader	1 124	2 442	261
Kommunbidrag	2 889	3 009	603
RESULTAT	**1 765**	**567**	**342**

Valnämnden redovisade ett överskott på 342 tusen kronor. Nämnden fick bidrag från valmyndigheten för förtidsröstning vid omvalet i Västra Götalands län och Örebro kommun efter allmänna valet 2010.

UPPDRAGSNÄMNDER

Barn- och ungdomsnämnden

BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN			
Belopp i tusen kronor	**2009**	**2010**	**2011**
Kostnader	3 215 670	3 328 580	3 502 369
Intäkter exkl. kommunbidrag	226 167	241 121	254 388
Nettokostnader	2 989 503	3 087 459	3 247 981
Kommunbidrag	3 028 225	3 119 950	3 285 537
RESULTAT	**38 722**	**32 491**	**37 557**
Investeringsbudget	450	500	500
Nettoinvesteringar	0	0	0

Fortsatt positivt resultat
Barn- och ungdomsnämndens resultat för 2011 är ett överskott på 38 miljoner kronor. De pedagogiska verksamheterna redovisade överskott på sammanlagt 33 miljoner kronor, 23 miljoner kronor för förskoleverksamhet och 10 miljoner kronor för skolverksamheterna för barn 6-15 år. Nämndens nettokostnader för vård och omsorg av funktionshindrade 0-20 år understeg kommunfullmäktiges budget med 7 miljoner kronor. Överskotten inom nämndens verksamhetsområden beror huvudsakligen på lägre volymer än vad som beräknades i kommunfullmäktiges budget.

Underskott för fritid och kultur
Nämnden redovisade underskott för fritid och kultur och politisk verksamhet på 3 respektive 0,1 miljoner kronor. Nämnden omfördelade medel från skolverksamheten för 6-15 år för att finansiera underskottet inom fritid och kultur. Under året startades nya fritidsklubbar i Storvreta och Järlåsa och nya idrottsklubbar i Sävja, Vänge och Järlåsa. Nämnden gav under året stöd till kulturprojekt inom ramen för Uppsala kommun som finskt förvaltningsområde på totalt 0,6 miljoner kronor. För dessa insatser erhöll nämnden statliga medel på 0,7 miljoner kronor.

Utökad vistelsetid för barn till föräldralediga och arbetslösa
Överskottet inom förskoleverksamheten beror på att antalet inskrivna barn var 141 färre än beräknat. Samtidigt tillkom 508 nya platser i åtta nya förskolor, tre kommunala och fem enskilda. I mars 2011 fattade barn- och ungdomsnämnden beslut om att utöka vistelsetiden för barn till föräldralediga och arbetslösa, från 15 timmar till 20 timmar per vecka.

Få verkställda beslut om LSS-boende
Överskottet inom vård och omsorg av funktionshindrade beror till stor del på att färre personer erhöll insatser enligt LSS än föregående år. Antalet vårdtagare i LSS-boende är oförändrat jämfört med föregående år. Av totalt åtta beslut som nämnden tog under året kunde endast tre verkställas. Bristen på boendeplatser förklaras av att det saknas fullvärdiga boendeplatser för unga vuxna som skulle ha flyttat till boende för vuxna, och på det sättet lämna plats åt de yngre.

Merparten av inriktningsmålen är på väg att uppnås
Barn- och ungdomsnämnden bedömer att merparten av kommunfullmäktiges inriktningsmål som nämnden arbetat med under året är på väg att uppnås eller har uppnåtts. Nämnden uppnådde emellertid inte målet om att invånarna ska erbjudas hög servicegrad genom tydliga processer i och mellan verksamheterna. Samarbetet mellan berörda nämnder behöver utvecklas om till exempel förskoleetableringar ska underlättas. Uppfyllelsen av målet att skolmiljön och undervisningen ska vara av hög kvalitet och att Uppsalas skolresultat ska vara bland landets bästa är inte uppfyllt.

Merparten uppdrag är verkställda
Sju av nämndens uppdrag är verkställda och tre är på väg att verkställas. De senare hör till det pedagogiska verksamhetsområdet. Uppdraget att med beaktande av erfarenheter från Mötesplats Gottsunda fullfölja ett strukturerat samordningsarbete i Sävja har nämnden inte beaktat i uppdragsplanen 2011-2014.

Byggnadsnämnden

BYGGNADSNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	69 130	73 206	79 174
Intäkter exkl. kommunbidrag	53 169	56 104	58 581
Nettokostnader	15 961	17 102	20 593
Kommunbidrag	17 790	18 278	18 593
RESULTAT	**1 829**	**1 176**	**-2 000**
Investeringsbudget	1 170	2 000	1 500
Nettoinvesteringar	565	1 638	1 500

Negativt resultat
Byggnadsnämndens resultat visar ett underskott på 2 miljoner kronor. Färre antal ärenden och ökade krav på verksamheten bidrog till underskottet. Den nya plan- och bygglagen som trädde i kraft den 2 maj 2011 ökar kravet på resurser för kontroll och besiktningar.

Uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål
De flesta inriktningsmålen har uppnåtts, dock inte målet om ekonomi i balans. Som ett led i att uppnå målet om hög servicegrad till invånarna infördes en e-tjänst för medborgare, Bygglovguiden. En utmaning av kart- och mättjänster har bidragit till målet om konkurrensutsättning och resulterat i en upphandling av mättjänster.

Uppdragen i IVE 2011-2014
Samtliga uppdrag har verkställts. Bland annat har nämnden medverkat i Gottsundaprocessen, besiktigat lokaler i avsikt att förbättra tillgängligheten samt förbättrat underlag för offerter så att även små och medelstora företag kan vara med i anbudsgivningen.

Framtiden
Byggnadsnämnden ersätts av plan- och byggnadsnämnden 2012. Lantmäterimyndigheten övergår till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Fastighetsnämnden

FASTIGHETSNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	1 253 820	1 287 601	1 315 395
Intäkter exkl. kommunbidrag	1 227 874	1 301 789	1 270 875
Nettokostnader	25 947	-14 188	44 521
Kommunbidrag	71 126	60 513	69 816
RESULTAT	**45 179**	**74 701**	**25 295**
Eget kapital	21 872	21 872	21 872
Investeringsbudget	404 646	539 627	568 279
Nettoinvesteringar	268 862	328 097	209 231
Exploatering	-912	-140 309	-183 220

Nämndens resultat uppgick till 25 miljoner kronor, ett resultat som helt förklaras av reavinster. Särskild bostadsförsörjning redovisade exklusive reavinster ett underskott på 6 miljoner kronor, orsakat av högre kostnader än förväntat för underhåll. Lokalförsörjningen gjorde däremot ett överskott på 3 miljoner kronor när reavinsterna räknas bort, där vinterrelaterade kostnader och kostnader för löpande underhåll väsentligt översteg budget. Detta uppvägdes av lägre avskrivnings- och räntekostnader då investeringsnivån var lägre än planerat. Resultatet exklusive reavinster är 29 miljoner kronor bättre än föregående år och förklaras främst av att avslutningen av 2011 var mildare och mindre snörik än föregående år samt ett bättre hyresnetto.

Investeringar
Av budgeterade investeringar om 568 miljoner kronor utnyttjades enbart 209 miljoner kronor. Merparten av de ej nyttjade investeringsmedlen förs över till 2012. Av investeringarna avsåg 82 procent skolor. Exploateringsverksamheten gav netto 183 miljoner kronor i inkomster.

Uppdrag
Nämnden omfattas av tio uppdrag i IVE 2011-2014, varav sex uppdrag verkställdes under året och arbete med fyra pågår. Uppdraget att föreslå lösningar till hur minst 2 000 student- och ungdomsbostäder kan tillkomma de närmaste åren pågår genom att mark anvisats Uppsalahem för att utveckla ett sådant bostadskoncept.

Mål
Nämnden omfattas av 17 mål i IVE 2011-2014, varav tio är uppfyllda. Arbete pågår med ytterligare fem av målen med varierande grad av uppfyllelse. Ett av målen uppnåddes ej och ett mål var inte aktuellt under 2011. Arbete har pågått med och effekter har uppnåtts vad gäller målet att år 2020 ha minskat utsläppen av växthusgaser med minst 30 procent jämfört med 1990. Målet att planering av pedagogiska lokaler ska ske långsiktigt så att full behovstäckning råder och lokalöverskott inte uppstår kommer att uppnås. En strategisk lokalförsörjningsplan är under utveckling och flexibla och kostnadseffektiva lösningar vid nyproduktion av pedagogiska lokaler finns. Målet om en nyttjandegrad av de pedagogiska lokalerna om 80 procent är uppnått.

Fritids- och naturvårdsnämnden

FRITIDS- OCH NATURVÅRDSNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	222 470	224 919	218 713
Intäkter exkl. kommunbidrag	33 537	34 668	20 907
Nettokostnader	188 933	190 251	197 806
Kommunbidrag	188 966	190 395	200 028
RESULTAT	**33**	**144**	**2 222**
Investeringsbudget	23 300	25 100	58 735
Nettoinvesteringar	15 322	19 031	23 897

Positivt resultat
Fritids- och naturvårdsnämnden redovisade ett överskott på 2 miljoner kronor. Överskottet beror på att nämnden tillfördes 5 miljoner kronor för ett Allaktivitetshus och att nämnden ännu inte haft några kostnader för detta. Däremot medförde bland annat trädåtgärder tillsammans med inledande utredningar om ny idrottsanläggning vid Åstråket och ombyggnad av Valsätra- och Österängens idrottsplatser ökade kostnader.

Årets investeringar uppgick till 24 miljoner kronor och avsåg bland annat upprustning och renovering av lekplatser, motionsspår, stadsträd och friluftsområden. Fyra Linnéstigar har också blivit färdigställda under året. Nämnden kommer att begära att få överföra medel bland annat för fortsatta investeringar vid Gränby sportfält.

Inriktningsmål och måluppfyllelse
Nämnden har inte redovisat effekter för uppnådd måluppfyllelse för de flesta av inriktningsmålen, men merparten av kommunfullmäktiges IVE-uppdrag 2011-2014 uppnås. Nämnden har dock inte arbetat med uppdraget att utveckla system för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring och inte svarat på om de verkställt uppdragen inom området infrastruktur, stadsutveckling skydd med mera.

Gatu- och trafiknämnden

GATU- OCH TRAFIKNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	486 943	523 664	587 204
Intäkter exkl. kommunbidrag	60 088	61 077	59 711
Nettokostnader	426 854	462 587	527 493
Kommunbidrag	425 602	457 675	515 671
RESULTAT	**-1 252**	**-4 912**	**-11 822**
Investeringsbudget	105 000	175 000	295 938
Nettoinvesteringar	104 894	109 062	210 181

Nämnden redovisade ett underskott på 12 (-5) miljoner kronor.

Vinterväghållningen mer omfattande än planerat
Nämndens budget för verksamhetsområdet infrastruktur, stadsutveckling, skydd m.m. var underbalanserad med 7 miljoner kronor (motsvarande överskott budgeterades för färdtjänst). Utöver detta överskreds budgeten med 4 miljoner kronor vilket huvudsakligen förklaras av höga kostnader för vinterväghållning till följd av den långdragna vintern 2010/2011.

Färdtjänsten gick med överskott igen
Färdtjänstens överskott blev 8 miljoner kronor, vilket var 1 miljon kronor bättre än nämndens budget. Antalet färdtjänsttillstånd och antalet resor minskade jämfört med tidigare år – en utveckling som den ökade tillgängligheten i kollektivtrafiken bidrog till.

Ny upphandling av landsbygdstrafiken
Landsbygdstrafiken redovisade ett underskott på 9 miljoner kronor då en ny upphandling av landsbygdstrafiken i kombination med en tillfällig upphandling av övrig trafik medförde ökade kostnader. Stadstrafiken visade ett plus på 1 miljon kronor.

Investeringar
Av årets investeringsbudget på 296 miljoner kronor återstår 86 miljoner kronor. Många byggstarter försenades på grund av den kalla vintern.

Uppdrag
Nämnden omfattas av 11 uppdrag i IVE 2011. Arbete pågick med samtliga utom två av uppdragen. Att utforma underlag så att även små och medelstora företag kan vara med i anbudsgivning verkställdes inte fullt ut då det inte är ekonomiskt försvarbart eller praktiskt genomförbart att splittra upp stora projekt i mindre delar. Uppdraget att se över färdtjänsttaxan i syfte att göra den mer jämförbar med kollektivtrafikens taxa kan enbart genomföras i samband med en ny upphandling.

Mål
Nämnden omfattas av 27 inriktningsmål, och arbete har pågått med merparten av målen. Effekter har uppnåtts vad gäller målen att Uppsalas kollektivtrafik ska fördubblas till 2020, att uppmuntra och underlätta cykling och gående, att underlätta för människor med funktionsnedsättning samt att sänka växthusgaserna med 30 procent fram till år 2020.

Kulturnämnden

KULTURNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	155 872	156 732	160 860
Intäkter exkl. kommunbidrag	849	763	1 348
Nettokostnader	155 022	155 969	159 512
Kommunbidrag	155 226	156 100	160 038
RESULTAT	**204**	**131**	**526**
Investeringsbudget	6 521	9 007	8 701
Nettoinvesteringar	4 545	5 806	5 156

Ekonomi i balans
Kulturnämnden redovisade ett överskott på 0,5 miljoner kronor. Överskottet beror främst på sjukskrivningar under året och att särskilda medel för en förstudie om e-arkiv inte har förbrukats fullt ut. Nämnden investerade under året drygt 5 miljoner kronor, merparten avsåg offentlig konst.

Måluppfyllelse
Merparten av inriktningsmålen uppnås. Nämnden arbetar bland annat med målen att bryta människors utanförskap, öka attraktionskraften hos konst genom nya former av mötesplatser samt att utveckla det litterära Uppsala. Av IVE-uppdragen har tre verkställts helt. Uppdragen med att utveckla system för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring, att bidra till en positiv utveckling av Gottsundaprocessen och att arbeta med jämställdhetslyftet är delvis verkställda. Uppdraget att fullfölja ett strukturerat samordningsarbete i Sävja är påbörjat, då nämnden deltar i förberedelsearbetet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	27 751	29 253	30 420
Intäkter exkl. kommunbidrag	12 745	12 916	13 316
Nettokostnader	15 006	16 337	17 104
Kommunbidrag	16 951	16 942	17 190
RESULTAT	**1 945**	**605**	**86**
Investeringsbudget	180	300	300
Nettoinvesteringar	0	0	0

Positivt resultat
Miljö- och hälsoskyddsnämnden visar ett positivt resultat på 0,1 miljoner kronor. I augustiprognosen kalkylerades med ett överskott om 0,6 miljoner kronor.

Inriktningsmål
Huvuddelen av de inriktningsmål nämnden arbetat med har uppnåtts. Den senaste nöjd-kund-index mtningen visar att nämnden förbättrat sitt värde och därmed bidragit till att målet att Uppsala ska vara en attraktiv företagarkommun uppfylls. Målet om minskade växthusgaser har inte uppnåtts. Sverige har av EU blivit fällt i domstol för överskridande av luftkvalitetsnormer, och normerna överskrids bland annat i Uppsala. På lång sikt finns dock goda möjligheter att nå målen.

Nämnden har verkställt samtliga uppdrag från IVE 2011-2014.

Framtiden
Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag utökas 2012 med ansvar för den kommunala lantmäterimyndigheten, tillsyn och prövning enligt alkohollagen, tobakslagen, lotterilagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt tillsyn över strandskydd och kommunala skydd av områden, t.ex. naturreservat.

Namngivningsnämnden

NAMNGIVNINGSNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	151	181	295
Intäkter exkl. kommunbidrag	0	0	0
Nettokostnader	151	181	295
Kommunbidrag	202	202	250
RESULTAT	**51**	**21**	**-45**

Negativt resultat
Namngivningsnämnden redovisade ett negativt resultat på 45 tusen kronor. Nettokostnaderna var 0,3 miljoner kronor, en ökning med 0,1 miljoner kronor från föregående år. Ökningen förklaras huvudsakligen av ökade kostnader för arvoden och gruppmöten som inte budgeterats.

Under året har nämnden namngivit ett bostadsområde. Därutöver namngavs ytan i korsningen Bangårdsgatan - Östra Ågatan till Fadimes Plats. En jury tog också emot namngivningsförslag för en yta vid Resecentrum. Beslut kommer att fattas 2012.

Måluppfyllelse och uppdrag i IVE 2011-2014
Uppdraget om kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling uppnås medan inriktningsmålet om ekonomi i balans inte uppnås.

Framtiden
Från 2012 kommer namngivningsnämnden organisatoriskt stödjas av kontoret för samhällsutveckling.

Nämnden för serveringstillstånd och lotterier

NÄMNDEN FÖR SERVERINGSTILLSTÅND OCH LOTTERI Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	3 033	3 691	3 886
Intäkter exkl. kommunbidrag	3 592	3 850	3 980
Nettokostnader	-559	-159	-94
Kommunbidrag	292	289	295
RESULTAT	**851**	**448**	**389**

Positivt resultat
Nämnden redovisade ett positivt resultat på 0,4 miljoner kronor. Intäkter från tillsynsavgifter för serveringstillstånd blev högre än beräknat och antalet nyansökningar av serveringstillstånd fler än tidigare år.

Måluppfyllelse och uppdrag i IVE 2011-2014
Nämnden verkställde tre av fyra uppdrag och uppnådde de inriktningsmål som berör verksamheten. Resultatet av en nöjd-kund-index undersökning från år 2010 redovisades under året. Den visade goda resultat för företagares uppfattning om tillståndenhetens arbete, bemötande och effektivitet. Arbetet med effektiv tillsyn, bemötande, tillgänglighet och god service har fortsatt. En ny alkohollag som medförde ökade sanktionsmöjligheter trädde i kraft 2011. Inriktningsmålet om att invånare och besökare ska känna sig trygga på gator och torg bearbetas genom ökad tillsyn och utbildningsinsatser för näringsidkare inom servering och försäljning.

Framtiden
Från och med 2012 ingår nämnden i miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Nämnden för vuxna med funktionshinder

NÄMNDEN FÖR VUXNA MED FUNKTIONSHINDER			
Belopp i tusen kronor	**2009**	**2010**	**2011**
Kostnader	1 065 687	1 109 701	1 141 558
Intäkter exkl. kommunbidrag	93 553	106 397	114 635
Nettokostnader	972 134	1 003 304	1 026 922
Kommunbidrag	972 180	987 934	1 022 737
RESULTAT	**46**	**-15 370**	**-4 185**
Investeringsbudget	180	500	500
Nettoinvesteringar	481	352	619

Ekonomi i balans inte uppnådd
För verksamhetsåret 2011 redovisar nämnden för vuxna med funktionshinder ett underskott på 4 miljoner kronor, och uppfyller därmed inte målet om ekonomi i balans. Resultatet förklaras av ett underskott på 17 miljoner kronor för vård och omsorg om funktionshindrade enligt SoL och HSL. Underskottet beror på volym- och kostnadsökningar inom psykiatriboenden och personlig assistans. För förebyggande insatser och insatser enligt LSS och LASS redovisar nämnden däremot överskott på 7 miljoner kronor respektive 3 miljoner kronor. För missbrukarvård och övrig vuxenvård samt familjerätt är resultatet också överskott på 2 miljoner kronor respektive 1 miljoner kronor. Jämfört med 2010 ökade de samlade nettokostnaderna inom nämndens verksamhetsområden med 23 miljoner kronor, vilket motsvarar 2,3 procent.

Stort överskott för förebyggande insatser
Överskottet inom nämndens förebyggande verksamhet uppgår till 22 procent av kommunfullmäktiges budget för området. Avvikelsen förklaras av lägre kostnader bland annat för arbetsmarknadsinsatser och samverkansprojekt. Tillgänglighetsmedel som inte hann förbrukas under året utgör en del av överskottet.

Några mål är fortfarande inte uppnådda
Nämnden för vuxna med funktionshinder hade i sin uppdragsplan för 2011-2014 konkretiserat inriktningsmålen som ansågs vara viktiga för nämndens uppdrag och försett dem med relevanta indikatorer och målvärden. Nämnden har dock inte kunnat redovisa årets värden för indikatorerna vilket försvårade bedömningen av uppfyllelsen av merparten av effektmålen. Samtidigt uppnådde nämnden inte målet om att bryta människors utanförskap i aktiv samverkan med aktörer inom och utom kommunen. Målet att kvalitetssäkra serviceutbudet är ett av flera med svårbedömd uppfyllelse.

Inriktningsmålet om att äldre och personer med funktionshinder själva ska avgöra om de vill bo kvar hemma eller välja trygghetsboende bedöms inte vara uppnått då det råder brist på boenden. Brukarundersökningen visade dessutom en lägre nöjdhetsgrad jämfört med föregående år. Målet om att Uppsala kommun vara ledande i frågor om kvinnofrid är på väg att uppnås. År 2012 startar Nexus, ett resurscentrum för våldsutsatta personer i nära relationer. En planerad utbildning i könsrelaterade frågor som riktar sig till män som misshandlar kvinnor har emellertid inte kunnat genomföras.

Merparten uppdrag verkställda
En samordnare för tillgänglighetsfrågor är anställd. Nämnden har utarbetat förslag till en inriktningsplan för missbrukarvården som omfattar ett halvvägshus för personer som inte har en ordnad boendesituation. Under året startades boendet Von Bahr som erbjuder bostäder för personer med missbruksproblem i kombination med funktionsnedsättning.

Räddnings- och beredskapsnämnden

RÄDDNINGS- OCH BEREDSKAPSNÄMNDEN			
Belopp i tusen kronor	**2009**	**2010**	**2011**
Kostnader	140 258	137 891	145 406
Intäkter exkl. kommunbidrag	20 812	21 592	21 048
Nettokostnader	119 445	116 299	124 358
Kommunbidrag	123 727	124 219	126 510
RESULTAT	**4 282**	**7 920**	**2 152**
Investeringsbudget	13 800	15 400	7 100
Nettoinvesteringar	9 656	5 901	6 872

Positivt resultat
Nämnden visar ett positivt resultat på 2 miljoner kronor. Förklaringen är bland annat att uppställningsplatsen för farligt gods försenats samt att kostnaderna för kommunikationssystemet Rakel varit lägre än förväntat. Nettokostnadsökningen med 7 procent beror huvudsakligen på löne-, kapitaltjänst- och konsultkostnader samt kostnader för skyddskläder. Konsultkostnaderna avser planeringen av den nya gemensamma nämnden för tre kommuner.

Uppfyllande av kommunfullmäktiges inriktningsmål
Av inriktningsmålen är 14 uppfyllda, två delvis uppfyllda och ett mål inte uppfyllt. Utvecklandet av kommunens e-tjänster har skjutits upp till 2012 för att samordna införandet i de tre kommuner som ska dela räddningstjänst. Andelen miljöfordon ökar i takt med att nämndens fordonspark förnyas.

Uppdragen i IVE 2011-2014
Fyra av kommunfullmäktiges uppdrag har verkställts, med två har arbetet påbörjats och ett uppdrag har inte verkställts. Målet om tillgänglighetsanpassning i offentlig miljö är uppnått, samtliga heltidsbrandstationer har tillgänglighetsanpassats. Gottsundaprocessen, ett samarbete nämnden har med socialnämnden för barn och unga, byggnadsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, har inte utvecklats under året. Med beaktande av erfarenheter från Mötesplats Gottsunda pågår ett strukturerat samordningsarbete i Sävja.

Framtiden
Tierps, Uppsala och Östhammars kommuner har under året beslutat att bedriva räddningstjänst gemensamt från och med 2012. Organisationsformen är en gemensam nämnd med Uppsala som värdkommun. Ansvaret för beredskapsfrågor överförs samtidigt till kommunstyrelsen.

Socialnämnden för barn och unga

SOCIALNÄMNDEN FÖR BARN OCH UNGA			
Belopp i tusen kronor	**2009**	**2010**	**2011**
Kostnader	468 664	490 501	515 223
Intäkter exkl. kommunbidrag	64 825	84 228	97 759
Nettokostnader	403 838	406 274	417 465
Kommunbidrag	401 067	410 268	420 474
RESULTAT	**-2 771**	**3 994**	**3 009**
Investeringsbudget	0	0	500

Ekonomi i balans
För verksamhetsåret 2011 redovisar socialnämnden för barn och unga ett överskott på 3 miljoner kronor, något lägre än resultatet 2010. Överskottet beror på att nämndens kostnader för ensamkommande asylsökande barn och ensamkommande barn med uppehållstillstånd blev lägre än intäkterna från Migrationsverket. Under året fick nämnden statsbidrag på 76 miljoner kronor från Migrationsverket för asylboende och boende för ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Kostnaderna var 9 miljoner kronor lägre, bland annat till följd av lägre boendekostnader. Politisk verksamhet visar underskott, orsaken är nya ersättningsbestämmelser och utbildningsinsatser.

Fler med insatser inom individuellt behovsprövad öppenvård
Nämnden redovisar ett underskott på 6 miljoner kronor för barn och ungdomsvården, vilket är ett sämre resultatet än de senaste två åren. Orsaken är ökade kostnader framför allt för familjehemsvård och strukturerad öppenvård som ökat med 7 respektive 6 procent jämfört med 2010. I familjehemsvården beror kostnadsökningen på att vårddygnskostnaden ökade med 10 procent. Samtidigt minskade antalet personer och vårddygn med 8 respektive 5 procent. Även i strukturerad öppenvård beror kostnadsökningen på ökade kostnader per person. Kostnaden per person ökade med 6 procent medan antalet personer i stort sett var oförändrat.

Merparten av inriktningsmålen uppnådda
Inriktningsmålet om att institutionsplaceringar ska fortsätta att minska bland barn och unga genom tidig upptäckt och förebyggande åtgärder för individer i behov av stöd uppnåddes inte. Istället ökade institutionsplaceringarna med 4 procent. Under året reviderades samverkansavtalet och de gemensamma riktlinjerna för arbetet med barn och ungdomar i behov av särskilt stöd mellan nämnden, övriga kommunala aktörer och landstinget utifrån ny lagstiftning.

Inom ramen för det förebyggande arbetet med speciellt barnfokus i familjer med missbruksproblem eller andra sociala problem antogs ett samverkansdokument mellan nämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och nämnden för vuxna med funktionshinder. Ett projekt startades också under året för att synliggöra barn i familjer med missbruk.

Uppdragen verkställs
Tre av nämndens åtta uppdrag i IVE 2011-2014 bedöms vara verkställda, medan arbetet pågår med resterande uppdrag. Ett antal åtgärder genomfördes för att utveckla system för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring. Nämnden fortsatte samordna insatser för en positiv utveckling i Gottsundaprocessen, och återupptog arbetet med Sävja kulturcentrum i november efter ett längre uppehåll. Nämnden har också påbörjat en strukturplan för Gottsunda och Valsätra. Det alkohol-, drog- och brottsförebyggande arbetet fortsätter i skolorna genom utbildning, information och opinionsbildning.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

UTBILDNINGS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	1 582 771	1 633 039	1 656 238
Intäkter exkl. kommunbidrag	299 064	311 610	299 440
Nettokostnader	1 283 707	1 321 428	1 356 798
Kommunbidrag	1 234 575	1 313 090	1 337 650
RESULTAT	**-49 132**	**-8 338**	**-19 148**
Investeringsbudget	180	500	500
Nettoinvesteringar	0	0	342

Fortsatt stort behov av försörjningsstöd
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden uppfyller inte kommunfullmäktiges mål om ekonomi i balans då nämnden redovisar ett underskott på 19 miljoner kronor. Underskottet beror huvudsakligen på att kostnaderna för ekonomiskt bistånd blev 47 miljoner kronor högre än fullmäktiges budget på 251 miljoner kronor.

Uteblivna insatser och omfördelade medel
Nämnden redovisar underskott för flyktingmottagandet på 5 miljoner kronor. Samtidigt redovisas överskott för arbetsmarknadsåtgärder och kommunal vuxenutbildning på 23 miljoner kronor respektive 10 miljoner kronor. Högre intäkter i form av statsbidrag, uteblivna insatser för arbetslösa socialbidragstagare och uteblivna kompletterande utbildningsinsatser är några viktiga förklaringar bakom merparten av överskotten inom vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser. Samtidigt har nämnden omfördelat medel från

arbetsmarknadsåtgärder till ekonomiskt bistånd för att finansiera insatser inom bostadsmyndigheten och arbetsfrämjande insatser.

Målen för de pedagogiska verksamheterna uppnås inte
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens (UAN) målsättning att alla elever ska ha grundläggande behörighet till högskolestudier är inte uppnådd. Enligt skolverkets statistik placerar sig Uppsala på rikets medianvärde, där 88 procent av eleverna med slutbetyg år 2011 har behörighet till högskola. Det placerar Uppsala på plats 117 av samtliga kommuner. Den genomsnittliga betygspoängen är dock inom den högsta kvartilen i riket, här placerar sig Uppsala på 50:e plats av samtliga kommuner.

Uppfyllelsen av inriktningsmålet om nolltolerans mot mobbning, kränkande behandling och våld är svårt att bedöma. Uppföljningen 2011 anses sakna tillräcklig validitet för att jämförelser ska kunna göras. Den samlade bedömningen är ändå att målet kommer att uppnås.

Åtgärder behövs mot utanförskap
Nämnden har uppnått vissa av sina effektmål för att bryta utanförskap genom fokus på arbetslinjen. Exempelvis fick 105 av 169 arbetslösa personer med försörjningsstöd som avslutade sin insats inom Navet arbete. Därtill gick 68 personer av de 238 som avslutat aktiverande och kompetenshöjande insatser genom jobbcenter vidare till arbete, studier eller andra insatser genom arbetsförmedlingen. Andra effektmål har emellertid inte kunnat uppnås. Till exempel har effektmålet att alla elever i gymnasiesärskolan efter avslutad skolgång ska ha fått de förutsättningar som krävs för att studera vidare eller ha möjlighet att få arbete, alternativt delta i annan meningsfull sysselsättning inte kunnat uppnås. Detsamma gäller effektmålet att alla deltagare ska få arbete eller studera, annat än sfi, sex månader efter fullföljd introduktion.

Fortsatt arbete med uppdragen i IVE
Nämnden fortsätter att arbeta med att verkställa uppdragen i IVE 2011-2014. Likabehandlingsplaner har reviderats utifrån de nya lagkraven och kränkningar utanför skolorna, till exempel via Internet, har uppmärksammats. Samtidigt konstaterar nämnden att ingen av de kommunala gymnasieskolorna använder metoder baserade på vetenskaplig grund.

I syfte att frigöra lägenheter till personer i behov av bostadssociala insatser genomför nämnden en genomgång av samtliga befintliga bostadssociala kontrakt. Nämnden fortsätter att utveckla arbetet med social ekonomi genom bidrag till allt fler föreningar och organisationer.

Äldrenämnden

ÄLDRENÄMNDEN			
Belopp i tusen kronor	**2009**	**2010**	**2011**
Kostnader	1 567 766	1 690 642	1 865 097
Intäkter exkl. kommunbidrag	153 547	161 291	232 943
Nettokostnader	1 414 219	1 529 351	1 632 154
Kommunbidrag	1 472 158	1 564 065	1 633 402
RESULTAT	**57 939**	**34 714**	**1 248**
Investeringsbudget	1 800	3 100	2 300
Nettoinvesteringar	1 379	3 911	6 472

Ett fortsatt överskott
Äldrenämnden redovisar ekonomi i balans men med ett överskott som är väsentligt lägre än resultaten för 2009 och 2010. Jämfört med föregående år ökade de samlade nettokostnaderna för äldreomsorg med drygt 100 miljoner kronor eller 6,6 procent.

Ökande kostnader för äldre med funktionsnedsättning
Nettokostnaderna för äldre med funktionsnedsättning, insatser enligt LSS och LASS, var 40 miljoner kronor utöver kommunfullmäktiges budget, 24 procent mer än 2010. Kostnaderna utgör 6 procent av de samlade kostnaderna för insatser för vård och omsorg av personer 65 år och äldre. Nämnden kunde emellertid finansiera underskottet med överskottet från insatser enligt SoL och HSL som uppgick till 45 miljoner kronor.

Indikatorerna saknar värde
Äldrenämnden hade i sin uppdragsplan för 2011-2014 konkretiserat merparten av de inriktningsmål som är relevanta för nämndens uppdrag i effektmål. Nämnden hade också försett effektmålen med relevanta indikatorer och bestämt målvärde för dessa. De flesta indikatorer har inte faktiska värden för 2011 vilket försvårade bedömningen av uppfyllelsen av målen.

Målet om konkurrensutsättning uppnått
Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges inriktningsmål om att konkurrensutsätta all kommunal verksamhet där så är möjligt för att öka kreativiteten, kvaliteten och effektiviteten, 76 procent av äldrenämndens totala kärnverksamhet har varit föremål för konkurrensutsättning. Målet om att invånarna ska erbjudas en hög servicegrad genom tydliga processer i och mellan verksamheterna anses vara uppnått. Invånarna erbjuds personlig telefonservice och besöksservice vardagar 8-17. Under året har nämnden fått 4 300 sådana kontakter. I samverkan med nämnden för vuxna med funktionshinder har vissa träffpunkter utvecklats för att kunna sysselsätta personer med psykisk funktionsnedsättning.

Valfrihet om boendeform uppnås
Målet om att äldre och personer med funktionshinder själva ska avgöra om de vill bo kvar hemma eller välja trygghetsboende bedöms uppnått. Strategier i arbetet har varit att möjliggöra kvarboende i hemmet, främst genom olika former av stöd som hemvård via eget val, individuella hjälpmedel och bostadsanpassning. Av samtliga medborgare över 80 år som är föremål för kommunala serviceinsatser har 18 procent vårdboende. Det finns ingen kö till vårdboende, en slutsats är att de som önskat vårdboende därför kunnat få det. Samtidigt noteras en minskad nöjdhetsgrad bland brukare jämfört med föregående år genom upplevd försämring av personalkontinuiteten.

Merparten uppdrag är verkställda
Utvecklingen av förfrågningsunderlag vid upphandling enligt LOU och LOV pågår och hittills har det tillkommit 30 olika producenter inom hemvård, ledsagarservice och daglig verksamhet. Inom ramen för uppdraget att ansvara för samverkan mellan kommunen och den ideella sektorn har nämnden anställt en processledare som ska leda arbetet på kommunövergripande nivå. Samverkan med 25 organisationer i den ideella sektorn bedrivs inom nätverket ”god livsmiljö”.

Överförmyndarnämnden

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	11 859	13 822	22 112
Intäkter exkl. kommunbidrag	2 453	4 087	11 734
Nettokostnader	9 406	9 736	10 378
Kommunbidrag	9 789	9 786	10 135
RESULTAT	**383**	**50**	**-243**
Investeringsbudget	340	130	492
Nettoinvesteringar	219	8	365

Högre kostnader än budgeterat för gemensamt överförmyndarkontor
Överförmyndarnämnden i Uppsala län redovisade ett underskott på 0,2 miljoner kronor. Underskottet förklaras främst av högre kostnader än beräknat för det gemensamma överförmyndarkontoret. Även arvodeskostnader till gode män och förvaltare har varit högre än budgeterat för flera av kommunerna.

År 2011 var det första verksamhetsåret för Överförmyndarnämnden i Uppsala län var med Uppsala kommun som värdkommun. De övriga samverkande kommunerna är Knivsta, Östhammar, Tierp, Heby och Älvkarleby. Den totala budgeten uppgick till 20 miljoner kronor och består till hälften av kommunbidrag från Uppsala. Resterande är bidrag från de övriga fem kommunerna. I samband med sammanslagningen har investeringar gjorts i lokaler, arkiv och ärendesystem. Nämnden har utfört de uppdrag som den är berörd av. För att säkerställa att rättssäkerheten är god finns ett antal kvalitetsmål och rutiner har utvecklats för att säkerställa kvalitén. Målet om ekonomi i balans uppnås dock inte.

PRODUKTIONSSTYRELSER

Den egna produktionen

Styrelserna för vård och bildning och teknik och service utgör tillsammans med produktionsnämnden för självstyrande kommunala skolor Uppsala kommuns egen produktion.

Den egna produktionen ska enligt kommunens styrdokument bedriva verksamhet konkurrenskraftigt och effektivt. Produktionsstyrelserna styrs av kommunfullmäktiges krav och direktiv och de avtal som tecknas med kommunens uppdragsnämnder. Både Styrelsen för vård och bildning och Styrelsen för teknik och service har egna styrmodeller som grundar sig på balanserad styrning.

År 2011 utfördes 69 procent av Uppsala kommuns tjänster av den egna produktionen. Av den pedagogiska verksamheten utfördes 77 procent i egen regi. Av vård och omsorgsverksamheterna utfördes 55 procent i egen regi. De senaste årens konkurrensutsättning har lett till att den egna produktionen förlorat marknadsandelar, sedan 2008 har andelen verksamhet som utförs i egen regi minskat med 8 procentenheter. Konkurrensen från andra aktörer medför utmaningar för produktionsstyrelserna som arbetar med utveckling av verksamhetens utbud och kvalitet.

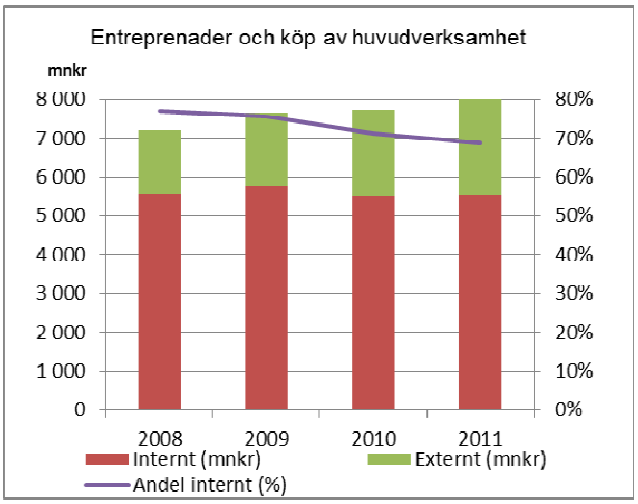

Styrelsen för vård och bildning

STYRELSEN FÖR VÅRD OCH BILDNING Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	5 452 382	5 114 873	5 115 381
Intäkter	5 469 402	5 199 417	5 103 625
RESULTAT	**17 020**	**84 545**	**-11 756**
Budgeterade investeringar	56 752	63 650	58 005
Nettoinvesteringar	30 126	34 107	42 641
Eget kapital			
Ingående eget kapital	103 487	120 507	205 052
Årets resultat	17 020	84 545	-11 756
UTGÅENDE EGET KAPITAL	**120 507**	**205 052**	**193 296**

Försämrat resultat
Styrelsen för vård och bildning visar ett underskott på 12 miljoner kronor, då effektiviseringskravet om 1 procent, 46 miljoner kronor, är inräknat. Jämfört med föregående år har resultatet försämrats med 96 miljoner kronor. En sammanslagen löneöversyn för de två åren för stora delar av medarbetarna gav betydligt lägre kostnader 2010 och högre 2011. Andra förklaringar till årets underskott är höga omställningskostnader inom gymnasieskolan och grundskolan och att avtalsersättningarna inte har räknats upp i samma utsträckning som kostnaderna för bland annat löner och lokaler har ökat. I styrelsens budget ingick utnyttjande av eget kapital för omställning och utveckling, men omställnings-kostnaderna blev högre än beräknat och budgeten överskreds med drygt 3 miljoner kronor.

Omsättningen har minskat med 96 miljoner kronor eller knappt 2 procent under året till följd av att uppdrag inom division Vård & omsorg övergått till andra utförare. Det ackumulerade egna kapitalet motsvarar 3,8 procent av omsättningen, och styrelsens mål om en nivå över 2,0 procent har uppfylls.

Drygt hälften av årets investeringar har varit i it-utrustning. Dessutom har investeringar gjorts i teknisk utrustning, möbler och andra inventarier.

Hårdare konkurrens
Under året vann produktionsstyrelsen ett antal upphandlingar inom vård och omsorgsområdet. Samtidigt fortsätter styrelsen att tappa marknadsandelar inom både vård och omsorg och de pedagogiska verksamheterna. Inom förskolan och grundskolan minskar marknadsandelarna med 2 respektive 5 procentenheter och inom vård och omsorg med 5 procentenheter.

Styrelsen bedriver ett omfattande arbete med varumärkesplattform och marknadsposition för att behålla och öka sina marknadsandelar. Alla affärsområden har genomfört kundundersökningar och bedömningar av sina marknadsandelar.

Utvecklande ledar- och medarbetarskap
Styrelsen för vård och bildning har mött den hårdare konkurrensen med satsningar på medarbetarskap, kompetensutveckling och åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen. Samtliga 350 chefer har under de två senaste åren genomgått ett ledarutvecklingsprogram och styrelsens mål att 30 procent av medarbetarna har målkort har uppfyllts med god marginal. Ett omfattande arbete med utveckling av de gemensamma stabsfunktionerna har påbörjats och kommer att verkställas under 2012.

Utvecklings- och kvalitetsfrågor i fokus
Omvärlds- och scenarioanalyser har genomförts tillsammans med representanter för olika kundgrupper för att utveckla serviceutbudet. Kvalitetsfrågorna har prioriterats och flertalet verksamheter har utvecklade kvalitetsledningssystem. Nya koncept togs fram för att stärka varumärket och flera enheter fortsatte arbetet att utveckla hållbara tjänster. Genom omorganisation av verksamhen råd och stöd har förutsättningarna att ge enskilda barn och ungdomar ett samordnat stöd ökat.

Uppfyllelse av inriktningsmål och IVE-direktiv
Inriktningsmålet om minskad sjukfrånvaro är uppfyllt, sjukfrånvaron har minskat signifikant sedan 2003. Ett stort arbete har pågått under året med att utveckla arbetsplatsträffarna för att ge alla medarbetare möjlighet till inflytande och medskapande. Alla enheter arbetar med att förbättra arbetsmiljö och arbetsklimat och resultatet av arbetet mäts och följs upp.

De direktiv som gavs till Styrelsen för vård och bildning i IVE är verkställda. Inom ramen för kravet på kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring genomfördes ett antal åtgärder. Styrelsen slutförde under året ett omfattande ledarutvecklingsprogram och särskilda satsningar gjordes på kompetensutveckling av lärare och skolchefer.

Produktionsnämnden för självstyrande kommunala skolor

PRODUKTIONSNÄMNDEN FÖR SJÄLVSTYRANDE KOMMUNALA SKOLOR			
Belopp i tusen kronor	**2009**	**2010**	**2011**
Kostnader	256 470	255 097	333 159
Intäkter	258 207	259 262	334 675
RESULTAT	**1 737**	**4 166**	**1 516**
Budgeterade investeringar	10 695	12 150	9 600
Nettoinvesteringar	4 756	5 747	7 881
Eget kapital			
Ingående eget kapital	0	1 737	5 902
Årets resultat	1 737	4 166	1 516
UTGÅENDE EGET KAPITAL	**1 737**	**5 902**	**7 419**

Det sammanlagda resultatet för de självstyrande kommunala skolorna är 1,5 miljoner kronor efter effektiviseringskravet på 2,1 miljoner kronor. Resultatet är betydligt bättre än underskottet på nästan 4

miljoner kronor som prognostiserades per augusti. Jämfört med föregående år har omsättningen ökat med 30 procent till följd av att Katedralskolan ingår sedan januari 2011, men i övrigt har omsättningen minskat mellan åren. De investeringar som har genomförts är främst utbyte av äldre maskiner och inventarier.

Direktivet om tillgänglighetsanpassning har inte kunnat uppfyllas på Katedralskolan och är ett skäl till att skolan behöver renoveras. Många lärare på Nanna-Boland upplever inte att deras kompetensutveckling prioriteras. I övrigt redovisas inga avvikelser från de direktiv som gavs i IVE och skolorna jobbar aktivt för att uppfylla inriktningsmålen.

Bekymmersamt läge på Jällagymnasiet
Ett fortsatt minskat antal elever har medfört att Jällagymnasiets ekonomi utvecklats från ett resultat föregående år på -1 miljon kronor till -5 miljoner kronor för 2011. Prognosen för 2012 är ett underskott i storleksordningen 7-8 miljoner kronor. Skolan har sagt upp lokaler, minskat medarbetare och ser över avtalet med Stiftelsen Jälla Egendom. En utredning i samarbete med Regionförbundet Uppsala län visar dock på behov av naturbruksutbildningar i regionen samt att det finns breddningsområden jämfört med idag.

Elevminskning gav underskott på Bolandgymnasiet
Resultatet för Bolandgymnasiet är -2 miljoner kronor, en kraftig försämring jämfört med ett positivt resultat om nästan 5 miljoner kronor föregående år. Årets underskott förklaras av en elevminskning från höstterminen.

Underskott undveks tack vare hyresersättning
Nanna-Boland estet och hantverk började byggas upp under 2010 när Uppsala Musikklasser ombildades till friskola. Elevantalet är fortfarande under uppbyggnad, men tack vare en särskild hyresersättning på 3,5 miljoner kronor kunde ett underskott undvikas även detta år. Årets resultat uppgår till 0,9 miljoner kronor.

Kompetensutveckling på Solskenets förskola
Årets resultat för Solskenets förskola är -0,5 miljoner kronor. Underskottet var planerat och ett resultat av förskolans satsning på kompetensutveckling.

Styrelsen för teknik och service

STYRELSEN FÖR TEKNIK OCH SERVICE Belopp i tusen kronor	2009	2010	2011
Kostnader	913 368	913 266	993 829
Intäkter	927 084	917 989	1 009 759
RESULTAT	**13 716**	**4 723**	**15 930**
Budgeterade investeringar	20 260	21 085	20 000
Nettoinvesteringar, inkl. finansiell leasing	7 603	15 928	18 999
Eget kapital			
Ingående eget kapital	110 267	88 501	93 224
Årets resultat	13 716	4 723	15 930
Justeringar	-35 482	0	0
UTGÅENDE EGET KAPITAL	**88 501**	**93 224**	**109 154**

Ökad omsättning och förbättrat resultat
Styrelsen för teknik och service ökade omsättningen med 10 procent jämfört med föregående år och resultatet blev 16 miljoner kronor sedan effektiviseringskrav på 9 miljoner kronor betalats. Tack vare det gynnsamma vädret har gatuanläggningsarbeten kunnat utföras med full kapacitet året ut. Detta tillsammans med bland annat ökade investeringar i och löpande underhåll av fastigheter gav ökade

intäkter. Kostnaderna för snöröjning var 9 miljoner kronor lägre än föregående år till följd av den snöfattiga hösten 2011 medan 2010 var ett kallt och snörikt år under såväl vinter som höst.

Årets investeringar inklusive finansiell leasing uppgick till 19 miljoner kronor. Investeringar gjordes i bland annat it, ismaskiner, anläggningslastbil, sopmaskin och saltspridare. Tre nya leasingobjekt tillkom under året i form av traktor, liftdumper och lastväxlarvagn.

Uppföljning av styrkortet
Styrelsen följer regelbundet upp målen i de fyra perspektiven i styrkortet. Inom det finansiella perspektivet har målen om resultatnivå och täckning av omställningskostnader uppfyllts. Inom kundperspektivet har målet om kundnöjdhet över fyra på en femgradig skala uppnåtts. Både befintliga och nya tjänster har utvecklats under året och alla tjänster har setts över vad gäller lönsamhet, kundnöjdhet och försäljningsmönster.

Inom perspektivet för inre effektivitet har förändringar gjorts för ökad effektivitet, men nöjd-kund-index mätningar visar att kunderna inte sett resultatet av det. Under 2012 kommer detta därför att vara ett prioriterat område. Även i arbetet med kvalitetssäkring har ett antal förbättringsområden identifierats och kommer att leda till fortsatt arbete under 2012. Förbättringar behövs inom paketering av tjänster, ett processorienterat arbetssätt och inom hållbarhetsområdet. Internrevisioner genomfördes på samtliga affärsenheter under året och de fyra avvikelser som då noterades har åtgärdats.

Strategiska områden under året
Under 2011 har Styrelsen för teknik och service arbetat med tre strategiska områden; affärsmässighet, effektivitet och gemensamt förhållningssätt. Analyser inom området affärsmässighet visade på en god kostnadsmedvetenhet men också på behov av ökad flexibilitet och snabbare utvecklingsarbete för att möta kundernas behov. För att skapa samsyn kring uppdraget och ett gemensamt förhållningssätt genomfördes under året projektet Kulturresan.

Uppfyllelse av inriktningsmål och IVE-direktiv
Styrelsens målsättningar för inriktningsmålen om attraktiv arbetsgivare, sjukfrånvaro och Uppsalabornas upplevelse av medarbetarna har uppfyllts. Styrelsen har påbörjat ett systematiskt arbete med kompetensförsörjning där bland annat behov och befintlig kompetens kartläggs. Måluppfyllelsen för medarbetares trygghet är inte mätt under året. De direktiv som gavs till styrelsen i IVE är verkställda utom målet om arbete med jämställdhetslyftet, där styrelsen uppger att man inte kan ta ställning då uppdraget inte preciserats.

Hel- och delägda aktiebolag

De kommunala hel- och delägda bolagen bidrar till den välfärd som produceras inom kommunen. De helägda bolagen bedriver sin verksamhet enligt direktiv från kommunfullmäktige och är organisatoriskt inordnade i Uppsala Stadshuskoncern med Uppsala Stadshus AB som moderbolag. Verksamhet bedrivs inom segmenten fastighetsförvaltning, kollektivtrafik, fritid och kultur, vatten och avfall samt produktion av elkraft.

	RÖRELSENS INTÄKTER		RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		BALANS-OMSLUTNING		SOLIDITET	
Belopp i miljoner kronor	**2011**	**2010**	**2011**	**2010**	**2011**	**2010**	**2011**	**2010**
Helägda bolag								
Uppsala Stadshus AB	**3**	3	**1**	-33	**3 752**	3 581	**70%**	72%
Uppsalahem, koncern	**2 499**	1 005	**1 591**	76	**7 249**	5 373	**38%**	22%
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	**229**	92	**114**	7	**595**	542	**41%**	18%
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	**176**	193	**39**	78	**993**	1 013	**56%**	53%
Uppsala Parkerings AB	**9**	7	**-3**	0	**153**	159	**13%**	10%
AB Uppsalabuss	**346**	310	**-20**	-26	**56**	64	**33%**	29%
Gamla Uppsala Buss, koncern	**373**	344	**32**	25	**307**	286	**33%**	32%
Fyrishov AB	**90**	87	**1**	1	**170**	146	**7%**	8%
AB Uppsala stadsteater	**26**	25	**-58**	-56	**56**	27	**33%**	36%
Uppsala Konsert och Kongress AB	**74**	72	**-16**	-14	**47**	35	**25%**	4%
Uppsala Vatten och Avfall AB	**453**	413	**13**	-2	**1 467**	1 399	**4%**	3%
Uppsala Kommuns Gasgenerator AB	**1**	1	**0**	0	**0**	0	**67%**	95%
Delägda bolag								
Destination Uppsala AB 60 %	**26**	11	**-1**	0	**13**	11	**4%**	11%
Grafiskt Utbildningscenter AB, koncern 91 %	**57**	50	**-8**	-2	**20**	16	**neg**	29%
Upplands Lokaltrafik AB, koncern 29%	**239**	212	**0**	0	**166**	86	**4%**	7%

HELÄGDA BOLAG – UPPSALA STADSHUSKONCERN

Den största fastighetsaffären i Uppsalas historia genomfördes den 1 september med Rikshem AB (f.d. Bostadsaktiebolaget Dombron). Uppsalahem AB sålde samtliga aktier i dotterbolaget Uppsalahem Attika AB till Rikshem AB, omfattande cirka 500 senior- och trygghetsbostäder samt närmare 1 000 vanliga bostäder. Försäljningen gav en reavinst på 1 523 miljoner kronor. Affären innebar också att Uppsalahem förvärvade 51 procent av aktierna i Rikshems dotterbolag Studentstaden AB med 4 350 studentbostäder.

Uppsala Kommuns Fastighets AB sålde den 1 juli bolaget Kvarnengallerian AB i vilken fastigheten Kvarnen ingår. Försäljningen gav en reavinst på 154 miljoner kronor.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgick till 1 555 miljoner kronor, varav 1 558 miljoner kronor var reavinster/-förluster. Exkluderas reavinster/-förluster var resultatet -3 miljoner kronor, att jämföra med budgeterade -50 miljoner kronor och föregående års resultat exkl. reavinster på -22 miljoner kronor. Att resultatet avviker positivt från såväl budget som föregående år är framförallt hänförligt till positiva resultat i Uppsalahemkoncernen, Gamla Uppsala Busskoncernen samt Uppsala Vatten och Avfall AB.

Uppsala stadshus AB

Uppsala Stadshus AB Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	3	3
Resultat efter finansiella poster	1	-33
Balansomslutning	3 752	3 581
Soliditet	70 %	72 %

Bolaget, som är moderbolag i Uppsala Stadshuskoncern, uppfyllde ägardirektiven.

Uppsala Stadshus AB redovisade ett positivt resultat på 1 miljon kronor, vilket är 34 miljoner kronor bättre än föregående år och 10 miljoner kronor bättre än budget. Rensat för effekter av utdelningar och nedskrivningar var resultatet -42 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor sämre än föregående år och 3 miljoner kronor sämre än budget. Avvikelsen mot föregående år beror på högre låneskuld och högre ränteläge medan avvikelsen mot budget enbart följer av det högre ränteläget.

I moderbolaget fanns på balansdagen en låneskuld på 1 076 miljoner kronor, en ökning med drygt 100 miljoner kronor sedan föregående årsskifte. Orsaken är att lån tagits för att finansiera räntebetalningar på befintliga lån samt för utbetalning av koncernbidrag och aktieägartillskott till dotterbolag. Behovet av nyupplåning styrs av resultaten i dotterbolagen och de koncernbidrag och aktieägartillskott som erhålls eller ges. Principerna för beräkning av dessa bidrag och tillskott framgår av kapitel 8 i IVE och beslutas årligen av kommunfullmäktige.

Uppsala Stadshus AB:s låneskuld innebär att bolaget i hög grad påverkas av ränteutvecklingen. En förändring av räntenivån med en procentenhet innebär en förändring av moderbolagets kostnader med cirka 11 miljoner kronor. Låneskulden uppvägs av väsentliga och stigande värden på moderbolagets innehav av aktier i dotterbolagen.

Uppsalahemkoncernen

Uppsalahemkoncernen Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	2 499	1 005
Resultat efter finansiella poster	1 591	76
Balansomslutning	7 249	5 373
Soliditet	38 %	22 %
Investeringar	3 386	443

Uppsalahemkoncernen är Uppsalas största allmännyttiga bostadskoncern, vars verksamhet bland annat omfattar cirka 15 500 lägenheter och 1 100 kommersiella lokaler. Uppsalahem AB sålde den 1 september samtliga aktier i dotterbolaget Uppsalahem Attika AB till Rikshem. Uppsalahem AB förvärvade samtidigt 51 procent av aktierna i Rikshems dotterbolag Studentstaden AB

Bolaget uppfyllde ägardirektiven och avkastningskravet och arbetade i enlighet med uppställda policyer.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 1 591 miljoner kronor. Exkluderas reavinster/-förluster om totalt 1 500 miljoner kronor, varav merparten från fastighetsaffären med Rikshem, var resultatet 91 miljoner. Det är drygt 40 miljoner kronor bättre än resultatet 2010 och även betydligt bättre än budget. Förbättringen jämfört med föregående år förklaras av ökade hyresintäkter till följd av nytt avtal och inflyttning i nyproducerade lägenheter. Förnyelseprocessen i befintligt bestånd medförde samtidigt lägre underhållskostnader. Att resultat blev bättre än budgeterat förklaras bland annat av att kostnaderna för el, uppvärmning och skötsel blev lägre än förväntat samt att underhållsinsatser inte gjorts i den omfattning som planerats.

Affären med Rikshem har endast fått mindre resultateffekter innevarande år då lägre hyresintäkter uppvägs av lägre rörelsekostnader och ett bättre finansnetto. Genom affären förstärktes dock det egna kapitalet och därmed soliditeten väsentligt.

Investeringarna uppgick till 3 386 miljoner kronor. Rensat för effekten av förvärvet av Studentstaden AB var utfallet 952 miljoner kronor, väsentligt högre än föregående år, men i nivå med budget. Den höga nivån följer av ägardirektivet att försöka nå en nyproduktionstakt på 500 lägenheter per år.

Bland risker och osäkerheter märks att priset på exploateringsbar mark i attraktiva lägen är mycket högt vilket försvårar uppfyllelse av målet om en produktionsnivå på 500 lägenheter per år. Med gällande höga investeringstakt och kommande års investeringsbehov finns risk att skuldsättningsgraden ökar, vilket potentiellt kan hota målet om en långsiktigt hållbar ekonomi. Ytterligare en osäkerhetsfaktor är höga byggkostnader då det finns en risk för brist på byggentreprenörer. Ett systematiskt arbete pågår som syftar till att säkerställa tillgång till entreprenörer att samarbeta med. Betalningsviljan för nyproduktion är en riskfaktor, men bolaget har hittills inte haft problem med vakanser och utvecklingen följs via indikatorer. Förändringar av taxor för värme, vatten och avfall kan medföra kostnadsökningar som motverkar Uppsalahems besparingsåtgärder.

Uppsala Kommuns Fastighetskoncernen

Uppsala Kommuns Fastighetskoncern Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	229	92
Resultat efter finansiella poster	114	7
Balansomslutning	595	542
Soliditet	41 %	18 %
Investeringar	160	109

Bolaget äger och förvaltar såväl hyresrätter som 3 centrumanläggningar. Den 1 juli 2011 såldes dotterbolaget Kvarnengallerian AB där fastigheten Kvarnen ingår. Ägardirektiven uppfylldes, dock ej avkastningskravet vilket dock bedöms uppfyllas 2012. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer, i den utsträckning de är relevanta för verksamheten.

Koncernens resultat blev 114 miljoner kronor, varav reavinst/-förlust uppgick till 116 miljoner kronor. Underliggande resultat blev därmed -2 miljoner kronor. Det är 10 miljoner kronor sämre än budget och förklaras i huvudsak av förskjutningar av ombyggnaden av Gottsunda centrum och en något långsammare uthyrningstakt än planerat.

Genom försäljningen av Kvarnengallerian AB förstärktes det egna kapitalet och därmed soliditeten.

Investeringarna var aningen lägre än föregående år, men samtidigt betydligt lägre än budget då planerade förvärv av stadsdelscentra ej genomfördes. Uppsala Kommuns Fastighetskoncernen arbetar med förnyelsen av Gottsunda Centrum. Kortsiktigt påverkas resultatet av ändringar i tidsplanen för projektet. Bolaget har en liten organisation som kommer att ställas inför större krav på grund av det förnyade Gottsunda Centrum. Till följd av de stora investeringar som görs blir bolaget mer känsligt för ändringar i ränteläget.

Uppsala Kommuns Industrihuskoncernen

Uppsala kommuns Industrihuskoncern Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	176	193
Resultat efter finansiella poster	39	78
Balansomslutning	993	1 013
Soliditet	56 %	53 %
Investeringar	20	10

Bolaget äger, förvaltar och handlar med verksamhetslokaler för småföretagare och offentliga institutioner. Ägardirektiven och avkastningskravet uppfylldes. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer, i den utsträckning de är relevanta för verksamheten.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 39 miljoner kronor. Rensat från en reavinst som uppkommit vid en fastighetsförsäljning är resultatet 19 miljoner kronor. Det är 32 miljoner kronor sämre än föregående år, exklusive reavinster, och drygt 8 miljoner kronor sämre än budget. Den jämförelsevis låga resultatnivån förklaras bland annat av kostnader relaterade till den stränga vintern samt hyresgästanpassningar.

Investeringarna följer budgeterad nivå men är lägre än föregående år.

Bolaget bedömer att Uppsala kommer att vara en fortsatt intressant marknad. Den offentliga sektorn i Uppsala är stor, vilket ger stabilitet. Räntenivåerna tillsammans med framtida vakansgrader och hyresnivåer är avgörande faktorer vid bedömning av fastighetsinvesteringar. Räntehöjningar får visserligen effekter på resultatet men utgör inget större hot mot själva verksamheten.

Uppsala Parkerings AB

Uppsala Parkerings AB Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	9	7
Resultat efter finansiella poster	-3	0
Balansomslutning	153	159
Soliditet	13 %	10 %
Investeringar	0	1

Uppsala Parkerings AB har till uppgift att förvärva, uppföra och förvalta parkeringsanläggningar för bilar och bedriver parkeringsverksamhet i Centralgaraget och Kvarnengaraget. Ägardirektiven uppfylldes. Bolaget hade inget avkastningskrav 2011. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer, i den utsträckning de är relevanta för verksamheten.

Resultatet på -3 miljoner kronor är 3 miljoner kronor sämre än föregående år och 0,5 miljoner kronor sämre än budget. Bolaget belastas 2011 med avskrivningar för Centralgaraget, vilket det inte gjorde 2010. Detta förklarar att resultatet 2011 är sämre. Avvikelsen mot budget förklaras framförallt av tillkommande, ej budgeterad, fastighetsskatt.

Centralgaraget beräknas ta 5-7 år att etablera på marknaden. Bolaget arbetar med att hitta en optimal balans mellan beläggningsgrad och taxa för att ge tillräckliga intäkter. Bolaget undersöker möjligheten att expandera verksamheten med fler parkeringsanläggningar för att skapa en stabilare volym för verksamheten. Störningar i samband med byggnationen av hotell- och kontorsfastigheter ovanför garaget kan komma att påverka verksamheten under det kommande året. Andra risker som kan påverka framöver är en vikande efterfrågan samt höjda räntenivåer.

AB Uppsalabuss

AB Uppsalabuss Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	346	310
Resultat efter finansiella poster	-20	-26
Balansomslutning	56	64
Soliditet	33 %	29 %
Investeringar	1	1

Enligt beslut och direktiv som fattas av gatu- och trafiknämnden beställer bolaget kollektivtrafik genom trafikavtal med Gamla Uppsala Buss AB. Samtliga aktier i AB Uppsalabuss såldes den 1 januari 2012 till Landstinget i Uppsala län. Ägardirektiven uppfylldes men inte avkastningskravet.

Årets resultat blev -20 miljoner kronor, att jämföra med budgeterat 0-resultat. Det var samtidigt 6 miljoner kronor bättre än i bokslutet 2010. Trots ett ökat resande blev intäkterna 6 miljoner kronor lägre än budget. Biljettförsäljning via värdekort, kontanter och automater minskade men ersattes ej fullt ut av intäkter från försäljning via andra kanaler, till exempel SMS-biljetter. Trafikkostnaderna blev 11 miljoner kronor högre än budget, varav ett större antal vagnstimmar bland annat för att nå en turtäthet på samma nivå som under sommaren 2010, innebar ökade kostnader med 3 miljoner kronor. Därutöver blev kostnaderna för biogas 6 miljoner kronor högre än budget.

För att i enlighet med aktieöverlåtelseavtalet mellan Uppsala Stadshus AB och Landstinget i Uppsala län återställa bolagets egna kapital till den nivå som gällde per 2010-12-31 erhöll bolaget ett koncernbidrag på 20 miljoner kronor från Gamla Uppsala Buss AB

Gamla Uppsala Busskoncernen

Gamla Uppsala busskoncernen Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	373	344
Resultat efter finansiella poster	32	25
Balansomslutning	307	286
Soliditet	33 %	32 %
Investeringar	42	64

Bolaget utför kollektivtrafik. Samtliga aktier i Gamla Uppsala Buss AB såldes den 1 januari 2012 till Landstinget i Uppsala län. Ägardirektiven och avkastningskravet uppfylldes. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer

Resultat efter finansiella poster uppgick till 32 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor bättre än föregående år och avsevärt bättre än budget. Orsakerna till det förbättrade resultatet är dels en ökad trafikbeställning från AB Uppsalabuss, dels effekter av genomförda effektiviseringar inom såväl bemanning som den tekniska sidan.

Investeringarna uppgick till 42 miljoner kronor och avsåg bland annat 12 stadsbussar. Investeringarna var lägre än såväl föregående år som budget .

För att i enlighet med aktieöverlåtelseavtalet mellan Uppsala Stadshus AB och Landstinget i Uppsala län återställa AB Uppsalabuss egna kapital till den nivå som gällde per 2010-12-31 lämnades ett koncernbidrag på 20 miljoner kronor till AB Uppsalabuss.

Fyrishov AB

Fyrishov AB Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	90	87
Resultat efter finansiella poster	1	1
Balansomslutning	170	146
Soliditet	7 %	8 %
Investeringar	66	7

Fyrishov tillhandahåller arenor för folkhälsa, idrott och evenemang. Ägardirektiven och avkastningskravet uppfylldes och bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer

Resultatet efter finansiella poster blev 1 miljon kronor, att jämföra med 0,5 miljoner kronor i bokslut 2010 och -1,5 miljoner kronor i budget. Trots att ökade kostnader inte täcktes med uppräkning av ersättningar från Uppsala kommun, blev resultatet bättre än budget. Förklaringen är framförallt att de räntekostnader som budgeterats under byggtiden för multihallen inte kommer att aktiveras innan projektet slutförts.

Överklaganden som försenade byggstarten för multihallen har minskat årets investeringsnivå från budgeterade 102 miljoner kronor till 66 miljoner kronor.

Uppsala stadsteater AB

Uppsala stadsteater AB Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	26	25
Resultat efter finansiella poster	-58	-56
Balansomslutning	56	27
Soliditet	33 %	36 %
Investeringar	4	3

Uppsala stadsteater är en komplett teater med egna ateljéer och verkstäder. Teatern har fyra scener med olika inriktning. Ägardirektiven och avkastningskravet uppfylldes. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer.

Uppsala stadsteater AB får årligen ett koncernbidrag från moderbolaget, Uppsala Stadshus AB. Beloppet fastställs av kommunfullmäktige inför kommande år och uppgick 2011 till 58,4 miljoner kronor, vilket också motsvarar stadsteaterns budgeterade resultat. Detta ska jämföras med det redovisade resultatet på -57,6 miljoner kronor. Bland förklaringarna till att resultat blev 0,8 miljoner kronor bättre märks högre biljettintäkter då fler biljetter har sålts och att den prishöjning som gjordes hösten 2010 fått effekt. Under året har ett omstruktureringsarbete pågått som syftar till att omfördela från fasta till rörliga resurser. En större effekt av detta kommer att synas under 2012 och full effekt väntas under 2013.

För Uppsala stadsteater AB finns en osäkerhet om hur regionaliseringen av de anslag som tidigare erhållits från staten kommer att påverka. En liten förändring av anslagen kan få stor påverkan på antalet produktioner.

Uppsala Konsert och Kongress AB

Uppsala Konsert och Kongress AB Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	74	72
Resultat efter finansiella poster	-16	-14
Balansomslutning	47	35
Soliditet	25 %	4 %
Investeringar	2	1

Uppsala Konsert och Kongress AB är driftsbolag för konsert- och kongresshuset vid Vaksala torg. Ägardirektiven uppfylldes, men inte avkastningskravet. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer.

Resultat blev -16 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor sämre än budget och 2 miljoner kronor sämre än föregående år. Trots att de egna konsertproduktionerna och volymen inhyrda konserter ökade och att volymen konferenser var i nivå med i föregående år blev resultatet sämre än såväl budget som föregående år. Förklaringarna är högre kostnader för medarbetare, administration och säkerhet. Den stora andelen fasta kostnader gör bolaget känsligt för bransch- och konjunktursvängningar.

Resultatet innebar att bolaget aktiverade den kapitaltäckningsgaranti som stadgar att moderbolaget Uppsala Stadshus AB, vid varje givet tillfälle, svarar för att bolagets egna kapital uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet. För att uppnå ett eget kapital i nivå med aktiekapitalet erhöll Uppsala Konsert och Kongress AB ett koncernbidrag om 16 miljoner kronor från moderbolaget. Beloppet var därmed 6 miljoner kronor högre än det koncernbidrag som beslutats i IVE 2011-2014 avseende år 2011.

Uppsala Kommuns Gasgenerator AB

Uppsala Kommuns Gasgenerator AB Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	1	1
Resultat efter finansiella poster	0	0
Balansomslutning	0	0
Soliditet	67 %	95 %

Bolaget producerar elkraft och värme från rågas som utvinns vid Kungsängsverket. Ägardirektiven och avkastningskravet uppfylldes. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer, i den utsträckning de är relevanta för verksamheten. Ett 0-resultat har uppnåtts för året, vilket är i enlighet med budget.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala Vatten och Avfall AB Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Rörelsens intäkter	453	413
Resultat efter finansiella poster	13	-2
Balansomslutning	1 467	1 399
Soliditet	4 %	3 %
Investeringar	148	146

Bolaget är huvudman för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning och svarar även för de delar av avfallshanteringen som åvilar kommunen. Dessutom driver bolaget anläggningar för biogasverksamhet samt Hovgårdens avfallsanläggning.

Ägardirektiven och avkastningskravet uppfylldes. Bolaget arbetade i enlighet med uppställda policyer, i den utsträckning de är relevanta för verksamheten.

Resultatet uppgick till 13 miljoner kronor, drygt 12 miljoner kronor bättre än budget och nästan 15 miljoner kronor bättre än föregående år. Resultat avser i sin helhet den konkurrensutsatta verksamheten som utgörs av deponi- och biogasverksamhet samt farligt avfall. Deponiverksamheten redovisade ett positivt resultat om 9 miljoner och påverkades positivt av det milda vädret sista kvartalet med större volymer och ökade intäkter som följd. Biogasverksamheten gynnades av större volymer och ett höjt pris för fordonsgas och redovisade ett positivt resultat om 4 miljoner kronor.

För den taxefinansierade verksamheten är resultatet alltid noll. Resultatet regleras mot förutbetalda avgifter i balansräkningen. Underliggande resultat var -12 miljoner kronor för affärsområdet Vatten och Avlopp samt 19 miljoner kronor för affärsområdet Avfall. Det är betydligt bättre än såväl föregående år som budget och förklaras framförallt av lägre räntekostnader och en lägre investeringsnivå, vilken inneburit lägre avskrivningar.

Investeringarna uppgick till 148 miljoner kronor, en ökning jämfört med förra året men betydligt lägre än budget. Orsaken är senareläggning av planerade investeringar. För Uppsala Vatten och Avfall AB innebär Uppsalas kraftiga befolkningsökning krav på ökad kapacitet. Ökade nyinvesteringar för biogasproduktion ökar de finansiella riskerna i verksamheten. Stora krav ställs på effektivisering i verksamheten samtidigt som behoven av tjänsterna ökar.

DELÄGDA BOLAG

Upplands Lokaltrafik AB (29 %)

En ny upphandling av landsbygdstrafiken på en högre kostnadsnivå samt en tillfällig upphandling av övrig trafik medförde att kostnaderna väsentligt översteg budget. De högre kostnaderna täcktes dock via bidrag från Uppsala kommun. Bidraget var budgeterat till 45,6 miljoner kronor men uppgick till 62,7 miljoner kronor. Med detta bidrag kunde bolaget redovisa ett resultat på 0 miljoner kronor.

Vid årsskiftet bildades en ny regional huvudman för kollektivtrafiken i Uppsala län med Landstinget i Uppsala län som huvudman. Som en konsekvens av detta har Uppsala kommun efter årsskiftet sålt sin andel i bolaget till Landstinget i Uppsala län.

Grafiskt Utbildningscenter AB (91 %)

Årets resultat är -8 miljoner kronor, 5 miljoner kronor sämre än de -3 miljoner kronor som redovisades föregående år. Orsaken till det negativa resultatet är ett sjunkande elevantal, vilket innebär att skolan inte används till sin fulla kapacitet. Anpassningar av verksamheten har genomförts med betydande omställningskostnader som följd. Uppsala kommun har under året ökat sin ägarandel i bolaget från 68 procent till 91 procent.

Destination Uppsala AB (60 %)

Bolaget redovisar ett resultat om -0,6 miljoner kronor, 0,3 miljoner kronor sämre än föregående år. Vissa evenemang har inneburit kostnadsökningar som inte kunnat mötas av motsvarande intäktsökningar. Bolaget har under året övertagit ansvaret för vissa verksamheter som tidigare bedrevs i Uppsala kommun.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor	Not	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING BOKSLUT 2011	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING BOKSLUT 2010	KOMMUNEN BUDGET 2011	KOMMUNEN BOKSLUT 2011	KOMMUNEN BOKSLUT 2010
Verksamhetens intäkter *		5 296	3 625	1 640	1 884	1 949
Verksamhetens kostnader		-11 465	-10 881	-9 920	-10 221	-9 778
Av- och nedskrivningar		-688	-661	-387	-370	-356
Verksamhetens nettokostnader	1	**-6 857**	**-7 917**	**-8 667**	**-8 708**	**-8 184**
Skatteintäkter	2	7 718	7 347	7 574	7 718	7 347
Kommunalekonomisk utjämning	2	1 116	1 149	1 135	1 116	1 149
Finansiella intäkter	3	23	16	96	123	96
Finansiella kostnader **	4	-287	-208	-82	-158	-73
Resultat före skatt		**1 714**	**388**	**56**	**92**	**334**
Skatt	5	-21	21			
Extraordinära poster	6	0	-168	30	0	-168
Minoritetsintresse		-7	0			
ÅRETS RESULTAT		**1 687**	**242**	**86**	**92**	**167**
* varav jämförelsestörande poster i form av realisationsvinst och exploateringsverksamhet		1 685	163		31	105
**varav sänkt diskonteringsränta i pensionsskuldberäkningen		-51	0		-51	0

Specificerad resultaträkning för Uppsala kommun

Belopp i miljoner kronor	BOKSLUT 2011	BOKSLUT 2010
INTÄKTER		
Verksamhetens intäkter		
Försäljning	84	118
Taxor och avgifter	381	378
Hyror och arrenden	299	293
Driftbidrag från staten	309	307
Övriga bidrag	365	337
Försäljning av verksamhet/entreprenad	380	378
Realisationsvinster	31	105
Övriga intäkter	34	32
S:a verksamhetens intäkter	**1 884**	**1 949**
Skatteintäkter		
Skatteintäkter	7 718	7 347
Kommunalekonomisk utjämning	1 116	1 149
Summa skatteintäkter	**8 834**	**8 496**
Finansiella intäkter		
Finansiella intäkter	123	96
SUMMA INTÄKTER	**10 841**	**10 541**

	BOKSLUT 2011	BOKSLUT 2010
KOSTNADER		
Verksamhetens kostnader		
Bidrag och transfereringar	745	677
Entreprenader och köp av Verksamhet	2 974	2 618
Personal	3 443	3 381
Personalomkostnad	1 587	1 557
Lokal- och markhyror	674	673
Material	285	277
Realisationsförluster	3	0
Övriga kostnader [1)]	744	758
Avgår interna investeringar	-233	-164
S:a verksamhetens kostnader	**10 221**	**9 778**
Av- och nedskrivningar		
Av- och nedskrivningar	370	356
Finansiella kostnader		
Finansiella kostnader	158	73
SUMMA KOSTNADER	**10 749**	**10 207**
RESULTAT FÖRE EXTRA-ORDINÄRA POSTER	**92**	**334**
Extraordinära kostnader		
Bidrag till statlig infrastruktur	0	168
ÅRETS RESULTAT	**92**	**167**

[1)] Specifikation övriga kostnader		
Inköp av anläggningstillgångar	*83*	*75*
Konsulttjänster	*89*	*72*
Tillfälligt inhyrd personal	*7*	*6*
Hyra/leasing av anläggningstillg.	*77*	*77*
Bränsle, energi	*178*	*178*
Reparation och underhåll	*19*	*17*
Diverse främmande tjänster	*80*	*84*
Tele- och datakommunikation	*54*	*54*
Transporter och resor	*48*	*45*
Övrigt	*109*	*149*
Summa övriga kostnader	***744***	***758***

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING 2011	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING 2010	KOMMUNEN 2011	KOMMUNEN 2010
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	**1 687**	**242**	**92**	**167**
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
- av- och nedskrivningar (+)	688	661	370	356
- realisationsvinster (-) /-förluster (+)	-1 646	-163	-29	-105
- förändrade avsättningar för pensioner och särskild löneskatt	95	47	94	47
- gjorda övriga avsättningar (+)	-24	-3	0	0
- ianspråktagna övriga avsättningar (-)	0		-2	
- övriga ej kassapåverkande poster	-6	171	10	168
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN FÖRE FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL	**794**	**955**	**535**	**633**
Förändring i rörelsekapital				
- ökning (-) /minskning (+) av förråd och varulager	-1	-2	-2	0
- ökning (+) /minskning (-) av exploateringsfastigheter	183	210	183	280
- ökning (-) /minskning (+) av kortfristiga fordringar	-258	94	-281	-80
- ökning (+) /minskning (-) av kortfristiga skulder	309	-245	-165	-298
Förändring i rörelsekapital	**233**	**57**	**-265**	**-98**
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	**1 027**	**1 012**	**270**	**535**
Investeringsverksamheten				
Investeringar i materiella anläggningstillgångar (-)	-3 421	-1 866	-559	-602
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	3 148	444	24	56
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (-)	0	-4	-4	-4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar (+)	0	0	11	0
Erhållna investeringsbidrag (+)	21	28	21	48
Investeringsverksamhetens kassaflöde	**-252**	**-1 398**	**-507**	**-502**
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån (+)	704	1 362	575	619
Amortering av skuld (-)	-1 704	-870	-753	-320
Ökning (+) /minskning (-) av övriga långfristiga skulder	2	-89	-3	3
Ökning (-) /minskning (+) av långfristiga fordringar	12	164	167	-136
Ökning (-) /minskning (+) av lång- och kortfristiga placeringar	-13	-11	-10	-9
Finansieringsverksamhetens kassaflöde	**-999**	**556**	**-24**	**157**
ÅRETS KASSAFLÖDE	**-223**	**170**	**-261**	**190**
Kassa och bank vid årets början	310	139	305	115
Kassa och bank vid årets slut	**87**	**310**	**44**	**305**

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor	NOT	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING 20111231	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING 20101231	KOMMUNEN 20111231	KOMMUNEN 20101231
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	7	15 149	13 005	5 554	5 430
Maskiner och inventarier	8	1 369	1 297	383	362
Summa materiella anläggningstillgångar		**16 518**	**14 301**	**5 937**	**5 792**
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper andelar och bostadsrätter	9	411	398	1 958	1 947
Långfristiga fordringar	10	34	46	2 482	2 648
Summa finansiella anläggningstillgångar		**445**	**444**	**4 440**	**4 595**
Summa anläggningstillgångar		**16 963**	**14 745**	**10 377**	**10 387**
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager		22	22	14	12
Exploateringsfastigheter		164	156	164	156
Kortfristiga fordringar	11	944	686	1 417	1 135
Kassa och bank		87	310	44	305
Summa omsättningstillgångar		**1 217**	**1 174**	**1 640**	**1 608**
SUMMA TILLGÅNGAR		**18 180**	**15 919**	**12 017**	**11 995**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital exkl. årets resultat		5 578	5 337	6 166	5 999
Övrigt		1	-1	-	-
Årets resultat		1 687	242	92	167
Summa eget kapital	12	**7 266**	**5 578**	**6 259**	**6 166**
Minoritetsintresse		**928**	**0**	**-**	**-**
Avsättningar					
Pensioner och särskild löneskatt		578	483	571	477
Uppskjuten skatteskuld		84	18	-	-
Övriga avsättningar		48	54	8	10
Summa avsättningar	13	**711**	**555**	**579**	**487**
Skulder					
Långfristiga skulder					
Obligationslån och skulder till kreditinstitut	14	3 345	3 209	1 790	1 655
Övriga långfristiga skulder	15	485	483	175	178
Summa långfristiga skulder		**3 830**	**3 692**	**1 965**	**1 833**
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga lån	16	2 404	3 541	940	1 250
Exploateringsfastigheter		710	530	710	530
Övriga kortfristiga skulder	17	2 332	2 023	1 564	1 729
Summa kortfristiga skulder		**5 446**	**6 094**	**3 214**	**3 509**
Summa skulder		**9 276**	**9 786**	**5 180**	**5 342**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**18 180**	**15 919**	**12 017**	**11 995**
STÄLLDA PANTER					
Företagsinteckningar					
Fastighetsinteckningar		1 874	2 024		
Summa ställda panter		**1 874**	**2 024**		
ANSVARSFÖRBINDELSER	18	**4 264**	**3 870**	**4 267**	**3 874**
varav					
borgen lämnad av Uppsala kommun för lån inom kommunkoncernen				*29*	*31*
pensionsförpliktelse och löneskatt som ej upptagen som skuld eller avsättning		*4 238*	*3 843*	*4 238*	*3 843*

Noter till Resultat- och balansräkning

Not 1 Verksamhetens nettokostnader

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Verksamhetens intäkter	**5 296**	**3 625**
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsvinster	1 675	93
vinst från exploateringsverksamhet	12	70
Verksamhetens kostnader	**-11 465**	**-10 881**
Varav avsättningar	-156	-43
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsförluster	-41	
Av- och nedskrivningar	**-688**	**-661**
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	**-6 857**	**-7 917**

KOMMUNEN	2011	2010
Nämndernas intäkter	**20 252**	**19 685**
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsvinster	19	35
vinst från exploateringsverksamhet	12	70
Avgår interna transaktioner	-18 368	-17 736
Verksamhetens intäkter enligt resultaträkningen	**1 884**	**1 949**
Nämndernas kostnader	-28 589	-27 514
Varav jämförelsestörande poster		
realisationsförluster	-3	-
Avgår interna transaktioner	18 368	17 736
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	**-10 221**	**-9 778**
Av- och nedskrivningar	**-370**	**-356**
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	**-8 708**	**-8 184**

Not 2 Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

KOMMUNEN Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Egna skatteintäkter		
Allmän kommunalskatt	7 546	7 254
Slutavräkning föregående år	28	5
Preliminär slutavräkning året	144	88
Summa egna skatteintäkter	**7 718**	**7 347**
Kommunalekonomisk utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	983	986
Regleringsbidrag	202	50
Utjämningsbidrag LSS	56	63
Kommunal fastighetsavgift	268	266
Konjunkturstöd	0	190
Summa utjämningsintäkter	**1 509**	**1 555**
Regleringsavgift	0	0
Kostnadsutjämningsavgift	-393	-406
Summa utjämningskostnader	**-393**	**-406**
Summa ekonomisk utjämning	**1 116**	**1 149**
Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	**8 834**	**8 496**
Slutavräkning (kronor/invånare)	*600*	*-1 186*
Preliminär avräkning (kronor/invånare)	*727*	*456*

Not 3 Finansiella intäkter

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Ränteintäkter från värdepapper	10	10
Övriga finansiella intäkter	13	6
SUMMA	**23**	**16**

KOMMUNEN	2011	2010
Finansiella intäkter	320	271
Avgår interna transaktioner	-196	-175
SUMMA	**123**	**96**
Varav intäkter		
värdepapper	10	9
utlåning Uppsala Stadshus AB	39	31
utlåning Uppsala Vatten och Avfall AB	30	23
övrig utlåning	43	34

Not 4 Finansiella kostnader

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Räntekostnader	-288	-211
Räntebidrag	1	4
SUMMA	**-287**	**-208**

KOMMUNEN	2011	2010
Finansiella kostnader	-354	-248
Avgår interna transaktioner	196	175
SUMMA	**-158**	**-73**
Varav kostnader		
ränta lång upplåning	*-75*	*-62*
ränta kort upplåning	*-21*	*-7*
aktiverad ränta på pågående nyanläggningar	*12*	*11*
övriga räntekostnader	*-3*	*-5*
ränta pensionskostnader	*-71*	*-10*
varav sänkt diskonteringsränta i pensionsskuldsberäkningen	*-51*	*0*
Huvudmetoden har tillämpats		

Not 5 Skatt

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Skatt avseende tidigare års verksamhet	-9	-2
Uppskjuten skatt	-11	23
SUMMA	**-20**	**21**

Not 6 Extraordinära poster

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Medfinansiering Citybanan	0	-168

KOMMUNEN	2011	2010
Medfinansiering Citybanan	0	-168

Not 7 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Ingående anskaffningsvärden	19 270	18 683
Årets anskaffningar	2 867	721
Årets försäljningar/utrangeringar	-1 974	-319
Omklassificeringar	610	185
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**20 773**	**19 270**
Ingående avskrivningar	-7 934	-7 685
Årets försäljningar/utrangeringar	514	163
Årets avskrivningar	-435	-421
Omklassificeringar	-100	9
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-7 956**	**-7 934**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-455	-455
Ackumulerade uppskrivningar sålt/utrangerat	-25	-1
Återförd nedskrivning	8	1
Årets nedskrivningar	0	0
Omklassificeringar	-417	1
Utgående ackumulerad nedskrivning	**-890**	**-455**
Ingående uppskrivningar	587	652
Ackumulerade uppskrivningar sålt/utrangerat	0	-2
Årets nedskrivning på uppskrivning	466	0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	-75	-63
Utgående ackumulerad uppskrivning	**977**	**587**
Planenligt restvärde	**12 905**	**11 468**
Pågående nyinvesteringar		
Ingående anskaffningsvärde	1 568	918
Årets anskaffningar	1 400	885
Sålt/utrangerat	-1	-35
Omklassificeringar[1)]	-722	-200
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde[1)]	**2 244**	**1 568**
SUMMA	**15 149**	**13 036**
Specifikation:		
Pågående nyanläggningar[1)]	**2 244**	1 568
Byggnader och mark	**12 905**	11 468
SUMMA	**15 149**	**13 036**

1) Ett av de delägda bolagen i kommunkoncernen har justerat den utgående balansen i bokslut 2010 med 31,7 miljoner kronor avseende pågående nyanläggningar.

KOMMUNEN	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde (exkl pågående investeringar)	7 338	7 105
Årets anskaffningar (exkl pågående invest.)	378	369
Årets försäljningar/utrangeringar	-22	-136
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**7 694**	**7 338**
Ingående avskrivningar	-2 828	-2 734
Årets försäljningar/utrangeringar	3	113
Årets avskrivningar	-218	-207
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-3 043**	**-2 828**
Ingående nedskrivningar	-310	-310
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerad nedskrivning	**-310**	**-310**
Ingående uppskrivningar	634	699
Årets försäljningar/utrangeringar	0	-2
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	-62	-63
Utgående ackumulerad uppskrivning	**571**	**634**
Planenligt restvärde	**4 912**	**4 834**
Pågående nyinvesteringar		
Ingående anskaffningsvärde	596	539
Årets anskaffningar	47	57
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**643**	**596**
SUMMA	**5 554**	**5 430**
Specifikation:		
Markreserv	100	113
Verksamhetsfastigheter	3 369	3 307
Fastigheter för affärsverksamhet	12	8
Hyresfastigheter, industrifastigheter och tomträttsmark	10	9
Gator, vägar och parker	1 412	1 389
Övriga fastigheter	8	7
Pågående nyanläggningar	643	596
SUMMA	**5 554**	**5 430**

Not 7 Mark, byggnader och tekniska anläggningar, fortsättning
(specifikation av kommunens planenliga restvärden per kategori)

Markreserv	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	115	76
Årets anskaffningar	1	54
Årets försäljningar/utrangeringar	-13	-15
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**102**	**115**
Ingående avskrivningar	-2	-1
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	**-2**	**-2**
Ingående uppskrivningar	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	0	0
Utgående ackumulerad uppskrivning	**0**	**0**
Planenligt restvärde	**100**	**113**

Verksamhetsfastigheter	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	5 236	5 079
Årets anskaffningar	272	174
Årets försäljningar/utrangeringar	-6	-17
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**5 502**	**5 236**
Ingående avskrivningar	-2 172	-2 013
Årets försäljningar/utrangeringar	1	9
Årets avskrivningar	-176	-169
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	**-2 347**	**-2 172**
Ingående uppskrivningar	243	275
Årets försäljningar/utrangeringar	0	-2
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	-29	-30
Utgående ackumulerad uppskrivning	**214**	**243**
Planenligt restvärde	**3 369**	**3 307**

Affärsverksamheter	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	13	13
Årets anskaffningar	4	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**17**	**13**
Ingående avskrivningar	-5	-4
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	**-5**	**-5**
Ingående uppskrivningar	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	0	0
Utgående ackumulerad uppskrivning	**0**	**0**
Planenligt restvärde	**12**	**8**

Publika fastigheter	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	1 953	1 915
Årets anskaffningar	98	141
Årets försäljningar/utrangeringar	-2	-104
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**2 049**	**1 953**
Ingående avskrivningar	-951	-1 017
Årets försäljningar/utrangeringar	2	104
Årets avskrivningar	-41	-37
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	**-991**	**-951**
Ingående uppskrivningar	387	420
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	-33	-33
Utgående ackumulerad uppskrivning	**354**	**387**
Planenligt restvärde	**1 412**	**1 389**

Fastigheter för annan verksamhet	2011	2010
(hyresfastigheter, industrifastigheter, tomträttsmark)		
Ingående anskaffningsvärde	11	11
Årets anskaffningar	1	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-1	0
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**12**	**11**
Ingående avskrivningar	-3	-3
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	**-3**	**-3**
Ingående uppskrivningar	2	2
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	0	0
Utgående ackumulerad uppskrivning	**1**	**2**
Planenligt restvärde	**10**	**9**

Övriga fastigheter	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	11	11
Årets anskaffningar	2	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**12**	**11**
Ingående avskrivningar	-5	-5
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	**-5**	**-5**
Ingående uppskrivningar	2	2
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	0	0
Utgående ackumulerad uppskrivning	**2**	**2**
Planenligt restvärde	**8**	**7**

Not 8 Maskiner och inventarier

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	2 469	2 280
Årets anskaffningar	277	273
Årets försäljningar/utrangeringar	-94	-91
Omklassificeringar	0	7
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**2 652**	**2 469**
Ingående avskrivningar	-1 172	-1 087
Årets försäljningar/utrangeringar	79	84
Årets avskrivningar	-184	-171
Omklassificeringar	-7	1
Utgående ackumulerad avskrivning	**-1 284**	**-1 172**
Planenligt restvärde	**1 369**	**1 297**
Specifikation:		
Finansiellt leasade maskiner och inventarier	*726*	*5*
Maskiner och inventarier	*643*	*1 292*
Planenligt restvärde	***1 369***	***1 297***

KOMMUNEN	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	992	888
Årets anskaffningar	114	131
Årets försäljningar/utrangeringar	-43	-27
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**1 063**	**992**
Ingående avskrivningar	-630	-574
Årets försäljningar/utrangeringar	38	24
Årets avskrivningar	-89	-80
Överföringar till/från annat tillgångsslag	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	**-681**	**-630**
Planenligt restvärde	**383**	**362**
Specifikation:		
Finansiellt leasade maskiner och inventarier	*6*	*5*
Maskiner och inventarier	*187*	*195*
Fordon	*40*	*46*
It-utrustning	*122*	*92*
Konst	*27*	*24*
Djur	*0*	*0*
Planenligt restvärde	***383***	***362***

Not 9 Värdepapper, andelar och bostadsrätter

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Bostadsrätter	144	142
Aktier	2	2
Värdepapper	262	252
Övriga andelar	3	0
SUMMA	**411**	**396**

KOMMUNEN Belopp i tusen kronor	ANTAL	NOMINELLT VÄRDE	BOKFÖRT VÄRDE	ÄGAR-ANDEL (%)
Aktier och andelar				
Uppsala Stadshus AB	370 000	1,0	1 545 377	100
Grafiskt Utbildningscenter AB	6 760	0,1	910	91
Destination Uppsala AB	7 500	0,0	370	60
Upplands Lokaltrafik AB	348	2,5	4 147	29
Aktier och andelar i dotterföretag			**1 550 803**	
Svenska Kommunförsäkrings AB	1 524	1,0	1 860	5
Summa aktier och andelar			**1 552 663**	
Obligationer			261 788	
Bostadsrätter			143 953	
Övriga andelar			28	
SUMMA			**1 958 432**	

Not 10 Långfristiga fordringar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Övriga fordringar	34	46
SUMMA	**34**	**46**

KOMMUNEN	2011	2010
Fyrishov AB	0	120
AB Uppsala Kommuns Industrihus	140	340
Uppsala Stadshus AB	995	920
Uppsala Kommuns Fastighets AB	260	260
Uppsala Vatten och Avfall AB	792	844
Gamla Uppsala Buss AB	119	118
Uppsala Konsert och Kongress AB	18	18
Övriga fordringar	170	40
Värdereglering	-12	-12
SUMMA	**2 482**	**2 648**

Not 11 Kortfristiga fordringar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Kundfordringar	239	231
Fordringar på staten	23	37
Fordringar koncernkonto	-	-
Nästa års amorteringar på långfristiga fordringar	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	497	275
Övriga kortfristiga fordringar	186	143
SUMMA	**944**	**686**

KOMMUNEN	2011	2010
Kundfordringar	153	259
Fordringar på staten	60	53
Fordringar koncernkonto	287	288
Nästa års amorteringar på långfristiga fordringar	393	225
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	509	267
Övriga kortfristiga fordringar	16	42
SUMMA	**1 417**	**1 135**

Not 12 Eget kapital

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Ingående balans	5 578	5 337
Nedskrivning av uppskrivning	-	-
Koncernjusteringar/övrigt	1	-1
Årets resultat	1 687	242
SUMMA	**7 266**	**5 578**

KOMMUNEN	2011	2010
Ingående balans	6 166	5 999
	-	-
	-	-
Årets resultat	92	167
SUMMA*	**6 259**	**6 166**
**Varav reserverat för pensioner*		
Ingående balans	*315*	*245*
Årets reservation	*70*	*70*

Not 13 Avsättningar

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Pensioner och särskild löneskatt		
Ingående avsättningar pensioner	483	436
Förändring avsättningar	95	47
Summa pensioner och löneskatt	**578**	**483**
Uppskjuten skatteskuld	**84**	**18**
Övriga avsättningar	**48**	**54**
SUMMA	**711**	**555**

KOMMUNEN	2011	2010
Pensioner och särskild löneskatt		
Ingående avsättningar pensioner	477	430
Pensionsutbetalningar	-39	-36
Nyintjänad pension	97	53
Arbetstagare som pensioneras	19	21
Ränte och basbeloppsuppräkning	19	10
Övrigt	-2	-1
Summa pensioner och löneskatt*	**571**	**477**
Övriga avsättningar	**8**	**10**
SUMMA	**579**	**487**
Aktualiseringsgrad	*94,0%*	*94,0%*
**Varav pensioner exkl garantipension*	*455*	*365*
**Varav garantipensioner*	*18*	*19*
**Varav löneskatt*	*98*	*93*

Not 14 Obligationslån och skulder till kreditinstitut

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Obligationslån	1 140	690
Övriga skulder till kreditinstitut	2 205	2 519
SUMMA	**3 345**	**3 209**

KOMMUNEN	2011	2010
Obligationslån	1140	690
Skulder till kreditinstitut	650	965
SUMMA	**1 790**	**1 655**
Lånens löptider		
andel lån på mellan 1-5 år	94,0%	100,0%
andel lån på mellan 6-10 år	6,0%	
Totalt	**100%**	**100%**
Genomsnittsränta	*3,6%*	*3,6%*

Not 15 Övriga långfristiga skulder

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Checkräkningskrediter	0	3
Förutbetalda anläggningsavgifter VA	229	220
Investeringsfond VA	83	88
Långfristig leasingskuld	5	4
Medfinansiering Citybanan	168	168
SUMMA	**485**	**483**

KOMMUNEN	2011	2010
Checkräkningskrediter (1 650 mnkr)	0	3
Deponerade medel elhandel	3	4
Långfristig leasingskuld	5	4
Medfinansiering Citybanan	168	168
SUMMA	**175**	**178**
Genomsnittsränta checkräkningskrediter	2,0%	0,6%

Not 16 Kortfristiga lån

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Kortfristiga låneskulder till kreditinstitut	2 404	3 541
SUMMA	**2 404**	**3 541**

KOMMUNEN	2011	2010
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	940	1 250
varav nästa års amorteringar	440	250
kortfristig del finansiell leasing	2	2
SUMMA	**940**	**1 250**

Not 17 Övriga kortfristiga skulder

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING Belopp i miljoner kronor	2011	2010
Leverantörsskulder	678	572
Uppl. kostnader och förutbet. intäkter	1 114	1 248
Övriga kortfristiga skulder	539	203
SUMMA	**2 332**	**2 023**

KOMMUNEN	2011	2010
Leverantörsskulder	375	332
Uppl. kostnader och förutbet. intäkter*	807	1 002
Övriga kortfristiga skulder**	382	395
SUMMA	**1 564**	**1 729**
** varav semesterlöneskuld*	*307*	*326*
** varav arbetsgivaravgifter*	*85*	*90*
** varav pensionskostn. individuell del*	*151*	*153*
** varav särskild löneskatt individuell del*	*37*	*37*
** varav övrigt*	*227*	*396*
*** varav personalens källskatt*	*70*	*74*

Not 18 Ansvarsförbindelser

KOMMUNEN Belopp i miljoner kronor	2011 EXTERNT	KONCERN-INTERNT	TOTALT	2010 EXTERNT	KONCERN-INTERNT	TOTALT
SAMMANSTÄLLD REDOVISNING						
Borgensförbindelser			23		26	
Garantiförbindelser			2		2	
Pensionsförpliktelser			4 238		3 843	
Övriga ansvarsförbindelser			0		0	
SUMMA			**4 264**		**3 870**	
Övriga förbindelser						
Visstidspension för förvaltningschefer och kommunalråd			3		3	
Pensionsförpliktelser för bolags styrelse och ledning			1		0	
Avtalat avgångsvederlag för bolags styrelse och ledning			2		2	
KOMMUNEN						
Borgensförbindelser						
Borgen avseende småhus	7		7	8		8
Borgen mot bostadsföretag och flerbostadshus						
Borgen mot kommunala bolag						
Borgen mot föreningar	16		16	17		17
Borgen för pensionsförpliktelser		5	5		5	5
Borgensförbindelser totalt	**23**	**5**	**28**	**25**	**5**	**30**
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse						
Ingående avsättning exkl löneskatt			3 092			3 203
Gamla utbetalningar			-132			-110
Sänkning av diskonteringsränta			298			0
Ränte- och basbeloppsuppräkning			121			42
Övrigt			113			-42
Löneskatt pensionsförpliktelser			746			750
Utgående avsättning			**4 238**			**3 843**
Aktualiseringsgrad 94 %						
Garantiförbindelser			1			1
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER			**4 262**			**3 874**
ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER						
PENSIONSUTFÄSTELSER						
Visstidspension för femton kommunalråd			4			**3**

KAPITALTÄCKNINGSGARANTI
Uppsala kommun förbinder sig genom en kapitaltäckningsgaranti till Uppsala Stadshus AB att täcka eventuella framtida förluster i bolaget. Uppsala Stadshus AB har i sin tur lämnat kapitaltäckningsgaranti till sina dotterbolag.

Tilläggsupplysningar

Leasingavtal

Belopp i miljoner kronor	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING 2011	SAMMANSTÄLLD REDOVISNING 2010	KOMMUNEN 2011	KOMMUNEN 2010
OPERATIONELL LEASING				
Årets leasingavgifter				
Byggnader	276	256	276	256
Fordon	17	15	5	5
Kontorsutrustning inkl datautrustning	13	7	13	6
Övrigt	2	1	1	1
SUMMA	**308**	**279**	**295**	**268**
Framtida leasingavgifter				
inom ett år	337	308	324	294
senare än ett år men inom fem år	697	662	652	619
senare än fem år	850	724	850	724
FINANSIELL LEASING				
Redovisat värde enligt balansräkningen				
Maskiner och inventarier	7	6	7	6
Framtida leasingavgifter				
inom ett år	2	1	2	1
senare än ett år men inom fem år	4	4	4	4
senare än fem år	0	0	0	0

Aktieägartillskott, koncernbidrag och bidrag

Belopp i miljoner kronor	AKTIEÄGARTILLSKOTT Givare	AKTIEÄGARTILLSKOTT Mottagare	KONCERNBIDRAG Givare	KONCERNBIDRAG Mottagare	BIDRAG Givare	BIDRAG Mottagare
Uppsala Kommun					**229**	
Upplands Lokaltrafik AB						63
AB Uppsalabuss						165
Uppsala stadsteater AB						1
SUMMA					**229**	**229**
Uppsala Stadshus AB	**-150**	**0**	**-115**	**167**		
Uppsalahem, koncern	0	114	-114	0		
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	0	0	0	32		
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	0	21	-40	0		
Uppsala Parkerings AB	0	0	0	6		
Gamla Uppsala Buss, koncern	0	0	-20	0		
AB Uppsalabuss	0	0	0	20		
Fyrishov AB	0	1	-1	0		
Uppsala stadsteater AB	0	0	0	58		
Uppsala Konsert och Kongress AB	0	0	0	21		
Uppsala Vatten och Avfall AB	0	14	-14	0		
SUMMA	**-150**	**150**	**-302**	**302**		

Lån och borgen

Belopp i miljoner kronor	LÅN		BORGEN		RÄNTOR	
	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Intäkter	Kostnader
	-2 847		**-6**		**108**	
Uppsala Stadshus AB	0	**995**	0	**0**	0	**-39**
Uppsalahem, koncern	0	0	0	0	0	0
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	0	260	0	0	0	-11
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	0	340	0	6	0	-15
Uppsala Parkerings AB	0	133	0	0	0	-4
AB Uppsalabuss	0	0	0	0	0	0
Gamla Uppsala Buss, koncern	0	137	0	0	0	-4
Fyrishov AB	0	120	0	0	0	-3
Uppsala Konsert och Kongress AB	0	18	0	0	0	-1
Uppsala Vatten och Avfall AB	0	844	0	0	0	-30
Summa	**-2 847**	**2 847**	**-6**	**6**	**108**	**-108**

Investeringsredovisning

Belopp i miljoner kronor	KF BUDGET 2011 [1]	UTFALL 2011
Kommunstyrelsen och uppdragsnämnder		
Kommunstyrelsen	17	8
Barn- och ungdomsnämnden	1	0
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	1	0
Nämnden för vuxna med funktionshinder	1	1
Äldrenämnden	2	6
Fritids- och naturvårdsnämnden	59	24
Kulturnämnden	9	5
Gatu- och trafiknämnden	296	210
varav resecentrum	*0*	*77*
Fastighetsnämnden	568	209
varav Uppsala konsert- och kongress	*5*	*4*
varav utvecklingsinvesteringar/markköp	*40*	*5*
Byggnadsnämnden	2	2
Räddnings- och beredskapsnämnden	7	7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0	0
Överförmyndarnämnden	0	0
SUMMA KOMMUNSTYRELSEN OCH UPPDRAGSNÄMNDER	**962**	**472**
Produktionsnämnd och styrelser		
Styrelsen för vård och bildning	58	43
Produktionsnämnden för självstyrande skolor	10	8
Styrelsen för teknik och service	20	19
SUMMA PRODUKTIONSNÄMND OCH STYRELSER	**88**	**70**
Ofördelat	50	
SUMMA NÄMNDER	**1 100**	**542**
Exploatering		
Inkomster		-306
Utgifter		123
Netto		**-183**

1) Inklusive pågående investeringar från 2010 med 280 miljoner kronor.

Arvoden och löner till förtroendevalda och chefstjänstemän

NÄMND/ROLL		ÅRSARVODE (kronor)	ÅRSLÖN (kronor)
KOMMUNSTYRELSEN			
Ordförande	Gunnar Hedberg (M)	792 000	
1:e vice ordförande	Mohammad Hassan (FP)	497 280	
2:e vice ordförande	Marlene Burwick (S)	672 000	
Stadsdirektör	Kenneth Holmstedt		1 320 000
VALNÄMNDEN			
Ordförande	Key Lundegård (M)	20 160	
Vice ordförande	Anders Eriksson (S)	-	
UPPDRAGSNÄMNDER			
BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN			
Ordförande	Cecilia Forss (M)	174 720	
1:e vice ordförande	Malin Sjöberg Högrell (FP)	94 080	
2:e vice ordförande	Bengt Sandblad (S)	94 080	
Chef kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad*	Carola Helenius-Nilsson		852 600
BYGGNADSNÄMNDEN			
Ordförande	Liv Hahne (M)	134 400	
Vice ordförande	Monica Östman (S)	94 080	
Chef stadsbyggnadskontoret*	Bengt Andrén		886 500
FASTIGHETSNÄMNDEN			
Ordförande	Lars-Gunnar Karlsson (M)	94 080	
Vice ordförande	Stavros Giangozoglu (S)	60 480	
Chef fastighetskontoret	Sven-Gunnar Dahlquist 1/1-30/6		90 000 kr/mån
T.f. chef fastighetskontoret	Helena Lindblad 1/7-31/12		66 800 kr/mån
FRITIDS- OCH NATURVÅRDSNÄMNDEN			
Ordförande	Ali Moulavi (M)	94 080	
1:e vice ordförande	Ola Leife (C)	60 480	
2:e vice ordförande	Rickard Malmström (MP)	60 480	
Chef fritids- och naturkontoret	Lena Lantz		666 000
GATU- OCH TRAFIKNÄMNDEN			
Ordförande	Stefan Hannah (C)	94 080	
1:e vice ordförande	Louise Bill (M)	60 480	
2:e vice ordförande	Johan Lindqvist (MP)	60 480	
Chef gatu- och trafikkontoret	Tom Karlsson		733 200
KULTURNÄMNDEN			
Ordförande	Eva Edwardsson (FP)	60 480	
Vice ordförande	Ulla-Stina Claeson (V)	33 600	
Chef kulturkontoret	Sten Bernhardsson		556 200
Chef Uppsala stadsarkiv	Ingegerd Ström		573 000
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN			
Ordförande	Urban Wästljung (FP)	94 080	
1:e vice ordförande	Andreas Bergman (M)	60 480	
2:e vice ordförande	Göran Ågren (V)	60 480	
Chef för miljökontoret	Helena Lindblad 1/1-30/4		57 950 kr/mån
Tf. chef miljökontoret	Anna Axelsson 1/5-31/12		51 700 kr/mån
NAMNGIVNINGSNÄMNDEN			
Ordförande	Anna-Karin Westerlund (M)	33 600	
Vice ordförande	Jan Ask (S)	20 160	
Chef stadsbyggnadskontoret*	Bengt Andrén		
NÄMNDEN FÖR SERVERINGSILLSTÅND OCH LOTTERIER			
Ordförande	Hans Birger Ekström (M)	33 600	
Vice ordförande	Anja Karinsdotter (V)	20 160	
Chef miljökontoret*	Helena Lindblad		
Tf. chef miljökontoret*	Anna Axelsson 1/5-31/12		

NÄMNDEN FÖR VUXNA MED FUNKTIONSHINDER			
Ordförande	Stig Rådahl (M)	134 400	
1:e vice ordförande	Martin Wisell (KD)	94 080	
2:e vice ordförande	Malena Ranch (MP)	94 080	
Chef äldrekontoret och kontoret för hälsa, vård och omsorg*	Roger Jo Linder		
RÄDDNINGS- OCH BEREDSKAPSNÄMNDEN			
Ordförande	Jan Ulmander (C)	94 080	
Vice ordförande	Patrik Kjellin (S)	60 480	
Brandchef	Anders Ahlström		672 000
SOCIALNÄMNDEN FÖR BARN OCH UNGA			
Ordförande	Anders A Aronsson (FP)	134 400	
Vice ordförande	Lars Persson (S)	94 080	
Chef kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad*	Carola Helenius-Nilsson		
UTBILDNINGS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN			
Ordförande	Mohamad Hassan (FP)	174 720	
1:e vice ordförande	Torbjörn Aronson (KD)	94 080	
2:e vice ordförande	Ulrik Wärnsberg (S)	94 080	
Chef kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad*	Carola Helenius-Nilsson		
ÄLDRENÄMNDEN			
Ordförande	Ebba Busch (KD)	174 720	
1:e vice ordförande	Mats Hansén (M)	94 080	
2:e vice ordförande	Caroline Andersson (S)	94 080	
Chef äldrekontoret och kontoret för hälsa, vård och omsorg*	Roger Jo Linder		744 000
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN			
Ordförande	Lars-Gunnar Eriksson (C)	94 080	
Vice ordförande	Göran Carlsson (S)	60 480	
Chef överförmyndarkontoret	Peter Wråke		544 800
PRODUKTIONSSTYRELSER/-NÄMND			
PRODUKTIONSNÄMNDEN FÖR SJÄLVSTYRANDE KOMMUNALA SKOLOR			
Ordförande	Rigmor Stenmark (C)	33 600	
1:e vice ordförande	Kristin Lilieqvist (MP)	20 160	
STYRELSEN FÖR TEKNIK OCH SERVICE			
Ordförande	Ann-Marie Petersson (M)	94 080	
Vice ordförande	Kerstin Westman (S)	60 480	
Produktionsdirektör teknik och service	Erica Lundgren		724 800
STYRELSEN FÖR VÅRD OCH BILDNING			
Ordförande	Cecilia Hamenius (FP)	174 720	
1:e vice ordförande	Christopher Lagerqvist (M)	94 080	
2:e vice ordförande	Agneta Boström (S)	94 080	
Produktionsdirektör vård och bildning	Ulla Holmgren		944 400

* Flera nämnder inom Uppsala kommun samverkar i gemensamma kontor. Då nämnder betjänas av ett gemensamt kontor redovisas lönen för kontorets chef (nämndernas högste ansvarige tjänsteman) i den nämnd som är arbetsgivarnämnd och bär de direkta lönekostnaderna. Kostnader för medarbetare vid gemensamma kontor fördelas sedan mellan nämnder utifrån de uppdrag kontoret har från respektive nämnd.

Redovisningsprinciper

Kommunens årsredovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och de rekommendationer som utgivits av Rådet för kommunal redovisning. I de fall kommunen avviker från rekommendationerna redogörs detta för nedan.

Verksamhetens intäkter och kostnader
Semesterlöneskuld beräknas individuellt för samtliga personalkategorier.

Exploateringsverksamheten
Ändring av redovisningsprincip
Från och med 2011 bruttoredovisas inkomster och utgifter inom exploateringsverksamheten. För jämförbarhet har föregående år justerats enligt samma princip.

Avslut av större exploateringsprojekt
För större områden där tomtförsäljningar och utbyggnad av anläggningar bedöms pågå under längre tid än sex år görs avgränsningar geografiskt av lämpliga etapper. Avslut av etapper sker successivt. Fördelning av gemensamma kostnader på de olika etapperna utförs. Avslut av etapper görs när huvuddelen av äganderätten till tomtmark övergått till annan och kostnaderna någorlunda säkert kan bedömas. Medel kan avsättas för åtgärder som utförs i senare skede, exempelvis garantiåtaganden.

Avslut av mindre exploateringsprojekt
Projekt som i huvudsak genomförs under längst en period av sex år. Avgränsning görs geografiskt på karta. Avslut görs när huvuddelen av äganderätten övergått till annan och kostnaderna någorlunda säkert kan bedömas. Medel kan avsättas för åtgärder som utförs i senare skede, exempelvis garantiåtaganden.

Avskrivningar
Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter bedömning av tillgångens nyttjandeperiod, vägledning finns i Sveriges kommuner och landstings förslag till avskrivningstider. Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:

Fastigheter	20-50 år
Maskiner och inventarier	3-20 år
Konst	ingen avskrivning

Sammanställd redovisning
Syftet med den sammanställda redovisningen, den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en sammanfattande bild av kommunens totala ekonomiska ställning och åtaganden. Den omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett om den bedrivs i förvaltnings- eller företagsform.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i det förvärvade företaget vid förvärvstidpunkten eliminerats. I redovisningen ingår sålunda endast kapital som intjänats efter förvärvet. Med proportionell konsolidering menas att i den sammanställda redovisningen ingår så stor del av dotterföretagets eller intresseföretagets resultat- och balansräkning som svarar mot kommunens ägarandel.

I den sammanställda redovisningen har konsolideringen skett av boksluten för de civilrättsliga underkoncernerna.

I balansräkning uppdelas de obeskattade reserverna i en del som uppskjuten skatt under avsättningar och i en del under eget kapital.

Från och med 2009 görs en sammanställning på de större kommunala entreprenader, över 1 miljon kronor, som upphandlas av externa bolag
.

Kommunfullmäktiges beslut

Med hänvisning till innehållet i denna årsredovisning föreslår kommunstyrelsen kommunfullmäktige besluta

att godkänna den lämnade årsredovisningen för 2011 och att fastställa resultat- och balansräkning för kommunen och kommunkoncernen 2011, samt,

att reservera 70 miljoner kronor av årets resultat för att möta framtida pensionsutbetalningar.

INSKANNAD UNDERSKRIFT

Fredrik Ahlstedt
Kommunstyrelsens ordförande

INSKANNAD UNDERSKRIFT

Kenneth Holmstedt
Stadsdirektör

INSKANNAD UNDERSKRIFT

Jan Malmberg
Ekonomidirektör

Revisionsberättelse

Revisionsberättelsen distribueras separat till kommunfullmäktige.

Externa utförare inom Uppsala kommuns vård och omsorg

Avtal över 1 miljon kronor

Center för vård och omsorg i Uppsala AB
Almen AB
Attendo Care AB
Björkbackagården AB
Brukarassistans Uppland AB
Carema Orkidén AB
EBK Utbildning AB
Frösunda LSS AB
Förenade Care AB
Hagastiftelsen
Inagården AB
Klingbrogården AB
Olivia Personlig Assistans AB
Opalen Vård AB
Rånäs Rehabiliteringscenter (Aleris AB)
Stiftelsen Göransgården
Söderstöd AB
Österby Boende & Omvårdnadsenhet AB
Aleris Äldreomsorg AB
Studiefrämjandet
Assisticum AB
Victum Utveckling AB
Omsorgshuset I Stockholm AB
Konvaljens hemvård och städ AB
Kosmo AB
Assistansia AB
Avenira Center AB (f.d. TBK Education AB)
Brostugegården AB
Brukarkooperativet JAG
C-Företaget ekonomisk förening
Eken Care AB
Fyrisgården ideell förening
Föreningen Solåkrabyn
Harvik vård AB
K Rehab AB
Knivsta rehab (Aleris AB)
Personlig assistans Omvårdnad i Skönvik AB
Rikskooperativet Blå
SRK Konsultation AB
Särnmark Assistans AB
Sörgårdens utveckling AB
Stiftelsen Andreas Ands minne
Diakonistiftelsen Samariterhemmet
Alba AB
Assistansbolaget i Sverige AB
Mångkulturell hemtjänst i Stockholm AB
Mariatjänst

Ordförklaringar

Aktualiseringsgrad
Den andel av personakterna för anställd medarbetare som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställningar.

Anläggningstillgångar
Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav. Tillgångarna kan vara materiella, till exempel byggnader, eller finansiella, till exempel obligationer.

Ansvarsförbindelse
Åtagande att fullgöra viss ekonomisk förpliktelse, exempelvis pensionsåtagandet.

Avskrivning
Anläggningstillgångens periodiserade kostnad utifrån beräknad livslängd/nyttjandetid.

Avsättningar
Ekonomiska förpliktelser eller åtaganden som är säkra eller sannolika, men ovissa till belopp eller till den tidpunkt de ska infrias, till exempel pensionsförpliktelse.

Balanskravet
I kommunallagen regleras att kommunerna varje år ska ha ekonomi i balans samt vilka åtgärder som ska vidtas vid avvikelse mot detta krav.

Balansräkning
Beskriver kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur detta har anskaffats, det vill säga med främmande (skulder) och med egna (eget kapital) medel.

Eget kapital
Visar den del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Kassaflödesanalys
Visar hur en räkenskapsperiods löpande verksamhet har finansierats samt hur periodens löpande verksamhet och investeringar har inverkat på finansiell verksamhet och likvid ställning.

Kommunbidrag
De ekonomiska ramar som kommunfullmäktige fördelar till uppdragsnämnderna. Huvudsakligen består dessa ramar av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Kortfristiga skulder/fordringar
Lån, skulder och fordringar som förfaller till betalning inom ett år.

Likvida medel/likviditet
Anger vilken betalningsberedskap som finns på kort sikt. Motsvarar kassa och bank.

Långfristiga skulder/fordringar
Skulder och fordringar som förfaller till betalning senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Omsättningstillgångar
Tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk utan löpande byts ut eller förändras.

Periodisering
Fördelning av kostnader och intäkter till den period då resurserna förbrukas eller tillkommer.

Resultaträkning
Sammanställning av årets driftverksamhet (intäkter och kostnader) och hur den genom sitt resultat påverkar eget kapital.

Sammanställd redovisning
Omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett om den bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. I denna årsredovisning avses Uppsala kommun med hel- och delägda aktiebolag.

Soliditet
Andelen tillgångar som finansieras med egna medel (förhållandet mellan eget kapital och total balansomslutning). Soliditet är ett mått på långsiktig betalningsförmåga, där en högre soliditet innebär en lägre finansiell risk.

Verksamhetens nettokostnader
Skillnaden mellan verksamhetens driftkostnader och de intäkter som genereras som följd av genomförd verksamhet, exempelvis vissa statsbidrag, taxor och avgifter från kunder och brukare mm. Verksamhetens nettokostnader finansieras med skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Fem år i sammandrag

	2011	2010	2009	2008	2007
Allmänt					
Antal invånare 31 december	200 001	197 787	194 751	190 668	187 541
Genomsnittlig utdebitering per 100 kr	31,70	31,70	31,70	31,70	31,80
varav kommunens[1]	21,33	21,33	21,33	21,33	21,43
Skattekraft i procent av rikets (inkomstår)[2]	101,84	101,41	101,70	101,70	102,60
Kommunens verksamhet					
Skatteintäkter och statligt utjämningsbidrag, netto (mnkr)	8 834	8 496	8 041	7 877	7 478
Verksamhetens nettokostnader, totalt (mnkr)	8 708	8 184	7 866	7 700	7 402
dito, skattefinansierad verksamhet (mnkr)	8 708	8 184	7 866	7 741	7 479
Verksamhetens nettokostnader i procent av skatteintäkter	98,6	96,3	97,8	97,8	99,0
Finansnetto (mnkr)	-34	24	27	-41	59
Resultat före extraordinära poster (mnkr)	92	334	202	136	135
Årets resultat (mnkr)	92	167	202	136	135
Nettoinvesteringar (mnkr)	542	559	489	724	1 206
Låneskuld, koncernextern räntebärande (mnkr)	2 730	2 906	2 607	3 012	3 090
Låneskuld per invånare, kr	14 530	14 693	13 386	15 797	16 476
Anläggningstillgångar per invånare, kr	51 933	52 515	51 666	54 235	54 236
Soliditet, procent	52	51	52	50	52
Kassalikviditet, procent	45	48	38	34	40
Kommunkoncernens verksamhet					
Verksamhetens nettokostnader, totalt (mnkr)	6 857	7 917	7 614	7 363	7 206
Finansiella intäkter och kostnader netto (mnkr)	-264	-192	-212	-262	-191
Årets resultat (mnkr)	1 687	242	225	250	73
Nettoinvesteringar i anläggningstillgångar (mnkr)	4 435	1 840	1 185	1 263	1 818
Anläggningstillgångar (mnkr)	16 963	14 745	13 904	13 495	13 121
Räntebärande lång- och kortfristiga skulder (mnkr)	5 754	6 758	6 263	6 891	6 460
Soliditet, procent	40	35	35	35	36

Förklaringar

[1] Skattesatsen fastställs varje år av kommunfullmäktige. Den anges som antalet utdebiterade kronor och ören per skattekrona (1 skattekrona motsvarar 100 kronor beskattningsbar inkomst).
[2] Beskattningsbar inkomst dividerat med 100 kallas skatteunderlag. Skatteunderlaget dividerat med folkmängden kallas skattekraft. I beräkningen av skattekraften för 2011 har SKL:s prognos för skatteunderlagets utveckling från december 2011 och kommunens egen prognos använts. Det faktiska utfallet blir känt i december 2012 och kommer att publiceras i årsredovisning 2012.

Nr 68. Detaljplan för kvarteret Seminariet, Uppsala kommun KSN-2009-0448

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta detaljplan för kvarteret Seminariet enligt handlingarna i *ärendet redovisad bilaga 1.*

Anmäls att kommunstyrelsen för egen del den 7 mars 2012 beslutat

> att uppdra till plan- och byggnadsnämnden i samråd med gatu- och samhällsmiljönämnden att utifrån parkprogrammet för Uppsala, strukturprogrammet för Librobäck samt översiktsplanen för Uppsala kommun ta fram ett idéprogram för hur park- och grönstrukturen i den framväxande stadsdelen Librobäck ska utvecklas.

Mohamad Hassan och Cecilia Hamenius (båda FP) reserverar sig enligt *bilaga A* (se bilaga)

Stefan Hanna (C) reserverar sig enligt *bilaga B* (se bilaga)

Maria Gardfjell och Frida Johnsson (båda MP) reserverar sig enligt *bilaga C* (se bilaga).

Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig enligt *bilaga D* (se bilaga).

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande. Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
Plan- och byggnadsnämnden har 26 januari 2012 godkänt förslag till detaljplan för kvarteret seminariet och lämnat över det för antagandeprövning i kommunfullmäktige. Reservation mot beslutet har avgivits av (FP), (C), (V) och (MP). Planläggningen har rönt stort intresse hos medborgarna och länsstyrelsen bedömer att ett genomförande medför påtaglig skada på riksintresset för kultur miljövården. Därmed bedöms plan- och byggnadsnämnden inte ha delegation att själv anta planen.

Kommunstyrelsen behandlade ärendet den 7 mars 2012 och beslutade föreslå kommunfullmäktige anta planen samt fattade för egen del beslut som redovisas ovan.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 26 mars beslutade att återremittera ärendet genom så kallad minoritetsåterrremiss som motiverades:

> Stora delar av kvarteret Seminarieparken utgör riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Detta ställer stora och särskilda krav på en ny detaljplan. Särskilt som länsstyrelsen i samråd avseende såväl behovsbedömning som samrådsförslag framhållit att planförslaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att planförslaget innebär en påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården och har mot den bakgrunden anfört att planen kan komma att prövas enligt 12 kap. 1 och 2 §§ plan – och bygglagen.
>
> Behovet av kvalitativ parkmark ökar i området då utvecklingen av stadsdelen Librobäck utvecklas. Av den befintliga parken förslås i planen en del öppnas upp till en allmän park på cirka 1,5 hektar.

Någon beskrivning i miljökonsekvensbeskrivningen av vilka miljövärden som finns i den existerande parken eller dess betydelse ur ett folkhälsoperspektiv finns inte. Då nuvarande byggförslag innebär en begränsning av det offentli ga rum-met saknar vi klargörande om hur allmänhetens tillgång till parken ska säkras.

Föredragning
Kommunstyrelsens skrivelse till ko mmunfullmäktige med bilagor inklusi ve byggnadsnämndens skrivelse och planförslaget återges här som *bilaga.* Det är kommunstyrelsen som har att avgöra vilken ytterligare beredning som krävs med anledning av en återremiss från fullmäktige. Bedömningen är att planförslaget åter skall underställas kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen vill med anledning av motivering av återremissen här anföra följand e: Grönytans (det är inte en park) existerande miljövärden eller betydelse ur ett folkhälsoperspektiv är mindre intressant eftersom den nu inte sköts eller underhålls för parkändamål utan är privatägd. Allmänhetens tillgång till parken säkras genom tydliga och inbjudande entréer från flera olika håll. Den framväxande stadsdelens sammantagna park- och grönstruktur klargörs i det idéprogram so m kommunstyrelsen beställt.

Bilaga

Detaljplan för kvarteret Sem inariet, Uppsala kommun

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta detaljplan för kva rteret Seminariet enligt handlingarna i *bilaga 1.*

Anmäls att kommunstyrelsen för egen del beslutat

att uppdra till plan- och byggnadsnämnden i samråd med gatu- och sam hällsmiljönämnden att utifrån parkprogrammet fö r Uppsala, strukturpr ogrammet för Librobäck sam t översiktsplanen för Uppsala kommun ta fram ett idé-program för hur park- och grönstrukturen i den framväxande stadsdelen Librobäck ska utvecklas.

Mohamad Hassan och Cecilia Hamenius (båda FP) reserverar sig enligt *bilaga A.*

Stefan Hanna (C) reserverar sig enligt *bilaga B.*

Maria Gardfjell och Frida Johnsson (båda MP) reserverar sig enligt *bilaga C.*

Ilona Szatmari Waldau (V) reserve rar sig enligt *bilaga D.*

Uppsala den 7 mars 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gy llander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria G ardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Christopher Lagerqvist, Andreas Bergman, Simone Falk (alla M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Bengt Westman, Irene Zetterberg, Milischia Rezai (båda S), Rickard Malmström (MP) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
Plan- och b yggnadsnämnden har 26 ja nuari 2012 godkänt förslag till detaljplan för kvarteret seminariet och lämnat över det för antagandeprövning i kommunfullmäktige. Reservation m ot beslutet har avgivits av (FP), (C), (V) och (MP). Pl anläggningen har rönt stort intresse hos m edborgarna och länsstyrelsen bedömer att ett genomförande medför påtaglig skada på riksintresset för kultur miljövården. Därmed bedöms plan- och byggnadsnämnden inte ha delegation att själv anta planen.

Plankarta och illustrationsplan återfinns som sista handlingar i kallelsen.

Föredragning
Planförslaget ger möjliget till drygt tvåhundra nya bostäder i fyra till sju våningar som placeras utmed befintliga gator. I bottenvåningarna ges möjlighet till verksamhetsetablering. I planen avsätts också utrymme för en förskola med cirka åtta barn samt en allmän park på halvannan hektar. Allmänhetens tillgänglighet till parken förstärks genom ett entrétorg. Den före detta folkskoleseminariebyggnadens kulturhistoriska värden säkerställs med skyddsbestämmelser, liksom övrig bevarandevärd bebyggelse.

Kommunstyrelsen yttrade sig under plansamrådet 7 oktober 2009 och föreslog mer allmän omarbetning, med hänvisning till de många synpunkter som inkommit kring hushöjder, exploateringsgrad och skyddet av park miljön. Planförslaget ligger i linje med översiktsplanen.

Antagandehandlingarna består av plankarta med bestämmelser samt plan- och genomförandebeskrivning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, utlåtande och samrådsredogörelse samt den särskilda sammanställning som krävs när miljöbedömning gjorts enligt plan- och bygglagen.

Debatten kring detaljplanen för kvarteret Seminariet har aktualiserat behovet av utvecklade parkområden när staden förtätas. I den framväxande stadsdelen Librobäck finns goda möjligheter att tillgodose behovet av park och natur. Längs Fyrisån och den vackert meandrande Librobäcken som rinner genom området och på Stabby Gärde finns stora grönytor med höga natur- och upplevelsevärden som tillsammans med befintliga parker och naturområden samt den park som tillskapas i kvarteret Seminariet kan tillgängliggöras, utvecklas och knytas samman till ett större sammanhängande park- och naturområde med goda möjligheter till rofylldhet, lek och spontanidrott. Här kan nämnas möjligheten att öppna upp åstråket på den östra sidan vid Fyrishov, möjligheten att skapa ytterligare en broförbindelse över Fyrisån för att knyta an till Tunakolonin och i drottsområdet vid Fyrisfjädern samt möjligheten att utveckla grönstrukturen längs Librobäcken upp till Stabby Gärde. Med ett idéprogram för parkstrukturen i den framväxande stadsdelen Librobäck-Husbyborg skapas en gemensam målbild för de exploatörer som tillsammans med kommunen har att utveckla stadsdelen.

Kommunalekonomiska konsekvenser
Kommunstyrelsens mark- och exploateringsutskott har den 13 februari 2012 godkänt exploateringsavtal som träffats med markägaren. Exploateringen bekostar de investeringar som den ger upphov till.

Bilaga A
FP-reservation

Folkpartiet Liberalerna yrkar avslag på detaljplanen för kv. Seminariet.

Kulturhistoriska värden är omöjliga att återskapa. Inget kan ersätta det som går förlorat om folkskoleseminariet och dess undervisningstomt byggs in bakom en mur av bostadshus.

Planförslaget iakttar inte Plan- och bygglagens bestämmelser att byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stadsbilden och till natur- och kulturvärden på platsen. Planförslaget medför att de historiska samband och de kultur- och naturvärden som finns i kvarteret inte kommer att bevaras och därmed raseras en av tre i Sverige, be-varade seminariemiljöer.

Redan år 2004 föreslog Folkpartiet att kommunen borde förvärva seminariebyggnaden. Då hade hela miljön kunnat bevaras och en stor, allmän park kunnat skapas. Men så blev det inte, bland annat för att S, MP och V som då styrde Uppsala ansåg att kommunen inte skulle förvärva fastigheten.

För en expansiv kommun är det en skyldighet att ta tillvara kulturmiljöerna som en resurs i samhällsutvecklingen och på ett sätt som bevarar och utvecklar deras kvaliteter i ett långsiktigt perspektiv. Förslaget till detaljplan för kv. Seminariet är inte utformat så, att kulturmiljön har setts som en resurs; inte heller tas naturvärdena tillvara. Parkmiljön förändras och den park som anläggs, kommer med största sannolikhet inte att upplevas som allmän stadsbilden i området förändras från att ha varit en kultur-

historiskt unik miljö till att upplevas som likartad inom flera, varandra närliggande, kvarter.

Uppsala har en i många stycken unik karaktär med kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Då nu staden förtätas och förändras, får inte dessa miljöer exploateras på sådant sätt, att de försvinner.

Bilaga B
C-reservation

Centerpartiet yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut (d.v.s. avslag till

att anta detaljplan för kvarteret Seminariet)

Reservation med särskilt yttrande KSN 2009-0448

Centerpartiets uppfattning är att det s trider mot översiktsplan 2010 att b ygga i Sem inarieträdgården.

I det o marbetade förslaget har tillgängligheten till parken förstärkts och h ushöjden sänkts, men Centerpartiet anser inte att detta är tillräckligt.

Översiktsplanens parkstruktur utgår fr ån väl underbyggd vetenskap so m visar på beh ovet av att försörja en stad med olika former av grönska. Uppsala växer och num era väljer allt fler barnfam iljer att bo i centrala lägen med bra pen dlingsmöjligheter. Parkmiljöerna är oe rhört viktiga oaser för människor i staden. Seminarieträdgården är ur ett kulturhistoriskt perspektiv av riksintresse och platser som denna ger Luthagen och Uppsala dess karaktär. Områden av riksintresse för kulturm iljövården ska enligt miljöbalken, 3 kap 6§, skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada ku lturmiljön. Vi anser därför att denna miljö ska hanteras varsamt och att parken behövs so m stadsdelspark när området växer och invå narna blir fl er. Uppsala behöver fler bostäder, men en stad utan m iljöer för rekreation och återhä mtning skapar stress och det är en ytterst tråkig utveckling för folkhälsan.

Seminarieträdgården är en up pvuxen kulturhistoriskt intressant park med ett lugn och avskildhet som borde värnas. Vi vill ha en park för alla Uppsalabor men framförallt behövs det en stadsdelspark för de boende i Uppsalas mest tätbefolkade stadsdel Luthagen.

Stadens identitet bör lägga grunden för val av material och färger i det offentliga ru mmet. En bebyggelse i anslutning till s eminariet bör ha en hög kvalitet som harmoniserar med befintli ga byggnader. Nuvarande planförslag tar inte de ssa hänsyn. Seminariebyggnaderna är byggda i nationalromantisk stil och är helt unika av sitt slag i Uppsala. Attraktiva miljöer skapar bättre helhetsupplevelse av stadsrummet och bidrar även till att det är tilltalande för bes ökare och näringar att etablera i sig i staden.

Vi vill öppna upp Sem inarieträdgården och göra den tillgänglig för alla. Ce nterpartiet vill att den Stadsdelspark som Luthagen behöver ska förläggas till Seminarieträdgården och att parken får fortsätta vara plats för både växtpl anteringar, vila, lek och övrig rekreation.

Bilaga C
MP-reservation

Miljöpartiet reserverar sig till förmån för avslag av detaljplanen.

Miljöpartiet anser att Se minarieparken ska utvecklas som en stadsdelspark för den fra mväxande stadsdelen Librobäck och för Luthagen.

En god sa mhällsplanering och en hå llbar stadsutveckling för Uppsala handlar om att använda områden i staden på bästa sätt för uppsalaborna. Med förslaget till beslut i detta ärende struntar man i de kvaliteter som finns.

Det finns bå de skäl framåt och bakåt i tiden som talar för att parken i kvarteret Seminariet ska bevaras. Kvarteret Seminariet är ett sty cke unik historisk kulturmiljö, det enda i sitt slag i landet. En enig kulturnämnd avvisar förslaget av kulturhist oriska skäl. Byggnadsvårds föreningen har fört upp Seminariet på sin lista öv er hotade m iljöer. Området är st arkt dominerat av Seminariebyggnaden. Den bildar en helhet med rektorsvilla, tjänstebostad och un dervisningspark. Att b ygga sönder helheten skulle göra att en vi ktig del av S veriges kulturarv försvinner. Sem inariets odlingar har en sådan intressant historia oc h skulle ge varje grön

trädgårdsmästare en utmaning att åter skapa den skönhet som tidigare präglade denna park. Genom att utveckla parken istället för att förstöra den kan Destination Uppsala lägga till ännu en intressant målpunkt för alla de botaniskt intresserade internationella turister som gärna besöker Uppsala för Linnéminnena.

Under planprocessen har det visat sig att M, S och KD inte visat något intresse att få till stånd den bästa lösningen för området. I fagert tal har det framhållits att en allmän park blir kvar. Det är inte en korrekt beskrivning. Den anrika seminariemiljön ska muras in bakom en trist dussinarkitektur och på ett effektivt sätt stänga ute all användning av parken utom som innergård, skolgård och förskolegård. Det kan förvis so vara oerhört trevligt för dem som ska bo i de ca 200 lägenheterna, men ännu tristare för de tusentals framtida boende som inte kommer ha en kvalitativ parkyta när Librobäck omvandlas från industriområde till en ny stadsdel med bostäder. En allmän park, ens i mindre format, sparas alltså inte med detta förslag. Detta understryks också av att kommunstyrelsen i samband med att detta ärende framlades till kommunfullmäktige beslutade att tillsätta en utredning var man skulle kunna anlägga en stadsdelspark någon annanstans.

Låt kommunen pröva möjligheten att göra ett markbyte, eller övertyga markägaren om områdets rika potential. Låt entreprenörer utveckla caféverksamhet i någon av villorna. Möjliggör för alla förskolor i närområdet att ha området som en rekreations- och pedagogisk lekyta med ändamålsenliga regnskydd och fikaplatser utplacerade i trädgården. Utveckla stadsodlingen och utnyttja trädgårdens skörd i parkens café. Låt uppsalabor och turister uppleva ett stycke svensk utbildnings- och trädgårdshistoria.

Låt området bli den gröna lunga den har potential att bli!

Bilaga D
V-reservation

Kvarteret Seminariet är en kulturhistoriskt värdefull miljö. Byggnad, park och idrottsplats utgör en helhet som visar hur lärarseminarier för 100 år sedan byggdes och användes. Istället för att bebygga denna mark borde den istället kulturskyddas och upprustas. Kanske kan även de gamla lertäkterna markeras och framhävas.
Hela området runt Seminariet står inför en omvandling där industriområde förvandlas till bostadsområden. I området finns idag ingen bra sammanhållen grönyta förutom kv. Seminariet. Ett bevarande av mindre grönyta längs med Fyrisån eller Librobäcken kan inte ersätta behovet av en större grönyta för rekreation där närboende inte störs.

Den lilla parkyta som blir kvar öppnar huvudsakligen upp sig mot några enstaka radhus och järnvägen, mot övrig större bebyggelse avskärmas parken av byggnader. Mot Ringgatan och kv. Fyrisvallen av de i detaljplanen föreslagna byggnaderna, mot Klockarängen av Seminariet. Eftersom bostadsgårdarna till de föreslagna husen är små riskerar parken att enbart bli en utvidgad bostadsgård, som kommunen tar ansvar för istället för bostadsrättsföreningen.

Uppsala kommun är än så länge en kommun med en vacker stadskärna där bebyggelse, kulturhistoria och parker utgör en bra helhet. Detta förslag förstör denna känsla i Librobäck/Luthagen och visar att majoriteten (i detta fall bestående av M, S och KD) är beredd att offra den blandade miljö som utgör en så viktig del av Uppsalas charm.

Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för avslag på detaljplanen.

Bilaga A

FP-reservation

Folkpartiet Liberalerna yrkar avslag på detaljplanen för kv. Seminariet.

Kulturhistoriska värden är omöjliga att återskapa. Inget kan ersätta det som går förlorat om folkskoleseminariet och dess undervisningstomt byggs in bakom en mur av bostadshus.

Planförslaget iakttar inte Plan- och bygglagens bestämmelser att byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stadsbilden och till natur- och kulturvärden på platsen. Planförslaget medför att de historiska samband och de kultur- och naturvärden som finns i kvarteret inte kommer att bevaras och därmed raseras en av tre i Sverige, bevarade seminariemiljöer.

Redan år 2004 föreslog Folkpartiet att kommunen borde förvärva seminariebyggnaden. Då hade hela miljön kunnat bevaras och en stor, allmän park kunnat skapas. Men så blev det inte, bland annat för att S, MP och V som då styrde Uppsala ansåg att kommunen inte skulle förvärva fastigheten.

För en expansiv kommun är det en skyldighet att ta tillvara kulturmiljöerna som en resurs i samhällsutvecklingen och på ett sätt som bevarar och utvecklar deras kvaliteter i ett långsiktigt perspektiv. Förslaget till detaljplan för kv. Seminariet är inte utformat så, att kulturmiljön har setts som en resurs; inte heller tas naturvärdena tillvara. Parkmiljön förändras och den park som anläggs, kommer med största sannolikhet inte att upplevas som allmän. Stadsbilden i området förändras från att ha varit en kulturhistoriskt unik miljö till att upplevas som likartad inom flera, varandra närliggande, kvarter.

Uppsala har en i många stycken unik karaktär med kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Då nu staden förtätas och förändras, får inte dessa miljöer exploateras på sådant sätt, att de försvinner.

Bilaga B
C-reservation

Centerpartiet yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut (d.v.s. avslag till att anta detaljplan för kvarteret Seminariet)

Reservation med särskilt yttrande KSN 2009-0448

Centerpartiets uppfattning är att det strider mot översiktsplan 2010 att bygga i Seminarieträdgården.

I det omarbetade förslaget har tillgängligheten till parken förstärkts och hushöjden sänkts, men Centerpartiet anser inte att detta är tillräckligt.

Översiktsplanens parkstruktur utgår från väl underbyggd vetenskap som visar på behovet av att försörja en stad med olika former av grönska. Uppsala växer och numera väljer allt fler barnfamiljer att bo i centrala lägen med bra pendlingsmöjligheter. Parkmiljöerna är oerhört viktiga oaser för människor i staden. Seminarieträdgården är ur ett kulturhistoriskt perspektiv av riksintresse och platser som denna ger Luthagen och Uppsala dess karaktär. Områden av riksintresse för kulturmiljövården ska enligt miljöbalken, 3 kap 6§, skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Vi anser därför att denna miljö ska hanteras varsamt och att parken behövs som stadsdelspark när området växer och invånarna blir fler. Uppsala behöver fler bostäder, men en stad utan miljöer för rekreation och återhämtning skapar stress och det är en ytterst tråkig utveckling för folkhälsan.

Seminarieträdgården är en uppvuxen kulturhistorisk intressant park med ett lugn och avskildhet som borde värnas. Vi vill ha en park för alla Uppsalabor men framförallt behövs det en stadsdelspark för de boende i Uppsalas mest tätbefolkade stadsdel Luthagen.

Stadens identitet bör lägga grunden för val av material och färger i det offentliga rummet. En bebyggelse i anslutning till seminariet bör ha en hög kvalitet som harmoniserar med befintliga byggnader. Nuvarande planförslag tar inte dessa hänsyn. Seminariebyggnaderna är byggda i nationalromantisk stil och är helt unika av sitt slag i Uppsala. Attraktiva miljöer skapar bättre helhetsupplevelse av stadsrummet och bidrar även till att det är tilltalande för besökare och näringar att etablera i sig i staden.

Vi vill öppna upp Seminarieträdgården och göra den tillgänglig för alla. Centerpartiet vill att den Stadsdelspark som Luthagen behöver ska förläggas till Seminarieträdgården och att parken får fortsätta vara plats för både växtplanteringar, vila, lek och övrig rekreation.

Bilaga C
MP-reservation

Miljöpartiet reserverar sig till förmån för avslag av detaljplanen.

Miljöpartiet anser att Seminarieparken ska utvecklas som en stadsdelspark för den framväxande stadsdelen Librobäck och för Luthagen.

En god samhällsplanering och en hållbar stadsutveckling för Uppsala handlar om att använda områden i staden på bästa sätt för uppsalaborna. Med förslaget till beslut i detta ärende struntar man i de kvaliteter som finns.

Det finns både skäl framåt och bakåt i tiden som talar för att parken i kvarteret Seminariet ska bevaras. Kvarteret Seminariet är ett stycke unik historisk kulturmiljö, det enda i sitt slag i landet. En enig kulturnämnd avvisar förslaget av kulturhistoriska skäl. Byggnadsvårdsföreningen har fört upp Seminariet på sin lista över hotade miljöer. Området är starkt dominerat av Seminariebyggnaden. Den bildar en helhet med rektorsvilla, tjänstebostad och undervisningspark. Att bygga sönder helheten skulle göra att en viktig del av Sveriges kulturarv försvinner. Seminariets odlingar har en sådan intressant historia och skulle ge varje grön trädgårdsmästare en utmaning att återskapa den skönhet som tidigare präglade denna park. Genom att utveckla parken istället för att förstöra den kan Destination Uppsala lägga till ännu en intressant målpunkt för alla de botaniskt intresserade internationella turister som gärna besöker Uppsala för Linnéminnena.

Under planprocessen har det visat sig att M, S och KD inte visat något intresse att få tillstånd den bästa lösningen för området. I fagert tal har det framhållits att en allmän park blir kvar. Det är inte en korrekt beskrivning. Den anrika seminariemiljön ska muras in bakom en trist dussinarkitektur och på ett effektivt sätt stänga ute all användning av parken utom som innergård, skolgård och förskolegård. Det kan förvisso vara oerhört trevligt för dem som ska bo i de ca 200 lägenheterna, men ännu tristare för de tusentals framtida boende som inte kommer ha en kvalitativ parkyta när Librobäck omvandlas från industriområde till en ny stadsdel med bostäder. En allmän park, ens i mindre format, sparas alltså inte med detta förslag. Detta understryks också av att kommunstyrelsen i samband med att detta ärende framlades till kommunfullmäktige beslutade att tillsätta en utredning var man skulle kunna anlägga en stadsdelspark någon annanstans.

Låt kommunen pröva möjligheten att göra ett markbyte, eller övertyga markägaren om områdets rika potential. Låt entreprenörer utveckla caféverksamhet i nägon av villorna. Möjliggör för alla förskolor i närområdet att ha om rådet som en rekreations- och pedagogisk lekyta med ändamålsenliga regnskydd och fikaplatser utplacerade i trädgården.

Utveckla stadsodlingen och utnyttja trädgårdens skörd i parkens café. Låt uppsalabor och turister uppleva ett stycke svensk utbildnings- och trädgårdshistoria.

Låt området bli den gröna lunga den har potential att bli!

Bilaga D
V-reservation

Kvarteret Seminariet är en kulturhistoriskt värdefull miljö. Byggnad, park och idrottsplats utgör en helhet som visar hur lärarseminarier för 100 år sedan byggdes och användes. Istället för att bebygga denna mark borde den istället kulturskyddas och upprustas. Kanske kan även de gamla lertäkterna markeras och framhävas.

Hela området runt Seminariet står inför en omvandling där industriområde förvandlas till bostadsområden. I området finns idag ingen bra sammanhållen grönyta förutom kv. Seminariet. Ett bevarande av mindre grönyta längs med Fyrisån eller Librobäcken kan inte ersätta behovet av en större grönyta för rekreation där närboende inte störs.

Den lilla parkyta som blir kvar öppnar huvudsakligen upp sig mot några enstaka radhus och järnvägen, mot övrig större bebyggelse avskärmas parken av byggnader. Mot Ringgatan och kv. Fyrisvallen av de i detaljplanen föreslagna byggnaderna, mot Klockarängen av Seminariet. Eftersom bostadsgårdarna till de föreslagna husen är små riskerar parken att enbart bli en utvidgad bostadgård, som kommunen tar ansvar för istället för bostadsrättsföreningen.

Uppsala kommun är än så länge en kommun med en vacker stadskärna där bebyggelse, kulturhistoria och parker utgör en bra helhet. Detta förslag förstör denna känsla i Librobäck/Luthagen och visar att majoriteten (i detta fall bestående av M, S och KD) är beredd att offra den blandade miljö som utgör en så viktig del av Uppsalas charm.

Vänsterpartiet reserverar sig till förmån för avslag på detaljplanen.

BILAGA 1

Uppsala KOMMUN

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

Handläggare
Daniel Bergvin

Datum
2012-01-26
Fd diarienr

Diarienummer
2012/20039
PLA 2007/20014-1

Kommunfullmäktige

Detaljplan för Kv Seminariet

Byggnadsnämnden godkänner i enlighet med bifogade protokoll förslag till Detaljplan för kvarteret Seminariet och överlämnar det härmed till kommunfullmäktige för antagande. Beträffande redovisning av förslaget hänvisas till bilagda planhandlingar bestående av: *Plankarta med bestämmelser samt i särskilda handlingar plan- och genomförandebeskrivning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning och utlåtande.*

Efter samrådet har planförslaget varit utställt för granskning under perioden 2011-10-20 och 2011-11-17. Planförfattarna redogör i ett utlåtande för yttranden som inkommit under utställningstiden.

Exploateringsavtalet skall vara påskrivit innan detaljplanen antas.

Med hänvisning till *planhandlingarna samt samrådsredogörelsen och utlåtandet* föreslår plan- och byggnadsnämnden

att kommunfullmäktige antar förslag till detaljplan för kvarteret Seminariet.

Plan- och byggnadsnämnden

Liv Hahne
ordförande

Ann Lundberg
sekreterare

Postadress: Uppsala kommun, Stadsbyggnadskontoret • 753 75 UPPSALA • Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15
Telefon: +46 18 - 727 00 00 • Fax: +46 18 - 727 46 61 • E-post: stadsbyggnadskontoret@uppsala.se
www.uppsala.se

120111104939267.doc

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2012-01-26

§ 21 Diarienr: 2012/20039-1

Detaljplan för kv. Seminariet

Beslut
Plan- och byggnadsnämnden godkänner förslag till detaljplan och utlåtandet daterat 2012-01-09 för kvarteret Seminariet, Uppsala kommun, samt överlämnar detaljplanen till kommunfullmäktige för antagande.

Reservationer
Robert Damberg, (MP), Kjell Haglund (V), Johan Cejie (C) och Sture Blomgren (FP) reserverar sig skriftligt till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning
Planförslaget syftar till att uppföra bostadsbebyggelse med cirka 220 lägenheter. Befintlig bevarandevärd bebyggelse kommer att säkerställas med skyddsbestämmelser. En förskola för cirka 80 barn samt en allmän park på 1,5 ha kommer att finnas inom planområdet. Bostadsbebyggelsen utgörs av fyra- till sjuvåningars lamellhus placerade utmed de befintliga gatorna och skapar en bullerdämpad park- och gårdssida. I enlighet med översiktsplanen 2010 ger detaljplanen möjlighet till lokaler för verksamheter i bottenvåningarna på de nya bostadshusen. Detta för att skapa stadsstråk där det finns möjlighet att utveckla ett stadsliv.

Öppningarna mellan de nya byggnaderna och ett tydligt entrétorg utmed Fyrisvallsgatan och Ringgatan ökar allmänhetens tillgänglighet till parken. I parkens norra del planeras en spontanidrottsyta i anslutning till förskolan. Ytan kommer förutom av allmänheten att kunna användas av befintliga och planerade skolor/förskolor inom kvarteret för idrottsaktiviteter.

Parkering till de nya bostäderna kommer att ske i garage under bostadsgårdarna och i vissa delar under allmän park. Besöksparkering till verksamheterna kommer att ske med kantstensparkering längs de allmänna gatorna.

Yrkanden
Liv Hahne (M) med instämmande av Monica Östman (S) och Ingemar Virsén (KD) yrkar att detaljplanen godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för antagande.

Robert Damberg (V) med instämmande av Kjell Haglund (V) och Johan Cejie (C) yrkar att planarbetet avbryts.

Sture Blomgren (FP) yrkar avslag på detaljplanen.

Forts.

§ 21 forts. Diarienr: 2012/20039-1

Beslutsgång
Ordföranden ställer yrkandena under proposition och finner att nämnden bifaller Liv Hahnes yrkande.

Omröstning begärs och verkställs:
Ja-röst för Liv Hahnes yrkande.
Nej-röst för Robert Dambergs yrkande.

Ja-röst: Rolf Kroon, (M), Carolina Bringborn (M), Ingemar Virsén (KD), Monica Östman (S), Jimmy Mattsson (S), Peter Burman (S) och Liv Hahne (M).

Nej-röst: Sture Blomgren (FP), Robert Damberg (MP), Kjell Haglund (V) och Johan Cejie (C).

Med sju Ja-röster mot fyra Nej-röster har nämnden beslutat att godkänna detaljplanen för Seminariet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse
Utlåtande
Plan- och genomförandebeskrivning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning
Plankarta
Samrådsredogörelse

Expedieras till
KF
Länsstyrelsen
Akten

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
2012-01-26

Plats och tid	KS-salen, stadshuset, kl 17.30 – 19.15		
Beslutande	Liv Hahne	ordförande	(M)
	Monica Östman	v ordförande	(S)
	Rolf Kroon	ledamot	(M)
	Carolina Bringborn	-”-	(M)
	Sture Blomgren	-”-	(FP)
	Ingemar Virsén	-”-	(KD)
	Jimmy Mattsson	-”-	(S)
	Robert Damberg	-”-	(MP)
	Kjell Haglund	-”-	(V)
Närvarande ersättare	William Högfeldt	ersättare	(M)
	Maria Mattson Mähl	-”-	(FP)
	Johan Cejie	-”- tjänstgör	(C)
	Peter Burman	-”- tjänstgör	(S)
	Helena Olsson	-”-	(S)

Övriga deltagande: Bengt Andrén, direktör, Åsa Nilsson Bjervner, Ulla-Britt Wickström, Lena Lantz, processansvariga, Rein Martinsson, Anna Hellgren, processledare, Anneli Sundin, Brita Christiansen, Ida Larsson, Daniel Bergvin, planarkitekter, Owe Gustafsson, planingenjör, Mari-Louise Persson, energirådgivare.
Tjänstemännen deltar som föredragande i respektive ärenden.

Utses att justera Monica Östman

Justeringens plats och tid Stadsbyggnadskontoret 2012-01-26 Paragraf: 23 omedelbar justering

Ordförande _____
Liv Hahne

Justerare _____
Monica Östman

Sekreterare _____
Ann Lundberg

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag
Omedelbar justering § 23

Organ	Plan- och byggnadsnämnden		
Sammanträdesdatum	2012-01-26		
Datum för anslags uppsättande	2012-01-27	Datum för anslags nedtagande	2012-02-18
Förvaringsplats för protokollet	Kontoret för samhällsutveckling, stadshuset vån 4		

Underskrift _____

Utdragsbestyrkande

PBN 2012-01-26 §21
Bilaga

Plan- och byggnadsnämnden 2012-01-26

RESERVATION

Ärende PL 4 Kv Seminariet

En god samhällsplanering handlar om att använda områden på bästa sätt för medborgarna i Uppsala. Det gör man inte i fallet med kvarteret Seminariet. Miljöpartiet anser att Seminariet ska bli en stadsdelspark för den framväxande stadsdelen Librobäck. Det finns både skäl både framåt och bakåt i tiden för att detta är ett bättre förslag. Seminariet är en unik historisk kulturmiljö som knappt finns kvar i Sverige längre. En enig kulturnämnd har avstyrkt förslaget av kulturhistoriska skäl. Byggnadsvårdsföreningen har fört upp Seminariet på sin lista över hotade miljöer. Området är starkt dominerat av den nationalromantiska byggnaden. Den bildar en helhet med rektorsvilla, tjänstebostad och undervisningspark. Att bygga sönder den helheten skulle göra att en viktig del av vårt kulturarv försvinner, inte bara i Uppsala utan hela Sverige.

Under processen har det tydligt visat sig att det inte finns något intresse av att få till stånd den bästa lösningen för området. Det har osthyvlats någon våning på en del på husen, och några pliktskyldiga planteringar har lagts till för att "markera" vart bostadsrätternas gårdar slutar och vart parken börjar. Grundproblematiken kvarstår. Man kommer att mura in den anrika seminariemiljön med trist dussinarkitektur och på så sätt effektivt stänga ute all annan användning än som innergård och grillplats för de 200 lägenheter som kommer att omringa parken. Oerhört trevligt för de som bor i lägenheterna. Oerhört trist för de tusentals framtida boende som inte kommer att ha tillgång till någon vettig parkyta när Librobäck omvandlas från industri- till bostadsområde.

Ett bättre förfarande vore att kommunen ska tog över området genom ett markbyte. Med några enkla grepp omvandlar och tillgängliggör vi sedan området till en ordentlig stadsdelspark, gärna med någon form av verksamhet såsom café i rektorsvillan eller tjänstebostaden. Låt området bli den gröna lunga den har potential att bli.

Miljöpartiet reserverar sig till förmån för eget yrkande

att avbryta planarbetet

Robert Damberg
Miljöpartiet de gröna

PBN 2012-01-26
§21 Bilaga

PBN 2012-01-26

Ärende PL 4 **Detaljplan för kv. Seminariet**

Reservation

Folkpartiet Liberalerna yrkar avslag på detaljplanen för kv. Seminariet. Plan- och bygglagen stadgar att byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stadsbilden och till natur- och kulturvärden på platsen. Den nu presenterade detaljplanen för kv. Seminariet gör våld på de historiska samband och de kultur- och naturvärden som finns i kvarteret och som Folkpartiet Liberalerna vill bevara. Utmaningen för Uppsala kommun ligger idag i att utnyttja och förvalta kulturmiljöer som en ***resurs*** i samhällsutvecklingen och på ett sätt som bevarar och utvecklar dess kvaliteter i ett långsiktigt perspektiv. Detaljplanen för kv. Seminariet möter denna utmaning på ett felaktigt sätt.

Sture Blomgren (FP)

Ledamot av Plan- och byggnadsnämnden

PBN 2012-01-26 § 21

Bilaga

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun

2012-01-26

CENTERPARTIET

Reservation föredragningslistan PL 4

Detaljplan för kv Seminariet

Centerpartiets uppfattning är att det strider mot översiktsplan 2010 att bygga i Seminarieträdgården.

Översiktsplanens parkstruktur utgår i sin tur från väl underbyggd vetenskap som visar på behovet av att försörja en stad med olika former av grönska. En stadsdelspark på seminarieträdgårdens plats skulle vara mycket bättre för folkhälsa, djur och natur än en mur på sju våningar. Detta har av experter bekräftats vara särskilt relevant för kv Seminariet.

Seminarieanläggningen är också kulturhistoriskt unik och ingår i ett riksintresse. Det är mycket allvarligt att Plan- och Byggnadsnämnden medvetet gör intrång på denna miljö.

Till sist är förslaget helt enkelt arkitektoniskt alldeles för tråkigt för sin unika placering. De varierade volymerna blir istället plottriga och intetsägande. Dessutom blir kommunen ansvarig för att i praktiken sköta en bostadsrättsförenings gård.

Därför reserverar jag mig till förmån för eget yrkande.

Johan Cejie

Centerpartiet

Detaljplan för

Kv. Seminariet

Uppsala kommun

ANTAGANDE

Handläggare: daniel.bergvin@uppsala.se

Telefon: 018-727 45 26

UPPSALA KOMMUN
KONTORET FÖR SAMHÄLLSUTVECKLING
Postadress: 753 75 UPPSALA
Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15

Telefon: vx 018 – 727 00 00
Fax: 018 – 727 46 61
E-post: plan-byggnadsnamnden@uppsala.se
Hemsida: www.uppsala.se

HANDLINGAR

Antagandehandlingar

Planhandling

- Plankarta med bestämmelser
- Plan- och Genomförandebeskrivning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning
- Illustrationsplan
- Samrådsredogörelse
- Utlåtande

Övriga handlingar

Under planarbetet har dessutom följande handlingar upprättats:

- Miljöbedömning steg 1 – behovsbedömning, daterad 2009-05-20
- Fastighetsförteckning*
- Bullerutredning, ÅF-Ingemansson 2011-10-07, rev 2011-12-21
- Miljöteknisk markundersökning, Bjerking 2008-03-28
- Kulturhistorisk utredning, Upplandsmuseet 2008
- Antikvariskt förhandsutlåtande, Nyréns 2008-04-14
- Antikvariskt utlåtande, Nyréns 2009-05-19
- Levande gatustråk, Spacescape 2011-09-23

Läshänvisningar

Plankartan är den handling som är juridiskt bindande och anger vad som t ex ska vara allmän platsmark, kvartersmark, hur bebyggelsen ska regleras mm. Plankartan ligger till grund för kommande bygglovprövning.

Planbeskrivningens syfte är att beskriva områdets förutsättningar och de förändringar som planen innebär. Planbeskrivningen ska vara ett stöd för att kunna tolka plankartan.

Planens genomförandebeskrivning syftar till att säkerställa ett genomförande av detaljplanen. Den tillämpas som stöd vid fastighetsbildning, avtalsskrivning för fördelning av kostnader mellan berörda parter m.m. efter planens antagande.
För beskrivning av planprocessen och var i denna process man befinner sig hänvisas till processpilen på följebrevets baksida.

Medverkande

Detaljplanen har tagits fram av Kontoret för samhällsutveckling i samarbete med andra kommunala förvaltningar och sökanden. Medverkande konsult för detaljplan har varit Tema planavdelning och för miljökonsekvensbeskrivningen Tema planavdelning och Nyréns.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Planförslaget syftar till att uppföra bostadsbebyggelse med cirka 220 lägenheter i kv. Seminariet. Befintlig bebyggelse kommer att få en användning anpassad till dess kulturhistoriska värde. Förskola samt en allmän park ska finnas inom området.

MILJÖBALKEN

Planens förenlighet med översiktsplanen och Miljöbalken (MB) 3, 4 och 5 kap

Detaljplaneförslaget är förenligt med intentionerna i Översiktsplan för Uppsala stad 2010.

Planförslaget bedöms vara i överensstämmelse med miljöbalken 3 kap 1 § avseende markanvändningens lämplighet med hänsyn till beskaffenhet och läge, föreliggande behov och en från allmän synpunkt god hushållning.

Planförslaget berör riksintressen för kulturmiljövård (3:6 MB) samt Dalabanan, som är riksintresse för infrastruktur (3:8 MB). Planen bedöms vara förenlig med järnvägen som riksintresse. Förenligheten med riksintresset för kulturmiljövård behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen sist i planbeskrivningen.

Planförslaget berör inte miljöbalkens kapitel 4, Mälaren med öar och strandområden och planförslaget bedöms därmed vara förenligt med miljöbalkens kapitel 4.

Planförslaget berör inte miljökvalitetsnormerna enligt miljöbalkens kapitel 5 och planförslaget bedöms därmed vara förenligt med miljöbalkens kapitel 5.

Miljökonsekvensbeskrivning

När en ny detaljplan upprättas ska kommunen, enligt 5 kap. 18 § andra stycket Plan- och bygglagen (PBL), genomföra en behovsbedömning där det bedöms om planen kan medföra betydande miljöpåverkan. Behovsbedömningen ska utgå från kriterierna i bilaga 2 och 4, i Förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998: 905). Om planen kan medföra en betydande miljöpåverkan ska den genomgå en miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas enligt bestämmelserna i 6 kap 11-18, 20 § miljöbalken (MB). Miljöbedömningen följer planprocessen från programmet fram till antagandet.

En behovsbedömning är upprättad för Kv. Seminariet. Sammantaget visade bedömningen att ett genomförande av planförslaget kan få negativ påverkan. Denna bedömdes dock ej vara betydande i detta fall. En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och redovisas som en del av denna planbeskrivning.

Länsstyrelsen har i samråd avseende såväl behovsbedömning och samrådsförslag framhållit att de anser att planförslaget kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11 § Miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer i sitt yttrande under utställningen att planförslaget innebär påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården. Länsstyrelsen anser vidare att om det förs vidare till utställning och antagande kan komma att överprövas enligt reglerna i 12 kap 1-2 § plan- och bygglagen.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan 2010 för uppsala stad

Området ligger inom stadsbygd där bebyggelsekompletteringar kan tillkomma.

Östra delen av planområdet ligger i utkanten av, vad som i översiktsplanen utpekas som, ett "större nytt utvecklingsområde" där innerstadens unika positioner för bl.a. stadens identitet, stadslivet och näringslivet ska utvecklas.
Området är avsett för stadsutveckling eller utredning som kan innefatta större förändringar men där fördjupad översiktplan för detta ännu inte tagits fram.
För området finns en rad riktlinjer för omvandling och förändring. Bland annat handlar dessa om att åstadkomma en blandad stad och att verksamheter i bottenplan säkerställs, samt att kulturhistoriska värden beaktas och lyfts fram så att stadens karaktär förstärks.

Fyrisvallsgatan i norr är angiven som "stadsstråk" i översiktplanen. Att planområdet angränsar till ett så kallat stadsstråk innebär i det här fallet att det är ett gatusnitt där det finns möjlighet att utveckla ett stadsliv/innerstadskaraktär med handels- och andra besöksfunktioner längs gatan. Detta genom att t.ex. i bostadshus planera för verksamhetslokaler i bottenvåning mot gata.

I översiktsplanen har en korridor som utgör reservat för dubbelspårsutbyggnad, eller utbyggnad med mötesspår längs med Dalabanan markerats i sydöstra delen av planområdet. Reservatet möjliggör också en planskild sammankoppling med ostkustbanan. I översiktsplanen står att åtgärder som försvårar dubbelspårsutbyggnad, planskild anslutning till Ostkustbanan eller att tågstationer inrättas, ska undvikas.

Parkområdet inom planen är utpekat som område med sociala och/eller ekologiska värden. Seminarieträdgården ska i sina huvuddrag bevaras och/eller utvecklas. Inom grönstrukturen får bebyggelse tillkomma under förutsättning att väsentliga värden för stadens grönstruktur bibehålls eller stärks. För att säkerställa detta bör trädgården planläggas som parkmark.

Planområdet ingår i ett större riksintresseområde för kulturmiljövård C 40 Uppsala stad, som innefattar stora delar av innerstaden. Motiveringen till riksintresset lyder "Centralbyggd av stor betydelse för rikets historia med kontinuitet sedan bronsåldern och med monumentalt och traditionsbärande rikspolitiskt centrum under forn- och medeltid med kultplats, kungsgård och Sveriges första ärkebiskopssäte". Kvarteret Seminariet tillhör den typ av miljöer som i översiktsplanen kallas "institutionsstaden" och är av riksintresse för kulturmiljövården och ska vid komplettering med ny bebyggelse utformas så att området behåller sin karaktär av institutionsmiljö med parkliknande grönytor och rikligt med uppvuxna träd.

På grund av närheten till Fyrisån finns, enligt översiktsplanen, en viss sannolikhet för översvämning inom planområdet. För bebyggelse som planeras inom riskområdet måste, enligt översiktsplanen, särskilda åtgärder vidtas för att hantera och minimera eventuella konsekvenser av översvämning.

Detaljplaneförslaget är förenligt med intentionerna i Översiktsplan för Uppsala stad 2010.

Strukturprogram för Librobäck

I strukturprogrammet föreslås att befintliga byggnader inom kv. Seminariet ges en flexibel användning för bostäder, kontor, förskola/skola eller annan offentlig verksamhet. Komplettering med bostäder bör kunna ske. Kvarterets omvandlig ska kunna ske med hänsyn till bebyggelsens och parkmiljöns kulturhistoriska värden. Delar av seminariets trädgård/park föreslås bli allmän kvarterspark. Seminariegatan föreslås få ny sträckning

den" och är därför av riksintresse för kulturmiljövården. Dessa miljöer speglar viktiga skeden i den historiska och kulturhistoriska utvecklingen på såväl nationell som regional nivå. Institutionsområden har ofta karaktärsskapande byggnader och en vacker parkmiljö med ett värdefullt inslag av stora lövträd. När "institutionsstaden" kompletteras med ny bebyggelse, ska den utformas så att området behåller sin karaktär av institutionsmiljö med parkliknande grönytor och rikligt med uppvuxna träd.

Då Seminariebyggnaden är att betrakta som särskilt värdefull från kulturhistorisk synpunkt omfattas den av 3 kap. 12 § plan– och bygglagen (PBL 3:12) där krav ställs på att byggnaden inte får förvanskas. I övrigt gäller varsamhetskrav enligt PBL 3:10 och särskilda krav vid underhåll enligt PBL 3:13.

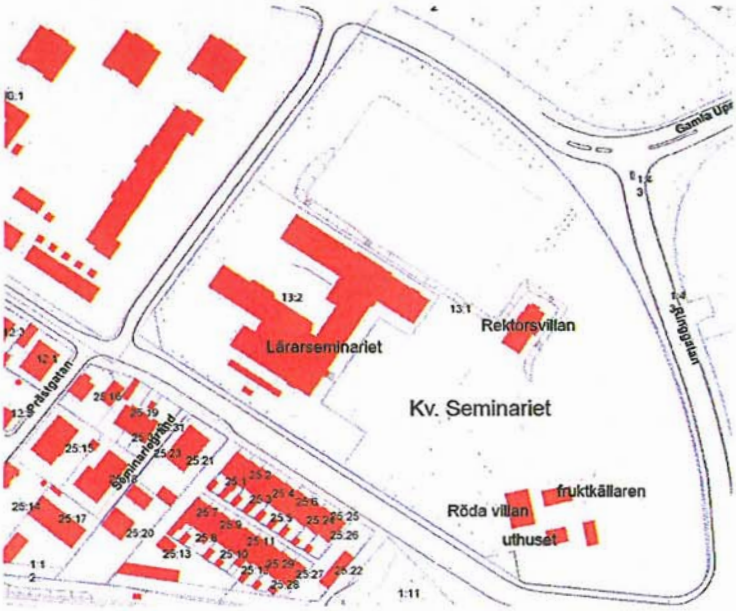

Översikt av befintliga byggnader i kv. Seminariet.

Kulturhistoriska värden

Det kulturhistoriska skyddet förstärks och de stora värdena i seminarieträdgården tas till vara:

- De befintliga byggnaderna bevaras och skyddas genom q-märkning.
- Den stora seminariebyggnaden står även fortsättningsvis fritt och välexponerat. Parkeringsytan framför byggnaden tas bort och den friställda marken ingår i den nya parken.
- Seminariebyggnadens exponering mot Gamla Uppsalagatan säkras genom att ett torg anläggs mellan byggnaden och gatan.
- Stora delar av seminariets gamla trädgård bevaras, merparten av de mest karaktärsfulla träden behålls och bildar stommen i den nya parken.

Lärarseminariet

Byggnaden vilar på en grovhuggen granitsockel, har fasader av tegel i en rödbrun kulör och ett brant sadeltak med enkupigt lertegel. Fasaderna uppvisar en rad mönstermurade detaljer som tillsammans med de småspröjsade fönstren för tankarna till medeltida formspråk.

Byggnaden som helhet är ett utsökt exempel på den nationalromantiska stil som var rådande i landet under 1900-talets tidiga decennier. Byggnadens vindsvåning har senare byggts om och inretts varvid nya enluftsfönster har tagits upp i takfallet. En tillbyggnad i fem våningar har gjorts på byggnadens nordvästra sida 1994. Mellan tillbyggnaden

och den befintliga sydvästra flygeln är en tre våningar hög ljusgård uppförd. Tillbyggnaden är uppförd i en brunrosa slätputs med gröna fönsterbågar. Huvudbyggnadens nockhöjd är ca +35, 2 meter respektive ca +29, 4 meter över nollplanet.

Lärarseminariets nordöstra fasad. (foto: Hanna Schill, byggnadsantikvarie)

Q, q_1 Lärarseminariets ursprungliga utformning och fasadmaterial ska bevaras. Ändringar av fasaden får inte inverka negativt på byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Förslag till förändring ska utformas i samråd med antikvarisk expertis.

Interiör
Byggnadens ursprungliga interiör bör bevaras. Av särskilt intresse är vestibul och trapphus. Ändringar av interiören får inte inverka negativt på byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Förslag till förändring ska utformas i samråd med antikvarisk expertis.

Byggnaden får inte rivas. Den tillbyggda flygeln och ljusgården som inte är ursprunglig är undantaget från rivningsförbudet.

Byggnaden föreslås få en användning anpassad till bebyggelsens kulturvärden, såsom bostäder, skola eller kontor. I seminariebyggnaden finns idag bland annat Uppsala Musikklasser, en privat förskola, Folktandvård, Uppsala kommun Vård och omsorg, Evangeliska fosterlandsstiftelsen och olika kontorslokaler.

Lärarseminariets nordvästra fasad med tillbyggnaden från 1994 till höger (foto: Lennart Engström, Upplandsmuseet).

Lärarseminariets entrésida (foto: Tema).

Rektorsvillan

Byggnaden speglar arkitektoniskt en övergång från nationalromantikens stilideal till 1920-talets mer klassiserande epok. Villan är uppförd på en hög stenfot, har panelfasad, småspröjsade fönster med vitmålade bågar och ett brant valmat tak med en täckning av enkupigt lertegel. Taket har en nockhöjdsnivå på +23, 7 meter. På långsidan mot nordväst finns ett markerat entréparti med profilerade omfattningar.

Q, q_2
n_1

Byggnadens ursprungliga utformning och fasadmaterial ska bevaras. Ändringar av fasaden får inte inverka negativt på byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Förslag till förändring ska utformas i samråd med antikvarisk expertis. Infarten till rektorsvillan får inte inhägnas, detta för att möjliggöra passage för allmänheten i parken.

Interiör

Byggnaden har invändigt bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär. Den ursprungliga planlösningen har till stora delar bevarats, likaså fast inredning som dörrar med fyllningar och originaltrycken, foder, listverk och skåpinredning. Exempel på den ursprungliga, fasta inredningen ses i trapphallens räcken, serveringsgångens skåpinredningar, kökets arbetsbänk i marmor m.m.

Byggnadens ursprungliga interiör bör bevaras. Vid eventuella ändringar ska de arkitektoniska och kulturhistoriska värdena beaktas. Byggnaden föreslås få en användning anpassad till bebyggelsens kulturvärden, där till exempel café eller annat bostadskomplement kan bli aktuellt. Byggnaden får inte rivas.

Rektorsvillan (foto: Hanna Schill, byggnadsantikvarie)

Röda villan/Vaktmästarbostaden

Byggnaden är utförd i en renodlad nationalromantisk stil. Den är uppförd på en hög stenfot i tuktad granit, med faluröd locklistpanel. Alla snickerier är vitmålade. Det branta, valmade taket är täckt med enkupigt lertegel. Takfoten är profilerad. Fönstren är småspröjsade. Tacknocken ligger på nivån ca +20, 7 meter över nollnivån. Marknivån runt huset ligger på ca +9, 5 meter över nollnivån.

Röda villan/vaktmästarbostaden (foto: Hanna Schill, byggnadsantikvarie).

Q, q_3 Den asymmetriskt placerade entrén förstärker det nationalromaniska uttrycket. Byggnadens ursprungliga utformning och fasadmaterial ska bevaras. Ändringar av fasaden får inte inverka negativt på byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Förslag till förändring ska utformas i samråd med antikvarisk expertis.

Interiör

Byggnadens ursprungliga interiör bör bevaras. Vid eventuella ändringar ska de arkitektoniska och kulturhistoriska värdena beaktas. Byggnaden föreslås få en användning anpassad till bebyggelsens kulturvärden. Byggnaden får inte rivas.

Uthus/tvättstuga/vedbod

Byggnaden är utförd i en renodlad nationalromantisk stil. Typiska drag är den tuktade stensockeln, den faluröda, liggande panelen, de småspröjsade fönstren och det branta taket täckt med enkupigt lertegel. Den höga skorstenen med sitt profilerade krön förstärker uttrycket. Nockhöjd bedöms ligga på ca +15, 5 meter över nollnivån.

Uthuset (foto: Hanna Schill, byggnadsantikvarie)

Q, q_4 Byggnaden får inte rivas. Byggnadens ursprungliga utformning och fasadmaterial ska bevaras. Ändringar av fasaden får inte inverka negativt på byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Förslag till förändring ska utformas i samråd med antikvarisk expertis.

Interiör
Vid eventuella ändringar ska de arkitektoniska och kulturhistoriska värdena beaktas.

Den befintliga byggnaden ges i planen en möjlighet att byggas ut. Byggrätten är ca 70 kvm i bottenplan. Byggnaden får vara 15,5 m över nollplan hög lika den befintliga byggnaden.

Fruktkällaren (foto: Hanna Schill, byggnadsantikvarie)

Fruktkällare
Byggnaden är i en våning och har väggar av tuktad grråsten och täcks av ett pyramidtak med enkupigt lertegel.

Q, q_5 Byggnaden får inte rivas.

Föreslagen bebyggelse

Bostäder/verksamheter

IV-VII Bostäder föreslås utmed omkringliggande gator så att två bostadskvarter skapas. Bostadsbebyggelsen utgörs av fyra till sju våningars lamellhus.

v_1 Indragen takvåning får finnas på markerade platser utöver angivet våningsantal, dock inte på husets fulla längd. Syftet är att husets höjd ska variera längs gatan. Indraget ska vara minst 2.5 m från fasadliv mot gård och minst 1 m från fasadliv mot gata/torg/allmän park, undantag får göras för del ovan trapphus. På de indragna delarna får inte inglasade uterum uppföras.

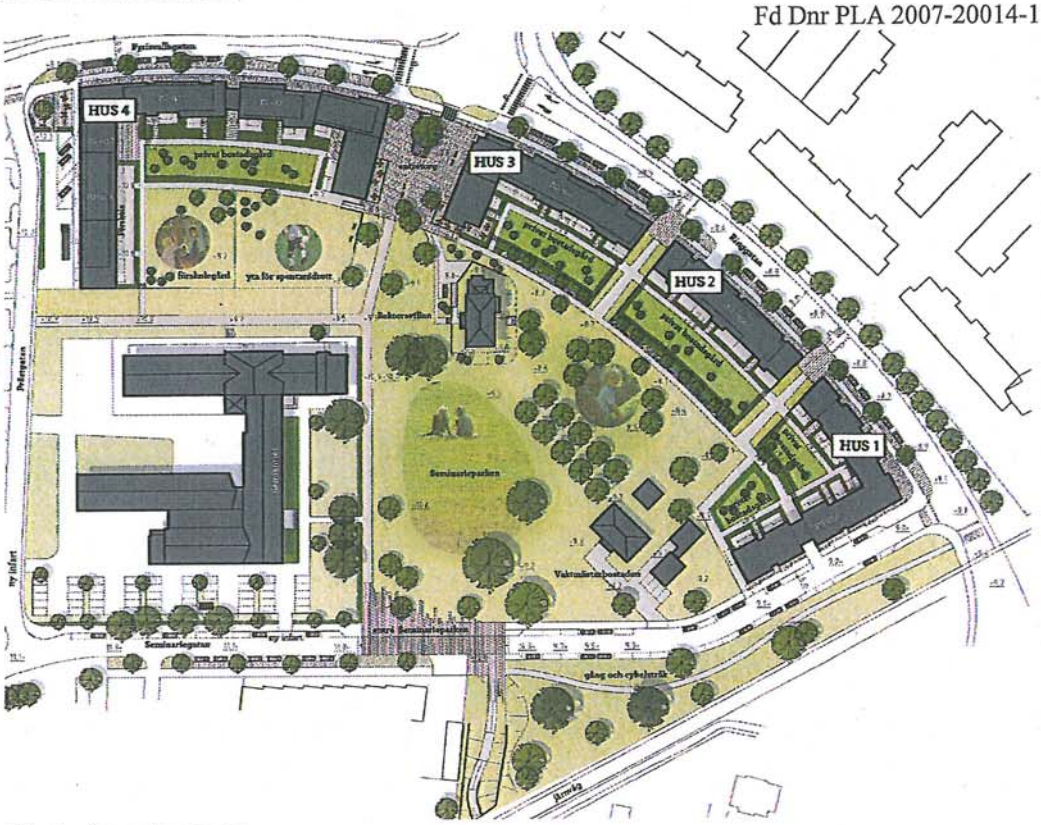

Illustrationsplan, tema

BC_2

I enlighet med översiktsplanen 2010 ger detaljplanen möjlighet till lokaler för icke störande verksamheter i bottenvåningarna på de nya bostadshusen. Detta för att skapa stadsstråk där det finns möjlighet att utveckla ett stadsliv/innerstadskaraktär med handels- och andra besöksfunktioner längs gatan. En fördjupad analys av var man ska placera framtida verksamheter har gjorts *(Levande gatustråk, 2011-09-23)*. Resultatet visar att Ringgatan och Fyrisvallsgatan har den största potentialen för verksamheter. Varav krav på verksamheter i bottenvåningar finns i detaljplanen.

BC_2-Bostäder, i bottenvåningen mot Ringgatan/Fyrisvallsgatan och torget ska till minst 50 % av fasadlängden utformas med lokaler för centrumändamål.
Lokaler i bottenvåningar ska utformas med en våningshöjd på minst 3,5 meter (plats för ventilation) och färdigt golv skall ansluta till marknivå för allmän plats. Lokalerna skall företrädesvis placeras i husens hörn vid de allmänna öppningarna in i parken och vid torget.

BC_1

Byggnader som vetter mot Seminariegatan får inrymma lokaler för centrumändamål i bottenvåningen.

Kvartersparken med föreslagen bebyggelse längs kanten, modell NCC

Gestaltningsprinciper:

De övergripande gestaltningsprinciperna är att förstärka stadsmässigheten i området och sambandet med den omgivande staden. Skapa en stor och väl sammanhållen offentlig park i kvarterets centrala del, som attraherar alla åldrar och erbjuder möjligheter till många slags aktiviteter. Ge de nya byggnaderna en välavvägd och behaglig skala med stor inbördes variation i form, kulör och karaktär. Tillvarata kvarterets stora värden i avseende på dess kulturhistoria, arkitektur och växtlighet samt skapa en harmonisk helhet mellan det nya och det gamla.

Byggnaderna ska utformas enligt nedan:

- De enskilda byggnaderna skall ges en individuell karaktär genom variation av arkitektoniska formelement, materialval, detaljer och kulörer.
- Vertikaliteten i byggnadernas uttryck skall betonas. En likvärdig rytm längs hela fasadsträckan mot gatorna eftersträvas.
- Varje trapphus och entré bör ha en egen identitet och alltså ges individuella särdrag.
- Varje gård bör uppvisa en variation i höjd. Indragna takvåningar kan också användas för att variera volymerna i vissa delar.
- Fasadmaterialen skall varieras. Puts, tegel, trä och olika typer av skivmaterial är tänkbara material.
- Fasaderna skall ha en rik och varierad färgsättning. Samtidigt skall färgsättningen vara sammanhållen, vitt och grått skall inte dominera.
- Fasaderna mot gatan skall vara levande med inslag av verksamhetslokaler och entréer i bottenplanet. På de övre våningsplanen skall de boende kunna bli synliga i burspråk och på balkonger och takterrasser.
- Fasaderna mot parken skall spegla fasaduppdelningen mot gatan, även om detaljutformningen kan avvika. Grundtanken är att skapa enheter som visuellt kan tolkas som enskilda byggnader.
- Gårdsfasaderna är också de en del av det offentliga livet, eftersom de är vända mot den offentliga stadsparken. På dem kan man därför ställa samma krav på kvalitet, variationsrikedom, färgsättning och detaljutförande som för gatufasaderna.

Vertikalitet betonas i fasadkompositionen, modell NCC

Kv. Seminariet sett från Gamla Uppsalagatan, modell NCC

Stadsmässighet mot gata

v_2 Huvudentréer ska placeras mot allmän gata, torg och gemensamhetsanläggning för att skapa en levande gata. Med gemensamhetsanläggning menas i detta fall angöring/parkering vid förskolan längs Prästgatan, hus 4.

e_1 Byggnaderna möter gatan med väl utformade, genomgående bostadsentréer och portiker, karaktärsfulla burspråk och franska balkonger.

Balkonger, burspråk och entréer får kraga ut över byggrättslinjen med en frihöjd på 3.5 meter från marknivån. Balkonger får kraga ut 1.5 meter över allmän gata/torg, mot Seminariegatan får balkongerna kraga ut 2 meter. Burspråk får kraga ut 2.5 meter över allmän gata/ torg.

PARK (BC_2) Öppningarna mellan byggnaderna mot Ringgatan ligger på parkmark för att öka tillgängligheten för allmänheten till parken. Under marken tillåts parkeringsgarage i en våning.

BCS (BC_2)

BCS förskola

Förskola

I de två nedersta våningarna i den tillkommande byggnaden som vetter mot Prästgatan får skola/förskola inrymmas. Om kommunen väljer att inte utnyttja denna möjlighet ska det vara lokaler för centrumändamål i bottenvåning.

g

På innergården avsetts mark om cirka 1150 m^2 för förskolegård. Färdig golvhöjd i bottenvåningen skall ansluta till marknivå för förskolegård.

Förskolan kan genom tredimensionell fastighetsbildning bli en egen fastighet. Förskolegården kommer att ingå i förskolans fastighet. Passagen mellan gården och förskolans förgårdsmark ska vara tillgänglig för de boende som en gångpassage till parken. En gemensamhetsanläggning föreslås upprättas för passagen.

Parkering (gemensamhetsanläggning) tillhörande förskoleverksamheten samt in- och urlastning för varutransporter ryms inom kvartersmark väster om byggnaden mot Prästgatan. Förskolan angörs från Prästgatan.

Mark och vegetation

Tomten är till största delen plan. En slänt löper längs med seminariebyggnadens nordöstra sida mot bollplanen och skiljer den från seminarieträdgården. Marken ligger mellan cirka +8, 5 till +10, 5 meter. Fyrisvallsgatan och Prästgatan kantas av tidstypisk men delvis förvuxen granplantering och lövträd. Som kommer att få ge plats åt ny bebygelse. En trädallé kommer i stället att planteras längs med Fyrisvallsgatan och vidare längs med Ringgatan. Befintliga träd i seminarieträdgården har inventerats och de som bedömts som värdefulla från olika aspekter har markerats på ritningen nedan.

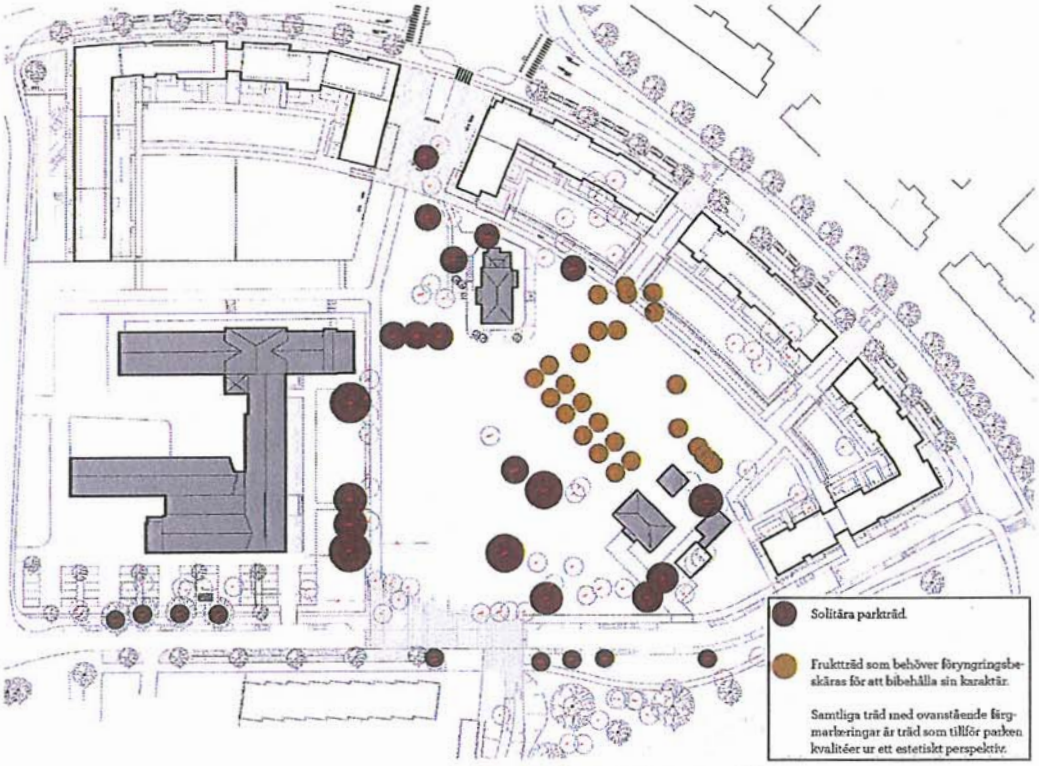

Inventering av träd som tillför parken kvalitéer ur ett estetiskt perspektiv, gjord av Tema landskapsarkitekter

Planterbart bjälklag

De planerade bostadsgårdarna kommer att utgöras av planterbart bjälklag (med källargarage under). För att kunna anlägga park, bostadsgårdar och förskolegård ovan garaget ska jorddjupet vara minst 0,8 meter. Detta kommer att styras i den tredimensionella fastighetsbildningen som kommer att ske.

Översvämningsrisk

Fyrisåns 100-års flöde är +8, 3 meter (höjdsystem RH2000) och det högsta flödet är +9, 6 meter. Ny bebyggelse inom området föreslås ligga på en nivå på +9, 7 meter för färdigt golv. El-anläggningar som kan ta skada av översvämning ska förläggas minst +9, 7 meter över nollplanet eller i vattensäkert rum.

Geoteknik

En geoteknisk och miljöteknisk markundersökning har utförts (Bjerking AB, 2008-03-28). Utredningen visar att närmast lärarhögskolan utgörs undergrunden av fastmark i form av morän och berg. I övriga delar av området består undergrunden av lera. För tyngre byggnader bedöms sättningarna bli oacceptabelt stora vid grundläggning direkt i mark. För denna typ av byggnader föreslås grundläggning ske med stödpålar. För lättare byggnader (byggnader i 1-2 plan, soprum, cykelförråd etc.) kan grundläggning normalt ske direkt i mark. Om stora uppfyllnader planeras rekommenderas lättfyllning för att minska belastningsökningen på leran. Kompletterande undersökningar erfordras vid projektering.

Fyllnads- eller avjämningsmassor som kan försämra grundvattenkvaliteten eller försvåra den naturliga grundvattenbildningen får inte läggas inom området.

Markföroreningar

Föroreningshalterna inom området bedöms som låga. Dock bör kontroll göras av bortschaktade och kvarlämnade massor med anledning av att förhöjda halter av PAH har påträffats i en borrpunkt. Man ska alltid vid schaktarbeten vara uppmärksam på om någon förorening som inte hittats i tidigare undersökningar påträffas. Schaktarbete i förorenad jord är anmälningspliktigt. Anmälan görs till miljökontoret i Uppsala i god tid innan påbörjat schaktarbete.

Radon

De utförda mätningarna visar att marken inom undersökningsområdet innehåller normala till höga radonhalter. Med hänsyn till att marken inom större delen av området utgörs av ett mindre mäktigt fyllningslager ovan tät lera och grundläggning sannolikt sker med pålar samt hel fribärande platta av betong, bedöms täthet mot mark, d.v.s. täta genomföringar vara tillräckligt som åtgärd ur radonsynpunkt.

Parker och friytor

Tillgången till lekytor och parker är god med avseende på planområdets relativt centrala läge. Klockarparken och Seminarieparken är de två större parkerna i närområdet. Seminarieparken ligger idag på kvartersmark och har använts av institutionen för lärarutbildning. En stor del av trädgården föreslås öppnas upp till en allmän park på cirka 1,5 ha.

En öppen offentlig park för vistelse och aktivitet.

TORG (BC_2)

Ett tydligt samlande entrétorg öppnar kvarteret mot nordöst och blir en knutpunkt för rörelser och aktiviteter i kvarteret och parken. Under torget får en passage för trafik mellan parkeringsgaragen anordnas i ett plan under mark genom tredimensionell fastighetsbildning.

PARK plank

En grön entréplats i anslutning till Seminariegatan blir kvarterets och parkens nya huvudentré från sydväst. Befintligt gång- och cykelstråk genom parken förtydligas och blir en starkare länk för rörelser genom den planerade parken.
Gång- och cykelstråk skapas mellan byggnaderna längs Ringgatan, vilka är direkt anslutna till motsvarande öppningar i bostadsområdet i Fyrisvallen. Den som önskar kan

röra sig utan hinder mellan Fyrisån och den nya parken i seminariekvarteret och därtill alltid ha visuell kontakt mellan dessa platser.
Seminarieträdgårdens befintliga ädellövträd kan till stor del bevaras och lyfts fram som solitärer i den planerade parken. Nytt växtmaterial kan komplettera och förstärker det befintliga växtmaterialet.
De privata bostadsgårdarna ska tydligt avgränsas från de offentliga ytorna.
Bullerplank får uppföras på parkmark längs järnvägen.

PARK (BC_2)

I parkens norra del i anslutning till förskolan planeras en yta för spontanidrott. Ytan kan också användas för skolans aktiviteter.
Under ytan för spontanidrott får ett parkeringsgarage anordnas i ett plan under mark genom tredimensionell fastighetsbildning.

Naturmiljö

Fyrisån och Librobäcken är en viktig del av naturmiljön i närområdet. Närmaste skogsparti finns vid Stabby backe ca en kilometer från området.

Trafik och tillgänglighet

Gatunät

GATA

Ringgatan och Fyrisvallsgatan är gator med stor andel genomfartstrafik. Angöring till den nya bebyggelsens garage sker på kvartersmark från Ringgatan via hus 2 samt från Seminariegatan via hus 1.

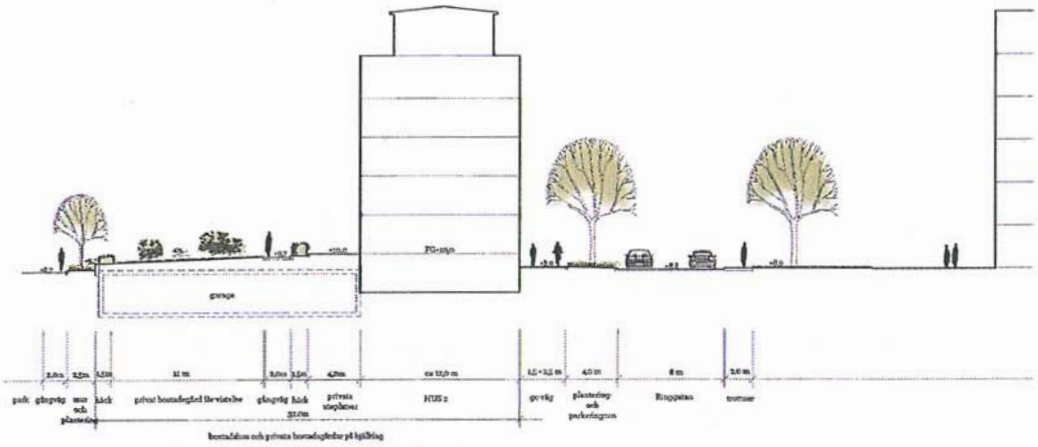

Sektion genom Ringgatan, illustration tema

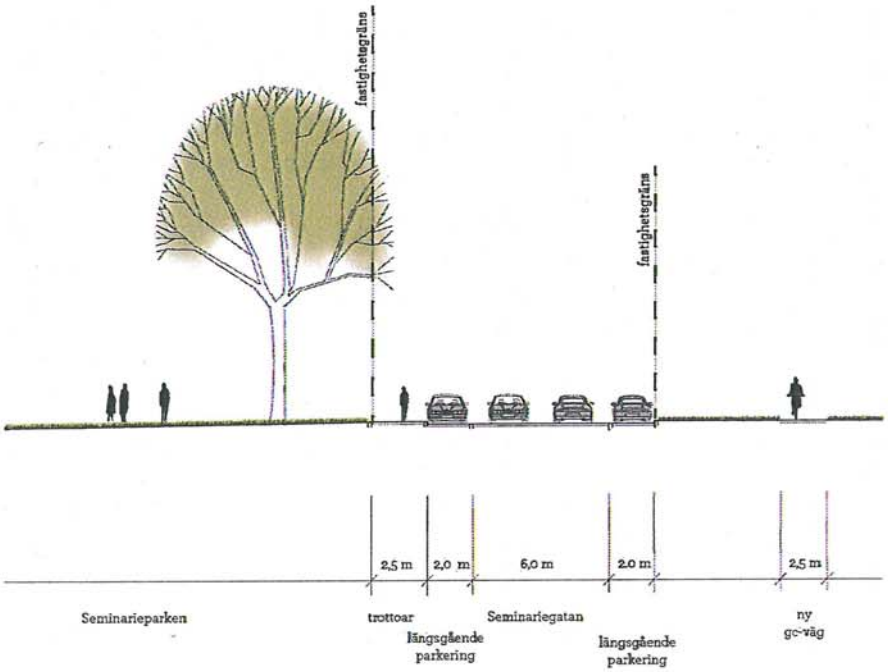

Sektion genom Seminariegatan, illustration tema

I kommunens långsiktiga vägplaner finns en sänkning av Ringgatan under järnvägen (Dalabanan), planskild korsning.

Syftet med den breda gatan på detaljplanen, där Seminariegatan ansluter till Ringgatan, är att det ska finnas plats för en vändplan då Seminariegatan stängs av vid en framtida planskildkorsning.

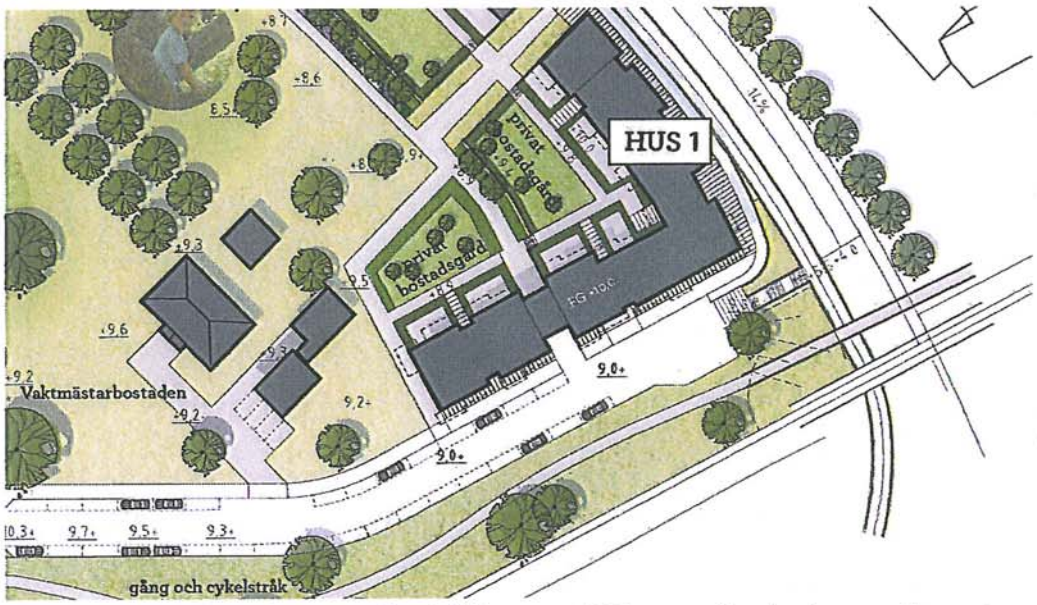

Illustrationsplan, framtidscenario planskild korning vid Ringgatan/Seminariegatan, illustration tema

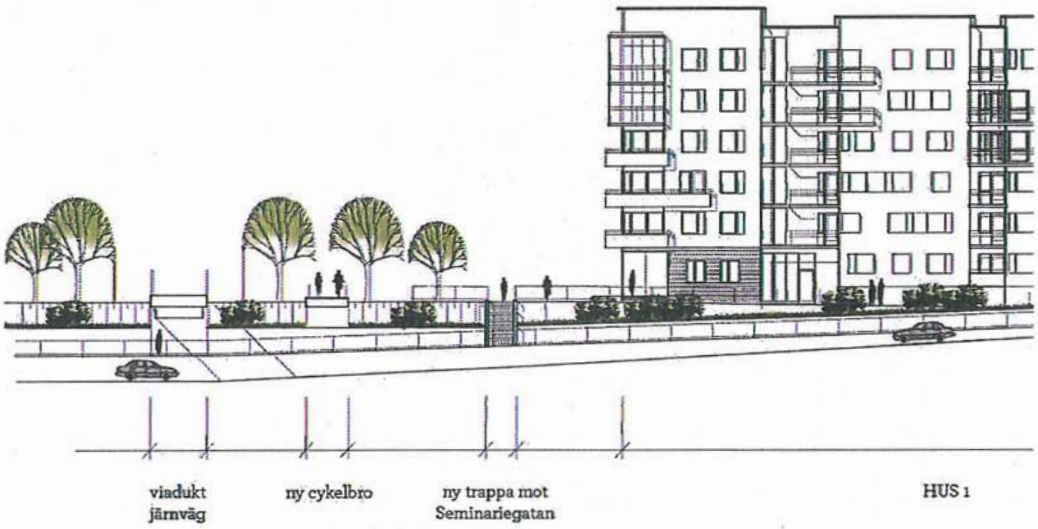

Gatusektion, framtidscenario planskild korsning, illustration tema

Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykelvägar finns idag längs Ringgatans östra sida med anslutning till gång- och cykelvägen vid Fyrisån in mot centrala Uppsala. Passage för gång- och cykeltrafik finns i tunnel under järnvägen söder om området. I samband med en järnvägsbro över Ringgatan planeras en separat bro för gång- och cykeltrafik.

Gång- och cykelbana föreslås längs båda sidorna av Ringgatan och Fyrisvallsgatan. En allmän gång- och cykelväg föreslås genom kvarteret i den allmänna parken. I övrigt sker gång- och cykeltrafiken längs ett separat gång- och cykelstråk vid Seminariegatan. Stråket blir en säkrare väg till skolan för barnen som går i seminariebyggnaden.

Skolvägar

I närområdet finns flera skolor. Närmaste grundskolor är Sverkerskolan och Tiundaskolan i Luthagen. I seminariebyggnaden finns idag Uppsala Musikklasser och en privat förskola.

Kollektivtrafik

Idag trafikerar bussar en sträckning mellan norra Librobäck och centrum med hållplats vid Fyrisvallsgatan precis norr om området samt en sträckning längs Ringgatan och Sysslomansgatan med hållplatser vid Sverkerskolan ca 250 meter söder om planområdet. Tillgängligheten till buss kan anses vara god. Med buss nås stadens centrala delar inom några minuter.

Parkering, angöring och utfart

Befintlig bilparkering för verksamheten i seminariebyggnaden finns på dess södra sida och en mindre del på den norra sidan.

ej parkering g

Ny parkering med 48 platser, föreslås mot Seminariegatan. Parkering blir inte tillåten på seminariebyggnadens entrésida åt öster och den norra sidan. För förskoleverksamheten föreslås sex parkeringsplatser (gemensamhetsanläggning) mot Prästgatan.

Den föreslagna exploateringen förutsätter att parkering kan anordnas i garage under mark för de nya bostadshusen. För parkeringsgarage under de nordliga bostadsgårdarna föreslås in/utfart mot Ringgatan respektive Seminariegatan, via hus två respektive ett.

(BC_2) Parkeringsgarage föreslås även anläggas under mindre delar av den allmänna parken (under Spontanidrottsytan) respektive under delar av torget för att möjliggöra en passage mellan garagedelarna.

Ovan garaget som är placerat under delar av torget och ovan garagen som löper mellan byggnaderna 1, 2 resp. 3, behövs inte samma jorddjup som planterbart bjälklag, då större träd inte kommer att planteras här.

Angöring till Rektorsvillan sker från entrétorget. Angöringsvägen får inte inkräkta på allmänhetens tillgänglighet och får därför inte inhägnas. Angöring till Röda villan sker från Seminariegatan. Förskolan angörs från Prästgatan.

Kantstensparkering för allmänheten kommer att finnas längs delar av Seminariegatan samt på Ringgatan och Fyrisvallsgatan.

Uppsala kommuns parkeringsnorm är 0,8 p-platser/lägenhet. För kontor är parkeringsnormen 12 platser/1000 kvm BTA och för skola är motsvarande siffra 14. Planförslaget är utformat för att klara parkeringsnormen. Parkering till den nya bostadsbebyggelsen dimensioneras efter önskemål från exploatören med en parkeringsnorm på cirka 1,0 p-platser/lägenhet.

Cykelparkering

Cykelförråd med tillräcklig kapacitet ska skapas i bostadshusens källarvåning, i anslutning till entréer och på kommunens mark utmed gästparkeringarna på Ringgatan och Fyrisvallsgatan.

Trafiksäkerhet

Området bedöms vara väl utformat med hänsyn till trafiksäkerhet för barn. Gårdarna kommer vara trafikfria. En signalreglering planeras där Fyrisvallsgatan möter Ringgatan vid Fyrisvallsbron, det vill säga norr om planområdet.

Närhet till järnvägsspår

Någon utredning av risk för olyckor/farligt gods i anslutning till angränsande järnvägsområde finns inte utförd. Bostadsbebyggelse är dock placerad på ett sådant sätt att risk för skadeverkningar på bostadsbyggnad vid tågurspårning minimerats.

Ett markområde om 14 meter på norra sidan av befintligt spår kan komma att behövas om det blir aktuellt med dubbelspår utmed banan i framtiden. 4,5 meter behövs till spårmitt för eventuellt dubbelspår förlagt på nuvarande spårs norra sida. Därutöver ska 9 meter hållas fritt från byggnader, andra konstruktioner eller träd på den sida kontaktledningsstolpen står. Närmaste föreslagen byggnad ligger 28 meter från spårmitt.

Offentlig och kommersiell service

Läkarmottagningar finns i stadsdelen Luthagen. Service i form av post, apotek och liknande finns en knapp kilometer från planområdet. Tillgängligheten till offentlig service är mycket god med cykel, till fots och med kollektivtrafik.

Flera skolor och förskolor finns i Luthagen (se "Skolvägar"). En förskola avses etableras inom planområdet. Livsmedelsbutiker finns som närmst drygt 500 m från planområdet. Uppsala centrum med dess butiksutbud finns inom två kilometers avstånd. Planen medger möjlighet till viss närservice i den nya bebyggelsen.

I seminariebyggnaden finns bland annat Uppsala Musikklasser, en privat förskola, Folktandvård, Uppsala kommun Vård och omsorg, Evangeliska fosterlandsstiftelsen och

olika kontorslokaler.

Sociala förhållanden

Området ger möjlighet att uppföra både hyresrätter och bostadsrätter i flerbostadshus. Omgivande områden innehåller både bostadsrätter, hyresrätter och småhus. Utifrån dessa aspekter kan det anses att planen ger förutsättningar för en socialt integrerad boendemiljö.

Trygghet och Säkerhet

Området omges av bostadsområden. Med de planerade verksamheterna inom planområdet bedöms det vara människor i rörelse under stora delar av dygnet. Allmänna gång- och cykelstråk inom området och genom parken görs tydliga och upplysta den mörka tiden på dygnet. Planteringar i park får medveten placering och utformning. Bostadsentréer placeras mot de allmänna gatorna och görs upplysta i mörker.

Barn

Inom området planeras för förskoleverksamhet och det finns idag skolverksamhet i seminariebyggnaden. Barnen kommer att röra sig inom området samt längs Fyrisån där det finns parker och grönområden.

Hälsa och säkerhet

Buller och vibrationer

Riktvärden

Vid nybyggnation av bostäder gäller följande riktvärden för högsta ljudnivåer från trafik. I centrala lägen eller andra lägen med bra kollektivtrafik kan i vissa fall avsteg från dessa värden göras, men ekvivalentnivån ska vara högst 55 dB (A) utanför minst hälften av boningsrummen i varje lägenhet.

Riktvärden som normalt inte bör överskridas vid nybyggnad av bostäder		
Utrymme	Högsta trafikbullernivå, dB (A)	
	Ekvivalentnivå	Maximalnivå
Inomhus	30	45 1) (nattetid)
Utomhus (frifältsvärden)		
Vid fasad	55	
På uteplats		70 2)

Källa: Infrastrukturpropositionen 1996/97:53
1) Värdet får överskridas med 10 dB 5 gånger per natt.
2) Värdet får enligt Svensk standard SS 25267 överskridas 3 gånger per timme.

Sammanfattning

Med föreslagen utformning och lämplig lägenhetsplanlösning kan målet för avstegsfall B, högst 55 dB (A) utanför minst hälften av boningsrummen i varje lägenhet innehållas. Framförallt hörnlägenheterna kräver därvid en omsorgsfull planering. I de flesta fall kan även målet för avstegsfall A innehållas. För att alla byggnader ska få lägre än 50 dB (A) på minst en sida krävs att portikerna skärmas till högst 2,5 m2 fri öppning.

För att innehålla målet högst 55 dB (A) vid alla fasader erfordras en över 5 m hög bullerskyddsskärm längs järnvägen samt att trafikmängderna på omgivande gator minskas till högst ca 2000 fordon/dygn. Detta bedöms inte realistiskt varför bedömningen av bullersituationen sker utgående från avstegsfall*. Bullerutredning avser ny bebyggelse. (ÅF Ingemansson 2011-10-07, rev 2011-12-21).

Den planerade utbyggnaden vid Röda villan/förråd/tvättstugan har vissa delar där kravet

på tyst sida inte uppfylls. Om dessa delar skall användas för bostadsändamål eller skolverksamhet måste åtgärder göras.

<u>Avstegsfall A</u>
Från riktvärdena enligt kvalitetsmålen görs avsteg utomhus från 70 dB(A) maximal ljudnivå och 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Samtliga lägenheter skall dock ha tillgång till tyst sida för minst hälften av boningsrummen med betydligt lägre nivåer än 55 dB(A). Tyst uteplats kan ordnas i anslutning till bostaden.
<u>Avstegsfall B</u>
Från riktvärdena enligt avstegsfall A ovan görs avsteg utomhus från ekvivalent ljudnivå på den tysta sidan. Samtliga lägenheter skall dock ha tillgång till tyst sida om högst 55 dB(A) för minst hälften av boningsrummen.

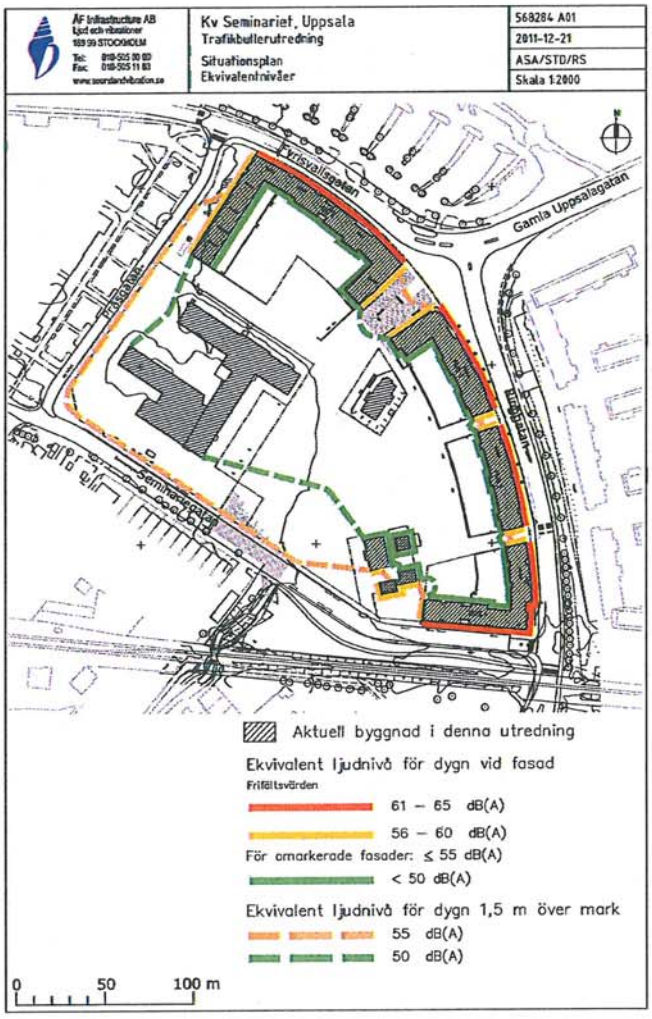

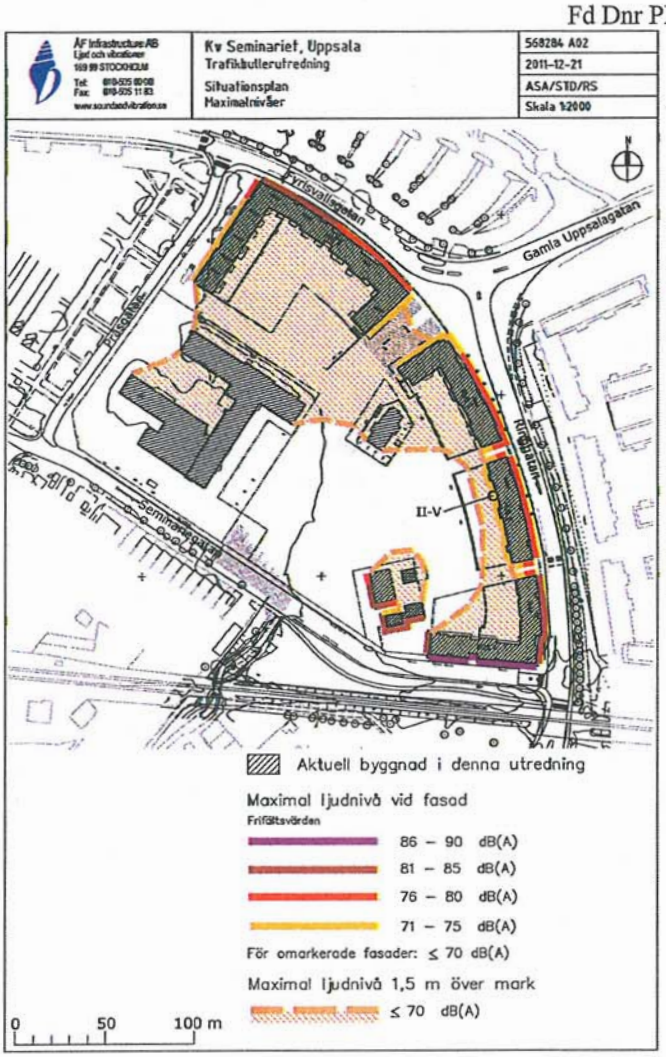

Störningsskydd

Planbestämmelser

För att i detaljplanen säkerställa god ljudmiljö föreslås följande planbestämmelse. Kraven inomhus för trafikbuller avser Ljudklass B.

Byggnaderna skall utformas så att:

- minst hälften av boningsrummen i varje lägenhet får högst 55 dB (A) ekvivalent ljudnivå (frifältsvärde) utanför fönster, lägre än 50 dB (A) ska eftersträvas.
- trafikbullernivån inomhus i boningsrum och i förskolelokaler inte överstiger 26 dB (A) ekvivalent och 41 dB (A) maximal ljudnivå.

(Dimensionerande bullernivåer är på 25 m avstånd från närmaste spårmitt, oskärmat, 62 dB (A) ekvivalentnivå och 89 dB (A) maximalnivå samt på 10 m avstånd från vägmitt Ringgatan/Fyrisvallsgatan 63/65 dB (A) ekvivalent ljudnivå och 82/82 dB (A) maximal ljudnivå.)

Bullerplank får uppföras på parkmark längs järnvägen om det i framtiden skulle behövas.

Ekvivalent ljudnivå

Vid fasaderna närmast järnvägen fås upp mot 65 dB (A) och mot Fyrisvallsgatan fås upp mot 65 dB (A). Samtliga bostadshus får högst 55 dB (A) på minst en sida, de flesta även under 50 dB (A). Större delen av gårdsytorna får högst 50 dB (A) vilket även gäller för drygt hälften av parken.

Maximal ljudnivå

Vid fasaderna närmast järnvägen fås upp mot 88 dB (A) och mot Fyrisvallsgatan fås

upp mot 82 dB (A). Samtliga bostadshus utom hus 2 får högst 70 dB (A) på minst en sida. Hela förskolans gårdsyta samt även hela eller delar av övriga gårdsytor får högst 70 dB (A) på 1,5 meters höjd. Med lämplig placering kan nivån på uteplatser på bostadsgårdarna blir lägre än 70 dB (A) maximal ljudnivå. Vidare kan de flesta lägenheter förses med balkong med högst 70 dB (A).

Åtgärder för god ljudmiljö

För att möjliggöra god ljudmiljö förutsätts följande åtgärder:

- Fönster och uteluftdon dimensioneras så att trafikbullernivån inomhus blir högst motsvarande Ljudklass B.
- Portikerna mot Fyrisvallsgatan, Seminariegatan och Prästgatan förses med ljudabsorbenter i tak och på väggarna. Exempelvis gles träpanel, minst 50 % fritt, med ovanliggande mineralullsabsorbent i taket och kantställt håltegel med bakomliggande mineralullsabsorbent på väggarna.

Luftföroreningar

Gällande luftkvalitetsnormer bedöms kunna uppfyllas. Halterna av kvävedioxid (NO2) och inandningsbara partiklar (PM10) i och omkring området ligger i nuläget väl under gällande normer.

Luktolägenhet

Området bedöms inte vara utsatt för luktstörning.

Skyddsrum

Skyddsrum erfordras inte då planområdet ligger utanför skyddsrumsområde.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp samt dagvatten

Området är anslutet till det kommunala Va-nätet som bedöms ha kapacitet för planerad utbyggnad. En befintlig vattenledning finns intill korsningen Ringgatan – Seminariegatan. Den behöver flyttas för att möjliggöra byggandet av bostäder på marken. Befintliga ledningar finns även i gatumark samt under mark markerad PARK.

Värmeförsörjning

Befintlig bebyggelse i området är ansluten till fjärrvärme. Möjlighet finns för den nya att ansluta sig till fjärrvärmesystemet. Fjärrvärme innebär oftast ett bättre miljöval jämfört med enskilda lösningar som pannor och direktverkande el då driften kan ske storskaligt och effektivt.

E_1 **El, tele och bredband**

Området bedöms kunna anslutas till intilliggande el- och tele/bredbandsnät. En transformatorstation finns i områdets sydvästra del.

Avfall

Byggherren/fastighetsägaren ska se till att lokaler etableras för avfallshantering, källsortering och återvinning. Inriktningen är att samtliga avfallsförråd ska inrymmas i de nya bostadshusens bottenvåning och i bekväm anslutning till entrépunkter.

Avfall bedöms kunna hämtas av insamlande fordon utan att dessa behöver utföra backningsrörelse.

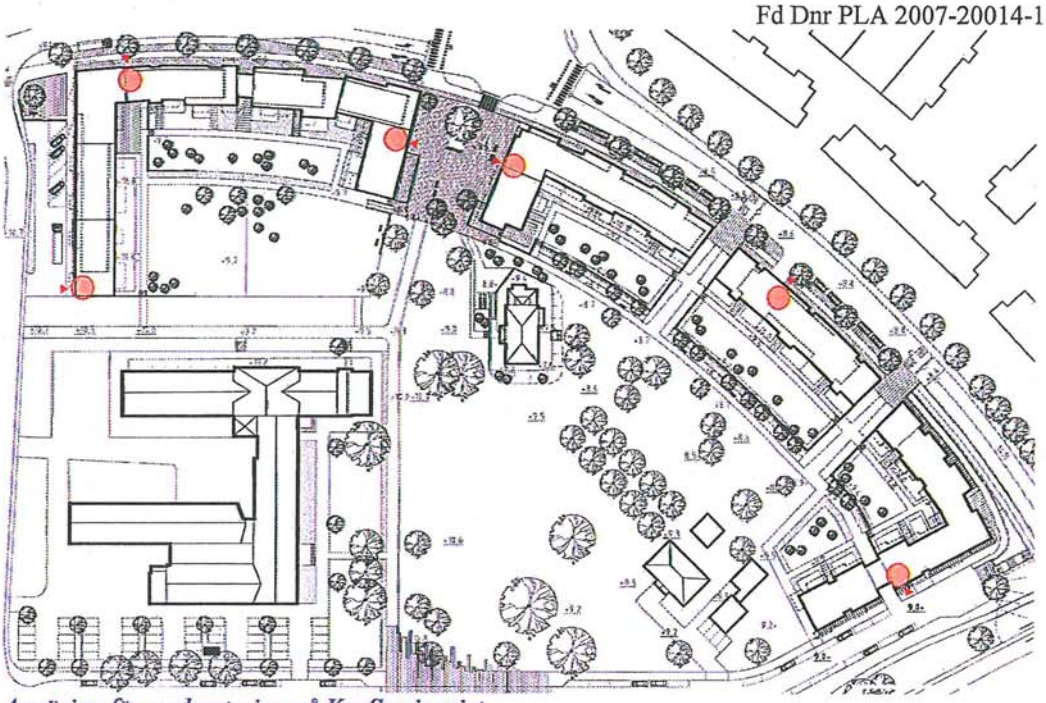

Angöring för sophantering på Kv. Seminariet

FÖRKLARING

soprum

entré soprum

PLANENS KONSEKVENSER

En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och redovisas under separat kapitel. Den är avgränsad till frågan om riksintresset för kulturmiljövård. Övriga miljöaspekter, som inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan redovisas nedan.

Miljöaspekter som inte innebär betydande miljöpåverkan

Stadsbild

Stadsbilden kommer att förändras av den föreslagna bebyggelsen genom att byggnader uppförs i ett tidigare stort sett obebyggt kvarter. Den nya bebyggelsen längs Ringgatan kommer att skapa ett tydligt gaturum och möjligheter till verksamheter längs gatan.

Överblickbarheten och tillgängligheten till området kommer att förändras jämfört med befintlig situation. Befintliga stängsel och häckar kommer att tas bort och ersättas med bebyggelsen som har placerats så att tydliga gång- och cykelvägar in och igenom parken kan skapas.

Bedömningen är sammantaget att området med den förändrade stadsbilden kommer att vara fortsatt mycket attraktivt och en viktig resurs för staden både som bostadsmiljö, offentligt tillgänglig parkmiljö och stadsgator med möjlighet till lokaler i bottenvåningarna mot gata.

Mark

Genomförandet av planen innebär förändring av marken och nivåer. Strävan är att balansera över- och underskott av schaktmassor inom planområdet. Eventuella sättningar undviks genom lättfyllning som minskar belastningen på leran. Hantering och transporter av överskottsmassor ska utföras enligt gällande lagstiftning.

Ytvatten, vattenresurser

Fyrisån är här särskilt värdefullt vattenområde. Planområdet ingår i Fyrisåns huvudavrinningsområde. Ytvattnet inom området avbördas via infiltration i mulljord och fyllning, samt via befintligt dagvattensystem. Vid vattenmättade förhållanden (ex snösmältning, kraftig nederbörd) sker även ytavrinning i terrängens lutningsriktning. Påverkan på Fyrisån bedöms som liten.

Grundvatten

Grundvattnets medelnivå i området är på ca +6, 4 (höjdsystem RH2000) d.v.s. 2-4 meter under befintlig markyta. Planerat källarplan kommer att ligga under grundvattnets trycknivå och skall utföras som en vattentät konstruktion med dräneringsnivå ovan högsta grundvattenyta. I detta fall kommer både pålning och schaktning att ske djupare än 1 meter över högsta grundvattenyta. Miljöpåverkan bedöms inte som betydande. För markarbete djupare än till 1 meter över högsta grundvattenytan ska dock dispens sökas hos länsstyrelsen i Uppsala län innan det utförs.

Vegetation

Kvarterets karaktär av parkområde kommer till stor del att finnas kvar och förstärkas. Parkeringen söder om seminariebyggnaden tas bort och det tillkommer planteringar, öppna gräsytor och lekplatser. Flertalet av de bevarandevärda träden inom området kommer att kunna bevaras. Kvarterets inramning och mötet med gatorna får en ny karaktär.

Klimat

De nya byggnadernas placering i ytterkanten av kvarteret i nord och nordöst skapar stora öppna gårdar med goda solförhållande. Den höga seminariebyggnaden kommer dock att skugga en större del av den norra bostadsgården under vinterhalvåret.

Trafik

Planförslaget kommer att innebära en ökad biltrafik på Seminariegatan och Prästgatan. Trafiksäkerheten bedöms ändå som godtagbar för såväl bilister som gående och cyklister. Biltrafiken i den blivande parken försvinner i stort sett i och med att parkeringsplatserna flyttas till ny placering längs Seminariegatan.

Översvämning

Ny bebyggelse föreslås få färdigt golv på +9, 7 meter. Likaså ska el-anläggningar som kan ta skada av översvämning förläggs minst +9, 7 meter över nollplane eller i vattensäkert rum. På så vis minskar skaderiskerna vid en eventuell översvämning.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Inledning

I en miljökonsekvensbeskrivning ska planens betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivas och bedömas. I denna plan är miljökonsekvensbeskrivningen ett kapitel i planbeskrivningen.

Nollalternativ

Minst ett nollalternativ ska alltid redovisas. Ett nollalternativ beskriver vad som sker om planen inte blir antagen och bör inriktas på de väsentliga miljöförhållandena. Nollalternativet är en referensram för att jämföra effekter och konsekvenser av framtiden i det fall planen inte kommer till stånd. För att kunna förutse rimliga förändringar sätts en tidshorisont på 10 år. Utgångspunkten är att marken kommer att fortsätta användas som idag.

Enligt gällande stadsplan 76A (laga kraft 1958-05-30) är kv. Seminariet planlagt som område för allmänt ändamål. Södra delen av området vid järnvägen är planlagd som allmän park och korsningen Seminariegatan - Ringgatan är planlagd som trafikområde. Norr om planområdet är korsningen Fyrisvallsgatan – Ringgatan detaljplanelagt för utbyggnad av cirkulationsplats. Högsta byggnadshöjd är för seminariebyggnaden 15,0 meter och för övrigt kvarter 8,0 meter.
Ett s.k. nollalternativ skulle innebära att kvarteret inte exploateras med bostäder och att en ny allmän park inte anläggs i området. Det skulle också innebära att ny bostadsyta motsvarande det som planförslaget genererar skulle behöva sökas på andra platser för att tillgodose efterfrågan på bostäder i Uppsala stad. Gällande detaljplan (f.d. stadsplan) innebär att byggrätt för allmänt ändamål finns inom hela kvarteret till en byggnadshöjd av 8,0 meter. Marken närmast Seminariegatan får dock inte bebyggas.

Seminariebyggnaden har kontinuerligt brukats för lärarutbildning men har fått en ny funktion oavsett planens genomförande och blir därför en konsekvens även i nollalternativet. I seminariebyggnaden finns idag bland annat Uppsala Musikklasser, en privat förskola, Folktandvård, Uppsala kommun Vård och omsorg, Evangeliska fosterlandsstiftelsen och olika kontorslokaler.

Tidigare framtagna förslag

Mer än 30 olika alternativa förslag har tagits fram för exploateringen av kv. Seminariet. Ett flertal förslag har förkastats på grund av för stor påverkan på kulturmiljön och trädgården/parken. Även förslag där allmänhetens tillgänglighet till parken inte tillgodosetts och där parken varit för liten har förkastats.

Under arbetets gång har planförslaget bearbetats för att minimera dess negativa påverkan, vilket främst har gällt kulturmiljö, tillgängligheten för allmänheten för rekreation samt att minimera bullernivåerna i kvarteret.

Föreslagen bebyggelse har placerats längs utkanten av kvarteret mot gatorna vilket skapat en större allmän park, bättre ljudmiljö och ett respektavstånd till befintlig bebyggelse. Tillkommande bebyggelse har studeras mer noggrant vad det gäller fasaduttryck, material mm och bebyggelse har anpassats i höjd till befintliga byggnader.
Mellan bebyggelsen har ett flertal öppningar tillkommit för att öka tillgängligheten. Parken har utvidgats och bostadsgårdarna har minskat. Förskolan har flyttats till det nordvästra kvarteret och skolbyggnaden vid röda villan har utgått och en mindre byggnad har tillkommit. Parkeringar ovan mark har minimerats och till största delen sker parkering i garage under mark för att öka grönytan.

Planförslaget

Enligt planförslaget uppförs bostäder utmed kvarterets kant mot Ringgatan och vid bollplanens sidor mot Fyrisvallsgatan och Prästgatan. Byggnaderna uppförs som delvis sammanhängande, långsmala huskroppar innehållande huvudsakligen bostadslägenheter med lokaler i bottenplan.

Utmed gatorna planteras en trädrad mot Ringgatan respektive mot Fyrisvallsgatan. På Ringgatan bildas en allé tillsammans med de befintliga träden på gatans motsatta sida. Trädrader når även delvis runt kvarterets övriga sidor. En stadsbild med innerstadskaraktär eftersträvas i gaturummet medan gröna avskärmade innegårdar tillskapas på byggnadernas baksida.

Den gamla bollplanen i nordvästra kvarteret föreslås användas till förskolegård, allmän park (Spontanidrottsyta) och bostadsgård.

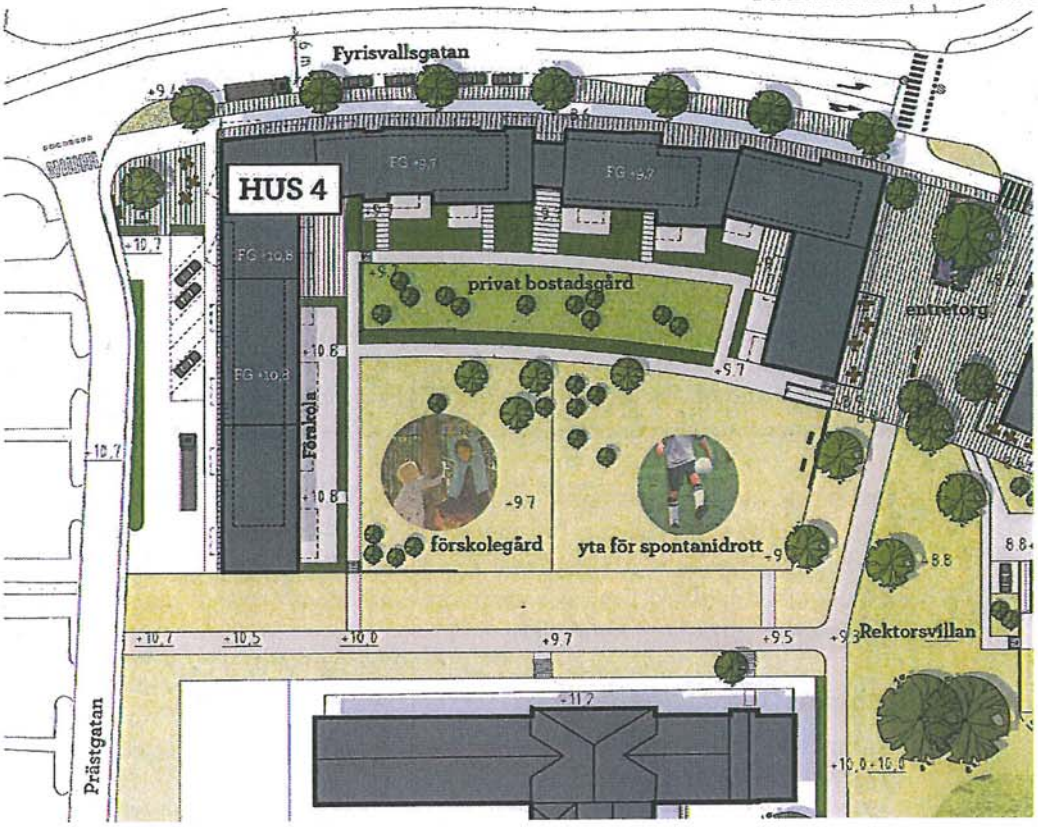

Förslag över nordvästra kvarteret med seminariebyggnadens gymnastiksal i söder, illustration tema

Skolträdgården i öster delas upp i en mindre privat del för de boende och en större delen som blir parkmark. Parkens ursprungliga växtmaterial, form och gestaltning kan tas tillvara i det nya förslaget. Den allmänna parken kopplas till omgivningen med ett brett stråk som löper genom hela kvarteret. De två befintliga byggnaderna (gula och röda villan) i anslutning till nuvarande skolträdgården ligger kvar i parken.

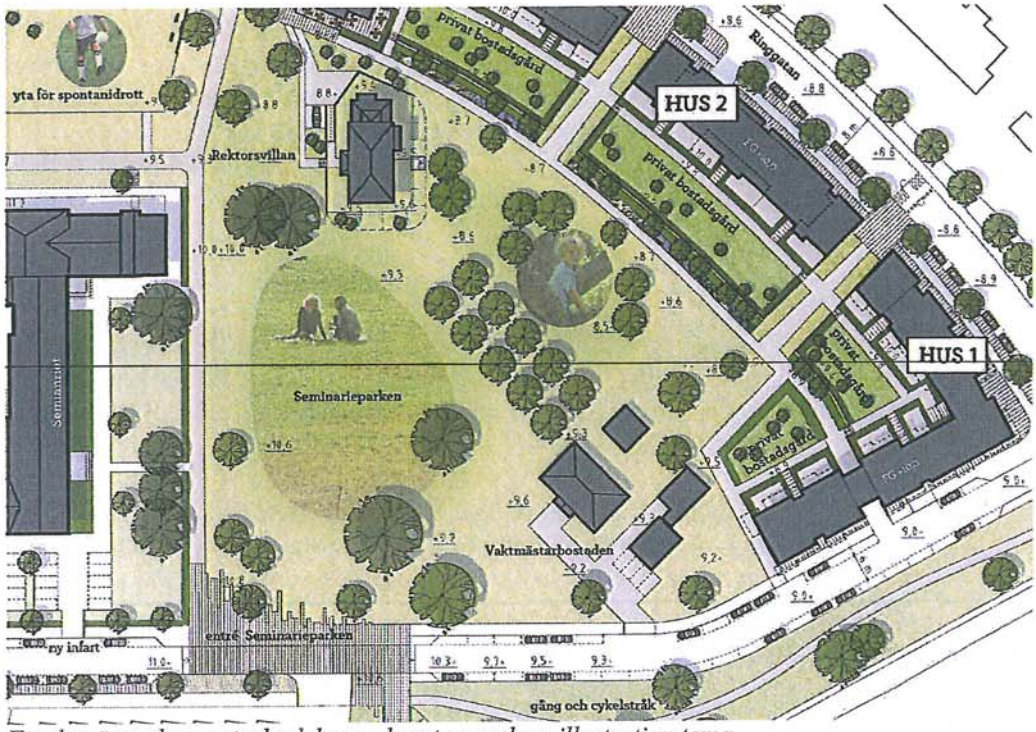

Förslag över den centrala delen av kvartersparken, illustration tema

Miljöaspekter

Miljökonsekvensbeskrivningen ska beskriva den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma. Påverkan på kulturmiljön är den enda aspekt som anses innebära betydande miljöpåverkan.

Kulturmiljö

Bedömningsgrunder

År 1993 klassades kvarteret Seminariet av Riksantikvarieämbetet som en kulturhistoriskt värdefull byggnad enligt 12 § i förordningen om statliga byggnadsminnen. Fastigheten blev dock aldrig byggnadsminne men klassningen är fortfarande aktuell. För kvarteret gäller idag en plan från 1958 i vilken skyddsföreskrifter saknas. Då byggnaden är att betrakta som särskilt värdefull från kulturhistorisk synpunkt omfattas den dock av 3 kap. 12 § plan– och bygglagen (PBL 3:12) där krav ställs på att byggnaden inte får förvanskas. I övrigt gäller varsamhetskrav enligt PBL 3:10 och särskilda krav vid underhåll enligt PBL 3:13.

Seminariet ligger inom ett större område av riksintresse för kulturmiljövården (C 40 Uppsala stad). Riksintresseområden ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Tillskott och förändringar kan göras om kulturmiljöns värden beaktas. Uttryck för riksintresset är bland annat: "Domkyrko- och universitetsstadens bebyggelse med institutioner och studentnationer från medeltid och framåt samt slottet från 1500-talet." Seminariet ingår i riksintresset och är en tidstypisk representant för det tidiga 1900-talets institutionsbyggande. Seminariets placering och utformning är sprungen ur tidens ideal och den då rådande samhällsstrukturen.

Kommunalt kulturmiljöområde (U 20) omfattar riksintresseområdet men också området Enhagen söder om Seminariet. Enligt riktlinjerna för kulturmiljöområdet ska tillbyggnader, ombyggnader och andra ändringar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värde tas tillvara. Underhåll och förvaltning ska utgå från den byggda miljöns kulturhistoriska värde i samarbete med de som bor där.

Nuläge

Miljön är som helhet, med sina olika byggnader och trädgårds- och idrottsanläggning, mycket välbevarad. Den är en tydlig och typisk exponent för sin tids skolbyggnader och har ett stort autenticitetsvärde. Byggnaderna, trädgård och idrottsplanen planerades tillsammans och utgör en helhet där alla komponenter är viktiga. En del av värdet är den miljöskapande funktionen för omgivningen men även anläggningens inre struktur är värdefull.

Huvudbyggnaden är utformad och placerad med utgångspunkt från tomtens topografi och grundförhållandena på platsen. Rektorsbostaden och Röda villan är i sin tur placerade i förhållande till huvudbyggnaden, trädgården och entrén till området. Rektorsvillan ligger fritt i samma rumsliga sammanhang som huvudbyggnaden medan Röda villan placerar sig i anslutning till en av områdets entréer och till trädgårdsanläggningen. Denna placering ger byggnaden en avskildhet i jämförelse med rektorsbostaden.
En avskildhet som ytterligare förstärks av den vegetation som placerats kring byggnaden och där valet av arter är en del av områdets nationalromantiska karaktär. På samma sätt som huvudbyggnaden och rektorsbostadens placering och utformning är betingad av dess funktioner illustrerar placeringen av Röda villan i anslutning till trädgård och entré dess funktion som bostad för vaktmästaren och trädgårdsbiträdet. Placeringen är en pedagogisk kvalitet då den bidrar till läsbarheten av miljöns olika delar och dess funktioner.

Rektorsbostaden hör till samma rumsliga sammanhang som huvudbyggnaden. Röda villan i sin tur bildar tillsammans med de kringliggande byggnaderna i form av fruktkällare och uthus en egen byggnadsgrupp.

Röda villan och byggnaderna kring denna har, förutom ett upplevelsevärde i form av sina välbevarade exteriörer, även en pedagogisk kvalitet då de, i jämförelse med huvudbyggnaden, har en lantlig karaktär som illustrerar en hierarki hos byggnaderna på fastigheten.

1917 stod kv. Seminariet färdigt i stadens dåvarande nordvästra utkant, i anslutning till Enhagens förstadsbebyggelse, se bild. Kvarteret omgavs då i väster av odlingsmarker, i norr och öster av koloniträdgårdar och i söder av villabebyggelse i två till tre våningar.

Under senare år har staden växt sig allt närmare kv. Seminariet med förtätad radhus- och villabebyggelse söder om kvarteret och högre flerfamiljshus i fem till sex våningar väster om kvarteret på den före detta odlingsmarken. Det senaste tillskottet är bebyggelsen i sex våningar direkt öster om Ringgatan.

Kvarterets trädgård som när den planerades anlades med bland annat parkträd, fruktträdgård, blomstersängar och övningsskolans trädgård består idag till största delen av en extensivt utnyttjad gräsyta. En stor del av kvarterets träd finns dock kvar. Huvudsakligen används idag kvarterets entré från Seminariegatan vid Seminariebyggnaden och inte entrén vid Röda villan.

En undergång för biltrafik och gång- och cykeltrafik under järnvägen planeras på Ringgatan. Detta kommer att innebära att Seminariegatan stängs av mot Ringgatan och att angöringen till seminariet från Prästgatan kommer få ökad betydelse.

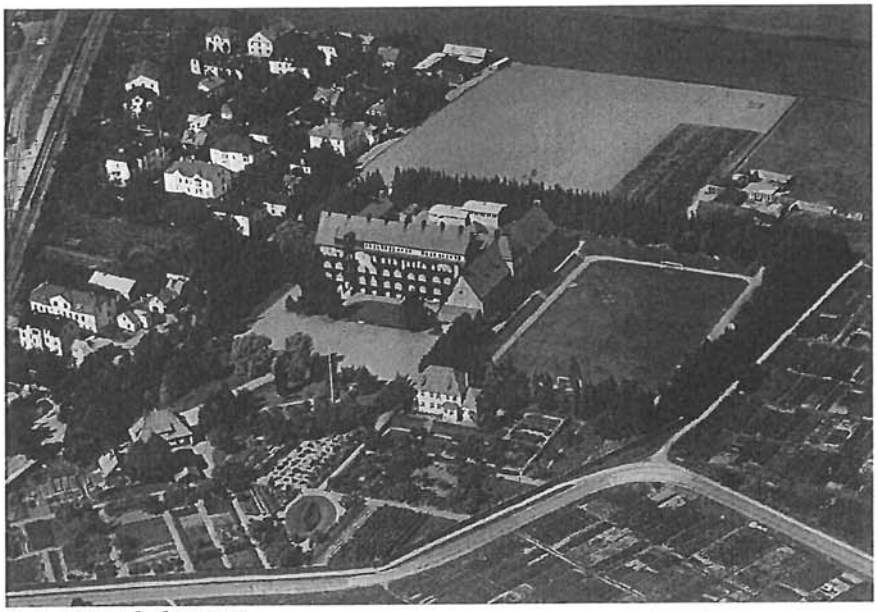

Foto Uppsala kommun

Effekter och konsekvenser – Nollalternativ

Ingen betydande fysisk förändring förväntas. Kommunen kommer inte få inflytande i parken/trädgårdens skötsel som därmed riskera att förfalla. Trädgården/parken kommer inte heller att vara tillgänglig för allmänheten i framtiden.
Seminariebyggnaden har en ny funktion oavsett planens genomförande. I byggnaden finns skola, socialservice och kontor.

Effekter och konsekvenser – Planförslaget

För att befintliga byggnaderna inte ska förvanskas utan följa PBL 3:12 och 3:13 samt riktlinjerna i det kommunala kulturmiljöområdet har skyddsbestämmelser lagts på den befintliga bebyggelsen i planen, se vidare under "bebyggelse och gestaltning".

Sammantaget bedöms förslaget ge följande påverkan på helhetsmiljön i kvarteret som skyddas genom riksintresset och det kommunala kulturmiljöområdet:

Som en följd av förslaget tillåts stenstadens kvartersbebyggelse tränga in i och delvis tränga undan den sammanhållna helhet som anläggningen utgör, och flera värdebärande delar påverkas av detta. Byggnaderna i kvarteret står idag mot en fond av höga bostadshus. Den fria placering som anläggningen hade ursprungligen är således till stora delar redan förändrad (se fotografi ovan). En viss luftighet kvarstår dock inom kvarteret och den till karaktären tidstypiskt lantliga prägeln, där byggnader och grönska inordnats hierarkiskt och efter funktion, byggs bort ytterligare i viss utsträckning ifall kvarteret bebyggs.

Alla byggnader i kvarteret bevaras och omfattande ytor reserveras som park och grönytor vilket är positivt. Huvudbyggnadens funktion som självklar mittpunkt och största byggnadsvolym påverkas dock eftersom tillkommande byggnadsvolymer är nästan lika höga, och en takfotshöjd som ligger på ungefär samma nivå som huvudbyggnadens högsta takfotsnivå.

Gård 1, högsta punkten

Sektion genom gård 1

Gård 4, högsta punkten

Sektion genom gård 4, totalhöjd (nockhöjd) på de högsta byggnaderna ca +32.7 respektive +32.4

Ett respektavstånd (bedömning gjord av antikvarisk expert) till huvudbyggnaden har skapats genom de nya byggnadernas placering i kvarterets ytterkanter.

Vid angöringen norrifrån har två husvolymer placerats som vänder sig inåt kvarteret. Den ena byggnaden står relativt nära rektorsbostaden. Dessa byggnader innebär att öppenheten inom kvarteret minskar något. Dock är marken kring rektorsbostaden parkmark vilket borgar för allmänhetens tillgänglighet.

Skolträdgården bibehålls som grönyta i form av en park. Möjlighet finns att ta till vara den ursprungliga karaktären med fruktträd och odling.

Den gamla entrén från Seminariegatan med grind, planterade träd och Röda villan som "vaktstuga", som mynnar i huvudbyggnadens huvudentré bevaras. I och med att stängslet längs Seminariegatan tas bort kommer parkens entré och tillgänglighet mot Seminariegatan att förbättras.

Förslag på åtgärder i kommande arbete

Detaljplanen reglerar husen placering och volym (dvs. bredd och våningsantal), bevarande och skydd av befintlig bebyggelse samt användningen. I den fortsatta projekteringen av kvarteret kan följande ändringar minska påverkan på kulturmiljön.

- Skolträdgårdens bevarade delar bör tas om hand och ses som en tillgång att använda som utgångspunkt för den nya parkens karaktär. Kanske kan ytterligare ursprungliga delar av skolträdgården återskapas, såsom den ovala dammen, bärbuskar, kökträdgård och odlingar, som följer ursprungligt mönster.

- Trädbeståndet bör inventeras ur kulturhistoriskt perspektiv och ev. ursprungliga planterade träd bör identifieras. Val av växter och placering/gruppering av nya träd inom kvarteret bör sedan ske med utgångspunkt från den ursprungliga planteringsplanen, eller i alla fall inspireras av denna, eftersom växtligheten samverkar visuellt med seminariets byggnader, som en del av arkitekturen, och även har stark historisk anknytning till anläggningen.

Förslag till parkens detaljutformning kommer dock att göras först när planen vinner laga kraft. De flesta synpunkter som miljökonsekvensbeskrivningen föreslagit är redan åtgärdade i planförslaget.

Miljömål

Miljökonsekvensbeskrivningen ska beskriva hur relevanta miljömål beaktas i planen.

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN	
UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER	
Nationella miljömål	
Utsläppen av växthusgaser i Uppsala län ska som ett medelvärde för perioden 2008–2012 vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990.	I området finns fjärrvärmeledning. Områdets centrala läge gynnar gång- och cykeltrafik.
Regionala miljömål	
Målet överensstämmer i sin helhet med det nationella delmålet.	
Lokala miljömål	

Energiförsörjningen ska till största delen – med undantag av fordonstrafiken – baseras på bränslen som inte ökar växthuseffekten.	I området finns fjärrvärmeledning. Områdets centrala läge gynnar gång- och cykeltrafik.
Minska beroendet av biltransporter genom att främja en bebyggelsestruktur som gynnar gång-cykel och kollektivtrafik.	Områdets centrala läge gynnar gång- och cykeltrafik.
GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET	
GRUNDVATTENNIVÅER	
Nationella miljömål	
Senast år 2010 skall användningen av mark och vatten inte medföra sådana ändringar av grundvattennivåer som ger negativa konsekvenser för vattenförsörjningen, markstabiliteten eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.	För verksamhetsutövning och vid planering av bebyggelse, vägar och andra anläggningar på Uppsalaåsen ska risken för föroreningar av grundvattnet beaktas.
Regionala miljömål	
Målet överensstämmer i sin helhet med det nationella delmålet.	
Lokala miljömål	
Användningen av mark och vatten ska inte medföra sådana förändringar av grundvattennivåer som ger negativa konsekvenser för vattenförsörjningen, markstabiliteten eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.	För verksamhetsutövning och vid planering av bebyggelse, vägar och andra anläggningar på Uppsalaåsen ska risken för föroreningar av grundvattnet beaktas.
GOD BEBYGGD MILJÖ	
BULLER	
Nationella miljömål	
Antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen ställt sig bakom för buller i bostäder skall ha minskat med 5 procent till år 2010 jämfört med år 1998.	Gällande riktvärden följs med avsteg enligt Boverkets principer. De nya kvarteren sluter sig mot Fyrisvallsgatan och Ringgatan. På detta sätt skapas gröna relativt skyddade gårdsrum och även parken skyddas från buller.
Regionala miljömål	
Målet överensstämmer i sin helhet med det nationella delmålet.	
Lokala miljömål	
Från och med år 2006 ska ljudmiljön utomhus vid ny bostadsbebyggelse, följa angivna riktvärden.	Gällande riktvärden följs med avsteg enligt Boverkets principer.
Boverkets rapport 2004 om riktlinjer för trafikbuller vid planering för och byggande av bostäder ska följas.	
UTTAG AV NATURGRUS	
Nationella miljömål	
År 2010 skall uttaget av naturgrus i landet vara högst 12 miljoner ton per år.	I det kommande arbetet med kvarteret bör användandet av naturgrus minimeras.
Regionala miljömål	
År 2010 ska uttaget av naturgrus i länet vara högst 0,6 miljoner ton per år, för att säkra nuvarande och framtida vattenförsörjning.	I det kommande arbetet med kvarteret bör användandet av naturgrus minimeras.
Lokala miljömål	

Uttaget av naturgrus i kommunen ska minska.	
ENERGIANVÄNDNING I BYGGNADER	
Nationella miljömål	
Den totala energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler minskar. Minskningen bör vara 20 procent till år 2020 och 50 procent till år 2050 i förhållande till användningen 1995. Till år 2020 skall beroendet av fossila bränslen för energianvändningen i bebyggelsesektorn vara brutet, samtidigt som andelen förnybar energi ökar kontinuerligt.	I området finns fjärrvärmeledning.
Regionala miljömål	
Målet överensstämmer i sin helhet med det nationella delmålet.	
Lokala miljömål	
Användningen av fjärr- och närvärme ska öka.	I området finns fjärrvärmeledning.
År 2010 ska uttaget av naturgrus i länet vara högst 0,5 miljoner ton per år och andelen återanvänt material utgöra minst 15 % av ballastanvändningen.	I det kommande arbetet med kvarteret bör användandet av naturgrus minimeras.
Under programperioden ska användningen av el och värme per invånare minska i förhållande till 2000 års nivå.	Frågorna bör beaktas i kommande arbete.
GOD INOMHUSMILJÖ	
Nationella miljömål	
År 2020 skall byggnader och deras egenskaper inte påverka hälsan negativt.	Frågan bör beaktas i kommande arbete.
Regionala miljömål	
Målet överensstämmer med det nationella delmålet.	
Lokala miljömål	
Inomhusmiljön ska främja hälsa och leda till välbefinnande.	Frågan bör beaktas i kommande arbete.
Lokala miljömål	
Bebyggelsen ska kännetecknas av skönhet, trevnad och en omsorgsfull utformning samt ge förutsättningar för en trygg och säker livsmiljö.	Seminariebyggnaden kommer fortfarande att vara framträdande på platsen som ett kulturhistoriskt landmärke. De nya kvarteren är relativt slutna mot kringliggande gator och på så sätt skapas gröna skyddade gårdsrum.
Lokala miljömål	
Staden samt tätorter ska ha tillgång till grön miljö såsom parker och promenadmark.	En allmän park kommer att skapas inom planområdet.
Lokala miljömål	
Värdefulla kulturmiljöer såväl historiska som estetiska ska bevaras.	Inga byggnader flyttas. Seminariebyggnaden kommer fortfarande att vara framträdande på platsen som ett kulturhistoriskt landmärke.
Lokala miljömål	

Avfallssystemet ska utformas så att det kan nyttjas av alla, oavsett ålder eller eventuellt funktionshinder.	Frågan bör beaktas i kommande arbete.

Samlad bedömning/icke teknisk sammanfattning

Kommunens bedömning är att planen inte innebär påtaglig skada på riksintresset. Förslaget innebär dock en viss negativ miljöpåverkan på delar av kulturmiljön på grund av den föreslagna kvartersbebyggelsen delvis tränger undan den sammanhållna helhet som anläggningen utgör.
Detta påverkar värdebärande delar som bland annat huvudbyggnadens funktion, som självklar mittpunkt och största byggnadsvolym. Dock är den föreslagna bebyggelsen till största delen placerad i utkanten av kvarteret och anpassade i höjd efter de befintliga byggnaderna.

Bebyggelsen bidrar till att skapa parkområden tillgängliga för allmänheten som är skyddade från den omgivande trafikens negativa effekter med framförallt buller. Tomtens centrala läge gör det även möjligt att utnyttja relativt miljövänlig uppvärmning då det i området finns fjärrvärmeledning. Områdets centrala läge gynnar också gång- och cykeltrafik vilket minskar negativ klimatpåverkan.

Att ge kv. Seminariets befintliga byggnader en flexibel användning för bostäder, kontor, förskola/skola eller annan offentlig verksamhet och komplettera med bostäder är en del av Librobäcksområdets omvandling till en blandad stadsdel med handel, service, fritid, rekreation och fler bostäder, enligt strukturprogram för Librobäck. Seminariebyggnaden innehåller redan idag skola, socialservice och kontor.

Den gamla entrén från Seminariegatan, med grind och planterade träd, bevaras som entré till Röda villan och parken med Seminariebyggnaden i fonden.

Detaljplan för

Kv. Seminariet

Uppsala kommun

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Tidplan

Planarbetet bedrivs med målsättningen att planen skall antas under våren 2012

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 10 år från det datum planen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Respektive fastighetsägare (byggherre) har det samlade administrativa och ekonomiska ansvaret för att genomföra anläggningar på tomtmark samt för att åtgärda de eventuella skador som bygget kan orsaka på närliggande fastigheter.

Exploatören ansvarar ekonomiskt och kommunen genomför åtgärder på allmän platsmark.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän platsmark (gata och park).

Avtal

Exploateringsavtal

Exploateringsavtal skall upprättas och föreligga innan planen antas av kommunen.

Exploateringsavtalet ska bl.a. reglera exploateringsavgift för dels de allmänna anläggningarna inom planområdet, dels del i de allmänna anläggningar i anslutning till planområdet som är en direkt följd av planens genomförande. Exploateringsavtalet ska även reglera marköverlåtelser mellan kommunen och exploatören.

FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning mm

Detaljplanen utgör underlag för de fastighetsrättsliga åtgärder, som är en förutsättning för planens genomförande. Fastighetsbildning ska ske så att fastigheten Luthagen 13:1 delas in i flera fastigheter.

Mark som blir allmän plats ska regleras in i lämplig kommunägd fastighet tex Luthagen 1:4. Kommunal mark som övergår till kvartersmark ska regleras in i berörda fastigheter.

Kvartersmark för ny bebyggelse inom området kommer att indelas i lämpliga fastigheter.

För parkeringsgaraget under förskolan/centrumändamål, torget och parken kommer det sannolikt att bli aktuellt med tredimensionell fastighetsbildning vilket detaljplanen medger.

Detaljplanen medger gemensamhetsanläggning för parkering vid förskola/centrumändamål och för gångpassage vid förskolegård.

UTREDNINGAR

Utredningar inför bygglovprövning/bygganmälan

Byggherrarna bekostar de utredningar som är nödvändiga för bygglovprövningen.

Kompletterande geoteknisk undersökning ska utföras innan bygglov.

Ledningar

Byggherren skall kontakta de berörda ledningsägarna i god tid. Utsättning av befintliga kablar skall begäras innan arbetena sätts igång. Befintliga anläggningar måste hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

Befintlig vattenledning intill korsningen Ringgatan – Seminariegatan behöver flyttas.

EKONOMISKA FRÅGOR

Planekonomi

Exploatören bär det ekonomiska ansvaret för planens genomförande och för exploateringens konsekvenser i anslutning till planområdet.

Mark som enligt exploateringsavtalet ska övergå till kommunen för allmänt nyttjande ska upplåtas till kommunen utan ersättning.

Eventuell flytt av vatten- och el-ledningar som krävs för exploateringens genomförande bekostas av exploatören. Avtal tecknas mellan berörd exploatör och ledningsägaren.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN
Uppsala i januari 2012

Beslutsdatum

Godkänd av byggnadsnämnden för:

- samråd 2009-06-30
- utställning 2011-04-14

Godkänd av Plan- och byggnadsnämnden: 2012-01-26

Antagen av kommunfullmäktige:

Laga kraft:

Handläggare:
Daniel Bergvin
018 - 727 00 00, 727 45 26
daniel.bergvin@uppsala.se

Datum:
2012-01-09
Fd diarienummer

Diarienummer:
2012-20039
PLA 2007-20014-1

Utlåtande

Detaljplan för kv. Seminariet, Uppsala kommun.

Normalt planförfarande

Detaljplanens syfte

Planförslaget syftar till att uppföra bostadsbebyggelse med cirka 220 lägenheter i kv. Seminariet. Befintlig bebyggelse kommer att få en användning anpassad till dess kulturhistoriska värde. Förskola samt en allmän park ska finnas inom området.

Samrådsyttranden	
Totalt antal inkomna	
Beslutsdatum och samrådstider	
Ansökan inkom:	---- -- --
Beslut om programsamråd:	---- -- --
Beslut om miljöbedömning:	---- -- --
Programsamråd:	---- -- -- - ---- -- --
Programmet godkänt:	2006-09-21
Beslut om planuppdrag:	2007-07-12
Beslut om samråd:	2009-06-30
Samråd:	2009-08-21- 2009-10-05
Beslut om utställning:	2011-04-14
Utställning:	2011-10-20 och 2011-11-17
Godkännande PBN:	
Antagande KF:	
Laga kraft:	

Innehållsförteckning

Detaljplan för kv. Seminariet, Uppsala kommun. 1
Normalt planförfarande 1
1. SAMMANFATTNING AV UTSTÄLLNINGEN 3
2. SAMMANFATTNING AV ÄNDRINGAR I FÖRSLAGET EFTER UTSTÄLLNINGEN 3
Sakägare och boende inom och utanför planområdet, enligt fastighetsförteckning *4*
Kommunala nämnder, förvaltningar m fl *4*
Övriga *4*
Inkomna yttranden ej sakägare, privatpersoner *5*
3. SAMMANFATTNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDENS STÄLLNINGSTAGANDE 6
Länsstyrelsens synpunkter enligt 12 kap PBL 6
Inkomna synpunkter på bebyggelsen 8
Inkomna synpunkter på parken/trädgården och torget 8
Inkomna synpunkter på det kulturhistoriska värdet 9
Inkomna synpunkter på skyddsbestämmelser (q - märkning) 9
Inkomna synpunkter på skolgård med lek 9
Inkomna synpunkter på utsikt, sol etcetera 10
Inkomna synpunkter på barn, ungdomar och äldre 10
Inkomna synpunkter på folkhälsa 10
Inkomna synpunkter på trafik 10
Inkomna synpunkter på buller från vägar, järnväg och angränsande verksamhet 11
Inkomna synpunkter på översvämning 11
Inkomna synpunkter på ledningar etc. 12
Inkomna synpunkter på markköp 12
Inkomna synpunkter på avtal, fastighetsreglering, upplåtelseform m m 12
Inkomna synpunkter på författningar och översiktsplan 2010 m m 13
Inkomna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen, MKB 13
Planförslaget tillstyrkes 14
Alternativa förslag 14
Inkomna synpunkter på övrigt 15
4. ÖVERSIKT ÖVER INKOMNA UTSTÄLLNINGSYTTRANDEN 16
Sakägare och boende inom och utanför planområdet *16*
Hyresgästföreningar *16*
Kommunala nämnder, förvaltningar m fl *16*
Övriga *17*
Inkomna yttranden sakägare m fl *17*

1. Sammanfattning av utställningen

Detaljplanen har varit utställd för granskning, fr.o.m. 20 oktober t.o.m. 17 november år 2011, på Stadsbyggnadskontoret (2012 byter stadsbyggnadskontoret namn till Kontoret för samhällsutveckling).

Planhandling inklusive miljökonsekvensbeskrivning, bullerutredning, samrådsredogörelse och fastighetsförteckning har även varit tillgängligt hos:
– Kommuninformation, Stadshusets entréplan (med modell över förslaget)
– Stadsbiblioteket, Svartbäcksgatan 17

För kännedom till: Sökanden, Kommunalrådet Gunnar Hedberg, Stadsbyggnadskontoret; Bygglovavdelningen, Kart- och dataavdelningen och Namngivningsnämnden.

Planförslag med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning finns även på Uppsala kommuns webbplats www.uppsala.se.
Det har förutsatts att fastighetsägare underrättar sina hyresgäster om planförslaget.

Länsstyrelsen
Länsstyrelsen har i samråd avseende såväl behovsbedömning och samrådsförslag framhållit att de anser att detaljplaneförslaget kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11 § Miljöbalken.
Länsstyrelsen bedömer i sitt yttrande under utställningen att planförslaget innebär påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården.

2. Sammanfattning av ändringar i förslaget efter utställningen

- Planbestämmelsen angående garage på plankartan ändras till; "Marken får byggas under med garage med planterbart bjälklag"
- Gräns för byggrätter har justerats marginellt
- Gräns som markerar övergång mellan 5 och 7 våningar i nordvästra kvarteret har justerats marginellt
- Användningsgräns i nordvästra hörnet justeras marginellt
- Planbestämmelse, V_1, efter befintlig text "...gata/torg/allmän park" tillkommer text - "*undantag får göras för del ovan trapphus*"
- Planbestämmelse, e_1 ändras till - *Balkonger, burspråk och entréer får kraga ut över byggrättslinjen med en frihöjd på 3.5 meter från marknivån.*
  Balkonger får kraga ut 1.5 meter över allmän gata/torg, mot Seminariegatan får balkongerna kraga ut 2 meter.
  Burspråk får kraga ut 2.5 meter över allmän gata/ torg.
- Planbestämmelse för "Elinstallationer och tekniska anläggningar som kan ta skada vid översvämning skall förläggas minst +9,7 meter, över nollplan" – Ändras så att bestämmelsen endast gäller el-anläggningar och ett tillägg görs med texten "*eller i vattensäkert rum.*"
- Bullerbestämmelserna uppdateras efter uppdatering av bullerutredningen. Bestämmelser om att bullerplank får uppföras utmed järnvägen läggs till.
- De planerade fastighetsregleringen av mark på Fyrisvallens fastigheter för att säkerställa gatuträden tas bort. Träden säkerställs med upprättat avtal.

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

3. Sammanfattning av inkomna synpunkter och Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande

Länsstyrelsens synpunkter enligt 12 kap PBL

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget innebär påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården i Uppsala stad, K 40 A, genom att centrala element i seminarieanläggningen skadas och att den helhet som byggnader, park, trädgård och idrottsplats idag utgör går förlorad. Därigenom kan det befaras att detaljplanen inte tillgodoser riksintresset. Om planförslaget förs vidare till antagande kan Länsstyrelsen komma att överpröva det enligt reglerna i 12 kap. 1-2 § PBL (1987:10).
Kommunen har efter samrådet justerat planförslaget. Länsstyrelsen bedömer dock att dessa ändringar som mindre betydelsefulla, med hänvisning till den helhet som seminarieanläggningen utgör.

I samband med att fråga väckts om byggnadsminnesförklaring har Länsstyrelsens kulturmiljöenhet uppdragit åt SLU, Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur att göra en fördjupad studie av Kv. Seminariet sett ur ett nationellt perspektiv. Av detta underlag framgår bland annat att folkskoleseminariet i Uppsala utgör en mycket välbevarad helhetsmiljö med seminariebyggnaden, tjänstebostäder, park, trädgård och idrottsplan vilket gör den unik i sitt slag i landet. Slutsatsen är att seminariet har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och är av byggnadsminnesklass.

Kommunen har till utställningsskedet tagit bort den föreslagna bullerskärmen längs Dalabanan, vilket gör att ljudmiljön i planområdet försämrats gentemot tidigare förslag. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kommunen samråder med Trafikverket även i utställningsskedet av planförslaget.

Vidare anser Länsstyrelsen att planbestämmelsen angående garage borde vara, "Marken får byggas under med garage med planterbart bjälklag".

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande

Bedömningen är att planen inte innebär en påtaglig skada på riksintresset då kulturmiljöns värden beaktats i planförslaget. Riksintresseområden ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Tillskott och förändringar kan göras om kulturmiljöns värden beaktas.

En miljökonsekvensbeskrivning är framtagen tillsammans med planförslaget. Sammantaget bedöms förslaget ge följande påverkan på helhetsmiljön i kvarteret som skyddas genom riksintresset och det kommunala kulturmiljöområdet.
Förslaget innebär en viss negativ miljöpåverkan på delar av kulturmiljön genom att den föreslagna kvartersbebyggelsen delvis tränger undan den sammanhållna helhet som anläggningen utgör.
Detta påverkar värdebärande delar som bland annat huvudbyggnadens funktion, som självklar mittpunkt och största byggnadsvolym. Dock är den föreslagna bebyggelsen till största delen placerad i utkanten av kvarteret och anpassade i höjd efter de befintliga byggnaderna. Byggnaderna i kvarteret står idag mot en fond av höga bostadshus. Den fria placering som anläggningen hade ursprungligen är således till stora delar redan förändrad. En viss luftighet kvarstår dock inom kvarteret och den till karaktären tidstypiskt lantliga prägeln, där byggnader och grönska inordnats hierarkiskt och efter funktion, byggs delvis bort i planförslaget.

Alla byggnader i kvarteret bevaras och omfattande ytor reserveras som park och grönytor. Huvudbyggnadens funktion som självklar mittpunkt och största byggnadsvolym påverkas dock eftersom tillkommande byggnadsvolymer är nästan lika höga.
Ett respektavstånd till huvudbyggnaden har skapats genom de nya byggnadernas placering i kvarterets ytterkanter.
Vid angöringen norrifrån har två byggnader placerats som vänder sig inåt kvarteret. Dessa byggnader innebär att öppenheten inom kvarteret minskar något. Den ena byggnaden står relativt nära rektorsbostaden. Dock är marken kring rektorsbostaden parkmark vilket borgar för allmänhetens tillgänglighet.
Skolträdgården bibehålls som grönyta i form av en park. Möjlighet finns att ta till vara den ursprungliga karaktären med fruktträd och odling.
Den gamla entrén från Seminariegatan, med grind och planterade träd, bevaras som entré till Röda villan och parken med Seminariebyggnaden i fonden.
För att befintliga byggnaderna inte ska förvanskas har skyddsbestämmelser lagts på den befintliga bebyggelsen i planen.
Att ge Kv. Seminariets befintliga byggnader en flexibel användning (anpassad till bebyggelsens kulturvärden) kompletterat med förslag till nya bostäder är en del av Librobäcksområdets omvandling till en blandad stadsdel. I seminariebyggnaden finns redan idag bland annat Uppsala Musikklasser, en privat förskola, Folktandvård, Uppsala kommun Vård och omsorg, Evangeliska fosterlandsstiftelsen och olika kontorslokaler.
Den föreslagna bebyggelsen bidrar till att skapa ett skyddat parkområde tillgängligt för allmänheten. Bebyggelsen skyddar parken från trafikbuller.

Förslaget har bearbetats vidare mellan samråd och utställning. Den största förändringen är att parken blivit större och marken för bostadsgårdarna minskat. Även tillgängligheten till parken mellan befintlig och ny bebyggelse har ökat. Ringgatan har fått en mer stadslik karaktär med bebyggelse längs gatan och kantstensparkering. Tillkommande bebyggelse har studeras mer noggrant vad det gäller fasaduttryck och material samtidigt som hushöjderna har tillåtits varierar mer. Förskolan är inte längre sammanbyggd med Röda villan utan ligger placerad i det nordvästra kvarteret.

Förslag till parkens detaljutformning kommer att göras när planen vinner laga kraft. I projekteringen av kvarteret kan följande ändringar ytterligare minska påverkan på kulturmiljön:

- Skolträdgårdens bevarade delar bör tas om hand och ses som en tillgång att använda som utgångspunkt för den nya parkens karaktär.
- Trädbeståndet bör inventeras ur kulturhistoriskt perspektiv och ev. ursprungliga planterade träd bör identifieras.

Planbestämmelsen angående garage på plankartan ändras till; "Marken får byggas under med garage med planterbart bjälklag".

Angående buller se Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande till inkomna synpunkter på buller från vägar, järnväg och angränsande verksamhet.

Sammanfattning av inkomna yttranden uppdelat under respektive ämnesrubrik.

Inkomna synpunkter på bebyggelsen

Synpunkter har inkommit på att föreslagna byggnader är för höga och att det är för många lägenheter. Bebyggelsen tolkas som om den på vissa ställen är placerad 1-2 m ovan befintlig mark och våningsantalet borde anges tydligare, som en höjdangivelse.
I övrigt anses att byggnaderna saknar variation, att arkitekturen är likformig och att befintliga byggnader och park kommer att skymmas. Det har inkommit yttranden på att bebyggelsen både är placerad för nära och för långt från Ringgatan och att bebyggelsen är placerad för nära Rektorsvillan. Affärslokaler med tillhörande kantstensparkering borde tillåtas längs gatorna.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Byggnaderna i förslaget (4-7 vån) är anpassade till omgivningen och skalan inom kvarteret. Indragen takvåning får finnas utöver angiven våningsantal på de delar som på plankartan är markerade med v1, indragen takvåning får inte uppföras på husets fulla längd. Syftet är att husets höjd ska variera längs gatan. Projektering av byggnader/mark sker till bygglovet. De givna volymerna ger ett antal lägenheter som täcker de behov som kommunen verkar för att få fram i staden i stort.
Vanligtvis används våningsantal i detaljplaner för att läsaren lätt skall kunna tolka hur hög en byggnad kommer att bli.
Målet med utformningen av området är att få en variation i både vertikalt, horisontellt och i byggnadernas detaljer. Mellan föreslagen bebyggelse finns öppningar som ligger på allmän mark för att öka tillgängligheten och skapa inblickar. Mellan Rektorsvillan och bebyggelsen är det parkmark i detaljplanen.
Bebyggelsens placering längs gatorna syftar till att skapa en stadsmässighet och där möjlighet att etablera verksamheter kommer att finnas. Byggnadernas placering ger även ett bullerskydd för de boende och besökare till parken.

Inkomna synpunkter på parken/trädgården och torget

Synpunkter har inkommit på att den föreslagna parken på 1,5 hektar är för liten för alla som vill använda den. Befintliga kvalitéer som till exempel befintligt växt- och djurliv kommer att försvinna. Vissa anser att en stadsdelspark ska vara 5 hektar och att seminarieparken är en kvalitetspark. I parken bör allmänheten ha rätt att röra sig genom kvarteret. Det påpekas även att parken behövs som grönyta, för dagvattenhantering, temperaturutjämning och för att minska partikelhalten i luften.
Vidare anses att park kommer att uppfattas som en privat bostadsgård med bland annat 200 balkonger utan respektavstånd till parken.
Planförslaget tolkas som att bevaransvärda träd ska tas ned och synpunkter har inkommit på att kartan över bevaransvärda träd (år 2009) inte stämmer med planförslaget.
Frågan väcks även hur mycket kommunen planerar för fritid och rekreation i området.
Fritids- och naturvårdsnämnden anser att exploatören bör anlägga en fotbollsplan på annan plats och att torget inte bör ha så mycket hårdgjord mark.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Trädgården är idag privat och i planförslaget säkerställs en allmän park som ska sörja för hela stadsdelen. Parken detaljutformas i kommande bygglovskede och storleken på parken följer ÖP2010 och Uppsala kommuns parkprogram.
Visionen för parken är att den i framtiden ska erbjuda sina besökare en naturupplevelse i en historisk miljö med dagens behov som förtecken. Sällsynta och/eller befintliga träd och växter kan sparas. En tydlig gräns ska finnas mellan den allmänna parken och de privata bostadsgårdarna. Några sällsynta djur och fåglar är inte kända i parken och kartan över trädinventeringen har uppdaterats.

En yta för spontanidrott anläggs på del av den befintliga fotbollsplanen.

Inkomna synpunkter på det kulturhistoriska värdet

Synpunkter har inkommit på att planförslaget strider mot riksintresset för kulturmiljö och att det bör göras en precisering av vad respektavstånd är. Vidare anses att en arkeologisk utgrävning bör ske av gamla tegelbruket i nordöstra delen.
Kulturnämnden föreslår även att den fortsatta detaljplaneprocessen inväntar länsstyrelsens beslut i ärendet om väckt fråga om byggnadsminnesförklaring. Upplands Museet anser att förslaget bör avslås med hänsyn till höga kulturhistoriska värden.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Vid samråd med länsstyrelsen har inga krav uppkommit på arkeologisk utgrävning. Kommunen anser därför att det inte det finns någon anledning att göra en arkeologisk utgrävning. Vad det gäller respektavståndet är det en bedömning gjort av antikvarisk expert på området. Med respekt för de befintliga byggnaderna med park/trädgård har bland annat föreslagen bebyggelse placerats i kanterna av tomten för att hålla respektavstånd.
Angående riksintresse för kulturmiljö, se ställningstagande till Länsstyrelsens yttrande.

Inkomna synpunkter på skyddsbestämmelser (q - märkning)

Yttranden har inkommit på att bevarandebestämmelser bör finnas både på byggnader och i park. Vidare anses att kontor och bostäder inte kan anses vara funktioner anpassade till Lärarseminariets byggnad.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Förslag till parkens detaljutformning är inte gjord, illustrationen i planhandlingen är endast en illustration på hur den skulle kunna se ut. Detaljprojektering har ännu inte gjorts och kommunen anser inte att skyddsbestämmelse bör finnas på den befintliga trädgården. Målet med parken är att befintliga större träd ska sparas i största möjliga mån och gestaltning av parken, val av material och växter ska ha en historisk anknytning till anläggningen.
Vad det gäller de befintliga byggnaderna i planen har skyddsbestämmelser lagts på byggnaderna för att de inte ska förvanskas utan följa PBL 3:12 och 3:13 samt riktlinjerna i det kommunala kulturmiljöområdet har. Skyddsbestämmelserna anses ge tillräckligt skydd av kulturbyggnaderna.
Se vidare svar angående Länsstyrelsens yttrande.

Inkomna synpunkter på skolgård med lek

Synpunkter har inkommit på att marken vid seminariebyggnaden inte uppfyller kraven för en skolgård och att park kommer att uppfattas som en skolgård och inte som en allmän park. Barn- och ungdomsnämnden anser att det finns ett behov av 80-90 förskoleplatser med tillhörande inhägnade gård på mer än 1000 kvm inom planområdet. Parken bör vara anpassad för de behov som friskolan i seminariebygggnaden har.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Intill parken ligger seminariebyggnaden som en egen fastighet. En skola och en förskola har sin verksamhet i byggnaden och det är fastighetsägarens ansvar att tillgodose de krav som ställs från skolan inom sin fastighetsgräns. Det finns inget krav på hur stor en skolgård ska vara. Kommunen kommer att anlägga en spontanidrottsyta i anslutning till skolan, men ytan kommer att utformas som en del av parken och kommer att vara allmänt tillgänglig, men kommer att kunna nyttjas av skolor/förskolor i närområdet likt resterande delar av parken. I

kvarterets norra del kommer en förskola att kunna etableras i de två första våningarna mot Prästgatan, i anslutning till fastighet kommer det att finnas en inhägnad gård och en yta direkt utanför förskolan som kan användas för vagnparkering mm sammanlagt är dessa ytor ca 1150 kvm stora.

Inkomna synpunkter på utsikt, sol etcetera

Den föreslagna bebyggelsen ligger placerad för nära Ringgatan vilket skapar problem med utsikt för boende i närheten, buller, luft och tillgång till solljus. Vidare anses att gaturummet kommer att bli för smalt.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Bedömningen är att Ringgatan är tillräckligt bred för att det inte ska bli problem med utsikt, buller, luft och solljus. Gällande luftkvalitetsnormer bedöms kunna uppfyllas. Syftet med en smalare gata är att skapa en stadsmässighet och möjligheter att etablera verksamheter i bottenvåningarna vilket överensstämmer med ÖP2010.

Inkomna synpunkter på barn, ungdomar och äldre

Frågor har inkommit på hur kommunen tänker på trafiksäkerhet. Skolbarn med flera måste korsa Fyrisvallsgatan för att komma till förskola och skola. Hur ska det ske på ett säkert sätt?

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Inom kvarteret planeras för förskoleverksamhet och det finns redan idag skolverksamhet i seminariebyggnaden. Området bedöms vara väl utformat med hänsyn till trafiksäkerhet för barn med bland annat bilfria gårdar och tydliga kopplingar till omkringliggande grönområden längs Fyrisån kommer att förbättras i jämförelse med nuläget. Den cirkulationsplats som tidigare planerades i korsningen Gamla Uppsalagatan/Ringgatan/Fyrisvallsgatan är inte längre aktuell utan har ersatts av en signalreglerad trevägskorsning som är bättre anpassad för oskyddade trafikanter.

Inkomna synpunkter på folkhälsa

I yttranden anses att planförslaget strider mot FN: s barnkonvention och det påpekas att väl underbyggd forskning visar ett tydligt samband mellan folkhälsa och tillgången till grönområden i staden.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
FN: s barnkonvention (20 nov 1989) artikel 3 (barnets bästa) samt artikel 31 (barnet har rätt till lek, vila och fritid) har beaktats i planförslaget. Detta genom att seminariets privata trädgård utvecklas till en allmän park vilket säkerställer allmänhetens och de boendes tillgänglighet till grönyta. Vidare har bebyggelsen placerats mot gatan vilket skapar bilfria, trygga, lugna och gröna bostadsgårdar skyddade från buller. Närheten till natur och grönska uppfylls även av gröna stråk i parken som kopplar vidare till Uppsalas grönstruktur bland annat längs Fyrisån. Samråd har skett med skolbarnen i seminariet.

Inkomna synpunkter på trafik

Synpunkter har inkommit på att parkerings- och trafikproblem på angränsande gator kommer att öka och man undrar varför parkeringsnormen är satt så högt som 1,0. Vidare anses att stadsplaneringen inte bör uppmuntra trafikleder som Ringgatan. Noterats har även att illustrationsplanen med en framtida vändplan vid hus 1, inte stämmer med plankartan.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Exploatören har valt en något högre parkeringsnorm än kommunens riktlinje på 0,8 p-platser/lägenhet. Parkeringar till föreslagen bebyggelse löses inom planområdet, till största delen i garage under mark. Den något högre parkeringsnormen i förslaget minskar ett eventuellt problem med parkering på intilliggande gator. Viss kantstensparkering för besökare och boende i området kommer att finnas.
För att undvika att Ringgatan ska upplevas som en trafikled, får gatan i förslaget en stadsmässig karaktär med bebyggelse, gatuträd och kantstensparkering längs gatan. Plankartan skapar möjlighet till ett framtida scenario då en planskildhet planeras under järnvägen och en vändplan planeras på Seminariegatan.

Inkomna synpunkter på buller från vägar, järnväg och angränsande verksamhet

Balkonger och lekytor på gården gör att den tysta sidan inte kommer att vara tyst. Byggnader som bulleravskärmning är ingen bra lösning. Då boende i området inte fått gehör för ett bullerplank vid järnvägen har seminarieparken varit deras enda bullerfria tillflyktsort utomhus i närområdet.

Trafikverket noterar att bullerskärmen längs järnvägen nu i utställningshandlingarna inte finns med. Trafikverket tycker att kommunen bör överväga att se över eventuella bullerdämpande åtgärder som kan förbättra boendemiljön. Trafikverket anser generellt att riktvärden som finns för trafikbuller och som anges i regeringens proposition 1996/97:53 ska följas vid planering av ny bebyggelse. När kommunen gör en avvägning mellan risken för bullerstörningar och andra allmänna intressen anser Trafikverket att kommunen i sådana fall ansvara för framtida eventuella bullerstörningar med dito kostnader.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att en handlingsplan ska tas fram för att minska bullernivåerna. Vidare anser dom att en skärpning av planbestämmelserna bör göras:
för minst hälften av boningsrummen i varje lägenhet till högst 50dBA utanför fönster, men högst 45 dBA ska eftersträvas

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Med föreslagen utformning och lämplig lägenhetsplanlösning kan bostäder och förskola med god ljudkvalité erhållas. Aktuella riktvärden och Boverkets byggregler kan innehållas. För att innehålla målet högst 55 dB (A) vid alla fasader erfordras en över 5 m hög bullerskyddsskärm längs järnvägen samt att trafikmängderna på omgivande gator minskas till högst ca 2000 fordon/dygn. Detta bedöms inte realistiskt varför bedömningen av bullersituationen sker utgående från avstegsfall. Alla bostadsgårdar får någon del som klara både ekvivalent och maxnivåerna. Den planerade utbyggnaden av förråd/tvättstugan har vissa delar där kravet på tyst sida inte uppfylls. Om dessa delar skall användas för bostädsändamål eller skolverksamhet måste åtgärder göras för att klara bullerkraven. Bullerutredning avser ny bebyggelse. (ÅF Ingemansson 2011-10-07, rev 2011-12-21).

Kravet på bullerskärm är borttaget i planen, möjlighet att uppföra bullerskärm förs in som bestämmelser längs järnvägen.

Inkomna synpunkter på översvämning

I yttranden anses att en färdig golvhöjd på +9, 7 är optimistiskt med tanke på en eventuell översvämning.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Fyrisåns 100-års flöde är +8, 3 meter (höjdsystem RH2000) och det högsta flödet är +9, 6 meter. El-anläggningar som kan ta skada vid översvämning skall förläggas minst +9,7 meter, över nollplan eller i vattensäkert rum. Planbestämmelserna ändras så att den endast gäller El-anläggningar och att den kan förläggas i Vattensäkrat rum.

Inkomna synpunkter på ledningar etc.

Vattenfall planerar att bygga ett nytt lågspänningsnät inom detaljplaneområdet som utgår från befintliga nätstationer.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Beaktas i det fortsatta planarbetet.

Inkomna synpunkter på markköp

Synpunkter har inkommit på att kommunen borde ha nyttjat sin förköpsrätt av marken eller arrenderat den och att NCC bör erbjudas ersättningsmark att bygga på. Vidare anses att kommunen inte borde stå för underhåll och skötsel av planförslagets park då den i praktiken är en privat bostadsgård.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Uppsala kommun har tidigare beslutat att inte köpa Kv. Seminariet varken som park eller som skola. Seminarieträdgården som idag är privat, säkerställs i planen som en allmän park. Kostnader för skötsel av parken regleras inte i detaljplanen. Exploatören bär det ekonomiska ansvaret för planens genomförande och för exploateringens konsekvenser i anslutning till planområdet. Mark för allmän plats ska upplåtas till kommunen utan ersättning.

Inkomna synpunkter på avtal, fastighetsreglering, upplåtelseform m m

I yttranden anses att det borde finnas en variation i upplåtelseformer av bostäderna.
Vidare motsätter sig Brf. Fyrisäng respektive Brf. 98 Fyrisvallen den föreslagna fastighetsregleringen.
Fritids- och naturvårdsnämnden anser att en 3D-fastighestbildning måste säkerställa att inte kommunen blir skadeståndsskyldig för eventuella skador på garage under park/torg.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Planförslaget ger möjlighet att uppföra både hyresrätter och bostadsrätter i flerbostadshus, detta regleras dock inte i en detaljplan.

Kommunen är huvudman för allmänna platser i planen. Kommunen har då rätt och skyldighet att lösa in mark för dessa ändamål och skyldighet att anordna gator och andra allmänna platser i takt med att planen genomförs. (PBL 5:4, PBL 6:26)

För parkeringsgaraget under förskolan/centrumändamål, torget och parken kommer det sannolikt att bli aktuellt med tredimensionell fastighetsbildning vilket detaljplanen medger. I denna fastighetsbildning säkerställs bland annat ansvarsfrågan.

Inkomna synpunkter på författningar och översiktsplan 2010 m m

Synpunkter har inkommit på att planförslaget strider mot författningar och översiktsplan 2010 m.m.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Plan- och byggnadsnämnden anser inte att planförslaget strider mot författningar och mot översiktsplan 2010 (ÖP2010). Arbetet med detaljplanen för Kv. Seminariet följer planprocessen enligt PBL, med bland annat medborgarinflytande genom samråd i olika skeden (PBL 5:21).

Seminarieträdgården är idag privat och stadsdelen kring Kv. Seminariet saknar idag en allmän park. I planförslaget säkerställs en allmän park på 1,5 hektar. Värdefulla kultur- och naturmiljöer tillvaratas och utvecklas samtidigt som behovet av grönytor tillgodoses. Parken skapar möjligheter till ett flertal aktiviteter och ett hälsosamt lokalklimat. I enlighet med riktlinjer för hållbart stadsbyggande sparas parken till så stor del som det är möjligt med tanke på ny bebyggelse. Det kulturhistoriska skyddet för befintlig bebyggelse förstärks.

Planförslaget följer riktlinjer i översiktsplan 2010. Planområdet ligger inom stadsbygd där bebyggelsekompletteringar kan tillkomma och Fyrisvallsgatan i norr är angiven som stadsstråk. En yta motsvarande ungefär den som ska bli park i planförslaget har markeringen - grönstruktur - parker och naturområden med sociala och/eller ekologiska värden. Dessa ska i sina huvuddrag bevaras och/eller utvecklas och avgränsningen på kartan ska inte ses som definitiv enligt ÖP2010.
Utöver detta finns riktlinjer om hur dessa områden bör hanteras inom stadsväven. Det står att, grönstrukturen inom stadsväven bör i samband med detaljplaneläggning i angränsande områden planläggas som park eller natur om den inte skyddas genom annan lagstiftning. Så är också fallet i planförslaget. Grönstrukturen i stadsväven kopplas samman med öppningar i bebyggelsen mot Ringgatan som planläggs som parkmark. Seminarieparken kopplas samman med grönstrukturen vid Fyrisån.
Vad det gäller kulturmiljö se vidare svar på Länsstyrelsens yttrande. Angående miljöbalken och miljöbedömning se ställningstagande angående miljökonsekvensbeskrivning.

Inkomna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen, MKB

Yttranden anser att MKB: n har missat betydande miljöpåverkan utöver påverkan på kulturmiljön och att ett nollalternativ borde ha beskrivits med skötsel av parken innan NCC missskötte fastigheten. Synpunkter har också inkommit på att det inte är ett argument att fortsätta förändra området bara för att den ursprungliga fria placeringen av anläggningen redan till stora delar är borta.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Påverkan på kulturmiljön är den enda aspekt som Plan- och byggnadsnämnden ansett innebära eventuell betydande miljöpåverkan i planförslaget. Ett samråd angående behovsbedömningen har skett med Länsstyrelsen och en MKB har tagits fram. Plan- och byggnadsnämnden anser inte att planförslaget innebär påtaglig skada på riksintresset. Planförslaget medför dock enligt Länsstyrelsen en påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården (K40 Uppsala stad).

Minst ett nollalternativ ska alltid finnas med i en MKB. Ett nollalternativ beskriver vad som sker om planen inte antas och bör inriktas på de väsentliga miljöförhållandena. Befintliga miljöproblem och sådan som kan förväntas om inte planen genomförs beskrivs. Detta nollalternativ för Kv. Seminariet finns att läsa i planbeskrivningen:

Ingen betydande fysisk förändring förväntas. Kommunen kommer inte få inflytande i trädgårdens skötsel som därmed riskera att förfalla. Trädgården kommer inte heller att vara tillgänglig för allmänheten i framtiden.
Seminariebyggnaden har en ny funktion oavsett planens genomförande. I byggnaden finns skola, socialservice och kontor.
I och med planförslaget får de befintliga byggnaderna ett starkare skydd. Ett respektavstånd säkerställs mellan föreslagen bebyggelse och den befintliga. Alla byggnader i kvarteret bevaras och ytor reserveras som park och grönytor.

Se vidare svar på Länsstyrelsens yttrande.

Planförslaget tillstyrkes

Uppsala arbetarekommun tillstyrker förslaget till detaljplan för Kvarteret seminariet.

Alternativa förslag

Området bör bevaras som det är.
Rusta upp parken till sin forna glans.
Bevara, vårda och utveckla parken till en stor allmän stadsdelspark i kommunens regi utan föreslagen bebyggelse.
Ta fram ett förslag för en kultur oas för hela seminarieparken tillsammans med studenter SLU.
Placera en paviljong med restaurang eller konstverksamhet i parken.
Låt parken bli en Stadsträdgård eller 'Vasapark'.
Flytta de föreslagna byggnaderna någon annanstans.
Nya förslag till bebyggelse måste placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till helhetens olika betydelsebärande element.
Ta bort de två föreslagna husen söder om torget och öppna upp kvarteret mot omgivningen.
Bygg endast på den befintliga fotbollsplanen till exempel i en sluten kvartersstruktur.
Starta Tom Tits experimentverkstad i seminariebyggnaden.
Öppna café/restaurang i Röda villan eller i Rektorsvillan.
Starta en förskola i Rektorsvillan.
Förslag har inkommit på olika former av bebyggelse som ligger placerade utanför planområdet. Bland annat föreslås att bostäder bör byggas på parkeringen vid Fyrishov eller vid Fyrisskolan.
Bygg ett högt hus i hörnet mot Fyrisvallen.
Flytta hela Prästgatan åt nordväst till där det idag är parkering.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Syftet med denna detaljplanen är bland annat att pröva möjligheten att uppföra bostadsbebyggelse, förskola och allmän park inom kv. Seminariet. Seminarieträdgården med dess historia ligger till grund för förslaget över parken som bearbetas vidare detalj i kommande projekteringsskede.
I planförslaget utvecklas parken till en allmän stadsdelspark i kommunens regi. Parken blir cirka 1, 5 hektar stor.
Placeringen av bebyggelse i utkanten av kvarteret möjliggör en större park samtidigt som bebyggelsen avskärmar från trafikbuller.
Ett helt slutet kvarter på den befintliga fotbollsplanen skulle skapa en skuggig och introvert bostadsgård utan koppling till parken och platsens kulturhistoria. Ett slutet kvarter skulle även komma för nära seminariebyggnaden.

Beroende av t.ex. användningen av Rektorsvillan och Röda villan kan parken komma att bli en turistattraktion.
Innehållet i Rektorsvillan och Röda villan styrs genom planbestämmelsen, "Användning anpassad till bebyggelsens kulturvärde", och kan alltså inrymma flera av ovanstående förslag till innehåll.
Fotbollsplanen som i tidigare förslag varit privat bostadsgård har nu som övriga parken utökats. Det kommer att finnas plats till spontanidrott, bollspel mm.
Uppsala kommun förfogar inte över seminariebyggnadens innehåll då den ägs av en privat fastighetsägare.
Att pröva möjligheten till bostadsbebyggelse inom andra område eller flytta gator ingår inte i detaljplanen.
Punkthus har prövats i tidigare skisser men förkastats bland annat på grund av bullerkrav och dålig anpassning till befintlig bebyggelse.

Inkomna synpunkter på övrigt

Synpunkter har inkommit på att pålning under byggtiden kan skada befintliga byggnader. Vidare undrar man varför endast fjärrvärme finns med under rubriken Miljömål och inte gröna tak och passivhus. Synpunkter har även inkommit på att kommunen borde göra om planförslaget och ta med Seminariegränden. Ett nytt planförslag skulle då innehålla ett skydd av Seminariegränd och hela Seminariet med park.

Plan- och byggnadsnämndens ställningstagande
Innan byggskede görs en riskbedömning av till exempel eventuellt problem med pålning och befintliga byggnader. Visar det sig att en sådan risk finns kommer åtgärder att vidtas.
Detaljplanen styr inte i detalj till exempel gröna tak och passivhus. Möjligheten att ha gröna tak eller bygga passivhus finns inom planen.
Seminariegränd ligger utanför planområdet. Att ta med Seminariegränd i denna detaljplan är inte aktuellt.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Handläggare:
Daniel Bergvin
018-727 45 26
daniel.bergvin@uppsala.se

Datum:
2011-04-05

Diarienummer:
07-20014

Samrådsredogörelse

Detaljplan för Kv. Seminariet Uppsala kommun.

Normalt planförfarande

Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att pröva möjligheten att uppföra 240-250 lägenheter i bostadshus (6-7 våningar), en förskola och en allmän park. Befintlig bebyggelse kommer att få en användning anpassad till dess kulturhistoriska värde.

Samrådsyttranden	
Totalt antal inkomna	93 st
Beslutsdatum och samrådstider	
Ansökan inkom:	---- -- --
Beslut om programsamråd:	---- -- --
Beslut om miljöbedömning:	---- -- --
Programsamråd:	---- -- -- - ---- -- --
Programmet godkänt:	2006-09-21
Beslut om planuppdrag:	2007-07-12
Beslut om samråd:	2009-06-30
Samråd:	2009-08-21- 2009-10-05
Beslut om utställning:	
Utställning:	
Antagande / godkännande BN:	
Antagande KF:	
Laga kraft:	

Innehållsförteckning

Detaljplan för Kv. Seminariet Uppsala kommun. 1
Normalt planförfarande 1
1. SAMMANFATTNING AV SAMRÅDET 3
2. SAMMANFATTNING AV ÄNDRINGAR I FÖRSLAGET 3
3. SAMMANFATTNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH STADSBYGGNADSKONTORET STÄLLNINGSTAGANDE 6
Inkomna synpunkter på bebyggelsen 7
Inkomna synpunkter på parken 9
Inkomna synpunkter på det kulturhistoriska värdet 10
Inkomna synpunkter på skyddsbestämmelser (q-märkning) 12
Inkomna synpunkter på fotbollsplanen 12
Inkomna synpunkter på skolgård med lekytor 12
Inkomna synpunkter på markköp 13
Inkomna synpunkter på utsikt, utseende, sol etcetera 13
Inkomna synpunkter på barn, ungdomar och äldre 13
Inkomna synpunkter på folkhälsa 14
Inkomna synpunkter på trafik 14
Inkomna synpunkter på järnvägen 15
Inkomna synpunkter på buller från vägar, järnväg och angränsande verksamhet 16
Inkomna synpunkter på förorenad mark 17
Inkomna synpunkter på vattenskydd 17
Inkomna synpunkter på ledningar etc. 17
Inkomna synpunkter på energi 18
Inkomna synpunkter på avtal m m 18
Alternativa förslag 18
4. ÖVERSIKT ÖVER INKOMNA SAMRÅDSYTTRANDEN 21

1. Sammanfattning av samrådet

Samråd och samrådsmöte
Samråd har hållits 2009-08-21 t.o.m. 2009-10-05. Kommunen har bjudit in till samrådsmöte som hölls i Tunabergsskolans aula 2009-09-23.
Flertalet privatpersoner (såväl sakägare som allmänheten i övrigt) är negativa till förslaget och framhåller en önskan att bevara grönskan i Seminarieparken, helt eller delvis, som allmän park.

Synpunkter som framförts är bland annat att:
- grönytor behövs i stadsdelen
- kulturhistoriska värden i befintlig park- och bebyggelsemiljö är stort
- behov av offentlig parkmiljö med bland annat bollplan för lek- och spel, både för närboende och besökare behövs
- föreslagen exploateringen är för omfattande, höga och kompakta

För allmänhetens kännedom har handlingarna ställts ut på Kommuninformation och Stadsbiblioteket. För kännedom till: Sökanden, Kommunalråden, Namnberedningen, Kart- och dataavdelningen och Bygglovarkitekten.

Samråd med länsstyrelsen
Länsstyrelsen har i samråd avseende såväl behovsbedömning som samrådsförslag framhållit att de anser att detaljplaneförslaget kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11 § Miljöbalken.

Planförslaget medför enligt Länsstyrelsen (LST) en påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården (K40 Uppsala stad). LST finner inte att nya sakskäl har tillkommit och vidhåller den tidigare gjorda bedömningen i ärendet (2009-01-28).
Länsstyrelsen anser vidare att om det förs vidare till utställning och antagande kan komma att överprövas enligt reglerna i 12 kap 1-2 § plan- och bygglagen.

2. Sammanfattning av ändringar i förslaget

- Angöringsgata längs Fyrsivallsgatan respektive Ringgatan utgår
- Föreslagen bebyggelse/markgarage flyttas närmare ovanstående gator
- Föreslagen förskolebebyggelse i söder mot Seminariegatan utgår och inryms i den nya bebyggelsen
- Privata bostadsgårdar minskas ned till parkens fördel
- Parken utökas till cirka 1-1.5 hektar
- Föreslagen bebyggelse studeras vidare med tanke på fasaduttryck, material mm för att hålla en hög arkitektonisk kvalitetsnivå
- Parken och seminarieträdgårdens historia med avseende på gestaltning, innehåll, växtval mm tas tillvara och utvecklas
- Befintligt växtmaterial tas till vara så lång det är möjligt
- Entréerna till parken förstärks och förstoras bland annat med entrétorg
- En ny yta för spontanidrott läggs in i kvarterets norra del

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

3. Sammanfattning av inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontoret ställningstagande

Länsstyrelsens synpunkter enligt 12 kap PBL
Planförslaget medför enligt Länsstyrelsen (LST) en påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården (K40 Uppsala stad). LST finner inte att nya sakskäl har tillkommit och vidhåller den tidigare gjorda bedömningen i ärendet (2009-01-28).

Länsstyrelsen konstaterar nu att planförslaget omfattar samma exploatering som i behovsbedömningen vad det gäller bebyggelsens omfattning och karaktär.

Länsstyrelsen konstaterar även att den nya bebyggelsen skulle innebära en förlust för stadsdelen, som lider brist på parkområden.

Länsstyrelsen anser vidare att om det förs vidare till utställning och antagande kan beslutet komma att överprövas enligt reglerna i 12 kap 1-2 § plan- och bygglagen.

Samråd om behovsbedömning för detaljplan för kvarteret Seminariet, Uppsala kommun, Uppsala län (yttrande 2009-01-28, inkom 2009-01-30, yttrande 2010-22 inkom 2009-10-26)

"Beslut
Länsstyrelsen bedömer, med beaktande av kriterierna i bilaga 4 till förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar, att rubricerad detaljplan med föreslagen utformning kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11 § miljöbalken.

Redogörelse för ärendet
Kommunen har för rubricerad detaljplan begärt samråd med Länsstyrelsen om behovsbedömning enligt 6 § förordningen (1998: 905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Planen syftar till att möjliggöra bostadsbebyggelse. Den befintliga seminariebyggnaden skall bevaras tillsammans med mindre byggnader som ingår i kulturmiljöområdet. Möjlighet till förskola kommer att finnas inom området.

Motivering
Kvarteret ligger inom ett större område av riksintresse för kulturmiljövården, 40 Uppsala stad. I denna del av riksintresset utgör huvudbyggnaden, i Kv. Seminariet, en i stadslandskapet kraftfull och dominerande byggnad med ett mycket högt kulturhistorisk värde. Som framgår av Upplandsmuseets utredning planerades byggnaderna, parken och idrottsplanen tillsammans och utgör en helhet där alla komponenter är viktiga. En viktig del av värdet är den miljöskapande funktionen för omgivningen men även anläggningens inre struktur är värdefull. Huvudbyggnaden är utformad och placerad med utgångspunkt från tomtens topografi och grundförhållandena på platsen.

Länsstyrelsen bedömer att det planerade planförslaget har en omfattning och inriktning som inte utgör en komplettering av bebyggelsen som är förenlig med riksintresset. Förslaget riskerar istället att påtagligt skada riksintresset och kan därför även antas medföra en betydande miljöpåverkan."

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
För att minska den negativa påverkan på kulturmiljön finns följande förslag till åtgärder framtagna i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB):
"Tillkommande bebyggelse bör studeras noga vad det gäller fasaduttryck, material etc., så att den arkitektoniskt sett höga kvalitetsnivån i den befintliga anläggningen inte påverkas i negativ mening av den tillkommande bebyggelsens arkitektur. Efter utbyggnaden måste nya och befintliga byggnader kunna samverka visuellt på ett tilltalande sätt.
Skolträdgårdens bevarade delar bör tas om hand och ses som en tillgång att använda som utgångspunkt för den nya parkens karaktär. Kanske kan ytterligare ursprungliga delar av skolträdgården återskapas, såsom den ovala dammen, bärbuskar, kökträdgård och odlingar, som följer ursprungligt mönster.
Trädbeståndet bör inventeras ur kulturhistoriskt perspektiv och ev. ursprungligt planterade träd bör identifieras.
Växtval och placering/gruppering av nya träd inom kvarteret bör sedan ske med utgångspunkt från den ursprungliga planteringsplanen, eller i alla fall inspireras av denna, eftersom växtligheten samverkar visuellt med seminariets byggnader, som en del av arkitekturen, och även har stark historisk anknytning till anläggningen.
Möjligheten att låta idrottsplanen behålla mer av sin ursprungliga funktion (d v s sin fria yta), med möjlighet till spontanidrott, bör studeras."

Stadsbyggnadskontoret kommer att arbeta vidare med ovanstående förslag till åtgärder i det fortsatta planarbetet. Angöringsgatan längs Fyrsivallsgatan respektive Ringgatan utgår vilket gör att bebyggelsen med markgaragen kan flyttas mot gatorna. Detta gör att parken utökas till cirka 1-1.5 hektar. Föreslagen förskolebebyggelse i söder mot Seminariegatan utgår och inryms i den nya bebyggelsen. Privata bostadsgårdar minskas ned till parkens fördel. Föreslagen bebyggelse studeras vidare med tanke på fasaduttryck, material mm för att hålla en hög arkitektonisk kvalitetsnivå.
Parkförslaget bearbetas och parkens historia tas tillvara. Gestaltning, innehåll, växtval med mera ska ta sitt ursprung i historien. Trädinventeringen fördjupas och befintligt växtmaterial behålls i största möjliga mån. Entréerna till parken utvidgas och förstärks bland annat med ett entrétorg som leder in besökaren. En ny yta för spontanidrott läggs in i kvarterets norra del.

Nedan följer en sammanfattning av inkomna yttranden uppdelat under respektive ämnesrubrik.

Inkomna synpunkter på bebyggelsen

- Föreslagen bebyggelsen är för hög, omfattande och kompakt.
- Minska på byggnaderna i omfattning och höjd.
- Husens höjd begränsas till 3 max 4 våningar.
- Bygg punkthus för ett luftigare intryck, men inte över 5 våningar.
- Med hänsyn till bebyggelsen i Klockarängen bör byggnadshöjderna minska mot nordväst istället för att öka.
- Förslaget strider mot översiktsplanen där endast 5 våningar tillåts i området.
- Föreslagen bebyggelsen har en höjd som överstiger intilliggande kvarter vilket strider mot hur förslaget beskrivs i planbeskrivningen.
- Området är planlagt som allmänt ändamål i Stadsplan 76A, år 1958, södra delen är planlagt som allmän park. Högsta byggnadshöjd för övriga kvarter är 8,0 meter (cirka 3 våningar)
- Planförslaget strider mot Strukturprogram Librobäck år 2006. i programmet står det bland annat att hänsyn ska tas till befintlig bebyggelse och parkmiljö. Ny bebyggelse ska stämma överens med befintlig 5-våningsskala. Ny bebyggelsehöjd ska detaljstuderas. Mål-

punkter och viktiga platser kan accentueras och vissa byggnader kan underordna sig omgivningen.
- En exploatering skulle innebära att områdets skönhetsvärden går förlorat.
- Det bör byggas estetsikt vackra byggnader för människor.
- Miljöbalkens 7 kap. som ställer krav på miljöbedömningar och MKB har inte följts. Detta gäller även Landskapskonventionen som Sverige är på väg att ratificera.
- Bostadshusen närmast cirkulationsplatsen bör tas bort och ge plats för handikapparkering och angöring till Rektorsvillan.
- Ny bebyggelse placeras på befintlig fotbollsplan och övriga grönytor omvandlas till kommunal parkmark.
- Bebyggelse bör flyttas ut närmare gatorna för att minska gaturummet och utöka den allmänna parken.
- Planeringen anses ha sin grund i tidigare fattade beslut som bedöms inaktuella. Att nu inte fatta beslut som ligger i uppsalabornas intresse ska inte hindras av stadsplanen från år 1958, med bebyggelse upp till 3 våningar och att Uppsala kommun inte utnyttjade sin förköpsrätt.
- Nybyggda lägenheter i attraktiva lägen kan bidra till ökad genomströmning i befintligt bostadsbestånd och i slutändan frigöra små hyresrätter med låg hyra till bland annat ungdomar.
- Exploateringsgraden är för låg med tanke på efterfrågan på bostäder och det centrala läget. "Området har förutsättningar att bli ett av stadens mest attraktiva områden."
- Förslaget till ombyggnaden av kv. Seminariet ser fint och prydligt ut.
- Bostäder med lokaler i bottenvåningen är positivt.
- Det är positivt med möjligheten till olika upplåtelseformer som hyresrätt och bostadsrätt.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Bebyggelsen är föreslagen i 6 våningar i nordväst och 5 våningar i sydost med möjlighet till indragen takvåning vilket beskrivs i planbeskrivningen sidan 11-12. En skala som är anpassad till Fyrisvallens och klockarängens 6 våningar. Även vissa byggnader på Fyrisvallen har en indragen 7: e takvåning.
Takvåningen i förslaget är både indragen från gatan och från park/gårdssidan för att motverkar att huset upplevs för högt och för att det ska passa in med befintlig bebyggelseskala.
Föreslagen bebyggelse studeras vidare med tanke på fasaduttryck, material mm för att hålla en hög arkitektonisk kvalitetsnivå.
Bebyggelsen är placerad i en tät kvartersstruktur längs gatorna bland annat för att klara bullerkraven både vad det gäller boendemiljön och ljudmiljön i stadsdelsparken.
Bostadshuset närmast cirkulationsplatsen har placerats så för att klara bullerkraven. Angöringen till Rektorsvillan ses över i det fortsatta planarbetet.
Den föreslagna förskolebebyggelsen i söder utgår och kvarteret öppnas upp än mer mot söder och exponerar den allmänna parken.
Föreslagen bebyggelse är högre mot norr och lägre mot söder för att bland annat släppa in solljus i parken.
Uppsala Kommun har tagit fram en ny översiktsplan ÖP 2010 och ÖP 2002 har utgått. Inkomna synpunkter angående 5 våningar står att läsa i Strukturprogram för Librobäck antaget 2006. Enligt Strukturprogram Librobäck 2006 finns ingen exakt våningshöjd föreslagen för Kv. Seminariet. I övergripande gestaltningsprinciper (sidan 16) står att läsa:
"Nya byggnader ska stämma överens med befintlig kontors- och bostadsbebyggelses femvåningsskala. Byggnadernas höjd behöver detaljstuderas för varje aktuellt projekt beroende på kvarterets anpassning till angränsande bebyggelse och hur kvarteret står i relation till den övergripande strukturen. En målpunkt eller en viktig plats kan behöva accentueras med en framträdande byggnad. På motsvarande sätt kan byggnader behöva underordna sig sin om-

givning. Andra förutsättningar som kan kräva särskilda höjdstudier är solförhållanden och bullersituation på platsen."
Planförslaget har detaljstuderat bebyggelsens våningshöjder. Den nya bebyggelsen är 4-7 meter lägre än Seminariebyggnadens högsta nockhöjd. Bebyggelsen i korsningen Seminariegatan och Ringgatan är sluten på grund av bullerkrav. En planskild korsning planeras på Ringgatan under järnvägen vilket gör att de flesta kommer att uppleva seminariebyggnaden som ett landmärke från Fyrisvallsbron/Gamla Uppsalagatan, norrifrån. Här finnas en öppning i föreslagen bebyggelsen för att skapa en tydlig siktlinje mot seminariebyggnaden som accentueras.
En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har upprättats och redovisas som en del av planbeskrivning. MKB: n ska beskriva den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma. Påverkan på riksintresse för kulturmiljön är den aspekt som anses innebära betydande miljöpåverkan. Se vidare under stadsbyggnadskontorets ställningstagande till Länsstyrelsens yttrande.
Landskapskonventionen blir juridiskt bindande för ett land först när landet ratificerat den. Ratificering innebär att landet inarbetar konventionens intentioner i sin nationella lagstiftning och politik. Sverige har nyligen ratificerat landskapskonventionen som träder i kraft i maj 2011.
I rektorsvillan finns möjlighet till bland annat en publik verksamhet, användningen ska vara anpassad till bebyggelsens kulturvärden.
Förskolan integreras i det norra bostadskvarteret med bra solläge och intill parken.
En större allmän stadsdelspark kommer att anläggas med hänsyn tagen till den befintliga parken/seminarieträdgården.
Föreslagen bebyggelse flyttas ut mot Fyrisvallsgatan och Ringgatan vilket skapar en tydlig stadsgata och större yta för den allmänna parken se vidare under park.
Kommunen har tidigare valt att inte köpa marken.
Parken utökas bland annat med tanke på grönskans betydelse för hälsan.
Kommunen anser inte att exploateringsgraden är för låg med tanke på bland annat kulturmiljön i kvarteret.

Inkomna synpunkter på parken

- Kv. Seminariet bör bevaras som allmänt tillgänglig stadsdelspark.
- Seminarieparken behövs som grön lunga, för rekreation och för människors hälsa.
- Öppna parken mot omgivningen och utveckla den till en allmän stadsdelspark.
- Den kvarvarande parken är för liten, den borde vara minst 1 hektar.
- Parken kommer att upplevas privat.
- De finns få grönområden kvar i området, behovet av grönområden kommer att öka. Marken är i stort sett det enda sammanhängande grönområdet för rekreation, bollspel med mera i Enhagen.
- En bevarad Seminariepark är viktig ur rekreativ, social, pedagogisk och biologisk synvinkel.
- Parken har betydande skönhetsvärden för kringboende och förbipasserande.
- Önskemål finns om spännande lekplatser, ytor för spontanidrott och informella mötesplatser.
- Den föreslagna parken ligger till stora delar där det nu är parkering.
- Det föreslagna garaget under bostadsgårdarna gör att det inte går att spara några träd där.
- Träden ovan garage får problem med sina rotsystem.
- I den befintliga parken finns redan uppvuxen vegetation som bör tas med i förslaget.
- Befintliga träd i god kondition bör sparas.
- Gör en inventering av exakt vilka träd som kan behållas. En särskild utredning måste göras av trädens skick, historia och inpassning i en kommande plan.
- Parkens huvudstruktur bör återställas.

- I parken kan det finnas sällsynta träd och buskar samt djur och varierande fågelpopulation.
- Grönska i staden bidrar med rening av luft, bullerdämpning och dränering av dagvatten.
- Bostadsnära stadsnatur utgör ett ovärderligt tillskott för stadens invånare som kan njuta av grönska, frisk luft och stillhet.
- Har tvärvetenskaplig forskning kring människors behov och önskemål av rekreation beaktats? Det är viktigt att ta reda på vad människorna gör och vill göra i området.
- Ekologisk hållbarhet talar emot en exploatering av parken.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Trädgården är idag privat kvartersmark. Seminariets trädgård ska utvecklas till en allmän stadsdelspark vilket säkerställer allmänhetens och de boendes tillgänglighet. Stadsdelsparken utökas till cirka 1-1,5 hektar från liggande förslag. Enligt översiktsplan 2010 är en stadsdelspark en större park på 1-5 hektar.
Parkförslaget kommer att bearbetas vidare i det fortsatta planarbetet bland annat med avseende på parkens och seminarieträdgårdens historia, gestaltning, innehåll, växtval mm som tas tillvara och utvecklas. Visionen för seminarieparken är att den i framtiden kommer att erbjuda sina besökare en naturupplevelse i en historisk miljö med dagens behov som förtecken.
Sällsynta och/eller befintliga träd och växter sparas så långt det är möjligt. En trädinventering är gjord av Park och Natur tillsammans med Tema landskapsarkitekter. Exakt växtval och placering/gruppering av nya träd styrs i projekteringsskedet.
Entréerna till parken förstärks och förstoras bland annat med entrétorg för att parken ska upplevas allmän. Förskolebebyggelsen i söder utgår och kvarteret öppnas upp än mer mot söder vilket gör att stadsdelsparken blir än mer tillgänglig för kringboende och förbipasserande.
För att öka tillgängligheten för allmänheten till parken har ett grönstråk placerats rakt genom kvarteret i nordsydlig riktning.
Befintlig park utnyttjas i största möjliga mån, delar av befintlig parkering föreslås bli grönjord mark framför seminariebyggnaden.
Förslaget ses över och kompletteras med lek- och upptäckarpark, mötesplatser mm. Yta för spontanidrott läggs in i det norra kvarteret.
Bostadsgårdarnas yta minskas till parkens fördel. En tydlig gräns ska finnas mellan den allmänna parken och de privata bostadsgårdarna. Vidare görs studier av hur man kan få passagerna mellan husen att kännas mer offentligt tillgängliga.
Några sällsynta djur och fåglar är inte känt i parken.
Markgaragen flyttas tillsammans med byggnaderna närmare Fyrsivallsgatan och Ringgatan vilket gör att markgaragen inte längre kommer att ligga under parken utan endast under delar av bostadsgårdarna.
Vad det gäller rotsystem för nya träd ovan garage ska jorddjup på planterbart bjälklag vara minst 0.8 meter enligt planbestämmelsen. En sammanhängande planteringsyta över bjälklaget underlättar för trädens rotsystem och skapar en bra växtmiljö. Jorddjupet tillsammans med en sammanhållen planteringsbädd över hela garaget anses vara tillräckligt för bra växtbetingelser.
Förskolan flyttas till bostadsgården i nordväst.
Möjlighet till bland annat rekreation, med tanke på människors hälsa, kommer att finnas i stadsdelsparken. Innehållet i stadsdelsparken kommer att detaljutformas i senare projekteringsskede.
Ekologisk hållbarhet talar för en förtätning i staden där befintlig infrastruktur redan finns, ingen ny mark tas i anspråk. Ekologisk hållbarhet talar för att parken sparas till så stor del som det är möjligt med tanke på ny bebyggelse.

Inkomna synpunkter på det kulturhistoriska värdet

- Kvarteret Seminariet bör inte bebyggas med tanke på det höga kulturhistoriska värdet.

- De kulturhistoriska värden som befintlig bebyggelsemiljö har gör att kvarteret bör bevaras och anläggningen återskapas.
- Föreslagna bebyggelsens omfattning och placering har en negativ påverkan på kulturmiljön.
- Kvarteret Seminariet utgör en för Uppsala och regionen unik kulturmiljö, med byggnader, trädgård och idrottsplan, vilken berättar om dåtidens syn på folkskoleläraryrket, folkskolans och kunskapens betydelse.
- Betydande kulturhistoriska värden med riskintresse spolieras.
- Förslaget tar ingen hänsyn till de ursprungliga konstnärliga idéerna bakom områdets utformning.
- Historiska samband och kulturvärden har inte beaktats i förslaget.
- Byggnaderna och parken utgör en helhetsmiljö.
- Historisk park eller trädgård har samma värde som byggnad och ska ha samma klassning, skydd och vård.
- Seminariebyggnaden som ett viktigt landmärke får en underordnad roll i stadsbilden och kommer att skymmas.
- Den föreslagna bebyggelsen i kvarterets södra del, före detta seminarieträdgården, är ett stort ingrepp i den kulturhistoriska miljön, och ska därför utgå.
- Bebyggelsen som föreslås omkring idrottsplanen kan tillkomma utan alltför stor påverkan på kulturmiljön, förutsatt att byggnader anpassas i skala och underordnas Seminariets huvudbyggnad.
- Befintlig grönska, såsom fruktträd, perenner och buskar har inte beaktats i planen.
- Antikvarisk respektive park- och trädgårdshistorisk expertis bör granska planen.
- Vad innebär respektavstånd?

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har upprättats och redovisas som en del av planbeskrivning. MKB: n ska beskriva den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma. Påverkan på riksintresse för kulturmiljön är den aspekt som anses innebära betydande miljöpåverkan. Se vidare under stadsbyggnadskontorets ställningstagande till Länsstyrelsens yttrande.
Alla byggnader i kvarteret bevaras och skyddas och omfattande ytor reserveras som allmänt tillgängliga park- och grönytor. Den allmänna stadsdelsparken blir cirka 1-1,5 hektar stor. Planerad bebyggelse anpassas till befintlig huvudbyggnaden som är högre än den nya bebyggelsen.
Den nya bebyggelsen är 4-7 meter lägre än Seminariebyggnadens högsta nockhöjd.
Förslaget påverkar kulturmiljön negativt men den föreslagna placeringen av ny bebyggelse har ett respektavstånd.
Föreslagen användning (Q) samt utformning av skyddsbestämmelser säkerställer även kulturmiljövärden genom att möjliggöra för nya funktioner i byggnaderna "på byggnadernas villkor".
Förskolebyggnaderna (SB) har utgått vilket öppnar parken och gör den tillgänglig för allmänheten. Se vidare under stadsbyggnadskontorets ställningstagande under park.
Bebyggelsen i korsningen Seminariegatan och Ringgatan är fortfarande sluten på grund av bullerkrav. En planskild korsning planeras på Ringgatan under järnvägen vilket gör att de flesta kommer att uppleva seminariebyggnaden som ett landmärke från Fyrisvallsbron/Gamla Uppsalagatan, norrifrån. Här finna en öppning i föreslagen bebyggelsen för att skapa en tydlig siktlinje mot seminariebyggnaden som accentueras.
Respektavståndet är i detta fall en bedömning gjort av antikvarisk expert på området.

Inkomna synpunkter på skyddsbestämmelser (q-märkning)

- Skyddsbestämmelser för befintliga byggnader är bra. (Upplandsmuseet)
- Formulering av skyddsbestämmelsen bör ändras till. "Eventuella förslag till förändring ska utformas i samråd med antikvarisk expertis." (Upplandsmuseet)
- Under q^1 ersätts "bör bevaras" med "skall bevaras" även avseende interiören. (Föreningen Vårda Uppsala)
- Trädgårdsanläggningen bör ges skydd i plan på ett sätt som motsvarar bebyggelsen.
- Q-märkningarna är väl detaljerade. Av större vikt är här exteriörerna, medan interiörerna måste kunna ges en anpassning till kommande verksamheter. (Handelskammaren)

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
För att befintliga byggnaderna inte ska förvanskas utan följa PBL 3:12 och 3:13 samt riktlinjerna i det kommunala kulturmiljöområdet har skyddsbestämmelser lagts på den befintliga bebyggelsen i planen. Skyddsbestämmelserna anses ge tillräckligt skydd av befintliga kulturbyggnader.

Inkomna synpunkter på fotbollsplanen

- Möjligheten att behålla mer av idrottsplanens ursprungliga funktion bör studeras t.ex. fri yta för spontanidrott.
- Förlusten av fotbollsplanen bör kompenseras med en ny bollplan vid Fyrisån, i enlighet med strukturprogrammet för Librobäck.
- Fotbollsplan måste bevaras, den används av både klubbar, skolor och barn boende i området för träning respektive spontanidrott.
- Uppsala lider brist på bra och välbelägna planer för utomhusaktiviteter.
- Idrottsplatsen ligger i direkt förbindelse med gymnastiksalen, vilket måste sägas vara till fördel för de skolbarn som i den nära framtiden ska gå i skola här.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Tillgång till bollplaner vid Fyrisån, enligt strukturprogrammet för Librobäck, regleras inte inom denna plan.
Förslaget över parken har bearbetats och plats kommer att finnas för spontanidrott och bollspel. Stora delar av den tidigare föreslagna privata bostadsgården har utgått.
Platsen för idrott kan även användas av skolan i seminariebyggnaden likväl som av förskolan och allmänheten.
Utrymme för informella möten, lek och spontanidrott mm planeras inom den nya allmänna parken och inom bostadsgårdarna.

Inkomna synpunkter på skolgård med lekytor

- Parkeringsplatser måste tas bort och ersättas med lekytor för barnen om seminariebyggnaden används som skola.
- Dagens stora grönytor behövs för skolan och bör inte minskas.
- Spännande lekplatser, ytor för spontanidrott och informella mötesplatser bör finnas.
- Skolelevernas behov av grönska måste tryggas, liksom handikappades och äldres som bor i närområdet eller kommer att flytta in.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Befintlig parkering framför seminariebyggnaden är föreslagen som gröngjord yta, mot sydväst i bra solläge.
Stadsdelsparken har bearbetats och är nu cirka 1-1,5 hektar.

Utrymme för informella möten, lek och spontanidrott mm planeras inom den nya allmänna parken.

Inkomna synpunkter på markköp

- Kommunen borde köpa/arrendera marken och att parken därefter kan bli allmän.
- Kommunen borde erbjuda NCC mer exploateringslämplig mark, som utbyte.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Uppsala kommun har tidigare valt att inte köpa marken. Att kommunen ska köpa, arrendera eller byta mark är idag inte aktuellt.

Inkomna synpunkter på utsikt, utseende, sol etcetera

- Ett 6-våningshus kommer att förstöra utsikten från de nya bostäderna vid Fyrisstrand.
- Vad händer med utsikten för dem som bor i de låga husen som redan ligger i området?
- Vad händer med solen i den lilla park som återstår?

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Föreslagen bebyggelse är till största delen placerad intill gatorna vilket skapar möjlighet till en större stadsdelspark, verksamhetslokaler och ett tydligt gaturum.
De lägre radhusen längs Seminariegatan påverkas inte av föreslagen bebyggelse vad det gäller solförhållanden då bebyggelsen är placerad i nordväst och längst i öster. Parken ligger i soligt sydvästläge.

Inkomna synpunkter på barn, ungdomar och äldre

- Ett tydligare barn- och ungdomsperspektiv efterfrågas. Planbeskrivningen bör kompletteras med en beskrivning av detta.
- Har FN: s Barnkonvention har beaktats och vilket utfall gav detta?
- Närhet och lättillgänglighet till natur och grönska är viktig för äldres hälsa och välbefinnande är ett argument som framförs för ett bevarande av Seminarieträdgården.
- Tillgänglighet för äldre är viktigt. Det gäller både utformning av bostäder som förutsättningarna att ta sig till och från området.
- Skolelevernas behov av grönska måste tryggas, liksom handikappades och äldres som bor i närområdet eller kommer att flytta in.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Utrymme för informella möten, lek och spontanidrott möjliggörs inom den nya allmänna stadsdelsparken och inom bostadsgårdarna. Se vidare under park och skolgård med lekytor. Detaljutformning av park och bostadsgårdar sker i projekteringsskedet.
Bland annat har FN: s barnkonvention (20 nov 1989) artikel 3 (barnets bästa) samt artikel 31 (barnet har rätt till lek, vila och fritid) beaktats i planförslaget. Bebyggelsen har placerats mot gatan vilket skapar bilfria, trygga, lugna och gröna bostadsgårdar skyddade från buller. Närheten till natur och grönska uppfylls av den allmänna parken i kvarterets mitt samt det gröna stråket genom kvarteret som kopplar vidare till Uppsalas grönstruktur med gång- och cykelvägar till Fyrisån och andra grönområden i staden och dess närhet. Fyrisån och Librobäcken är en viktig del av naturmiljön i närområdet. Närmaste skogsparti finns vid Stabby backe ca en kilometer från området.
Äldres närhet och lättillgänglighet till natur och grönska, se ovan. Seminariets trädgård utvecklas till en allmän stadsdelspark vilket säkerställer allmänhetens och de boendes tillgänglighet till grönyta. Trädgården är idag privat kvartersmark.

Enligt plan- och bygglagen 2 kap 4 § ska bebyggelsemiljön utformas med hänsyn till behovet av möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området. Dessa krav ställs vid bygglov/marklov. Även själva bostäderna ska utformas utifrån dessa behov.

Inkomna synpunkter på folkhälsa

- Aktuell forskning om grönskans betydelse för hälsa och välmående anses förbisedd.
- Bevara seminarieträdgården för att skapa tillgänglighet till parkmark och grönska ur ett folkhälsoperspektiv.
- Aktuella undersökningar i Stockholm refereras där en kartläggning av invånarnas önskemål visar att man inom:
  200 m vill ha tillgång till en grön oas för lek och vila
  500 m vill ha tillgång till park med folkliv samt möjlighet till picknick.
  1 000 m vill ha tillgång till skog och bad.
- Planområdets östra och södra del bör inte bebyggas, bland annat med hänsyn till folkhälsoperspektivet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Seminariets trädgård utvecklas till en allmän stadsdelspark vilket säkerställer allmänhetens och de boendes tillgänglighet till grönyta. Trädgården är idag privat kvartersmark.
Parkens storlek anses vara tillräckligt stor för att möta allmänhetens behov.
Närheten till natur och grönska uppfylls av den allmänna parken i kvarterets mitt samt det gröna stråket genom kvarteret som kopplar vidare till Uppsalas grönstruktur med gång- och cykelvägar till Fyrisån och andra grönområden i staden och dess närhet.
Genom att placeras bebyggelsen längs gatorna bland annat i öster och söder skapas en såkallad tyst sida mot gården.

Inkomna synpunkter på trafik

- Trafiklösningen är tveksam.
- Sedan koloniområdet bebyggdes är det parkeringskaos inom området.
- Farhågor finns om att trafiken kommer att öka och parkeringssituationen förvärras i området.
- Trafik- och angöringsfrågorna förefaller vara väl uppfångade.
- Att ta gräsmattan längs järnvägen i anspråk för parkeringsplatser anses offra ytterligare en grönyta utan att lösa de trafikproblem som finns.
- Fyrishovs parkering vid Fyrisvallsgatan kommer att få en högre beläggning i samband med att den nya multihallen färdigställs.
- Trafiken till kv. Seminariet kan styras till Uppsala kommuns parkeringar vid Fyrishovs idrottsanläggningar, för att undvika utfart från parkeringshus under mark på Seminariegatan.
- Det vore positivt med kantstensparkering i närheten av affärslokalerna.
- Bebyggelsen bör flyttas närmare Ringgatan och Fyrsivallsgatan för att omdana trafikled till stadsgata.
- Den interna angöringsgatan bör tas bort och angöring tillåtas direkt från gatan.
- Gaturummen formar sig till stadsgaturum.
- Var finns cykelbana längs Tégnergatan, enligt planbeskrivningen?
- Seminariegatan borde stängas redan nu.
- Behovet av en cirkulationsplats bör studeras än en gång.
- Den föreslagna trafiklösningen med koppling av biltrafik respektive gång- och cykeltrafik till cirkulationsplatsen utgör risk för konflikter.

- Lokalgatans anslutning till cirkulationen bör tas bort och angöring till parkeringsgaraget bör istället ske via Prästgatan.
- Utformning av infart till garage vid Seminariegatan bör studeras vidare.
- Cirkulationsplatsen signalerar tydligt angöringspunkten
- Gång- och cykelvägens allmänna intresse vid Rektorsvillan behöver säkras i detaljplanen.
- Vid Prästgatans anslutning med Fyrisvallsgatan är det viktigt att sikten blir tillräcklig.
- Gatu- och trafiknämnden är tveksam till att angöringen till vissa av bostäderna ska vara allmän platsmark.
- Gatu- och trafiknämnden anser att planbestämmelsen om plantering på gatumark ska utgå.
- Gatuträd ska ges tillräckligt utrymme för att kunna utvecklas väl.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Trafiklösningen med bland annat garageutfarter och en cirkulationsplats är under bearbetning. Synpunkter beaktas i det fortsatta planarbetet.
För att lösa parkeringarna till föreslagen bebyggelse och klara bullerkrav krävs garage eller bullerplank längs järnvägen. Grönytan längs järnvägen kan inte anses ha något högt värde med avseende på rekreation, hälsa, lek mm för de boende.
Fyrishov måste lösa sin parkering inom sitt område.
Parkeringar till föreslagen bebyggelse löses inom planområdet. Uppsala kommuns parkeringsnorm är 0,8 p-platser/lägenhet. Planförslaget är utformat för att klara parkeringsnormen. Parkering till den nya bostadsbebyggelsen dimensioneras efter en parkeringsnorm på cirka 1,0 p-platser/lägenhet.
Den föreslagna exploateringen förutsätter att parkering kan anordnas i garage under mark för de nya bostadshusen.
Parkering blir inte tillåten på seminariebyggnadens entrésida åt öster och den norra sidan.
Förslag till kantstensparkering kan komma att bli möjligt då den interna angöringsgatan utgår.
Enlig kommunens cykelkarta är Tégnergatan markerad som streckad linje. Streckade linjer visar sträckor med cykelbana som separat körfält längs gata. Heldragna linjer visar läge för befintlig cykelbana i separat körfält.
Trafiksituationen till Rektorsvillan ses över i det fortsatta planarbetet.
I samband med en järnvägsbro över Ringgatan planeras en separat bro för gång- och cykeltrafik för att bland annat minska biltrafiken. Det finns goda förutsättningar att ansluta gång- och cykeltrafik från planområdets södra del till en järnvägsbro. Denna gång- och cykelväg föreslås längs Seminariegatan (blandtrafik) med koppling till befintliga cykelstråk längs Fyrisån och nordväst om området.
För att sila trafiken kommer Seminariegatan att hållas öppen så långt det är möjligt.
Möjlighet till god sik vid Prästgatans anslutning med Fyrisvallsgatan beaktas i det fortsatta planarbetet.
Med plantering på gatumark avses träd längs gatorna för att skapa ett tydligt och väl sammanhållet gaturum vilket bland annat syftar till att hålla ned farten på förbipasserande fordon vilket skapar en tryggare miljö för gående och cyklister. Planbestämmelsen kvarstår.
Växtmiljö för befintliga och nya gatuträd detaljstuderas i projekteringsskedet. För stora träd ska växtbäddens bredd inte understiga 4 meter. För små träd ska bredden inte understiga 3 meter, enligt Uppsala kommuns trädpolicy.

Inkomna synpunkter på järnvägen

- Bedömningar för vibrationer inom planområdet saknas. "Vibrationsnivåerna ska inte överskrida 0,4 mm/sek" vilket ställs som krav i planbestämmelse. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Banverket)
- Det är tillräckligt att det generella skyddsavståndet på 30 meter till järnväg klaras, dvs. är bebyggelsefritt. Parkering, garage och förråd kan tillåtas.(Banverket)

- Garaget vid järnvägen planeras cirka 5 meter från järnvägen, vilket är Elsäkerhetsverkets minimiavstånd. Planförslaget kan försvåra en framtida utbyggnad till dubbelspår, men samtidigt kan det hanteras i samband med en eventuell framtida spårutbyggnad. (Banverket)
- För att minska järnvägens barriäreffekt bör kommunen studera vilka åtgärder som kan vidtas för att styra om gång- och cykeltrafiken till tunneln väster om plankorsningen.(Banverket)
- Vid en permanent avstängning av Seminariegatan i samband med bygget av en planfri järnvägskorsning befaras trafiken öka på Seminariegatan och Prästgatan.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Planbestämmelser införs med "Vibrationsnivåerna ska inte överskrida 0,4 mm/sek". Bestämmelse förs in på plankartan. Övriga synpunkter beaktas i det fortsatta planarbetet.

Inkomna synpunkter på buller från vägar, järnväg och angränsande verksamhet

- Med risk för höga bullervärden bör inte östra och södra delen bebyggas.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att tillsammans med kravet motsvarande ljudklass B ska en skärpning göras av planbestämmelserna för minst hälften av boningsrummen i varje lägenhet till: "högst 50 dBA utanför fönster, men att lägre än 45 dBA ska eftersträvas".
- För byggnaden vid Fyrisvallsgatan bör kravet sättas till: "högst 45 dBA", så kallad tyst sida.
- Banverket anser att det i Kv. Seminariet kan vara motiverat att göra avsteg från riksdagens riktvärden. Banverket anser att riktlinjerna i Boverkets allmänna råd bör följas. Vid bullernivåer på 60-65 dBA ekvivalent ljudnivå på den bullriga sidan bör avsteg endast accepteras om det finns en tyst sida eller ljuddämpad sida. Den maximala ljudnivån på den tysta sidan bör inte överstiga 70 dBA.
- Banverket anser även att bostadsbebyggelsen bör utformas så att den uppfyller krav på en högre ljudklassning, ljudklass B enligt svensk standard för ljudklassning SS 25267.
- Banverket påpekar att bullerberäkningen i planen utgår från dagens tågtrafik. Utgångspunkten i beräkningarna bör istället vara de prognoser som finns för den framtida trafiken.
- NCC boende AB anser att det finns stora nackdelar med bullerplank vid järnvägar, både estetiskt, kostnadsmässigt och skötselmässigt och att det kan vara särskilt komplicerat att uppföra ett plank vid gångtunneln.
- Fyrishov AB anser att respektavståndet mellan de planerade byggnaderna och arenan blir för litet. Fyrishov kommer att generera vissa störningar på bebyggelsen längs Fyrisvallsgatan. Fyrishov tillstånd att bedriva musikevenemang som är förlagda på gräsplanen mellan badet och Fyrisån.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

En ny bullerutredning är under framtagande tillsammans med bebyggelseförslaget som vidarebearbetats. Bullerutredningen kommer bland annat att utreda behovet av bullerplank intill järnvägen. Den nya bullerutredningen utgår från de prognoser som finns för den framtida trafiken.
Kraven som kommer att ställas i planförslaget uppfyller Boverkets regler och standarder enligt nedan. Följande riktvärden för trafikbuller bör normalt inte överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur:

Bostäder huvudregel
30 dB (A) ekvivalentnivå inomhus

45 dB (A) maximalnivå inomhus nattetid
55 dB (A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad
70 dB (A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad
(Värden antaget i Riksdagen mars 1997)

Vid tillämpning av riktvärdena bör man ta hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Om det inte går att reducera utomhusnivån till riktvärdena bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids. I vissa fall kan det, enligt Boverkets allmänna råd, vara motiverat att göra avsteg från huvudregeln.
Avvägningar mellan kraven på ljudmiljön och andra intressen bör kunna övervägas bl.a. i centrala delar av städer och större tätorter med bebyggelse av stadskaraktär, till exempel ordnad kvartersstruktur. Vid avsteg från huvudregeln skall de boende ha tillgång till en tyst/ljuddämpad sida.
Boverkets standard innehåller fyra ljudklasser, A, B, C och D, där A är den bästa och D är den sämsta. I byggreglerna anges att om man uppfyller klass C så uppfyller man kraven i Boverkets byggregler. Klass A och B kan väljas frivilligt om särskilt goda ljudförhållanden eftersträvas. Klass D kan i undantagsfall accepteras under särskilda omständigheter vid ändring av en befintlig byggnad.
Angående respektavstånd till Fyrishov ligger bullerkällorna, Fyrishov samt gatutrafik, på samma sida om bostäderna, vilket är en fördel då denna sida måste vara bullerdämpad.

Inkomna synpunkter på förorenad mark

- Risken för förorenad mark ska beaktas vid exploatering inom området, det kan finnas så kallad sulfidlera i området. (Miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Föroreningshalter inom området bedöms som låga. Schaktarbete i förorenad jord är anmälningspliktig. Anmälan görs till miljökontoret i Uppsala i god tid innan påbörjat schaktarbete. (se miljöbedömning)

Inkomna synpunkter på vattenskydd

- Området är beläget inom vattenskyddsområde. Gällande skyddsföreskrifter ska beaktas. (Uppsala Vatten och Avfall AB)

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Gällande skyddsföreskrifter kommer att beaktas. Särskilt anmälan till länsstyrelsen kan krävas för markarbeten.

Inkomna synpunkter på ledningar etc.

- Kanalisation och fiberkabel finns längs gång- och cykelväg enligt en bifogad ritning. (Uppsala Stadsnät AB)
- Befintlig vattenledning i hörnet av Seminariegatan och Ringgatan ska flyttas på exploatörens bekostnad och förses med u-område. (Uppsala Vatten och Avfall AB)
- Ledningar inom u-område ska vara tillgängliga för service. (Uppsala Vatten och Avfall AB)
- U-områden inom parkeringsytan mellan järnvägen och Seminariegatan kan inte bebyggas med parkeringsgarage eller carport. (Uppsala Vatten och Avfall AB)
- Utrymmen för avfallshantering ska planeras så att en god arbetsmiljö vid avfallshämtning kan uppnås. (Uppsala Vatten och Avfall AB)

- Vattenfall har elanläggningar inom och i närheten av planområdet enligt en bifogad ritning E-område ska vara minst 10x10 meter med minst 5 meter till närmaste byggnad/brännbart upplag. Tillfartsväg för arbetsfordon måste finnas. (Vattenfall)
- Kablar får inte byggas över. Luftledningar och markförlagda ledningar måste uppfylla gällande säkerhetsavstånd. Eventuell flytt/förändring ska göras av Vattenfall men bekostas av exploatören. Befintliga elanläggningar måste hållas tillgängliga under alla skeden i plangenomförandet. Kabelutsättning ska begäras innan schackt. (Vattenfall)

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Beaktas i det fortsatta planarbetet.

Inkomna synpunkter på energi

- Planförslaget bör förtydligas i den del som avser energitillförsel och energihushållning med beaktande av miljöbalkens hänsynsregler och gällande energiplan, i synnerhet den delen av planen som knyter an till minskad och effektivare energianvändning.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Beaktas i det fortsatt planarbete.

Inkomna synpunkter på avtal m m

- Ansvarsfrågorna måste klarläggas i de avtal som tecknas vid den tredimensionella fastighetsbildningen. Kommunen ska inte kunna bli ekonomiskt ansvarig för eventuella skador på garaget som orsakas av parkmarken. Avtalet måste reglera vem som är skyldig att återställa parkmarken om man måste frilägga garaget uppifrån.
- Om den kommunala parkmarken måste tas i anspråk för skolans dagliga verksamhet bör driftskostnaderna för detta belasta skolverksamheten och inte den kommunala parkskötseln.
- Exploatören ska vara med och finansiera cirkulationsplatsen samt iordningsställandet av plantering och gång- och cykelväg utmed Ringgatan och Fyrisvallsgatan.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Beaktas i det fortsatt planarbete.

Alternativa förslag

Flera yttranden innehöll alternativa förslag, nedan är en sammanfattning:

- Expandera utåt stadsgränsen i stadsnära lägen
- Förtätningen med bostäder mellan Q-Med och Skeppet kan byggas på höjden (inom rimliga gränser)
- Inom Librobäckområdet finns rikligt med oexploaterat utrymme för bostadsbyggande inom 2-3 minuters gångväg från parken
- Bygg bostäder mellan Cementgjuteriet och Bärbyleden, söder om järnvägen
- Varför inte bygga bostäder (ev. punkthus) intill ån på den stora parkeringen vid Fyrishov med markgarage under husen?
- Vi föreslår att en nedskalad utbyggnad kan ske på Fyrishovs parkeringsplats väster om ån, att ersättningsparkeringar byggs på kommunens mark öster om ån där det finns gott om plats
- Vid Fyrisskolan finns en parkering som kan bebyggas
- Bygg utmed Seminariegatan (punkthus) samt på parkeringen norr om Fyrisvallsgatan. Lägg parkering under mark och spara istället Seminarieparken som parkmark

- Ett nytt lamellhus föreslås bakom seminariebyggnaden (Prästgatan flyttas åt nordväst)
- Förskola bör integreras i bostadsbebyggelsen eller i befintliga byggnader
- Bygg ett slutet kvarter på fotbollsplanen för att bevara seminarieträdgården/parken.
- Om man skall bygga, bör detta ske i blygsam skala i den norra delen (fotbollsplanen), för att åstadkomma minsta möjliga ingrepp i kulturmiljön
- Flytta den nuvarande öppna gräsplanen och anlägga denna över parkeringsplatsen som finns idag
- Bevara och återskapa park och trädgård
- Seminariet med kringliggande park har stor potential som turistattraktion
- Kommunen skulle med all säkerhet kunna erhålla eu-bidrag för att restaurera och bevara området intakt
- Öppna upp parken och ta bort staket
- Öppna parken längs hela Ringgatan
- Öppna parken från Ringgatan med två grindar
- Fler planteringar i parken, promenadstråk, sittplatser, lekplatser mm
- Bygg om gamla rektorsbostaden/röda villan till äldreboende, förskola, allaktivitetshus, café, skola för musikklasser, öppen förskola eller annan skolverksamhet
- Återställ den ursprungliga undervisningsparken/seminarieträdgården likt Rosendal (Stockholm), Sofiero (Helsingborg) eller en filial till Linnéträdgården
- Gör parken till en aktivitetspark, grön lunga, kombinerad park- och konstutställningsmiljö, upplevelsecentrum för barn och äldre
- Parken bör utnyttjas till spontana idrotter, sola på sommaren och en grön oas för alla att njuta tidens vingslag
- En vision för framtiden kan vara en kombination av skola och äldreboende med en gemensam trädgårdsodling som skapar aktivitet och hälsa
- Bygg ett boende för äldre i 2 plan eller ett boende för 55+ samt dagis i rektorsvillan i parken
- Låt Uppsalas ungdomar få disponera gamla seminariet som sitt eget hus/kulturhus

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande
Syftet med denna detaljplanen är bland annat att pröva möjligheten att uppföra bostadsbebyggelse, förskola och allmän park inom kv. Seminariet. Att pröva möjligheten till bostadsbebyggelse inom andra området sker utanför detta planuppdrag.
Punkthus har prövats i tidigare skisser men förkastats bland annat på grund av bullerkrav, breda byggnader som kommer långt in i parken mm.
Parkeringsgarage kommer att finnas under den föreslagna bostadsbebyggelsen. Bebyggelsen/garagen flyttas ut mot Ringgatan/Fyrsivallsgatan för att inte störa parken/trädgården.
Stadsdelsparken blir cirka 1-1,5 hektar stor.
Ett lamellhus bakom seminariebyggnaden skulle komma alltför nära den gamla byggnaden.
Förskolan kommer att integreras i bostadsbebyggelsen i nordväst.
Ett helt slutet kvarter på den befintliga fotbollsplanen skulle skapa en alltför skuggig och introvert bostadsgård utan koppling till stadsdelsparken.
För att minska eventuell negativ påverkan på kulturmiljön se stadsbyggnadskontorets ställningstagande till Länsstyrelsens yttrande.
Parkeringen framför seminariebyggnaden föreslås bli gröngjord.
Parken och seminarieträdgården med dess historia ligger till grund för förslaget över parken som bearbetas vidare.
Beroende av t.ex. användningen av Rektorsvillan och Röda villan kan parken komma att bli en turistattraktion.

Marken är såld och Uppsala kommun har valt att inte köpa den (med tanke på förslaget om ev. EU-bidrag).
Förslaget till stadsdelspark är under bearbetning och parken kommer att öppnas upp mot söder.- Entréer och stråk kommer att göras större och tydligare.
Möjligheten att anlägga grindar styrs i senare projekteringsskede.
Parkförslaget ses även över vad det gäller promenadstråk, sittplatser, lekplatser mm.
Innehållet i Rektorsvillan och Röda villan styrs genom planbestämmelsen, "Användning anpassad till bebyggelsens kulturvärde", och kan alltså inrymma flera av ovanstående förslag till innehåll.
Fotbollsplanen som i tidigare förslag varit privat bostadsgård har nu lika övriga parken utökats och det kommer att finnas plats till spontanidrott, bollspel mm.
Uppsala kommun förfogar inte över seminariebyggnadens innehåll då den ägs av en privat fastighetsägare.

STADSBYGGNADSKONTORET

Ulla-Britt Wickström
Planchef

Daniel Bergvin
Planarkitekt

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Handläggare
Daniel Bergvin

Datum
Datum för 2012-01-09
Fd diarenummer PLA 2007/20014-1

Diarienummer
2012/20039

Plan- och byggnadsnämnden

Detaljplan för kv Seminariet, Uppsala kommun

Särskild sammanställning

I enlighet med Miljöbalken 6 kap § 16 ska en detaljplan, i vars process en miljöbedömning gjorts enligt Miljöbalken 6 kap §11, en särskild sammanställning tas fram.

Bakgrund

Planförslaget syftar till att uppföra bostadsbebyggelse med cirka 220 lägenheter, en förskola samt en allmän park på 1,5 ha. Bostadsbebyggelsen utgörs av fyra- till sjuvåningars lamellhus placerade utmed de befintliga gatorna.

Kvarteret Seminariet tillhör den typ av miljöer som i översiktsplanen kallas "institutionsstaden" och är därför av riksintresse för kulturmiljövården. I kvarteret finns idag seminariebyggnaden som är privatägd och hyrs ut för bland annat skola, förskola, socialservice och kontor mm. Två mindre byggnader som fungerar som bostad (Röda villan) respektive kontor (Rektorsvillan) samt uthus och en fruktkällare finns även inom området. Seminariebyggnaden och villorna är uppförda 1914-1917. Institutionsbyggnaderna och den vacker trädgårdsmiljö är karaktärsskapande.

Seminariebyggnaden, Rektorsvillan och Vaktmästarbostaden

En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram för kv. Seminariet avseende kulturmiljön. Miljökonsekvensbeskrivningen har legat till grund för samråds- och utställningsförslagets utformning. Skyddsbestämmelser har lagts fast i syfte att skydda de kulturhistoriskt intressanta byggnaderna inom kvarteret. Den befintliga trädgården säkerställs som allmän park, där

Plan- och byggnadsnämnden
Postadress: Uppsala kommun, kontoret för samhällsutveckling • 753 75 UPPSALA •
Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15
Telefon: +46 18 - 727 00 00 • Fax: +46 18 - 727 46 61 • E-post: plan-byggnadsnamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

120117090010311

möjlighet finns att tillvarata stora delar av den ursprungliga vegetationen. Något skydd av den befintliga vegetationen har inte bedömts nödvändig, då kommunen blir ansvarig för utformning och skötsel av parken och att stora delar av trädbeståndet är fruktträd som har en begränsad livslängd.

Kommunens bedömning är att planen inte innebär påtaglig skada på riksintresset. Förslaget innebär dock en viss negativ miljöpåverkan på delar av kulturmiljön genom att den föreslagna kvartersbebyggelsen delvis tränger undan den sammanhållna helhet som anläggningen utgör. Detta påverkar värdebärande delar som bland annat huvudbyggnadens funktion, som självklar mittpunkt och största byggnadsvolym. Dock är den föreslagna bebyggelsen till största delen placerad i utkanten av kvarteret och anpassade i höjd efter de befintliga byggnaderna. Länsstyrelsen bedömer att planförslaget innebär påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården i Uppsala stad, K 40 A, genom att centrala element i seminarieanläggningen skadas och att den helhet som byggnader, park, trädgård och idrottsplats idag utgör går förlorad.

Modellbild över förslaget för kv Seminariet, bild NCC

Inkomna synpunkter avseende miljöbedömningen under planskedet

- Den nya bebyggelsen innebär påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården i Uppsala stad, K 40 A
- Byggnadsminnesförklaring
- Krav på arkeologisk utgrävning
- Skyddsbestämmelser på parken
- Avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen
- Skyddsbestämmelser på befintlig bebyggelse (q-märkning)
- Kvarstående park skall bättre anpassas till den befintliga parkstrukturen
- Exploateringsgraden inom kvarteret i förhållande till kulturmiljön

För ytterligare beskrivning av inkomna yttranden, se utlåtandet.

Sammanfattning av hur har miljöbedömningen och yttrandena påverkat förslaget?
Efter plansamrådet har förslaget förändrats så att konsekvenserna för kulturmiljön ytterligare mildras. De stora förändringarna består i att den planerade förskolan förläggs i ett av bostadskvarteren i stället för utmed Seminariegatan vilket gör parken mer öppen och tydlig. Bebyggelsen/ bostadsgårdarna och dess underjordiska garage flyttas mot Fyrisvallsgatan och Ring-

gatan till förmån för en större park. Parken och seminarieträdgårdens historia med avseende på gestaltning, innehåll, växtval kan bevaras och utvecklas till skillnad från samrådsförslaget. Respektavståndet mellan den nya bebyggelsen och de befintliga byggnaderna har ökats, tillkommande bebyggelse har studeras mer noggrant vad det gäller fasaduttryck, material mm och bebyggelse har anpassats i höjd till befintliga byggnader.

Sammanfattning av hur miljöaspekter har integrerats under processens gång
Under arbetets gång har planförslaget bearbetats för att minimera dess negativa påverkan, vilket främst har gällt kulturmiljö. Som resultat av de bedömningar som gjorts under projektets gång kring kulturmiljön så har skyddsbestämmelser förts in i detaljplanen som förhindra rivning och förvanskande av de bevarandevärda byggnaderna inom området. Den kulturhistoriska helhetsmiljön där den interna hierarkin är viktig har säkerställts genom att den befintliga trädgården har planlagts som park och ett respektavstånd har därmed säkerställts.

Motivering till varför planen har antagits istället för andra alternativ
Kommunen har under åren fått förfrågan om att förvärva byggnaderna och trädgården inom kv Seminariet som skola och park, men har tackat nej. Akademiska hus sålde därför fastigheten till en privat intressent. 2006 godkände kommunen strukturprogrammet som föreslås att befintliga byggnader inom kvarteret ges en flexibel användning för bostäder, kontor, förskola/skola eller annan offentlig verksamhet. Komplettering med bostäder bör kunna ske. Kvarterets omvandlig ska kunna ske med hänsyn till bebyggelsens och parkmiljöns kulturhistoriska värden. Delar av seminariets trädgård/park föreslås bli allmän kvarterspark. Seminariegatan föreslås få ny sträckning genom kvarteret om korsningen mot Ringgatan stängs i samband med att järnvägskorsningen blir planskild. Programmet ska ligga till grund för fortsatt detaljplanering inom området.
Två alternativ finns för området, huvudalternativet (planförslaget) och nollalternativ. Kommunen har valt att arbeta vidare med huvudalternativet som en del i att förverkliga programmets och Översiktsplanens ambitioner att skapa ett attraktivt stadsstråk med både bostäder och verksamheter.

Uppföljning och övervakning
Som underlag för uppföljning över tid ställs krav i detaljplanen på att:

- De befintliga byggnaden inte får rivas. Byggnadens ursprungliga utformning och fasadmaterial ska bevaras. Ändringar av fasaden får inte inverka negativt på byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Förslag till förändring ska utformas i samråd med antikvarisk expertis och kommer att följas upp i bygglovsskedet.
- Ändringar av interiören i de befintliga byggnaderna bör de arkitektoniska och kulturhistoriska värdena beaktas, ändringar i byggnaderna är anmälningspliktiga.
- Den befintliga trädgården säkerställs genom detaljplanen som park med kommunen som huvudman. Förändringar av marknivåerna mer än 50 cm kräver ett marklov. Övriga förändringar är inte bygglovpliktiga. På plankartan finns upplysning om att en inventering av bevarandevärda träd finns.

Daniel Bergvin

2012-01-11

Nr 69. Fördjupad översiktsplan för Storvreta Uppsala kommun KSN-2008-0654

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun enligt handlingarna *i ärendet redovisad bilaga 1*

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig enligt *bilaga A* (se bilaga)

Maria Gardfjell och Frida Johnsson (båda MP) reserverar sig vidare i form av särskilt yttrande enligt *bilaga B* (se bilaga)

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
Kommunfullmäktige gav (§147 2006) i samband med antagandet av översiktsplan 2006 dåvarande byggnadsnämnden uppdrag upprätta en fördjupad översiktsplan för Storvreta. Ett planförslag samrådsbehandlades under slutet av 2008 och ett reviderat förslag ställdes ut för allmänna granskning under sommaren 2011. Plan- och byggnadsnämnden därefter gjort ytterligare några smärre revideringar och 16 februari 2012 beslutat godkänna en antagandehandling för vidare behandling i kommunfullmäktige. Reservation mot beslutet har avgivits av (S), (V) och (MP)

Kommunfullmäktige behandlade ärendet den 26 mars 2012 och beslutade att återremittera ärendet genom så kallad minoritetsåterremiss som motiverades:

> Storvretas goda förutsättningar för att i ett bra kollektivtrafikläge och med en bra boendemiljö kunna tillgodose en stor andel av det ökade bostadsbehovet i Uppsala kommun borde vara ledstjärnan för den fördjupade översiktsplanen för Storvreta. Att planerna på ett nytt storskaligt externhandelsområde vid Fullerömotet i strid mot gällande miljö- och klimatmål på ett så flagrant sätt fått styra inriktningen och prioriteringarna i förslaget är därför mycket beklagligt. Förslaget är dock utformat så att enskilda delar kan lyftas ut utan att en genomgripande omarbetning av planen måste göras. En återremiss av förslaget till *Fördjupad översiktsplan för Storvreta* möjliggör en revidering utifrån gällande miljö- och klimatmål där planerna på ett storskaligt externhandelsområde vid Fullerömotet utgår och där en större betoning läggs på flerbostäder och utvecklingen av den samhälleliga och kommersiella servicen i Storvreta. Vid en återremiss bör även den föreslagna flytten av järnvägsstationen i Storvreta tas under nytt övervägande. Storvreta kommer att växa även norrut och ett arbete pågår för att förnya och utveckla Storvreta centrum i anslutning till nuvarande stationsläge.

Föredragning
Kommunstyrelsens tidigare förslag till fullmäktige med bilagor inklusive planförslaget *bilägges.*

Kommunstyrelsen har att avgöra om ärendet kräver ytterligare beredning med anledning av återremis-

sen. Bedömningen är att ärendet är tillräckligt berett för att åter föras fram till kommunfullmäktige men styrelsen vill med anledning av återremissen här framföra att frågan om en eventuell stationsflytt ska snabbutredas för att närmare klara ut utformning, kostnader, finansiering, trafikupplägg och rimlig tidshorisont. I det arbetet ska också beaktas andra angelägna investeringar i statlig infrastruktur som kräver medfinansiering.

Bilaga
Fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun enligt handlingarna i redovisad *bilaga 1*.

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig enligt *bilaga A.*

Maria Gardfjell och Frida Johnsson (båda MP) reserverar sig vidare i form av särskilt yttrande enligt *bilaga B.*

Uppsala den 7 mars 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker
strid Anke
I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Christopher Lagerqvist, Andreas Bergman, Simone Falk (alla M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Bengt Westman, Bengt Westman, Irene Zetterberg, Milischia Rezai (alla S), Rickard Malmström (MP) och Emma Wallrup (V)

Ärendet
Kommunfullmäktige gav (§147 2006) i samband med antagandet av översiktsplan 2006 dåvarande byggnadsnämnden uppdrag upprätta en fördjupad översiktsplan för Storvreta. Ett planförslag samrådsbehandlades under slutet av 2008 och ett reviderat förslag ställdes ut för allmänganskning under sommaren 2011. Plan- och byggnadsnämnden därefter gjort ytterligare några smärre revideringar och 16 februari 2012 beslutat godkänna en antagandehandling för vidare behandling i kommunfullmäktige *(bilaga 2).* Reservation mot beslutet har avgivits av (S), (V) och (MP)

Plankarta och karta med sammanfattning av planen ligger sist i KF-trycket.

Föredragning
Storvreta är kommunens näst största tätort efter Uppsala stad och en av de utvecklingsorter som i översiktsplan 2006 bedömdes ha särskilt goda förutsättningar för expansion, bland annat på grund av förbättrad tågtrafikering och en egen anslutning till nya E4:an.

Planförslaget anvisar utrymme för ca 1600 nya bostäder och ytor för storskalig verksamhet omfattande ca 150 ha. Den fördjupade översiktsplanen pekar också på behovet av att förstärka infrastrukturen med ytterligare en trafikplats på E4:an och anvisar läge för detta. I planförslaget reserveras vidare utrymme för ett eventuellt nytt centrum och tågstation i ett läge som blir mer centralt i den mot söder expanderande tätorten.

En miljökonsekvensbeskrivning är framtagen som påvisar risk för negativa konsekvenser avseende påverkan på landskapsbild, kulturmiljö (arkeologiska aspekter) och klimatpåverkan. Påverkan på landskapsbild och kulturmiljö kan mildras med noggrann planering och utredning, medan det inte bedöms realistiskt att på kort och medellång sikt kompensera den klimatpåverkan som ökad trafikalstring ger.

Det nu föreliggande planförslaget ligger i linje med översiktsplan 2010, så när som på förväntad biltrafikalstring och dess klimatkonsekvenser vid etablering av större besöksfunktioner vid Fullerömotet. Kommunstyrelsen har noterat målkonflikten mellan klimatfrågan och möjligheterna att öka kom-

munens attraktivitet som destination. Klimatkompensatoriska åtgärder har nu – i enlighet med kommunstyrelsens utställningsyttrande – skisserats i planförslaget. Kommunstyrelsen har vidare i utställningsyttrandet över näm nda detaljplanearbete (som pågått parallellt med översiktsplanearbetet) föreslagit byggnadsnämnden att utforma ett avsnitt om klimatkompensation så att det blir tydligt vad exploatören och kommunen tillsammans kan åstadkomma i det avse endet, samt att ta fram ett uppföljningssystem.

Översiktsplanen ger välbehövlig bere dskap för fortsatt expansion m ed såväl bostäder so m verksamhetsytor i attraktiva lä gen i kommunen. För att ytterligare underlätta bör kommunen bland annat arbeta aktivt med att frigöra utpekade markområden för exploatering mm.

Antagandehandlingarna består av förslag till fördjupad översiktsplan med miljökonsekvensbeskrivning, utställningsutlåtande, samrådsredogörelse, Länsstyrelsens granskningsyttrande samt en särskild sammanställning kring arbetet med miljöbedömningen. När planen vunnit laga kraft blir den tillsammans med Länsstyrelsens granskning s yttrande formellt en del av den kommuntäckande översiktsplanen.

Ekonomiska konsekvenser
En utbyggnad av orten enligt planens intentioner kommer i huvudsak att finansieras med exploateringsmedel. För ny trafikplats och fly tt av tågstation får ställ ningstaganden tas i särskild or dning när och om dessa frågor aktualiseras.

Bilaga A
S-, MP-, V-reservation

Fördjupad översiktsplan för Storvreta Uppsala kommun

Storvretas goda förutsättningar för att i ett bra kollektivtrafikläge och med en bra boendemiljö kunna tillgodose en stor andel av det ökade bostadsbehovet i Uppsala komm un borde vara ledstjärnan för den fördjupade översiktsplanen för Sto rvreta. Att planerna på ett n ytt storskaligt externhandelsområde vid Fullerömotet i strid m ot gällande miljö- och klimatmål på ett så flagrant sätt fått st yra inriktningen och prioriteringarna i förslaget är därför mycket beklagligt. Förslaget är dock utformat så att enskilda delar kan ly ftas ut utan att en genomgripande omarbetning av planen måste göras. En återremiss av förslaget till *Fördjupad översiktsplan för Storvreta* möjliggör en revidering utifrån gällande miljö- och klim atmål där planerna på ett storskaligt externhandelsområde vid Fulleröm otet utgår och där en större betoning läg gs på fler bostäder och ut vecklingen av den sam hälleliga och kommersiella servicen i Storvreta.

Bilaga B
MP-reservation

Fördjupad översiktsplan för St orvreta Uppsala kommun

Yttrande
Miljöpartiet har på annat sätt tillkännagivit sin ståndpunkt i sakfrågan i detta ärende. Detta yttrande handlar o m den form ella hanteringen av ärendet, som jag menar är felaktig. Jag väckte frå-ga om jäv och konstaterar at t kommunstyrelsens ordförande istället för att följ a kommunallagen på ett bryskt sätt avvisade min rätt att komma till tals.

BILAGA 1

Uppsala KOMMUN

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

Handläggare
Maija Tammela

Datum
2012-02-22
Fd diarienr

Diarienummer
2012/20028
PLA 2006/20053-1

Kommunfullmäktige

Fördjupad översiktsplan för Storvreta

Plan- och byggnadsnämnden godkänner i enlighet med bifogade protokoll förslag till Fördjupad översiktsplan för Storvreta och överlämnar det härmed till kommunfullmäktige för antagande. Beträffande redovisning av förslaget hänvisas till bilagda planhandlingar bestående av: *Planhandling med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning och utlåtande.*

Efter samrådet har planförslaget varit utställt för granskning under perioden 2011-05-05 till 2011-07-05. Planförfattarna redogör i ett utlåtande för yttranden som inkommit under utställningstiden.

Med hänvisning till *planhandlingarna samt samrådsredogörelsen och utlåtandet* föreslår plan- och byggnadsnämnden

att kommunfullmäktige antar förslag till Fördjupad översiktsplan för Storvreta.

Plan- och byggnadsnämnden

Liv Hahne
ordförande

Ann Lundberg
sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
2012-02-16

Plats och tid	KS-salen kl 17.30 – 19.30		
Beslutande	Liv Hahne	ordförande	(M)
	Monica Östman	v ordförande	(S)
	Carolina Bringborn	-”-	(M)
	Sture Blomgren	-”-	(FP)
	Curt Malmenstedt	-”-	(C)
	Ingemar Virsén	-”-	(KD)
	Kia Solid	-”-	(S)
	Robert Damberg	-”-	(MP)
	Kjell Haglund	-”-	(V)
Närvarande ersättare	William Högfeldt	Ersättare tjänstgör	(M)
	Therez Olsson	-”-	(M)
	Johan Cejie	-”-	(C)
	Peter Burman	-”- tjänstgör	(S)
	Helena Olsson	-”-	(S)

Övriga deltagande: Bengt Andrén, direktör, Ulla-Britt Wickström, Lena Lantz, Åsa Nilsson Bjervner, processansvariga, Rein Martinsson, Anna Hellgren, Göran Olsson, processledare, Anneli Sundin, Torsten Livion, Maija Tammela, planarkitekter, Olof Antell, bygglovarkitekt. Tjänstemännen deltar som föredragande i respektive ärenden.

Utses att justera Monica Östman

Justeringens plats och tid Kontoret för samhällsutveckling 2012-02-16 Paragraf: 43
omedelbar justering

Ordförande
Liv Hahne

Justerare
Monica Östman

Sekreterare
Ann Lundberg

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag
Omedelbar justering § 43

Organ	Plan- och byggnadsnämnden		
Sammanträdesdatum	2012-02-16		
Datum för anslags uppsättande	2012-02-17	Datum för anslags nedtagande	2012-03-10
Förvaringsplats för protokollet	Kontoret för samhällsutveckling, stadshuset vån 4		

Underskrift

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2012-

§ 43 Diarienr: 2012/20028-1

Fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun

Beslut
Plan- och byggnadsnämnden godkänner förslaget till Fördjupad översiktsplan för Storvreta och utlåtandet daterat 2012-01-30, samt överlämnar planen till kommunfullmäktige för antagande.

Reservation
Monica Östman (S), Kia Solid (S), Peter Burman (S), Robert Damberg (MP) och Kjell Haglund (V) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Sammanfattning
Den fördjupade översiktsplanen möjliggör ca 1600 nya bostäder i och omkring tätorten Storvreta och ytor för storskalig verksamhet på en total yta av ca 150 ha. Den fördjupade översiktsplanen pekar också på behovet av att förstärka infrastrukturen med en ny trafikplats på E4:an. Den fördjupade översiktplanen reserverar också yta för ett nytt centrum och stationsläge strax söder om nuvarande stationsläge.

En miljökonsekvensbeskrivning är framtagen som påvisar risk för negativa konsekvenser avseende påverkan på landskapsbild, kulturmiljö (arkeologiska aspekter) och klimatpåverkan. Påverkan på landskapsbild och kulturmiljö kan mildras med noggrann planering och utredning, medan klimatpåverkan med den ökade trafikalstringen inte bedöms realistisk att upphäva den negativa effekten på kort eller meddellång sikt.

Yrkanden
Liv Hahne (M) med instämmande av Sture Blomgren (FP) och Ingemar Virsén (KD) yrkar att plan ska godkännas.

Monica Östman (S) med instämmande av Robert Damberg (MP) och Kjell Haglund (V) yrkar i första hand återremiss för omarbetning enligt tidigare ställningstagande och i andra hand avslag.

Beslutsgång
Ordföranden ställer yrkandet om återremiss under proposition och finner att nämnden avslår detsamma.

Omröstning begärs och verkställs.
Ja-röst: Avgöra ärendet idag.
Nej-röst: Återremiss.

Forts.

§ 43 forts. Diarienr: 2012/20028-1

Ja-röst avges av Carolina Bringborn (M), William Högfeldt (M), Sture Blomgren (FP), Ingemar Virsén (KD) och Liv Hahne (M).
Nej-röst avges av Monica Östman (S), Kia Solid (S), Peter Burman (S), Robert Damberg (MP) och Kjell Haglund (V).
Avstår gör Curt Malmenstedt (C).
Med fem Ja-röster och fem Nej-röster och med ordförandens utslagsröst beslutar nämnden att avgöra ärendet idag.

Ordföranden ställer därefter yrkandet om att godkänna planen under proposition och finner att nämnden godkänner planen och att skicka den till kommunfullmäktige för antagande.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse
Utlåtande
Fördjupad översiktsplan
Samrådsredogörelse
Miljökonsekvensbeskrivning
Utkast till särskild sammanställning

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Expedieras till
KF
Akten

Diarienummer:
2012/20028-1

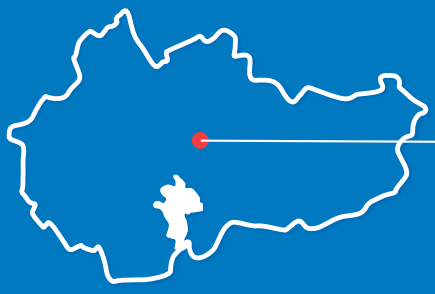

Storvreta

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN 2012

Uppsala KOMMUN
www.uppsala.se

Innehåll

Sammanfattning av planen 5

Bakgrund 7

Syfte 7
Kommunala mål och intentioner 7
Förutsättningar för val av övergripande utvecklingsinriktning 7
Planens omfattning 9
Organisation och medverkande 9

Fördjupad Översiktsplan - planeringsprocessen 10

Medborgardialog 10
Miljöbedömning 11

Storvreta idag 12

Planområdets förutsättningar 12
Geografi 17
Historik 17
Strukturer 21
Folkliv, föreningsliv 26
Barnperspektiv 26
Sociotopkartering 28
Näringsliv och kommersiell service 28
Offentlig service 28
Hälsa och säkerhet 28

Vision 2030 30

Utveckling olika funktioner 31

Service (offentlig och kommersiell) 31
Arbete/näringsliv 32
Boende 34
Transport 35
Fritid (rekreation, idrott, kultur) 37
Landskap, kulturmiljö 40
Teknisk försörjning 41

Plankarta mark- och vattenanvändning 43

Utveckling av delområden 45

1) Trafik och handelsplats Fullerö 46
2) Verksamhetsområde sydöstra Fullerö 46
3) Bostadsområden mellan Fullerö och nuvarande Storvreta 47
4) Centrumområde 51
5) Kompletteringar i befintliga Storvreta 53
6) Ny bebyggelse i Ekhagen-Adolfsberg 53
7) Utveckling av området ner mot Fyrisån 54
8) Kompletteringar utanför detaljplanelagt område 54
9) Framtida utrednings-område öster om järnvägen 54
10) Framtida utrednings-område väster om E4-an 54

Genomförande 55

Etapputbyggnader 55
Ekonomi och ansvar 57
Detaljplan 58
Fastighetsbildningar 58

Konsekvenser av förslaget 59

Alternativ 59
Miljökonsekvenser 59
Jämförelse av miljökonsekvenser av olika alternativ 68
Sociala konsekvenser 69
Kommunalekonomiska konsekvenser 70
Utan stationsflytt 70

Referenser 71

Vision 2050 72

Länsstyrelsens yttrande 73

Bakgrund

Syfte

I Översiktsplanen för Uppsala kommun utpekas Storvreta som en ort med stor utbyggnadspotential. Ett flertal detaljplaner är under framtagande och det påvisas behov av en samlad fördjupad översiktsplan som tar helhetsgrepp om ortens utveckling.

En fördjupad översiktsplan (FÖP) för Storvreta vill visa på vilka möjligheter som Storvreta erbjuder inför framtiden och hur Storvreta kan utvecklas vid utbyggnad. Syftet är att stärka Storvretas positiva kvaliteter som bostadsort och plats för arbete och fritid – en attraktions- och möjlighetsplan. Visioner och mål i den kommunomfattade översiktsplanen har vidareutvecklats och konkretiserats. FÖP Storvreta ska fungera som grund för arbetet med kommande detaljplaner i orten. FÖP Storvreta utmynnar i en långsiktig målbild och hur den i lämpliga steg kan förverkligas. Planen behandlas så som översiktsplan i plan- och bygglagens mening.

Kommunala mål och intentioner

I samband med att Översiktsplan 2006 för Uppsala kommun antogs gav kommunfullmäktige byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram en fördjupad översiktsplan för Storvretas expansion. Under arbetsprocessen med FÖP Storvreta har Översiktsplan 2010 för Uppsala kommun antagits. I översiktsplanen bedöms orten kunna växa med 1500-1900 bostäder till bortåt en fördubbling av folkmängden under perioden fram till 2030. Översiktsplanen påtalar att i anslutning till E4:an är ytbehovet stort för nyetableringar inom partihandel/lager/logistik samt handel med motorfordon och viss detaljhandel.

Översiktsplanen (ÖP) för Uppsala kommun, dess ortsfördjupning och listade styrdokument är den huvudsakliga utgångspunkten för arbetet med FÖP Storvreta. I tillägg har tillkommit trafikutredning och handelsutredningar.

Förutsättningar för val av övergripande utvecklingsinriktning

Som anges ovan utgår arbetet med den fördjupade översiktsplanen huvudsakligen från mål och direktiv i den kommunövergripande översiktsplanen men nya förutsättningar har tillkommit som tydligt påverkar planens inriktning.

Stationsläge/stationslägen

I ÖP har en eventuell utveckling med två stationslägen i Storvreta skisserats men i arbetet med FÖP har alternativet tidigt avfärdats. Motiven är att resandeunderlaget i Storvreta inte bedöms komma att bli tillräckligt stort för att motivera två stationer. Vidare innebär två stationer stora negativa samhällsekonomiska effekter i och med den tidsförlust som alla resenärer får. Byggandet av en station i Gamla Uppsala kommer att ligga före tidsmässigt och ytterligare en station mellan Gamla Uppsala och befintlig i Storvreta bedöms ur resandeperspektiv inte vara hållbart.

Befintlig station är lokaliserad till ett läge utan möjlighet till byte mellan trafikslag eller utrymme för expansion för servicenäring. Planförslaget visar flytt av tågstationen något söderut där expansionsyta kan åstadkommas.

Fullerömotet

Nya politiska önskemål har framkommit om att stärka Uppsala som ett regionalt men även nationellt handels- och besökscentra. Planerna för en utbyggnad av områden kring Fullerömotet har därmed inriktats på förverkligandet av ett storskaligt handels- och upplevelsecentra.

Befintlig kraftledning söder om Storvreta

Behov av förstärkningar avseende kapaciteten i ledningsnätet söder om Gävle kommer i framtiden att krävas. Planer finns på en eventuell utbyggnad av befintlig 220 kV kraftledning söder om bebyggelsen i Storvreta till en 400 kV-ledning vilket bedömts vara olämpligt i ett framtida utbyggnadsområde. Ledningsägaren utreder i nuläget alternativa ledningssträckningar men beslut förväntas dröja. Uppsala kommun arbetar med FÖP Storvreta utifrån förutsättningarna att en förstärkning av befintlig 220 kV-ledning förbi Storvreta inte kommer att ske vilket tydligt visar att en utbyggnad i enlighet med föreslagen strukturskiss är av stor betydelse för kommunen. Uppsala kommun förutsätter en fortsatt tydlig dialog med ledningsägaren för att komma fram till en för båda parter hållbar framtida lösning.

Verksamhetsområde

I kilen söderut mellan järnväg och nybyggd E4 har intressen framkommit om en uveckling av ett större verksamhetsområde. I närheten av Uppsala stad sker på flera håll omvandlingar av centralt belägna verksamhetområden till bostads- eller handelsområden vilket har medfört ett behov av beredskap av ytor avsedda för expansiv och ytkrävande verksamhet på andra håll i kommunen. Kommunen ser i Storvreta en stor fördel genom mötet mellan järnväg och motorväg.

Framtida utredningsområden

Öster om järnvägen

Det utredningsområde som påvisas i den kommunomfattande översiktsplanen innefattar även området öster om järnvägen som lämplig för en bostadsutbyggnad samt verksamheter relaterade till järnvägen. Det har visat sig att det kan finnas vissa svårigheter i att få en ekonomisk hållbarhet i en utbyggnad av detta område på grund av bl.a. en dyrbar VA-utbyggnad. Vidare utgör området en del av ett större viktigt friluftsområde samt har mindre goda förutsättningar för att skapa närhet till befintlig eller tillkommande service väster om järnvägen. Ovanstående faktorer har bidragit till att denna utbyggnadsetapp bedömts ligga väldigt långt fram i tiden och man avser därför att i den fördjupade översiktsplanen hantera området som ett framtida utredningsområde.

Väster om E4:an

Det utredningsområde som påvisas i den kommunomfattande översiktsplanen innefattar även området väster om E4:an som möjlig för framtida verksamheter. Ett nytt trafikmot, söder om det befintliga, kan komma att ansluta till vägnätet såväl öster som väster om E4:an vilket gör området attraktivt. Denna utbyggnadsetapp bedömts ligga väldigt långt fram i tiden och man avser därför att i den fördjupade översiktsplanen hantera området som ett framtida utredningsområde.

Alternativstudier

Ovanstående förutsättningar sammantaget med tidigare givna direktiv i översiktsplanen för Uppsala kommun har till mycket stor del fått vara vägledande för den övergripande inriktningen på den fördjupade översiktsplanen. Istället har fokuserats på olika utbyggnadsordningar vilket bedömts, utifrån givna förutsättningar, vara mer relevant för Storvretas möjligheter att i framtiden fungera som god miljö för människor att bo och leva i. Den fördjupade översiktsplanen har å andra sidan fokuserat något mer på den interna strukturen som t.ex. bebyggelsekaraktärer och vägnätsuppbyggnad. Miljökonsekvenser för samhället av olika utbyggnadsordningarna och utveckling utan stationsflytt presenteras i medföljande miljökonsekvensbeskrivning samt i konsekvenskapitlet.

Planens omfattning

Geografisk utbredning

Planområdets gräns i väster följer dalgången väster om Fyrisån, i öster går gränsen i Storskogen (Örlösaskogen) alldeles öster om idrottsplatsen och Vretalund, i norr innefattas Ekhagen/Adolfsberg och i söder ingår området ända ner i kilen där E4:an och järnvägen korsas.

Tidshorisont

Tiden för genomförande av planförslaget är flytande men beror bl.a. på behovet av utbyggnad. Planen tar dock sikte på genomförande fram till år 2030. I kapitlet ”Genomförande” ges en fördjupning av strategiska investeringar och en tänkt etappindelning.

Utredningar

Följande utredningar har tagits fram under planprocessen utöver medföljande MKB:
-Fullerö trafikplats förstudie. Utredning framtagen av Vägverket.
-Översiktlig Bullerutredning Utredning framtagen av Ramböll.
-Konsekvensanalys Storvreta - en förenklad analys av förutsättningar för och konsekvenser av uttökad handel i Fullerö. Utredning framtagen av HUI.

Utredningarna finns att ta del av på Kontoret för samhällsutveckling och på kommunens hemsida: www.uppsala.se

Organisation och medverkande

Arbetsgrupp på Kontoret för samhällsutveckling har bestått av; planchef Ulla-Britt Wickström, handläggare (samrådsskede) Pernilla Hessling, handläggare (utställningsskede) Maija Tammela, medverkande plankonsult White arkitekter AB genom handläggare Anna-Lena Elfving

Fördjupad Översiktsplan - planeringsprocessen

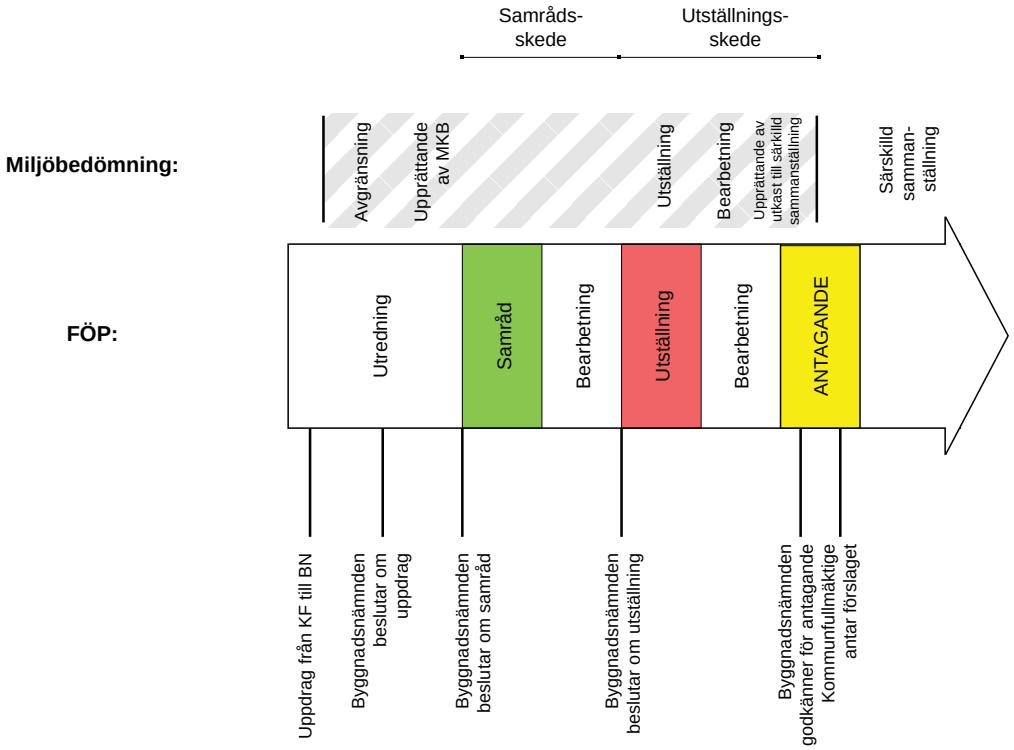

Processpilen ovan visar på planeringsprocessen vid framtagandet av den fördjupade översiktsplanen för Storvreta. Processen består av tre olika delar; samråd, utställning och antagande. Genom de olika skedena analyseras och konkretiseras stegvis mål och visioner för området, områdesförutsättningar, framtida markanvändning och dess konsekvenser samt genomförandefrågor.

Parallellt och som del av den övergripande planeringsprocessen pågår medborgardialog med syfte att lyssna av, förankra och diskutera förutsättningar och förslag till markanvändningsplan samt en miljöbedömningsprocess med syfte att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas.

Medborgardialog

Ett tidigt möte ordnades i februari 2008 dit nyckelpersoner bjöds in för att representera sportverksamhet, ungdomsverksamheter, skola, företagande, friluftsliv och kyrkan. Mötets syfte var att hjälpa kommunen med nulägesbeskrivning av Storvreta och en beskrivning av vad som utgör Storvretas identitet. Respektive intresse fick möjlighet att beskriva sin verksamhet och vad som utgör det unika med orten ur deras perspektiv. Under detta möte framkom åsikter om ortens kvaliteter och brister och även framtidstankar.

E**tt öppet samrådsmöte** hölls hösten 2008 kring det aktuella förslaget till fördjupad översiktsplan. Där presenterades det framtagna dokumentet och diskuteras med allmänheten.

Miljöbedömning

Betydande miljöpåverkan

Den fördjupade översiktsplanen för Storvreta behandlas som översiktsplan i plan- och bygglagens mening. En översiktsplan bedöms alltid omfatta någon eller flera av verksamheterna som kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt MKB-förordningens bilaga 1 och 3 som t.ex. projekt för tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser, anläggningar av vattenledningar över långa avstånd eller temaparker. Kommunen ska därför alltid för en översiktsplan göra en miljökonsekvensbeskrivning.

Avgränsning

Kommunen har haft samråd med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning vid två tillfällen, 2008-01-31 samt 2008-03-28. Båda samrådstillfällena dokumenterades. Vid det första samrådet diskuterades avgränsningen av miljöaspekter utifrån en upprättad behovsbedömning och vid det andraval av alternativ samt geografisk och tidsmässig avgränsning. Tierps kommun deltog vid det andra mötet.

Till utställning är alternativen justerade.

Upprättande av MKB

Framarbetandet av den fördjupade översiktsplanens strukturskiss och viktiga vägval för planområdet har till stor del baserats på under arbetet kontinuerliga bedömningar av konsekvenser för miljön, människors hälsa och säkerhet samt mark- och vattenresurser som sedan samlats i en miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivningen medföljer enligt PBL den fördjupade översiktsplanen.

Särskild sammanställning

Inför antagandet av den fördjupade översiktsplanen upprättas en **särskild sammanställning** som kan sägas vara en utvärdering av arbetet med miljöbedömningen. I sammanställningen ska ingå en samrådsredogörelse för synpunkter som lämnats under miljöbedömningsprocessen samt hur miljöaspekter har integrerats och varför planförslaget antagits istället för alternativ.

Miljöbedömning i fortsatta detaljplaner

Upprättad miljökonsekvensbeskrivning för den fördjupade översiktsplanen ger bara i mycket grova drag svar på inom vilka geografiska delområden som risk för betydande miljöpåverkan kan uppstå. Dokumentet utger dock stöd för behovsbedömningar i kommande detaljplaneskeden.

Storvreta idag

Planområdets förutsättningar

Befintlig mark - och vattenanvändning

Se Underlagskarta *Befintlig mark- och vattenanvändning.*

Planförhållanden

Se Underlagskarta *Planförhållanden.*

Detaljplanelagt område är Storvreta tätort. I södra delen av planområdet finns samlad bebyggelse.

Detaljplanearbete pågår bland annat för områdena Fullerömotet, sydöstra, dnr 2012/20019, och Ekhagen-Adolfsberg, dnr 2012/20167.

Riksintressen

Se Underlagskarta *Riksintressen*

Inom planområdet ligger ett område av riksintresse för kulturmiljövård, K30 Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar. Området längs Fyrisåns dalgång i västra Storvreta är en del av ett mycket gammalt kulturlandskap. Här finns äldre bebyggelse och fornlämningar från framförallt bronsålder, men även järnålder. Riksintressets värde har bedömts ligga i att platsen under lång tid varit ett viktigt kommunikationsstråk med fasta bosättningar. Övre delen av dalgången var en gång vattenlinje och kulturlager finns bevarade i stor omfattning i området. Åtskilliga betespräglade backar, brynpartier, bäckraviner i samband med fornlämningar är det synliga intrycket av en bygd med mycket lång historia. Enligt Miljöbalken 3:6 ska riksintresseområde skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön.

Länsstyrelsen har avvikande mening när det gäller planförslagets påverkan på kulturmiljön, se avsnitt Länsstyrelsens yttrande.

Inom planområdet finns flera riksintressen inom infrastruktur; järnvägsträckning Ostkustbanan, väg E4, 220 V kraftledning, samt område runt Ärna flygplats för totalförsvaret och civil luftfart. Riksintresse civil luftfart är under översyn.

Förordnanden

Se Underlagskarta *Förordnanden*

Biotopskydd

Biotopskydd gäller generellt för småbiotoper i odlingslandskapet såsom åkerholmar, öppna diken m.m. Andra områden med lagstadgat skydd för naturmiljöer såsom naturreservat, fågelskyddsområden, särskilt beslutade biotopskyddsområden med mera förekommer inte inom planområdet idag.

Strandskydd

Strandskydd gäller 100 meter in och ut från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd för alla sjöar och vattendrag. Vid Fyrisån är strandskyddet utvidgat till 300 meter.

Skydd för landskapsbilden

Området riksintresse för kulturmiljövård, K30 Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar har skydd för landskapsbilden.

Vattenskyddsområde

Länsstyrelsen har inrättat vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter för kommunens vattentäkter i Storvreta.

Förordnanden enligt väglagen

Det råder byggnadsförbud inom ett avstånd av 50 m för väg E4 och inom ett avstånd av 30 m för väg 270 enligt väglagen 47 §.

Naturreservat och Natura 2000

Del av Storskogen är Natura 2000-område och betår av stora tätortsnära skogsområden sydost om Storvreta. Områdena utgör ett centralt avsnitt, det i stort sett minst skogsbrukspåverkade, av Örlösans nordvästra del.

Gravfältet Fullerö backar sydväst om Storvreta är naturreservat och Natura 2000-område.

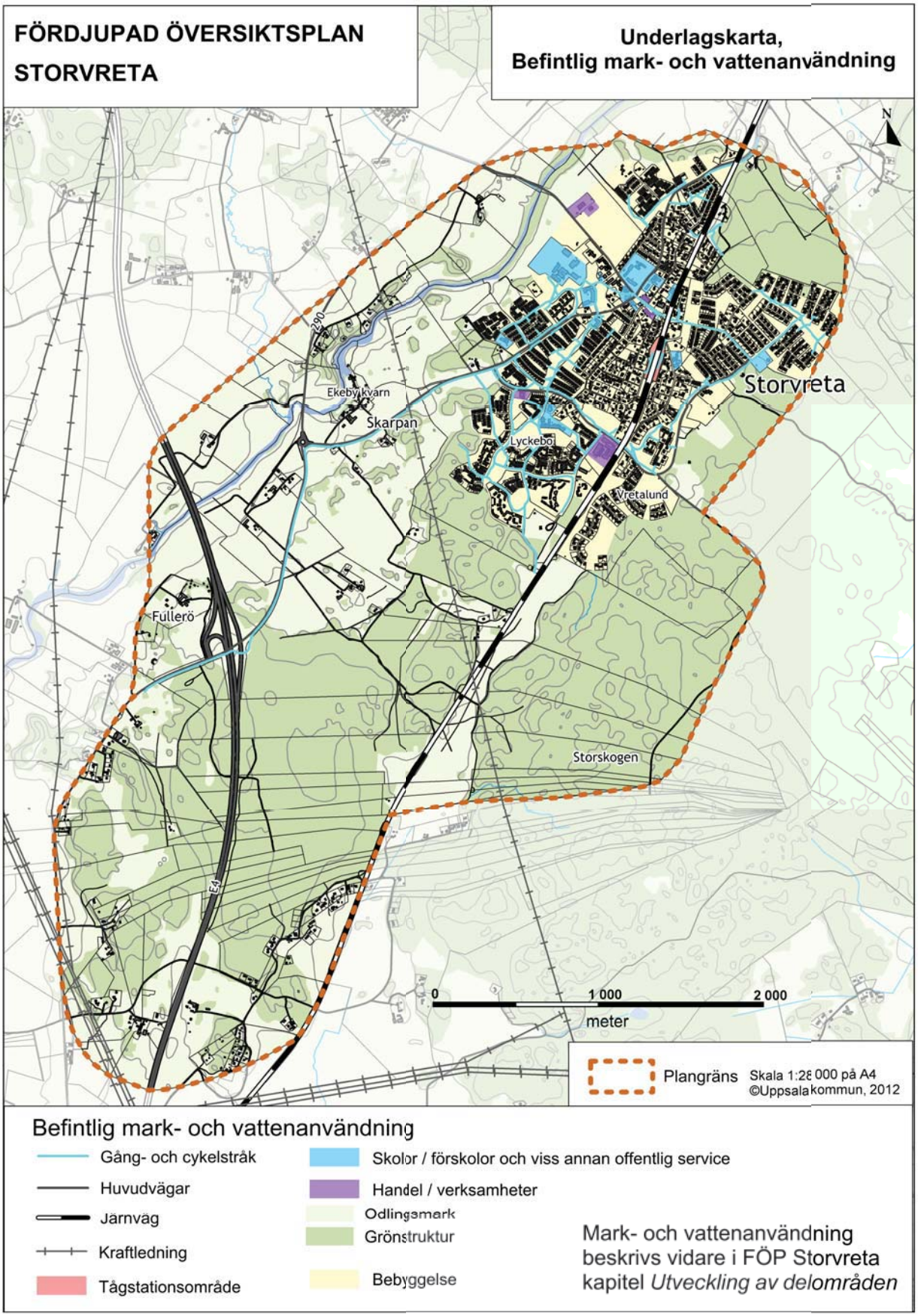
FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN
STORVRETA
Underlagskarta,
Befintlig mark- och vattenanvändning
N
Storvreta
Ekeby kvarn
Skarpan
Lyckebo
Vretalund
Fullerö
Storskogen
290
E4
0
1 000
2 000
meter
Plangräns
Skala 1:28 000 på A4
©Uppsala kommun, 2012
Befintlig mark- och vattenanvändning
Gång- och cykelstråk
Huvudvägar
Järnväg
Kraftledning
Tågstationsområde
Skolor / förskolor och viss annan offentlig service
Handel / verksamheter
Odlingsmark
Grönstruktur
Bebyggelse
Mark- och vattenanvändning
beskrivs vidare i FÖP Storvreta
kapitel Utveckling av delområden

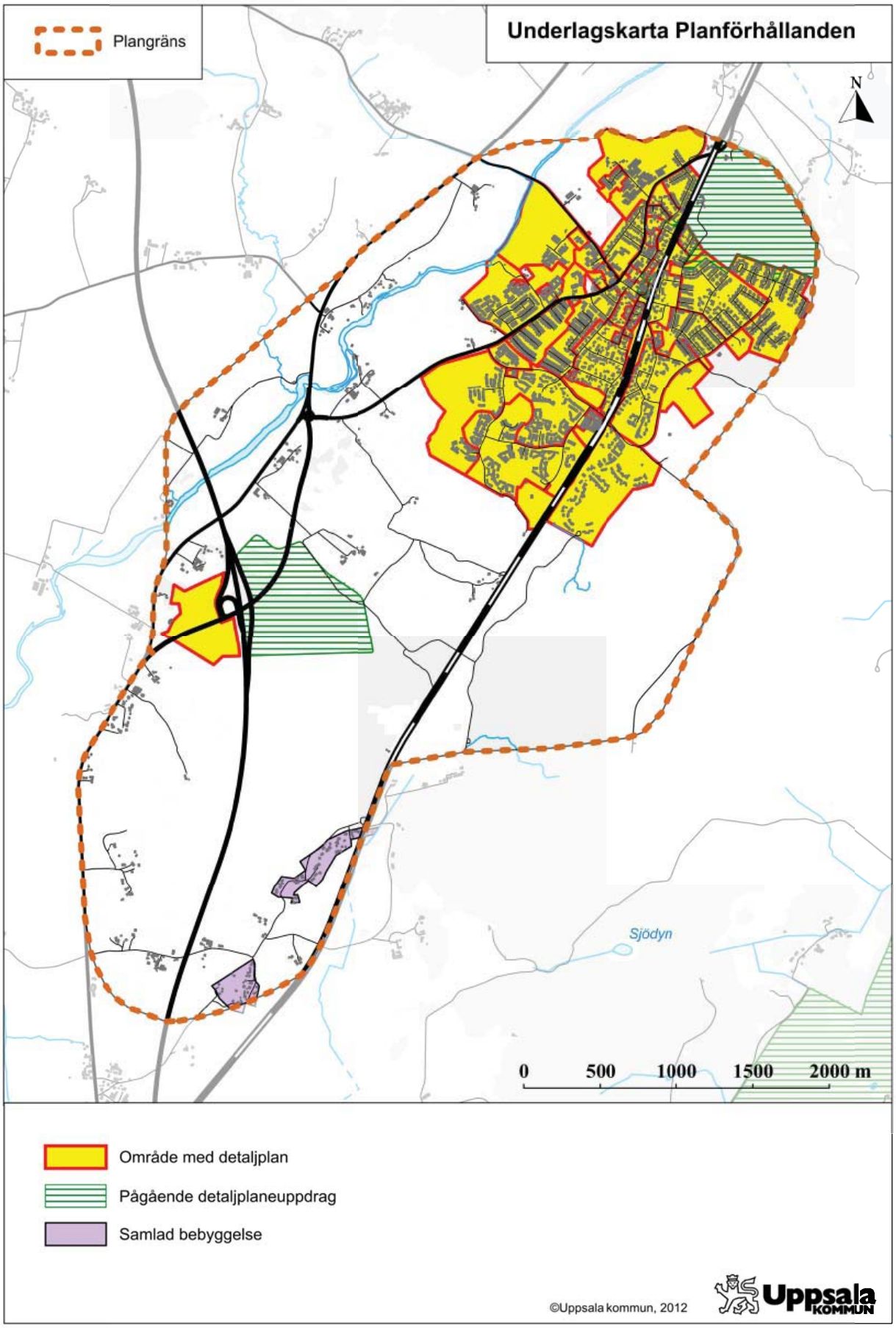
Plangräns
Underlagskarta Planförhållanden
N
Sjödyn
0 500 1000 1500 2000 m
Område med detaljplan
Pågående detaljplaneuppdrag
Samlad bebyggelse
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

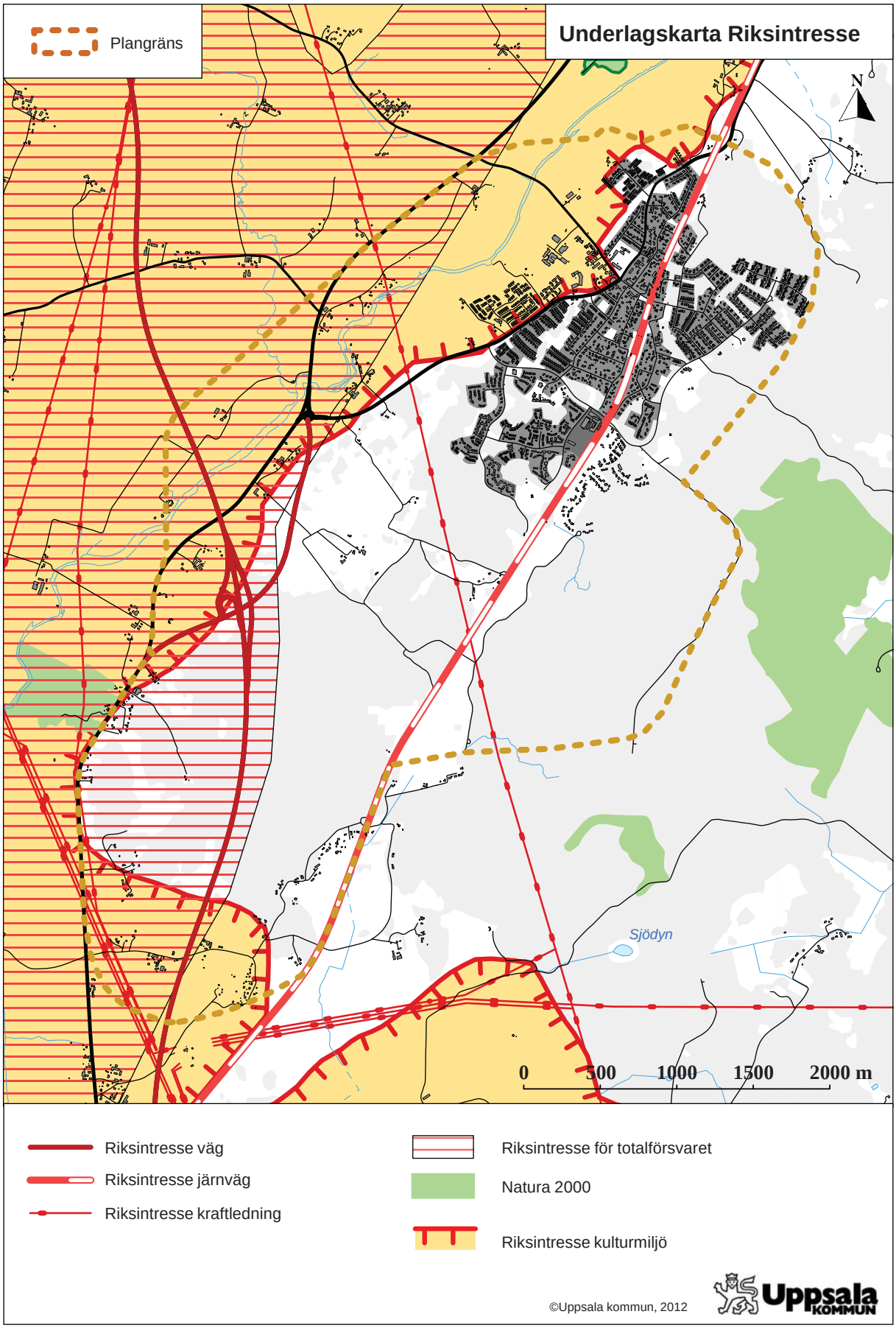
Plangräns
Underlagskarta Riksintresse
N
Sjödyn
0
500
1000
1500
2000 m
Riksintresse väg
Riksintresse järnväg
Riksintresse kraftledning
Riksintresse för totalförsvaret
Natura 2000
Riksintresse kulturmiljö
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

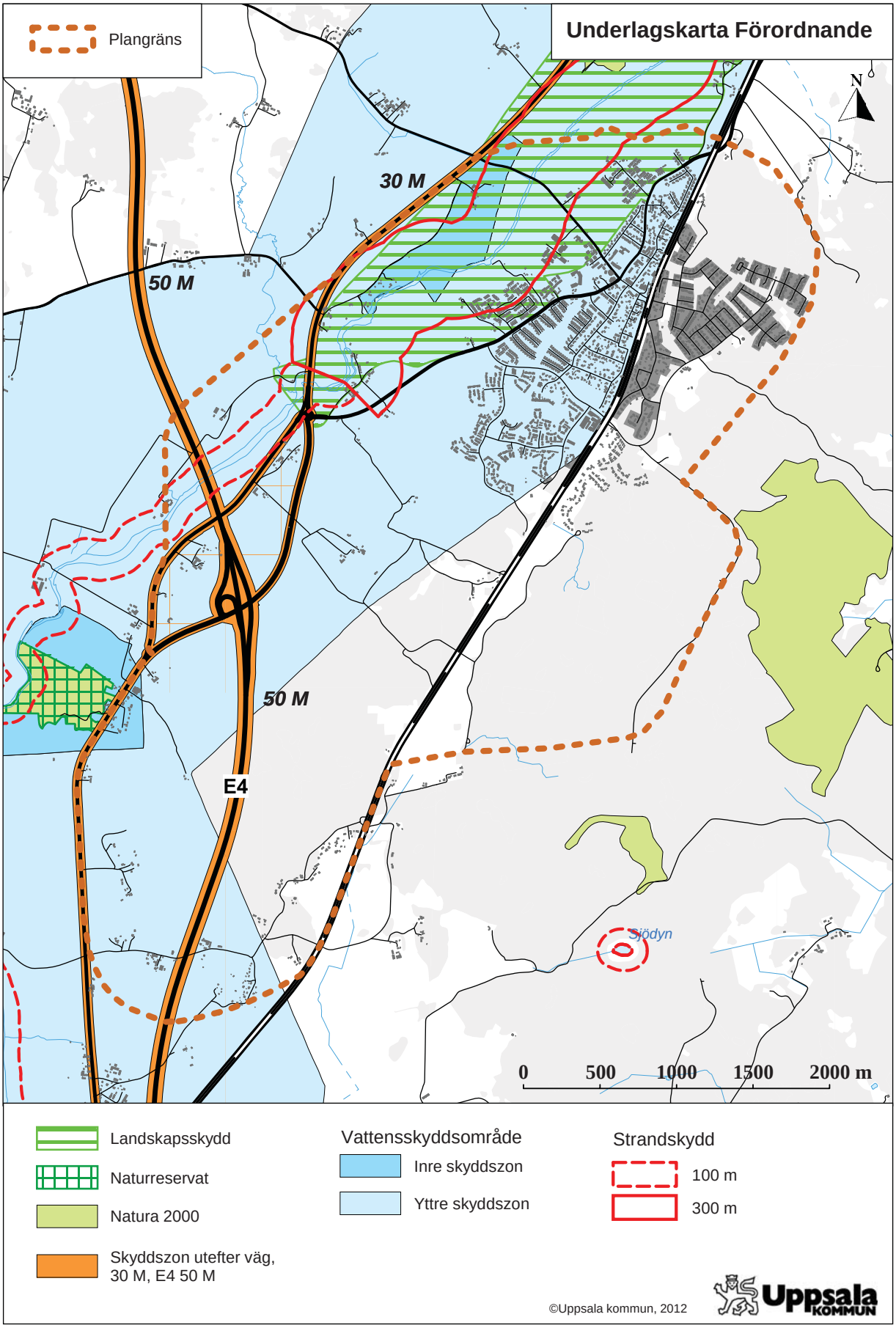
Plangräns
Underlagskarta Förordnande
N
30 M
50 M
50 M
E4
Sjödyn
0
500
1000
1500
2000 m
Landskapsskydd
Naturreservat
Natura 2000
Skyddszon utefter väg,
30 M, E4 50 M
Vattensskyddsområde
Inre skyddszon
Yttre skyddszon
Strandskydd
100 m
300 m
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

Geografi

Storvreta ligger i Uppsala län och kommun, ca 1,5 mil norr om Uppsala. Det goda läget gör att Storvreta är en attraktiv bostadsort med utmärkta pendlarförhållanden. Kollektivtrafiken är väl utbyggd med korta restider till bland annat Gävle, Tierp, Uppsala och Arlanda flygplats. Bra vägförbindelser med nya E4:an når städerna runt om.

Storvreta ligger naturskönt i randen mellan skogs- och jordbrukslandskap. Möjligheter till ett rikt friluftsliv i närmiljön bidrar till ortens dragningskraft.

Historik

Skärvstenshögar mellan den odlingsbara marken och skogen representerar planområdets tidigaste bosättningsmiljöer. Dessa tillhör bronsåldern men kan också ha använts senare. Större gravfält och boplatser visar att bygden konsolideras under äldre järnålder. Yngre grävfält finns i lägen exponerade mot Fyrisån. Gravfält nära byarna antyder en lång platskontinuitet hos delar av bebyggelsen.

Jordbruket öppnade landskapet, gav det åkrar och ängar. Sedan yngre järnålder var marken organiserade i inägor och utmark. Bönder från Storvreta, Östa, Ekeby, Fullerö och Årby har format odlingslandskapet i nära samspel med naturen. Fram till 1800-talet är bebyggelsen i området samlad i byar. Utöver byarna har funnits torp och backstugor utspridda i byns utmark.

Laga skifte vid 1800-talets mitt medförde stora förändringar i den tidigare bebyggelsens struktur. Genom reformen sammanfördes byns jordinnehav i så få skiften som möjligt vilket medförde att några hushåll flyttades ut från bytomten. Dessa gårdar fick en traditionell placering vid moränkullar eller sluttningar i skogsbrynen.

Storvreta

När norra stambanan knöts ihop i Storvreta år 1874 påbörjades en förändring. Fram till sekelskiftet utvecklades den tidigare byn till ett stationssamhälle. Under första hälften av 1900-talet blomstrade Storvreta och under den perioden växte bland annat träförädlingsindustrin fram och flera framgångsrika möbelsnickerifabriker etablerades. Bebyggelseuvecklingen kom också att beröra Årby bys mark.

På 1960-talet minskade antal arbetstillfällen på orten drastiskt. Flera av de tidigare framgångsrika industrierna avvecklades och jordbrukets struktur förändrades. Kommunen gick in med åtgärder för att skapa fortsatt underlag för närservice, lokala krafter startade inflyttningskampanjer och man lockade med ”modernt samhälle i vacker natur”. En kraftig utbyggnadstakt satte igång och pågick under en 20-årsperiod, mellan 1960-och 1980-talet. I dag är Storvreta till stor del ett samhälle varifrån pendling sker framförallt till Uppsala.

Årummet längs Fyrisån

Ekeby

År 1357 fick Uppsala domkyrka ett hemman och kvarn i Ekeby som gåva. Med Gustav Vasa gick hemmanet och kvarnen över till kronan för att senare, 1639, överlämnas till Uppsala universitet. Alltsedan dess har hemman och kvarn i Ekeby varit i akademins ägo. Ett tiotal byggnader ingår idag i kulturmiljön runt kvarnen. Till bebyggelsen hör bland annat en större man-gårdsbyggnad, kvarnhuset, mjölnarbostad, smedja, stall ladugård mm.

Kvarnverksamheten avslutades 1987 men dess tekniska utrustning lär fortfarande finnas kvar. Under 1990-talet förekom vid Ekeby aktiviteter som syftade till att skapa en plats för olika kulturyttringar. Kvarnmiljön fungerade som en arena där kultur, natur och människa skulle samspela med varandra och utvecklades till en kulturell mötesplats. Denna verksamhet har senare upphört. Kvarnbyggnaden är stilfull med rena linjer och mäktiga stenmurar, påminnande om kvarnen i Uppsala och Ulva kvarn, om än mindre.

Ekeby kvarn

Kvarnfallet vid Fyrisån, Ekeby kvarn

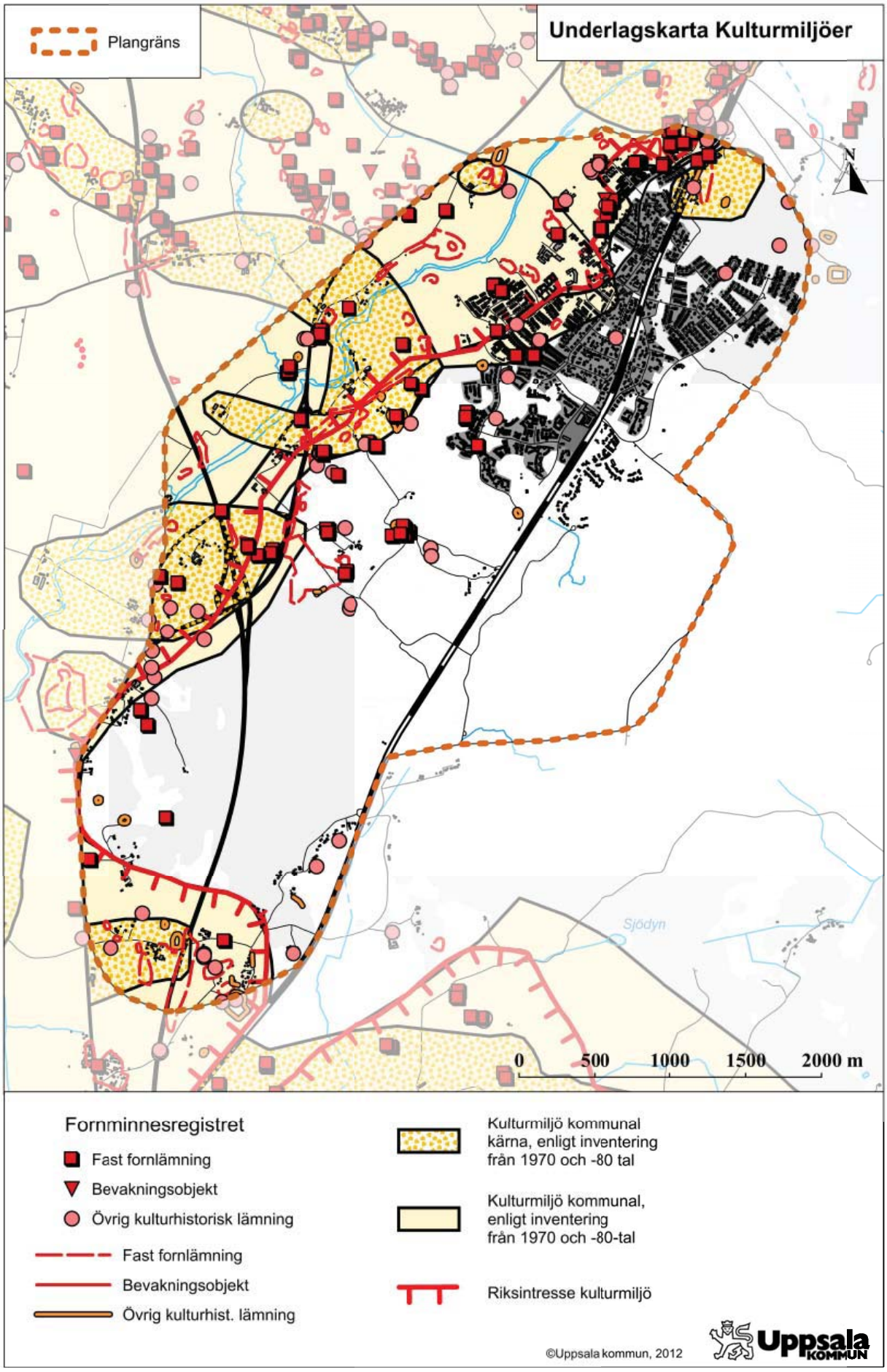
Plangräns
Underlagskarta Kulturmiljöer
N
Sjödyn
0
500
1000
1500
2000 m
Fornminnesregistret
Fast fornlämning
Bevakningsobjekt
Övrig kulturhistorisk lämning
Fast fornlämning
Bevakningsobjekt
Övrig kulturhist. lämning
Kulturmiljö kommunal kärna, enligt inventering från 1970 och -80 tal
Kulturmiljö kommunal, enligt inventering från 1970 och -80-tal
Riksintresse kulturmiljö
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

Storvretas bebyggelseutveckling 1900-1977
Figur 1-3: Storvreta växer från några gårdar och enstaka villor år 1900 till 110 bebyggda fastigheter år 1940.
Figur 4: Flygfoto från 1977. Bostadsbebyggelsen har ökat kraftigt, med småhusområde i sydväst och vid vattentornet i öst. Ärentunaskolan är byggd. Vattholmagärdet vid Fyrisån i väster är förberett för bebyggelse.

Strukturer

Bebyggelsestruktur

I hjärtat av Storvreta ligger tågstationen och den gamla bykärnan med några hus och gårdar som uppfördes under andra hälften av 1800-talet. I och med att Storvreta övergick från bondby till stationssamhälle började bykärnan förtätas och växa runt sekelskiftet. De villakvarter som växte fram bestod av trävillor med stora trädgårdar, gärna med lite sparade träd på tomten och i någon del berg i dagen.

På 1910- och 1920-talet blomstrade industrin på orten. I nya kvarter blandades bostadshus med industribyggnader, framförallt längs Jan-Eriks väg.

Palmska villan längs Ärentunavägen

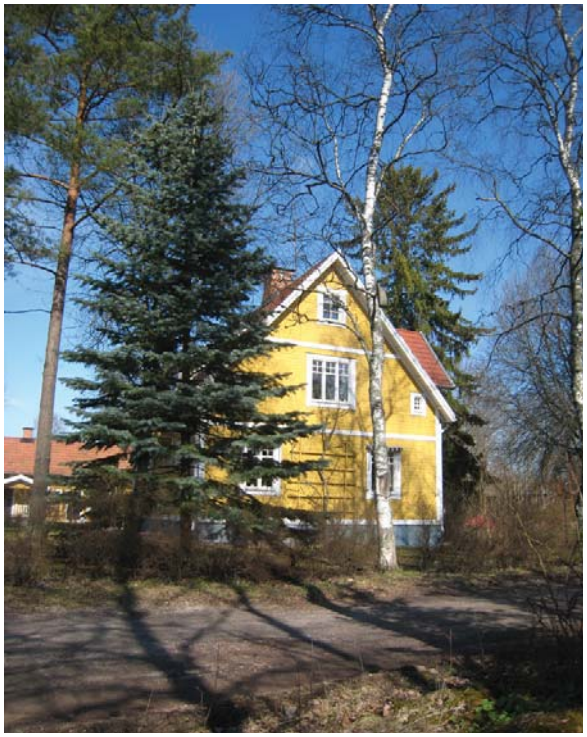

Villa Lugnet längs Hasselvägen

Under 1930-1950-talet växte orten sakta med etablering av villaområden och små verksamheter i samma anda som tidigare.

Under 1960-1980-talen expanderade samhället kraftigt. Antalet invånare ökade från ca 700 år 1960, till ca 5800 år 1989. Bebyggelsen som uppfördes i denna period bestod till stor del av småhus, kedjehus och radhus, och kan beskrivas som tät och låg. Parallellt skedde en omvandling i delar av centrum. Flera gamla byggnader fick ge vika för nya etableringar som i tiden var mer ändamålsenliga, bland annat uppfördes nya lokaler för en konsumbutik och flera skolor.

Småhusområde längs Hemmansvägen

I söder exploaterades på 1980-talet Lyckebo. Området har blandad bebyggelse, några villor, stor del radhus och lägenheter. I kvarter med flerbostadshus finns inslag av högre bebyggelse i 3-4 våningar. Ett sydligt centrumområde ”Lyckebo centrum” växte fram med handel och verksamheter.

Med målet att stärka centrumkaraktären i centrala Storvreta genomfördes 1989 en arkitekttävling. I dess spår uppfördes bland annat ett nytt bibliotek, vårdcentral och det tillkom några 3-4 vånings bostadshus.

Det senaste tillskottet som är under uppförande är villabebyggelse i Vretalund i sydöst.

Fram till och med 1980-talet växte Storvreta koncentriskt i årsringar. De senaste två årtiondenas utbyggnad har skett framför allt i sydlig riktning, då naturliga avgränsningar i landskapet begränsar i öster och väster.

Lyckebo

Biblioteket i Storvreta

Vretalund under uppbyggnad.

Infrastruktur

Storvreta ligger vid Ostkustbanan och är första tågstopp norr om Uppsala stad för regiontågen. Från och med 2006 är regiontågens sträckning från Gävle i norr till Arlanda och Upplands Väsby i söder. I söder knyts regiontåget ihop med Stockholms lokaltrafiks pendeltågsystem. Ny vägsträckning av E4 med trafikplats söder om Storvreta invigdes under 2007. Tillgänglighet till Storvreta har ökat markant genom de senaste årens infrastruktursatsningar för såväl bil- som kollektivtrafikresenärer.

Från E4 tar man väg 290 åt nordost för att nå Storvreta. Huvudgatan in i och genom samhället är Fullerövägen som sträcker sig från sydväst till nordost. Vid korsningen Fullerövägen-Ärentunavägen ligger Storvreta centrum. Öster om Fullerövägen, i Skogsvallsvägen går en ringväg från centrum via idrottsplatsen, ner till Lyckebo centrum och kopplar på Fullerövägen igen. Ringvägen korsar järnvägen med två planskilda korsningar. Busstrafikens linjer går längs denna sträckning.

Vägsystemet och huvudstråket ger Storvreta en tydlig struktur. Denna struktur bryts i de bostadsområden som är tillkomna från 1960-talet och framåt. Nyare bebyggelseområden har präglats av separerade bilvägar och hus i återvändsgator/säckgator. Detta medför att det är svårt att ansluta nya områden intill befintliga.

Förutsättningarna för gång- och cykeltrafik till och genom Storvreta är goda. Till samhället går en separat cykelbana från Uppsala via G:a Uppsala. Storvretas villastadskaraktär ger trevliga gång- och cykelvägar inom samhället. Gång och cykelnätet är emellertid inte heltäckande. Det saknas bl a en länk vidare norrut längs väg 290 till Vattholma och genom Storvreta längs väg 699 Ärentunavägen.

Vägverket har gjort en förstudie av Fullerövägen och Ärentunavägen som är två av huvudvägarna i centrala Storvreta. I rapporten framkommer bl a att det största problemet är att många bilar inte håller hastighetsbegränsningen, vilket leder till att många barn och vuxna känner sig otrygga när de korsar vägarna. Rapporten omtalar även att det finns många gångbanor och gång- och cykelvägar i Storvreta men de saknas på några sträckor utmed Fullerövägen och Ärentunavägen.

25% av dagpendling sker idag med kollektivtrafik. Upptågen går varje halvtimme under rusningstrafik, och en gång per timme övrig tid. Tåg mellan Storvreta och Uppsala tar nio minuter. Tågen är

fulla och antal resenärer kan i nuvarande situation inte öka p.g.a. begränsning i rälskapaciteten genom Gamla Uppsala. Dubbelspår genom Gamla Uppsala för att öka kapaciteten ligger i Trafikverkets planer för år 2017.

Banverket gjorde 2008 en kapacitetsstudie på hela sträckan Stockholm-Gävle. I samband med det sågs antalet stationer över. Ett eventuellt stationsläge i Gamla Uppsala kommer att påverka pendlingstiden från Storvreta något.

Storvreta trafikeras med regionbussar linje 813, 823, Uppsala stadstrafik linje, 110, 115, 127 och skolbussar. Pendling med buss in till Uppsala tar ca 30 min. I rusningstrafik går buss med 15 min intervall. Bussar är ett viktigt komplement till tåget och fångar upp stor del av dagpendlingen. Tågstationen ligger avskilt i förhållande till vägnätet. Det finns ingen möjlighet till angöring med bussar intill tågstationen. Tillresandet till tågstationen sker främst med cykel men det finns även en liten pendlarparkering för bilar. Vid avbrott i tågtrafiken gör avståndet till vägnätet att det blir omständigt att sätta in ersättningsbussar.

Tågstationen i Storvreta ligger lite avsides, om än nära centrum. Stationsområdet är begränsat och det finns ingen yta till expansion.

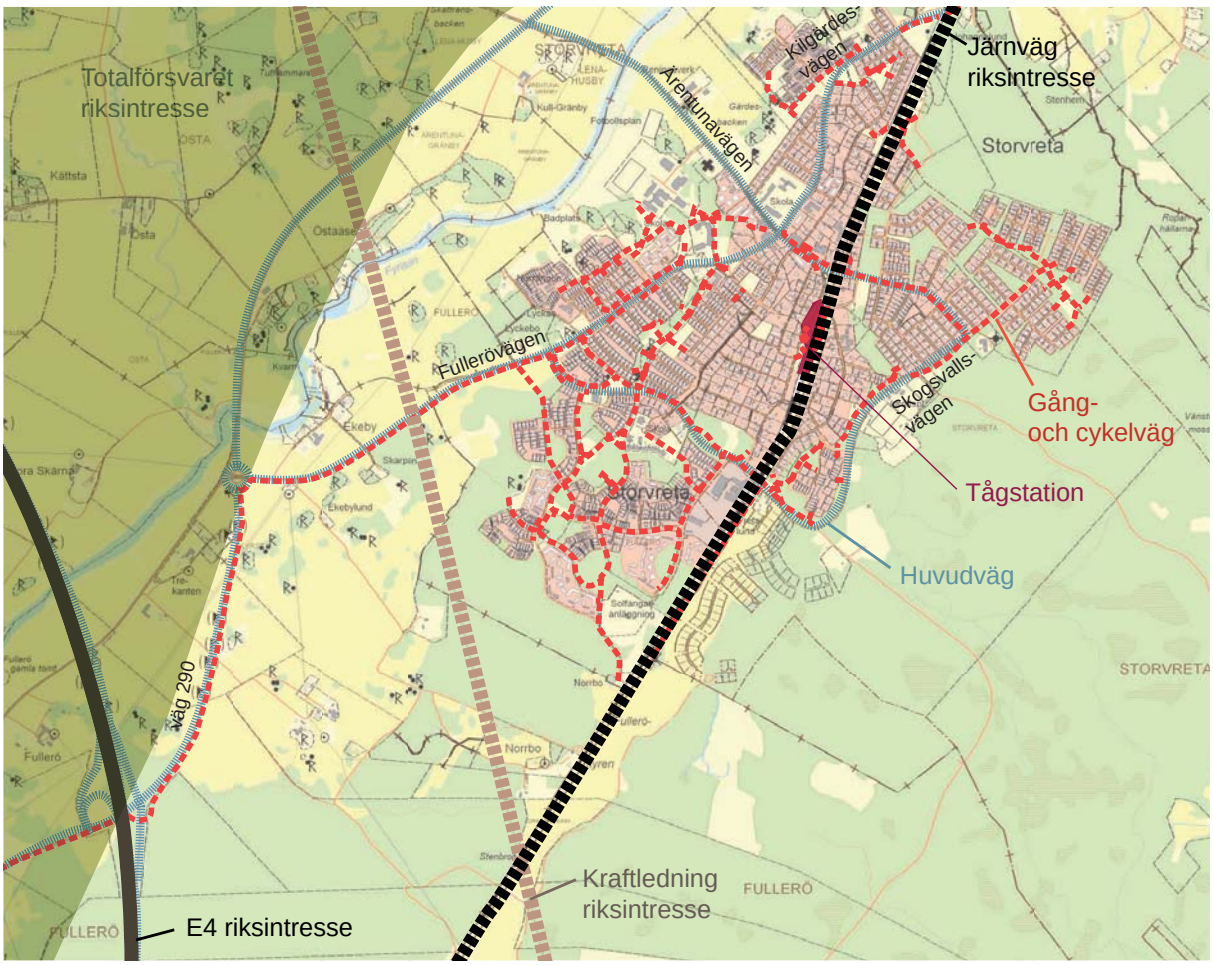

Infrastruktur: Huvudvägar, gång- och cykelvägar samt riksintresse för totalförsvaret (Ärna flygplats),

Grönstruktur

Storvreta ligger mellan Fyrisåns kulturlandskap i väster och Storskogens skogslandskap i öster. Orten har slättlandskapets horisontella linjer som präglar stora delar av omlandet runt Uppsala. Delar av Storvreta ligger i en svag sluttning från Storskogen i öster och ner mot Fyrisån i väster. Andra delar ligger lågt i bryn ut mot åkerlandskap. Marken vid de trädbevuxna delarna runt Storvreta är tämligen moränrik och rik på berg i dagen. Övriga marklandskapet består till stor del av glaciallera. Storvreta är omgivet av högvärdigt jordbruk som i huvudsak brukas som åker. Landskapet är flackt och avgränsas av skogbeväxta åkerholmar.

Själva tätorten präglas av mötet mellan åker och skog. I många fall kan detta speglas ända ned på tomtnivå i lite sparade träd på tomten och i någon del berg i dagen. I bostadsområden från 1960-talet och framåt har ”allmänningar” sparats mellan kvarteren. Dessa är i många fall öppna gräsytor där delar används till lekplats. Inom området finns cinnoberbagge med skydd enligt artskyddsförordningen 4§.

Åkerlandskap längs Fyrisån

Skarpan söder om Storvreta tätort. Området har stora naturvärden

Det går ett sammanhängande grönstråk med skogsvegetation från norr till söder genom Storvreta. Längs detta stråk går befintliga rekreationsstigar som mynnar ut i det stora landskapsrummet.

Området runt Fyrisåns dalgång är klassat som ekologiskt särskilt känsligt område och utgör ett populärt utflyktsmål med en del promenadslingor.

Miljöer runt Skarpan, söder om Ekeby kvarn utgörs av dokumenterat värdefull mark för naturmiljö och rekreation; nyckelbiotop, skyddsvärt naturområde (se karta) men även biotopskydd, ängs- och hagmark enligt Länsstyrelsen och närrekreationsmark.

Ortens viktigaste rekreationsskog är Storskogen (Örlösan) öster om järnvägen. Kärnområdet ingår i EU:s nätverk Natura 2000.

Naturkaraktären är västlig taiga, lövsumpskog, skogbevuxen myr. Skyddsvärda djurarter i området är bl.a. cinnoberbagge, grön sköldmossa, järpe, sparvuggla, spillkråka, tretåig hackspett, bivråk.

Den viktigaste porten mot skogen är kilen som skjuter fram till bebyggelsen i höjd med idrottsplatsen. Vandrings- och skidleder utgår från Friluftsfrämjandets stuga. Tipptoppen som fyllts på med nya massor erbjuder pulka- och utförsåkning.

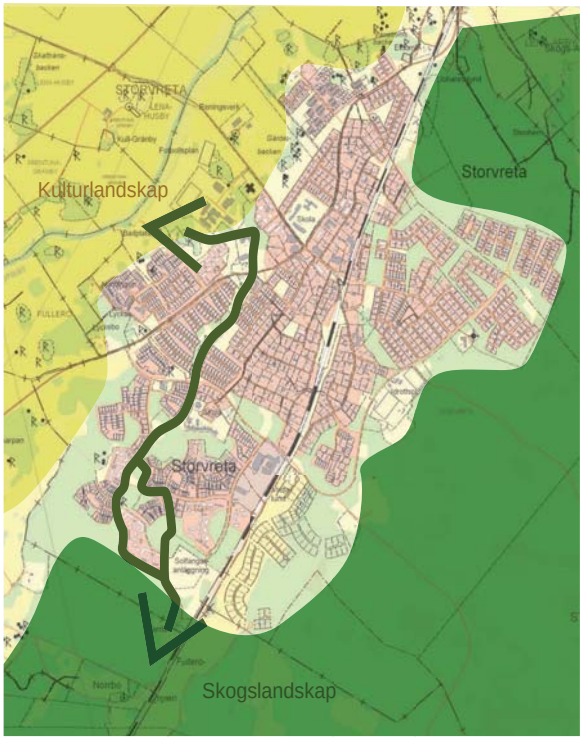

Övergripande grönstruktur i Storvreta med det tydligt genomgående grönstråket

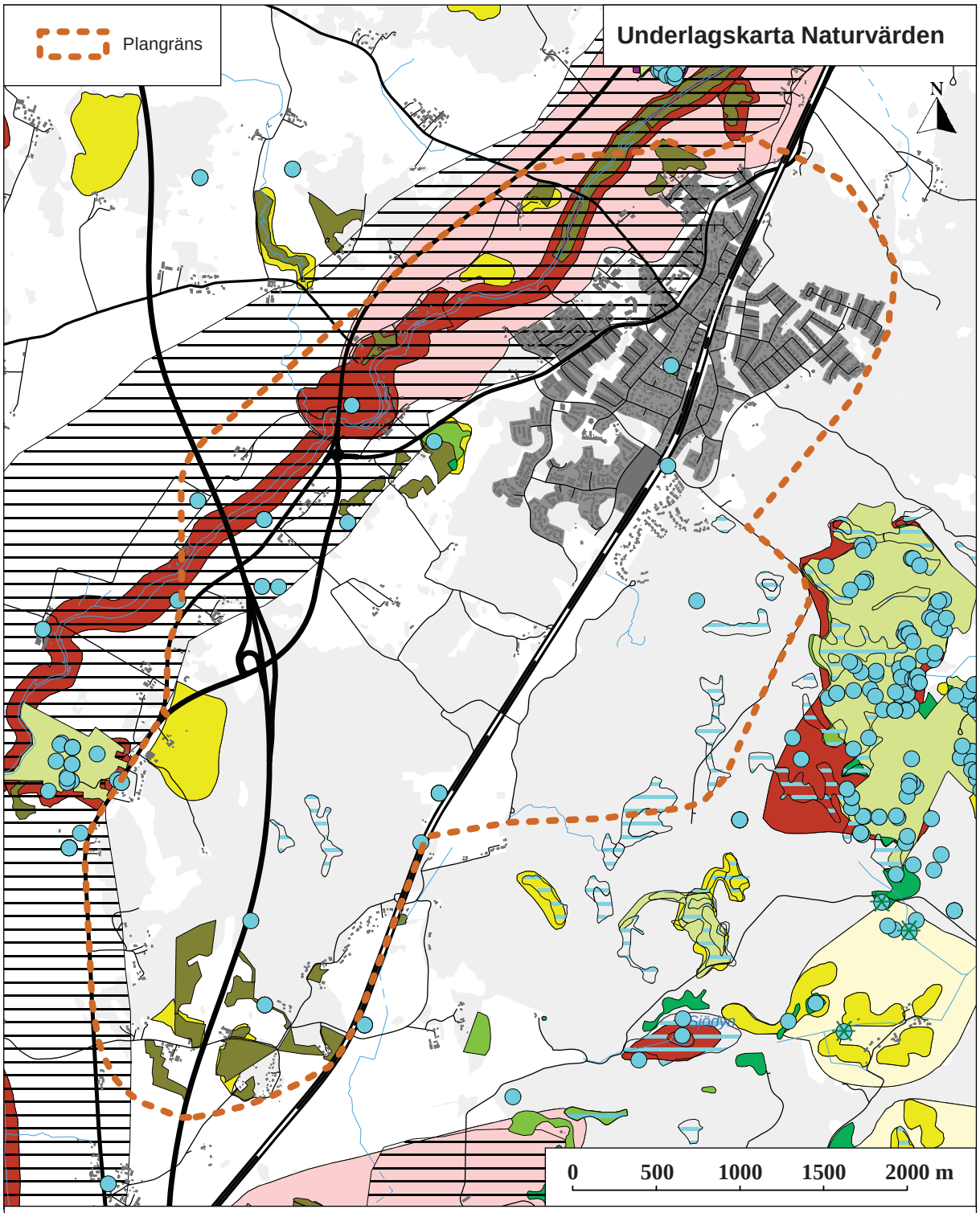

Naturvårdsinventering av
Uppsala kommun 1988-1996

Allmänna objekt

- I Högsta naturvärde
- II Mycket höga Naturvärden
- III Höga Naturvärden

Speciella objekt

- I Högsta naturvärde
- II Mycket höga Naturvärden
- III Höga Naturvärden

- Lokaler för rödlistade eller sällsynta arter
- Grova gamla träd
- Natura 2000
- Större odlings-landskap med särskilda landskaps-värden
- Naturvärden enligt Skogsvårdsstyrelsens databas
- Ängs- och betesmark enligt Jordbruksverkets inventering 2002-2004
- Nyckelbiotoper enligt Skogsvårdsstyrelsens databas
- Sumpskog enligt länsstyrelsen

©Uppsala kommun, 2012

Uppsala KOMMUN

Folkliv, föreningsliv

Storvreta har ett rikt föreningsliv. Framförallt står Idrottsrörelsen fram med bland annat Storvreta IK och Storvreta IBK (Innebandyklubb). I nuläget spelar ca 35 lag i SIBK. Alliance-hallen i Fyrishov i Uppsala är hemmaarena för huvudlaget. De övriga lagen spelar i Storvretaskolornas gymnastikhallar och i Ärentuna. På kvällar och helger uppfylls gymnastikhallarna med spelande lag, utan möjlighet till att ta emot publik. I Storvreta finns även en aktiv friluftsrörelse där Ärentuna Scoutkår, Friluftsfrämjandet och Lyckebokyrkans Scouter kan nämnas. Hästhållning finns på många håll och flera föreningar där till, exempelvis Ärentuna Ryttarsällskap och Storvreta ridklubb. Kultur och historia vårdas aktivt av Storvreta kultur- och hembygdsförening.

Strandängar och fotbollsplaner längs ån

Majbrasan förbereds vid badplatsen

Idrottsplatsen vid Storskogen

Badplatsen i Fyrisån används i mycket liten utsträckning till friluftsbad. Den har inte uppgraderats på lång tid på grund av tidigare otjänligt vatten. Vattnets kvalité har dock förbättrats markand under de senaste åren så badplatsen har potential att utvecklas. Området runt badplatsen används dock som samlingspunkt och festplats, bland annat till grillfester och till valborgsmässofirande.

Barnperspektiv

I samband med samrådet av planen genomfördes klassbesök av kommunen och barnombudsmannen. Resultatet från dessa redovisas nedan samt i Barnombudsmannens yttrande.

”De slutsatser man kan dra från dessa besök är att sport, framförallt innebandy är väldigt stort i Storvreta och man är stolt över sina lag. Det är många barn och ungdomar i alla åldrar som ägnar sig åt innebandy. Frågan om en ny och fullstor sporthall kom upp i samtliga klasser. En annan sak man är stolt över i är naturen och elljusspåret.

En sak som kom upp är den tomma Vivobutiken. Där fanns det många önskemål om att göra om den till ett ställe för ungdomar. Tex. internetcafe, fritidsgård eller biljardhall.

Nedan följer en rad anteckningar.

Vi är Stolta över:
Innebandy, Kretas Pizzor Cool postnr, Elljusspåret, BraiS, Linbaneparken, Skolan, Lekparken, Naturen, Centrum vid handelsknuten, Fotbollsplan med basketkorg, Pizzeria, Gymmet, Macken, Nära Uppsala, Nära E4:an.
Vi vill ha:
Cykelpump, Mc Donalds/Max, Skateramp Badmingtonhall, Sporthall, Badplats, Badhus, Gräs till fotbollsplan, Mer saker för äldre”

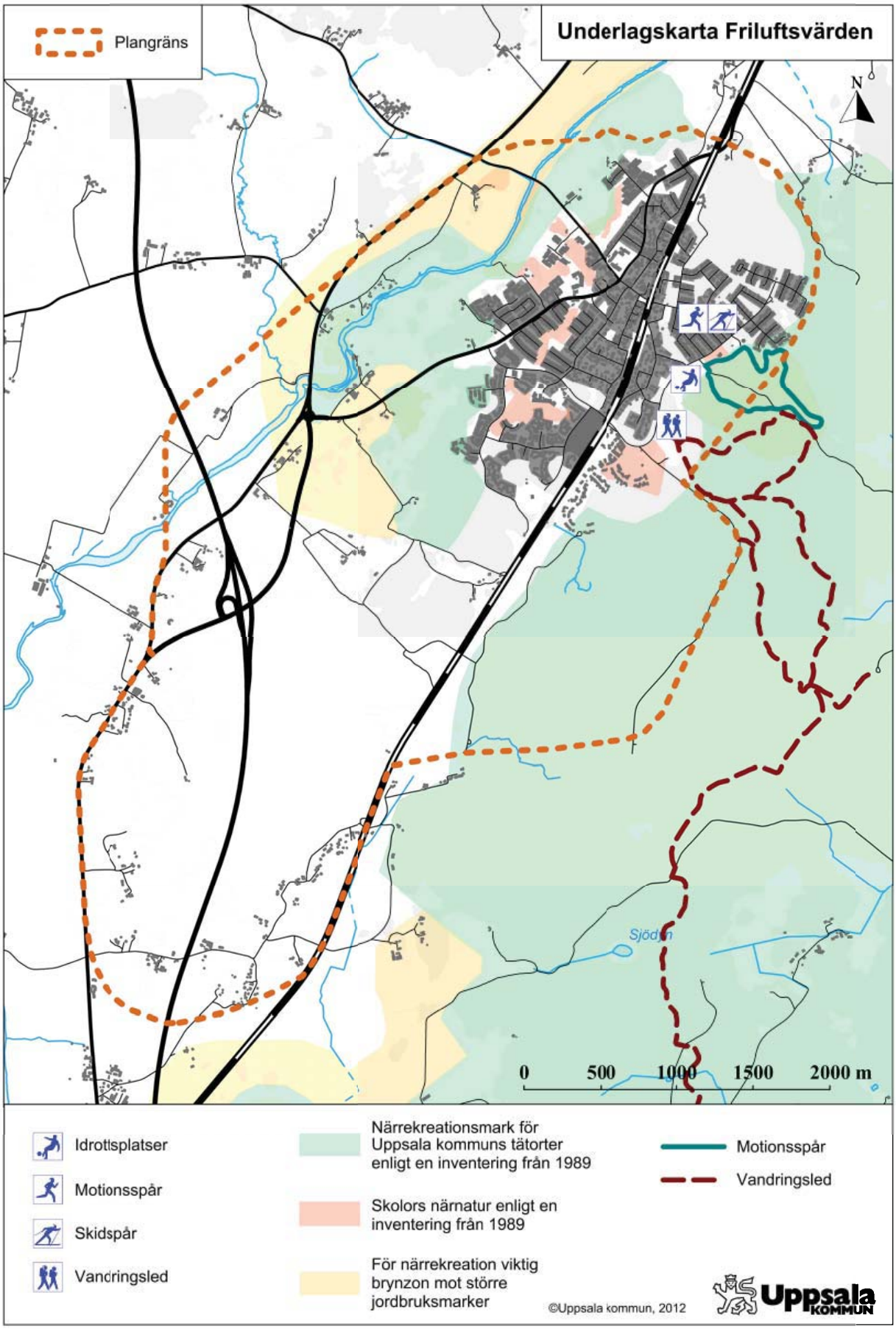
Underlagskarta Friluftsvärden
Plangräns
N
Sjödin
0
500
1000
1500
2000 m
Idrottsplatser
Motionsspår
Skidspår
Vandringsled
Närrekreationsmark för Uppsala kommuns tätorter enligt en inventering från 1989
Skolors närnatur enligt en inventering från 1989
För närrekreation viktig brynzon mot större jordbruksmarker
Motionsspår
Vandringsled
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

Sociotopkartering

Under 2009 har en sociotopkartering gjorts i Storvreta. Denna kartlägger människors upplevelser och aktivitet i det som uppfattas som de offentliga friytorna genom intervjuer och fokusgrupper.

Resultatet sammanfattas nedan

”Nästan alla offentliga ytor är grönområden. Det finns många mindre - mellanstora träddungar sparade mellan villaområdena. I delarna direkt nordöst om stationen saknas större gräsytor. I de nordvästra delarna finns ett stort område med klippt gräs. I Storvreta centrum finns tre små parkdelar, alla med sittplatser, hårdgjorda ytor, gräs, buskar och träd. Tyvärr är sittmöblerna utsatta för förstörelse och är därför av skiftande kvalitet. Skötselnivån känns god. Inga ytor upplevs dåligt skötta men vissa av lekplatserna är väldigt slitna.”

Brister, vad kan förbättras?

• Området kring ån kan röjas upp och göras tillgängligt, ett GC-stråk längs ån skulle erbjuda naturnära rekreation.
• Lekplatserna behöver rustas upp
• Centrum saknar folkliv och behöver mer aktivitet.
• Förstörelse, kan de bakomliggande problemen lösas?

Styrkor, vad är bra tillgångar och bör bevaras?

• Tågstationen är en viktig knutpunkt.
• Närhet till rekreationsområden (Storskogen)
• Fyrisån och området kring den
• Det gröna skelett som finns i Storvreta utgör en viktig grund för grönstrukturen.

Näringsliv och kommersiell service

Antal företag i Storvreta var enligt Översiktsplan 2006 (år 2003) 280 st varav ca 200 av dem befann sig i tätorten, resten i omlandet. De flesta av företagen var små och genererade mellan ett och nio arbetstillfällen. Den lokala näringen försörjer ca 400 personer det vill säga 13% av den förvärvsarbetande befolkningen. Företagandet har många näringsriktningar. Inom handel finns bland annat två dagligvarubutiker, möbelaffär, diversehandel, djuraffär, blomsterbutik, frisörsalonger, fotografer och taxibolag. Den kommersiella servicen är till viss del uppdelad i två centrumområden (Storvreta centrum och Handelsknuten).

Bland övriga näringsidkare kan nämnas bland annat lantbruk, snickeri, måleri, vvs-service och datakonsulttjänster.

Många näringsidkare inom kommersiell service på orten har svårigheter att överleva i ett längre perpektiv.

Handelsknuten, östra Lyckebo

Storvreta centrum

Offentlig service

Orten är välförsörjd med offentlig service. Här finns vårdcentral, tandvård, förskolor, grundskolor, bibliotek, fritidsgård, sporthall, fotbollsplaner, friluftsbad, skidanläggning, brandstation, bankservice samt apotekstjänst. Här finns också vårdboende och LSS-boende. Bankomat tillkom 2009.

Hälsa och säkerhet

Se Underlagskarta *Miljöstörande*

Inom planområdet finns miljöstörande verksamheter enl underlagskarta nedan. MKB beskriver bullersituationen.

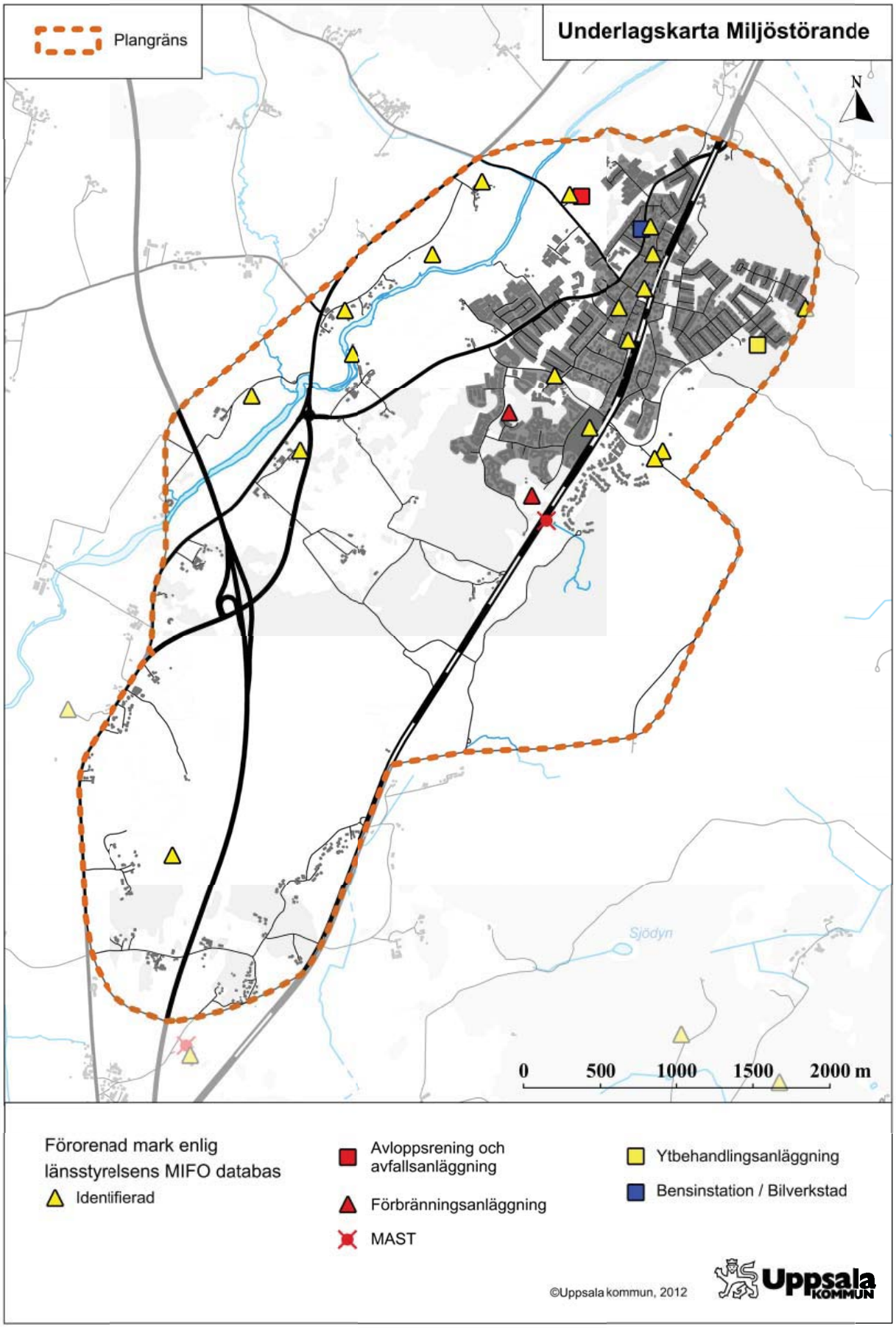
Plangräns
Underlagskarta Miljöstörande
N
Sjödyn
0
500
1000
1500
2000 m
Förorenad mark enlig länsstyrelsens MIFO databas
Identifierad
Avloppsrening och avfallsanläggning
Förbränningsanläggning
MAST
Ytbehandlingsanläggning
Bensinstation / Bilverkstad
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

Vision 2030

Storvreta är en väl fungerande tätort med goda förutsättningar att utvecklas positivt. Orten utgörs av ett överblickbart samhälle med en behaglig skala, måttliga avstånd inom bebyggelsen och väl fungerande infrastruktur. Den har dessutom ett bra läge i en livskraftig region och med stora naturvärden inpå knutarna. I detta läge, med möjlig expansion av samhället till nästan det dubbla, är syfte med planeringen i första hand att **stärka Storvretas identitet samtidigt som orten växer**.

Ett viktigt grepp som föreslås är att **flytta tågstationen** från nuvarande stationsläge, söderut till ett nytt centrumområde som kommer att ligga mitt i det utbyggda Storvreta. I det nya stationsläget tillgodoses flera behov; fler personer bor i stationens närområde, **byte mellan olika kollektivtrafikslag underlättas, mer plats ges för parkering för pendeltrafikresenärer och besökare till nytt centrum.**

Etablering av visionära verksamheter i strategiskt goda lägen stödjs i den fördjupade översiktsplanen. Vid Fullerö trafikplats finns potential för en publikmagnet längs E4. Platsen har stort annonseringsvärde och kan bidra till ökat antal arbetstillfällen i bygden.

Gott om utrymme för etablering av storskaliga verksamheter som kan bidra till ökat antal arbetstillfällen uppmuntras i ett mycket fördelaktigt läge intill viktiga kommunikationsstråk.

Storvreta centrum kommer fortsättningsvis att bli ett slags stadsdelscentrum med offentlig och viss kommersiell service men vid en större expansion kommer det att finnas behov för service även här.

Nya bebyggelseområden har en föreslagen utbyggnadsordning som sker etappvis. Mellan etapperna kan sekvenser med långa pauser inträffa och orten ändå hållas samman.

Samhället kommer att vara uppbyggt med ett hållbarhetsperspektiv ur social, ekonomisk och ekologisk synvinkel.

I socialt och demokratiskt hänseende finns flera viktiga punkter att uppfylla, bland annat **tillgänglighetsaspekter och möjligheter till bostad för alla oavsett ekonomiska villkor**.

Kulturarvet ges en plats i vardagen och skapar trygghet och känsla av tillhörighet. **Kultur- och rekreationsområden längs ålandskapet och Ekeby kvarn är viktiga för Storvretas identitet. Dessa förstärks** och görs lätt åtkomligt med bl.a nya naturstigar.

Bostadsbeståndet i Storvreta kommer att vara blandat både till typ och upplåtelseform. Villor, parhus, radhus och flerbostadshus komponeras i harmonisk variation, ungdomsbostäder och seniorboende integreras. Förskola blir inslag i varje område. Hyresrätter, bostadsrätter och självägande kommer att finnas till förfogande.

Storvreta blir tillgängligt för alla med funktionshinder. Nuvarande problem i ortsstrukturen kommer att vara avhjälpta.

Ur ekologiskt och ekonomiskt perspektiv skördas frukterna av satsning på förnyelsebar energi.

I Storvreta ligger ett unikt bergrum för värmelagring av solvärme. Denna idag outnyttjade resurs tas tillvara då nya hus byggs med solfånge på fasader och tak. Byggnaderna skapar med sina visuellt tydliga paneler ett ställningstagande för hållbarhet. Nya hus byggs också energismart med värmeåtervinning och med god luftväxling som gör husen sunda och energisnåla.

Kollektivtrafiksatsningar kan generera att stora delar av Storvretaborna reser med tåg eller buss. Väl fungerande gång- och cykelstråk kan underlätta för människor att gå, springa eller ta cykel till jobbet.

Utveckling olika funktioner

Service (offentlig och kommersiell)

Befintliga mål

ÖP
Mark för verksamheter och service såsom handel, kontor och industri samt förskolor, skolor och vårdboende med mera kan ordnas i de föreslagna bebyggelseområdena. Kommunal service och verksamheter som inte är miljöfarliga kan ligga intill bostäder. Miljöfarliga verksamheter lokaliseras till lägen avskilt från bostäder men nära större vägar. Nuvarande industriområde bör bibehållas och i närheten av den trafikantservice som etableras vid Fullerö trafikplats kan det utvecklas sådan service som även boende på orten är betjänt av dock ej sådan som kan hota befintliga etableringar inne i tätorten.

Person- och varutransporter är en förutsättning för näringslivsutveckling och välfärd, men samtidigt orsak till klimat- och miljöpåverkan. Utgångspunkten för översiktsplanen är att trafiken ska medverka till en hållbar samhällsutveckling.

Utvecklade mål och direktiv

Kommersiell service

Den kommersiella servicen inom planområdet tillåts expandera kraftigare än tidigare formulerat med det övergripande motivet att öka Uppsala stads men även kommunens attraktion och betydelse som handels- och turiststad både i ett regionalt men även nationellt perspektiv. Områden med strategiskt intressanta lägen som t.ex. Fullerömotet kan få en betydande roll i sammanhanget men satsning sker även på goda kollektivtrafiklägen centralt i orten. Målet är att skapa förutsättningar för en flerkärnighet, med avseende på den kommersiella servicen, där olika centra kan få utvecklas med lämpliga inriktningar utifrån de olika lägenas givna förutsättningar och därmed bli konkurrenskraftiga i förhållande till varandra. En allt för stark styrning av profil och inriktning ska däremot undvikas. Handeln bör följa befolkningsökningen och torde således öka med minst 50%. Storskalig handel kan tillåtas i närheten av Fullerömotet i och med områdets väl exponerade läge mot E4. I ortens mer centrala delar kan närservice utvecklas som anknyter till de behov som uppstår i och med ett nytt centrumområde där en eventuell ny station kan ingå. En konkurrensfördel i centrum av orten är främst närheten. En ytterligare fördel som kan utvecklas är profilen på centrummiljön som kan skapa en småskalig och livfull stadskärna. Förutsättningar för en större handelsetablering vid Fullerömotet har utretts av Handelns utredningsinstitut inom ramen för den fördjupade översiktsplanen. Resultaten visar på hård konkurrens från redan etablerade handelsområden i närheten av Uppsala stad och avsaknad av köpkraft i närregionen. En utveckling av ovan nämnda slag baseras därför till stor del på en regional eller nationell attraktion i kombination med ett handelsområde. Handelsutredningen menar vidare att den lokala handeln framför allt på livsmedelssidan utsätts för stor konkurrens, men att det fortfarande finns behov av närservice.

Offentlig service

Storvreta har idag god tillgång till offentlig service. Målet vid en stor ökning av befolkningsmängd är att bibehålla och utveckla dagens servicenivå i takt med att orten växer.

Närhet till skolor och förskolor bör säkerställas i nytillkomna bebyggelseområden. Idag råder brist på förskoleplatser och skolorna är fullt utnyttjade. Etablering av skola och förskola bör påbörjas i början av bostadsexpansionen. Vid full utbyggnad enligt planförslaget bör enligt dagens prognoser beredas plats för ytterligare ca 1000 skolbarn och ca 500 förskolebarn jämfört med nuläget. Beräknad tomtmark för full utbyggnad av nya skolor är sammanlagt i storleksordningen 50000 kvm. De 3-4 nya förskolor som beräknas tillkomma ianspråktar tomtmark på ca 6000-10000 kvm per enhet.

Enligt dagens prognoser behövs minst en enhet, ca 55 platser, för vårdboende inom planperioden. Även vårdcentralen är alltför liten och behöver hitta expansionsyta.

Biblioteket är ett viktigt kulturcentrum. Målet framöver är att biliotekstrukturen bör förändras i takt med samhällets övriga utveckling. Biblioteket bör vara lokaliserad där människor rör sig. Det kan ligga kvar alternativt flyttas till nytt centrumområde.

Andra funktioner som saknas idag är t.ex. en inomhusbadanläggning och en innebandyhall. Ett

mål för att vidareutveckla SIBK (Storvreta innebandyklubb) kan vara en lokal arena med åskådarplatser för ca 100 personer. Den nya arenan ligger förslagsvis i samband med de befintliga gymnastikhallarna i Storvreta, vid ny skola, alternativt i ett läge vid Fullerömotet med goda kopplingar till motorvägen och i ett bra skylt- och annonseringsläge.

Arbete/näringsliv

Befintliga mål

ÖP

I ÖP sägs att ”Storvreta har god tillgänglighet, service och tillgång till värdefulla natur- och kulturmiljöer. Detta gör att orten kommer att vara attraktiv för bosättning och för viss näringsverksamhet, inte minst i anslutning till den nya trafikplatsen.”
”Det framtida ytbehovet är störst: ...Utanför staden, främst i anslutning till E4:an för nyetableringar inom partihandel/lager/logistik samt handel med motorfordon och viss detaljhandel.”
”Nya stråk för verksamhetsetablering i attraktiva skylt och transportlägen ska skapas ... vid E4:ans nya trafikplatser. Ett brett erbjudande innebär bl a att lokaliseringsmöjligheter ges i anslutning till flera av stadens transportnoder såsom...Storvreta”

Utvecklade mål och direktiv

Den stora omställningen av näringslivet i samhället i allmänhet är påtaglig i Storvreta där tidigare bland annat blomstrande trävaruindustri avvecklats och inte ersatts. Den där på följande utvecklingen mot beroendet av en regional arbetsmarknad har inneburit att orten har utvecklats till en bostadsort. Den andra delen av det traditionella näringslivet, det vill säga den lokala servicenäringen har i Storvreta utvecklats till att vidmakthålla ortens karaktär av levande samhälle. Cirka 400 personer har idag sitt arbete i Storvretabygden.

Den framtida utvecklingen av näringslivet i Storvreta bör framför allt syfta mot att bibehålla och utveckla möjligheterna till förvärvsarbete på orten genom att bland annat nyttja ortens goda förutsättningar vad gäller närhet till kommunikationsleder; ny E4 och järnvägen. Med Storvretas läge och roll i regionen finns dock ingen anledning att hävda ambitionen att orten ska vara självförsörjande med arbetsplatser. En utveckling av verksamheter som vänder sig mot andra marknader än den lokala bör uppmuntras vad gäller såväl tillverknings- service- och tjänsteföretag. Att förlägga verksamheter med stark koppling till transportsektorn inom planområdet kan ses som särskilt lämpligt. Nya verksamheter bör integreras i befintlig eller nytillkommen bebyggelsestruktur där några delområden kan ses som särskilt intressanta; nytt centrumområde alldeles i närheten av föreslaget flyttat stationsläge (resecentrum) och kilen söderut mellan järnväg och motorväg men även

områden kring Fullerömotet med redan planlagd mark för lager och logistik väster om motet.

I delar av föreslaget centrumområde ligger redan idag ett befintligt verksamhetsområde. Ett i framtiden utvecklat näringsliv med fokus på tjänsteföretag och tillverkning i mindre enheter bidrar ytterligare med underlag för ortens närserviceutbud och till en levande miljö men även till ortens profil.

Sydost om trafikplatsen vid E4:an, i kilen mellan E4 och järnvägsspåret ligger ett område som är intressant för platskrävande verksamheter framför allt med koppling till transportsektorn. I och med omvandlingar av flera verksamhetsområden i närheten

Handelsknuten

av Uppsala stad (t.ex. Boländerna och Fyrislund) till bostads- eller handelsområden finns också i kommunen ett behov av beredskap för utlokalisering av verksamheter från dessa områden.

Området runt Fullerö trafikplats både öster och väster om E4 har ett strategiskt intressant läge för exponering av kommersiell service, turistattraktioner men även verksamheter. Ett större antal nya arbetstillfällen kan komma att genereras i samband med områdets utveckling.

Boende

Befintliga mål

ÖP
Översiktsplanens prognos för befolkningsutvecklingen i Storvreta fram till år 2030 är i underkant av 12000 invånare. Ca 1500-1900 bostäder beräknas tillkomma. Befolkningsprognosen grundar sig till viss del på utbyggnadskapaciteten av VA-systemen. Större delen av nybyggnationen bör placeras i de södra delarna av orten beroende på fysiska möjligheter att anlägga nya huvudledningar.

Utvecklade mål och direktiv

Det är som ort för bra boende som Storvreta har sina viktigaste utvecklingsförutsättningar. De goda kommunikationerna säkrar att pendlandet inte blir en orimlig vardagsbelastning. Boende i naturnära omgivningar bidrar till dragningskraften. God offentlig service och trygga omgivningar attraherar inte minst barnfamiljer att söka sig hit.

Det finns möjlighet till en viss förtätning i befintligt bestånd. Den stora utvecklingsområdet är emellertid söderut. De nya bostadsområdena bör kunna växa efter hand och infrastrukturen bör ligga till grund för addering av bebyggelsestråk. Planen bör ge plats för olika bostadsformer; allt från enfamiljshus till flerbostadshus. En variation av struktur bidrar till mångfald och dynamisk samhällsstruktur. Hög exploatering bör ligga i Storvretas centrala stråk, där många kan nyttja närhet till service och kollektivtrafik. En central placering av flerbostadshus höjer deras värde och bidrar till ökad centrumkänsla.

Nybyggnation bör planeras energismart och Storvreta kan med sin stora expansion bli en centralort med tydlig miljöprofil. Natur och landskap är en viktig del i Storvretas framtoning och det ligger nära tillhands att koppla stark miljömedvetenhet till planerande och nybyggnation. Orten har ett outnyttjat solvärmelager i bergrum som har kapacitet att försörja ca 800 bostäder med värme. Nybyggnation bör uppmuntras att integrera solfångaranläggning i tak och väggar som blir ett visuellt uttryck för hållbarhet.

De på planen anvisade områden för bostadsbebyggelse är schematiskt redovisade med hänsyn till terrängförhållanden. I vidare arbete med detaljplaner utvecklas lämpliga inplaceringar av byggnadsvolymer. Fornlämningar förekommer frekvent i stora delar av planområdet och bör utredas vidare i detaljplaneläggning.

I Storvreta finns bostadsbebyggelse med ett tydligt historiskt uttryck från stationssamhällestiden. Dessa sekelskiftervillor är inte av kulturminnesvärde, men bör vårdas som en del av Storvretas historia. Extra omsorg bör visas vid ombyggnation av dessa hus.

Transport

Befintliga mål

ÖP
Expansion av Storvreta bör ske söderut med infarter från såväl trafikplatsen vid E4 samt från Storvreta i norr. Det bör undersökas om det på sikt finns förutsättningar att etablera ytterligare ett tågstopp vid Fullerö. En befintlig planskild korsning finns, vilken kanske kan användas. Från västra Fullerö blir det endast delvis cykelavstånd till järnvägsstationen och det bör studeras om befintlig busslinje emellan Storvreta och Uppsala istället kan dras igenom området.

Lokalisering godstransporter:
I kommunen finns det två lämpliga områden, Fullerö samt vid Sävja/Bergbrunna. Båda områdena ligger utmed E4:an och Ostkustbanan.

Inriktningsmål för utvecklingen av transportsystemet i kommunen som helhet:
• *Transportsystemet ska vid sidan om det nationella funktions- och hänsynsmålet bidra till utvecklingskraft och social sammanhållning i staden, i utvecklingsorterna och i kollektivtrafikstråken på landsbygden.*
• *Trafikens klimatutsläpp ska minska i samma takt som kommunens övergripande klimatmål. Kollektivtrafiken ska vara helt fossilbränslefri senast 2020.*
• *Trafikens miljöbelastning ska minska. Miljökvalitetsnormerna för partikelhalt i luft, PM10 samt kvävoxider i luft, NOX ska inte överskridas något år.*
Inriktningsmål för stadstrafiken
• *Av de motoriserade resorna ska kollektivtrafikens andel vara minst hälften år 2030.*
• *Gång- och cykeltrafikens andel av det totala trafikarbetet ska vara minst 40 procent år 2030.*

Förstudie väg 696 och 699 i Storvreta, Vägverket
Samrådshandlingen tar upp frågor hur trafiksäkerheten och tillgängligheten längs Fullerövägen och Ärentunavägen kan stärkas. I studien påpekas bland annat behov av ytterligare GC-vägar, säkrare trafikkorsningar, tillgänglighet för funktionshindrade.

Utvecklade mål och direktiv

Kollektivtrafik, tåg

Ett övergripande mål vid utbyggnaden av Storvreta är att bygga på en struktur som ger goda förutsättningar för ett ökat kollektivtrafikresandet och där tåg kan prioriteras framför buss. Ett ökat tågresandet, bedöms kunna uppnås bland annat om förhållandena avseende tillgång till pendlarparkeringar intill tågstationen ökar, möjligheterna till omstigning mellan tåg och buss förbättras, tillgången till service i närheten av en tågstation ges möjligheter att utvecklas samt att fler människor är bosatta inom gångavstånd till en tågstation. Den fördjupade översiktsplanen för Storvreta fokuserar därför på en flytt av befintlig tågstation till ett läge söder om befintlig med bättre förutsättningar för utveckling än befintlig. Om inte stationsflytt realiseras kommer befintligt stationsområde behöva utvidgas med parkering och

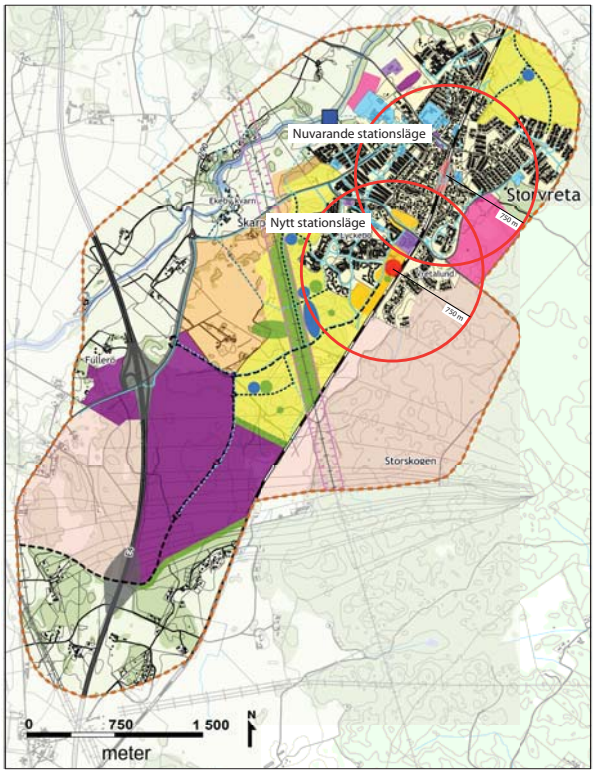

Nuvarande stationsläge: ca 2300 personer bor inom gångavstånd på 10 min, 750 m radie
Nytt stationsläge: ca 3800 personer bor inom gångavstånd på 10 min, 750 m radie, varav 2600 i befintlig bebyggelse inkl Vretalund.
Nytt stationsläge ligger strategiskt välplanerat i ett utbyggt Storvreta. Redan idag bor fler personer i det föreslagna stationsområdets närhet än vid befintlig station.

omstigningsplats. Inköp av redan bebyggd mark behöver ske och en matargata som går förbi stationsområdet kommer troligen realiseras. G/c-vägar från södra delar behöver förstärkas till bef tågstation så att en trygg och snabb koppling säkerställs. Se även kapitel Jämförelse av konsekvenser olika alternativ.

Befolkningsunderlag för ytterligare en tågstation bedöms inte komma att finnas men däremot möjligheter till utbyggnad av ett stickspår till ett framtida verksamhetsområde i söder med fokus på godstransporter.

En framtida expansion av Storvreta bör vidare underlätta uppbyggandet av ett ändamålsenligt busslinjenät som kan försörja det nya och gamla Storvreta men även handelsområdena kring Fullerömotet.

En strategi för lokaltrafikens utveckling i stort i Storvreta bör tas fram i fortsatt planeringsarbete. Denna bör innehålla förslag till hur förutsättningarna för att ytterligare utöka tågtrafiken kan skapas, med utökad spårkapacitet, turtäthet och hur tåg och buss kan samverka till ett enda trafiksystem med ett gemensamt biljettsystem. En sådan strategi bör också redovisa lösningar på hur befintligt busslinjenät kan kopplas samman med nytt, om Storvreta endast bör trafikeras med regionala expressbussar istället för stadsbussar, om Storvreta och omkringliggande landsorter behöver förbättrade bussförbindelser, om Storvreta behöver närlinjer lokalt då det växer och blir väldigt utbrett och hur man löser transport för rörelsehindrade så man slipper utnyttja för mycket av färdtjänst.

Biltrafik, gång- och cykel

En utbyggnad av Storvreta med bostäder, handel och verksamhetsområde kommer, även med en god kollektivtrafikförsörjning, alstra stora trafikmängder. En utbyggnad får ej äventyra en fungerande trafikföring inom området och bör undvika risker för köbildningar ut på motorvägen. Infrastrukturella investeringar som krävs ska klargöras i tidigt skede samt fördelning av kostnader för dessa.

E4:s avfart från söder till Storvreta

Väg 290 bör i framtiden upplevas som den landsväg den är idag. Antal avfarter från väg 290 in mot Storvreta bör minimeras och annonsering av orten från vägen bör ske med tydlig och positiv profilering. Storvreta behöver i samband med huvudvägnätet en tydlig portal som signalerar att ”här börjar orten”, och markerar att trafikrytmen ändras från landsvägskörning till tätort. Väg 290 kommer över tid att få ökad trafikbelastning.

I tillkommande bostadsområden anläggs nya allmänna vägar med rutnätskaraktär som underlättar framkomligheten överallt. Säckgator ska undvikas. Gator har olika dignitet och ett tydligt mönster som gör det lättavläst och orienterbart. Centrumfunktioner ligger lättillgängligt och kollektivtrafik underlättas i vägstrukturen.

Gång och cykelbanor bör kompletteras så GC-nätet blir tryggt, säkert och kontinuerligt. Behovet påvisas i Vägverkets ”förstudie av Fullerövägen och Ärentunavägen”.

I genomförandet av planen bör kommunen arbeta för:

- Att i tidigt skede initiera ny väglänk mellan väg 290 och Storvreta.
- Genomförande av kompletterande g/c-nät i Storvreta.
- Att genomföra, i dialog med Trafikverket, en jämförelseutredning mellan flytt av tågstation och utveckling av befintlig tågstation, för att beslut om stationsflytt ska kunna tas.
- Att bevaka att utbyggnad av befintligt samt tillkomst av nytt trafikmot görs i takt med utbyggnad av Storvreta.
- Strategi för lokaltrafikens utveckling i stort i Storvreta.

Fritid (rekreation, idrott, kultur)

Befintliga mål

ÖP
Kommunen bör aktivt skydda värdefull rekreationsmark i form av parker och naturområden eller utveckla mark som har potential att fylla rekreativa funktioner i en ny struktur eller ett nytt sammanhang.
Promenadstråk längs kultur- och naturmiljöerna vid Fyrisån bör kompletteras. Nuvarande badplats i Fyrisån bör uppgraderas. En bred grönkil från Storskogen bör behållas in mot samhället i höjd med idrottsplatsen. Beredskap bör finnas för ytterligare expansion med idrottsytor och friluftsanläggningar.

Utvecklade mål och direktiv

Storvretas tillgångar som ort, präglad av grönska i olika former, måste vårdas och utvecklas. Storvreta har goda natur- och kulturgivna förutsättningar som skapar en intressant struktur av grönområden. Här finns det stora slättlandskapet runt Fyrisån i väster i kombination med skoglandskapet, Storskogen, i öster. Genom att förädla de befintliga kvalitéerna kan man skapa en intressant och upplevelserik miljö för de boende och dessutom bibehålla goda förutsättningar för en biologisk mångfald.

Ett viktigt mål för utvecklingen av områdets grönstruktur är att skapa möjligheter att kunna röra sig i sammanhängande större och mindre friluftsområden/grönområden och stråk med olika karaktärer både inom och utom tätorten. Befintligt grönstråk genom orten i nord-sydlig riktning tillåts föras vidare genom nya bostadsområden i söder.

I Storvretas själ ligger friluftsliv och idrott centralt. Föreningslivet är aktivt och profiler såsom Storvreta Innebandyklupp (SIBK) är rikskända. Med signum som frilufts- och idrottsort blir Storvreta attraktivt och lockar många att flytta hit. I samband med ortens expansion är det av största vikt att bredda och utveckla denna potential, inte minst ur folkhälsoperspektiv. Det huvudsakliga målet för idrottsverksamheten i Storvreta är att utvecklingen av befintliga idrottsområden stärks men att förutsättningar även skapas för nya.

I nya bostadsområden i söder föreslås en stadsdelspark och en kvarterspark på ca 10 000 m^2 vardera, och en skolpark med idrottsplaner vid det nya skolområdet. Till dessa adderas fyra småparker på ca 3000 m^2. En småpark föreslås i Ekhagen-Adolfsberg. Vid planering av parker bör variation i storlek och innehåll uppnås. Lokalisering av park bör eftersträva att det högst är 300 m från bostad till närmaste grönområde.

Badplatsen vid Fyrisån

Villor med åkerholmar i förgrunden, vy mot Storvreta från Fyrisån i höjd med badplatsen.

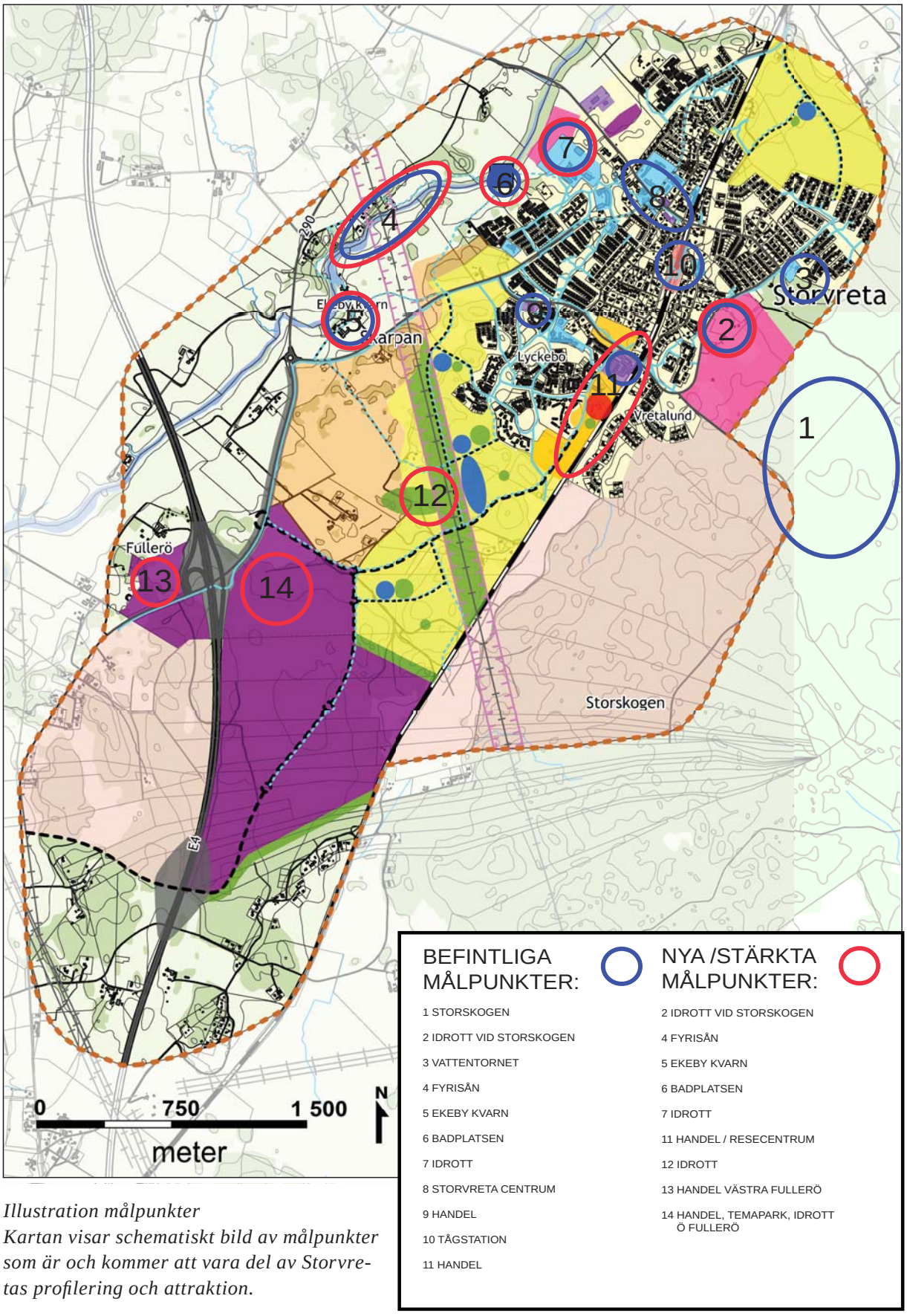

Illustration målpunkter
Kartan visar schematiskt bild av målpunkter som är och kommer att vara del av Storvretas profilering och attraktion.

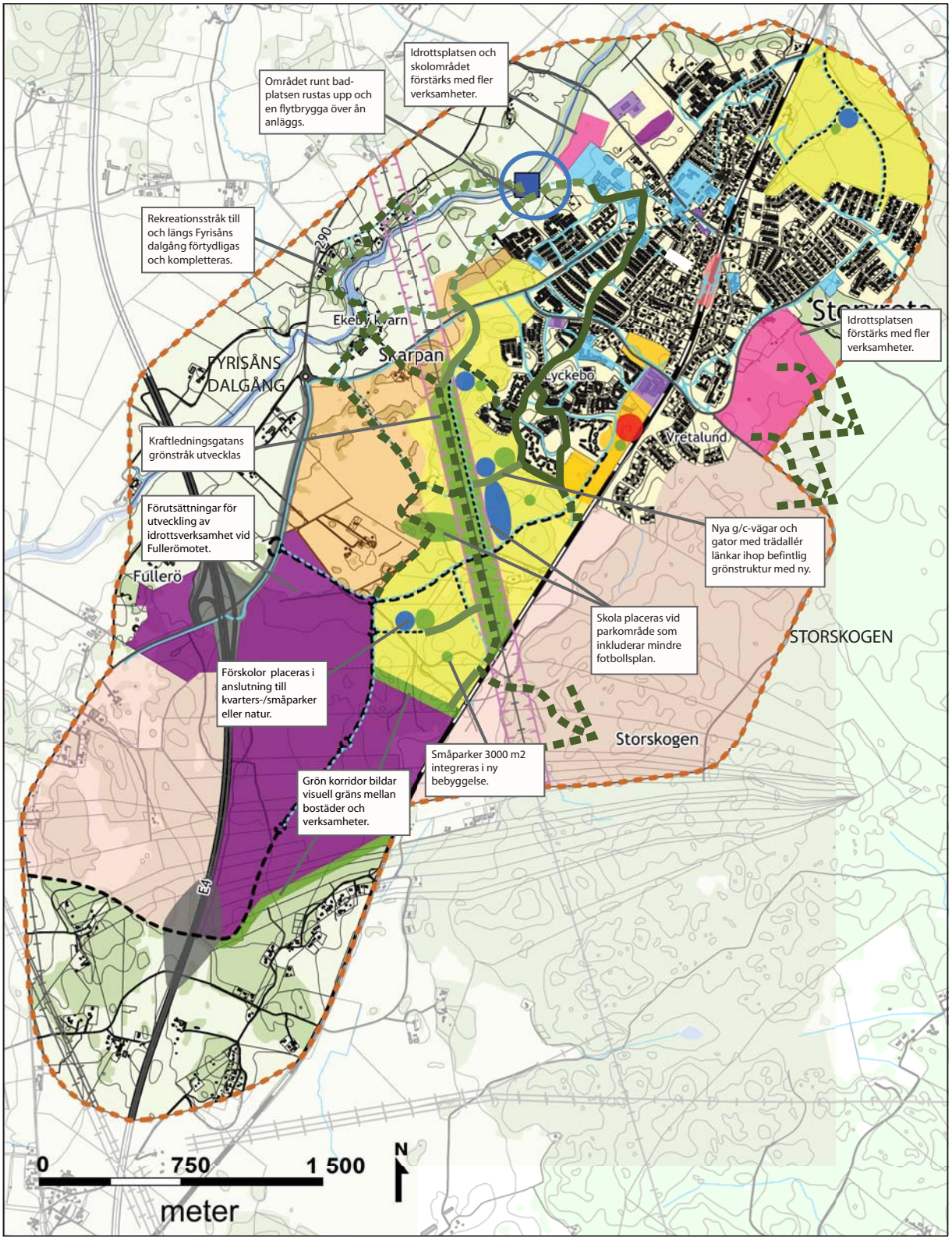

Utveckling av planområdets grönstruktur

Landskap, kulturmiljö

Befintliga mål

ÖP

Området runt Fyrisån är klassad som riksintresse för kulturmiljövården. Promenadstråk längs kultur- och naturmiljöerna längs ån bör kompletteras. Ett antal stigar behövs för att bättre knyta samman de olika delarna inom området. Den fördjupade översiktsplanen ska klargöra hur riksintressena för kulturmiljövården längs Fyrisådalgången ska beaktas.

Utvecklade mål och direktiv

De stora kulturhistoriska värden inom planområdet finns i väster. Fyrisåns dalgång ligger inom riksintressezon för kulturmiljövård, har skydd för landskapsbilden och har en strandskyddszon på 300 meter. Värdena har bedömts ligga i att platsen under lång tid varit ett viktigt kommunikationsstråk med fasta bosättningar. Övre delen av dalgången var en gång vattenlinje och kulturlager finns bevarade i stor omfattning i området. Åtskilliga betespräglade backar, brynpartier, bäckraviner i samband med fornlämningar är det synliga intrycket av en bygd med mycket lång historia. Fyrisåns dalgång är också en stor tillgång som rekreationsområde för Storvreta.

Ekeby kvarn.

Fyrisån vid Ekeby kvarn

Fyrisån sett från Ekeby kvarn

En utveckling av natur- och kulturlandskapet väster om Storvreta skulle kunna innebära etablering av naturstigar och försiktig bebyggelsekomplettering med syfte att hjälpa kultur och natur att mötas på ett tydligare sätt än idag och att Storvreta som helhet får förbättrad tillgänglighet till till årummet. Strategin bör vara att få ny bebyggelse att smälta in i grönskan och undvika karaktären av en mer massiv bebyggelsefront som rullas ut i det öppna landskapet. Förutsättningar för ny bebyggelse är en mycket omsorgsfull och varsam inplacering av huskroppar där viktiga natur- och kulturvärden bevaras och där byggnader placeras i skydd av befintliga åkerholmar. Fornlämningar förekommer frekvent i stora delar av området. Arkeologisk förundersökning ska göras i samband med kommande detaljplanering, framför allt i områden i väster ut mot det öppna åkerlandskapet.

I genomförandet av planen bör kommunen arbeta för:

- Att utveckla tillgängligheten till kulturhistoriska landskapet.

Teknisk försörjning

Befintliga mål

ÖP

Ny bebyggelse inom detaljplan i tätorter ska ingå i verksamhetsområdet för den allmänna VA-anläggningen.
Befintlig kapacitet i vattenverk och avloppsreningsverk medger en befolkningsökning på ca 4500 personer. Det finns möjlighet att med ytterligare infiltration av åvatten i åsen norr om Storvreta öka vattentillgången. Infiltration kräver dock utbyggnad av VA-verken. Vid utbyggnad av samhället bör hänsyn tas till befintlig kapacitet i nuvarande huvudledningar i det lokala ledningsnätet och de fysiska möjligheterna att anlägga nya huvudledningar. Detta för att konsumenterna inte ska belastas med oskäligt höga kostnader. Utbyggnad av Storvreta bör därför koncentreras söderut.
Vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för de kommunala vattentäkterna i Uppsala och Vatthol-maåsen antogs av Länsstyrelsen den 1 januari 1990.
Sydvästra och centrala delen av bebyggelsen väster om järnvägen försörjs via Vattenfalls fjärrvärmenät med möjlighet till utvidgning av nätet. Ny biobränsleanläggning ersätter elpanna och oljepannor.
Storvretas elförsörjning behöver förstärkas vid expansion genom utökning av 20 kV-nätet. Eventuellt kan även krävas ny etablering av en 70/20 kV-transformering och nya 70 kV-ledningar.
BBR 18, BFS 2011:6 avsnitt 9; Energibehovet i nybyggnation av bostäder ska högst vara 90 kWh/m2.

Utvecklade mål och direktiv

VA-kapaciteten i Storvreta klarar en befolkningsökning på mer än 2000 hushåll. Koncentrationen av ny bebyggelse föreslås söder om Storvreta där det finns goda fysiska möjligheter att anlägga nya huvudledningar.

Nybyggnation bör planeras energismart och Storvreta kan med sin stora expansion bli en centralort med tydlig nischad miljöprofil. Natur och landskap är en viktig del i Storvretas framtoning och det ligger nära tillhands att koppla stark miljömedvetenhet i planerande och nybyggnation. Solenergi har stor potential som alternativt energislag. I Lyckebo i södra Storvreta finns ett vattenvärmelager på 100 000 m^3 som ligger förberett för solfångaranläggning. Ny bebyggelse borde med fördel kunna utformas med integrerade solpaneler på fasad och tak.

Biobränsle används idag som energikälla till ca 1/3 av Storvretas bebyggelse. Anläggningen behöver dock fönyas och expandera för att klara kommande bebyggelseökning. Ett alternativ är att Storvretas fjärrvärmenät kopplas samman med Uppsala, som har överkapacitet i sina anläggningar.

Stora delar av Storvreta ligger inom yttre skyddszon för vattenskyddsområde. Föreslagna bebyggelseområden skall anslutas till den kommunala VA-anläggningen. Dagvattenhantering bör beaktas i samband med byggnation. Lokalt omhändertagande av dagvatten bör eftersträvas i alla detaljplaner där det är möjligt.

Ett nytt vattenverk behöver etableras, troligen förses det med utrustning för mjukgöring av vattnet. Vattenverket bör ligga i omedelbar närhet till någon av Storvretas huvudvägar då det troligen dagligen kommer att gå tung transporttrafik till anläggningen. Föreslaget område för vattenverk är strax öster om reningsverket, norr om Ärentuna vägen. Mark behöver även reserveras för utbyggnad av befintligt avloppsreningsverk.

Ett kraftledningsnät, skyddat med ledningsrätt, med 220 kV ledning passerar söder om nuvarande Storvreta. Svenska Kraftnät har planer på att i framtiden förstärka ledningsnätet söder om Gävle och studerar i nuläget ett antal alternativ. Ett alternativ är att ersätta dagens ledning förbi Storvreta med 400 kV. Den fördjupade översiktsplanen utgår dock från att en annan ledningssträckning kommer att väljas. Med befintlig 220 kV-ledning kommer ett område på 80 meter på vardera sida om ledningen reserveras fritt från bostadsbebyggelse eller bebyggelse där människor stadigvarande uppehåller sig med tanke på kraftledningens magnetfält. Annan typ av bebyggelse där människor vistas mer tillfälligt kan tänkas på ett avstånd av minst 15 m från kraftledning. Zonen kan även disponeras till frilufts-, naturområde, idrott och vissa typer av verksamheter.

Dagvattenavrinningsområden

På illustrationskartan nedan visas avrinningsområden för dagvatten. Hantering av tillrinnande nederbördsvatten till framtida detaljplanelagda områden är inget lagstadgat ansvar för huvudmannen för den allmänna VA-anläggningen utan är en markavvattningsfråga som alltid ska lösas och bekostas av exploatören.

Vid avrinning ska miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten klaras.

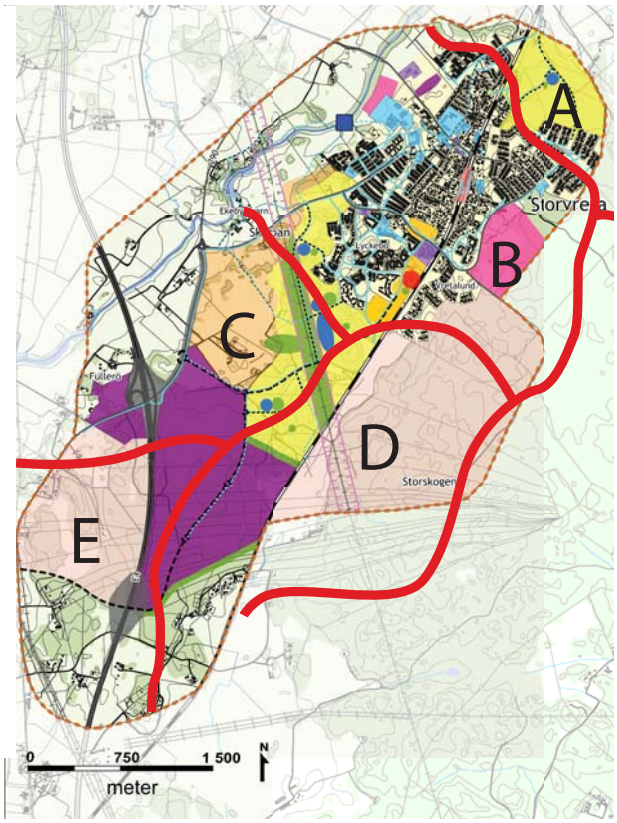

Område A

Terrängens lutning gör att nederbördsvatten avrinner mot norr och vidare mot Fyrisån vid Årby. Det saknas dagvattenledningar i området. Förekomst av och kapacitet i befintliga diken för avledning mot Fyrisån är inte känd.

Område B

Dagvatten från markområdet öster om järnvägen måste flödesutjämnas. Tillrinnande nederbördsvatten från ej planlagd skogsmark öster om järnvägen är en markavvattningsfråga för vilken exploatören ansvarar.

Område C

Dikessystemen mot Fyrisån har begränsad kapacitet. Flödesutjämning är nödvändig.

Område D

Dagvattnet behöver avledas söderut mot Vittulsberg och via Samnan till Fyrisån. Diken både öster och väster om järnvägen har begränsad kapacitet att ta emot ytterligare vatten, vilket gör att det krävs omfattande flödesutjämning. Dagvatten från västra sidan måste avledas i ett flertal punkter under järnvägen och vidare söderut. Tillrinnande nederbördsvatten från ej planlagda skogsområden är en markavvattningsfråga för vilken exploatören ansvarar.

Område E

Dagvattenavledningen måste samordnas med dikessystemet utmed E 4:an. Flödesutjämning kommer att krävas.

I genomförandet av planen bör kommunen arbeta för:

- Att föra kontinuerlig dialog med Svenska kraftnät angående framtid för 220kV-ledning.
- Att utveckla vatten- och reningsverk i takt med Storvretas utveckling.
- Att särskilt beakta dagvattenförutsättningar och vattenkvalitén för respektive område.
- Att sträva efter energilösningar med låg klimatpåverkan i alla genomförandedelar av planen.

Utveckling av delområden

De utvecklingsområden som beskrivs i kapitlet har i stor utsträckning tidigare berörts i beskrivningen av ortens funktioner där direktiven för kommunens fortsatta arbete ”gröna rutor” är listade. Här beskrivs plankartan område för område. Planerade förändringarna och de villkor som bör gälla för den fortsatta planeringen baserade på analys- och utredningsarbete gjort inom ramen för den fördjupade översiktsplanen. De områden som beskrivs är följande:

1) Trafik och handelsplats Fullerö
2) Verksamhetsområde sydöstra Fullerö
3) Bostadsområden mellan Fullerö och Storvreta
4) Centrumområde
5) Kompletteringar i befintliga Storvreta
6) Bostadsområde Ekhagen/ Adolfsberg
7) Utveckling av området ner mot Fyrisån
8) Kompletteringar utanför detaljplanelagt område
9) Framtida utredningsområde öster om järnvägen
10) Framtida utredningsområde väster om E4-an

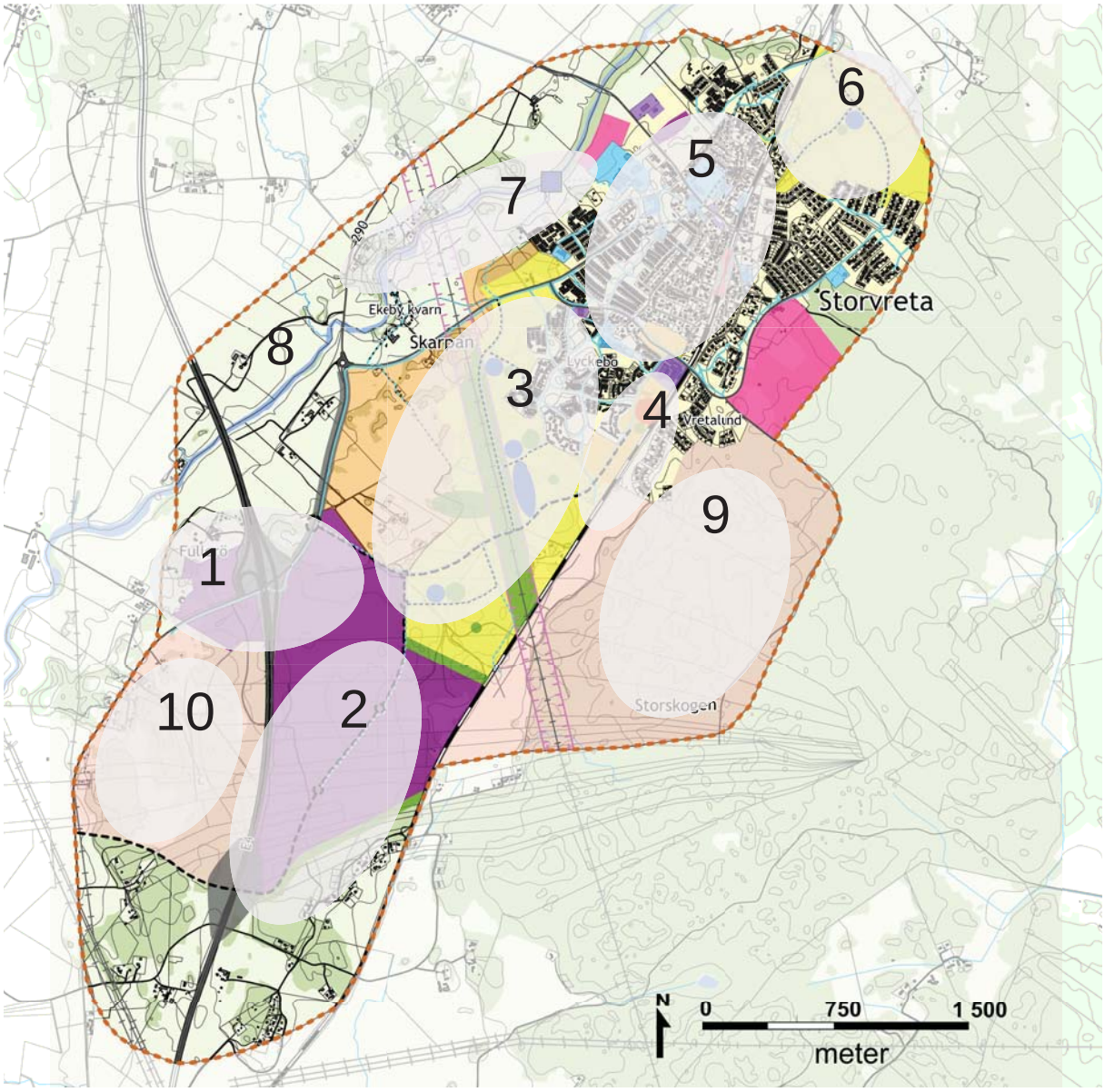

1) Trafik och handelsplats Fullerö

Man kan tänka sig olika utvecklingsvägar för områden kring Fullerömotet. Sett ur ett översiktligt perspektiv är platsen mycket intressant för flera olika typer av verksamheter, dels utifrån ett mycket bra skyltläge och knutpunkt längs en väl trafikerad motorväg som binder samman Mälardalen med norra Sverige, och dels utifrån att järnväg och motorväg här möts vilket skapar möjligheter att utveckla verksamheter som är beroende av båda dessa trafikslag. Vidare utgör Fullerömotet redan idag en entré till orten Storvreta och området har därmed goda förutsättningar för att komplettera med service och annan typ av intressant utbud som förstärker Storvreta som en attraktiv ort att leva i. Planarbeten pågår redan för en utbyggnad av områden kring Fullerömotet och den fördjupade översiktsplanens riktlinjer samordnas med dessa.

Fullerömotet föreslås utvecklas till ett regionalt handelsområde med tillhörande attraktioner och stärka Uppsala (men också Storvreta) som handels- och besöksort. Vid exploatering av handelsområdet runt Fullerömotet förutsätts trafikmotet byggas ut för att klara ökade trafikmängder. Ny cirkulationsplats vid väg 290 från Östra Fullerö tillkommer. Eventuellt behövs en planskild korsning för gång- och cykelväg.

Östra Fullerö ingår i ett landskapsrum som är av riksintresse för kulturmiljövården, ”Björklingeåns och Fyrisåns dalgångar”. Utbyggnad av Östra Fullerö påverkar riksintresset. Omsorg bör läggas på landskapsutformningen, och bebyggelse bör utformas så den stör landskapsbilden runt Fyrisån så lite som möjligt.

Arkeologisk utredning har genomförts. Fortsatta åtgärder avseende arkeologi utreds och prövas i kommande planer. Skogsområdet i norra delen bör bevaras. Kompletterande grönstruktur för att stärka och minska påvekan på riksintresseområdet bör inarbetas i plan.

Områdets utveckling innebär risk för stor negativ miljöpåverkan avseende klimat med anledning av den stora trafikalstringen som etableringen innebär. I samband med pågående detaljplaneläggning hanteras klimatkompensatoriska åtgärder tillsammans med exploateringsavtalet. De åtgärder som kan göras för att mildra effekterna av etableringen beskrivs i den till detaljplanen hörande miljökonsekvensbeskrivningen. Miljöcertifiering av byggnader, och beredskap för nya transportslag och uppvärmningsteknik är sådana åtgärder. Detaljplanens gestaltningsbestämmelser utformas för att underlätta användandet av ny teknik.

Det bedöms finnas förutsättningar för att eventuellt dra ett stickspår från järnvägen till Östra Fullerö via verksamhetsområde i söder.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

Länsstyrelsen har avvikande mening när det gäller planförslagets påverkan på kulturmiljön, vilket innebär att aspekten kulturmiljö ska belysas särskilt i kommande detaljplaner. Se även avsnitt Länsstyrelsens yttrande.

2) Verksamhetsområde sydöstra Fullerö

Söder om handelsområde Östra Fullerö och ner i kilen mellan järnväg och motorväg föreslås ett större verksamhetsområde för platskrävande verksamheter. Området kan tänkas nyttjas för omlastningsverksamhet, till uppställningsyta, verkstäder eller andra större etableringar. På sikt kan eventuellt ett stickspår till området byggas.

En förutsättning för utveckling av området, parallellt med utbyggnad av östra och västra Fullerö samt föreslagen bostadsutbyggnad, är att en ny trafikplats/ny avfart från E4 tillkommer ca 1,5-2 km söder om Fullerömotet, samt att möjligheter bibehålls till en koppling via Östra Fullerö och Fullerömotet ut på motorvägen. Inför detaljplaneläggning av verksamhetsområden bevakas koppling mellan området och E4-an och kommuniceras med Trafikverket.

Nytt verksamhetsområde bör gestaltas med omsorg och ett helhetsgrepp. Tillkommande verksamheter ska inordna sig i landskapsrummet samtidigt som de måste tillåtas annonseras ut mot motorvägen.

Närmast järnvägsspåren skall förtur ges till spårrelaterade verksamheter.

Då området utvecklas bör framtida koppling till östra sidan järnvägen bevakas.

I och med områdets närhet till E4 bör en buller- och luftutredning samt en riskutredning arbetas fram i samband med detaljplanearbete. Länsstyrelsen har avvikande mening när det gäller planförslagets påverkan på kulturmiljön, vilket innebär att aspekten kulturmiljö ska belysas särskilt i kommande detaljplaner. Se även avsnitt Länsstyrelsens yttrande.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

3) Bostadsområden mellan Fullerö och nuvarande Storvreta

I ett område direkt söder om nuvarande Storvreta tillkommer den största delen av ny bostadsbebyggelse. Utbyggnad av nya bostadsområden föreslås i etapper där utvecklingen kan avstanna utan att Storvreta för den del känns ofullständigt. Etappindelningen behandlas i kapitel ”Genomförande”. Ny bostadsbebyggelse är grovt indelad i tre områdeskaraktärer.

a) Randområden/bebyggelse varsam

b) Trädgårdsstad, tätare och glesare

c) Tätare småstadsbebyggelse

Vid detaljplaneläggning av nya bostadsområden gäller att en översiktlig bullerutredning (och i vissa fall vibrationsutredning) bör tas fram då områdena kommer att utsättas från buller från både järnväg och väg. För samtliga områden behövs vid detaljplaneläggning även en översiktlig arkeologisk utredning.

Inom flera områden bl.a. på åkerholmar finns biotoper som är skyddsvärda enl Miljöbalken 7 kap 11§.

Ny bebyggelse närmast ån kräver prövning enligt strandskyddslagen.

Aktuella skyddsavstånd till hästar och betande djur ska beaktas.

Utformningen av grönstråk längs kraftledningsgatan sak särskilt bevakas för att minska dess barriäreffekt.

I planeringen ska framtida koppling till framtida utbyggnadsområde på östra sidan järnvägen möjliggöras.

VA-frågor inom bostadsområden belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

Länsstyrelsen har avvikande mening när det gäller planförslagets påverkan på kulturmiljön, vilket innebär att aspekten kulturmiljö ska belysas särskilt i kommande detaljplaner. Se även avsnitt Länsstyrelsens yttrande.

Attraktiviteten i de nya bostadsområdena påverkas av närheten till tågstationen. Om inte stationsflytt realiseras finns stor risk för att utbyggnaden av framför allt småstadsbebyggelsen, men även delar av trädgårdstadsbebyggelsen inte kommer att ha möjlighet att nå den täthet som föreslås, se även kapitel Konsekvenser av förslaget.

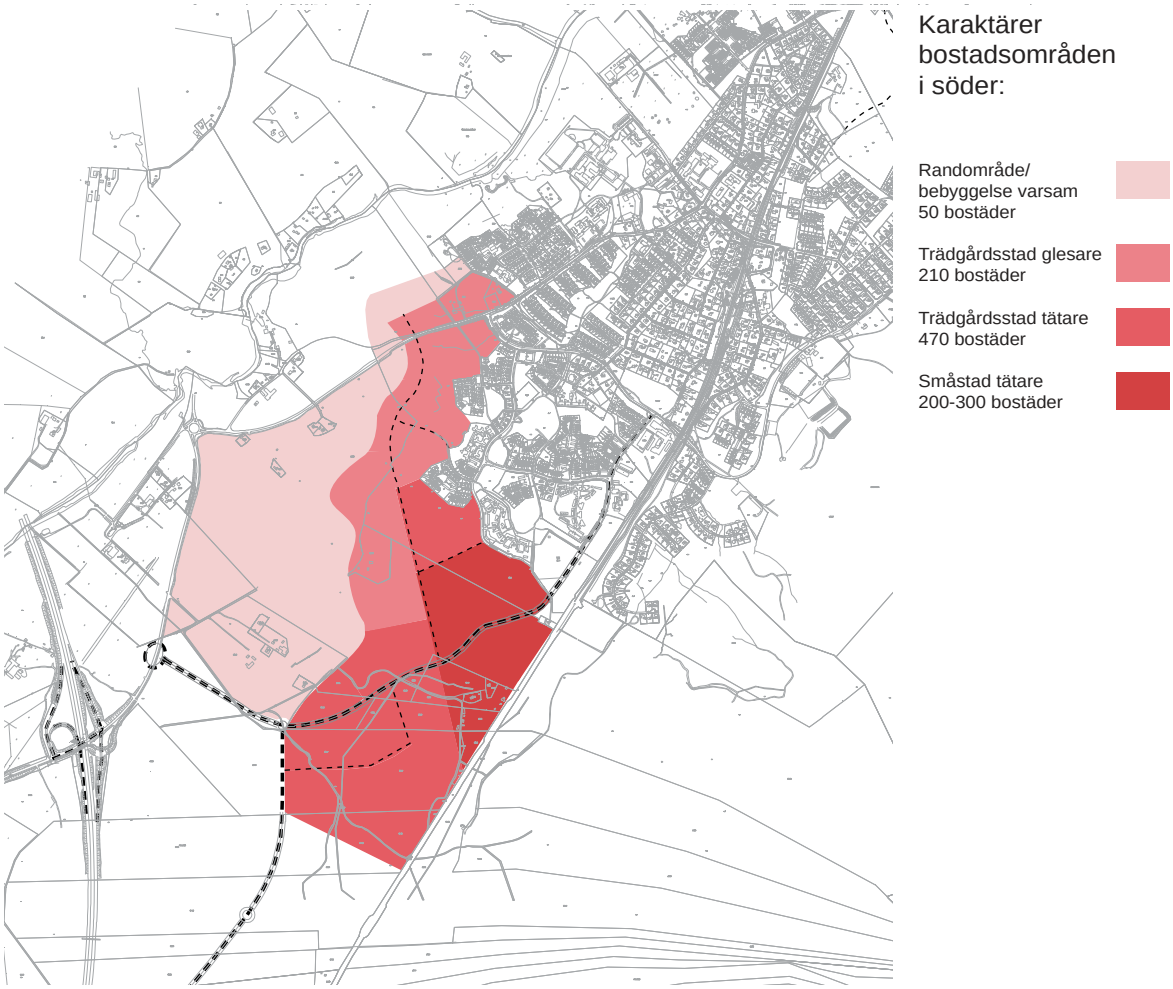

a) Randområden/bebyggelse varsam

I dessa områden tillåts en försiktig nyetablering av bebyggelse, placerat tillsammans i små grupper eller som komplement till befintlig bebyggelse. Kvalitéten i området utgör en länk mellan det stora landskapsrummet med stora kulturella värden och den lite tätare orten, vilket bör styra gestaltningen. Befintliga åkerholmar och eventuella kompletteringsplanteringar bör utgöra visst skydd för exponering av bebyggelsen ut mot landskapet.

Ny bebyggelse bör bestå av enfamiljshus/parhus med relativt generösa tomter på ca 900-1100 m^2. Kortare säckgator kan komma att accepteras i dessa lägen. Randområden ger ca 50 bostäder.

Delar av området kan bli intressant för hästversamhet. Aktuella skyddsaström ska beaktas.

Det finns många fornlämningar i området som kan göra vissa delar olämpliga att bebygga.

Strandskyddslinjen tangerar området och ska beaktas. Ny bebyggelse närmast Fyrisån kräver prövning enligt strandskyddslagen.

Det finns risk för tidvis bullerstörning från flyg om militären utvecklar verksamheten på Ärna flygplats. Utvecklas personflygtrafik på Ärna bedöms området inte vara bullerutsatt.

b) Trädgårdsstad

Bebyggelsen ska följa principen tät, låg bebyggelse, och bör bestå i huvudsak av enfamiljshus, parhus, radhus, och lägenheter på små tomter, ca 190-750 m^2. Med en grundmodul på ca 70 x 90 m ryms cirka 700 bostäder, som i varje plan anpassas efter rådande terräng. Se illustration ”schema kvartersstruktur för trädgårdsstad”.

Husen placeras med fasad intill gaturummet, alternativt tillbakadraget bakom en förgård med en tydlig grönstruktur i form av trädalléer och häckar som kantar gatan. Gaturummet utformas så att det upplevs sammanhållet. Bebyggelsen fokuserar kring gatan som i sin tur blir följsam mot befintligt landskap. Husens grupperas i tydliga mönster och förtätas kring små torg.

Parkering löses integrerat i mindre enheter i bebyggelsen och längs gatan. Komplementbyggnader utformas så den sammanhållna gatubilden respekteras. Offentlig service såsom skolor och förskolor integreras i bebyggelsen. Gatu-, gång- och cykelvägnät binder samman området och länkas ihop med Storvreta i stort.

En kraftledningsgata går genom området och är en stark visuell avdelare. Grönstruktur runt kraftledningen behålls och förstärks i vissa delar och fortsätter vara friluftsområde. Bebyggelse i närheten till kraftledningsgatan gestaltas så barriäreffekten minskas i möjligaste mån, och utformas så att inte stråket upplevs som en baksida.

Byggnader inom trädgårdsstaden ska förmedla en småskalig karaktär med olika bostadsformer i en struktur som är orienterbar men varierad. Bostäder utformas med markkontakt och närhet till naturområden och samtidig en relativt hög exploatering. Trädgårdsstaden inrymmer cirka 700 bostäder.

Ny bebyggelse nära ny huvudväg och järnväg kommer att vara bullerutsatt och behöver bullerdämpande åtgärder och utformas bl.a. med tyst sida. I västra delarna av trädgårdsstaden finns risk för tidvis bullerstörning från flyg om militären utvecklar verksamheten på Ärna flygplats. Utvecklas personflygtrafik på Ärna bedöms området inte vara bullerutsatt. Ny bebyggelse bör utformas med bullerdämpande fasad.

Områden med karaktär av trädgårdsstad

I trädgårdsstaden föreslås en stadsdelspark och en kvarterspark på ca 10 000 m^2 vardera. Till dessa adderas en skolpark vid det nya skolområdet och två småparker på ca 3000 m^2. Parker bör i första hand lokaliseras intill gång- och cykelstråk samt större lokalgata. De kan med fördel ligga intill förskola. Inom ett område av 300 m från bostad bör säkerställas att det finns närrekreation/grönområde. En hästgård, Norrbo, ligger i direkt anslutning till trädgårdsstadsområdet. Detta bör beaktas i kommande detaljplanearbete.

Trädgårdsstad, Husie gård

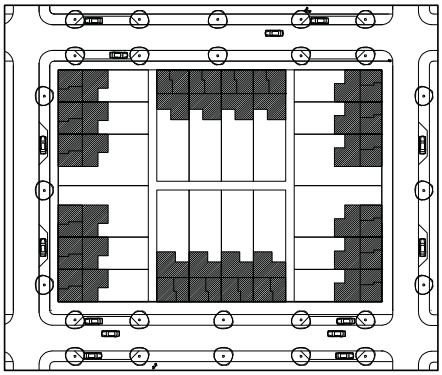

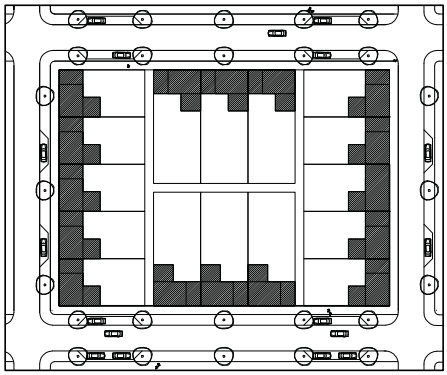

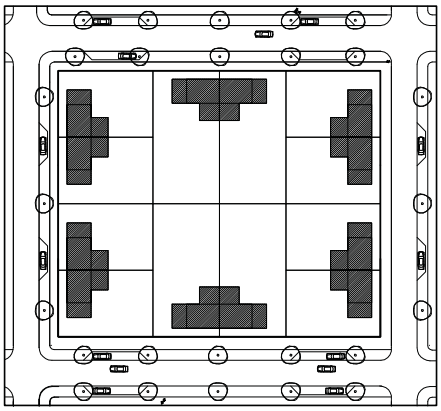

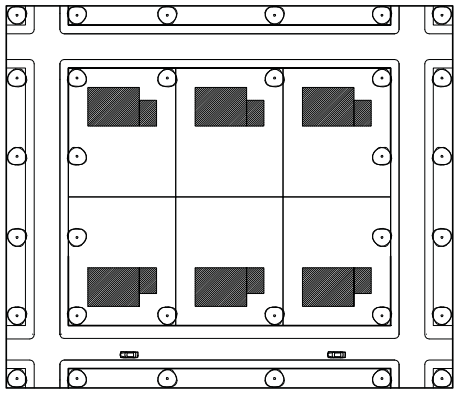

Schema kvartersstruktur för trädgårdsstad:

1) Radhus med parkering i carport, tomtstorlek 160-300 m^2. Inslag av lägenheter med egen täppa. Parkering för lägenheter ordnas inom varje kvarter.
2) Radhus med parkering i carport, tomtstorlek 240-400 m^2. Inslag av lägenheter med egen täppa. Parkering för lägenheter ordnas inom varje kvarter.
3) Parhus med parkering i carport, tomtstorlek 450-500 m^2.
4) Friliggande småhus med egen carport, tomtstorlek 750 m^2.

Områden med karaktär av trädgårdsstad

c) Småstadsbebyggelse

Byggnation i närheten av ett nytt centrum kan ha en större grad av förtätning än övriga Storvreta. Bebyggelse bör bestå av flerfamiljshus i mindre enheter. Kvarterens utformas med en storlek på ca 70 x 90 m. Viss verksamhet ska eftersträvas i entréplan där byggnaderna signalerar tätortens centrumkaraktär.

En kraftledningsgata tangerar området och är en stark visuell avdelare. Grönstruktur runt kraftledningen behålls och förstärks i vissa delar och fortsätter vara friluftsområde. Bebyggelse i närheten till kraftledningsgatan gestaltas så barriäreffekten minskas i möjligaste mån, och utformas så att inte stråket upplevs som en baksida.

Offentlig service i form av skolor och förskolor ska integreras i bebyggelsen. Ny skola lokaliseras vid ny huvudväg in i Storvreta, med närhet till större grönstråk, placerad i relativt lättbebyggd terräng. Nya förskolor lokaliseras vid större lokalgata intill park. Yta för en småpark på 3000 m2 avsätts. Till närmaste grönområde från bostaden bör det vara högst 300 m.

Tillkommande bostadsbebyggelse bör ges möjlighet att profileras med miljöriktig värmeförsörjning, ex. med solfångare på takytor. Eventuellt kan befintligt bergrum i Storvreta utnyttjas för värmelagring.

Karaktären inom området bör förmedla en avläsbar skala med varierad bebyggelsehöjd. Övergången från småstadsbebyggelse till trädgårdsstad sker gradvis med trädalléer och kvartersstorlek som förmedlande inslag. Småstadsbebyggelse ger plats åt ca 200-300 bostäder. Ny bebyggelse nära ny huvudväg och järnväg är bullerutsatt och behöver bullerdämpande åtgärder.

En hästgård, Norrbo, ligger i direkt anslutning till småstadsområdet. Detta bör beaktas i kommande detaljplanearbete.

Attraktiviteten i att bygga bostäder i flerbostadshus inom området påverkas av närheten till tågstationen och de övriga centrumverksamheter stationsflytten medför, se även kapitel Konsekvenser av förslaget.

Småstadsbebyggelse

Småstadsbebyggelse, Nybodahöjden

4) Centrumområde

Nuvarande Storvreta centrum ligger nära befintlig tågstation och har en mångfald av service. Det är emellertid mycket trångt om utrymme för vidare utbyggnad och redan idag är det platsbrist för ett flertal funktioner. Storvreta kommer att växa söderut och ortens naturliga mittpunkt förskjuts.

Möjligheter finns för etablering av ett nytt kombinerat centrum- och stationsområde söder om det befintliga, i ett läge med mer expansionsyta. Området kan bli en viktig del i att förstärka Storvreta som ort med ett levande centrum med den mindre stadens/ större tätortens med småskalig nära och tät karaktär, där byggnader, torgrum och grönstruktur bör visas stor omsorg.

I det nya centrumområdet bör etablering av parkeringslösningar lösas i små enheter, med särskild omsorg.

Yta för en småpark på 3000 m2 bör avsättas.

Det nya centrumområdet kan utvecklas till att vara ett nav i Storvreta. Om stationsflytt genomförs resulterar det i goda möjligheter till omstigning mellan olika trafikslag, flexibiliteten blir större och kollektivtrafikens sårbarhet minskar. Det nya huvudvägnätet genom Storvreta kommer att rikta sig till centrumområdet och det blir lätt att orientera sig dit.

I norra delen av centrumområdet finns ett påbörjat handelsområde; ”Handelsknuten”. Där finns i dagsläget ett flertal butiker med olika inriktningar. Kompletterande handelsetableringar som kan tänkas i centrumområdet är bl.a. dagligvaruhandel, systembolag, restauranger, klädbutiker och hälsoinstitut. Bostäder kan med fördel integreras i delar av centrumområdet. Centrumområdet ger plats åt ca 150-250 bostäder. Attraktiviteten i att bygga bostäder i flerbostadshus inom området påverkas av närheten till tågstationen och de övriga centrumverksamheter stationsflytten medför. Om inte stationsflytt realiseras finns stor risk för att centrumutbyggnaden inte kommer att ha möjlighet att nå den täthet som föreslås, se även kapitel Konsekvenser av förslaget.

Verksamheter lämpliga för etablering i samband med ett nytt centrumområde kan vara tjänsteföretag och tillverkning i mindre enheter, hantverk och service. Ett utvecklat näringsliv i centrum innebär en tillgång för orten på många plan: en levande miljö, ytterligare underlag för ortens serviceutbud och bidrar också till att tona ned profilen som en renodlad pendlarort /sovstad. Hela centrumområdet betraktas som en helhet i utformningen. Handel, verksamheter och bostäder bör få en gestaltningsmässigt enhetlig lösning så att en attraktiv centrummiljö skapas.

Offentlig service såsom t.ex. ny vårdcentral planeras med fördel in i centrumområdet.

Ny bebyggelse nära ny huvudväg och järnväg är bullerutsatt och behöver bullerdämpande åtgärder.

Centrumbebyggelse

Principskiss gatusektioner för nybyggnadsområden

HUVUDGATA, faktor 2,5 - 3 (gaturum = 2,5-3 x hush$\ddot{o}$jd)

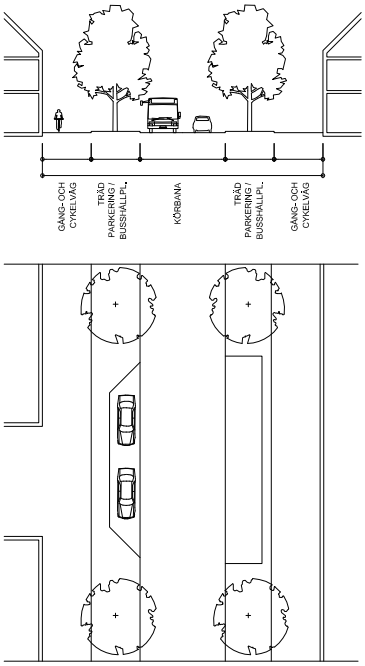

HUVUDGATA, verksamhetsområdet

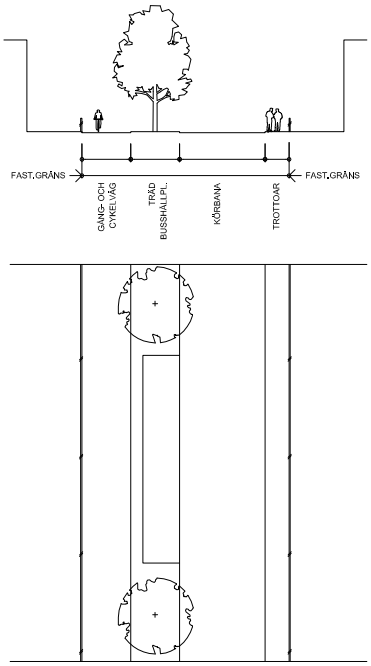

LOKALGATA typ 1, faktor 2,5 - 3 (gaturum = 2,5 - 3 x hush$\ddot{o}$jd)

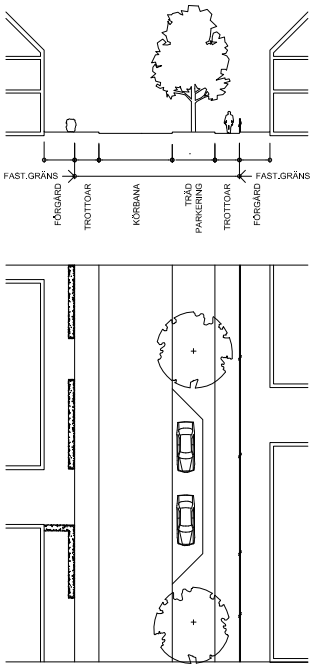

LOKALGATA typ 2, faktor 2,5 - 4 (gaturum = 2,5 - 4 x hush$\ddot{o}$jd)

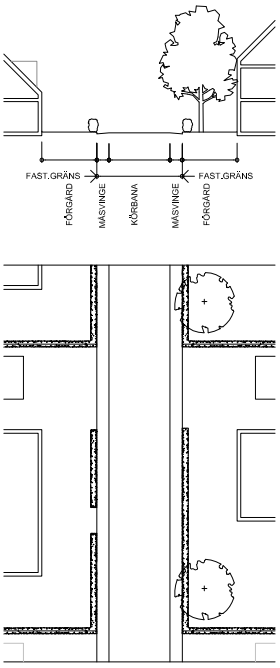

5) Kompletteringar i befintliga Storvreta

Inom befintliga Storvreta finns några infill-tomter som kan bebyggas. Den komplettering som sker bör stå i samklang med omgivande bebyggelse. I området nära befintlig tågstation finns en del äldre hus från början av 1900-talet vilka i sig inte har bevarandevärde men som bör visas särskild omsorg.

Där det är lämpligt, exempelvis i kollektivtrafiknära läge, bör förtätning med flerbostadshus eftersträvas, med möjlighet till verksamhet i entréplan. Sammanlagt finns plats för ca 200 nya bostäder i befintliga Storvreta, varav 60-100 som en del av det nya centrumområdet. Tillkommande bebyggelse nära järnväg är bullerutsatt och behöver bullerdämpande åtgärder.

Storvretas befintliga centrum kan i framtiden tänkas bibehålla inriktning mot offentlig service kring nuvarande biblioteket, skola och vårdcentral. Dock kommer vid en stationsflytt ett nytt centrumområde utvecklas längre söderut.

Gång- och cykelnät bör kompletteras längs Fullerövägen-Kilgärdesvägen för att bli sammanhängande stråk.

Idrottsplatsen och friluftsområdet i och vid Storskogen är en stor kvalitet för hela Uppsala kommun. Idrottsplatsen kan utvecklas vidare och bli än mer attraktiv om det kommer tillskott av ytterligare anläggningar som t.ex. skidstadium och skidskytteanläggning. I Storskogen öster om järnvägen finns flera vandringsleder som utnyttjas flitigt. För att ytterligare öka områdets pedagogiska värde bör det sättas upp informationstavlor som beskriver naturtypernas naturliga dynamik och struktur.

Byggnation av ett nytt vattenverk kommer att krävas samt en förstärkning av befintligt reningsverk. Föreslagen placering av de båda är intill nuvarande reningsverk.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

Inom området finns cinnoberbagge med skydd enligt artskyddsförordningen 4§.

6) Ny bebyggelse i Ekhagen-Adolfsberg

Ett detaljplaneförslag för området Ekhagen-Adolfsberg togs fram under tidigt 1990-tal men blev aldrig föremål för antagande p.g.a. framför allt vikande konjunktur. Intentionerna i planförslaget var att uppföra ca 430 bostäder där den västra delen av området utformades med flerbostadshus i en till två våningar, grupperade kring gårdar. Områdena i norra delen föreslogs byggas med villor. I en ny planeringssituation kommer Ekhagen-Adolfsberg hamna mer i utkanten av ett framtida Storvreta då den övergripande utbyggnadsinriktningen är söderut. En lantlig och mer frikostig villabebyggelse bedöms därför vara mer lämplig än flerbostadshus vilket skulle leda till färre bostäder än tidigare föreslaget. I vidare detaljplanearbete bör frågor kring förekomst av fornlämningar föras fram, framtida planer för inom området befintlig hästgård beaktas, förutsättningar för byggande av förskola eller skola utredas parallellt med bullerpåverkan från järnvägen. Området bör anslutas till den kommunala VA-anläggningen. Området uppskattas ge plats åt ca 300 bostäder.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

7) Utveckling av området ner mot Fyrisån

Kontakten mellan bebyggelsen i Storvreta och Fyrisån bör förstärkas. Nya naturstigar föreslås kopplas på gator genom bebyggd miljö för att binda samman Storvreta med Fyrisån och Ekeby kvarn. En flytbrygga vid Fyrisåns badplats bör tillkomma. Den kommer att sammanfoga gångstigar på västra och östra sidan av ån. Nuvarande badplats i Fyrisån kan föras mer attraktiv med t.ex. hopptorn, beachvolleyboll och grillplatser. På de öppna fälten norr om badplatsen ligger flera idrottsplaner som ytterligare kan kompletteras och på sikt länkas samman med badplaten. Idrottshallarna vid befintliga skolor (Ärentunaskolan, Pluggparadiset, Storvretaskolan) kan eventuellt utökas med innebandyhall, badanläggning. Ekeby kvarns karaktär bör bevaras men även ges möjlighet att utvecklas mot verksamhet av, med fördel, publik karaktär. Strövområdena runt kvarnfallet skulle kunna förses med fler stigar och bli ett sammanhängande rekreationsstråk.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

8) Kompletteringar utanför detaljplanelagt område

Utanför detaljplanelagt område kan enstaka, eller små grupper av byggnader adderas till befintlig bebyggelse. Nybyggnation utanför existerande bebyggelsegrupper bör undvikas av särskild vikt i förhållande till ålandskapet och det öppna landskapsrummet som är av riksintresse för kulturmiljövården.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

9) Framtida utredningsområde öster om järnvägen

Området bedöms vara intressant för utbyggnad i en framtid, men ingår inte inom ramen för FÖP Storvreta som exploateringsområde. Stora tröskelinvesteringar behövs för VA-dragningar och passage under järnväg. Ca. 400-600 bostäder bör tillkomma för att bära kostnaderna.

Södra delen av området kan tänkas utvecklas med spåranläggning för omlastningsverksamhet, till uppställningsyta, eller andra större etableringar.

Vid utveckling av området bör särskilt kopplingen mot E4 bevakas i dialog med Trafikverket.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

10) Framtida utredningsområde väster om E4-an

Området bedöms vara intressant för utbyggnad i en framtid, men ingår inte inom ramen för FÖP Storvreta som exploateringsområde. Om ny trafikplats byggs söder om Storvreta kan delar av detta område bli intressant för framtida verksamheter.

Området ligger inom yttre vattenskyddsområde och delvis inom inre vattenskyddsområde.

VA-frågor inom området belyses i avsnitt Teknisk försörjning.

Länsstyrelsen bedömer inte påverkan av riksintresset i detta området. Se även avsnitt Länsstyrelsens yttrande.

Genomförande

Etapputbyggnader

Den redovisade målbilden för Storvreta har en tidshorisont på ca 19 år fram till 2030 men stora osäkerheter råder om hur snabbt den fördjupade översiktsplanen kan förverkligas. Utbyggnadshastigheten är bl.a. beroende av konjukturer, efterfrågan på bostäder samt viljan hos markägare. För Storvreta i stort är dock en lugn och jämn utveckling att önska där uppbyggnadet av offentlig service kan hålla jämna steg med utbyggnaden av bostäder.

En lämplig etapputbyggnad redovisas på intilliggande skisser. Etapputbyggnaderna utgår från att exploateringen av områden kring Fullerömotet kommer igång inom mycket snar framtid vilket leder till en utbyggnad från två håll, dels från Fullerömotet och dels från Storvreta. Utifrån detta scenario är det viktigt att sträva efter att så snabbt som möjligt få en vägkoppling mellan bebyggelse vid Fullerömotet och befintliga Storvreta för att underlätta utbyggnaden av kollektivtrafik likväl som offentlig och kommersiell service. Vidare har kapaciteten i trafiksystemet till stor del fått vara styrande för utformning av etapperna. Etapp 1 och 2 ryms inom befintligt trafiksystem men med vissa ombyggnadsåtgärder. Ett genomförande av etapp 3 och 4 innebär däremot betydande investeringar i trafiksystemet i form av ett nytt trafikmot/ny avfart som kan ses som en ekonomiskt och planeringsmässigt svår tröskel att ta sig över. Målet med utformningen av etapp 1 och 2 är att viss utbyggnad av både bostäder, verksamheter och kommersiell service intill Fullerömotet ska rymmas inom ramarna för den kapacitet som ett ombyggt trafiksystem har utan tillskott av ett nytt trafikmot/ ny avfart från E4. Bedömningar angående trafiksystemets kapacitet har baserats på resultat från trafikutredning framtagen Vägverket (nuvarande Trafikverket). Generellt är det viktigt att i kommande detaljplanearbeten tydligt arbeta med en styrning av uttagande av medel för större investeringar för att möjliggöra genomförande av även de senare etapperna.

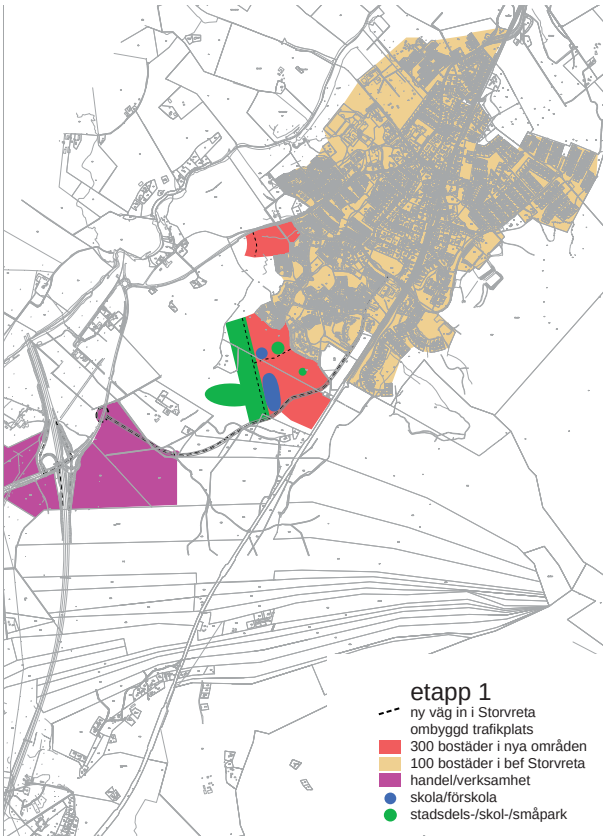

Etapp 1

Skola och förskola ska etableras i början av etapp ett. Skolan bör vara lokaliserad nära ny huvudväg, i kontakt med naturområde och mark lämpad för bollplaner. Till en början kan förskola och skola vara lokaliserade tillsammans. Då behovet av platser senare i etappen ökar byggs en separat större förskola. Förskola och stadsdelspark placeras intill varandra, vid större lokalgata centralt i bostadsområdet. Förskolelokalerna vid skolan övergår till att vara skollokaler.

Handel och verksamhetsområde byggs i samband med att ombyggnation av E4 trafikplats är genomförs.

Ny huvudväg in i Storvreta etableras i början av etapp 1. Den binder ihop nyexploateringen vid Fullerömotet med Storvreta och motverkar en tudelning av Storvretas kommande bostadsubyggnad i söder.

Den del av kraftledningsstråket som ligger invid nya bostadsbebyggelse och skola utvecklas.

Kostader för investeringar i allmän plats (park, gata mm) i denna etapp uppskattas till 219 miljoner kronor. Det tillkommer kostnader för kommunal service (skola och förskola) på 250 miljoner, och för VA på 110 miljoner. Utöver detta tillkommer driftskostander.

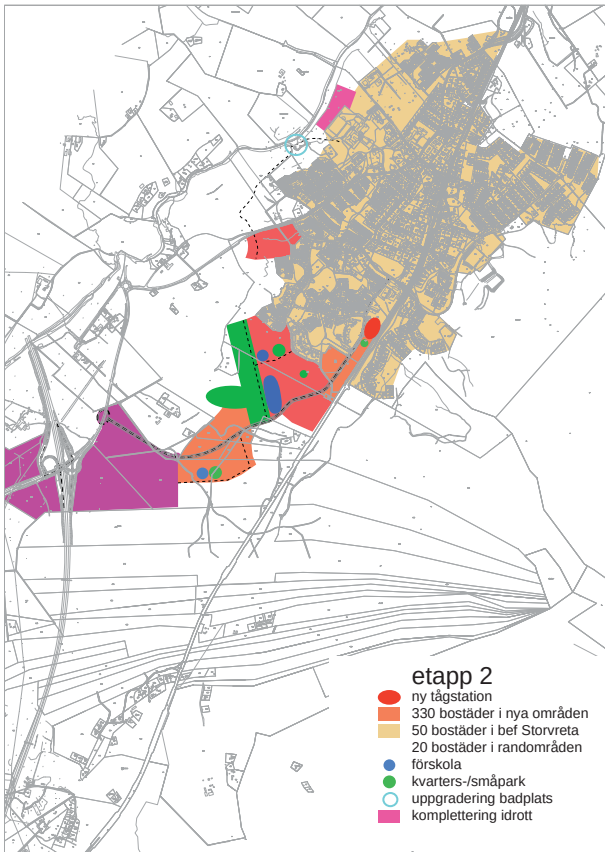

Etapp 2

I början av etapp två kan tågstationen flyttas, och runt den utvecklas nytt centrumområde med handel, verksamheter, torg/parkering och småpark.

Merparten av de 400 nya bostäderna som etappen rymmer byggs i söder med närhet till ny huvudväg. Den nyetablering av bostäder som sker i befintliga Storvreta bör komma nära nytt centrum med tågstation. Viss försiktigt tillskott av bostäder, ca 20 enheter, adderas i randområde där infrastruktur är etablerad.

I början av bostadsbyggnationen etableras förskola och kvarterspark. De placeras intill varandra, vid större lokalgata, centralt i det senare färdigbyggda bostadsområdet.

När etapp 2 är färdigbyggd kan inte fler bostäder eller verksamheter tillkomma förrän ny trafikplats i söder byggs.

Etappen beräknas innebära kostader för allmän plats för kring 164 miljoner, 50 miljoner för en förskola och 40 miljoner för VA. Utöver detta tillkommer driftskostander.

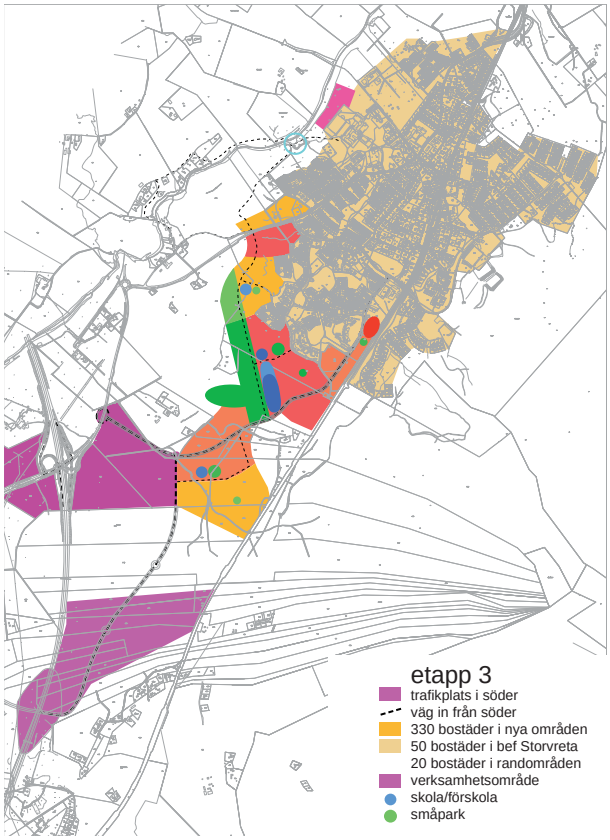

Etapp 3

Etapp 3 inleds med att trafikplats i söder byggs, en ny huvudväg in till Storvreta etableras och verksamhetsområdet intill påbörjas.

I och med den nya trafikkapacitetren som erbjuds Storvrera kan fler bostäder byggas.

Etappen rymmer 330 bostäder i nya områden. I början av bostadsbyggnationen etableras förskola och småpark. De placeras intill varandra, vid större lokalgata, centralt i det senare färdigbyggda bostadsområdet. En skola adderas nära den som byggdes i etapp ett.

Norra delen av kraftledningsstråket invid ny bostadsbebyggelse uppgraderas.

Nya fotbollsplaner tillkommer nära badplatsen vid Fyrisån.

I randområde i väster kan ca 20 bostäder försiktigt inplaceras.

Investeringarna i infrastruktur och annan allmän plats i etappen uppskattas uppgå till 225 miljoner kronor, 250 miljoner för skola och förskola och ytterligare 111 miljoner för VA. Utöver detta tillkommer driftskostander.

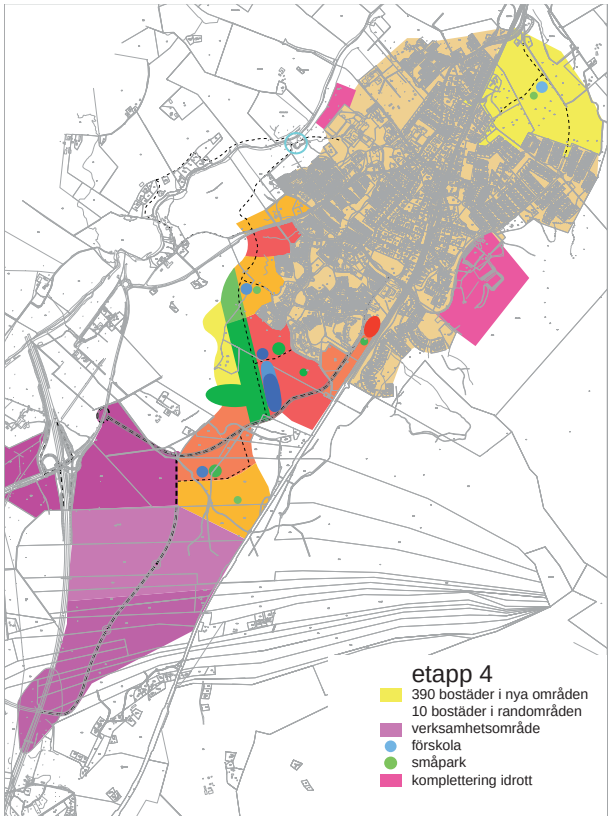

Etapp 4

400 bostäder byggs. 300 av dessa ligger i Ekagen-Adolfsberg.

Förskola och nya parker etableras i Ekagen-Adolfsberg i början av bostadsutvecklingen. Förskola och park placeras intill varandra, vid större lokalgata centralt i bostadsområdet.

Idrottsområdet vid Storskogen utvecklas vidare.

Etappen innebär investeringar i allmän plats för kring 88 miljoner, 50 miljoner för kommunal service i form av förskola och 175 miljoner för VA. Utöver detta tillkommer driftskostander.

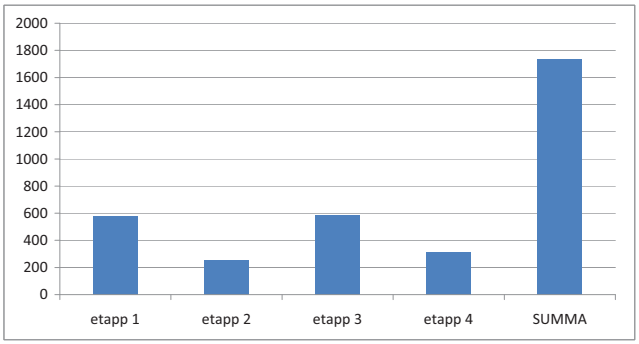

Ekonomi och ansvar

Redovisade etapputbyggnader av FÖP Storvreta medför stora investeringar i vägar, vatten och avlopp, parker och grönområden. Till detta kommer kollektivtrafikinvesteringar samt kostnader för ev. flytt av befintlig kraftledning. Nu nämnda investeringar redovisas översiktligt för respektive etapp. Sammantaget bedöms kostnaderna för att genomföra FÖP Storvreta ligga i miljardklassen.

Bostads- och verksamhetsexploateringen i FÖP Storvreta ska, i samband med att exploateringsavtal upprättas för att genomföra detaljplaner, betala kostnader för infrastrukturinvesteringar inom respektive detaljplan, samt kostnadsandelar i övergripande infrastruktur inom FÖP-Storvreta. Kostnader för den övergripande infrastrukturen som lagligen inte ska betalas av bostads- och verksamhetsexploateringen, ska bekostas av skattemedel, statliga och/eller kommunala.

Kommunal markpolitik

Kommunens markpolitik i den fördjupade översiktsplanen för Storvreta ska utgå från att kommunen bör äga strategisk mark som behövs för att säkerställa utbyggnaden av infrastrukturen i FÖP Storvreta. Det avser mark som ska utgöra allmänplatsmark, dvs gator och parkmark och mark för allmänt ändamål, dvs skolor, förskolor.

Kommunens markinnehav i planområdet underlättar också en lämplig markfördelning genom markbyten och markanvisningar till olika exploatörer vilket är viktigt för att främja konkurrensen och för att kunna åstadkomma ett brett utbud av bostäder.

Genomförandeorganisation

Genomförandet av den fördjupade översiktsplanen för Storvreta kommer att pågå under mycket lång tid och kräver en rad olika aktiviteter och åtgärder som bör samordnas av kommunen. Det är därför viktigt att kommunen har en projektorganisation med egen budget som har till uppgift att driva och samordna genomförandet så effektivt som möjligt.

Stationsflytt

Kommunen ska utreda konsekvenser av att en stationsflytt genomförs, alternativt att nuvarande stationsläge bibehålls.

Fördelningen av kostnader för en stationsflytt är i nuläget osäker. En samhällsekonomisk analys måste genomföras omgående för att ge underlag för ett beslut om stationsflytt.

Huvudsakliga medfinansiärer för en flytt bedöms vara kommunen och Trafikverket samt exploateringsmedel.

Inför att detaljplaner börjar upprättas inom utbyggnadsområdet bör den övergripande bilden av kostnadsfördelningen vara klar.

Förstärkningar av E4

Förstärkningen av E4 förväntas i nuläget bekostas av exploateringen i området.

För att utbyggnaden av vägnätet skall ligga i takt med exploateringen av bostäder och verksamheter i området är detta en speciell bevakningspunkt för en genomförandeorganisation.

Bergvärme

Kommunen ska föra dialog med Vattenfall kring utveckling av resursen bergvärmelager.

Fritid (rekreation, idrott, kultur)

För ett genomförande av planen är kommunens ansvar:

- Att verka för uppgradering av badplatsen vid Fyrisån i dialog med berörda markägare.

- Att verka för att tillgängliggöra stråket längs Fyrisåns östra och västra sida, och i stort eftersträva ökad kontakt med årummet, i dialog med berörda markägare.

- Att förädla kraftledningsstråket som grönstråk utan att för den skull utesluta annan park inom utbyggnadsområdena.

Detaljplan

Planerad utbyggnad enligt framtagen strukturskiss skall föregås av detaljplaneläggning. Detaljplaneläggning initieras av respektive fastighetsägare och ska utgå från de riktlinjer för respektive delområde som arbetats fram inom ramen för den fördjupade översiktsplanen. Kommunen ska arbeta för strategiska markinköp inom planområdet.

Fastighetsbildningar

Fastighetsbildningar kommer att göras med stöd i framtagna detaljplaner.

Konsekvenser av förslaget

Avsnittet utgör en sammanfattning av resultat från genomförd miljökonsekvensbeskrivning.

Alternativ

Eftersom planförslaget innebär mycket kraftig exploatering i ett idag relativt glesbebyggt område har det varit relevant att fundera på alternativa utbyggnadsscenarion som bygger på en inte fullt så kraftig utbyggnad inom planområdet utan där delar av funktionerna kommer till på annan plats i kommunen. Här har tre alternativ formulerats. Det ena (”betoning på bostäder”) innebär i stort sett full utbyggnad av bostäder i Storvreta men endast ungefär halv utbyggnad av planerad handel i Fullerö, dvs c:a 17 000 m2. Ingen dagligvaruhandel tillkommer i Fullerö. Det andra (”huvudsak handel”) fokuserar på handel och temapark i Fullerö och inkluderar ett mindre antal nya bostäder i Storvreta (c:a 800 st). Det tredje, (”bara bostäder”) följer i stort sett intentionerna från den tidigare översiktsplanens ortsför-djupning och har fokus på bostäder i Storvreta (1 600 st.) och endast trafikantservice vid Östra Fullerö. Inget av alternativen innebär lika stor exploatering som planförslaget och är därför inte helt jämförbara med det. För att få jämförbara alternativ förutsätts därför att den expansion som inte sker inom planområdet sker på annan ort. Alla tre bedöms dock som möjliga slutresultat till år 2030 men alternativen kan också ses som tänkbara etapper på väg mot en fullständig utbyggnad. Dessutom har ett nollalternativ utretts.

Nedan sammanfattas framför allt konsekvenserna för huvudalternativet, d.v.s. planförslaget.

Miljökonsekvenser

Landskapsbild

Förutsättningar:

Området kring Fyrisån och den öppna slätten väster därom har skydd för landskapsbilden baserat på det öppna, historiska kulturlandskapet med vida utblickar.

Konsekvenser & åtgärder:

Storvreta – Det är avgörande hur bebyggelsen avgränsas mot de öppna landskapsrummen i väster. Jämfört med samrådsalternativet har bebyggelsen dragits tillbaks mot skogsbrynen och bebyggelse ute i det öppna landskapet ska endast tillåtas om särskild hänsyn tas till miljön. Med liggande planförslag bedöms påverkan därigenom vara acceptabel.

Östra Fullerö, Sydöstra Fullerö (Kilen) – Området ligger i huvudsak inte ute i det öppna odlingslandskapet men ligger i gengäld högt i terrängen. Kvarvarande skogsridåer bör bevaras och kompletteras. Den stora skala som planeras kommer att medföra stor påverkan på landskapsbilden som inte helt kan kompenseras av framförliggande vegetation. Skyltning och ljus måste ges restriktioner. . I det pågående detaljplanearbetet för området (dnr 2012/20019-1) har hänsyn tagits till dessa konsekvenser och påverkan bedöms i MKB för detaljplanen som måttligt negativ. Även för verksamhetsområdets södra spets krävs sannolikt viss landskapshänsyn även om påverkan inte är lika påtaglig..

Västra Fullerö - Konsekvenserna bedöms bli acceptabla förutsatt att intentionerna i detaljplanen fullföljs.

Kulturmiljö

Förutsättningar:

Stora områden kring Fyrisån är utpekat som riksintresse för kulturmiljö, vilket berör planområdets västra delar. Dessutom finns ett antal kommunala kulturkärnor utpekade inom området, t.ex. kring Fullerö och Ekeby. Odlingslandskapet kring ån är mycket rikt på fornlämningar.

Konsekvenser & åtgärder:

Storvreta – De västligaste bostadsområdena ligger inom riksintresset samt i ett fornlämningstätt område. Detta gör att det bedöms behövas arkeologiska utredningar i samband med detaljplanering i det öppna odlingslandskapet. Försiktighet och hänsyn bör prägla bebyggelse. Dessutom bör respekt visas mot befintliga lantbruk. Fornlämningar skyddas eller grävs ut och dokumenteras. Totalt sett acceptab-la konsekvenser.

Östra Fullerö, Sydöstra Fullerö (Kilen) – Konsekvenserna inte obetydliga. Området ligger huvudsakligen på av-verkad skogsmark i princip helt utan kända fornlämningar. Dock ligger dess norra del ute på den öppna jordbruksmarken där en arkeologisk utredning visat på en stor mängd fornlämningar som kommer att behöva avlägsnas. Detta gör att det bedöms behövas arkeologiska utredning i samband med detaljplanering i jordbrukslandskapet.

Västra Fullerö - Konsekvenserna bedöms bli acceptabla förutsatt att intentionerna i detaljplanen fullföljs.

Mark och vatten

Förutsättningar:

Inom planområdet finns vattenskyddsområde (både inre och yttre skyddszon) kring Fyrisån. Vatten tas från Fyrisån för infiltration i Vattholmaåsen. Åsen används sedan för uttag av dricksvatten. Vattholmaåsen är en grundvattenförekomst med god kemisk och kvantitativ status idag. Enligt miljökvalitetsnormen för grundvatten ska den statusen behållas. En riskbedömning som Vattenmyndigheten har gjort har påvisat att Vattholmaåsen har mycket stor potentiell föroreningsbelastning och att den riskerar att inte uppfylla god kemisk status år 2015. Avrinningen från planområdet sker till största delen västerut, ner mot Fyrisån, med undantag av de södra och östra delarna som rinner av åt söder. En förorening av grund- eller ytvatten äventyrar därför den långsiktiga dricksvattenförsörjningen för Uppsala.

Konsekvenser & åtgärder:

Storvreta – mindre konsekvenser, enkla LOD-åtgärder bedöms räcka långt. Ingen miljöfarlig verksamhet samt relativt låg exploateringsgrad särskilt i områdena nära ån. Småhusbebyggelse ger inte stor påverkan.

Östra Fullerö, Sydöstra Fullerö (Kilen) – Konsekvenserna bedöms kunna åtgärdas inom området genom ett antal LOD-åtgärder. Området ligger längre från ån och bedöms ha bättre förutsättningar för infiltration jämfört med Storvreta. Även om de hårdgjorda ytorna är relativt stora bedöms avståndet till ån samt möjligheterna till infiltration tillräckliga för att risken för förorening av vattnet ska kunna hanteras. I första hand bör vatten från hårdgjorda ytor infiltreras, i andra hand fördröjas i dammar etc. Oljeavskiljning och fördröjningsmagasin kan bli aktuellt i vissa fall, särskilt om miljöfarlig verksamhet etableras.

Västra Fullerö - Bedöms vara det känsligaste området. Föreslagna åtgärder i detaljplanen bör genomföras.

Transporter, teknisk försörjning och klimat

Förutsättningar:

Exploateringen innebär en mycket stor trafikalstring som kräver betydande utbyggnad av såväl befintlig trafikplats i Fullerö som ny trafikplats vid Hämringe i planområdets södra spets. Dessutom kommer nät för kommunalt VA samt när/fjärrvärme behöva anläggas i samtliga nya och en del befintliga områden.

Konsekvenser & åtgärder:

Storvreta – Acceptabla miljökonsekvenser. Den ökade befolkningen leder till ökad trafik men förutsättningarna för kollektivtrafik bedöms vara goda, särskilt när dubbelspår kommit till på hela sträckan till Uppsala. VA- och fjärrvärmeförsörjning bedöms gå att anordna utan betydande miljökonsekvenser.

Östra Fullerö – Stora negativa miljökonsekvenser avseende trafikens utsläpp och klimatpåverkan som går emot såväl mål som intentioner i översiktsplanen. Den absoluta merparten av besökarna bedöms resa till området med bil från Uppsala. Ett fullt utbyggt köpcentrum ökar trafiken väsentligt och därigenom utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar. Går ej rimligen att minska nämnvärt på kort till medellång sikt. I detaljplanen (utställningsversion) för det nya köpcentrat (dnr 2012/20019-1) beskrivs en rad åtgärder som är tänkta att kompensera de ökade koldioxidutsläppen. Dessa bedöms dock inte som tillräckliga för att kompensera ökningen av trafik utan bör ses som kompensation för de utsläpp som kan härledas till själva bebyggelsen. Försörjning med VA och fjärrvärme bedöms gå att anordna utan betydande miljökonsekvenser.

Sydöstra Fullerö (Kilen) – Troligtvis acceptabla konsekvenser jämfört med nollalternativ. Logistikverksamhet bedöms inte generera mer transport här jämfört med om det lokaliseras på annat håll.

Västra Fullerö - Acceptabla konsekvenser.

Risk och hälsa

Förutsättningar:

Ett antal riskkällor finns eller planeras inom området, t.ex. vägar, järnväg och bensinstationer. Kring dessa finns ett skyddsavstånd. Bostäder samt hotell är exempel på skyddsobjekt. Trafiken ger upphov till hälsostörande effekter som luftföroreningar och buller. Det bedöms dock att värdena för luftföroreningar ligger under gränsvärdena för miljökvalitetsnormen. En ökad trafik innebär även ökade risker för oskyddade trafikanter samt kan försvåra framkomsten eller skyddsåtgärder vid en olycka.

Konsekvenser & åtgärder:

Storvreta – Mindre konsekvenser från planen på omgivningen. Man bör planera för goda gång- och cykelvägar, inte minst längs väg 290 för att skapa säkra transportmöjligheter för den ökade befolkningen. Däremot medför bullret från vägar och i ännu högre grad järnväg att bebyggelseanpassning och åtgärder krävs. Den enskilt viktigaste åtgärden bedöms vara bullerskydd längs järnvägen. Bullerutredningar kommer att krävas i de flesta detaljplanerna i Storvreta.

Östra Fullerö, Sydöstra Fullerö (Kilen)– Bullerproblematiken är mindre än för bostäderna eftersom det inte råder lika hårda bullerkrav för handelsetableringar. Det är svårt att uttala sig om riskerna då verksamheten inte är klar i dagsläget, men stora mängder människor och trafik kan försvåra utrymning vid olycka eller försämra tillgängligheten för t.ex. utryckningsfordon. I detaljplanerna kan riskutredningar därför behöva utföras. Ev. miljö- eller allmänfarlig verksamhet kräver särskild prövning. Framkomlighet och utrymningsmöjligheter vid ett haveri eller en allvarlig olycka bör utredas ytterligare.

Naturmiljö och rekreation

Förutsättningar:

Särskilt värdefulla områden för naturmiljö är Storskogen i öster samt Fyrisåns dalgång i väster. Dess-utom finns värdefulla naturområden vid t.ex. Skarpan SV om Storvreta. Förekommande åkerholmar är biotopskyddade. Vid Fullerö backar/Stensgärde och Hämringe finns värdefulla naturområden som tangerar planområdet. Värdefulla rekreationsområden är i princip desamma.

Konsekvenser & åtgärder:

Storvreta – Små konsekvenser förutsatt att man undviker Skarpan, biotopskydd och Fyrisområdet. Bättre kontakt med Fyrisån kan ge positiva värden. Storskogen berörs ej av föreliggande förslag, men vid eventuell framtida utredning öster om järnväger bör stor naturhänsyn tas.

Östra Fullerö, Sydöstra Fullerö (Kilen) – Små konsekvenser – området består huvudsakligen av avverkad skogs-mark. Rekreationsvärdena i planområdet kan öka med t.ex. temapark. Vid utbyggnad av en ny trafik-plats vid Hämringe krävs naturhänsyn. Västra Fullerö - Konsekvenserna bedöms bli acceptabla förutsatt att intentionerna i detaljplanen fullföljs.

Sammanvägd bedömning samt måluppfyllelse

Planförslaget bedöms medföra betydande miljöpåverkan avseende klimatpåverkan samt stå i konflikt med av kommunen beslutade klimatmål liksom en långsiktigt hållbar utveckling. Bedömningen baseras framför allt på den ökade biltrafik som uppkommer till och från handelsområdet vid Fullerö. Åtgärder för att minska denna påverkan kan tänkas, men det bedöms inte realistiskt att dessa åtgärder kan upphäva den negativa effekten på kort till medellång sikt.

Det är även svårt att se hur betydande miljöpåerkan på landskapbild och kulturmiljö ska kunna undvikas från handelsområdet i Östra Fullerö, med tanke på de stora volymerna och sannolikt även från skyltning och ljus. Skyddande vegetation bedöms minska effekten men inte ta bort den helt.

Övrig befarad miljöpåverkan bedöms vara möjlig att minska till acceptabel nivå, men det kräver god planering och undvikande av de känsligaste områdena. Detta gäller t.ex., kulturmiljö, buller, naturmiljö och dagvattenhantering. Tänkbara konflikter med miljömål och långsiktigt hållbar utveckling bedöms gå att hålla på en acceptabel nivå förutsatt att orterna planeras med god kollektivtrafik, att kulturmiljö beaktas i planeringen samt att energiförsörjningen baseras på förnyelsebara bränslen. Positiva konsekvenser i form av uppförandet av bostäder i en bra boendemiljö med goda kollektivförbindelser, samt förbättring av rekreationsmiljöer kan uppkomma.

Vidare arbete samt uppföljning:

Både förutsedd och oförutsedd miljöpåverkan ska följas upp enligt miljöbalken. För att bättre kunna bedöma konsekvenserna behövs mer utvecklade planer för fr.a. det södra verksamhetsområdet. Dess-utom rekommenderas att ett antal ytterligare utredningar och analyser bör genomföras i den fortsatta planeringen, antingen i samband med det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen eller i samband med framtagande av detaljplaner:

- Arkeologiska utredningar för de detaljplaner som berör de fornlämningstäta områdena i väster och norr
- Bullerutredningar för detaljplaner där hälsoskadligt buller riskerar uppkomma. Berör i första hand bostadsområdena men behövs även för t.ex. planer som innefattar hotell o dyl.
- Riskutredningar avseende trafik, utrymning och framkomlighet, i synnerhet för Fulleröområdet. Kan även behövas för ev. bensinmack eller för verksamhetsområden i söder om miljöfarlig verksamhet lokaliseras dit.
- Eventuellt behövs dagvattenutredningar samt dagvattenåtgärder i de detaljplaner som förläggs inom eller intill vattenskyddsområdet kring Fyrisån och de som har stora hårdgjorda ytor eller tillåter miljöfarlig verksamhet bensinmack eller dylikt.

Utöver dessa utredningar bör uppföljande mätningar utföras för de viktigaste konsekvenserna som planen skulle kunna ge upphov till. Bland dessa finns löpande recipientkontroll av vattenkvalitet i Fyrisån eller i tillflöden till denna från planområdet.

Om något av de mer storskaliga utbyggnadsalternativen genomförs bör mätningar av trafikmängder och flöden samt av ortsbornas resvanor göras regelbundet. I enskilda områden kan även behov av luftkvalitetsberäkningar finnas.

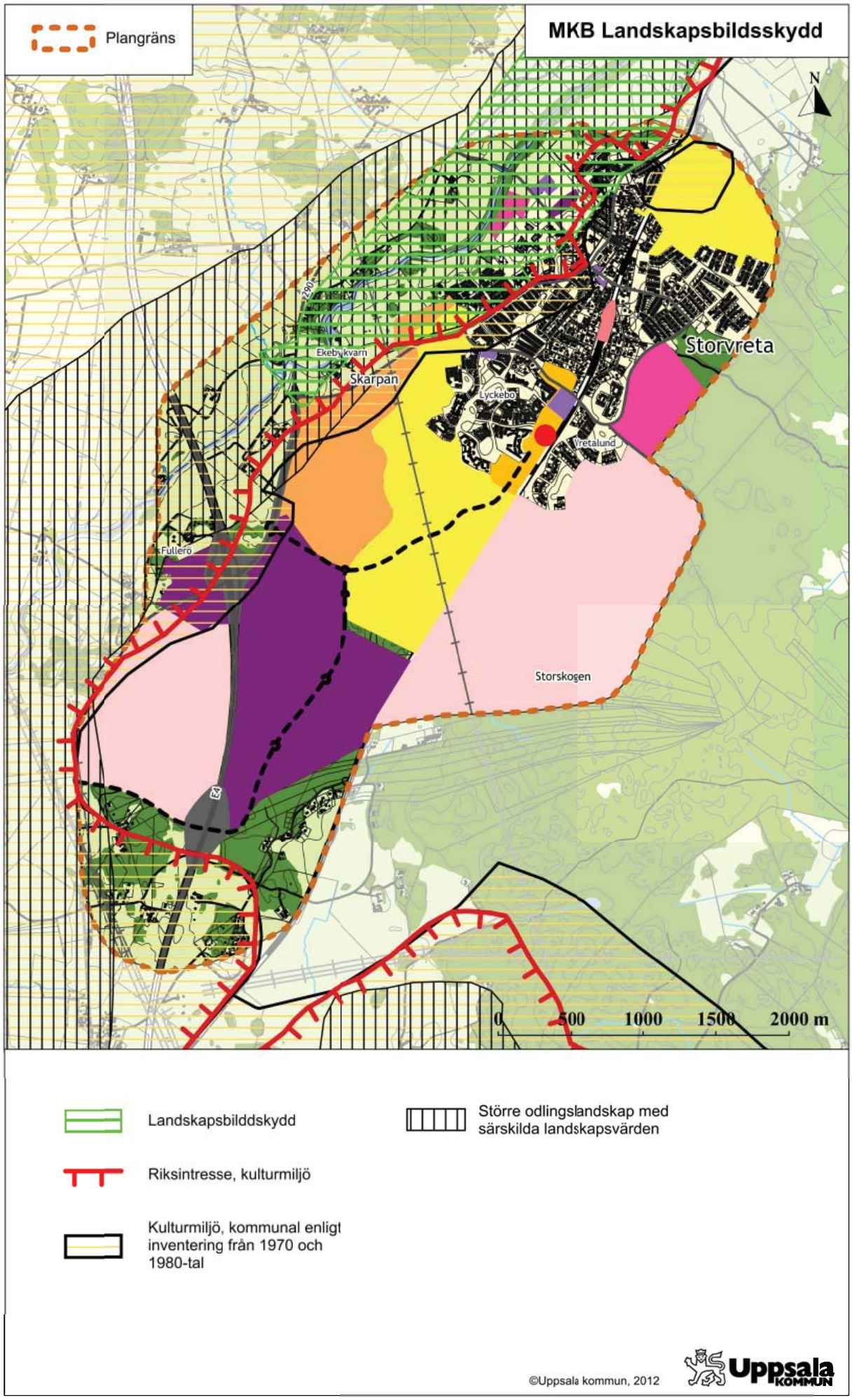
Plangräns
MKB Landskapsbildsskydd
N
Storvreta
Ekebyvkvarn
Skarpan
Lyckebo
Vretalund
Fullerö
Storskogen
E4
0
500
1000
1500
2000 m
Landskapsbilddskydd
Riksintresse, kulturmiljö
Kulturmiljö, kommunal enligt inventering från 1970 och 1980-tal
Större odlingslandskap med särskilda landskapsvärden
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

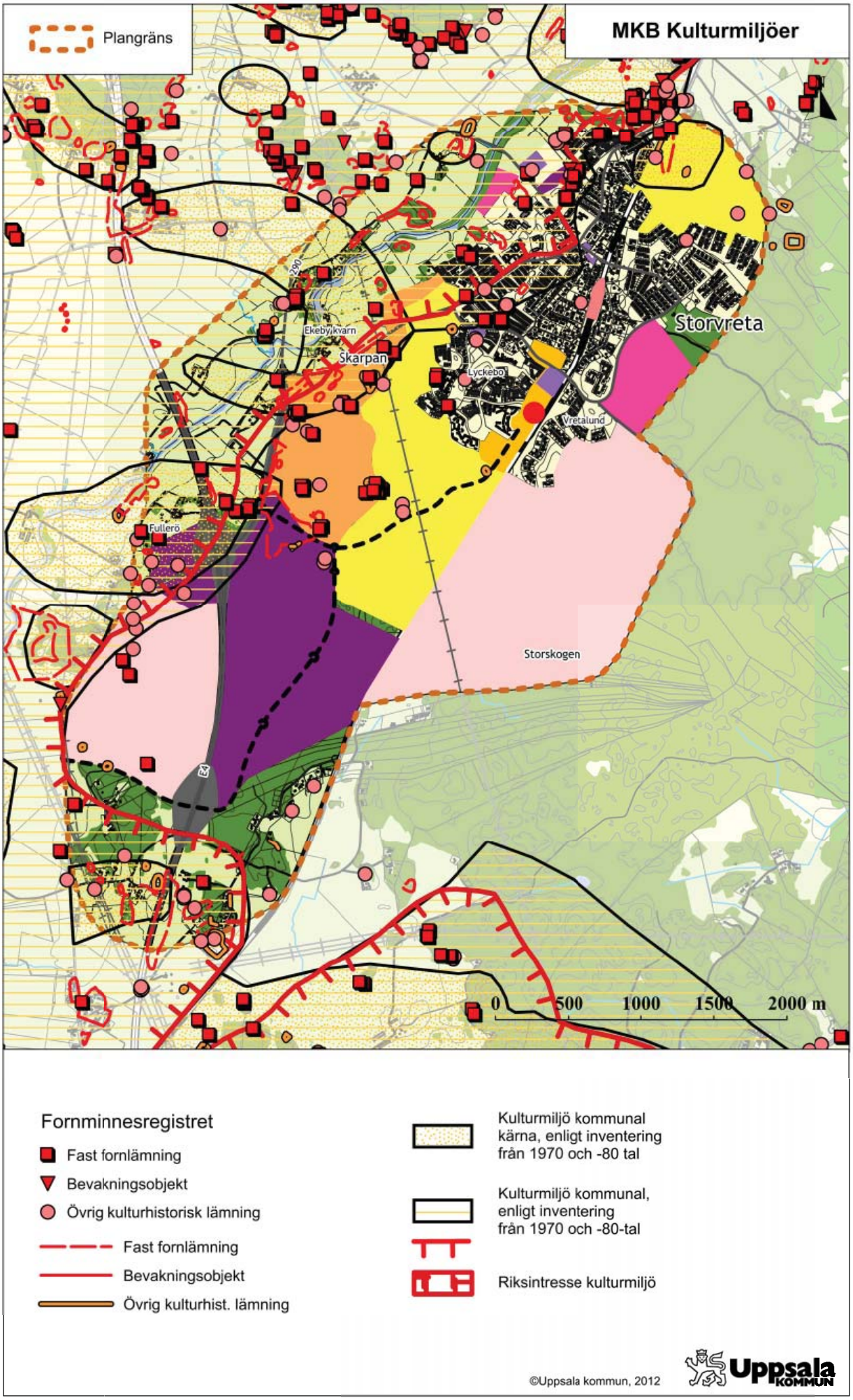
Plangräns
MKB Kulturmiljöer
Storvreta
Ekebykvarn
Skärpan
Lyckebo
Vretalund
Fullerö
Storskogen
0
500
1000
1500
2000 m
Fornminnesregistret
Fast fornlämning
Bevakningsobjekt
Övrig kulturhistorisk lämning
Fast fornlämning
Bevakningsobjekt
Övrig kulturhist. lämning
Kulturmiljö kommunal kärna, enligt inventering från 1970 och -80 tal
Kulturmiljö kommunal, enligt inventering från 1970 och -80-tal
Riksintresse kulturmiljö
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

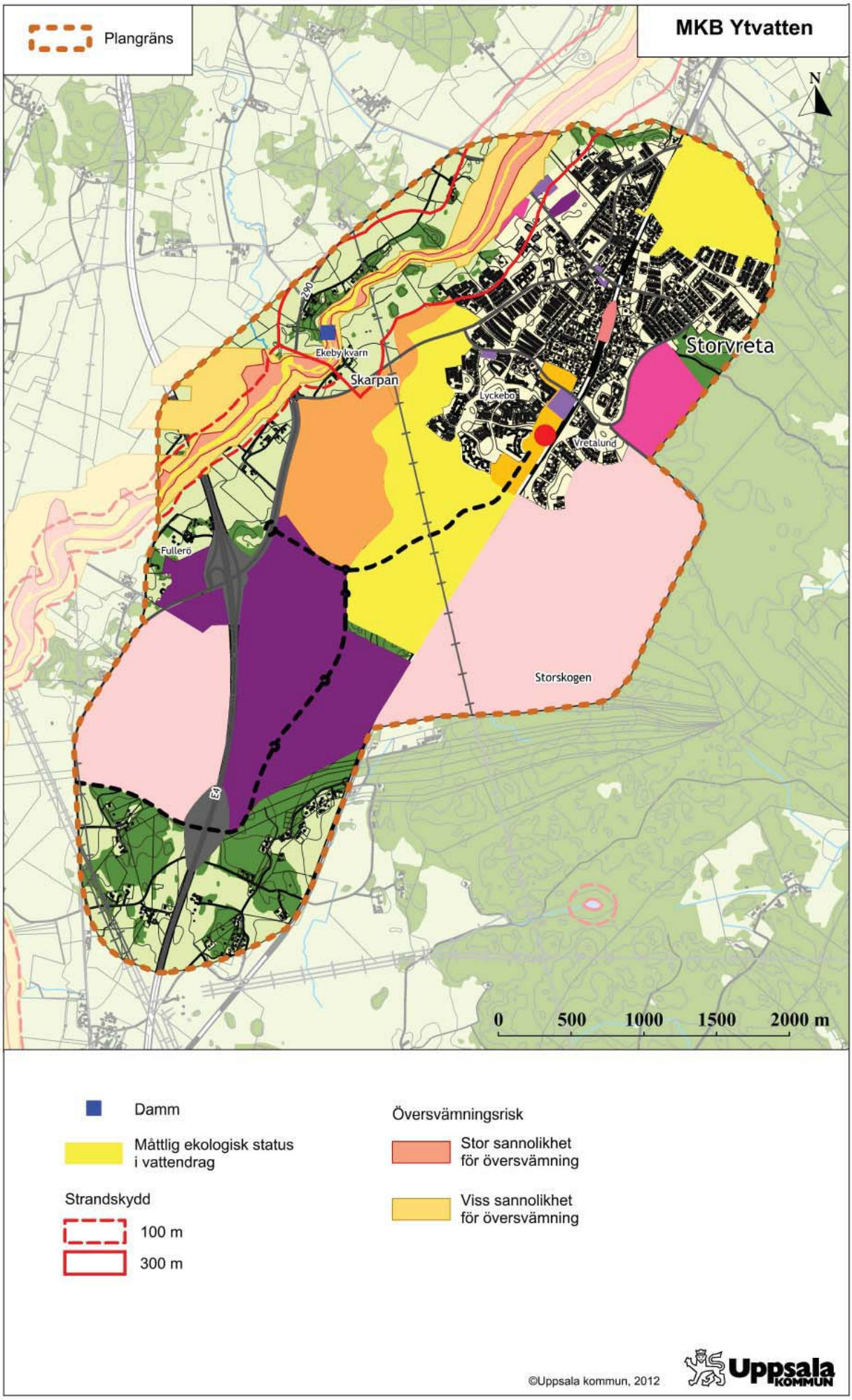
Plangräns
MKB Ytvatten
N
Ekebykvarn
Skarpan
Lyckebo
Storvreta
Vretalund
Fullerö
Storskogen
0
500
1000
1500
2000 m
Damm
Måttlig ekologisk status i vattendrag
Strandskydd
100 m
300 m
Översvämningsrisk
Stor sannolikhet för översvämning
Viss sannolikhet för översvämning
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala KOMMUN

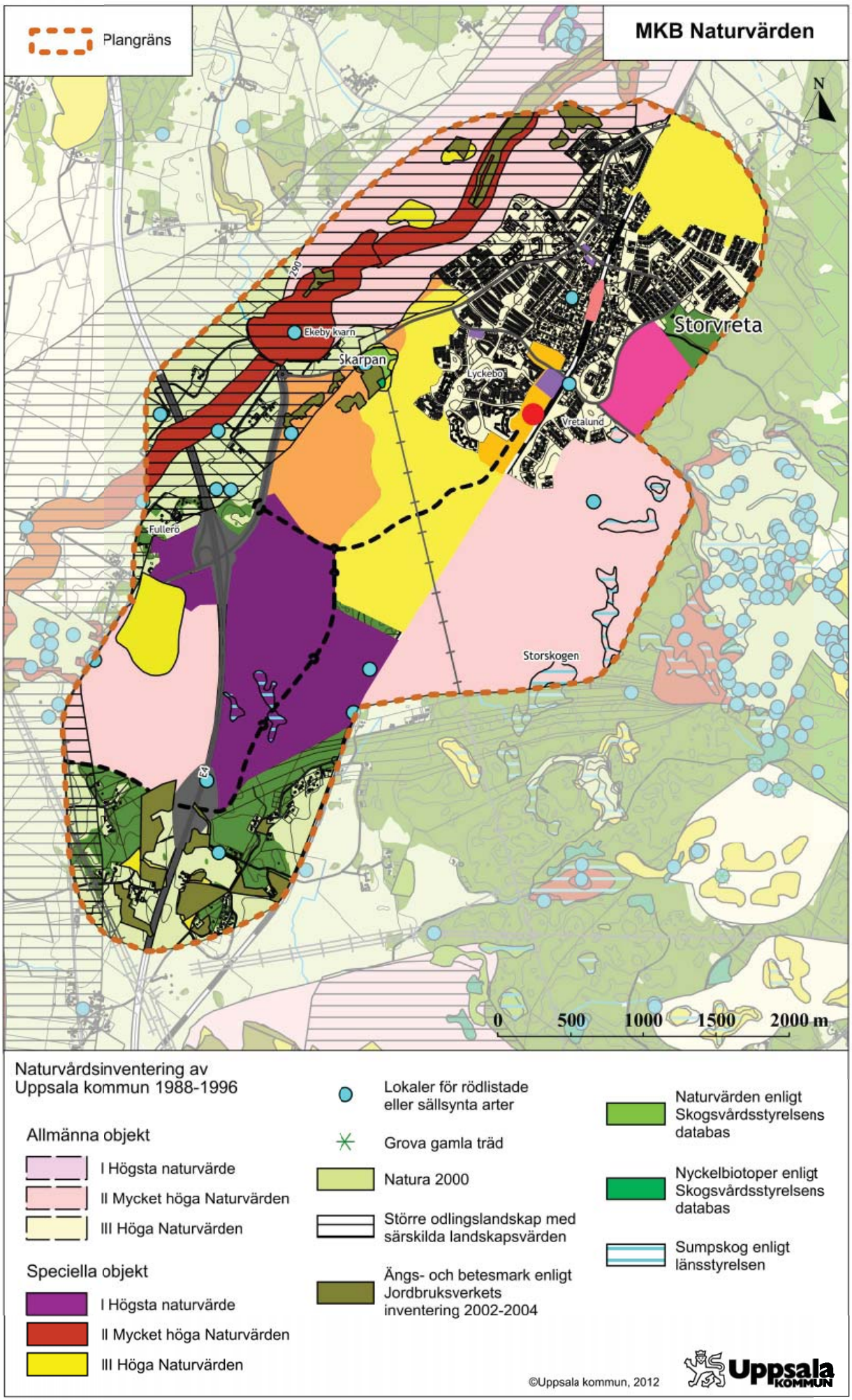
Plangräns
MKB Naturvärden
N
Storvreta
Ekeby kvarn
Skarpan
Lyckebo
Vretalund
Fullerö
Storskogen
0 500 1000 1500 2000 m
Naturvårdsinventering av
Uppsala kommun 1988-1996
Allmänna objekt
I Högsta naturvärde
II Mycket höga Naturvärden
III Höga Naturvärden
Speciella objekt
I Högsta naturvärde
II Mycket höga Naturvärden
III Höga Naturvärden
Lokaler för rödlistade eller sällsynta arter
Grova gamla träd
Natura 2000
Större odlingslandskap med särskilda landskapsvärden
Ängs- och betesmark enligt Jordbruksverkets inventering 2002-2004
Naturvärden enligt Skogsvårdsstyrelsens databas
Nyckelbiotoper enligt Skogsvårdsstyrelsens databas
Sumpskog enligt länsstyrelsen
©Uppsala kommun, 2012
Uppsala kommun

Jämförelse av miljökonsekvenser av olika alternativ

Nedan följer en kortfattad sammanfattning av miljökonsekvenserna för de olika alternativen som studerats i miljökonsekvensbeskrivningen, i tabellform. Röd färg innebär att alternativet medför betydande negativa konsekvenser och/eller går emot mål och intentioner i översiktsplan. Gul färg visar på möjliga konsekvenser som med ytterligare åtgärder bedöms kunna motverkas/kompenseras för. Grön färg innebär små eller positiva konsekvenser.

Konsekvenser	Planförslag	”Betoning bostäder”	”Huvudsak handel”	”Bara bostäder”	Nollalternativ
Landskapsbild	Måttligt negativa konsekvenser, framför allt i Östra Fullerö.	Troligen acceptabla konsekvenser. Dock krävs noggrann planering i vissa delområden.	Måttligt negativa konsekvenser Större konsekvenser än bostadsalternativet, men något mindre än planförslaget.	Små konsekvenser. Dock krävs noggrann planering i vissa delområden.	Inga konsekvenser för planområdet. Mindre konsekvenser än övriga alternativ.
Kulturmiljö	Acceptabla konsekvenser förutsatt att rekommendationer från framtida arkeologiska utredningar efterlevs och noggrann planering sker i vissa delområden	Relativt små konsekvenser. Dock krävs noggrann planering och arkeologisk utredning i vissa delområden.	Acceptabla konsekvenser förutsatt att rekommendationer från framtida arkeologiska utredningar efterlevs och noggrann planering sker i vissa delområden	Små konsekvenser. Dock krävs noggrann planering i vissa delområden.	Inga konsekvenser för planområdet. Mindre konsekvenser än övriga alternativ.
Mark och vatten	Acceptabla konsekvenser om föreslagna skyddsåtgärder genomförs.	Små konsekvenser	Acceptabla konsekvenser om föreslagna skyddsåtgärder genomförs.	Små konsekvenser	Små konsekvenser för planområdet. Osäkert i ett större perspektiv då motsvarande påverkan kan ske på annan ort.
Infrastruktur, transporter och klimat	Risk för mycket stora negativa konsekvenser med avseende på fr.a. klimat som är svåra att mildra. Motverkar mål och intentioner i ÖP.	Måttligt negativa konsekvenser.	Risk för stora negativa konsekvenser som är svåra att mildra. Motverkar mål och ÖP. Konsekvenser något mindre än planförslaget.	Relativt små konsekvenser. Ev. tom positiva i ett större perspektiv då motsvarande utbyggnad ej sker på annan ort.	Troligen mindre än för planförslaget och alternativen utom ”bara bostäder”. Beror på var bostäderna istället kommer till.
Hälsa och säkerhet	Risk för negativa konsekvenser som kan mildras genom trafikplanering, bulleråtgärder fr.a. kring järnvägen.	Risk för negativa konsekvenser som kan mildras genom trafikplanering, bulleråtgärder fr.a. kring järnvägen.	Mindre konsekvenser, dock krävs trafikplanering kring Fullerö.	Risk för negativa konsekvenser som kan mildras genom trafikplanering, bulleråtgärder fr.a. kring järnvägen.	Ingen förändring
Naturmiljö	Små konsekvenser (utredningsområdet öster om järnvägen är viktigt att bevaka)	Små konsekvenser	Små konsekvenser	Små konsekvenser (utredningsområdet öster om järnvägen är viktigt att bevaka)	Små konsekvenser för planområdet. Osäkert i ett större perspektiv då motsvarande påverkan kan ske på annan ort.
Rekreation	Små konsekvenser, i vissa stycken tom positiva.	Små konsekvenser, i vissa stycken tom positiva.	Små konsekvenser. Kan tillföra rekreationskvalitet till Uppsala.	Små konsekvenser, i vissa stycken tom positiva.	Små konsekvenser för planområdet. Osäkert i ett större perspektiv då motsvarande påverkan kan ske på annan ort.

Sociala konsekvenser

De sociala konsekvenser som den fördjupade översiktsplanens huvudalternativ medför definieras som påverkan på möjligheten att leva ett bra liv i en god livsmiljö under lika villkor för alla. Planen har konsekvenser för möjligheterna till ett bra boende, en bra fritid, god service, goda transporter och ett bra arbetsliv.

Trygghet

Planen innebär en beredskap för utbyggnad av samhället vilket ökar tryggheten. Planen ger även trygghet genom möjligheter till god service och vård för barn, ungdomar och äldre på orten. Även här förutsätts att ett ortscentra kan samexistera med ett externhandelsområde vid Fullerömotet.

Valfrihet

Ett ökat invånarantal ger en bättre grund för ett varierat kultur-, service- och föreningsutbud vilket ger större fritidsvalmöjligheter. Arbetsplatsutbudet ökar och möjligheten att välja boende och boendeform ökar. Goda kommunikationer och transporter med närhet till busstransporter och goda förbindelser med tåg bidrar till valfrihet och flexibilitet i resandet inom samt till och från orten.

Mångfald

Mångfald ökar med inflyttning. En ökad variation i boendeformerna får som konsekvens att det finns utrymme för grupper med olika behov. Ett exempel är att en viss förtätning av orten kan bidra till ett ökat antal mindre bostäder som inbjuder ungdomar som vanligen flyttar ifrån orten för att skaffa eget första boende, att stanna kvar. Fritidsaktiviteterna i orten kan komma att ha en större bredd med ett ökat invånarantal.

Utbyggnad av ett verksamhetsområde skapar nya typer av arbetsplatser och servicepunkter i närheten av Storvreta.

Jämställdhet och tillgänglighet

Planen medför ökade möjligheter för kollektiva transporter vilket bidrar till en ökad jämställdhet mellan olika samhällsgrupper. Offentlig och kommersiell service kan utökas med ett ökat underlag i form av nya boende. En risk finns dock för att tillgängligheten till service minskar drastiskt om ett handelsområde vid Fullerömotet konkurrerar ut bostadsnära service i ett ortscentra. För att förhindra en försämrad tillgänglighet för vissa samhällsgrupper, som t.ex. människor utan bil eller med rörelsehinder, krävs en god planering av ortens kollektivtrafik för att även täcka in ytterområden i orten. Detta kommer även att gälla verksamhetsområdet i södra delen av planområdet.

Planen bedöms inte ge några större negativa effekter för barn och ungdomar vad gäller möjligheten att röra sig inom och i närheten av orten då goda möjligheter finns att förbättra busstransporter och bygga nya skolvägar, cykelbanor.

Delaktighet

Då orten växer minskar upplevelsen av delaktighet i samhället. Samtidigt kommer fler få möjlighet att både bo och arbeta på orten. Det utökade utbudet av fritidsaktiviteter, service och evenemang ger effekten att fler kan leva större delen av sina liv på orten. I processen med framtagandet av den fördjupade översiktsplanen har medborgardialogen varit ett verktyg för olika intressegrupper, äldre, yngre, män och kvinnor att vara delaktiga i processen. Även i det fortsatta planarbetet kommer allmänheten få möjlighet att påverka beslutsprocessen.

Kommunalekonomiska konsekvenser

Större tröskelinvesteringar är kopplade till respektive etapputbyggnad, och redovisas i avsnitt ”Etapputbyggnader”. Det är däremot ej klargjort vilka ungefärliga intäkter den totala utbyggnaden av planområdet kommer att ge och därmed inte heller hur stor andel av investeringskostnaderna som kan komma att läggas på exploateringen i förhållande till vad kommunen eller andra parter måste bidra till. Mycket stora kommunala förinvesteringar med långa och osäkra återbetalningstider bör undvikas.

Utan stationsflytt

Attraktiviteten i att bygga bostäder i flerbostadshus inom de södra nybyggnadsområdena småstads- och centrumområde påverkas av närheten till tågstationen och de överiga centrumverksamheter stationsflytten medför. Om inte stationsflytt realiseras finns stor risk för att utbyggnaden inte kommer att ha möjlighet att nå den täthet som föreslås.

Om inte stationsflytt realiseras kommer befintligt stationsområde behöva utvidgas med parkering och omstigningsplats. Inköp av redan bebyggd mark behöver ske och en matargata som går förbi stationsområdet kommer troligen realiseras. G/c-vägar från södra delar behöver förstärkas till bef tågstation så att en trygg och snabb koppling säkerställs.

Referenser

Uppsala kommun: *Översiktsplan 2010 för Uppsala kommun*. Antagen av KF 2010-06-17

Uppsala kommun: *Handlingsplan för utveckling av handeln i Uppsala kommun.* Antagen av KS 07-05-15

Uppsala kommun: *Detaljplan för Västra Fullerö.* Laga kraft 2008

Uppsala kommun: *Detaljplan för Fulerömotet sydvästra samrådshandling.* Pågående

Uppsala kommun: *Detaljplan för Ekhagen, Adolfsberg.* Vilande

Uppsala kommun: *Detaljplan för Vretalund*. Laga kraft 2004

Storvreta biblioteks och kulturförening: *Storvretabygden, forntid-nutid*. Redaktör Helmer Wallner. 19??

Vägverket: *Förstudie väg 696 och 699 i Storvreta*. Samrådshandling. 2003

Vägverket: *Förstudie Fullerö trafikplats.* 2010

HUI: *Konsekvensanalys Storvreta- en förenklad analys av förutsättningar för och konsekvenser av utökad handel i Fullerö.* 2008-04-23.

Ramböll: *Bullerutredning Storvreta.* 2011-02-24.

Vision 2050

Om 40 år, hur ser det då ut i Storvreta? Kanske har målbilden för 2030 uppfyllts för länge sedan. Orten har fortsatt växa in mot Uppsala och är sammanlänkat med Gamla Uppsala. Antalet invånare i Storvreta är nu uppe i 20 000. Området runt E4 har fortsatt expandera och en ny trafikplats söder om Fullerömotet är under byggande. Regionen växer och kollektivtrafikstråket har försetts med förarlös spårtrafik på banor i nytillkomna områden.

Runt Fullerömotet är det liv och rörelse. Fullerö har blivit ett omtyckt utflyktsmål med ett flertal attraktioner. Här finns ett stort upplevelsecentrum med vikingatema som lockar turister både hit, till gamla Uppsala, samt ger handelsområdet vid Fullerö bärighet.

Orten har ett mycket rikt idrotts- och friluftsliv. Under lång tid har stora satsningar gjorts på idrottsfronten. Flera anläggningar är uppförda bl a inomhusarenor för fotboll och innebandy samt simhall och en skidskytteanläggning. Allt detta har gett utdelning. Storvreta är ett nationellt idrottscentrum med flera elitlag, ett väl etablerat idrottsgymnasium och en idrottshögskola som är under uppbyggnad.

Storvreta är attraktivt för de som ska etablera sig. Människor i alla åldrar söker sig hit. Framförallt småbarnsfamiljer och friluftsintresserade väljer Storvreta där natur och service finns inpå husknuten. Många av de som växer upp här väljer att stanna kvar. Möjlighet till attraktivt arbete och boende kan kombineras. Närhet till väl fungerande kollektivtrafik ger flexibilitet och kan tillfredställa pendlarens behov.

Storvreta blomstrar ånyo. 100 år efter förra eran har samhället på nytt blivit en profil som har stolthet och egen stark identitet. Ortskärnan sjuder av liv dagtid så väl som kvällstid. Arbetsplatser, bostäder och kulturliv blandas i en smältdegel. Här känner folk varandra och takten är lugnare än inne i stan. Samtidigt är samhället stort nog att ha högt i tak och ge möjlighet för människor att utvecklas.

Storvreta samhälle är i balans med naturen och ortens utsläpp av växthusgaser har reducerats kraftigt. Husen värms av fjärrvärme, alternativt är byggda som lågenergihus med endast hjälpvärme av solceller.

Naturen är en viktig del av Storvreta. Landskapsrummet runt Fyrisån har bevarats och är ett rikt rekreationsstråk som kan följas hela vägen från Uppsala till Storvreta. Fyrisåns vatten är rent och tjänligt som badvatten.

Ekeby kvarn är ett centrum både för natur och kulturupplevelser. Kvarnen har åter tagits i bruk och här finns ett konstgalleri, kafé och hantverksateljéer. Här finns även ett informationscentrum kring naturvärden i området. Ekeby kvarn är en mycket populär samlingspunkt och ger det nya Storvreta en förankring i det starka kulturarvet.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Rickard Grönborg
018-195368
rickard.gronborg@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

2011-07-05 Dnr: 401-1770-11

Uppsala kommun
Byggnadsnämnden
753 75 Uppsala

Utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att föreslagna verksamhets- och handelsområden Östra och Sydöstra Fullerö kan innebära påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljö, Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar. I miljökonsekvensbeskrivningen anges att föreslaget handelsområde strider mot översiktsplanens intentioner. Av antagandehandlingen ska det framgå att Länsstyrelsen har avvikande mening när det gäller påverkan på riksintresset för kulturmiljö se under rubriken Riksintressen.

Inledning

Uppsala kommun har översänt ett förslag till fördjupad översiktsplan för Storvreta till Länsstyrelsen för granskning enligt 4 kap 9 § plan- och bygglagen, PBL 1987:10 / 3 kap 16 § PBL 2010:900. Planförslaget har varit utställt under perioden 2011-05-05 – 2011-07-05.

Länsstyrelsen lämnade 2010-03-30 ett yttrande över samrådsförslag till fördjupade översiktsplanen för Storvreta. Kommunen har beaktat Länsstyrelsens och andra remissinstansers yttranden i en samrådsredogörelse. Under samrådsrespektive utställningstiden har förslaget remitterats till statliga myndigheter. Yttranden som inkommit till Länsstyrelsen under utställningstiden bifogas.

Överprövningsgrunder

Enligt plan- och bygglagen är översiktsplanen det medel som ska användas för att redovisa hur kommunen vid efterföljande planläggning och prövning av frågor om lov tillgodoser olika statliga intressen och bidrar till en långsiktigt hållbar samhällsplanering. Översiktsplanen är ett strategiskt instrument som statliga myndigheter måste förhålla sig till i sina beslut gällande samhällsbyggnadsfrågor. Länsstyrelsen ska därför i granskningsyttrandet ange om kommunens förslag till översiktsplan:

1. inte tillgodoser **riksintressen** enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (MB)
2. inte iakttar en **miljökvalitetsnorm** enligt 5 kap. MB
3. redovisar områden för landsbygdsbygdsutveckling i strandnära lägen **(LIS)**, som inte är förenliga med 7 kap 18e § första stycket MB
4. inte har samordnats på lämpligt sätt gällande användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner (**mellankommunala frågor**)
5. är olämpligt med hänsyn till boendes och övrigas **hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor,** översvämning eller erosion

Enligt 4 kap. 2 § PBL 1987:10 / 3 kap. 20 § PBL 2010:900 ska Länsstyrelsens granskningsyttrande fogas till den antagna översiktsplanen. **Om Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del ska det även skrivas in i den antagna planen.**

Granskningssynpunkter

Allmänt
Planförslaget är i stort bra upplagt och är lättläst. Länsstyrelsen vill påpeka att kartmaterialet bör förbättras. De tematiska kartorna bör vara i A4 format och innehålla skalstock, norrpil m.m. Ett exempel är att kartorna som beskriver genomförandet är väldigt svåra att tyda. Sammanfattande kartan bör vara i minst A3 format. Enligt plan- och bygglagen ska planens konsekvenser och innebörd kunna utläsas utan svårighet (Lag *2007:1303, och PBL 1987:10, 4 Kap. 1 § samt PBL 2010:900 3 kap. 6 §*).

Länsstyrelsens granskningssynpunkter utifrån de fem prövningsgrunder som Länsstyrelsen ska bevaka enligt 4 kap. 9 § (PBL 1987:10) / 3 kap. 16 § (PBL 2010:900): redovisas nedan.

Riksintressen

Riksintressen för kulturmiljö
Riksintresse för kulturmiljö, Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar, ligger delvis inom planområdets västra del. Delar av den planerade utvecklingen av Storvreta kommer direkt eller indirekt att påverka riksintresset. Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambition att ytterligare tillgängliggöra områdena runt Fyrisån och öka kontakten med årummet. Samtidigt finns betydande risker för skada på riksintresset i och med nytillskott av bebyggelse och handelsområden.

Den planerade utvecklingen av nytt handelsområde i Östra Fullerö är problematisk. Kommunen arbetar med en detaljplan av området, i vilken hänsyn till riksintresset sägs behandlas i detalj. Länsstyrelsen har i tidigare yttrande framhållit att det finns stor risk för påtaglig skada på riksintresset, och att skaderisken är avhängig utbyggnadens placering, utformning och höjd. Länsstyrelsen vidhåller sin bedömning att risk för påtaglig skada på riksintresset finns, och att det i den fördjupade översiktsplanen saknas ställningstaganden som klargör hur sådan skada ska undvikas.

Den fördjupade översiktplanen ska klargöra hur värdena i riksintresset för kulturmiljö ska beaktas. Kommunen anger att man vill arbeta med att utveckla tillgängligheten till det kulturhistoriska landskapet väster om Storvreta, vilket bl.a. ska ske med hjälp av naturstigar. Vidare planeras för ny bebyggelse i området mellan Fullerö och Storvreta, mot årummet. Omfattningen av denna bebyggelse har minskats i utställningshandlingen, och inplacering av huskroppar ska enligt den fördjupade översiktsplanen ske mycket omsorgsfullt och varsamt. Som nämnts ovan ser Länsstyrelsen positivt på viljan att underlätta tillgängligheten till

riksintresseområdet, men saknar samtidigt en redogörelse för hur riksintresseområdets värden kan införlivas i, och få betydelse för, tätortens expansion.

Den samlade påverkan på riksintresseområdet bedömer Länsstyrelsen som outredd. Det anges i kommunens samrådsredogörelse att påverkan på riksintresseområdet för kulturmiljö ska beaktas i varje enskilt fall, men det är framför allt i den fördjupade översiktsplanen som en prognostiserande helhetsbedömning kan göras. Länsstyrelsen har tidigare påpekat att eftersom sådana ställningstaganden är otydligt uttryckta i kommunens översiktsplan, så bör detta tydliggöras i bl.a. kommande fördjupningar av översiktsplanen.

Ett framtida utvecklingsområde väster om Europaväg 4 har utpekats. Området exponerar ut mot riksintresseområdet för kulturmiljö, och Länsstyrelsen bedömer att verksamheter inom området kan komma att påverka riksintresset. Kommunen har inte angivit några riktlinjer för att tillgodose riksintresset i denna del, därför kan inte Länsstyrelsen bedöma påverkan i detta skede.

Riksintresse för kommunikationer (järnvägar och vägar)
Planens genomförande bygger till stor del på tillkomst av både statlig och kommunal infrastruktur. Redan i den första etappen finns kommunens önskemål om en utbyggd trafikplats vid Europaväg 4 med. I etapp 2 och 3 önskar kommunen flytt av järnvägsstation samt en utbyggnad av en ny trafikplats. Projektens genomförande när det gäller det statliga vägnätet och järnvägsnätet finns inte upptagna som objekt i den nationella planen för transportsystemet år 2010-2021, eller i Länstransportplanen som gäller för samma år. Länsstyrelsen anser att åtskilliga utredningar behöver göras när det gäller infrastrukturen, bland annat när det gäller ett lokalt gatunät i det föreslagna verksamhetsområdet Sydöstra Fullerö. Som tidigare påpekats saknas riktlinjer för det framtida utredningsområdet väster om Europaväg 4, se även avsnittet *Riksintresse för kulturmiljö.*

Riksintresse för civil luftfart
Länsstyrelsen vill erinra om att kommunen inte har beaktat riksintresset för civil luftfart Uppsala flygplats. Planen måste kompletteras med detta samt hur kommunen avser att tillgodose riksintresset.

Miljökvalitetsnormer

Luft
I planen saknas ett resonemang kring hur kommunen har tagit hänsyn till miljökvalitetsnormerna för luft. Den bedömning som gjorts när det gäller planens påverkan på miljökvalitetsnormen för luft bör framgå.

Yt- och grundvatten
Länsstyrelsen anser att kommunen i planbeskrivningen bör tydligare behandla miljökvalitetsnormerna för ytvatten **och** grundvatten. Vattenförekomsten i planområdet har måttlig status. Vattenstatusen ska förbättras, planen får inte medverka till att statusen försämras. Kommunen bör se över befintliga utsläpp av

dagvatten och renat avloppsvatten för att miljökvalitetsnormen ska kunna uppnås. En bedömning av utsläppsökningen och eventuell påverkan på miljökvalitetsnormen bör göras i planen. Det framgår inte vilken bedömning som gjorts när det gäller planens påverkan på miljökvalitetsnormen för ytvatten och grundvatten. Planbeskrivningen bör hänvisa till berörda delar i miljökonsekvensbeskrivningen. Se även avsnittet synpunkter på MKB.

Mellankommunala frågor
Länsstyrelsen vill betona vikten av samplanering med närliggande kommuner även i den fortsatta planeringen.

Miljö, hälsa och säkerhet

Förorenade områden
Enligt Naturvårdsverkets framtagna rapport nr 5608 från år 2006 framgår att en fördjupad översiktsplan bör redovisa förorenade områden. Planen bör kompletteras med dessa områden. I Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenade områden finns 17 platser i planområdet upptagna. De kan vara påverkade av diverse föroreningar, bland annat finns tre gamla avfallsdeponier.

Vattenskyddsområde
Länsstyrelsen vill erinra om att vattenskyddsområdet inom planområdet består av både vattnet i Fyrisån **och** grundvattnet i åsen. Vattnet i åsen är skyddsvärt ur dricksvattensynpunkt. I planen tillkommer en rad hårdgjorda ytor vid föreslagna handels- och verksamhetsområden. Dagvattnet från dessa områden föreslås i planen infiltreras i åsen, vilket kan innebära att grundvattnet förorenas vilket i sin tur också medför att dricksvattnet förorenas. Planen bör redogöra för hur dricksvattentäkten i åsen ska tryggas. Se även yttrande från SGU.

Miljömål
På sidan 39 i miljökonsekvensbeskrivningen redovisas att planförslaget avseende Fullerö som är område för handel, verksamheter och en ny trafikplats, strider mot intentionerna i översiktsplanen samt nationella och lokala miljömål. Orsaken till detta beror till övervägande del på den biltrafikökning som kan förväntas tillkomma till följd av handelsområdet Fullerö park. Koldioxidutsläppen förväntas öka med 3,6 %. Länsstyrelsen anser att kommunen bör ta fasta på beskrivningen i MKB:n och redovisa tydliga åtgärder för att minska planförslagets motstridiga effekter på berörda nationella och lokala miljömål samt översiktsplanen.

Övriga synpunkter

Fornlämningar
Inför framtida utbyggnader kommer arkeologiska utredningar, förundersökningar och särskilda undersökningar att krävas för att klargöra fornlämningsförekomster. Länsstyrelsen fattar beslut enligt kulturminneslagen om tillstånd till ingrepp i fasta fornlämningar. Förekomsten av fasta fornlämningar kan förhindra möjligheten för nybyggnation.

Strandskydd
De tänkta bebyggelseområdena närmast Fyrisån ligger inom eller tangerar strandskyddsområde och särskilda skäl krävs om området ska kunna bebyggas.

Ny plan och bygglag (PBL 2010:900)
Framtagandet av den fördjupade översiktsplanen följer bestämmelserna i plan- och bygglagen från 1987 (1987:10), enligt övergångsbestämmelserna i nya plan och bygglagen som började gälla 2 maj 2011 (2010:900). Den nya fördjupade översiktsplanen kommer emellertid att användas då den nya plan- och bygglagen gäller. I utställningsförslaget återfinns ett flertal hänvisningar till lagrum i PBL (1987:10). När motsvarande bestämmelser också finns i PBL (2010:900) utan någon egentlig ändring föreslår Länsstyrelsen att förslaget ses över inför antagandet, så att hänvisningar även görs till nytt lagrum och innehåll enligt PBL (2010:900).

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING (MKB)

SYFTE MED MILJÖBEDÖMNING AV PLANER

Syftet med miljöbedömningar av planer är att få en bättre miljö, en hållbar utveckling och bättre planer. Syftet kan sammanfattas enligt följande:

- Integrera miljöhänsyn i utarbetandet och antagandet av planer.
- Främja hållbar utveckling
- Öka genomsiktligheten.
- Miljöbedömning och samråd skall påverka planeringen.
- Konsekventare planer så att företag och myndigheter får tydligare ramar att förhålla sig till och verka inom.

Detta är tänkt att uppnås genom att miljöbedömningarna kommer in i ett tidigt skede, långt innan t.ex. byggprojekt är låsta till specifika lokaliseringar och utformningar. Miljöbedömningar av planer syftar därför till att redan i tidiga skeden av planeringen miljöbedöma och miljöanpassa projektbeslut.

Inom ramen för en miljöbedömning, enligt 6 kap 11 § i MB ska myndigheten eller kommunen upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Den betydande miljöpåverkan som planen eller programmet kan antas medföra ska identifieras, beskrivas och bedömas. Miljöbedömningen ska avgränsas utifrån planens eller programmets syfte och detaljeringsgrad. Rimliga alternativ ska också identifieras, beskrivas och bedömas. I samma paragraf anges att MKB:n ska innehålla en beskrivning av de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

YTTRANDE

2011-07-05 Dnr: 401-1770-10

Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen (MKB)

Allmänna synpunkter
Miljökonsekvensbeskrivningen har en bra struktur och är lättläst, de alternativ som framförs i planen och miljökonsekvensbeskrivningen bedöms vara relevanta. I MKB:n beskrivs förutsättningar och värden på ett bra sätt och det går att utläsa konsekvenser och eventuella förslag till åtgärder för att minska miljöpåverkan. Länsstyrelsen finner att MKB:n uppfyller syftet med miljöbedömning av planer och lagens krav på en MKB.

Ytvatten och grundvatten
I miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 3.4 nämns Miljökvalitetsnormerna för vatten, både yt- och grundvattenförekomsten. I texten behandlas dock inte miljökvalitetsnormen för grundvatten. Vattholmaåsen utgör en av Vattenmyndigheten utpekad grundvattenförekomst. I Vattenmyndighetens riskbedömning framgår att grundvattenförekomsten har en mycket stor potentiell föroreningsbelastning. Länsstyrelsen anser att det bör framgå av miljökonsekvensbeskrivningen att grundvattenförekomsten Vattholmaåsen riskerar att inte uppnå god kemisk status till år 2015. Se även yttrande från SGU.

Miljökvalitetsnormer för luft
I MKB:n hänvisas till förordningen (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Det har kommit en ny förordning om miljökvalitetsnormer för luft under år 2010 (SFS 2010:477). Den nya förordningen innehåller samma miljökvalitetsnormer av gränsvärdes- och målsättningskaraktär som tidigare, men har även utökats med miljökvalitetsnormer för fina partiklar (PM 2,5).

Deltagare
Yttranden har inkommit från ett antal statliga myndigheter. Länsstyrelsens enheter har bidragit med underlag. I handläggningen av detta ärende har Linda Jonsson och Anna Jakobsson (Miljöskyddsenheten), Göran Cederholm (Enheten för samhällsskydd och beredskap) Roger Edenmo och Tina Fors (Kulturmiljöenheten) och Eva Bergdahl (Samhällsbyggnadsenheten) deltagit. Beslut i detta ärende har fattats av Länsråd Leif Byman. Rickard Grönborg (Samhällsbyggnadsenheten) har varit föredragande.

Leif Byman

Rickard Grönborg

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

YTTRANDE

2011-07-05 Dnr: 401-1770-10

Bilagor:

Yttranden från statliga myndigheter och bolag, bilaga 1-3

1. Yttrande från Sveriges geologiska undersökning (SGU)
2. Yttrande från Försvarsmakten
3. Yttrande från Trafikverket

Sändlista:

Trafikverket
Boverket
Naturvårdsverket
Svenska kraftnät
SGU
Vattenmyndigheten Länsstyrelsen i Västmanland
SGI
Försvarsmakten
Regionförbundet

Kopia internt inom länsstyrelsen:

- Miljöskyddsenheten
- Naturmiljöenheten
- Kulturmiljöenheten
- Landsbygdsenheten
- Ledningskansliet
- Länsledningen
- Enheten för samhällsskydd och beredskap
- Samhällsbyggnadsenheten (2 ex)
- Rättsenheten

Miljökonsekvensbeskrivning

av fördjupad översiktsplan för Storvreta i Uppsala kommun

White arkitekter, januari 2012
Jan Wijkmark

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning **2**

Sammanfattning **3**
Konsekvensbedömning av planförslaget 3
Sammanvägd bedömning av planförslaget inklusive måluppfyllelse 7
Konsekvenser av alternativen ”betoning bostäder”, ”huvudsak handel”, ”bara bostäder” samt av nollalternativ 7
Uppföljning 8

1. Bakgrund **9**
1.1 Fördjupad översiktsplan 9
1.2 Planområdet 9
1.3 Övrig planering av betydelse för denna plan 11

2. Miljöbedömningsprocessen **12**
2.1 Planförslagets framväxt 12
2.2 Beskrivning av planförslaget 13
2.3 Behovsbedömning (avgränsning av sakfrågor) 16
2.4 Alternativ 16
2.5 Nollalternativ 23

3. Konsekvenser av planförslaget **24**
3.1 Betydande miljökonsekvenser 24
3.2 Konsekvenser för landskapsbilden 24
3.3 Övriga konsekvenser för kulturmiljön 28
3.4 Konsekvenser för mark och vatten 32
3.5 Konsekvenser för transport och kommunikation samt infrastruktur 40
3.6 Konsekvenser för klimatet 42
3.7 Konsekvenser för hälsa och säkerhet 44
3.8 Konsekvenser för naturmiljö 47
3.9 Konsekvenser för rekreation och friluftsliv 49

4. Konsekvenser av övriga alternativ **50**
4.1 Allmänt om alternativen 50
4.2 Konsekvenser för landskapsbild 50
4.3 Konsekvenser för kulturmiljö 51
4.4 Konsekvenser för mark och vatten 51
4.5 Konsekvenser för/av transport och kommunikation 52
4.6 Konsekvenser för klimatet 52
4.7 Konsekvenser för hälsa och säkerhet 53
4.8 Övriga konsekvenser (naturmiljö, rekreation) 53
4.9 Konsekvenser för nollalternativet 54

Referenser **55**

Sammanfattning

I samband med framtagandet av en fördjupad översiktsplan för Storvreta-Fullerö i Uppsala kommun har en miljöbedömning enligt miljöbalken med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) gjorts. MKB:n har tagits fram av White arkitekter AB på uppdrag av Uppsala kommun. Miljöbedömningen inleddes med en behovsbedömning där betydande miljöpåverkan bedömdes kunna uppkomma avseende Landskapsbild, Kulturmiljö, Mark och vatten, Transporter och teknisk försörjning, Resurser, Hälsa och säkerhet samt Måluppfyllelse. Dessa konsekvenser har utretts närmare i denna MKB. Samråd har hållits med länsstyrelsen. Yttrande från länsstyrelsen har inkommit i samrådsskedet och utställningsskedet.

Planförslaget innebär en betydande utbyggnad av bostäder i Storvreta (c:a 1 600 nya bostäder både som en- och flerbostadshus), en storskalig handel och temapark i Östra Fullerö (c:a 33 000 m^2 byggnadsyta) samt en utbyggnad av handel mm i Västra Fullerö enligt antagen detaljplan (c:a 24 000 m^2). Allt detta sker till år 2030.

Eftersom planförslaget innebär mycket kraftig exploatering i ett idag relativt glesbebyggt område har det varit relevant att fundera på alternativa utbyggnadsscenarion som bygger på en inte fullt så kraftig utbyggnad inom planområdet utan där delar av funktionerna kommer till på annan plats i kommunen. Här har tre alternativ formulerats. Det ena (”betoning på bostäder”) innebär i stort sett full utbyggnad av bostäder i Storvreta men endast ungefär halv utbyggnad av planerad handel i Fullerö, dvs. c:a 17 000 m^2. Ingen dagligvaruhandel tillkommer i Fullerö. Det andra (”huvudsak handel”) fokuserar på handel och temapark i Fullerö och inkluderar ett mindre antal nya bostäder i Storvreta (c:a 800 st.). Det tredje, (”bara bostäder”) följer i stort sett intentionerna från den tidigare översiktsplanens ortsfördjupning och har fokus på bostäder i Storvreta (1 600 st.) och endast trafikantservice vid Östra Fullerö. Inget av alternativen innebär lika stor exploatering som planförslaget och är därför inte helt jämförbara med det. Därför förutsätts att den expansion som inte sker inom planområdet sker på annan ort. Alla tre bedöms dock som möjliga slutresultat till år 2030 men alternativen kan också ses som tänkbara etapper på väg mot en fullständig utbyggnad. Dessutom har ett nollalternativ utretts.

Planförslaget bedöms ge upphov till betydande negativ miljöpåverkan avseende klimat och även stå i konflikt med lokala miljömål och intentioner i översiktsplanen. Även påverkan på landskapsbilden bedöms bli betydande. En nära nog lika stor påverkan bedöms uppkomma av alternativet ”huvudsak handel”. En mindre men inte obetydlig påverkan uppkommer även från alternativet ”betoning bostäder”. Det enda alternativ förutom nollalternativet som bedöms ha en helt acceptabel miljöpåverkan och ligga i linje med mål och intentioner är ”bara bostäder”.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Landskapsbild

Området kring Fyrisån och den öppna slätten väster därom har skydd för landskapsbilden baserat på det öppna, historiska kulturlandskapet med vida utblickar.

Storvreta – Det är avgörande hur bebyggelsen avgränsas mot de öppna landskapsrummen i väster. Jämfört med samrådsalternativet har bebyggelsen dragits tillbaks mot skogsbrynen och bebyggelse ute i det öppna landskapet ska endast tillåtas om särskild hänsyn tas till miljön. Med liggande planförslag bedöms påverkan därigenom vara acceptabel.
Östra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen) – Området ligger i huvudsak inte ute i det öppna odlingslandskapet men ligger i gengäld högt i terrängen. Kvarvarande skogsridåer bör bevaras och kompletteras. Den stora skala som planeras kan medföra stor påverkan på landskapsbilden som inte helt kan kompenseras av framförliggande vegetation. I det pågående detaljplanearbetet för området (dnr 2012/20019-1) har hänsyn tagits till dessa konsekvenser och påverkan bedöms i MKB för detaljplanen som måttligt negativ. Skyltning och ljus måste ges restriktioner. Påverkan anses vara stor, och ytterligare åtgärder bedöms vara nödvändiga. Även för verksamhetsområdets södra spets krävs sannolikt viss landskapshänsyn även om påverkan inte är lika påtaglig. Länsstyrelsen uttrycker i sina yttranden, både på samrådsförslaget och utställningsförslaget, att det är en risk för påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljö i och med utbyggnaden av handelsområde i Östra Fullerö och att det i planförslaget saknas ställningstaganden som klargör hur sådan skada ska undvikas.

Västra Fullerö - Konsekvenserna bedöms bli acceptabla förutsatt att intentionerna i detaljplanen fullföljs.

Kulturmiljö

Stora områden kring Fyrisån är utpekat som riksintresse för kulturmiljö, vilket berör planområdets västra delar. Dessutom finns ett antal kommunala kulturkärnor utpekade inom området, t.ex. kring Fullerö och Ekeby. Odlingslandskapet kring ån är mycket rikt på fornlämningar.

Storvreta – De västligaste bostadsområdena ligger inom riksintresset samt i ett fornlämningstätt område. Detta gör att det bedöms behövas arkeologiska utredningar i samband med detaljplanering i det öppna odlingslandskapet. Försiktighet och hänsyn bör prägla bebyggelse. Dessutom bör respekt visas mot befintliga lantbruk. Områden där fornlämningar antas finnas ska skyddas eller så ska arkeologiska utgrävningar genomföras och dokumenteras. Totalt sett acceptabla konsekvenser.
Östra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen) – Konsekvenserna inte obetydliga. Området ligger huvudsakligen på avverkad skogsmark i princip helt utan kända fornlämningar. Dock ligger dess norra del ute på den öppna jordbruksmarken där en arkeologisk utredning visat på en stor mängd fornlämningar som kommer att behöva avlägsnas. Detta gör att det bedöms behövas arkeologiska utredningar i samband med detaljplanering i jordbrukslandskapet. Förutsatt att rekommendationer från arkeologiska utredningar efterlevs så bedöms konsekvenserna som acceptabla.
Västra Fullerö – Konsekvenserna bedöms bli acceptabla förutsatt att intentionerna i detaljplanen fullföljs.

Mark och vatten

Inom planområdet finns vattenskyddsområde (både inre och yttre skyddszon) kring Fyrisån, Vatten tas från Fyrisån för infiltration i Vattholmaåsen. Åsen används sedan för uttag av dricksvatten. Avrinningen från planområdet sker till största delen västerut, ner mot Fyrisån, med undantag av de södra och östra delarna som rinner av åt söder. En förorening av grund- eller ytvatten äventyrar därför den långsiktiga dricksvattenförsörjningen för Uppsala.

Vattholmaåsen är en grundvattenförekomst med god kemisk och kvantitativ status idag. Enligt miljökvalitetsnormen för grundvatten ska den statusen behållas. En riskbedömning som Vattenmyndigheten har gjort har påvisat att Vattholmaåsen har mycket stor potentiell föroreningsbelastning och att den riskerar att inte uppfylla god kemisk status år 2015. De åtgärder som föreslås nedan är särskilt viktiga för att föroreningar från mark inte ska spridas till grundvattnet i Vattholmaåsen. En potentiell förorening skulle kunna leda till att dricksvattenförsörjningen hotas i framtiden.

Storvreta – mindre konsekvenser, enkla LOD-åtgärder bedöms räcka långt. Ingen miljöfarlig verksamhet samt relativt låg exploateringsgrad särskilt i områdena nära ån. Småhusbebyggelse ger inte stor påverkan.
Östra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen) – Konsekvenserna bedöms kunna åtgärdas inom området genom ett antal LOD-åtgärder. Området ligger längre från ån och bedöms ha bättre förutsättningar för infiltration jämfört med Storvreta. Även om de hårdgjorda ytorna är relativt stora bedöms avståndet till ån samt möjligheterna till infiltration tillräckliga för att risken för förorening av vattnet ska kunna hanteras. I första hand bör vatten från hårdgjorda ytor infiltreras, i andra hand fördröjas i dammar etc. Oljeavskiljning och fördröjningsmagasin kan bli aktuellt i vissa fall, särskilt om miljöfarlig verksamhet etableras.
Västra Fullerö - Bedöms vara det känsligaste området. Föreslagna åtgärder i detaljplanen bör genomföras.

Transporter, teknisk försörjning och klimat

Exploateringen innebär en mycket stor trafikalstring som kräver betydande utbyggnad av såväl befintlig trafikplats i Fullerö som ny trafikplats vid Hämringe i planområdets södra spets. Dessutom kommer nät för kommunalt VA samt när/fjärrvärme behöva anläggas i samtliga nya och en del befintliga områden.

Storvreta – Acceptabla miljökonsekvenser. Den ökade befolkningen leder till ökad trafik men förutsättningarna för kollektivtrafik bedöms vara goda, särskilt när dubbelspår kommit till på hela sträckan till Uppsala. VA- och fjärrvärmeförsörjning bedöms gå att anordna utan betydande miljökonsekvenser.
Östra Fullerö – Stora negativa miljökonsekvenser avseende trafikens utsläpp och klimatpåverkan som går emot såväl mål som intentioner i översiktsplanen. Den absoluta merparten av besökarna bedöms resa till området med bil från Uppsala. Ett fullt utbyggt köpcentrum ökar trafiken väsentligt och därigenom utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar. Det går ej rimligen att minska nämnvärt på kort till medellång sikt. I detaljplanen (utställningsversion) för den nya handelsplatsen (dnr 2012/20019-1) beskrivs en rad åtgärder som är tänkta att kompensera de ökade koldioxidutsläppen. Dessa bedöms dock inte som tillräckliga för att kompensera ökningen av trafik utan bör ses som kompensation för de utsläpp som kan härledas till själva bebyggelsen. Försörjning med VA och fjärrvärme bedöms gå att anordna utan betydande miljökonsekvenser. Den fördjupade översiktsplanen saknar åtgärder som är i samma storleksordning som de förväntat ökade koldioxidutsläppen från trafiken.

Kontentan är att en handelsplats i Östra Fullerö kommer leda till ökad trafik med ökade koldioxidutsläpp som följd. Föreslagna kompensationer är inte tillräckliga för att möta denna ökning.
Sydöstra Fullerö (Kilen) – Troligtvis acceptabla konsekvenser jämfört med nollalternativ. Logistikverksamhet bedöms inte generera mer transport här jämfört med om det lokaliseras på annat håll.
Västra Fullerö - Acceptabla konsekvenser.

Risk, hälsa och buller

Ett antal riskkällor finns eller planeras inom området, t.ex. vägar, järnväg och bensinstationer. Kring dessa finns ett skyddsavstånd. Bostäder samt hotell är exempel på skyddsobjekt. Trafiken ger upphov till hälsostörande effekter som luftföroreningar och buller. En ökad trafik innebär även ökade risker för oskyddade trafikanter samt kan försvåra framkomsten eller skyddsåtgärder vid en olycka.

Storvreta – Mindre konsekvenser från planen på omgivningen. Det bör planeras för goda gång- och cykelvägar, inte minst längs väg 290 för att skapa säkra transportmöjligheter för den ökade befolkningen. Däremot medför bullret från vägar och i ännu högre grad järnväg att bebyggelseanpassning och åtgärder krävs. Den enskilt viktigaste åtgärden bedöms vara bullerskydd längs järnvägen. Bullerutredningar kommer att krävas i de flesta detaljplanerna i Storvreta.
Östra, Västra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen) – Bullerproblematiken är mindre än för bostäderna eftersom det inte råder lika hårda bullerkrav för handelsetableringar. Det är svårt att uttala sig om riskerna då verksamheten inte är klar i dagsläget, men stora mängder människor och trafik kan försvåra utrymning vid olycka eller försämra tillgängligheten för t.ex. utryckningsfordon. I detaljplanerna kan riskutredningar därför behöva utföras. Ev. miljö- eller allmänfarlig verksamhet kräver särskild prövning. Framkomlighet och utrymningsmöjligheter vid ett haveri eller en allvarlig olycka bör utredas ytterligare. Den ökade trafiken ger upphov till en förändring i luftkvaliteten. Det bedöms dock att luftkvaliteten kommer att understiga gränsvärdena med god marginal.

Naturmiljö och rekreation

Särskilt värdefulla områden för naturmiljö är Storskogen i öster samt Fyrisåns dalgång i väster. Dessutom finns värdefulla naturområden vid t.ex. Skarpan SV om Storvreta. Förekommande åkerholmar är biotopskyddade. Vid Fullerö backar/Stensgärde och Hämringe finns värdefulla naturområden som tangerar planområdet. Värdefulla rekreationsområden är i princip desamma.

Storvreta – Små konsekvenser förutsatt att Skarpan, biotopskydd och Fyrisområdet undviks. Bättre kontakt med Fyrisån kan ge positiva värden. Storskogen berörs ej av föreliggande förslag, men vid eventuell framtida utredning öster om järnvägen bör stor naturhänsyn tas.
Östra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen) – Små konsekvenser – området består huvudsakligen av avverkad skogsmark. Rekreationsvärdena i planområdet kan öka med t.ex. temapark. Vid utbyggnad av en ny trafikplats vid Hämringe krävs naturhänsyn.
Västra Fullerö - Konsekvenserna bedöms bli acceptabla förutsatt att intentionerna i detaljplanen fullföljs.

Tabell 1: Kortfattad sammanfattning av konsekvenserna för de olika alternativen i tabellform. Röd färg innebär att alternativet medför betydande negativa konsekvenser och/eller går emot mål och intentioner i översiktsplan. Gul färg visar på möjliga konsekvenser som med ytterligare åtgärder bedöms kunna motverkas/kompenseras för. Grön färg innebär små eller positiva konsekvenser.

Konsekvenser	Planförslag	”Betoning bostäder”	”Huvudsak handel”	”Bara bostäder”	Nollalternativ
Landskapsbild	Måttligt negativa konsekvenser, framför allt i Östra Fullerö.	Troligen acceptabla konsekvenser. Dock krävs noggrann planering i vissa delområden.	Måttligt negativa konsekvenser Större konsekvenser än bostadsalternativet, men något mindre än planförslaget.	Små konsekvenser. Dock krävs noggrann planering i vissa delområden.	Inga konsekvenser för planområdet. Mindre konsekvenser än övriga alternativ.
Kulturmiljö	Acceptabla konsekvenser förutsatt att rekommendationer från framtida arkeologiska utredningar efterlevs och noggrann planering sker i vissa delområden	Relativt små konsekvenser. Dock krävs noggrann planering och arkeologisk utredning i vissa delområden.	Acceptabla konsekvenser förutsatt att rekommendationer från framtida arkeologiska utredningar efterlevs och noggrann planering sker i vissa delområden	Små konsekvenser. Dock krävs noggrann planering i vissa delområden.	Inga konsekvenser för planområdet. Mindre konsekvenser än övriga alternativ.
Mark och vatten	Acceptabla konsekvenser om föreslagna skyddsåtgärder genomförs.	Små konsekvenser	Acceptabla konsekvenser om föreslagna skyddsåtgärder genomförs.	Små konsekvenser	Små konsekvenser för planområdet. Osäkert i ett större perspektiv då motsvarande påverkan kan ske på annan ort.
Infrastruktur, transporter och klimat	Risk för mycket stora negativa konsekvenser med avseende på fr.a. klimat som är svåra att mildra. Motverkar mål och intentioner i ÖP.	Måttligt negativa konsekvenser.	Risk för stora negativa konsekvenser som är svåra att mildra. Motverkar mål och ÖP. Konsekvenser något mindre än planförslaget.	Relativt små konsekvenser. Ev. tom positiva i ett större perspektiv då motsvarande utbyggnad ej sker på annan ort.	Troligen mindre än för planförslaget och alternativen utom ”bara bostäder”. Beror på var bostäderna istället kommer till.
Hälsa och säkerhet	Risk för negativa konsekvenser som kan mildras genom trafikplanering, bulleråtgärder fr.a. kring järnvägen.	Risk för negativa konsekvenser som kan mildras genom trafikplanering, bulleråtgärder fr.a. kring järnvägen.	Mindre konsekvenser, dock krävs trafikplanering kring Fullerö.	Risk för negativa konsekvenser som kan mildras genom trafikplanering, bulleråtgärder fr.a. kring järnvägen.	Ingen förändring
Naturmiljö	Små konsekvenser (utredningsområdet öster om järnvägen är viktigt att bevaka)	Små konsekvenser	Små konsekvenser	Små konsekvenser (utredningsområdet öster om järnvägen är viktigt att bevaka)	Små konsekvenser för planområdet. Osäkert i ett större perspektiv då motsvarande påverkan kan ske på annan ort.
Rekreation	Små konsekvenser, i vissa stycken tom positiva.	Små konsekvenser, i vissa stycken tom positiva.	Små konsekvenser. Kan tillföra rekreationskvalitet till Uppsala.	Små konsekvenser, i vissa stycken tom positiva.	Små konsekvenser för planområdet. Osäkert i ett större perspektiv då motsvarande påverkan kan ske på annan ort.

Sammanvägd bedömning av planförslaget inklusive måluppfyllelse

Planförslaget bedöms medföra betydande miljöpåverkan avseende klimatpåverkan samt stå i konflikt med av kommunen beslutade klimatmål liksom en långsiktigt hållbar utveckling. Bedömningen baseras framför allt på den ökade biltrafik som uppkommer till och från handelsområdet vid Fullerö. Det finns tänkbara åtgärder som skulle minska klimatpåverkan men det bedöms inte realistiskt att dessa åtgärder är tillräckligt effektiva för att upphäva den negativa effekten på kort till medellång sikt.

Det är även svårt att se hur betydande miljöpåverkan på landskapbild och kulturmiljö ska kunna undvikas från handelsområdet i Östra Fullerö, med tanke på de stora volymerna och sannolikt även från skyltning och ljus. Skyddande vegetation bedöms minska effekten men inte ta bort den helt.

Övrig befarad miljöpåverkan bedöms vara möjlig att minska till acceptabel nivå, men det kräver god planering och undvikande av de känsligaste områdena. Detta gäller t.ex., kulturmiljö, buller, naturmiljö och dagvattenhantering. Tänkbara konflikter med miljömål och långsiktigt hållbar utveckling bedöms gå att hålla på en acceptabel nivå förutsatt att orterna planeras med god kollektivtrafik, att kulturmiljö beaktas i planeringen samt att energiförsörjningen baseras på förnyelsebara bränslen. Positiva konsekvenser i form av uppförandet av bostäder i en bra boendemiljö med goda kollektivförbindelser, samt förbättring av rekreationsmiljöer kan uppkomma.

Konsekvenser av alternativen ”betoning bostäder”, ”huvudsak handel”, ”bara bostäder” samt av nollalternativ

De lokala miljökonsekvenserna för de tre alternativen blir av självklarhet inte lika stora som för planförslaget, då exploateringarna i sig är mindre. Viktigare är därför att diskutera hur mycket mindre konsekvenserna blir samt huruvida konsekvenserna skiljer sig åt mellan de tre alternativen. Dessutom kommenteras om motsvarande exploatering har rimlig potential att åstadkommas på annat ställe där miljökonsekvenserna bedöms kunna bli mindre.

Betoning bostäder – den befarade miljöpåverkan rör framför allt trafik och landskapsbild, men bedöms vara mindre än för planförslaget. Förslaget bedöms som måttligt negativt avseende klimatpåverkan. Åtgärder som minskar påverkan såsom att orterna planeras med god kollektivtrafik samt att energiförsörjningen baseras på förnyelsebara bränslen bedöms minska men inte eliminera den negativa påverkan. Avseende buller, landskapsbild och kulturmiljö bedöms påverkan ha förutsättning att uppnå en acceptabelt liten påverkan förutsatt att hänsyn tas i detaljplaneringen. Positiva konsekvenser i form av uppförandet av bostäder i en bra boendemiljö med goda kollektivförbindelser och rekreationsmiljöer kan uppkomma.

Huvudsak handel – De negativa konsekvenserna blir betydande, om än något mindre än planförslaget genom ett något mindre handelsområde. Men å andra sidan riskerar positiva effekter av bostäder i gott kollektivtrafikläge inte uppkomma, varför förslaget bedöms vara jämförbart med planförslaget totalt sett. Även avseende landskapsbild bedöms betydande negativ påverkan uppkomma. Då alternativet innebär endast c:a 90 % utbyggnad av handelsområdet blir det troligen något lättare att anpassa området för hänsyn till kulturmiljön och visuell påverkan. Dock bedöms alternativet, liksom planförslaget men inte i lika hög grad, ändå motverka beslutade klimatmål samt en långsiktigt hållbar utveckling avseende utsläpp av koldioxid och luftföroreningar.

Bara bostäder – den befarade miljöpåverkan rör framför allt landskapsbild och i viss mån kulturmiljö, men bedöms vara betydligt mindre än för planförslaget och kunna hållas väl i linje med miljömål och långsiktigt hållbar utveckling förutsatt att orten planeras med god kollektivtrafik, att landskapsbild och kulturmiljö beaktas i planeringen samt att energiförsörjningen baseras på förnyelsebara bränslen. Positiva konsekvenser i form av uppförandet av bostäder i en bra boendemiljö med goda kollektivförbindelser och rekreationsmiljöer kan uppkomma. Detta alternativ är det enda utbyggnadsalternativ som bedöms ge acceptabel negativ miljöpåverkan som vägs upp av positiv påverkan.

Avseende nollalternativet bedöms konsekvenserna i de flesta fall vara lägre på det lokala planet. I ett regionalt perspektiv innebär Uppsalas expansion dock att motsvarande exploateringar kan förväntas på annat håll. Alternativa handelsetableringar med expansionsplaner finns i t.ex. Gränby. Att hitta alternativa platser med lika goda förutsättningar för bostadsetablering som i Storvreta kan vara svårare. Det är därför inte säkert att nollalternativet innebär mindre påverkan ur alla aspekter.

Uppföljning

Både förutsedd och oförutsedd miljöpåverkan ska följas upp enligt miljöbalken. För att bättre kunna bedöma konsekvenserna behövs mer utvecklade planer för fr.a. det södra verksamhetsområdet. Dessutom rekommenderas ett antal ytterligare utredningar och analyser bör genomföras i den fortsatta planeringen, antingen i samband med det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen eller i samband med framtagande av detaljplaner:

- **Arkeologiska utredningar** för de detaljplaner som berör de fornlämningstäta områdena i väster och norr
- **Bullerutredningar** för detaljplaner där hälsoskadligt buller riskerar uppkomma. Berör i första hand bostadsområdena men behövs även för t.ex. planer som innefattar hotell o dyl.
- **Riskutredningar** avseende trafik, utrymning och framkomlighet, i synnerhet för Fulleröområdet. Kan även behövas för ev. bensinmack eller för verksamhetsområden i söder om miljöfarlig verksamhet lokaliseras dit.
- Eventuellt behövs **dagvattenutredningar** samt dagvattenåtgärder i de detaljplaner som förläggs inom eller intill vattenskyddsområdet kring Fyrisån och de som har stora hårdgjorda ytor eller tillåter miljöfarlig verksamhet bensinmack eller dylikt.
- **Landskapsanalyser** för bebyggelse som påverkar det öppna landskapsrummet, området med skydd för landskapsbilden samt riksintresse för kulturmiljön.
- **Uppdaterad resvaneundersökning** för storvretaområdet idag och vid successiva utbyggnader kopplat till **trafikmätningar** på aktuella vägavsnitt
- Fortsatt utredning om **möjligheter till stickspår/tågtrafik** till verksamhetsområde och handelsplats i Sydöstra Fullerö (Kilen)/Fullerö, alternativt andra kollektivtrafiklösningar
- Följ utvecklingen av Ärna Flygplats samt vad detta kan innebära t.ex. avseende buller

Utöver dessa utredningar bör uppföljande mätningar utföras för de viktigaste konsekvenserna som planen skulle kunna ge upphov till. Bland dessa finns löpande **recipientkontroll** av vattenkvalitet i Fyrisån eller i tillflöden till denna från planområdet. Om något av de mer storskaliga utbyggnadsalternativen genomförs bör **mätningar av trafikmängder** och flöden samt av ortsbornas resvanor göras regelbundet. I enskilda områden kan även behov av **luftkvalitetsberäkningar** finnas.

1. Bakgrund

1.1 Fördjupad översiktsplan

I samband med att Översiktsplan 2006 för Uppsala kommun antogs gav Kommunfullmäktige Byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Storvretas expansion. I översiktsplanen bedömdes orten kunna växa med 1500-1900 bostäder till bortåt en fördubbling av folkmängden under perioden fram till 2030. Under hösten 2007 handlades White upp för att genomföra arbetet med fördjupad översiktsplan samt miljökonsekvensbeskrivning. Uppdraget har förändrats ett antal gånger under arbetets gång. Från början låg fokus på utvecklingen av Storvreta med bostäder. Senare förstärktes betydelsen av Östra Fullerös handelsområde, ytterligare senare inkorporerandes även den sydligaste triangeln med planerat verksamhetsområde (se 2.1). Arbetet har därefter skett i ett nära samarbete mellan beställare och konsult. Kommunen har gett ett antal riktlinjer som huvudsakligen härrör från översiktsplanen, t.ex. att nya områden bör försörjas med gemensam värmeanläggning, att riksintressena för kulturmiljövården ska beaktas, att omgivningens lantliga karaktär ska bevaras. Viktiga dokument för detta arbete förutom översiktsplanerna med ortsfördjupningar är kommunens klimatstrategi ”Klimatutmaningen”, strategisk miljöbedömning, arkeologisk utredning, trafik- och bullerutredningar samt handelsutredningar.

Efter samrådsversionen togs fram har en ny översiktsplan för Uppsala utarbetats, ÖP 2010, vilket i viss mån ändrade förutsättningarna även för detta arbete (se vidare under punkt 1.3).

Planprocessen för fördjupade översiktsplanen har följt normalt planförfarande och varit på samråd och utställning. Miljökonsekvensbeskrivningen har uppdaterats efter båda skedena dels pga. att planförslaget hade förändrats och att planerna för Östra Fullerö hade utvecklats.

1.2 Planområdet

Samhället Storvreta ligger i Uppsala län och kommun, ca 1 mil norr om Uppsala. Det goda läget gör att Storvreta är en attraktiv bostadsort med utmärkta pendlarförhållanden. Storvreta hade vid årsskiftet 2010 en befolkning på mellan 6000- 6500 personer.

Planområdet utgörs av ett område som innefattar befintliga Storvreta och området kring Fullerömotet, där även en bit av området väster om E4:an ingår (Västra Fullerö). Dessutom inkluderas ett område söderut i den kil som bildas mellan järnväg och E4 söder om Fullerö (nedan kallat Sydöstra Fullerö (Kilen)). Tidigare ingick även ett område öster om järnvägen, men det har satts som framtida utvecklingsområde. Planområdets gräns i väster följer i sin norra del dalgången väster om Fyrisån, därefter E4. I öster går gränsen vid järnvägen samt i samhällets gräns mot Storskogen (Örlösaskogen). I norr innefattas Ekhagen/Adolfsberg och i söder ingår området ända ner i Sydöstra Fullerö (Kilen) där E4:an och järnvägen korsar varandra. Utbredningen framgår av kartan nedan. Bebyggelsen i Storvreta består till största delen av villabebyggelse, men i de centrala delarna finns flerfamiljshus. Samhället har vuxit fram kring tågstationen, först långsamt med från och med 1960 snabbare. Fram till och med 1980-talet växte Storvreta koncentriskt i årsringar. De senaste två årtiondenas utbyggnad har framför allt skett i sydlig riktning, då det finns naturliga avgränsningar i landskapet i öster och väster. Det senaste tillskottet som nu är under uppförande är villabebyggelse i Vretalund i sydöstra delen av samhället.

Närliggande verksamheter

Planområdet ligger i gränsen mellan det öppna jordbrukslandskapet i väster och skogsområden i öster. Landsbygdskaraktären är trots närheten till Uppsala påtaglig. Inga stora industriområden finns i närområdet. Planområdets sydvästra del tangerar riksintresse för totalförsvaret. Riksintresset är kopplat till den bullermatta som uppstår från flygverksamheten på Ärna flygfält söder om planområdet.

Kommunikation

Storvreta ligger vid stambanan och är första tågstopp norr om Uppsala stad för regiontågen. En ny vägsträckning av E4 med trafikplats i Fullerö söder om Storvreta invigdes under 2007. Tillgänglighet till Storvreta har ökat markant genom de senaste årens infrastruktursatsningar för såväl bil- som kollektivtrafikresenärer. Förutsättningarna för gång- och cykeltrafik genom Storvreta är goda. Gång och cykelnätet är emellertid inte heltäckande. C:a 50 % av dagpendlingen till och från Storvreta skedde 2007 med bil via Väg 290 och E4 medan 25 % skedde med kollektivtrafik. Det är en högre andel kollektivtrafik än för omkringliggande orter. Detta mönster beror sannolikt på de goda kollektivtrafikförbindelserna med Uppsala samt på ortens bebyggelsekaraktär. Tåg mellan Storvreta och Uppsala tar 9 min. Turtätheten kan i nuvarande situationen inte öka pga. begränsning i infrastrukturen genom Gamla Uppsala men kommer att kunna öka fr.o.m. 2017 då järnvägen blir dubbelspårig. Storvreta trafikeras med både regionbussar, Uppsala stadstrafik och skolbussar. Pendling in till Uppsala tar ca 30 min. Tågstationen ligger avskilt i förhållande till vägnätet vilket ger dålig samverkan mellan buss och tåg. Siffrorna över resmönstren i Storvreta härrör från tiden före nya E4. Om den förbättrade tillgängligheten på väg förändrat resmönstret är inte känt.

Bild 1: Ortofoto över delar av planområdet. Till vänster syns E4 med Fullerö trafikplats. I övre högra delen befintliga Storvreta samhälle.

1.3 Övrig planering av betydelse för denna plan

Översiktsplan

I Översiktsplan 2006 för Uppsala kommun utpekas Storvreta som en ort med stor utbyggnadspotential. Översiktsplanens intentioner är en utökning av bebyggelse framförallt med tonvikt på områden söderut med infarter från trafikplatsen vid E4 samt norrifrån från Storvreta. På sikt kan en expansion ske även öster om järnvägen. Ytterligare ett tågstopp kan på sikt vara möjligt. Utrymme bör behållas för tätare bebyggelse kring framtida tågstation. Flerbostadshus bör gå att åstadkomma genom förtätning i lägen nära nuvarande centrum och tågstation. Mark för verksamheter och service kan anordnas i de föreslagna bebyggelseområdena. Miljöfarliga verksamheter lokaliseras till lägen avskilt från bostäder. Vid Fullerö trafikplats kan det utvecklas sådan service som de boende är betjänta av dock ej sådan som kan hota befintliga etableringar i tätorten. Promenadstråken längs ån bör kompletteras. Beredskap bör finnas för ytterligare expansion av idrottsytor och friluftsanläggningar. 2010 har en ny översiktsplan för Uppsala utarbetats och antagits. Den ortsfördjupning som gäller Storvreta har dock inte förändrats jämfört med tidigare ÖP utan gäller i relevanta delar tills en fördjupad översiktsplan antagits. Däremot har direktiven för arbetet med denna fördjupade översiktsplan förändrats något, dels i och med de vidareutvecklade planerna för Östra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen), dels genom förändringen av utvecklingsområdet öster om järnvägen samt genom en något mindre utbyggnadsambition avseende bostäder i Storvreta.

Detaljplaner

Gällande detaljplaner för Storvreta är av varierande ålder. En nyligen antagen detaljplan är Vretalund, dnr 2001/20085-1, öster om järnvägen som rymmer ca 75 lägenheter och radhus. Genomförande pågår. Vidare är detaljplanearbete påbörjat för ett område i norra Storvreta, Ekhagen-Adolfsberg, dnr 88/1223. Planområdet rymmer 200-250 lägenheter. Vretalund och Ekhagen-Adolfsberg fanns med som utbyggnadsområden i den fördjupade översiktsplanen 1978.

I Storvreta tätort öster om järnvägen har ett mindre detaljplanearbete påbörjats under hösten 2011, dnr 2012/20131-1, för att möjliggöra avstyckning av en del av tomten och upprättandet tre bostadsfastigheter.

Väster om Fullerömotet finns en antagen detaljplan för utveckling av handel och logistik (drygt 20 000 kvm), dnr 2005/20075, på norra respektive södra sidan om väg 290. En behovsbedömning kom fram till att miljöpåverkan från planen inte kunde antas vara betydande med hänvisning till bl.a. det ingrepp som E4 innebar. Bedömningen tog upp att det var av stor vikt att beakta landskapsbilds- och kulturmiljöfrågor bl.a. med hänsyn till landskapsanpassning, byggnadsvolymer och skyltning, vilket också bedömts ha skett i planarbetet. Frågor som diskuterats har rört bl.a. landskapsbild, kulturmiljö samt det faktum att planen tangerar riksintresse för totalförsvaret i form av bullermatta från flygverksamheten. En betydande anpassning till platsen avses dock göras. Byggnaderna är dessutom avsedda för handel och logistik, dvs. icke bullerkänslig verksamhet. Av dessa anledningar görs ingen detaljerad konsekvensbedömning av Västra Fullerö i denna MKB utan området nämns där så är aktuellt. I övrigt hänvisas till planhandlingar för Västra Fullerö. Detaljplanen har antagits och vann laga kraft 2008.

Öster om Fullerömotet pågår detaljplanarbete, Sydöstra Fullerö dnr 2005/20066-1, för utveckling av ett köpcentrum, hotell, temapark, idrottsanläggning och bensinstation. Planen har varit ute på utställning under hösten 2011 och arbete inför antagande pågår. Planen har vid behovsbedömning bedömts kunna få betydande miljökonsekvenser avseende kulturmiljö/landskapsbild, vägtrafikens påverkan samt påverkan på grundvatten, varför en MKB har tagits fram där betydande miljöpåverkan konstateras inom flera områden.

2. Miljöbedömningsprocessen

2.1 Planförslagets framväxt

I arbetet med den fördjupade översiktsplanen har kommunen att hantera två mycket olika utbyggnadsambitioner: dels en utveckling av samhället Storvreta med bostäder och samhällsservice enligt översiktsplanen, dels en utveckling av området kring den nyanlagda Fullerö trafikplats till en stor handelsplats. Dessa två behöver inte nödvändigtvis stå i motsats till varandra, men det finns en risk att de gör det, bl.a. eftersom nuvarande infrastrukturkapacitet kommer att belastas hårt och eftersom det även finns potentiella intressekonflikter mellan vilken utveckling som prioriteras. Det är alltså lätt att diskussionen polariseras så att alternativen utgör varandras motsats, även om olika kompromisser förstås kan ses. Denna diskussion blir viktig både i utformningen av planförslag och av alternativ (se vidare under 2.4 nedan). Om både handel och bostäder ska komma till föds även en diskussion om i vilken ordning olika delar kan tänkas byggas. Ordningen får avgörande betydelse om utvecklingen av olika anledningar inte går mot en full utbyggnad av såväl bostäder som handel.

Ett vanligt förfarande i en FÖP är att följa riktlinjer och ambitioner som angivits i översiktsplan och principdokument. Dessa identifierades på ett tidigt stadium i FÖP-arbetet. Viktigast i detta sammanhang har följande faktorer bedömts vara:

- Att ta tillvara områdets strategiska läge ur kommunikationssynpunkt med goda förbindelser både avseende väg och järnväg.
- Att visa på förutsättningarna för en utveckling av orten Storvreta till ungefär dubbla antalet bostäder, centrum- och servicefunktioner.
- Att utreda utvecklingsmöjligheter av järnvägstrafiken, där olika scenarier att behålla befintligt stationsläge, att flytta det eller att komplettera befintligt läge med ytterligare en station söder om Storvreta.
- Att identifiera gränser för bebyggelsen, bl.a. i förhållande till befintliga natur- och kulturmiljövärden i öster (Storskogen) och väster (odlingslandskapet och Fyrisån).

Dessutom ska hänsyn tas till politiska inriktningsmål, vilka till stor del utkristalliserat sig under planarbetets gång. Ett tydligt önskemål från Byggnadsnämnden har varit att utöka planområdet med detaljplaneområden på båda sidor om trafikplatsen i Fullerö (se ovan under punkten 1.3, detaljplaner).

Hänsyn har även tagits till andra aktörer, t.ex. Banverket, Upplands länstrafik, Vägverket samt boende och intresseorganisationer. Beslut har tagits om en utbyggnad av dubbelspårighet som beräknas kunna påbörjas år 2017. Genom området går en kraftledning som ägs av Svenska kraftnät. Dennas framtid har diskuterats, men i denna utredning förutsätts att ledningen förblir som den är, vilket gör att skyddsavståndet förblir detsamma som idag.

Några diskuterade alternativ/scenarier har även förkastats under arbetets gång. Den viktigaste av dessa rör järnvägen; Idag finns en järnvägsstation i Storvreta. En flytt av stationen några hundra meter söderut har diskuterats. I programarbetet för Östra Fullerö förordas ytterligare en station längs befintligt spår i höjd med Fullerö. En tvåstationslösning ses emellertid som orimlig av såväl Banverket som Upplands Länstrafik, dels med tanke på närheten till Storvreta station, dels på grund av att en station vid Gamla Uppsala har betydligt högre prioritet. Även det framkastade alternativet med en ”skip-stop”-station i höjd med Fullerö, där endast vissa tåg stannar, har setts som tveksam då järnvägen tvärs Fullerö ändå ligger 1 km från Fullerös centrala delar och därigenom lite för långt bort för att vara intressant. Eventuell bussmatning kan då lika gärna gå från Storvreta, där ett nytt stationsläge skulle ligga 1,5-2 km bort från Fullerö. Däremot kan ett stickspår rätt in mot Fullerö vara betydligt intressantare, inte minst om ett verksamhetsområde med logistik kommer till.

Detta har lett till utformningen av ett planförslag som innefattar såväl en utbyggnad av Storvreta med 1 600 nya bostäder som en utbyggnad av både Östra och Västra Fullerö. Slutligen har även ett verksamhetsområde söder om Fullerömotet, Sydöstra Fullerö (Kilen), inkorporerats i planområdet. För att klara trafikökningen behövs ytterligare ett motorvägsmot vid planområdets södra spets som både försörjer verksamhetsområdet samt handel och bostäder.

2.2 Beskrivning av planförslaget

Förslaget innebär att 1 600 nya bostäder byggs söder om Storvreta så att Storvreta och Fullerö på sikt växer ihop. Järnvägsstationen i Storvreta flyttas till ett nytt sydligare läge några hundra meter söder om nuvarande station där nya centrumfunktioner, busstation mm byggs upp. Bebyggelseområdet begränsas av järnvägen i öster och det öppna, kulturskyddade odlingslandskapet i väster. Tyngdpunkten ligger direkt väster om järnvägen kring det nya centrumområdet. Ingen hållplats byggs vid Fullerö.

Handelsplatsen i Östra Fullerö planeras för en temapark (145 000 m2 markyta), storskalig handel (c:a 33 000 m^2 byggnadsyta) i form av galleria, idrottsanläggning, hotell samt trafikantservice. Jämfört med samrådsförslaget innebär detta en bantning. Temaparken beräknas få c:a 800 000 besök per år. Troligen sker ytterligare någon bantning till utställningsversionen av detaljplanen för Östra Fullerö. I Västra Fullerö planeras en utbyggnad av upp till 24 000 m^2 byggnadsyta för sällanköp och verksamhet (logistik mm, se ovan under punkt 1.3).

Söder om Fullerö, öster om motorvägen anläggs ett större verksamhetsområde med fokus på logistik och omlastning av väg- och spårbundet gods. Merparten av fordonsrörelserna utgörs av långtradare. Inget stickspår byggs till området.

För att kapacitetsmässigt kunna inrymma utbyggnaden behöver, i de första etapperna, befintlig trafikplats byggas ut med bl.a. extra körfält på ramp från Uppsala samt en ny cirkulationsplats på väg 290 med en sydlig infart till Storvreta. Vid full utbyggnad inklusive verksamhetsområdet i söder krävs även en sydlig trafikplats med en huvudväg som ansluter till den nya infartsvägen till Storvreta. Förslaget i sin helhet kräver avsevärda infrastrukturutbyggnader av väg, järnväg, VA- och fjärrvärmenät och bedöms, framför allt med avseende på den ökade trafikintensiteten, ej helt stämma överens med intentionerna i översiktsplanerna 2006 och 2010.

Tabell 2: Uppskattade ytor samt trafikalstringssiffror med de olika tillskotten inom planområdet. Merparten kommer att passera genom motorvägens trafikplats vid Fullerö till/från östra sidan. Siffrorna härrör från bl.a. vägverkets förstudie samt trafikutredningar från bl.a. Ramböll och Lars Örtenholm. I uppgifterna har bl.a. dagligvaruhandel i Östra Fullerö uteslutits från trafikutredningar.

Tillskott	**Antal/yta**	**Trafikalstring**
Nuvarande trafik (väg 290)		11 000 fordon/dygn
Trafikökning 1,25 %/år		3 000 fordon/dygn
Bostäder i Storvreta (antal bostäder)	1 600 st.	7 000 fordon/dygn
Handel i Östra Fullerö (sällanköpshandel)	33 000 m^2	7 000 fordon/dygn
Västra Fullerö (sällanköp)	24 000 m^2	4 400 fordon/dygn
Temapark, hotell, idrott		3 700 fordon/dygn
Trafikantservicestation		1 000 fordon/dygn
Verksamhetsområde söder om Fullerö (markyta)	50-100 ha	1 500 fordon/dygn
Totalt inkl. befintlig trafik (avrundat)		**38 500 fordon/dygn**
Kapacitet efter trafikbegränsande och kapacitetshöjande åtgärder på väg 290 och trafikplats tom 2030		24 000 fordon/dygn
Uppskattad kapacitet efter extra trafikplats i söder		40-45 000 fordon/dygn

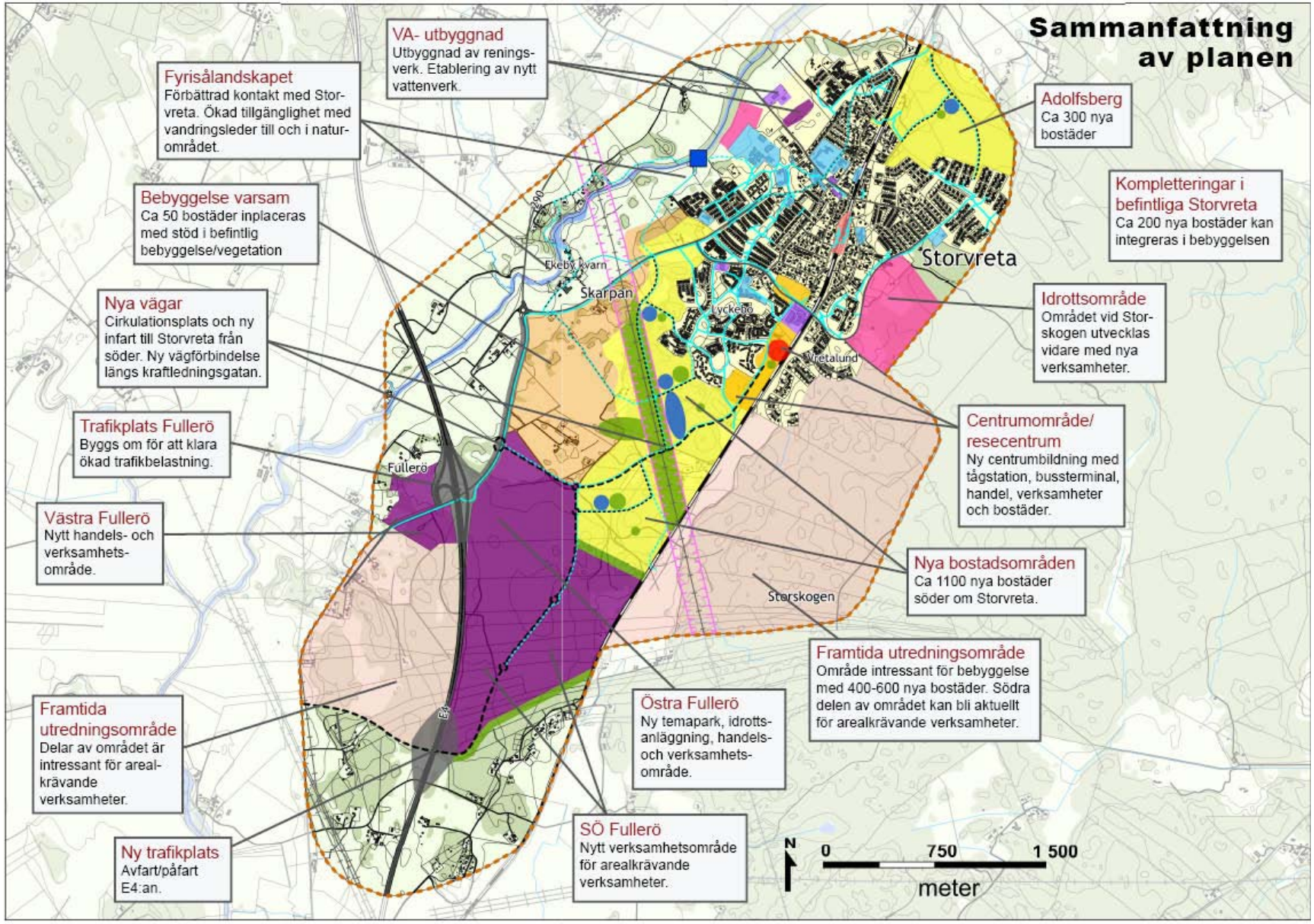

Bild 2: Planförslag med exploatering av bostäder, handel och verksamhet inom planområdet. Ljusa färger representerar bostäder, mörklila färg utgör handelsområden samt verksamhetsområden. Blå respektive grå färg avser vägar och trafikplats. Kartan visas i A3 i antagandehandlingen för fördjupande översiktsplanen.

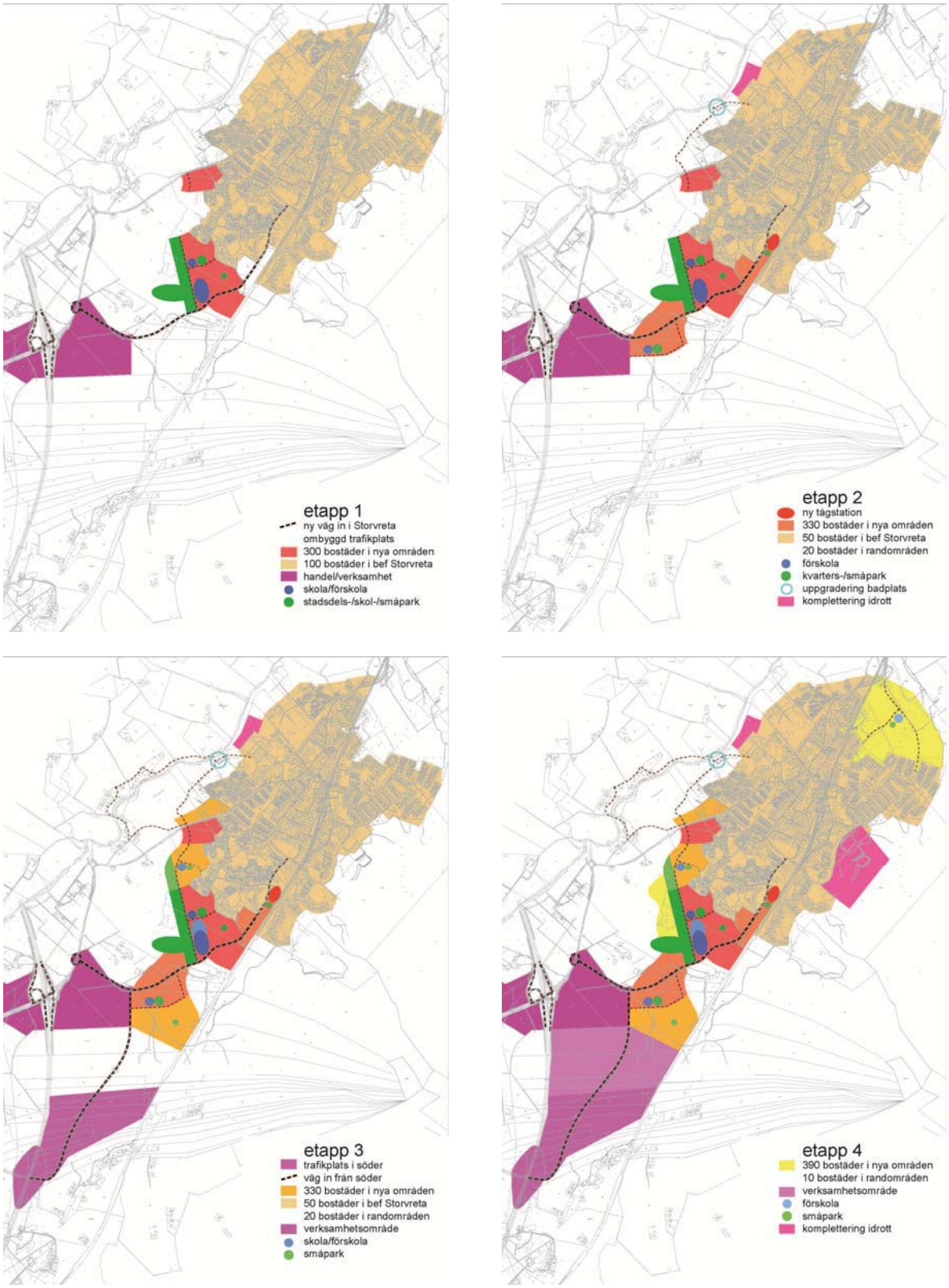

Bild 3 a-d: Planalternativ med full utbyggnad av såväl bostäder som handel och verksamhet. Tågstationen är flyttad söderut. De fyra bilderna redovisar de fyra huvudsakliga etapputbyggnaderna. Etapperna beskrivs utförligare i FÖP:ens genomförandekapitel.

2.3 Behovsbedömning (avgränsning av sakfrågor)

Uppsala kommuns stadsbyggnadskontor har i januari 2008 tagit fram en behovsbedömning för det aktuella området för att identifiera betydande miljöaspekter. Två st. samråd kring behovsbedömningen samt kring avgränsningar och alternativformuleringar hölls med Länsstyrelsen i samband med samrådsversionen under våren 2008.

Betydande miljöaspekter

I behovsbedömningen har följande aspekter bedömts ha betydande respektive ej betydande påverkan på miljön:

Aspekt	Planen berör	Betydande påverkan Ja	Nej
LANDSKAPSBILD	x	x	
KULTURMILJÖ	x	x	
MARK OCH VATTEN	x	x	
TRANSPORT, KOMMUNIKATIONER, TEKNISK FÖRSÖRJNING	x	x	
RESURSER, MATERIELLA TILLGÅNGAR	x	x	
HÄLSA och SÄKERHET	x	x	
NATURMILJÖ	x		x
REKREATION OCH FRILUFTSLIV	x		x
MÅLUPPFYLLELSE	x	x	

De aspekter med betydande miljöpåverkan utreds noggrant i denna MKB. Eftersom samtliga aspekter bör beröras enligt miljöbalken tas även de aspekter som inte bedömts som betydande upp, dock i mindre omfattning.

Geografisk och tidsmässig avgränsning

Nästa steg i miljöbedömningsprocessen innebär att ge bedömningen en geografisk och tidsmässig avgränsning.

Den geografiska avgränsningen för denna MKB är för de flesta miljöaspekter planområdet, ibland inklusive dess närområde. Dock bedöms vissa frågor, fr.a. de som rör transport och kommunikationer, ha regionala och nationella/globala effekter. I dessa fall har det geografiska området utvidgats efter behov vilket redovisas under respektive aspekt.

Planeringsperspektivet för den fördjupade översiktsplanen är satt till år 2030, vilket innebär 19 år framåt. Utbyggnaden sker i etapper som beskrivs närmare i FÖP, men där viktiga trösklar utgörs av vägkapaciteten (se vidare nedan).

2.4 Alternativ

Efter kommentarer under samrådet samt efter förändringar i den fördjupade översiktsplanen inför utställning har det varit motiverat att även förändra alternativscenarierna. Bland annat har såväl handelsytor som antalet bostäder skrivits ner något och står inte lika utpräglat emot varandra längre. Dock har verksamhetsområdet för logistik blivit mer aktuellt och behovet av en södra trafikplats har blivit uppenbart. På grund av begränsad tid för utredning av miljökonsekvenser för alternativen i detta skede blir denna relativt översiktlig. Detsamma gäller vissa sena utbyggnadsetapper (t.ex. den södra trafikplatsen) liksom de områden som utpekats som utredningsområden, där endast övergripande kommentarer av miljöpåverkan ges.

Principen vid utformning av alternativ är liksom i samrådsversionen på två olika principiella utvecklingsriktningar som var för sig inte bygger på en fullt så kraftig total utbyggnad som i planförslaget. Den relativt stora infrastrukturutbyggnad som krävs för att genomföra full utbyggnad gör det naturligt att söka alternativ som kräver mindre exploateringsgrad inom planområdet. Vem som får ta kostnaden för utbyggd infrastruktur kan i praktiken få så stor betydelse att de styr vilken omfattning utbyggnaden av såväl handel som bostäder får.

För att göra alternativen mer jämförbara bedöms uteslutna bostäder och handelsytor kunna etableras utanför planområdet, t.ex. i andra orter kring Uppsala (t.ex. Funbo) respektive befintliga handelsetableringar (Gränby m.fl.). Konsekvenser på dessa alternativa platser diskuteras dock mycket överskådligt. Trafikalstringen avseende bostäderna bedöms bli jämförbart med planförslaget, medan trafiken till externhandelsområden beräknas bli mindre om handelsetableringen minskar i omfattning (enligt Trivectors utredning, se vidare nedan).

Liksom i samrådsversionen baseras de alternativa lokaliserings- och utformningsalternativ på de olika huvudspåren bostäder i Storvreta respektive handel i Fullerö, men polariseringen är inte lika kraftig som i samrådsversionen och både bostäder och handel bedöms uppkomma. Vilket det blir beror på olika faktorer, t.ex. i vilken följd olika detaljplaner vinner laga kraft eller vilken investeringsvilja som finns för olika projekt.

Det går även att tänka sig en utveckling med ännu mer begränsad handel i Fullerö (huvudsakligen trafikantservice), vilket sannolikt inte heller innebär att någon temapark tillkommer. Detta scenario ligger närmast intentionerna i Översiktsplanen 2006 och dess ortsfördjupning och möjliggör på sikt även en större exploatering av bostäder (upp till 2 000 st.)

Utifrån detta kan således tre huvudspår skönjas som också kan utgöra alternativ till full utbyggnad:

Alternativ 2, ”betoning bostäder”: En utbyggnad av en mix med tonvikt på bostäder i Storvreta och i mindre grad handel i Fullerö
Alternativ 3, ”huvudsak handel”: En utbyggnad av en mix med tonvikt på handel i Fullerö och i mindre grad bostäder i Storvreta
Alternativ 4, ”bara bostäder”: En full utbyggnad av bostäder i Storvreta och endast trafikantservice i Fullerö.

I samtliga fall utom alternativ 4 tillkommer logistikverksamhet i södra planområdet inklusive utbyggnad av en ny trafikplats.

Alternativ 2: Betoning på bostäder

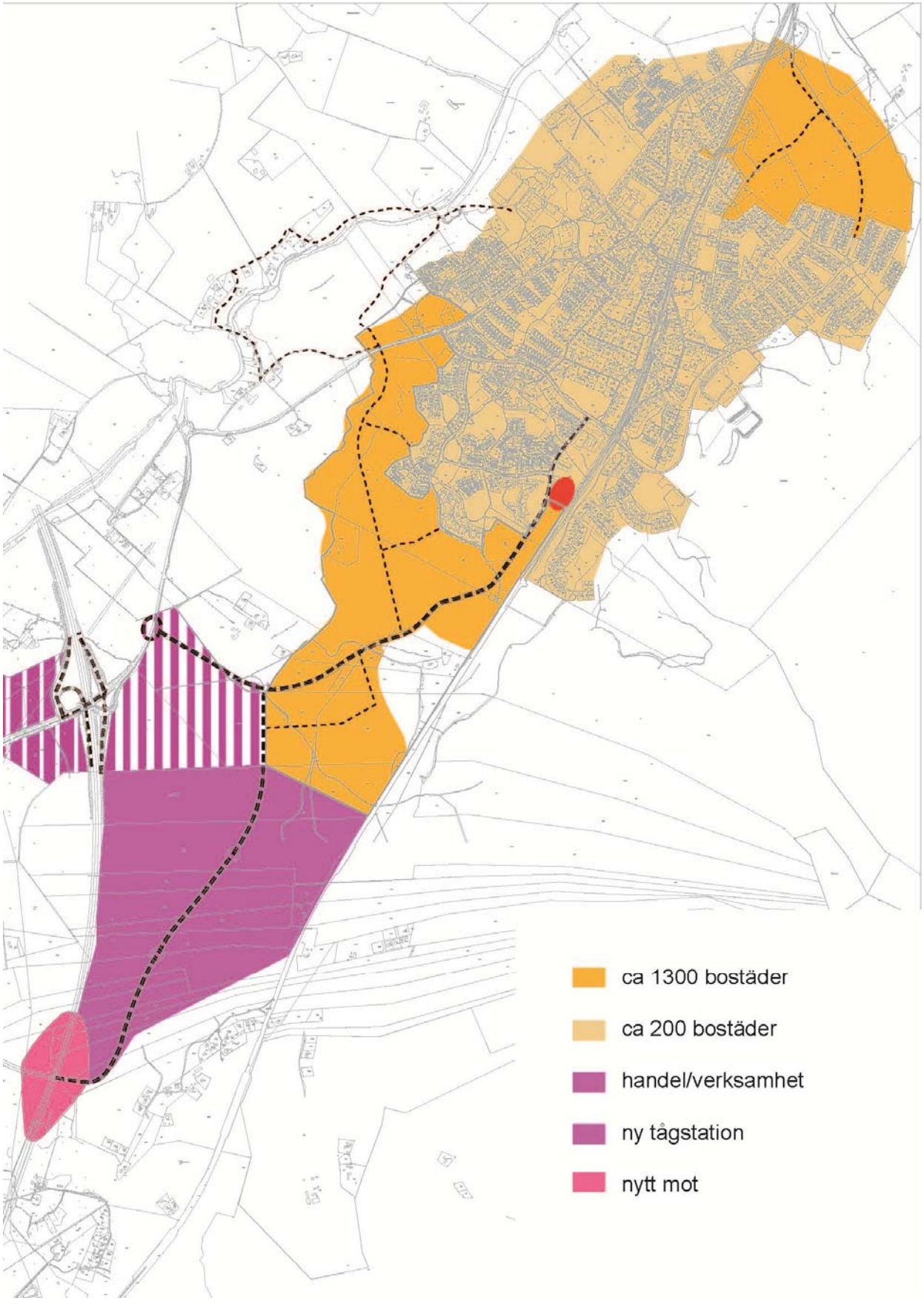

Bild 4: Utbyggnadsalternativ 2 med fokus på bostäder som breder ut sig ända ner mot Östra Fullerö. Östra Fullerö byggs bara till 25%. Verksamhetsområdet i söder byggs. Alternativet ger mindre trafikarbete inom planområdet och även något mindre totalt sett pga. kortare inköpsresor inom kommunen

Enligt alternativ 2 kommer fokus framför allt att ligga på utveckling av Storvreta samhälle. Stationen flyttas c:a 700 meter söderut och en ny centrummiljö med flerbostadshus och flera samhällsfunktioner byggs upp kring denna. C:a 1 500 st. bostäder tillkommer. I Fullerö uppförs c:a hälften av de planerade handelsytorna, dvs. c:a 17 000 m^2. Ingen dagligvaruhandel tillkommer i Fullerö. Storvreta växer söderut ända ner mot Fullerö. Dessutom kommer ett verksamhetsområde med logistik till i söder, liksom en ny trafikplats. Ingen järnvägsstation byggs i höjd med Fullerö . Däremot kan ett stickspår till verksamhetsområdet i södra kilen bli aktuellt.

Tabell 3: Uppskattade trafikalstringssiffror för alternativ bostäder, sammanvägda från flera trafikutredningar. C:a 5 000 fordon färre bedöms passera genom trafikplatserna jämfört med planförslaget.

Tillskott	**Antal/yta**	**Trafikalstring**
Nuvarande trafik		11 000 fordon/dygn
Naturlig ökning på väg 290 tom 2030		3 000 fordon/dygn
Bostäder i Storvreta (sällanköp)	1 500 st.	6 500 fordon/dygn
Handel i Östra Fullerö (sällanköp)	17 000 m^2	3 500 fordon/dygn
Västra Fullerö (byggnadsyta)	17 000 m^2	3 500 fordon/dygn
Temapark, hotell, idrott		3 000 fordon/dygn
Trafikantservicestation		1 000 fordon/dygn
Verksamhetsområde söder om Fullerö (markyta)	100 ha	1 500 fordon/dygn
Totalt inkl befintlig trafik (avrundat)		**33 500 fordon/dygn**

Alternativ 3: Huvudsak handel

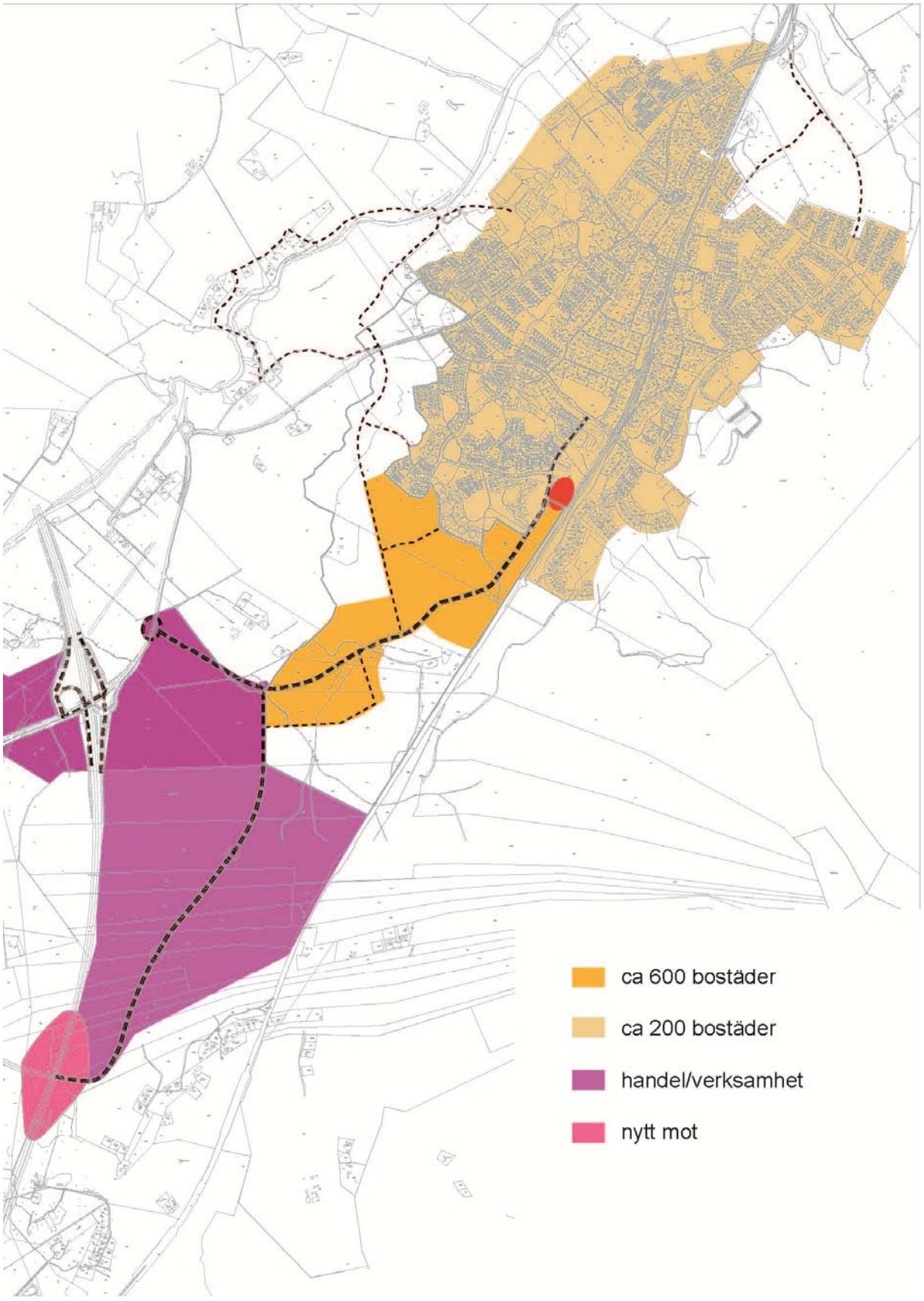

Bild 5: Utbyggnadsalternativ med fokus på handel i Östra Fullerö som byggs ut till c:a 90 %. Hälften (c:a 800) av planerat antal bostäder tillkommer. Verksamhetsområdet söder om Fullerö med ny trafikplats tillkommer.

Enligt detta alternativ ligger fokus framförallt på utveckling av Fullerö handelsplats. Stationen i Storvreta flyttas inte söderut. C:a 50 % av de planerade bostäderna, dvs. c:a 800 st. tillkommer i södra Storvreta. I Fullerö har c:a 90 % av de planerade handelsytorna, dvs. c:a 30 000 m^2, uppförts. Dagligvaruhandel kommer till i Fullerö. Verksamhetsområdet med logistik i söder byggs, liksom en sydlig trafikplats.

Tabell 4: Uppskattade trafikalstringssiffror med de olika tillskotten inom planområdet för alternativ Handel. Detta alternativ bedöms ge högst trafikalstring av samtliga alternativ, c:a 4 500 mer bilar än planförslaget och ställer stora kapacitetskrav på båda trafikplatserna.

Tillskott	**Antal/yta**	**Trafikalstring**
Nuvarande trafik (väg 290)		11 000 fordon/dygn
Trafikökning 1,25 %/år		3 000 fordon/dygn
Bostäder i Storvreta (antal bostäder)	800 st.	3 500 fordon/dygn
Handel i Östra Fullerö (sällanköpshandel)	30 000 m^2	6 300 fordon/dygn
Dagligvaruhandel i Östra Fullerö	6 000 m^2	8 600 fordon/dygn
Västra Fullerö (sällanköp)	24 000 m^2	4 400 fordon/dygn
Temapark, hotell, idrott		3 700 fordon/dygn
Trafikantservicestation		1 000 fordon/dygn
Verksamhetsområde söder om Fullerö (markyta)	50-100 ha	1 500 fordon/dygn
Totalt inkl. befintlig trafik (avrundat)		**43 000 fordon/dygn**

Alternativ 4: Bara bostäder

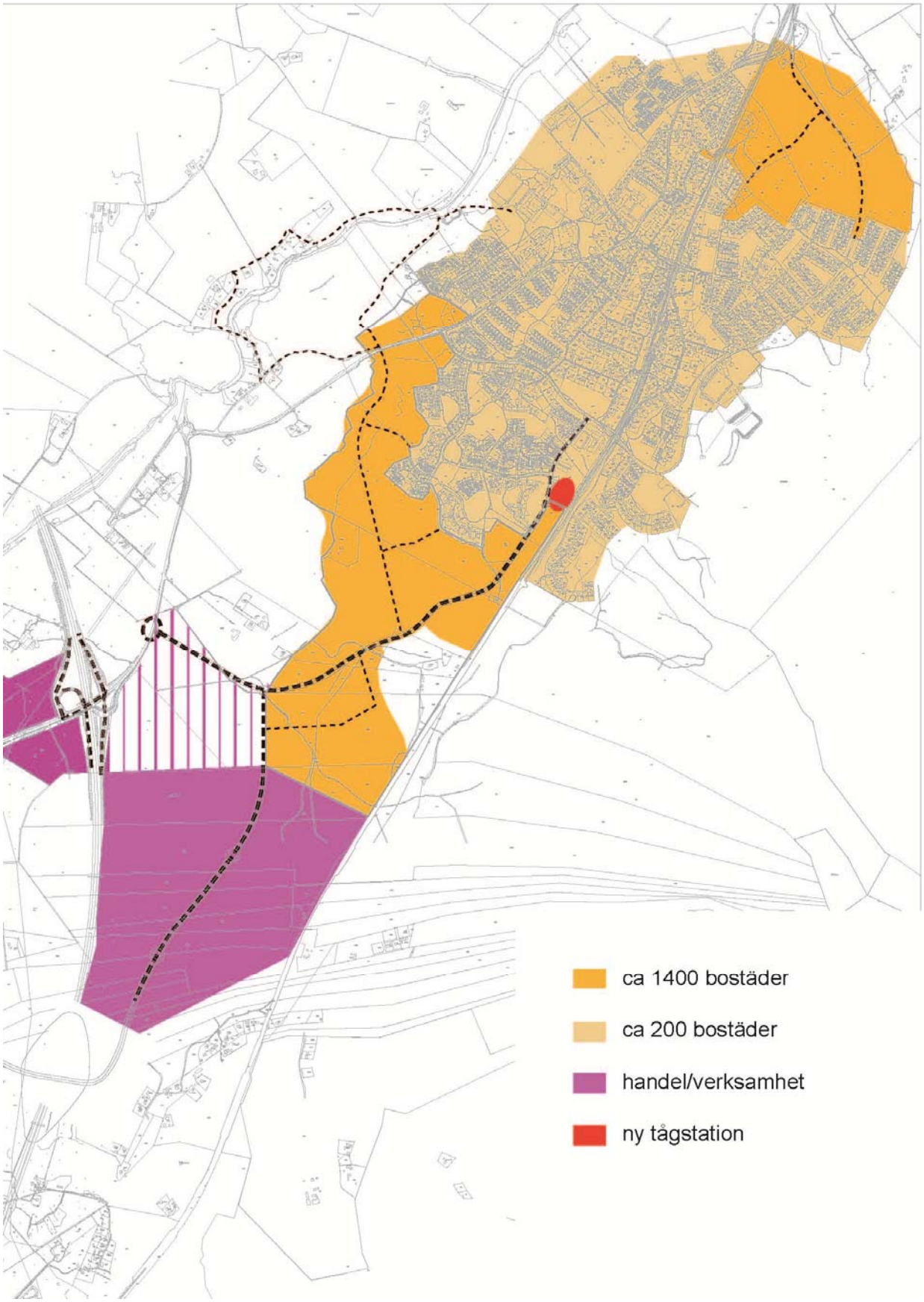

Bild 6: Utbyggnadsalternativ med mycket begränsad handelsutbyggnad. Verksamhetsområdet söder om Fullerö tillkommer, dock utan ny trafikplats.

Enligt detta alternativ ligger fokus nästan helt på bostäder. Stationen i Storvreta flyttas söderut. C:a 1 600 st. bostäder tillkommer i Storvreta. I Fullerö tillkommer endast c:a 10 % av de planerade handelsytorna, dvs. c:a 3 000 m^2, plus trafikantservice, vilket på sikt kan göra ytan tillgänglig för annan typ av exploatering (t.ex. bostäder eller verksamhet). Dagligvaruhandel kommer inte till i Fullerö. Verksamhetsområdet med logistik i söder byggs. En trafikplats byggs i söder. Denna behöver dock inte byggas med lika stor kapacitet som innan.

Tabell 5: Uppskattade trafikalstringssiffror med de olika tillskotten inom planområdet för alternativ endast bostäder. Detta alternativ bedöms (med undantag av nollalternativet) ge lägst trafikalstring inom planområdet, c:a 8 000 färre bilar än planförslaget.

Tillskott	Antal/yta	Trafikalstring
Nuvarande trafik (väg 290)		11 000 fordon/dygn
Trafikökning 1,25 %/år		3 000 fordon/dygn
Bostäder i Storvreta (antal bostäder)	2 000 st.	8 800 fordon/dygn
Handel i Östra Fullerö (sällanköpshandel)	3 000 m^2	700 fordon/dygn
Västra Fullerö (sällanköp)	24 000 m^2	4 400 fordon/dygn
Trafikantservicestation		1 000 fordon/dygn
Verksamhetsområde söder om Fullerö (markyta)	100 ha	1 500 fordon/dygn
Totalt inkl. befintlig trafik (avrundat)		**30 500 fordon/dygn**

2.5 Nollalternativ

Ett nollalternativ ska alltid finnas i en MKB, och det innebär i detta fall att vare sig någon storskalig utbyggnad av Storvreta eller Fullerö sker. I Storvreta tillkommer högst ett 100-tal bostäder inom den antagna planen i Vretalund samt enstaka hus på olika håll. I Fullerö tillkommer mindre trafikantservice i form av bensinmack etc. på högst 2 000 m^2. Ingen logistikverksamhet byggs i söder. Inget förändrat stationsläge sker.

Den tillkommande trafikökningen genom trafikplatsen och på väg 290 bedöms år 2030 ge en trafikmängd på c:a 15 000 fordon, vilket nuvarande utformning klarar att svälja med endast smärre ombyggnader.

Tabell 6: Uppskattade trafikalstringssiffror med de olika tillskotten inom planområdet för nollalternativet.

Tillskott	Antal/yta	Trafikalstring
Nuvarande trafik (väg 290)		11 000 fordon/dygn
Trafikökning 1,25 %/år		3 000 fordon/dygn
Bostäder i Storvreta (antal bostäder)	1 000 st.	400 fordon/dygn
Västra Fullerö (sällanköp)	24 000 m^2	4 400 fordon/dygn
Trafikantservicestation		1 000 fordon/dygn
Totalt inkl. befintlig trafik (avrundat)		**19 000 fordon/dygn**

Ingen illustration av nollalternativet redovisas, men det kan i princip liknas vid Alternativ tre undantaget etableringarna i Fullerö.

3. Konsekvenser av planförslaget

3.1 Betydande miljökonsekvenser

I behovsbedömningen bedömdes att planen kunde medföra betydande miljöpåverkan på landskapsbild, kulturmiljö, mark och vatten, transporter, resursanvändning samt hälsa och säkerhet. Dessa aspekter utreds därför mer utförligt. Vid bedömningen vägs följande in: omfattning, betydelse och komplexitet, varaktighet, vanlighet och reversibilitet (kulturvärden kan gå förlorade). Konsekvensbedömning görs även för miljöaspekter som ej bedömts som betydande (naturmiljö, rekreation), men ej lika grundligt, då dessa inte ansågs påverkas i lika hög grad.

Konsekvenserna beskrivs ofta för olika delområden, då huvudsakligen från norr till söder där Storvreta redovisas först och Fullerö därefter.

3.2 Konsekvenser för landskapsbilden

Förutsättningar

Det öppna odlingslandskapet längs Fyrisån har lång hävdhistoria och området väster och nordväst om nuvarande Storvreta (inklusive samhällets västligaste delar) har skydd för landskapsbilden (bild 7). Skyddsområden för landskapsbilden inrättades tidigare med stöd av Naturvårdslagen för vissa områden för att reglera bebyggelse, vägar och andra anläggningar som kunde påverka landskapsbilden negativt. Även om begreppet inte finns i den nu gällande Miljöbalken gäller fortfarande bestämmelserna i de berörda områdena så länge beslut inte finns om annat. För nybyggnation av bostadshus krävs dispens från landskapsbildsskyddet.

Området längs Fyrisån väster om planområdet utgör dessutom, bland annat på grund av landskapsbilden, riksintresse för kulturmiljövården (bild 7). En stor del av bevarandeintresset i området har bedömts ligga i landskapsupplevelsen, dvs. brynmiljöerna som möter den vidsträckta slätten bort mot Ärentuna med inslag av äldre historiska byar och fornlämningsmiljöer. I reservatsföreskrifterna för Fullerö backar strax utanför planområdet står som mål att bevara den vackra landskapsbilden. Beskrivningen av naturen kring Fyrisån noterar på flera ställen den vackra landskapsbilden kring ån och ålandskapet.

Det öppna odlingslandskapet kan hotas av en exploatering såväl av handel, bostäder som av annan verksamhet, framför allt genom storskalig bebyggelse som inte anpassas till den småskaliga miljön. Men landskapsvärdena kan även höjas, t.ex. genom att öka tillgängligheten till området, hävda igenväxande landskapselement och öka möjligheten till utblickar över landskapet. Sedan aktuella riksintressen och skydd instiftades har landskapet påverkats betydligt av den nya E4:an vilket dock inte fått konsekvenser i form av ändrade värderingar av värdefulla miljöer.

I Länsstyrelsens samrådssvar avseende kulturmiljö har det uttryckts tveksamhet avseende bostadsbebyggelse i det öppna landskapet i eller intill området för riksintresse för kulturmiljö. Även utformningen av handelsplatsen samt skyltningen har ifrågasatts. Detta har lett till anpassningar av utställningsförslaget, bland annat avseende förslag till särskild hänsynsprövning för bostäder i de öppna landskapsrummen samt ett tydliggjort skydd för skogsdungen NO om Fullerö trafikplats.

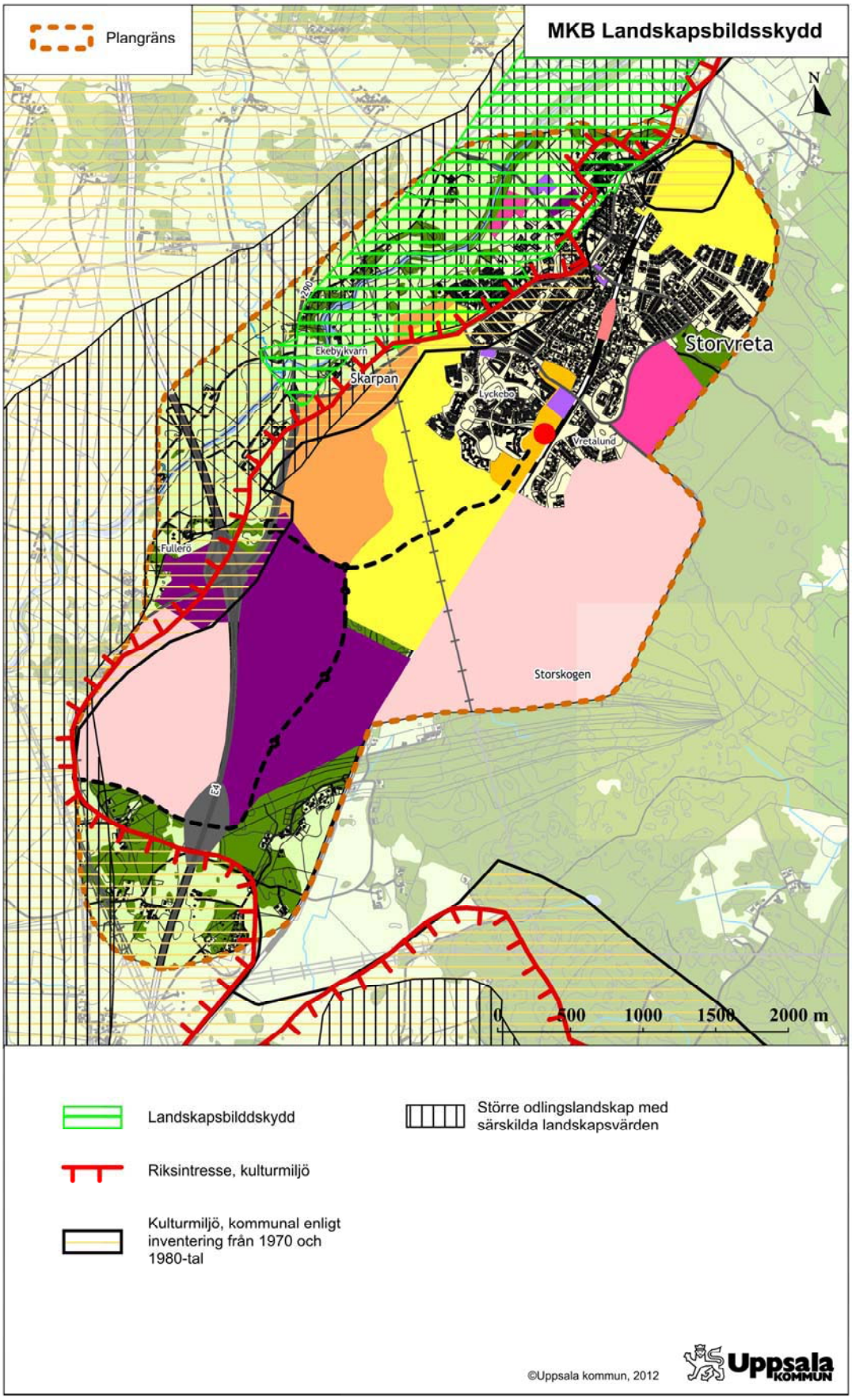

Bild 7: Plankarta med värdefulla landskaps- och kulturmiljöer inlagda. Grönrandigt område utgör skydd för landskapsbild, grårandigt särskilda landskapsvärden. Röd linje utgör gräns för riksintresse för kulturmiljövården samt orangestreckade områden kommunala kärnområden för kulturmiljön. Övriga färger representerar planerad bebyggelse.

Konsekvenser

Konsekvensbedömningen är uppdelad i de fyra olika områdena Storvreta, Östra Fullerö, Västra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen) och sammanvägs på slutet.

Storvreta

Föreslagen ny bostadsbebyggelse undviker till allra största delen det öppna landskap som vänder sig västerut mot riksintresset kring Fyrisålandskapet. Bebyggelsegränsen västerut följer i stort skogsbrynet från befintliga Storvreta ner till Fullerö. Den tillkommande bebyggelsen ligger till drygt hälften på skogsmark. Uppskattningsvis en fjärdedel av den planerade ytan för nybebyggelse av bostäder och service/ centrumbebyggelse ligger på öppen mark samt en mindre del på park/impediment som förtätning. Bebyggelsen som helhet planeras bestå av såväl centrumbebyggelse och flerbostadshus som småhusbebyggelse av villastads- och randbebyggelsekaraktär.

Jämfört med samrådsförslaget föreslås färre bostäder inom eller intill riksintresset för kulturmiljö och för dessa områden föreslås särskilt höga hänsynskrav innan ev. bygglov ges.

Det finns framför allt två områden som bedöms kräva särskild uppmärksamhet. Det ena är ett mindre bebyggelseområde kring Lyckebo, som föreslås inom område med riksintresse för kulturmiljövård samt skydd för landskapsbilden. Dock är bebyggelseområdet mindre än i samrådsförslaget och inget område ligger inom det utökade strandskyddet på 300 m. De delar av området kring Lyckebo som ligger synligt ut mot ålandskapet föreslås kräva särskild hänsynsprövning. Områdena gränsar till befintlig bebyggelse. Delar av den befintliga bebyggelsen i västra delen av Storvreta ligger redan inom landskapsbildsskyddat område, t.ex. bostadsområdena nära badplatsen, brandstationen samt fotbollsplanen. Dessa har redan påverkat det visuella kulturlandskapet och den adderade nybyggnaden bedöms inte fragmentera ålandskapet ytterligare eller förstöra synintrycket, förutsatt att den i storlek och uttryck anpassas till den befintliga bebyggelsen. Kopplingen till ålandskapet i detta område är idag ganska svag med åkermark och tätbevuxna åkerholmar och bedöms kunna stärkas genom anläggandet av parker och gångstråk.

Det andra föreslagna bostadsområdet som kan medföra påverkan på landskapsbilden samt på intilliggande lantgårdar ligger på den öppna åkermarken mitt emellan befintliga Storvreta och Fullerö trafikplats. Området ligger inte inom riksintresse för kulturmiljön eller har skydd för landskapsbilden. Här föreslås bebyggelsen dras tillbaka närmare skogsbrynet jämfört med samrådsförslaget. Ute på den öppna marken föreslås bebyggelse tillåtas enbart efter särskild hänsynsprövning. Negativ påverkan bedöms därigenom bli begränsad. Flera boende i de nybyggda delarna bedöms dock få vackra utblickar. Nettoresultatet är därför positivt för de boende i Storvreta. Intrycket från den öppna slätten bedöms påverkas endast i mindre mån, förutsatt att den föreslagna hänsynsprövningen efterlevs. Konsekvenserna för landskapsbilden som helhet bedöms vara acceptabla. Det är dock viktigt att bebyggelsen hålls småskalig och anpassas i mötet med det öppna landskapet.

Den storskaliga bebyggelsen är koncentrerad till områdena närmast järnvägen, som idag huvudsakligen är skogbevuxna. Planerad centrumbebyggelse sker till allra största delen på mark som idag ligger i anslutning till flerbostadshus, järnvägsområde samt på skogsmark. Konsekvenserna för landskapsbilden bedöms där bli små.

Östra Fullerö

Det planerade handelsområdet i Östra Fullerö ligger främst på skogsmark som huvudsakligen är avverkad och har mindre kontakt med landskapsrummet kring Fyrisån. Grundförutsättningarna här är därför inte lika känsliga som i t.ex. västra Fullerö. Däremot ligger området högt i terrängen och planerad bebyggelse är storskalig, varför påverkan på landskapsbilden ändå bedöms bli påtaglig. En särskilt känslig del utgörs av den mer öppet liggande norra spetsen av området som ligger på åkermark som öppnar sig mot Fyrisålandskapet.

Det är av stor vikt att bevara skyddande vegetation i den mån sådan finns. Det görs bl.a. genom att en skogsdunge nordost om Fullerö trafikplats bevaras. Denna åtgärd bedöms ej räcka för att undvika negativ påverkan, särskilt inte från den norra delen av området. Påverkan kan även minskas genom att bebyggelsen planeras för att inte bli för dominant i landskapet, t.ex. genom att hålla ned storleken och landskapsanpassa bebyggelsen samt genom planering av träd ut mot det öppna landskapsrummet (se vidare under förslag till åtgärder). Enligt utställningsversionen av detaljplan för handelsområdet kring Östa Fullerö (dnr 2012/20019-1) liksom den därtill hörande miljökonsekvensbedömningen planeras en storskalig exploatering i ett tidigare relativt opåverkat landskap. Landskapet är dock redan påverkat av E4. En vegetationsskärm planeras runt området. Vidare hålls bebyggelsens höjd nere. Bebyggelsen kommer därmed till största delen inte exponeras mot omgivande landskapsrum. Under tiden den nya delen av vegetationsridån växer upp kommer Fullerö Park att delvis vara synligt mot kulturlandskapet. Den befintliga träddungen täcker dock redan från början in delar av Fullerö Park. Det som i slutresultatet kommer att vara synligt från riksintresset och det kommunala kulturmiljöområdet är framförallt

tak. Länsstyrelsen skriver i sitt yttrande för utställningsversionen av detaljplanen att vegetationsridån är avgörande för att undvika påtaglig skada på riksintresset.

Den sammanvägda bedömningen blir att föreslagen utformning ger upphov till måttligt negativ påverkan på landskapsbilden. Denna rapport delar Länsstyrelsens bedömning av detaljplanen för handelsområdet kring Östra Fullerö (utställningsversionen) att under förutsättning att en vegetationsridå uppförs innebär inte planerad bebyggelse påtaglig skada på riksintresset. De delar av detaljplanområdet där bebyggelse föreslås ligger inte i riksintresset, utan strax söder om riksintresset. Den planerade bebyggelsen skyddas även till största delen visuellt av en vegetationsskärm. Den kumulativa effekten bedöms därmed inte bli sådan att riksintresset skadas påtagligt.

Västra Fullerö
Området vid Västra Fullerö ligger mycket nära viktiga och skyddade landskapselement ner mot Fyrisån. Nära västra Fullerö men utanför planområdet finns också naturreservatet Fullerö backar, där just landskapsbilden är ett av de värden som står inskrivet i reservatsföreskrifterna. Detta gör att särskild anpassning krävs i detta område. Åtskillig platsanpassning har även gjorts i framtagna handlingar för Västra Fullerö, t.ex. avseende byggnadernas storlek och form, läget i förhållande till en skyddande skogsskärm liksom avseende skyltning och belysning, vilket också bidragit till att planen kunnat antas. Negativ påverkan kommer att uppstå men bedöms som acceptabel.

Sydöstra Fullerö (Kilen)
Marken i det planerade verksamhetsområdet sydost om motet i Fullerö och vidare ner mot området kring Hämringe består huvudsakligen av skogsmark och har mycket liten kontakt med det öppna landskapsrummet mot Fyrisån. Det ingår inte heller i området för skydd för landskapsbilden. Däremot vänder det sig i någon mån mot ett öppet landskap söderut. Detta område ligger mycket tidigt i planeringen varför såväl storlek som utformning är obekant i dagsläget. Allmänt kan dock sägas att konsekvenserna för landskapbilden sannolikt kan hållas acceptabla om byggnaderna inte blir alltför storskaliga och en skyddande trädskärm mot öppna landskapsrum bevaras, framför allt i mötet både med landskapet och med befintlig bebyggelse kring Nyboda och Duvboda. I övrigt gäller samma förhållanden som för Östra Fullerö.

Förslag till kompensation eller åtgärder

För att motivera att gå in i strandskyddat och landskapsbildsskyddat område i ånära lägen krävs att åtgärderna kan addera positiva kvaliteter till bebyggelse och landskap. Vissa av fornlämningsmiljöerna på kullarna är idag kraftigt förslyade eller bevuxna med trivial skog, och skulle gynnas av landskapsvårdande åtgärder. Att dessutom anlägga stigar och gångstråk som inbjuder till vistelse vid årummet kan addera värden. Om det i detaljplan kan visas på dessa mervärden kan det kanske motivera dispens för de skyddade områdena. Hänsyn bör även tas till de befintliga lantgårdarna så att den lantliga karaktären upprätthålls.

Massiv flerbostadsbebyggelse hålls innanför skogsbrynet medan mer småskalig, uppluckrad bebyggelse ev. kan accepteras på den öppna marken mellan skogsbryn och åkerholmar. För detaljplaner som berör detta bör landskapsanalyser utföras med syfte att bedöma hur långt ut i det öppna landskapet bebyggelsen kan sträcka sig utan att påtagligt skada landskapsvärdena.

Den norra delen av handelsområdet i Östra Fullerö är en av de områden där storskalig bebyggelse planeras. Området är också relativt högt beläget. Det är av därför av stor vikt att bevara de skyddande trädskärmarna kring planerad bebyggelse norr och öster om trafikplatsen vid Fullerö. Detta gäller särskilt ett skogsparti nordost om trafikplatsen (bild 7). Byggnadernas höjd bör strävas att hållas ner. Dessutom bör byggnaderna kring Östra Fullerö inte markant bryta silhuetten av skog som framträder från det öppna landskapet kring ån. Också för denna detaljplan rekommenderas en landskapsanalys.

Vegetationen bör dessutom kompletteras med viss nyplantering öster om det ovan nämnda skogsområdet samt eventuellt kring trafikplatsen. Inte minst viktigt är att begränsa påverkan ut mot slättlandskapet från skyltning och belysning så att denna inte blir alltför markant och synlig.

Tabell 7: sammanställning av påverkan från Fullerö park på landskapsbild, hämtad från MKB för detaljplan Fullerö, samrådsversion

Värde	Planerade åtgärder för att minimera påverkan	Påverkan på planalternativet	Förslag på ytterligare åtgärder för att minimera påverkan
Större landskapsrum (bl.a. riksintresset) med upplevelsemässiga värden ● Öppet slättlandskapet med stora och väldefinierade landskapsrum.	● Träden i dungen nordväst om området bevaras och skyddas i detaljplanen. ● Träden planteras så att området täcks in från det öppna kulturlandskapet ● Skyltar och belysning görs så att störning minimeras.	● Områdets upplevelsemässiga värden med en landsbygdskaraktär och öppet jordbrukslandskap kommer att påverkas negativt p.g.a. byggnadernas höga höjd och stora skala	● undersök om det är möjligt att placera skyddsvegetation även utanför planområdesgränsen.●
Mindre landskapsrum med upplevelsemässiga värden, även om det inte är skyddat.	● Vegetationsridåer gör så att skalan bryts ned så mycket som möjligt mot det närliggande landskapsrummet. Det skyddar också närliggande bostäder till viss del från buller och störande ljuskäglor.	● Det mindre landskapsrummet förändras helt och påverkas negativt p.g.a. byggnadernas höga höjd och byggnadernas stora skala	● undersök om det är möjligt att placera skyddsvegetation även utanför planområdesgränsen

3.3 Övriga konsekvenser för kulturmiljön

Förutsättningar

Kulturmiljövärdena och landskapsvärdena är nära förknippade med varandra då bådas kanske främsta värde betingas av det historiska odlingslandskapet. Planområdet ligger delvis inom riksintresseområde för kulturmiljövården som innefattar Björklingeåns och Fyrisåns dalgångar samt slättområdet väster om Storvreta och Fullerö bort mot Ärentuna, gulfärgat på nedanstående karta. Riksintressets värde består bl.a. i lämningar från en rik bronsålderskultur intill den dåtida strandlinjen. Gränsen till riksintresset går ungefär i väg 290:s sträckning men inkluderar t.ex. större delen av Västra Fullerö.

Uppsala kommun har tagit fram riktlinjer för bebyggelse i kulturområden. Nedan sammanfattas dessa riktlinjer:

<u>För riksintressen:</u>
• Riksintresseområden ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Tillskott och förändringar kan göras om kulturmiljöns värden beaktas.

<u>För kommunala kulturområden:</u>
• Tillbyggnader, ombyggnader och andra ändringar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i kommunala kulturmiljöområden ska utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag bevaras och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara.
• Underhåll och förvaltning ska utgå från den byggda miljöns kulturhistoriska värde i samarbete med de som bor där.

<u>För öppna landskap och skog i omlandet:</u>
• Öppen jordbruksmark samt ängs- och hagmark bör även fortsättningsvis hävdas och ingrepp som förhindrar fortsatt brukande av jorden ska undvikas.
• Stor restriktivitet ska tillämpas vid bygglovprövning för ny bebyggelse och anläggningar i det öppna jordbrukslandskapet.
• Strukturer, såsom land- och sjövägar, brukningsvägar, stigar m.m., som bedömts vara av kulturhistoriskt intresse bör ej brytas utan ska bevaras och göras tydliga i planeringen.
• Vid fastighetsbildning bör särskild hänsyn tas till de mönster i landskapet som utgörs av äldre ägogränser.
• I skogsbruket ska stor hänsyn tas till kulturmiljöernas värden. Trakthyggesbruk bör undvikas i känsliga områden. Samråd med kommunens kulturmiljökompetens ska ske i skogsbruksärenden som berör kommunala kulturmiljöområden.

För värdefulla kulturmiljöer i omlandet
• Byggnader, som är särskilt värdefulla ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, eller som ingår i ett bebyggelseområde av sådan karaktär, ska bevaras och får inte förvanskas.
• Ny bebyggelse kan endast tillkomma i en omfattning som är lämplig med hänsyn till kulturmiljön. Vid utformning av ny bebyggelse bör hänsyn tas till områdets egenart. Den bör placeras så att den följer det närliggande bebyggelsemönstret, eller i lägen som liknar de traditionella tomtplatserna.
• Nya bostadshus bör ej tillkomma i enskilda torpmiljöer av stort värde.
• För de särskilt värdefulla bebyggelsemiljöerna ska värden preciseras och skyddas samt lovplikten utvidgas genom upprättandet av detaljplan eller områdesbestämmelser.

I behovsbedömningen bedömdes därför att ny bebyggelse ej bör ske i områden som utpekats som kommunala kärnområden för kulturmiljön. Dessa är Ekeby-Kättsta (U21:20) med Ekeby, en äldre by med radbykaraktär och Fyrisvall-Fullerö (U21:21), med gårdarna Fyrisvall, Söderbyn och Fullerö strax väster om motorvägsmotet vid Fullerö. Ekeby kvarn vid Fyrisån representerar en viktig epok i bygdens historia. Ekeby kvarn och dess närområde är ett populärt rekreationsmål och bör så förbli. Området kan emellertid utvecklas ytterligare och göras mer tillgängligt för att fungera som samlingspunkt både för natur- och kulturhistorian kring ån, vilket utvecklas i den fördjupade översiktsplanen. Det senare området har i viss mån även påverkats av den nya motorvägen. Gårdarna utgör välbevarade gårds- och torpmiljöer från 1800-talet. En stor del av bevarandeintresset har bedömts ligga i landskapsupplevelsen (se även under landskapsbild).

Med undantag av Västra Fullerö berörs ingen av dessa av planerad exploatering. Inom planområdet ligger även områdena U21:19 samt U71, men dessa bedöms inte påverkas av planen. Områdena U21:22, U21:24 och U28:8 ligger precis utanför planområdet (bild 8).

Det finns ett stort antal fornlämningar inom planområdet, framför allt i den västra delen. Några av dessa ligger nära planerad exploatering vilket kräver särskild hänsyn. Lämningarna är av typerna gravfält, stensättning, skärvstenlämning mm från järn- och bronsåldern. Lämningarna ligger främst inom området kring Trekanten, Ekeby, Ekebylund, Norrbro samt kring Adolfsberg i norr (bild 8).

En arkeologisk utredning har utförts i samband med detaljplanearbetet för Östra Fullerö avseende den norra delen av detaljplaneområdet som ligger på åkermark. Fornlämningar har upptäckts på stora delar av åkermarken, huvudsakligen dolda i marken. Förhållandena kan misstänkas vara liknande på stora delar av åkermarken inom planområdet.

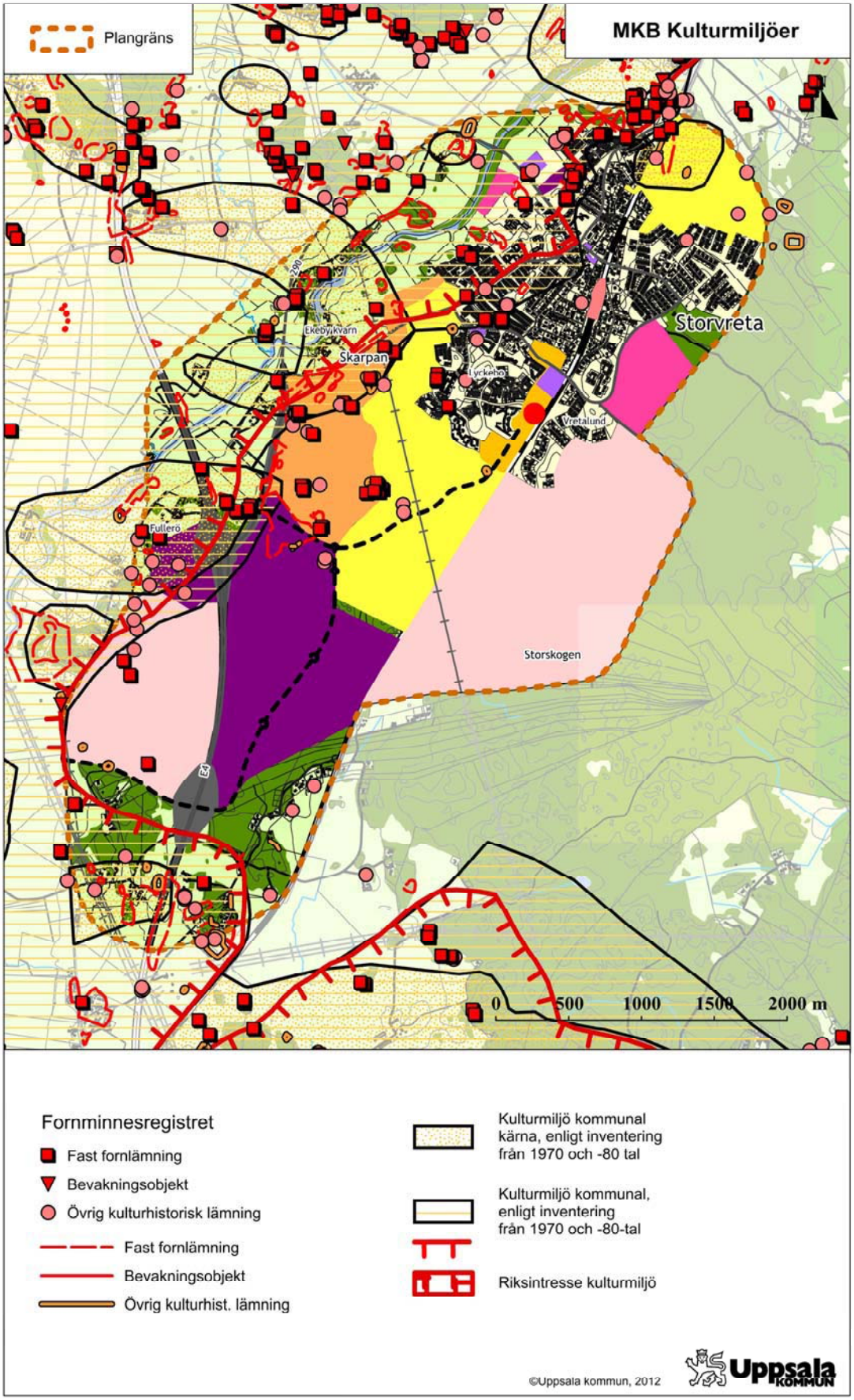

Bild 8: Kulturmiljöer i området innefattande kända fornlämningar, riksintresse för kulturmiljö samt kommunala kulturmiljöer

Konsekvenser

Storvreta
I samband med åtgärder som påverkar ett riksintresse ska enligt miljöbalkens tredje kapitel en bedömning om påtaglig skada uppkommer göras. Riksintresset får inte utsättas för åtgärder som kan ha en bestående negativ inverkan på de värden som betingar riksintresset. Det behöver alltså inte vara liktydigt med betydande eller större skada utan kan även vara en liten skada som är bestående.

Bebyggelsen i Storvreta bedöms i detta fall få relativt begränsad påverkan på kulturmiljövärden förutsatt att nedanstående åtgärder beaktas. De områden som ligger inom riksintressezonen och berörs av nybyggnation är två begränsade områden med begränsad bebyggelse. Dels kring Lyckebo strax söder om Storvretas badplats i Fyrisån, där nybyggnation av småhusbebyggelse föreslås. Området gränsar till befintlig bebyggelse och till åkerholmar nära ån. Påverkan bedöms vara begränsad på grund av att den befintliga bebyggelsen nära badplatsen redan ligger inom riksintresset och har påverkat det visuella kulturlandskapet. Den adderade nybyggnaden söder om Storvreta (på jordbruksmark utanför men i närhet till riksintresset) kan, om den utförs med måtta, bli ett inslag som förtydligar ortsstrukturen utan att för den skull fragmentera ålandskapet ytterligare. Också här blir bebyggelsens anpassning till miljön viktig. Bedömningen här är densamma som för landskapsbilden: förutsatt att bebyggelsen hålls småskalig i sin västra front och läggs öster om raden av åkerholmar bedöms påverkan på kulturmiljön bli acceptabel. Särskilt noggrann planering behövs i vissa områden där förekomsten av fornlämningar är stor, inte minst i de öppna områdena söder om Storvreta och kring Adolfsberg i norr. Arkeologisk utredning kommer dock att behövas.

Östra Fullerö
Även den nordvästra delen av Östra Fullerö gränsar till såväl en kommunal kulturkärna som riksintresse för kulturmiljövården. En nyligen genomförd arkeologisk utredning har visat på en stor mängd arkeologiska fynd i den norra, öppna delen (bild 9). Många av dessa kommer antagligen att behöva tas bort i och med planens genomförande. Om fornlämningarna sparas kommer de att få ett helt nytt sammanhang och dess läsbarhet i kulturlandskapet kommer att starkt försvåras. Fynden är dock inte synliga med blotta ögat för de flesta. Förutsatt att ytterligare arkeologiska utredningar genomförs och rekommendationer från dess efterlevs så bedöms konsekvenserna på kulturmiljön som acceptabla.

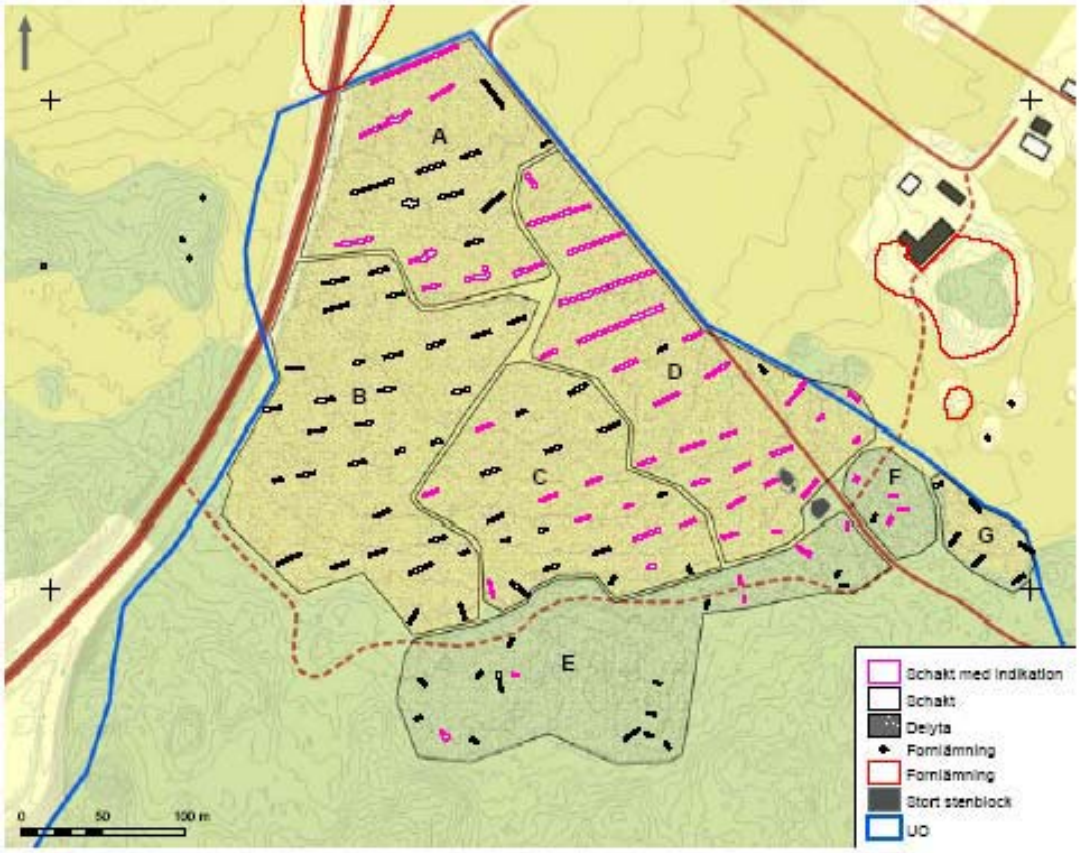

Bild 9: Översikt av samtliga schakt med fornlämningsindikation samt indelning i delytor. I yta B och G och fanns inga indikationer på fornlämningar. I övriga delytor har indikationer på fornlämning funnits. Figur från särskild arkeologisk utredning, rapport 2009:13.

Västra Fullerö
Också detta område är fornminnestätt. Konsekvenserna är inte oväsentliga, men då det i den nyligen antagna detaljplanen för området redovisats åtgärder för att minska denna miljöpåverkan, förutsätts de hanteras på ett acceptabelt sätt, varför närmare värdering inte görs här.

Sydöstra Fullerö (Kilen)
Sannolikt små konsekvenser, även om fullständigt underlag saknas. Området består av skogsmark, till stora delar avverkad, med mycket få eller inga kända fornlämningar. Det ligger inte inom riksintresse för kulturmiljön. Längst ner i söder, t.ex. kring en ny trafikplats vid Hämringe, finns kulturhistoriska miljöer nära varvid arkeologisk utredning kan bli aktuell. Hänsyn krävs även i mötet med befintlig bebyggelse kring Nyboda och Duvboda längst ner i söder.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

Tillskottet av ny bebyggelse bör ske så att de känsliga kulturmiljöerna skyddas. Storvreta som helhet kan med klok och varsam planering av ny bostadsbebyggelse ges en tydligare identitet och samtidigt stärka kontakten med den närliggande ån och tillgängligheten till årummet. Detaljplanerna bör diskutera bebyggelsens utseende och anpassning till såväl befintlig bebyggelse i Storvreta som till den befintliga kulturmiljön. För ev. bebyggelse inom riksintresse måste det bevisas att den ej ger upphov till påtaglig skada. Därför bör särskild prövning av bebyggelse inom riksintresset ske innan bygglov ges. Det är viktigt att intrycket västerifrån blir småskaligt och i samverkan med landskap och miljö och inte massivt i form av stora flerbostadshus i exponerade lägen.

Fornlämningarna bör i möjligaste mån lämnas orörda och i de flesta fall med ett skyddsavstånd. Om fornlämningar berörs ska de grävas ut och dokumenteras. Efterhand som områdena detaljplaneras bör arkeologiska utredningar genomföras. Hänsyn bör även tas till befintliga lantgårdsmiljöer.

Avseende Östra Fullerö är det framför allt den norra/nordvästra delen som är känslig då den dels exponeras ut mot odlingslandskapet, dels hyser stora mängder fornlämningar. Också här är bebyggelseanpassning och varsamhet viktigt. Liksom för landskapsbilden (se ovan) är befintliga trädskärmar ett sätt att minska påverkan. Genom att trycka ihop bebyggelsen åt söder och minska volymerna kan också påverkan minskas.

3.4 Konsekvenser för mark och vatten

Förutsättningar

Ett viktigt verktyg för att skydda och bevara en vattentillgång som används, eller kan komma att användas, för vattenförsörjning är att bilda vattenskyddsområden. Det görs med stöd av 21-22 §§ i 7 kapitlet i miljöbalken. Då ett vattenskyddsområde bildas tas samtidigt föreskrifter fram. Föreskrifterna, vilka är anpassade till det enskilda områdets behov och känslighet, talar om vilka begränsningar som gäller inom området till skydd för grundvattnet. Om det finns särskilda skäl kan dispens ges från skyddsföreskrifterna. Dispens söks i de flesta fall hos Länsstyrelsen. Kommunal miljönämnd kan bevilja undantag från föreskrifterna om det är kommunen som fattat beslut om vattenskyddsområdet, eller om det uttryckligen står i föreskrifterna att kommunal miljönämnd kan bevilja dispens.

Stora delar av planområdet ligger inom avrinningsområde till Fyrisån. Uppsala Vatten har gjort en översiktlig kartering av dagvattenflöden inom planområdet. På illustrationskartan nedan (bild 10) visas avrinningsområden för dagvatten. Merparten av de föreslagna bostäderna ligger i delområde B, medan såväl Östra som Västra Fullerö ligger i delområde C. Båda dessa avvattnas ner mot Fyrisån. Det planerade logistikområdet ligger istället i område D-E, vilka rinner av åt söder och därmed inte har samma närhet till Fyrisån. Undersökningen visar att flödesutjämning/fördröjning är nödvändig inom flera delar av området, då kapaciteten i befintliga diken/ ledningssystem är begränsad.

Vattholmaåsen är en grundvattenförekomst med god kemisk och kvantitativ status idag. Enligt miljökvalitetsnormen för grundvatten ska den statusen behållas. En riskbedömning som Vattenmyndigheten har gjort har påvisat att Vattholmaåsen har mycket stor potentiell föroreningsbelastning och att den riskerar att inte uppfylla god kemisk status år 2015.

Område A
Terrängens lutning gör att nederbördsvatten avrinner mot norr och vidare mot Fyrisån vid Årby. Det saknas dagvattenledningar i området. Förekomst av och kapacitet i befintliga diken för avledning mot Fyrisån är inte känd.

Område B
Dagvatten från markområdet öster om järnvägen måste flödesutjämnas. Tillrinnande nederbördsvatten från ej planlagd skogsmark öster om järnvägen är en markavvattningsfråga för vilken exploatören ansvarar.

Område C
Dikessystemen mot Fyrisån har begränsad kapacitet. Flödesutjämning är nödvändig.

Område D
Dagvattnet behöver avledas söderut mot Vittulsberg och via Samnan till Fyrisån. Diken både öster och väster om järnvägen har begränsad kapacitet att ta emot ytterligare vatten, vilket gör att det krävs omfattande flödesutjämning. Dagvatten från västra sidan måste avledas i ett flertal punkter under järnvägen och vidare söderut. Tillrinnande nederbördsvatten från ej planlagda skogsområden är en markavvattningsfråga för vilken exploatören ansvarar.

Område E
Dagvattenavledningen måste samordnas med dikessystemet utmed E 4:an. Flödesutjämning kommer att krävas.

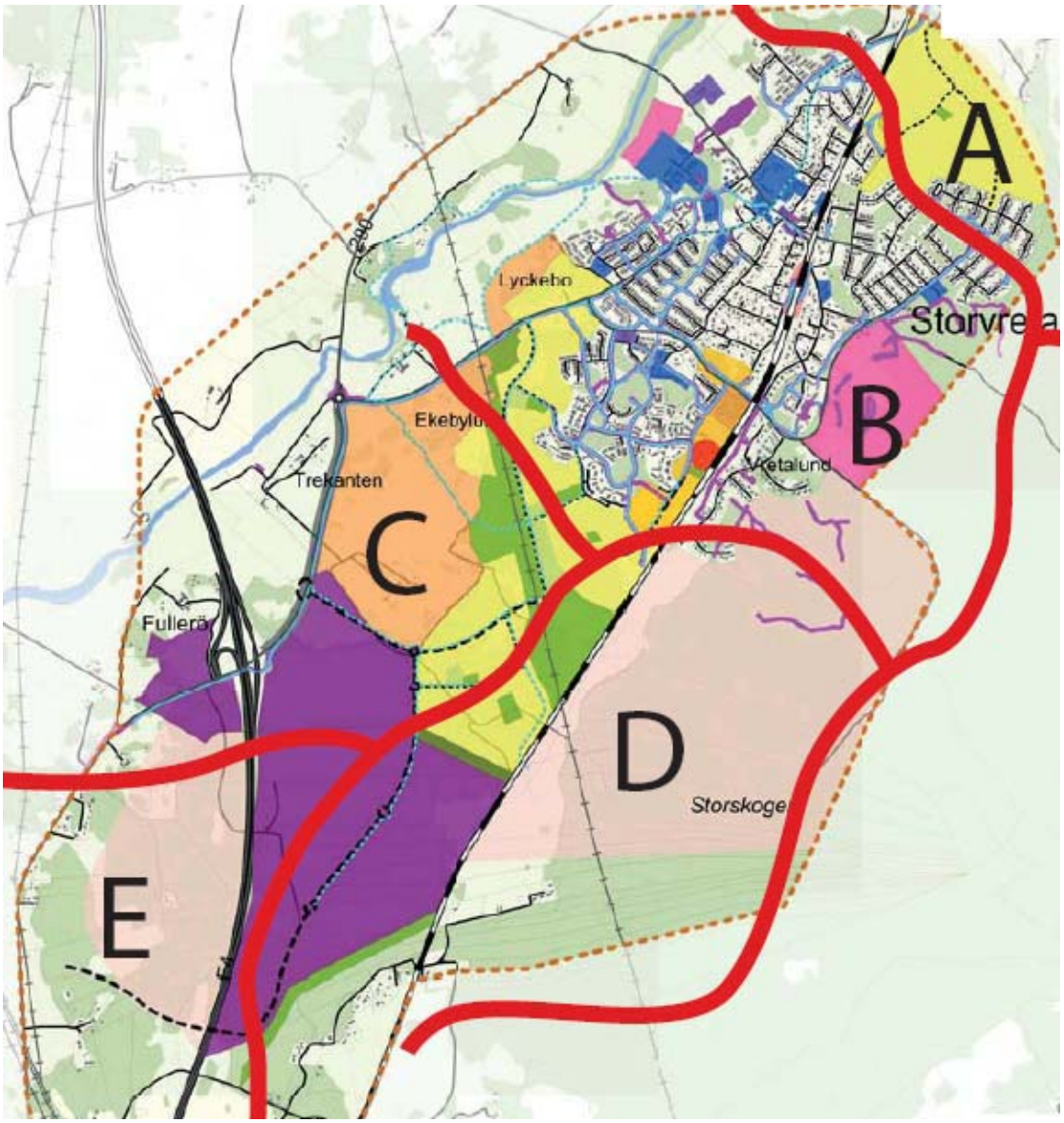

Bild 10: Delavrinningsområden (Uppsala Vatten, 2011). De röda strecken representerar vattendelare i landskapet.

Planområdet ligger också till stor del ligger inom avrinningsområde för Fyrisån samt inom vattenskyddsområde, framför allt yttre skyddszon. I västra delen av planområdet ligger ett område med måttlig grundvattentillgång. Dricksvatten för Storvreta, liksom för andra delar av Uppsala, tas ur den närliggande Uppsalaåsen-Vattholmaåsen. Vatten tas från Fyrisån på flera ställen för infiltration i Uppsalaåsen så att grundvattennivån ska kunna bibehållas i åsen efter vattenuttag för Uppsalas dricksvattenförsörjning. Områdena för dricksvattenuttag samt infiltrationsområden för Fyrisåvatten är klassade som vattenskyddsområde, inre skyddszon.

För det aktuella skyddsområdet finns föreskrifter avseende inre och yttre skyddszon omfattande såväl kemikaliehantering, jord- och skogsbruk som hantering av spill- och dagvatten, industriell verksamhet mm. Dock är kraven för den yttre skyddszonen generellt ej så hårda, t.ex. finns inget specifikt krav avseende dagvattenhantering.

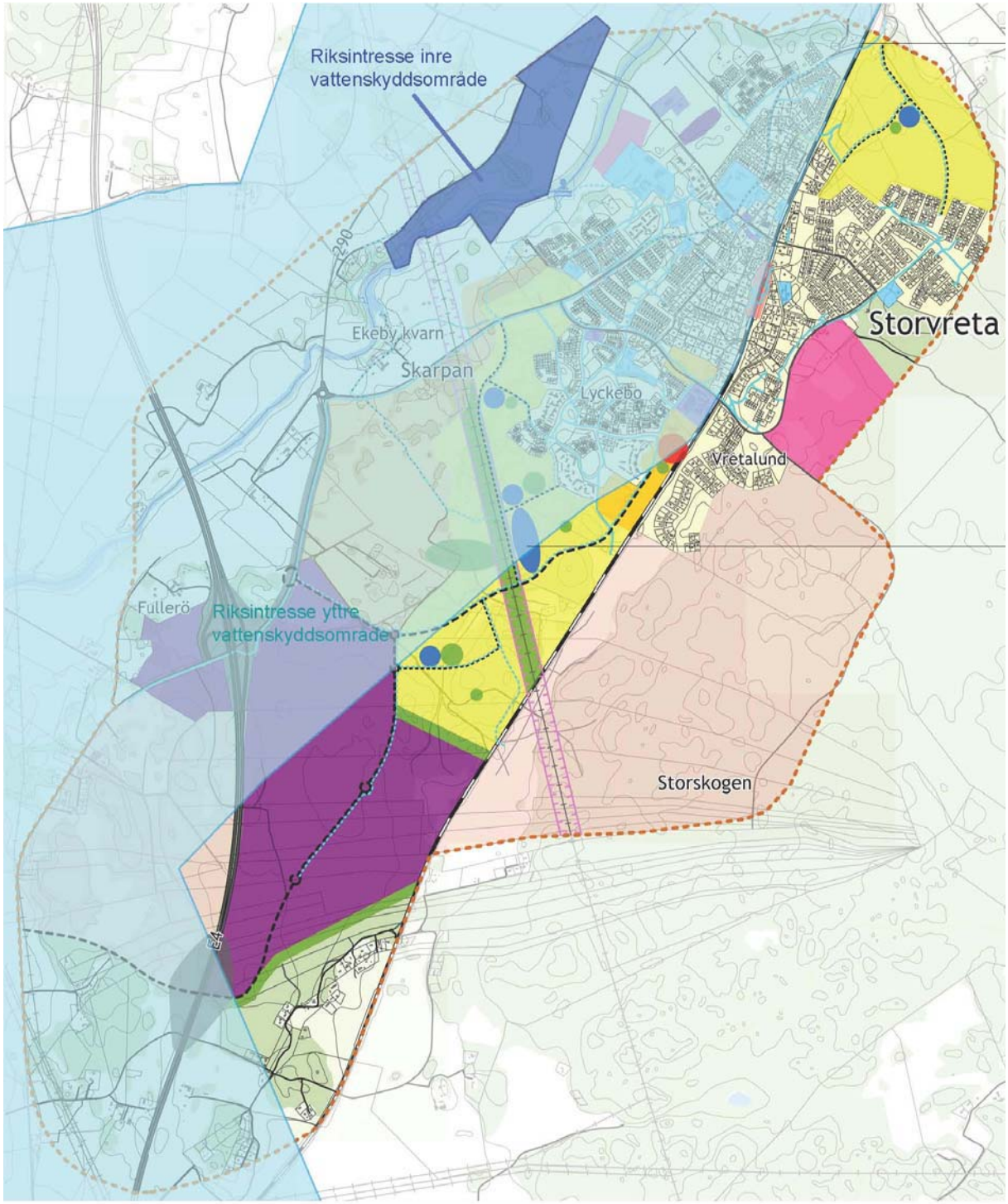

Bild 11: Plankarta med vattenskyddsområdets inre (mörkblå) och yttre (ljusblå) skyddszon markerade. Stora delar av planerat bebyggelseområde ligger inom den yttre skyddszonen. På kartan syns även gränsen för det utökade strandskyddet.

Hantering av tillrinnande nederbördsvatten till framtida detaljplanelagda områden är emellertid inget lagstadgat ansvar för huvudmannen för den allmänna VA-anläggningen utan är en markavvattningsfråga som alltid ska lösas och bekostas av exploatören. I samband med detaljplanearbetet kring Östra Fullerö har Uppsala Vatten i ett yttrande ställt krav på dagvattenhanteringen. För att minska risken för negativ påverkan på grundvattnets kvalitet tillåts inte infiltration av dagvatten från planområdet frånsett infiltration av takvatten och vatten från rena vegetationsytor Det dagvatten från planområdet som av risk för föroreningspåverkan på grundvattnet inte får infiltreras ska, efter fördröjningsåtgärder inom planområdet, avledas till kommunens dagvattennät.

Det befintliga badet vid Storvreta har tidvis haft problem med vattenkvalitén och ytterligare belastning skulle försämra möjligheterna till bad ytterligare. De senaste åren har vattenkvalitén emellertid förbättrats, vilket också förbättrat förutsättningarna för bad i området.

Dominerande jordart kring Fyrisån är glaciallera. I skogslandskapet i öster dominerar morän som ofta är mycket blockrik. Ingen betydande förekomst av förorenad mark är känd inom planområdet. Risken för skred och ras bedöms som liten utom i det område som ligger vid själva ådalen.

Enligt en sårbarhetsanalys från Statens Geologiska Institut (SGI) förväntas risken för översvämningar i Fyrisån minska i framtida klimat. Höga flöden med en återkomsttid på i genomsnitt 100 år, det så kallade 100-årsflödet, förväntas förekomma mindre ofta.

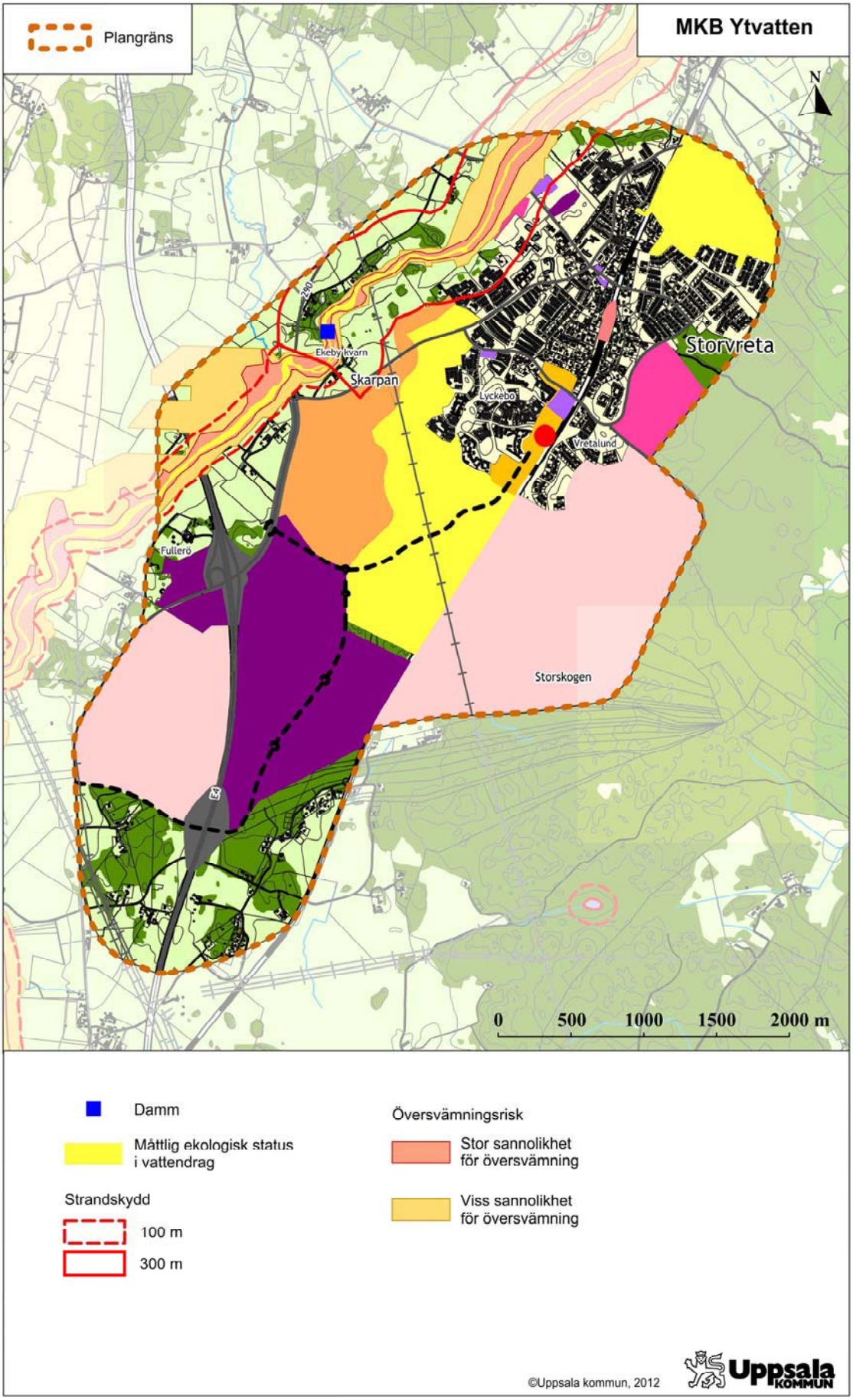

Bild 12: Plankarta med miljökvalitetsnormer för ytvatten och översvämningsrisker

Konsekvenser

I behovsbedömningen konstaterades att ny bebyggelse kan komma att medföra betydande miljöpåverkan med avseende på spridning av föroreningar till grundvattnet och till Fyrisån om inte lämpliga åtgärder vidtas för bl.a. VA och dagvattenhantering men även vid hantering av avfall, hantering och lagring av petroleumprodukter och kemikalier, täktverksamhet och markarbeten mm.

Spridning till grundvatten

Spridning till grundvattnet kräver att förorenat vatten snabbt ska infiltreras i marken och transporteras ned till grundvattnet. Som regel kräver detta lätta jordar och höga föroreningshalter. Infiltration av dagvatten i jord är ofta acceptabel eftersom många av föroreningarna binds i de övre jordlagren. Eftersom jordarna i de områden som är aktuella för exploatering vid Storvreta och Västra Fullerö till stor del består av leror är infiltrationen till grundvatten låg. Däremot kan det medföra snabbare transport till ytvattnet (bild 13). Undantag utgörs av i första hand de skogklädda områdena närmare järnvägen i Storvreta där moräner istället dominerar. Detsamma gäller i Östra Fullerö och Sydöstra Fullerö (Kilen), där marken domineras av morän. I gengäld ligger dessa längre från Fyrisån och till stor del också utanför vattenskyddsområdet, varför risken för förorening bedöms som liten. Detta förutsätter dock att inga kemikalieintensiva verksamheter etablerar sig. För t.ex. bensinmackar och biltvättar som ev. etablerar sig behöver särskilda krav ställas, t.ex. avseende oljeavskiljare.

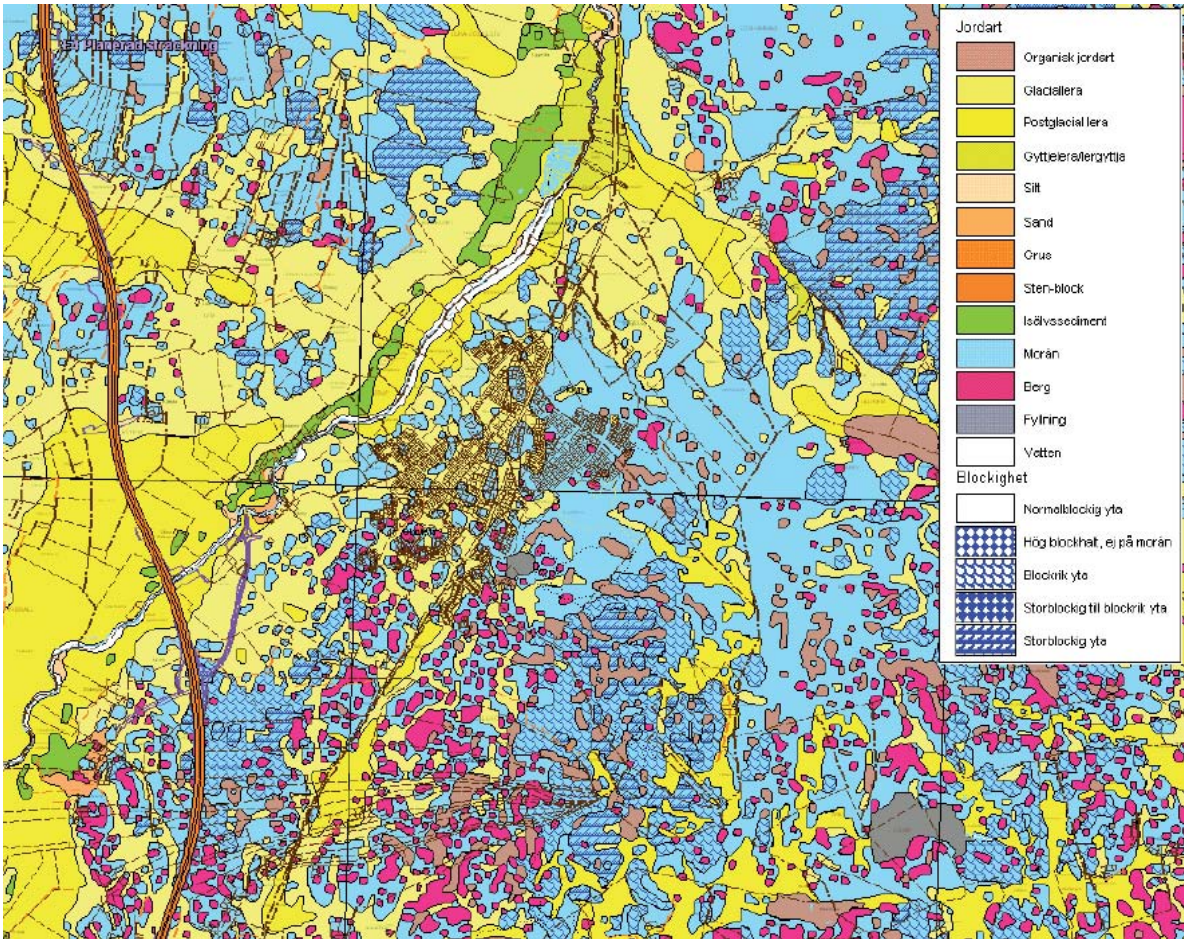

Bild 13: Jordartskarta över Storvretaområdet. E4 syns som ett brun-orange streck i vänstra kanten, den nedre delen av väg 290 som lila streck, järnvägen som ett svart streck och tomterna i Storvreta som ett svart rutmönster. En tydlig överensstämmelse mellan lerjordarna och det öppna jordbrukslandskapet kan skönjas. I skogsmarken dominerar mer lättgenomsläppliga moräner. Inom områden där bebyggelse planeras ligger västra delen av Storvreta samt delar av Västra Fullerö på lera, medan Östra och Sydöstra Fullerö huvudsakligen ligger på morän.

Spridning till ytvatten

Förorenat dagvatten alstras t.ex. av stora hårdgjorda ytor som parkeringsplatser, tak och vägar, men även t.ex. täckdikad åkermark ger upphov till förorenat dagvatten. Ogenomsläppliga lerjordar leder till ytavrinning och ökar risken för spridning av föroreningar till Fyrisån. Särskilt höga dagvattenflöden t.ex. vid kraftiga regn kan öka föroreningsbelastningen.

En preliminär bedömning av förväntade föroreningshalter från dagvatten enligt beräkningsprogrammet ”StormTac” antyder relativt begränsade förändringar jämfört med dagens situation under förväntade normalförhållanden (se tabell 8-9). I detaljplaneskedena bör dessa bedömningar förfinas i en dagvattenutredning.

Småhusbebyggelse medför ganska låga exploateringstal, och omvandlingen från åkermark till villaområde bedöms inte ha någon nämnvärd negativ påverkan på dagvattnet då omvandling av jordbruksmark till villaområden även innebär att föroreningen från jordbruksmarken upphör. Som framgår av tabell 8 nedan har villabebyggelse och jordbruksmark liknande föroreningsmängder där villabebyggelse ofta ligger högre avseende metaller medan jordbruksmark orsakar större förorening av t.ex. kväve och partiklar. Även om trafikdagvatten har relativt höga föroreningshalter utgör vägarna ofta en så liten andel av den totala ytan att problemen blir relativt små. Den största källan till förorenat dagvatten inom planområdet bedöms därför utgöras av handels- och logistikområdena, där det kan förväntas stora hårdgjorda ytor i form av parkeringsplatser och hustak. I detaljplanerna för såväl Östra som Västra Fullerö redovisas dagvattenåtgärder t.ex. i form av fördröjning i dammar och i något fall även oljeavskiljare, som gör att konsekvenserna kan bedömas bli acceptabla. Eftersom området i sydöst som planeras för logistikverksamhet inte är detaljplanerat kan bedömningen där endast bli generell, men föroreningsmängderna bedöms inte vara av storleksordning att de inte går att åtgärda lokalt. En stor del av detta område avvattnas dessutom söderut, och har därigenom inte någon nära koppling till Fyrisån. Dock bör ett antal åtgärder vidtas, i första hand lokal infiltration av dagvattnet i mark samt vid behov utjämning och fördröjning i t.ex. dammar.

Tabell 8: Belastning från olika typer av markanvändning. Avrinningskoefficient visar hur mycket som kan förväntas avgå som ytavrinning. Denna multipliceras med belastningen för respektive förorening. Omarbetad från StormTac (www.StormTac.com)

Markanvändningstyp	Avrinningskoefficient	P	N	Cu	Zn	SS	olja	PAH	BOD
Bebyggda ytor	-	mg/l	mg/l	µg/l	µg/l	mg/l	mg/l	µg/l	mg/l
Vägar (5 000 fordonsrör.)	0.85	0.14	1.65	31	62	79	0.2	0.7	5
Vägar (15 000 fordonsrör.)	0.85	0.20	1.95	59	116	95	0.5	1.1	12
Vägar (30 000 fordonsrör.)	0.85	0.24	2.4	72	197	115	1.0	1.5	15
Parkeringar	0.85	0.1	1.1	40	140	140	0.8	1.7	1.7
Småhusbebyggelse	0.25	0.2	1.4	20	80	45	0.4	0.6	9
Radhusbebyggelse	0.32	0.25	1.45	25	85	45	0.6	0.6	9
Flerbostadshus	0.45	0.3	1.6	30	100	70	0.7	0.6	9
Fritidshus	0.2	0.46	3.3	20	80	50	0.1	0.3	9
Handelsplatser	0.7	0.28	1.85	22	140	100	1.5	0.6	11
Industriområden	0.5	0.3	1.8	45	270	100	2.5	1	9
Park	0.18	0.12	1.2	15	25	49	0.2	0	5.4
Atmosfärisk deposition	-	0.03	2.4	5	30	0	0	1.9	2.5
Grönytor									
Skogsmark	0.05	0.04	0.75	6.5	15	34	0	0	5.4
Åkermark	0.11	0.15	5.3	14	20	190	0	0	10
Ängsmark	0.075	0.2	2	15	30	80	0.2	0	5.4
Våtmark	0.2	0.05	0.9	7.5	12.5	16	0	0	7.5

Tabell 9: Preliminära gränsvärden för belastning av känsliga vattendrag. Kolumn 1 motsvarar acceptabel belastning vid recipienten (vattendraget), kolumn 2 efter rening, kolumn 3 vid källan.

Förorening	Enhet	Små sjöar och vattendrag		
		1	2	3
P	mg/l	0,16	0,175	0,25
N	mg/l	2.5	3.0	4.0
Cu	µg/l	20	30	40
Zn	µg/l	75	90	150
SS	mg/l	75	100	125
olja	mg/l	0,35	0,7	1,0

Miljökvalitetsnormer för vatten

Enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön ska de fem regionala vattenmyndigheterna som sedan år 2004 finns i Sverige fastställa kvalitetskrav och upprätta åtgärdsprogram med syftet att alla vattenförekomster ska uppnå ”God status”. Miljökvalitetsnormerna anger de kvalitetskrav som gäller för varje vattenförekomst inom vattendistriktet, avseende ytvatten och grundvatten. Miljökvalitetsnormerna anges i kvalitetstermer, för vilka det finns föreskrifter från Naturvårdsverket och Sveriges Geologiska Undersökning. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har i december 2009 fastställt miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för distriktets vattenförekomster.

För de flesta vatten i Uppsala kommun gäller att de ska ha uppnått ”God kemisk ytvattenstatus 2015” och ”God ekologisk status 2021” Den sträcka av Fyrisån som berörs har idag bedömts till måttlig status för båda dessa, bl.a. på grund av övergödning. Statusen får inte försämras och ska enligt åtgärdsplanen vara god till 2021. En långsamt förbättrad vattenkvalité har noterats i de provtagningar som görs vid badplatsen i Fyrisån vid Storvreta vilket indikerar att statusen förbättras, troligen pga. åtgärder inom avlopp och lantbruk. För att detta ska uppnås måste närsaltshalterna minska. En kraftig utbyggnad av såväl handel som bostäder riskerar att medföra en ökad närsaltsbelastning på recipienten. Ett antal föreslagna skyddsåtgärder, t.ex. anslutning av enskilda avlopp inom avrinningsområdet samt dagvattenåtgärder kan i viss mån väga upp för detta. Totalt bedöms dock effekten bli måttligt negativ och hanterbar.

Norra Östersjöns vattendistrikt, som till större delen ligger under den högsta kustlinjen, genomkorsas av många stora rullstensåsar, som håller stora, lättutnyttjade grundvattenresurser. Ett exempel på sådan ås är Vattholmaåsen. Vattenmyndigheten har bedömt att den kemiska och kvantitativa statusen som god i Vattholmaåsen. Dock bedöms det finnas en potentiell föroreningsrisk som kan medföra att den inte uppnår ”God kemisk grundvattenstatus år 2015. Detta innebär att miljökvalitetsnormen riskerar att inte uppnås.

Övriga konsekvenser för mark och vatten

Ett genomförande av planen kommer att kräva utbyggnad av ett nytt vattenverk, VA-ledningar, vägar och nya anslutningar till Storvreta inom planområdet. Befintliga huvudledningar bedöms dock ha tillräcklig kapacitet för att klara av en utbyggnad. Konsekvenserna blir därför snarast av ekonomisk art än av miljömässig, förutom påverkan under byggtiden.

Då ingen bebyggelse planeras i direkt närhet till Fyrisån bedöms inga stora negativa konsekvenser uppkomma av planens genomförande, vare sig avseende risk för skred eller risk för översvämning.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

Det effektivaste sättet att minska belastningen från dagvatten är lokal behandling i mark, i andra hand fördröjning. Med lokal infiltration av vatten från parkeringsytor, gator och hustak, eller med hjälp av gröna tak, kan denna påverkan minska ytterligare. Det går att arbeta med olika konstruktioner avseende t.ex. markplanering, plantering av träd mm för att på effektivaste sätt såväl minska dagvattenbildningen som öka den lokala upptaget i mark och växtlighet. Om tyngre föroreningskällor finns bör t.ex. oljeavskiljare övervägas. I samband med detaljplanering av områdena bör dagvattenutredningar med konkreta åtgärdsförslag tas fram. Infiltration i mark bedöms vara acceptabel i alla områden utom område B som innefattar de storskaliga exploateringarna i Västra och Östra Fullerö, där metoder att fördröja och/eller rena vattnet bör sökas.

Vatten och avlopp bör anslutas till kommunalt system i hela området. Då spillvatten ofta innebär en större föroreningsproblematik än dagvatten kan det innebära positiva konsekvenser att ansluta idag icke anslutna avlopp. Detta kan t.ex. ske genom åtgärder för att minska utsläpp från jordbruksmark, anslutning av enskilda avlopp inom avrinningsområdet samt dagvattenåtgärder. Ytterligare åtgärder bör övervägas, t.ex. förbättrad närsaltsreduktion i befintligt reningsverk i Storvreta och utredning om ev. anslutning av Storvreta till Uppsala stads avloppsreningsverk.

Eftersom det föreligger risk att grundvattenförekomsten i området försämras pga. potentiell föroreningsrisk och att miljökvalitetsnormen för grundvatten därmed inte kommer att uppnås år 2015 måste ovan nämnda försiktighetsåtgärder prioriteras i framtida detaljplanearbete. En potentiell förorening av grundvattnet skulle kunna leda till att dricksvattenförsörjningen hotas i framtiden.

3.5 Konsekvenser för transport och kommunikation samt infrastruktur

Förutsättningar

Trafik
Dagens trafik över trafikplatsen vid Fullerö och ut på väg 290 beräknas till c:a 11 000 fordon per dygn (Vägverket, 2009) vilket innefattar trafik både till och från Storvreta och flera mindre samhällen norr därom, t.ex. Vattholma.

De enkla körfälten på ramperna bedöms klara c:a 15 000 fordon per dygn med nuvarande utformning innan stockningar uppstår. Det innebär att större ökningar kräver utbyggnad av trafikplatsen, vilket kan göras på olika sätt. Dubbla fält på de södra ramperna, körfält för fri högersväng samt s.k. ”droppe” (halv trafikplats) vid Östra Fullerö är exempel på åtgärder som kan genomföras utan alltför genomgripande ombyggnad. Detta medför ett kapacitetstak på 24 000 fordon/dygn. Dessa åtgärder har beaktats och inkluderats i detaljplanen för handelsområdet i Östra Fullerö. Under förutsättning att endast 800 bostäder tillkommer i storvreta fram till 2030 görs bedömningen i MKB för detaljplanen att den planerade lösningen kommer klara det ökade trafikflödet.

För en större utbyggnad som ska kunna klara de andra föreslagna utbyggnadsalternativen i planförslaget krävs därför stora ombyggnadsåtgärder vilket i praktiken innebär ytterligare en trafikplats i södra delen av planområdet (se vidare nedan under konsekvenser).

VA, Energi mm
Ett högspänningsledningsstråk av riksintresse på 220 kV skär rakt igenom området planerat för bostäder söder om Storvreta. Kring denna finns idag ett skyddsavstånd. Det har funnits diskussioner om att utöka denna ledning till 400 kV vilket skulle kräva en kraftig breddning av skyddsområdet, eller att gräva ner den, vilket ger motsatt effekt. Då Svenska kraftnät i dagsläget inte kan säga vad som kommer att hända utgår såväl fördjupad översiktsplan som MKB från att ledningen blir kvar som den är. VA-ledningsnät med tillräcklig kapacitet bedöms kunna anordnas.

Konsekvenser

Stora utbyggnader av infrastrukturen krävs vilket kommer att ge olika sorters påverkan, framför allt under byggskedet.

Trafik
Befintlig trafikplats samt den första delen av väg 290 bedöms inte kunna klara trafikbelastningen, med eller utan ombyggnad. Den totala mängden trafikrörelser genom trafikplatsen bedöms bli runt 38 500 per dag, vilket kan jämföras med nollalternativets 19 000 fordon. Inte ens en trefältig avfartsramp bedöms kunna förhindra köer. Även antalet körfält under trafikplatsen samt svårigheten att få till påfartsramper kommer att skapa långa köer. Framkomligheten inom själva Storvreta, inom handelsområdet samt längre ut på väg 290 bedöms gå att lösa med ombyggnader.

För att kunna svälja denna stora trafikmängd utan stora olägenheter bedöms en ny trafikplats i södra delen av planområdet nödvändig. Denna försörjer dels verksamhetsområdet i söder, dels erbjuder den ytterligare en tillfartsväg till såväl Storvreta samhälle som handelsområdet vid Fullerö. Denna södra trafikplats behövs efter c:a halva exploateringen genomförts. Om infrastrukturen inte byggs ut i den takt som exploateringen byggs ut kommer negativa konsekvenser för boende, t.ex. i form av köbildning, att uppkomma. Observera att denna konsekvensbedömning inte innefattar konsekvenser avseende risk, luft, klimat, vatten, kultur- eller naturmiljöer; dessa behandlas under respektive punkt.

VA, Energi mm
För värme finns ett lokalt fjärrvärmenät som betjänar delar av Storvreta. Inför framtida exploatering kan detta antingen utökas, alternativt kan fjärrvärmeledning anläggas från Uppsala. Det befintliga ledningsnätet för vatten och avlopp i Storvreta bedöms kunna byggas ut för att betjäna hela exploateringen. Detta sker lättast i området söder om Storvreta med tanke på ledningarnas dimension och kapacitet.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

En helt ny trafikplats på E4 vid Hämringe ett par km söder om den befintliga vid Fullerö bedöms vara nödvändig för att försörja en fullskalig utbyggnad enligt föreslagen plan. Detta är dock mycket kostsamma investeringar och det är oklart vem som kan tänkas bekosta dessa. Ett stickspår till verksamhetsområdet och vidare till Fullerö skulle kunna minska flera negativa miljökonsekvenser, dock ej samtliga (se nedan under klimatpåverkan).

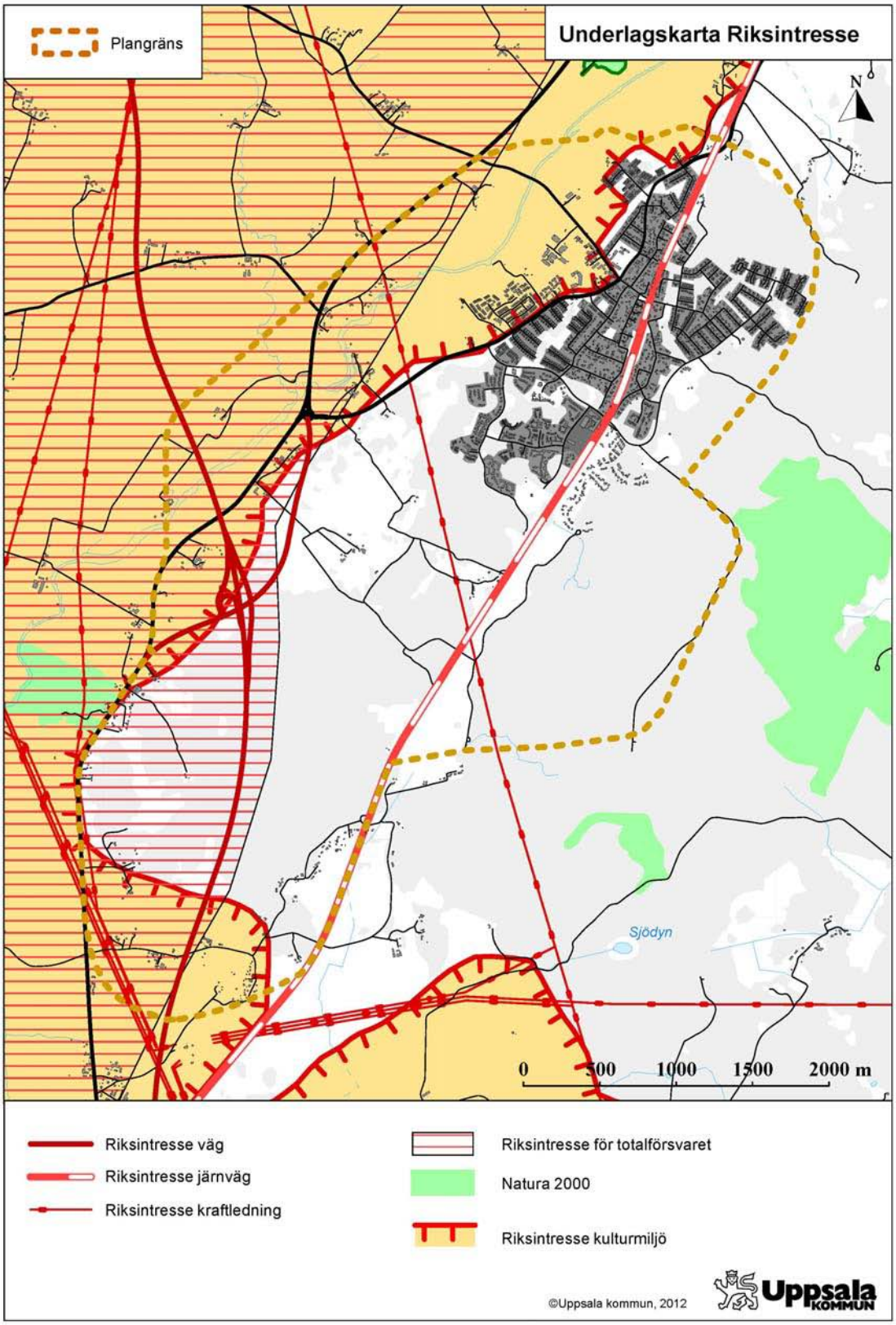

Bild 14: Plankarta med riksintressen för väg, järnväg, kraftledning och totalförsvar markerade.

3.6 Konsekvenser för klimatet

Klimateffekter är ej separat behandlat i behovsbedömningen men tas upp som en särskild punkt här, då bedömningen är att exploateringen, i synnerhet en storskalig handelsetablering, kan leda till betydligt ökad trafik och därmed kraftigt ökad klimatpåverkan totalt sett, då många resor som annars skulle varit kortare eller inte skulle ha förtagits alls nu kommer att ske. Detta gäller inte minst om dagligvaruhandel etableras, då det kommer att leda till att såväl Storvretabor som Uppsalabor kommer att resa längre för sina dagliga inköp.

Förutsättningar

I Uppsalas miljöprogram 2006-2009 som antogs av kommunfullmäktige 2006 lyfts ett antal punkter som rör klimatet fram:

9.1 Energiförsörjningen baseras på bränslen som inte ökar växthuseffekten.
9.3 Växthusgaser ska minska i nödvändig takt
9.4 Minska beroendet av biltransporter genom att främja en bebyggelsestruktur som gynnar gång, cykel och kollektivtrafik.

Uppsala kommunstyrelse antog 2007 en handlingsplan för klimatarbete inom staden kallad klimatutmaningen. Ambitionen i handlingsplanen är att kommunen ska bli ledande inom klimatarbetet, framförallt inom kommunens arbetsområden som fysisk planering och trafikplanering. Intressant att notera är även att Storvreta som samhälle sticker ut med mindre andel bilresande än andra orter i kommunen, vilket visas av en resvaneundersökning i den strategiska miljöbedömning som kommunen tog fram 2006 som underlag till översiktsplan 2006.

I det senaste av de hållbarhetsbokslut som arbetas fram av kommunen (utkast till bokslut för 2010) framgår att utsläppen av koldioxid per person minskat sedan 1990, men ungefär legat stilla den senaste tioårsperioden, vilket totalt sett innebär en ökning. De beräknas idag ligga på c:a 6,8 ton per invånare, vilket är lite högre än rikssnittet. Där konstateras även att minskningstakten i princip upphört och måste ökas kraftigt framöver om kommunens klimatmål ska kunna nås. Etappmålet för 2030 ligger på drygt tre ton per invånare vilket således kräver mer än en halvering av utsläppen. En av de viktiga källorna till utsläpp är vägtrafiken, som därför måste minska eller bli mindre klimatpåverkande.

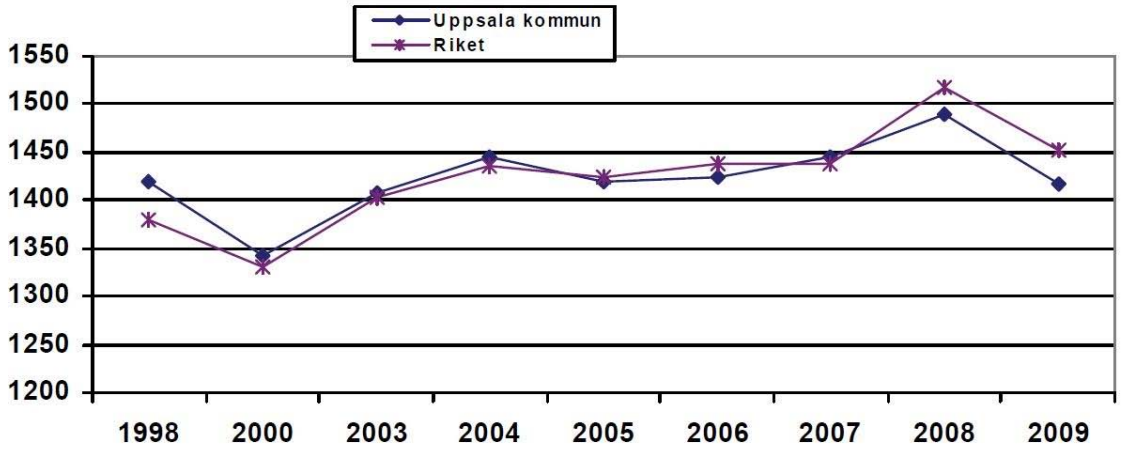

Bild 15: Körsträcka i mil per år och bil ägd av uppsalabor respektive i riket (Hållbarhetsbokslut, 2010).

I översiktsplanen 2010 redovisas ambitionen att kollektivtrafiken dels ska trefaldigas (i absoluta tal), dels vara helt fossilfri till 2020. Biltrafiken ska minska med c:a 15 % i absoluta tal och klimatutsläppen minska i enlighet med klimathandlingsplanen.

Konsekvenser

Fullerö park AB har beställt en beräkning av trafikens miljöeffekter vid utbyggnad av Fullerö park (Trivector, 2008, uppdaterad 2010). Beräkningarna utgår från två alternativ, ett nollalternativ och ett utbyggnadsalternativ. I nollalternativet antas att en del av den handelsyta som från början planerades i Fullerö istället byggs vid någon av Uppsalas befintliga handelsetableringar. Utredningen visar att utbyggnaden av Fullerö park leder till kraftiga ökningar både i vägtrafikarbete och utsläpp av koldioxid, kväveoxider och partiklar.

Fullerö Park som byggs ut enligt planalternativet enligt detaljplanens utställningsförslag ger upphov till ytterligare utsläpp av koldioxid på 3,6 %, mot dagens nivå. Detta kan jämföras med kommunens mål om att minska koldioxidutsläppen med 30 % per invånare innan 2020. Påverkan på koldioxidutsläppen med planalternativet bedöms därmed som betydande negativ. Detta påpekas även i länsstyrelsens yttrande på både samråd- och utställningsförslag. Handeln för den största andelen av koldioxidutsläppen (mer än hälften av de sammanlagda utsläppen). Notera att dessa resultat avser nettotillskottet av koldioxid. Borträknat är alltså koldioxidutsläppen som alstras av de alternativresor som äger rum i ett läge när Fullerö Park inte finns. Det utreds om kollektivtrafiken till Fullerö Park skulle kunna lösas med någon form av spårtrafik med avgång ungefär var tredje minut. alternativt elbussar för trafikering av Fullerö Park. Planerna är än så länge bara på idéstadiet, och påverkan av en eventuell framtida spårtrafik har inte tagits med i miljöberäkningarna eftersom dessa baserats direkt på resultaten från trafikutredningarna och inget realistiskt spåralternativ kan ses.

Siffrorna i Trivectors undersökning gäller endast utbyggnaden i Fullerö och inkluderar inte bostäderna i Storvreta. Men då det finns ett direkt samband mellan trafikarbete och klimatutsläpp kan en bedömning göras även vad bostadsutbyggnaden i Storvreta kan innebära. Den ökade bilalstring som uppkommer på grund av ökat boende i Storvreta är svår att jämföra med t.ex. nollalternativet, då de boende då kommer att bo någonstans. Dessutom ökar antalet invånare i Uppsala vilket innebär att utsläppen per capita inte automatiskt ökar. Därför räknas inte ökningen av bostäder innebära en storskalig effekt för Uppsala. Eftersom utbyggnaden av Storvreta sker i ett till stora delar kollektivtrafiknära läge och eftersom kommunens mål för klimatutsläpp är ställt per capita innebär dock bostäderna ett betydligt mindre tillskott till klimatpåverkan per capita än handelsplatsen. Om turtätheten på kollektivtrafiken ökar i enlighet med översiktsplanen samt om stationen flyttas söderut enligt planalternativet kan bostadsutbyggnaden till och med bidra till viss minskning per capita jämfört med nuläget (se vidare nedan).

Avseende logistikverksamheten är det också svårt att bedöma huruvida denna bidrar till ökad klimatpåverkan eller ej. Det avgörs till stor del av hur och var sådan verksamhet alternativt skulle kunna lokaliseras. Dess närhet till E4 och relativa närhet till Uppsala talar till dess fördel, ett eventuellt stickspår till järnvägen skulle ytterligare förbättra. Eftersom en hel del av verksamheten sannolikt har sin destination i storstadsområdet kan en placering närmare Uppsala och Stockholm ge mindre påverkan, medan en placering längre norrut sannolikt innebär större klimatpåverkan.

I utställningsversionen av detaljplanen för Fullerö Park redogörs det för en rad tänkbara kompensationsåtgärder på bebyggelsen gällande koldioxidutsläpp. Det är tänkt att det ska finnas krav på dessa åtgärder i ett framtida exploateringsavtal. Dessa bör ses som kompensationsåtgärder för de koldioxidutsläpp vilka kan härledas till bebyggelsen i området men inte för de ökade utsläpp som följer av ökad trafik.

Sammanfattningsvis bedöms planförslaget strida mot intentionerna i översiktsplanen. Det bedöms även strida mot nationella och lokala mål. Orsaken till detta beror till helt övervägande del på den biltrafikökning som kan förväntas uppkomma till följd av utbyggnad av handelsområdet i Fullerö park. Den fördjupade översiktsplanen saknar åtgärder som är i samma storleksordning som de förväntat ökade koldioxidutsläppen från trafiken. Kontentan är att en handelsplats i Östra Fullerö kommer leda till ökad trafik med ökade koldioxidutsläpp som följd. Föreslagna kompensationer är inte tillräckliga för att möta denna ökning.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

Det är sannolikt svårt att nämnvärt minska bilresorna till handelsområdet. Givetvis bör arbetet för att göra bra gång- och cykelförbindelser till handelsområdet och att få en god kollektivtrafik i området fortsätta, men för den geografiskt spridda kundgrupp som reser till en extern affärsetablering är det dock i allmänhet mycket svårt att göra kollektivtrafiken till ett konkurrenskraftigt alternativ. Tidsskillnaden mellan att resa med bil jämfört med kollektivtrafik blir ofta alltför stor då etableringens läge inte är centralt i kollektivtrafiksystemets linjenät. Dessutom kan färdmedelsvalet påverkas av möjligheterna att enkelt frakta hem tunga eller skrymmande inköp. En vidare utredning bör även ske av möjligheterna att koppla spårtrafik till området. Det finns dock för litet underlag av existerande externhandelscentra som försörjs av kollektivtrafik med treminuterstrafik, för att det ska vara möjligt att göra någon uppskattning av hur spårtrafik med extremt hög turtäthet påverkar färdmedelsvalet vid inköpsresor till externa köpcentrum. Det är också svårt att se hur en kostsam utbyggnad av kollektivtrafik ska kunna finansieras.

För bostäderna i Storvreta är det viktigt att anordna god tillgänglighet för gång och cykel till kollektivtrafikpunkterna, både avseende tågstation och busshållplatser samt att åstadkomma största möjliga antal bostäder nära det nya centrum. En dialog med Uppsala Länstrafik för att åstadkomma god turtäthet är viktig. För verksamhetsområdet är ett stickspår en betydelsefull åtgärd. Också här är vidare utredning önskvärd.

3.7 Konsekvenser för hälsa och säkerhet

Buller

Förutsättningar

Mänsklig exponering för buller bör undvikas då den bland annat kan öka stressnivån och risken för hjärt- och kärlsjukdomar. Momentana ljud (maximala) kan störa nattsömnen och påverka koncentrationsförmågan.

För beskrivning av buller vars styrka är konstant i tiden används ljudnivå i dB(A) (decibel). Det är ett enkelt störningsmått att arbeta med och kan direkt mätas med ljudnivåmätare.

Upplevelsen av skillnader i bullernivå kan sammanfattas som att:

- 3 dB(A) kan förnimmas som en knappt hörbar förändring.
- 8-10 dB(A) upplevs som en fördubbling/halvering av ljudstyrkan.
- En fördubbling eller halvering av trafikmängden ändrar den ekvivalenta ljudnivån med 3 dB(A).

Stora vägtrafikleder som ligger i och omkring bostäder orsakar störande buller. Karaktären på ljudet från vägtrafik varierar med avståndet till bostaden, trafikmängden, hastigheten, väderförhållanden och sammansättningen av trafiken. På längre avstånd från stora leder med stor trafikmängd blir ljudet kontinuerligt och upplevs som ett jämnt brus. Den typen av buller kan på ett bra sätt beskrivas i *ekvivalent ljudnivå* i dB(A). Däremot blir bullret mer oregelbundet om det handlar om trafik från närliggande vägar och risken för störningar ökar med gles trafik eller med en stor andel tung trafik. Den här typen av buller bör därför även beskrivas med *maximal ljudnivå* och antalet ljudhändelser.

Ekvivalent ljudnivå avser en medelljudnivå under en given tidsperiod, för trafikbuller oftast ett dygn. *Maximal ljudnivå* avser den högsta ljudnivån under en viss period, exempelvis för en serie fordonspassager. Det maximala bullret har normalt endast betydelse inomhus nattetid, kl. 22-06 samt på uteplats dagtid.

<u>Miljökvalitetsnormer för buller</u>
Miljökvalitetsnormer för buller bygger på ett EG-direktiv för buller som infördes i svensk lagstiftning med förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Enligt förordningen finns en skyldighet att genom kartläggning av buller och upprättande av åtgärdsprogram, sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Inga specifika gränsvärden anges i normerna. Av nationella riktlinjer för buller finns flera, t.ex. Infrastrukturpropositionen 1996/97:53 samt Boverkets Allmänna Råd 2008:1 *Buller i planeringen.* Riktvärden för högsta ljudnivå från trafik som normalt inte bör överskridas vid nybyggnad är för bostäder inomhus 30 dB(A) i ekvivalentnivå samt 45 dB(A) i maximalnivå. Motsvarande nivå för fasad och uteplats är 55 dB(A) i ekvivalentnivå samt 70 dB(A) i maximalnivå.

Regeringen anger riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur:

- 30 dB(A) ekvivalentnivå inomhus
- 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Boverket har tagit fram riktlinjer som i allt väsentligt överensstämmer med ovan redovisade förutsättningar. I större samhällen eller vid kraftigt bullrande anläggningar kan avstegsfall accepteras. Detta bedöms dock inte vara aktuellt i detta fall. Vid tillämpning av riktvärdena vid åtgärder i trafikinfrastrukturen bör hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids. Vid åtgärder i järnväg eller annan spåranläggning avser riktvärdet för buller utomhus 55 dB(A) i ekvivalentnivå vid uteplats, och 60 dB(A) i ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt. För befintliga bostäder finns en ambition att åtgärda bostäder som har en bullersituation som överskrider 65 dB(A). I undantagsfall kan det vara motiverat att i planeringen acceptera avsteg från riktvärdet. Om riktvärdena för buller utomhus inte kan uppfyllas, bör strävan vara att riktvärdena för inomhusnivåerna uppfylls.

Även för hotell (som planeras i Fullerö) gäller motsvarande bullerriktlinjer. För kontor/arbetsplatser ställs något lägre krav. Tillämpbart enligt trafikverket är ett ekvivalentbuller motsvarande 65 dB(A) utomhus.
Buller inom planområdet kan främst tänkas uppkomma från vägtrafik på E4 och väg 290 samt från tågtrafiken. Även trafik på lokalgator liksom bullrande verksamhet och vibrationer från verksamhet kan bidra.

Länsstyrelsen har i sitt samrådsyttrande påpekat vikten av att bedöma om de olika bullerkällorna, som var för sig inte överstiger riktvärden, kan komma att göra det tillsammans. Sedan samrådet har ett flertal bullerutredningar tagits fram som har gett en bättre bild av bullersituationen vid ett fullt utbyggt område enligt planalternativet. Bullerutredningar har utförts för såväl Fullerö park (Ingemanssons, 2008) samt för FÖP Storvreta (Ramböll, 2011). Den senare utredningen tar hänsyn till alla viktiga bullerkällor, med undantag för flygbuller, där det idag råder osäkerhet om framtiden (se vidare nedan). Försvaret har ansökt om tillstånd för fortsatt och eventuellt utökad verksamhet på Ärna flygplats. Skulle detta bli verklighet kan de västra delarna av Storvreta eventuellt utsättas för höga maximalbullernivåer från flygning med stridsflygplan. Då det råder stor osäkerhet om detta resoneras dock endast översiktligt om detta, men det anses vara en viktig fråga att bevaka i kommande planskeden.

Avseende de olika alternativa scenarierna finns dock inga exakta siffror, utan bedömningen får baseras på uppskattningar (se vidare nedan).

Konsekvenser

Vid det planerade bostadsområdet söder om Storvreta finns närmast de större bilvägarna områden som har ekvivalentbuller högre än 55 dB(A). Även järnvägen ger upphov till ekvivalentbuller högre än 55 dB(A). Maximalnivåerna från väg följer ungefär samma mönster. Dock har maximalnivåerna för tåg större utbredning. Vid planering av området måste därför åtgärder vidtas för att uppnå acceptabla uteplatser och inomhusmiljöer. Exempel på detta kan vara bullerskydd längs järnvägsspåret.

Även det planerade området i Adolfsberg, norr om Storvreta, har höga bullernivåer från järnväg. Utredningsområdet öster om järnvägen har stora delar som har ekvivalenta och maximala nivåer över riktvärdena.

I handelsområdet klaras riktvärdet 65 dB(A) utom allra närmast vägarna.

I bullerutredningen undersöks även kumulativa effekter av de olika bullerkällorna från vägtrafik, tågtrafik och flyg samt eventuella störningar från framtida verksamheter i de planerade områdena. Utredningen visar att vad gäller väg och tågtrafik är de olika störningskällorna normalt relativt ”separerade” från varandra, dvs. där det finns störningsrisk från tåg är inte risken för störningar från biltrafik så stor. Ett undantag är vid södra infarten till Storvreta där det utöver buller från järnväg också kan finnas inslag av vägtrafikbuller. Det gäller speciellt där den nya infartsvägen går parallellt med järnvägen. Vad gäller buller från flygverksamheten vid Ärna är bilden mer komplex. I nuläget är det svårt att göra en bedömning av störningar eftersom omfattningen och arten av verksamheten fortfarande är oklar. Klart är att det särskilt i det planerade bostadsområdet söder om Storvreta kan bli en kombination av störningar från, framförallt, biltrafik och flygtrafik men eventuellt också en kombination av störningar av flyg och järnväg. Som ovan nämnts är dock antalet bullerhändelser från flyget starkt begränsat och avser endast stridsflyg.

Det kan vara viktigt att ha i åtanke att om de olika trafikslagen jämförs så är den subjektiva störningsupplevelsen olika. Buller från järnväg upplevs i allmänhet som minst besvärande medan buller från vägtrafik upplevs som mer störande och buller från flyg upplevs som mest störande.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

Bullervallar eller plank kring järnvägen i stora delar av Storvreta bör övervägas. Särskilt höga krav måste sättas kring Storvretas södra infart. Hus och uteplatser kan utformas och placeras för att ge tysta miljöer bort från bullerkällorna. Mindre känslig bebyggelse kan uppföras som bullerskärm närmast järnvägen. Avseende vägtrafiken bör hastigheten i bostadsområdena sänkas samt gatorna utformas så att detta sker. Genomfartsgatorna bör högst utformas för 40 km/h. Fartgupp, tyst beläggning och dubbdäcksförbud är andra möjliga åtgärder. Bullerutredningar bör utföras i samband med detaljplanering.

Luftkvalitet

Förutsättningar

I luftkvalitetsförordning (2010:477) ingår miljökvalitetsnormer för partiklar (PM10 och PM2,5). Normerna bidrar till att skydda människors hälsa samt att uppfylla krav i EU-direktivet 2008/50/EG. Enligt plan- och bygglagen får inte planläggning medverka till att MKN överträds. Normerna skall uppfyllas utomhus där människor vistas. Halterna av luftföroreningar kan öka på grund av att föroreningskällor tillkommer, men även på grund av att bebyggelse sluter ett luftrum och utvädringen av föroreningar minskar.

De miljökvalitetsnormer som bedömts som mest betydande för planförslaget gäller kvävedioxider (NO_2) och partiklar (PM 10 och PM 2,5). År 2010 tillfördes miljökvalitetsnormen för PM 2,5. Fram till 31:a december 2014 skall det eftersträvas att PM 2,5 inte förekommer i utomhusluften med mer än 25 mikrogram per kubikmeter (µg/m³) luft och från den 1 januari 2015 får PM 2,5-halten inte överstiga 25 µg/m³, Som regel medför inte luftföroreningar hälsoproblem utanför tätorterna men tas ändå upp på grund av den kraftiga trafikökningen i detta fall. Kväveoxider och partiklar fungerar även som indikatorer för övriga ämnen i bilavgaser. Det finns även normer för andra föroreningar, t.ex. bensen och svaveldioxid, men de bedöms förekomma i så låga halter i kommunen att risken för överskridande är mycket liten.

Tabell 10: Miljökvalitetsnormer för luft.

Halt, µg/m^3	Halt PM 10	Halt PM 2,5	Kvävedioxid
Miljökvalitetsnorm	50 * (dygnsmedelvärde)	25** (årsmedelvärde)	60*** (dygnsmedelvärde)

Källa: Naturvårdsverket 2006-06-08
* 90-percentil
** Gäller från 1 januari 2015
*** 98-percentil

Höga halter föroreningar kan ge försämrad hälsa, framför allt för allergiker och astmatiker. De kan också ha betydelse för uppkomst av lungcancer. Kväveoxider bidrar även till försurning av sjöar, hav och mark samt ger i några fall klimatpåverkan (lustgas, se nedan).

Konsekvenser

Enligt mätningar utförda av Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund är halterna av såväl kvävedioxid som partiklar (både PM 10 och PM 2,5) väl under gränsvärdena idag. Halterna kväveoxider ligger i dygnsmedelvärde inom spannet 12-24 µg/m^3 m för 98-percentilen, dvs. det sjunde värsta dygnet under året. Halterna partiklar ligger under 27 µg/m^3 m för 90-percentilen, dvs. det 36:e värsta dygnet under året. Kring mer trafikerade delar av E4, t.ex. söder om Uppsala, mäts högre halter upp, dock ej över gällande miljökvalitetsnormer, vilket däremot kan inträffa inne i centrala Uppsala.

Trafiken i området kommer att öka avsevärt, vilket kommer att få konsekvenser för halterna luftföroreningar. Det öppna läget gör dock att det blir en relativt snabb utspädningseffekt, vilket gör att halterna, annat än mycket lokalt, inte bedöms leda till någon olägenhet för hälsan. Halterna bedöms underskrida gränsvärdena med god marginal. Däremot bidrar tillskottet av kväve till en icke helt försumbar övergödningseffekt. Som helhet bedöms denna dock ej heller vara av större betydelse i det aktuella området, då luftföroreningar som regel sprider ut sig över stora ytor och trafikökningen procentuellt sett inte är betydande ur ett större perspektiv.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

Den främsta åtgärden är att minska biltrafiken vilket kan göras med planering och god kollektivtrafik. Tänkbara åtgärder för att minska lokala luftföroreningar är information/förbud mot tomgångskörning. Lägre hastigheter ger också mindre utsläpp.

Övriga konsekvenser avseende hälsa och säkerhet

Förutsättningar

I Uppsala brandförsvars riskanalys 2004 tas ett antal riskområden upp, vilka refereras och diskuteras nedan. Ingen separat riskutredning har gjorts i denna MKB. Några riskklassade verksamheter enligt miljöbalken som planeras tillkomma är inte kända.

Konsekvenser

E4 och väg 290 är transportleder för farligt gods, vilket innebär en risk för allmänhet och individer i närområdet. Ingen separat riskutredning med hänsyn till detta för planen har gjorts. Risken bedöms dock som begränsad då det antal personer som bedöms befinna sig stadigvarande i direkt närhet till dessa vägar (t.ex. i bostäder) är låg.

Ett stort antal oskyddade trafikanter kommer att röra sig inom området, där även stor mängd trafik förekommer. Detta ställer stora krav på trafikplanering av gång- och cykelvägar i detaljplaneskedet. Detta gäller i särskild grad för trafikanter som rör sig ut mot och på väg 290. En stor mängd människor i kombination med en stor trafikbelastning kan också innebära försämrad framkomlighet vid eventuella olyckor. Detta kräver särskild planering, inte minst vid utformandet av trafikplats och korsningar kring Fullerö. Den täta trafiken i motet vid Fullerö ställer krav på bra utformning av motet vid t.ex. vänstersvängar och påfarter på E4. Allvarliga konsekvenser kan även uppkomma om ett haveri leder till förorening av Fyrisån som är mycket viktig vattentäkt för Uppsala. Den nya, säkrare E4 gör dock att denna risk bedöms som acceptabel och bedöms inte nämnvärt påverkas negativt av denna plan, förutsatt ett korrekt utformande av vägar.

Kraftig skyltning och belysning kan i sig innebära en viss trafikrisk. Bedömningen är dock att skyltningen blir ett mindre problem ur denna aspekt och i högre grad påverkar landskapsbilden (se ovan).

Förslag till kompensationer eller åtgärder

En riskutredning inklusive plan för framkomlighet vid haverier bör tas fram till detaljplanen för Östra Fullerö.

Separata gång- och cykelvägar bör anläggas. Korsningspunkt mellan gång/cykelbana och väg 290 i närheten av Fullerömotet bör utformas på ett sätt som minskar riskerna, allra helst i form av en GC-tunnel, vilket även minskar påverkan på trafikflödet. Det bör även gå att röra sig mellan Storvreta och Uppsala längs väg 290 utan att behöva passera över den.

3.8 Konsekvenser för naturmiljö

Förutsättningar

Storvreta-Fullerö ligger mellan Fyrisåns öppna kulturlandskap i väster och Storskogens skogslandskap i öster. Landskapet sluttar i sin västra del flackt ned mot Fyrisån med åkermark med insprängda trädbeväxta åkerholmar. I öster är landskapet något mer kuperat och höglänt med blockrik skogsmark. Väster om ån ligger Vattholmaåsen.

Vid Skarpan – Ekebylund vid den nuvarande infarten till Storvreta söderifrån finns ett speciellt skyddsvärt naturområde vars södra del delvis är bevuxet med ädellövträd som övergår i hassellund och en mindre betesäng. Vegetationen består av skogsalm, ask och hassel, sippor, lundgröe, majbräken m.m. Området är utsett som nyckelbiotopsområde, ängs- och betesmark enligt Länsstyrelsens inventering samt (speciellt värde) och del i särskilt ekologiskt känsligt område.

I landskapet väster och sydväst om Storvreta finns ett flertal åkerholmar som är skyddade genom s.k. generellt biotopskydd. Vissa biotoper anses särskilt skyddsvärda och har ett generellt skydd i hela landet. Det är förbjudet att vidta åtgärder eller bedriva verksamheter som kan skada naturmiljön i dessa miljöer, såsom grävning, schaktning, markbearbetning, avverkning etc. Andra miljöer med biotopskydd är småvatten, odlingsrösen mm. Planområdets nordvästra del innefattar delar Fyrisåsens dalgång (1), en ca 1 km bred dalgång med allmänt naturskyddsvärde kännetecknad av hag- och ängsmarksprägel. Den backrika odlingsbygden begränsas av större skogspartier. Fyrisån (2) har speciellt skyddsvärde och är viktig miljö för häckande andfåglar, vadare mm. Dalgångens nordligaste del fram till Kull-Gränby består av sankmarker med stor betydelse för bl.a. änder, speciellt som rastlokaler under våren. Sankmarksområdet är en av de få orörda åsträckorna i Uppland och består av mader, betade strandängar och sumpkärr.

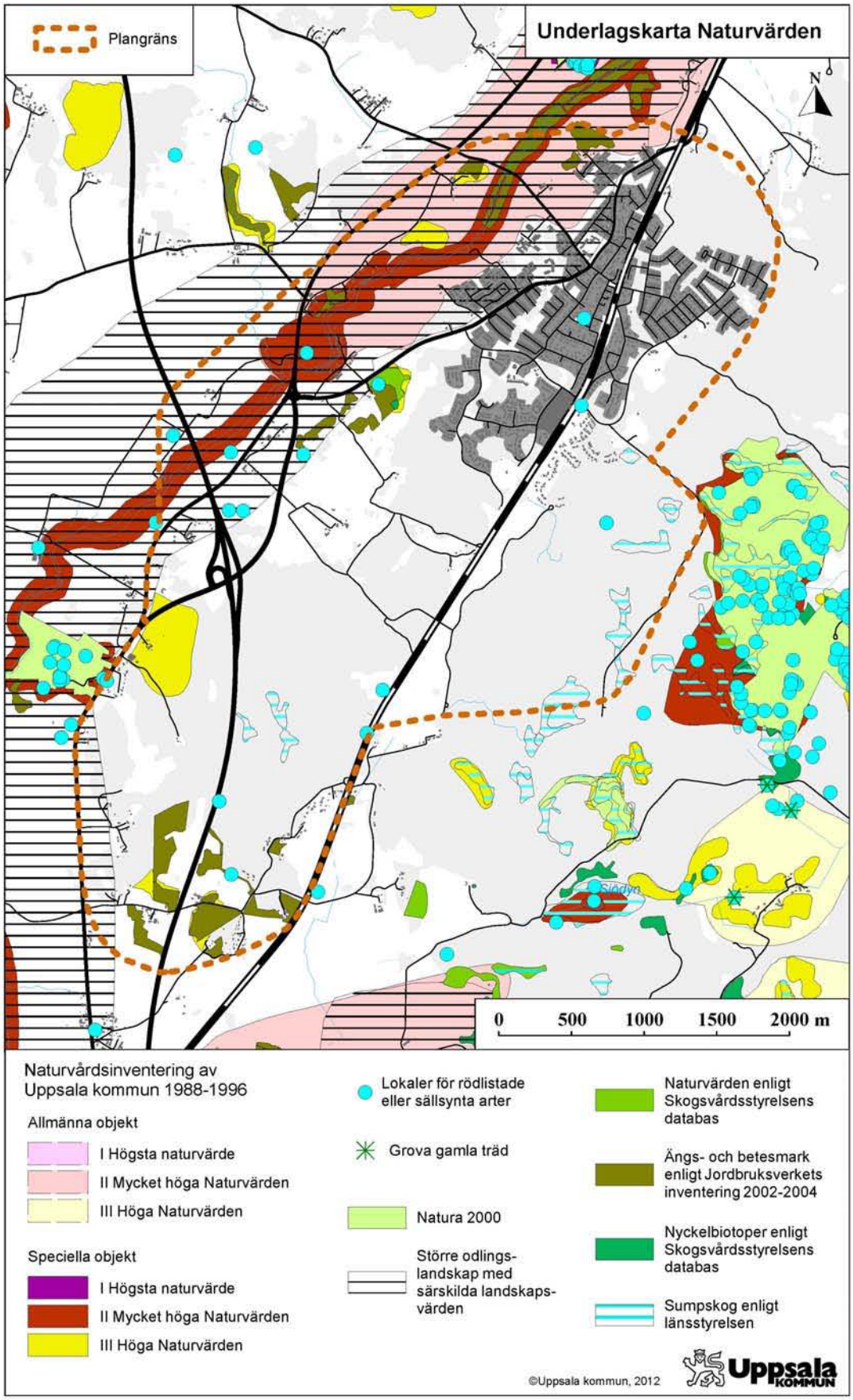

Bild 16: Plankarta med värdefulla naturområden markerade. Grönstreckade områden är skyddsvärda ur natur-synpunkt. Rödstreckade områden är rekreationsmarker.

I öster angränsar planområdet till ett större skogsområde, Storskogen, varav en stor del (7) är utmärkt som Natura 2000-område. Området består främst av småkuperad moränmark. Stora delar av skogen har naturskogskaraktär med åtskilliga torrträd och lågor med hög artrikedom. Skogstypen är främst grandominerad blåbärsskog, men i vissa delar dominerar tall. Andra typer av habitat är västlig taiga och lövsumpskog.

Området kring östra Fullerö är till allra största delen avverkad barrskog på moränmark med mycket låga naturvärden. Strax utanför planområdet, vid Västra Fullerö, ligger naturreservatet Fullerö backar. Detta bedöms inte påverkas av planen. Sydöstra Fullerö (Kilen) har inga kända större naturvärden, men längst i söder kring Hämringe finns värdefulla naturmiljöer som kräver hänsyn, särskilt vid utformandet av en trafikplats. Detta finns noterat i en förstudie från Trafikverket och bedöms därför tas hänsyn till.

Konsekvenser

Förutsatt att Skarpan - Ekebylund samt åkerholmar med biotopskydd inte påverkas bedöms planen ha begränsad påverkan på naturmiljön. Den ökade belastning på närnatur som en ökad befolkning innebär bedöms inte vara betydande negativ. Området öster om järnvägen ligger i planen som ett framtida utvecklingsområde. Om detta exploateras är det viktigt att utreda konsekvenserna för de stora naturvärden som finns i Storskogen öster om järnvägen.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

Inga

3.9 Konsekvenser för rekreation och friluftsliv

Förutsättningar

Naturområdet vid Skarpan bedöms förutom naturvärdet utgöra del av närrekreationsmark för Uppsala kommuns tätorter samt ingå i skolornas närnatur. Detsamma gäller ett antal andra naturområden kring Storvreta (se bild 16).

Området kring idrottsplatsen på östra sidan av Storvreta samhälle samt skogsområdet öster om samhället som leder vidare ut i Storskogen är ett viktigt rekreationsområde för boende i och kring Storvreta, vilket har påtalats av ett flertal boende i olika sammanhang. Samhällets karaktär präglas till stor del av sport- och friluftsaktiviteter, framförallt innebandy. Med utgångspunkt från idrottsplatsen utgår ett flertal spår för promenader, löpning och skidåkning.

Konsekvenser

Planerad bebyggelse kan komma att ta viss mark i anspråk som utgör närrekreationsmark men påverkan bedöms inte vara betydande då tillgång på rekreationsmark på nära håll bedöms bli fortsatt god för samtliga boende i Storvreta. Åtgärder för att förbättra tillgängligheten till ån och kulturmiljöerna kring Ekeby liksom tillgängligheten till Storskogen kan höja värdena.

Området kring Storvreta hyser många fina naturmiljöer och stora möjligheter till rekreation som en större bostadsetablering skulle ge fler personer möjlighet att utnyttja vilket är en positiv konsekvens.

Exploateringen i Östra Fullerö eller i Sydöstra Fullerö (Kilen) tar inte heller någon värdefull naturmark i anspråk. En temapark kan även tillföra positiva rekreationsvärden till regionen. I Västra Fullerö krävs försiktig exploatering i linje med vad som beskrivits i aktuell detaljplan.

Förslag till kompensationer eller åtgärder

Om förtätning inom den befintliga tätorten medför att områden som har rekreationsvärde lokalt tas i anspråk bör dessa ersättas med andra områden med samma kvalitet och tillgänglighet. Anläggning av stigar, landskapsvårdande åtgärder samt utveckling av badet i Storvreta kan ge positiva tillskott för rekreationen i området.

4. Konsekvenser av övriga alternativ

4.1 Allmänt om alternativen

Utöver planalternativet har tre andra alternativ samt nollalternativet studerats. De tre alternativen ”betoning bostäder” respektive ”huvudsak handel” kan även ses som etapper på väg mot en full utbyggnad enligt planalternativet men med olika fokus – den förstnämnda med fokus på bostadsutbyggnad i Storvreta, den andra med fokus på handel i Fullerö (se ovan under punkt 2.5 och 2.6). Alternativet ”bara bostäder” representerar i viss mån en annan utvecklingsriktning som ligger mer i linje med den förra översiktsplanens intentioner där ingen handelsplats alls kommer till (med undantag av viss trafikantservice).

Konsekvenserna blir därmed huvudsakligen liktydiga med konsekvenser för de olika områdena Storvreta och Fullerö, dock i vissa fall något mindre då utbyggnaden inte är lika kraftfull. Nedan redovisas bedömda effekter och konsekvenser av de miljöaspekter som har bedömts som betydande för dessa alternativ. Dessutom redovisas nollalternativet för att göra jämförelsen enklare. Vid bedömningen vägs följande in: omfattning, betydelse och komplexitet, varaktighet, vanlighet och reversibilitet (unika värden som kan gå förlorade).

Generellt blir de lokala konsekvenserna för alternativen av självklarhet mindre än för planförslaget, eftersom exploateringsgraden i alternativen är lägre. I de fall det går att uttala sig om förväntade konsekvenser av motsvarande exploatering på annan plats görs detta. Mest intressant blir kanske därför att jämföra alternativen bostad resp. handel mot varandra snarare än mot planalternativet, vilket också är motivet till denna samlade uppställning.

Konsekvensbedömning för miljöaspekter som ej bedömts som betydande görs också, men dock ej lika grundligt. Även effekter/konsekvenser under exploatering kommenteras kortfattat.

4.2 Konsekvenser för landskapsbild

Alternativ ”betoning bostäder”

Konsekvenserna för landskapsbilden som helhet bedöms vara mindre än för planförslaget då en mindre del av den öppna jordbruksmarken söder om Storvreta bebyggs. De ånära lägen kring Lyckebo som eventuellt kommer till inom område med skydd för landskapsbilden, ska liksom för planalternativet prövas med särskild hänsyn till värdena. Den största orsaken till mindre påverkan är dock att handeln vid östra Fullerö endast byggs ut i måttlig skala och därför inte får lika stor påverkan som i planförslaget. Västra Fullerö beräknas komma till enligt plan, men den planerade platsanpassningen bedöms vara acceptabel för att inte påverka landskapsbilden påtagligt negativt. Verksamhetsområdet söder om Fullerö, beräknas komma till men ligger inom ett mindre känsligt område. Totalt sett bedöms konsekvenserna bli mindre och vara acceptabla jämfört med planförslaget.

Alternativ ”huvudsak handel”

De mindre antalet nya bostäder som kommer till bedöms ha ringa påverkan på landskapsbilden. Handelsområdet i Östra Fullerö är i samma storleksordning som i planförslaget (c:a 30 000 m^2 jämfört med 33 000 m^2) och kräver därför motsvarande landskapsanpassning t.ex. genom att hålla ned storleken, bevara skyddande vegetation samt även planera så att skyltning och belysning inte blir alltför markant och synlig. Konsekvenserna vid Västra Fullerö bedöms bli acceptabla förutsatt att intentionerna i detaljplanen fullföljs. Påverkan på landskapsbilden bedöms totalt sett bli påtaglig även för detta alternativ.

Alternativ ”bara bostäder”

Konsekvenserna för landskapsbilden som helhet bedöms vara mindre än för planalternativet då handelsområdet i princip inte alls kommer till. Dock ställer detta alternativ liksom planförslaget krav på hänsyn i de ånära lägen kring Lyckebo och söder därom som eventuellt kommer till inom område med skydd för landskapsbilden. Verksamhetsområdet söder om Fullerö beräknas komma till men ligger inom ett mindre känsligt område. Totalt sett bedöms konsekvenserna bli mindre och vara acceptabla jämfört med planförslaget.

4.3 Konsekvenser för kulturmiljö

Alternativ ”betoning bostäder”

Alternativet bedöms liksom planalternativet få relativt begränsad påverkan på kulturmiljövärden förutsatt att föreslagna kompensationer och åtgärder beaktas. De områden som ligger inom riksintressezonen kring Lyckebo strax söder om Storvretas badplats i Fyrisån, bör endast tillåtas efter särskild hänsyn. Området gränsar till befintlig bebyggelse och till åkerholmar nära ån. Bebyggelsen söder om Storvreta på jordbruksmark kommer ej till. Dock bedöms fortfarande särskilt noggrann planering behövas i vissa områden där förekomsten av fornlämningar är stor, inte minst i området väster om Norrbo. Hänsyn bör tas till befintliga lantgårdar. En arkeologisk utredning bör tas fram.

Den mindre utbyggnaden vid östra Fullerö bedöms göra det lättare att undvika befintliga fornlämningar. Detsamma gäller Västra Fullerö, som inte bedöms ha någon stor påverkan på kulturmiljön jämfört med den som E4 i sig innebär, sannolikt inte heller verksamhetsområdet i söder. Liksom för landskapsbilden är skyddande trädskärmar mot öppen mark bra för att minska konsekvenserna. Totalt sett bedöms konsekvenserna bli mindre än planförslaget och om föreslagen hänsyn tas acceptabla.

Alternativ ”huvudsak handel”

Avseende Östra Fullerö är det framför allt den norra/nordvästra delen som är känslig då den dels exponeras ut mot odlingslandskapet, dels ligger inom riksintresse för kulturmiljövården. I områdets norra del finns många fornlämningar som berörs. Också här är bebyggelseanpassning och varsamhet samt bevarande av befintliga trädskärmar viktiga sätt att minska påverkan. Påverkan från bostäder i Storvreta och verksamhet i söder bedöms som liten. Påverkan bedöms i stort sett bli likvärdig eller möjligen något mindre än för planförslaget, dock fortfarande betydande negativ.

Alternativ ”bara bostäder”

Alternativet bedöms liksom planförslaget få relativt begränsad påverkan på kulturmiljövärden förutsatt att föreslagna kompensationer och åtgärder beaktas. En kraftigare utbyggnad kan skapa ett högre tryck att bygga i känslig mark kring Lyckebo eller på jordbruksmarken söder om samhället, varför det är extra viktigt att de områden som ligger inom riksintressezonen endast bör tillåtas efter särskild hänsyn. Området gränsar till befintlig bebyggelse och till åkerholmar nära ån. Dock bedöms fortfarande särskilt noggrann planering behövas i vissa områden där förekomsten av fornlämningar är stor, inte minst i området väster om Norrbo. En arkeologisk utredning bör tas fram.

Den betydligt mindre utbyggnaden vid östra Fullerö bedöms ha liten påverkan. Detsamma gäller Västra Fullerö, som inte bedöms ha någon stor påverkan på kulturmiljön jämfört med den som E4 i sig innebär, sannolikt inte heller verksamhetsområdet i söder. Liksom för landskapsbilden är skyddande trädskärmar mot öppen mark bra för att minska konsekvenserna. Totalt sett bedöms konsekvenserna bli mindre än planförslaget.

4.4 Konsekvenser för mark och vatten

Alternativ ”betoning bostäder”

Småhusbebyggelse medför ganska låga exploateringstal, och omvandlingen från åkermark till villaområde bedöms inte ha någon nämnvärd negativ påverkan på dagvattnet. Att omvandla jordbruksmark till villaområden innebär även att föroreningen från jordbruksmarken upphör vilket tom kan vara positivt då snabb transport av näringsrikt vatten via täckdiken upphör.

Bostadsbebyggelsens påverkan på grundvattnet och på Fyrisån i de ostliga delarna belägna på skogsmark bedöms som små. Trafikdagvattnet förväntas inte heller utgöra någon större föroreningskälla totalt sett, men dagvattenfrågan bör tas upp i samtliga detaljplaner, särskilt de inom Fyrisåns avrinningsområde. Den största källan till förorenat dagvatten kommer därför att utgöras av den del av handelsområdet som tillkommer samt i viss mån i logistikområdet i söder, där det kan förväntas stora hårdgjorda ytor i form av parkeringsplatser och hustak, liksom eventuellt även miljöfarlig verksamhet. Då områdena inte detaljplanerats kan bedömningen endast bli generell, men problemen bedöms inte vara av storleksordning att de inte går att åtgärda lokalt. Genom att t.ex. grusa av ytor istället för att asfaltera dem samt att anlägga system för lokal infiltration av dagvattnet i mark kan effekterna hållas nere. Utjämningskapacitet behöver dock tillskapas i linje med Uppsala vattens utredning. I samband med detaljplanering av särskilt logistikområde bör en dagvattenutredning med konkreta åtgärdsförslag tas fram. Totalt bedöms påverkan vara något lägre än i planförslaget.

Alternativ ”huvudsak handel”

Tämligen stora hårdgjorda ytor i form av parkeringsplatser och hustak bedöms tillkomma i Östra Fullerö. I det området domineras marken av morän, vilket leder till snabbare transport till grundvattnet. I gengäld ligger området längre ifrån Fyrisån, varför risken för föroreningstransport till grundvattnet eller till Fyrisån bedöms som liten. Detta förutsätter dock att inga kemikalieintensiva verksamheter etablerar sig. För t.ex. bensinmackar och biltvättar som ev. etablerar sig bör särskilda krav ställas. Dessutom bör en beredskap vid haverier/kemikalieolyckor finnas för att t.ex. kunna koppla om dagvatten från området till sluten tank alternativt dagvattendammar för E4. Med goda skyddsåtgärder bedöms påverkan liksom för planförslaget som acceptabel.

Alternativ ”bara bostäder”

Småhusbebyggelse medför ganska låga exploateringstal, och omvandlingen från åkermark till villaområde bedöms inte ha någon nämnvärd negativ påverkan på dagvattnet. Att omvandla jordbruksmark till villaområden innebär även att föroreningen från jordbruksmarken upphör vilket tom kan vara positivt då snabb transport av näringsrikt vatten via täckdiken upphör.

Bostadsbebyggelsens påverkan på grundvattnet och på Fyrisån i de ostliga delarna belägna på skogsmark bedöms som små. Trafikdagvattnet förväntas inte heller utgöra någon större föroreningskälla totalt sett, men dagvattenfrågan bör tas upp i samtliga detaljplaner, särskilt de inom Fyrisåns avrinningsområde. Den största källan till förorenat dagvatten kommer därför att utgöras av logistikområdet i söder, där det kan förväntas stora hårdgjorda ytor i form av parkeringsplatser och hustak, liksom eventuellt även miljöfarlig verksamhet. Då områdena inte detaljplanerats kan bedömningen endast bli generell, men problemen bedöms inte vara av storleksordning att de inte går att åtgärda lokalt. Genom att t.ex. grusa av ytor istället för att asfaltera dem samt att anlägga system för lokal infiltration av dagvattnet i mark kan effekterna hållas nere. I samband med detaljplanering av särskilt logistikområde bör en dagvattenutredning med konkreta åtgärdsförslag tas fram. Totalt bedöms påverkan vara lägre än i planförslaget.

4.5 Konsekvenser för/av transport och kommunikation

Såväl bostads- som handelsalternativen kräver stora infrastrukturella investeringar. Om än inte lika stora som för planförslaget, så bedöms samtliga alternativ utom nollalternativet kräva en sydlig trafikplats vid Hämringe. Detta innebär att konsekvenserna följer efter detta. Samtidigt är utbyggnaden nära max även i förhållande till den vägkapacitet som finns och därigenom känslig för förändringar eller ökad belastning, liksom för risk för begränsad framkomlighet vid haverier. Särskilt stora krav på infrastrukturen ställs av alternativet ”huvudsak handel”.

4.6 Konsekvenser för klimatet

Alternativ ”betoning bostäder”

Belastningen sker framför allt på trafikplatsen och väg 290 under rusningstid vilket medför utsläpp av växthusgaser. Detta ska ställas i konsekvens mot att bygga på annan ort för att tillfredsställa det ökade bostadsbehovet i regionen. Det goda kollektivtrafikläget som uppnås i Storvreta, framförallt när järnvägen blir dubbelspårig hela vägen till Uppsala och om en god turtäthet erhålls, gör dock att konsekvenserna inte bedöms vara värre än för nollalternativet. Om kollektivtrafiken byggs ut och om Storvretas mönster att ha en lägre andel bilresande än andra orter kan bestå kan rentav konsekvensen bli mindre än nollalternativet, där etablering skulle kunna ske på annan ort med ev. sämre kollektivtrafik.

Trots den mindre utbyggnaden av handelsområdet genereras ändå mycket trafik kring denna. Belastningen från verksamhetsområdet bedöms bli begränsad jämfört med nuläge. Klimateffekterna kan minskas om ett stickspår anläggs.

Alternativ ”huvudsak handel”

Belastningen sker framförallt på trafikplatsen och cirkulationsplatsen på väg 290 men bedöms inte vara lika koncentrerad till rusningstid utan spridd även under t.ex. helger. Den ökade trafiken innebär klimatkonsekvenser. Detta ska ställas i konsekvens mot att tillfredsställa den ökade efterfrågan på handel i regionen på annat håll. Efterfrågan kan dock enligt handelsutredning 2008 mötas av andra befintliga handelsplatser t.ex. Gränby och Boländerna. En förnyad handelsutredning 2010 kommer i princip fram till samma slutsats. Därför bedöms effekterna i förhållande till nollalternativet vara negativa ur klimatsynpunkt, dock inte lika negativa som vid en fullskalig utbyggnad enligt planförslaget. Ett stickspår till Östra Fulleröområdet bedöms minska konsekvenserna något, dock ej radikalt. Det är sannolikt svårt att nämnvärt minska bilresorna till handelsområdet, då kollektiva

färdmedel försvårar transporten av de varor som inhandlats. Dock bör god tåg- och bussförbindelse anordnas för att om möjligt minska bilresorna. Totalt sett blir påverkan sannolikt något lägre än planförslaget, men ändock betydande och i strid med översiktsplan samt nationella och lokala mål.

Alternativ ”bara bostäder”

Belastningen sker framförallt på trafikplatsen och väg 290 under rusningstid vilket medför utsläpp av växthusgaser. Detta ska ställas i konsekvens mot att bygga på annan ort för att tillfredsställa det ökade bostadsbehovet i regionen. Det goda kollektivtrafikläget som uppnås i Storvreta, framförallt när järnvägen blir dubbelspårig hela vägen till Uppsala och om en god turtäthet erhålls, gör dock att konsekvenserna inte bedöms vara värre än för nollalternativet. Om kollektivtrafiken byggs ut och om Storvretas mönster att ha en lägre andel bilresande än andra orter kan bestå kan rentav konsekvensen bli mindre än nollalternativet.

Alternativet bedöms efter nollalternativet generera minst mängd växthusgaser.

4.7 Konsekvenser för hälsa och säkerhet

Alternativ ”betoning bostäder”

Konsekvenserna av såväl buller och luftkvalitet från trafik kan bli betydande, inte minst från tågen. Detta kräver särskilda åtgärder enligt konsekvenskapitel ovan. Bullerfrågan bli minst lika aktuell som för planförslaget och särskild planering krävs för god detaljplanering.

Alternativ ”huvudsak handel”

Konsekvenserna av såväl buller och luftkvalitet från trafik bedöms, förutom i undantagsvis, bli mindre än i planförslaget, då nytillkomna bostäder är avsevärt färre.

Avseende trafiksäkerhet bedöms konsekvenserna som större jämfört med bostadsalternativet (dock ej så stora som för planförslaget) då fler oskyddade trafikanter kan förväntas röra sig i området kring Östra Fullerö. Planering för goda och säkra passager över/under väg 290 krävs därför.

Alternativ ”bara bostäder”

Konsekvenserna av såväl buller och luftkvalitet från trafik kan bli betydande, inte minst från tågen. Detta kräver särskilda åtgärder enligt konsekvenskapitel ovan. Bullerfrågan bli minst lika aktuell som för planförslaget och särskild planering krävs för god detaljplanering.

4.8 Övriga konsekvenser (naturmiljö, rekreation)

Konsekvenserna för såväl naturmiljö som för rekreation och friluftsliv bedöms i både bostads- och handelsalternativet bli små. För Storvretas del blir belastningen på respektive närheten till närrekreationsområden och värdefulla naturområden mindre än i planförslaget. Området kring Storvreta hyser många fina naturmiljöer och stora möjligheter till rekreation som en större bostadsetablering skulle ge fler personer möjlighet att utnyttja vilket är en positiv konsekvens.

Exploateringen i Östra Fullerö tar inte heller någon värdefull naturmark i anspråk. En temapark kan även tillföra positiva värden till regionen. Inte heller verksamhetsområdet i söder bedöms ha någon stor påverkan.

4.9 Konsekvenser för nollalternativet

Ett nollalternativ innebär ”business as usual”, det innebär inte ett avstannande. Det betyder att även ett nollalternativ kan få negativa miljökonsekvenser, dock oftast mindre än för olika exploateringsalternativ (åtminstone inom det aktuella området). Det går dock inte att bortse från alla konsekvenser, särskilt inte i en region som Uppsala, där det i såväl översiktsplan som andra dokument spås en betydande expansion av såväl bostäder som handel under de kommande åren.

I en bedömning av nollalternativet bör det därför diskuteras vilka konsekvenser som kan uppkomma för att skapa samma nyttigheter som en exploatering tillför någon annanstans. Det innebär t.ex. att samma antal bostäder eller handelsytor behövs skapas på annan ort. Konsekvenser av detta måste självklart diskuteras i allmänna ordalag då de kan ske var som helst. Här nedan diskuteras att de etableras på andra ställen inom Uppsala.

Avseende negativa konsekvenser för landskapsbild och kulturmiljö bedöms nollalternativet få mindre konsekvenser än här diskuterade alternativ. Det finns ett flertal tänkbara områden inom Uppsala med mindre känsliga kultur- och landskapsmiljöer.

De negativa konsekvenserna för mark och vatten bedöms även de bli mindre, då området kring Fyrisån måste ses som särskilt känsligt.

Negativa konsekvenser för transport och kommunikation bedöms bli mindre än för planförslaget och för handelsalternativet, då etablering av motsvarande handelsområden bedöms kunna ske i, för kommunikation och klimat, mer gynnsamma lägen. Däremot bedöms konsekvenserna vara lika med eller större för nollalternativet jämfört med bostadsalternativet då det inte är lätt att hitta bostadsetableringar av den skalan som medför mindre påverkan på klimat och kommunikation än i Storvreta.

Konsekvenserna för risk, säkerhet och hälsa är svår att bedöma för nollalternativet, men situationen idag bedöms som acceptabel och kan därför antas vara det även i en framtid.

De negativa konsekvenserna för naturmiljö och rekreation bedöms inte bli mindre för nollalternativet än för föreslagna alternativ som bedöms ha en låg och i några stycken till och med positiv konsekvensbild. Eventuellt kan konsekvenserna därför till och med bli högre beroende på var motsvarande etablering görs.

Referenser

Boverket, 2006: Boverkets Byggregler (BBR)

Boverket, 2006: Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen

Handelns utredningsinstitut, 2008: Handelsutredning

Handelns utredningsinstitut, 2010: Konsekvens Storvreta

Hitta.se, hemsida 2008

Ingemanssons, 2008, Fullerö park, trafikbullerutredning.

Länsstyrelsen i Uppsala län, hemsida 2008

Länsstyrelsen i Uppsala län, 2010, samrådsyttrande

Naturvårdsverket, 1997, 2004 mm: allmänna råd om buller samt luftkvalitet

Naturvårdsverket, hemsida, 2012: information om miljökvalitetsnormer för luftkvalitet

Naturvårdsverket, hemsida, 2008: riktvärden för trafikbuller vid nybyggnation

Ramböll, 2008 mm trafikutredning

Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund, hemsida 2008

Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund, Kartläggning av PM 2,5-halter i Stockholms- och Uppsala län samt Gävle kommun och Sandviken tätort. LVF 2010:23b

Svensk författningssamling, 2008 mm: Miljöbalk samt plan- och bygglag

Tema arkitekter m.fl. 2007-2008: programhandlingar för Östra Fullerö

Trivector, 2008: Fullerö park - trafikens miljöeffekter

Uppsala brandförsvar, 2005: riskanalys

Uppsala kommun & Tema arkitekter m.fl. 2010: detaljplan samt MKB för Östra Fullerö, samrådshandlingar

Uppsala kommun & White, 2007: Fördjupad Översiktsplan för Storvreta

Uppsala kommun, hemsida 2008, 2012

Uppsala kommun, 2007: Klimatutmaningen

Uppsala kommun, 2006: Miljöprogram

Uppsala kommun, 2007-2008 planhandlingar för Västra Fullerö

Uppsala kommun, 2011, samrådsredogörelse Fördjupad Översiktsplan för Storvreta

Uppsala kommun, 2010. Hållbarhetsbokslut 2010.

Uppsala kommun, 2006: Strategisk miljöbedömning

Uppsala kommun, 2006, 2010: Översiktsplan 2006, 2010

Vägverket, 1996: Miljökonsekvensbeskrivning för E4 mellan Uppsala och Mehedeby

Vägverket, 2009, Förstudie Fullerö trafikplats

White, 2007-2010: planbeskrivning, skisser, ritningar och illustrationer mm

Handläggare:
Maija Tammela

Datum:
2012-01-30

Diarienummer:
2012/20028-1
Fd diarienummer: PLA 6/20053-1

Utlåtande

Fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun.

Detaljplanens syfte

Området omkring Storvreta skall utredas i en fördjupad översiktsplan för att utgöra underlag för framtida detaljplaneläggning.

Yttranden i utställningen	
Totalt antal inkomna	**41 st**
Beslutsdatum och samrådstider	
Ansökan inkom:	2006-10-04
Beslut om miljöbedömning:	---- -- --
Beslut om uppdrag:	2006-10-19
Beslut om samråd:	2008-10-06
Samråd:	T om 2008-12-08
Beslut om utställning:	2010-04-14
Utställning:	2011-05-05 - 2011-07-05
Antagande / godkännande PBN:	
Antagande KF:	
Laga kraft:	

Plan- och byggnadsnämnden
Postadress: Uppsala kommun, kontoret för samhällsutveckling • 753 75 UPPSALA •
Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15
Telefon: +46 18 - 727 00 00 • Fax: +46 18 - 727 46 61 • E-post: plan-byggnadsnamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

Innehållsförteckning

Fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun. 1
1. SAMMANFATTNING AV UTSTÄLLNINGEN 3
2. SAMMANFATTNING AV ÄNDRINGAR I FÖRSLAGET 3
3. SAMMANFATTNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDENS STÄLLNINGSTAGANDE 4
4. ÖVERSIKT ÖVER INKOMNA UTSTÄLLNINGSYTTRANDEN 9

1. Sammanfattning av utställningen

Förslaget till fördjupad översiktsplan ställdes ut under maj och juni 2011. Under utställningstiden fanns planförslaget i Stadshuset, på Storvretabiblioteket och tillgängligt på kommunens hemsida. Under utställningstiden inkom 41 yttranden.

2. Sammanfattning av ändringar i förslaget

Planförslaget är sammantaget justerat på följande punkter:

Riksintresse natur- och kulturmiljö

- Det tydliggörs att Länsstyrelsen inte har godtagit planen i alla delar utan gör en annan bedömning än kommunen kring påverkan på riskintresse för kulturmiljö.

Miljökonsekvenser

- Delområdesbeskrivningen redovisar att delområdet på den sydöstra sidan om Fullerömotet ska hantera klimatkompensatoriska åtgärder i den fortsatta planeringen och hur detta kan ske.
- Handlingen och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning redovisar hur utbyggnaden förhåller sig till miljökvalitetsnormer avseende luft, yt- och grundvatten

Teknisk försörjning och skyddsavstånd

- Skyddsavstånd till kraftledningen justeras efter yttrande från Svenska kraftnät från 50 till 80 meter på vardera sida kraftledningen.
- I handlingen förtydligas strandskyddsregler för bebyggelse närmast Fyrisån i delområdesbeskrivningen.

Genomförande

- Delar av förslag till fortsatt arbete för kommunen flyttas från sektorsavsnitten till genomförandebeskrivningen.

Trafik

- Det förtydligas att gatusektionerna är principer som bör studeras vidare i kommande planering.
- Avvägningar och utredningar gällande stationsflytt och kollektivtrafik beskrivs för att tydliggöra att en stationsflytt bör föregås av en ekonomisk konsekvensanalys och för en eventuell stationsflytt samt för kollektivtrafik ger den fördjupade översiktplanen en grundstruktur.

Övrigt

- Hänvisningar görs till PBL 2010.
- Framsidan justeras för att överrensstämma med nyligen antagen Fördjupad översiktsplan för Funbo.
- Kartmaterialet i handlingen är förstorat för ökad tydlighet och läsbarhet
- Underlagskartor har uppdaterats avseende detekterade förorenade områden
- Det är förtydligat att civilflyg är ett riksintresse som är under översyn

3. Sammanfattning av inkomna synpunkter och plan- och byggnadsnämndens ställningstagande

Syfte med den fördjupade översiktsplanen, tidigare ställningstaganden och avvägningar

Översiktsplanen för Storvreta har som utgångspunkt att på en strategisk nivå redovisa förutsättningarna för fortsatt planering av ca 1600 nya bostäder i enhetlighet med det ursprungliga uppdrag som gavs baserat på Översiktsplanen 2006. Storvreta har med sitt strategiska läge intill järnväg och Europaväg ett utmärkt läge för att utvecklas med goda möjligheter infrastrukturkopplingar mot Uppsala och kringliggande orter på ett mer regionalt perspektiv. Storvreta har även stora kvaliteter att värna och bevara vid en utveckling; det öppna kulturlandskapet i med Fyrisån norr och närheten till en annan typ av naturmiljö i Storskogen med tillhörande anläggningar för rekreation och friluftsliv.

Dessa strukturella förutsättningar har tillsammans gjort att en utveckling i en helt koncentrisk form inte är ett alternativ för Storvreta. Bevarandevärden i öster och i norr och utvecklingens storlek gör att en helt koncentrisk utveckling inte är möjlig. Utvecklingsformen på tillkommande struktur ska, i enhetlighet med den inriktning som Översiktsplan 2010 för stadsväven, utvecklas till stor del inom befintlig struktur genom ett mer effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur och service genom förtätning inom befintliga Storvreta. Men planförslaget föreslår även en utveckling av nya områden, främst söder om befintlig struktur.

I utredningsarbetet med utvecklingen av Storvreta har framkommit att om mer än bara bostäder i den mängd som finns anvisat i ÖP utvecklas i anslutning till Storvreta så kommer trafikkapaciteten i den befintliga trafikplatsen mot E4:an att överstigas. Redan idag finns starkt tryck på att etablera och utveckla befintliga verksamheter vid Fullerömotet, vilket innebär att kommunen i sin planering bedömer att man i den fördjupade översiktsplanen bör ta höjd för en utveckling som innebär att mer än befintlig trafikplats behövs för att försörja framtida Storvreta med omnejd.

Då en ny avfart mot E4 närmast kan placeras 1,5 km från befintligt läge innebär detta att nya ytor längs E4:an mellan befintligt och nytt trafikmot blir attraktiva lägen för utveckling. Det finns i kommunen ett stort tryck efter att hitta nya placeringar för ytkrävande verksamheter och läget kring E4:an bedöms vara ett bra svar på detta behov. Detta innebär inte att de nya områden som utvecklas i och kring befintlig struktur i Storvreta inte ska innehålla små verksamheter och att även denna struktur kan innebäras en variation av service och bostäder, men den verksamhet som kräver skyddsavstånd eftersom att den är miljöstörande är lämplig att placera på ett för detta ändamål passande område som dessutom har goda kommunikationer.

Den fördjupade översiktsplanen behandlar inte detaljfrågor eller enskilda fastigheters detaljerade förutsättningar för utveckling utan visar de huvuddrag inom vilka fortsatta utredningar och avvägningar ska göras. Planen föreslår inte heller ändring av inriktningen på nyligen antagna planer där beslut redan tagits om inriktning, såsom etableringen på västra sidan Fullerömotet. Planen redovisar dock pågående detaljplaners inriktning.

Storvreta har en mycket stor andel kollektivtrafikresenärer. Kommunen strävar i stort efter ett stort nyttjande av kollektivtrafik och vill uppmuntra till fortsatt och utvecklat nyttjande av kollektivtrafik. Den strategiska fråga i Storvreta som starkt påverkar möjligheten till kollektivtrafikutnyttjande är tillänglighet till stationen som en bytespunkt för kollektivtrafik. Med den kunskap vi har i dag och avvägt mot det utvecklingsinriktning som planen har visat vara det läge där det är lämpligast att reservera mark för en framtida station.

Inkomna synpunkter sammanfattas inledande nedan och följs av stadsbyggnadskontorets ställningstagande.

Inkomna synpunkter från Länsstyrelsen berör i huvudsak följande frågor
Länsstyrelsen har en avvikande mening när det gäller påverkan på Riksintresse för kulturmiljö. I övrigt påpekar Länsstyrelsen att förtydliganden bör göras av riksintresse för civil luftfart samt miljökvalitetsnormerna för luft och yt- och grundvatten. Länsstyrelsen föreslår förtydliganden i kartmaterialet samt i beskrivningar gällande förorenade områden, vatten- och strandskydd och ny plan och bygglag. Länsstyrelsen anser också att kommunen bör ta fasta på beskrivningen i MKB avseende klimatpåverkan i handelsområdet i Östra Fullerö och hantera klimatkompensation med tydliga åtgärder.

Ställningstagande
Planförlaget justeras efter Länsstyrelsens synpunkter.

Inkomna synpunkter från myndigheter, andra kommuner och riksomfattande organisationer och företag berör i huvudsak följande frågor
Vattenfall poängterar att de nyligen utrett förutsättningen att göra en ny satsning på solvärme och dragit slutsatsen att det finns potential i bergrummet i Storvreta. En samarbetslösning för att klara ekonomin i detta välkomnas. I övrigt poängteras att sammanhållna strukturer underlättar effektiva ledningsdragningar. Svenska kraftnät rekommenderar att nya byggnader inte placeras närmare än 80 meter från 220 –kV-ledning. Upplands lokaltrafik poängterar en stationsflytt är positivt och att kollektivtrafiken idag och i framtiden bör utredas djupare. I övrigt framförs inga synpunkter som kräver ändringar eller bemötanden. Trafikverket trycker på behovet av en aktiv dialog i den fortsatta planeringen samt bland annat att ansvar för stationsflytt och åtgärder i Fullerö trafikplats bör tydliggöras.

Ställningstagande
Planförslaget justeras avseende skyddsavstånd till 220-kV-ledning. Strukturen i Storvreta utgör en grundstruktur som bedöms vara lämplig för vidare utredning och utveckling av kollektivtrafiken.
I samband med utbyggnad kring Fullerö trafikplats och i övrigt söder om Storvreta ska kommunen och Trafikverket ha en aktiv dialog kring genomförandefrågor och ekonomi. En pågående dialog kring utvecklingen av spårtrafiken i hela kommunen fortgår.

Inkomna synpunkter från nämnder inom Uppsala kommun och kommunala bolag berör i huvudsak följande frågor

De kommunala nämnderna har påpekat att den negativa klimatpåverkan bör begränsas, gatubredder bör justeras och att kartering av bevarande och utveckling av historisk värdefull bebyggelse och kulturmiljö bör göras. Fastighetsnämnden framför att genomförandet av planen kräver analys och beslut kring förhållning till kraftledningsstråk, stationsflytt och riktade uppdrag till respektive nämnd. Redovisning av servicebehov och avtal bör finnas mellan kommun och Trafikverk innan detaljplaner antas i området. Miljö och hälsoskyddsnämnden påpekar att trafikbullret bör begränsas, planområdet bör kopplas till kommunens va-nät och att bergrummets kapacitet för värmelagring bör nyttjas.

Ställningstagande
Gatusektioner studeras i kommande skeden och eventuella bullerdämpande åtgärder får studeras i den kommande utbyggnaden av Storvreta. Servicebehovet i respektive delområde förtyd-

ligas i delområdesbeskrivningarna. I det fortsatta utvecklingen av Storvreta, där kommunen som markägare också har en del, bör fortsatta studier och kontinuerlig kontakt säkerställas

Kommunen har i sin kontinuerliga dialog med Trafikverket i den långsiktiga infrastrukturplaneringen med en stationsflytt i Storvreta som en möjlig åtgärd i kommunen. Ett slutgiltigt beslut kring flytt av stationen kräver fördjupade konsekvensanalyser, med fördel gjorda i nära samarbete mellan Trafikverket och Uppsala kommun. Den fördjupade översiktsplanen garanterar ett markreservat som lämpligt för stationsflytt. Den fördjupade översiktsplanen blir ett underlag för utvecklingen och ger underlag för att de insatser som krävs vid ett genomförande kan innebära formaliserade uppdrag till respektive nämnd i samband med antagande av planen.

I planhandlingen framgår grundprincipen i ortens utveckling och det bebyggelsemönster som är av betydelse för förståelse av ortens historia. Bedömning av det kulturhistoriska värdet i bebyggelsen på en mer detaljerad nivå görs i samband med eventuell lovprövning eller planläggning i området.

Inkomna synpunkter från politiska partier och kommunomfattande föreningar och organisationer berör i huvudsak följande frågor
Flertalet organisationer som yttrat sig redovisar kritik mot den grundläggande utvecklingsprincipen i Storvreta med ett utbrett samhälle och med en utveckling vid Fullerömotet som riskerar att påverka kulturlandskapet och konkurrera med handel och service i Storvreta. Yttranden kritisera att utvecklingen av Storvreta har fått anpassa sig till den kraftiga utvecklingen kring trafikmotet. Oro uttrycks för ett tvådelat, separerat samhälle med stor klimatpåverkan. Stationen föreslås i yttranden flyttas norrut, kompletteras med ytterligare en station och ekonomin i åtgärderna klarläggas. Positiva effekter av utvecklingen kring Fullerömotet påpekas också under förutsättning att samordning sker mellan detaljplanearbete och de större strukturfrågorna i den fördjupade översiktsplanen. Fyrisåns vattenförbund meddelar också att miljökonsekvensbeskrivningen bör kompletteras med vattenkvalitetsfrågor kopplade till miljökvalitetsnormerna.

Ställningstagande
Avvägningarna för grundstrukturen för Storvretas utveckling redovisas i inledningen av avsnitt 3. Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med avsnitt kring miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten.

Inkomna synpunkter från lokala föreningar, företag och privatpersoner berör i huvudsak följande frågor

Strukturfrågor
- Vill inte bygga ihop Storvreta mot motet
- Förordar en koncentrisk utveckling
- Ifrågasätter uppdraget till kommunens tjänstemän
- Sammanhållen grönstruktur förordas
- Cykelperspektiv saknas i planförslaget

Genomförande
- Bristfällig medborgardialog
- Dialog med församlingar i Stovreta i fortsatta utvecklingen
- Kontinuerlig utredning av servicebehov
- Värna den historiska miljön
- Respekt för Storvretas karaktär
- Inte expropriering av mark
- Ersättningsmark för industri på nytt föreslaget stationsområde

Utformning
- Skolors placering i förhållande till gatunätet
- Avlastning av trafik på ny infartsväg till Storvreta för redan etablerade bostäder

Förutsättningar för utveckling i delområden
- Utveckla Ekhagen-Adolfsberg
- Likvärdiga villkor för utveckling av båda sidor trafikmotet
- Bygg idrottsanläggningar
- Markera plats för framtida kyrkobygge
- Fullerömotets båda sidor
- Utveckling av Fyrisån och årummet
- Tidigare avslag på tillståndsansökan för sprängningsarbeten i det område som nu föreslås som verksamhet
- Inköp av mark eller försäljning av mark till kommunen, detaljplaneläggning på egen mark

Planens konsekvenser
- Trafikbuller av ökad trafik
- Storvreta drabbas av effekterna av stationsflytt
- Regionala konsekvenser
- Urholkning av centrum
- Helhetsanalys av vad som krävs för att de mindre orterna ska vara självbärande

Ställningstagande
Avvägningarna för grundstrukturen i utvecklingen redovisas under rubriken syfte med den fördjupade översiktsplanen, tidigare ställningstaganden och avvägningar.

Placering och utformning och åtgärder i befintlig struktur studeras i detaljplanearbete. Utveckling och initiativ till att utveckla mark för kyrka, idrottslokaler eller bostäder ligger på respektive markägare och prövning görs av kommunen av lämpligheten. Kommunen har idag ingen avsikt att tvångsinlösa mark i Storvretaområdet.

I den kommande utvecklingen av Storvreta bör kulturhistoria, grönstruktur, service och andra aspekter vara givna delar i avvägningarna.

Planförslaget är justerat på följande punkter:

Riksintresse natur- och kulturmiljö
- Det tydliggörs att Länsstyrelsen inte har godtagit planen i alla delar utan gör en annan bedömning än kommunen kring påverkan på riskintresse för kulturmiljö.
- Det är förtydligat att civilflyg är ett riksintresse som är under översyn

Miljökonsekvenser
- Delområdesbeskrivningen redovisar att exploatören på den sydöstra sidan om Fullerömotet ska hantera klimatkompensatoriska åtgärder i den fortsatta planeringen tillsammans med kommunen och hur detta kan ske i samband med detaljplaneprocessen.
- Handlingen och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning redovisar hur utbyggnaden förhåller sig till miljökvalitetsnormer avseende luft, yt- och grundvatten

Teknisk försörjning och skyddsavstånd
- Skyddsavstånd till kraftledningen justeras efter yttrande från Svenska kraftnät från 50 till 80 meter på vardera sida kraftledningen.

- I handlingen förtydligas strandskyddsregler för bebyggelse närmast Fyrisån i delområdesbeskrivningen.

Trafik

- Det förtydligas att gatusektionerna är principer som bör studeras vidare i kommande planering.
- För en eventuell stationsflytt samt för kollektivtrafik ger den fördjupade översiktplanen en grundstruktur. Avvägningar och utredningar gällande stationsflytt och kollektivtrafik beskrivs för att tydliggöra att en stationsflytt bör föregås av en ekonomisk konsekvensanalys.

Övrigt

- Underlagskartor har uppdaterats avseende detekterade förorenade områden.

Plan- och byggnadsnämnden

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Handläggare:
Maija Tammela
727 46 25
maija.tammela@uppsala.se

Datum:
2011-04-14

Diarienummer:
2006/20053-1

Samrådsredogörelse

Fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun

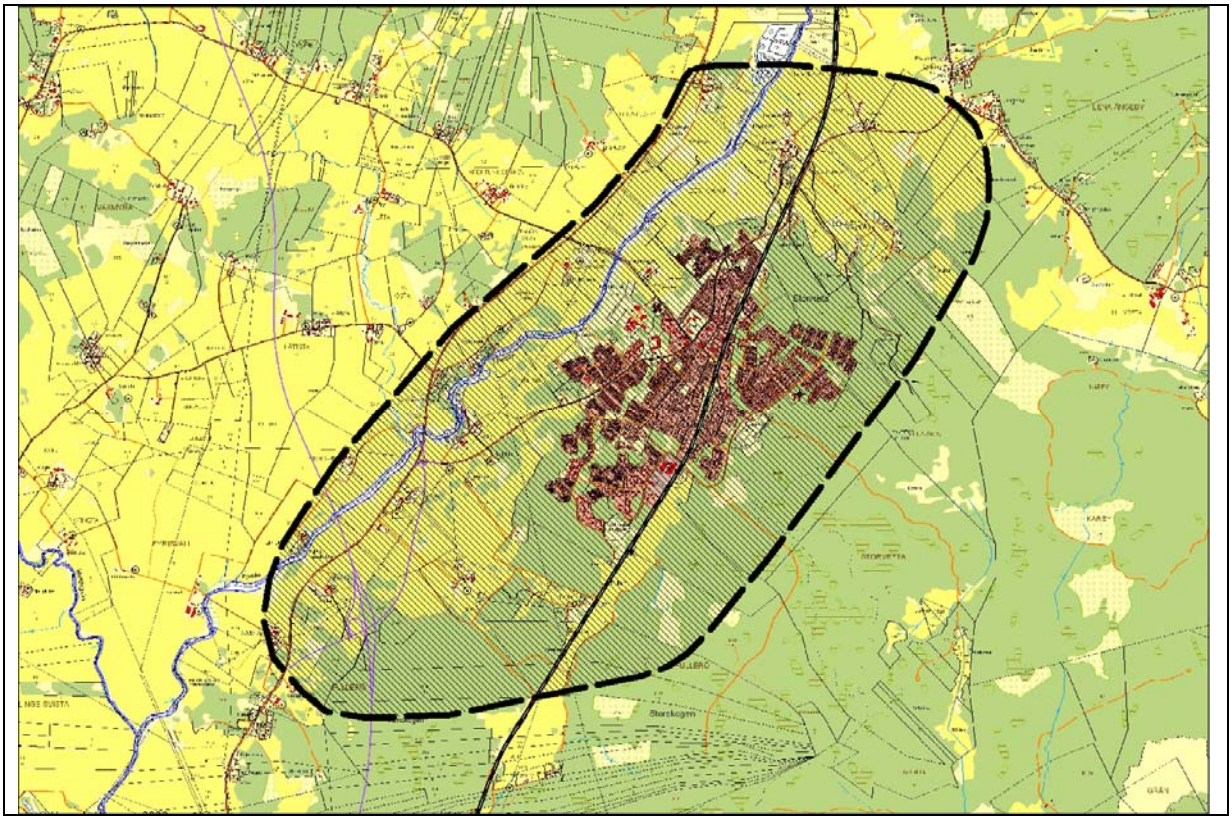

Detaljplanens syfte

Området omkring Storvreta skall utredas i en fördjupad översiktsplan för att utgöra underlag för framtida detaljplaneläggning.

Samrådsyttranden	
Totalt antal inkomna	**66 st**
Beslutsdatum och samrådstider	
Ansökan inkom:	2006-10-04
Beslut om miljöbedömning:	---- -- --
Beslut om uppdrag:	2006-10-19
Beslut om samråd:	2008-10-06
Samråd:	T om 2008-12-08
Beslut om utställning:	
Utställning:	
Antagande / godkännande BN:	
Antagande KF:	
Laga kraft:	

Postadress: Uppsala kommun, Stadsbyggnadskontoret • 753 75 UPPSALA • Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15
Telefon: +46 18 - 727 00 00 • Fax: +46 18 - 727 46 61 • E-post: stadsbyggnadskontoret@uppsala.se
www.uppsala.se

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING AV SAMRÅDET 3
2. SAMMANFATTNING AV ÄNDRINGAR I FÖRSLAGET 3
3. SAMMANFATTNING AV INKOMNA SYNPUNKTER OCH STADSBYGGNADSKONTORET STÄLLNINGSTAGANDE 5
Planeringsprocessen *5*
Markägarkontakter 5
Övergripande utvecklingsinriktning av Storvreta *6*
Bebyggelsestruktur 6
Målpunkter 7
Service, handel och näringsliv *7*
Offentlig service i centrum 7
Skola 7
Handel Östra Fullerö 7
Verksamhetsområde 8
Bostäder *9*
Bostäder mellan Fullerö och nuvarande Storvreta 9
Kompletteringar i befintliga Storvreta 9
Ekhagen Adolfsberg 10
Bostäder vid Fyrisån/komplettering utanför detaljplanelagt område 10
Storskogen 10
Övrigt 11
Transport, infrastruktur *12*
Ny trafikplats på E4 söder om Storvreta 12
Nytt resecentrum 12
Ny huvudväg in till resecentrum 13
Gång- och cykelvägar 13
Övrigt 13
Fritid (rekreation, idrott, kultur) *14*
Närrekreation och tillgänglighet 14
Idrottsplatsen 14
Ny idrottshall 15
Temapark och hotell i Östra Fullerö 15
Övrigt 15
Landskap, kulturmiljö *16*
Bebyggelseinventering 16
Grönstråk 16
Fornlämningar 16
Teknisk försörjning *16*
VA-nätet 16
Elnätet 16
Genomförande *17*
Realiserande 17
Etappindelning 17
Konsekvenser av förslaget *18*
Miljökonsekvenser 18
Sociala konsekvenser 18
Kommunalekonomiska konsekvenser 19
4. ÖVERSIKT ÖVER INKOMNA SAMRÅDSYTTRANDEN 20

1. Sammanfattning av samrådet

Samråds hölls under åtta veckor fram till och med 8 december 2008. Ett samrådsmöte hölls i Storvretaskolan i Storvreta 2008-11-10. På samrådsmötet deltog ca 90 personer. Representanter fanns med från Uppsala kommun, White arkitekter (plankonsult), samt fastighetsägare och representanter för olika föreningar. Liv Hahne från byggnadsnämnden, Uppsala kommun redogjorde för planprocessen och syftet med mötet och White presenterade samrådshandlingen.

2. Sammanfattning av ändringar i förslaget

Sedan samrådet av den Fördjupade översiktsplanen har en ny Översiktsplan för kommunen antagits. Den fördjupade översiktsplanens övergripanden mål och riktlinjer har uppdaterats i förhållande till förändringar till den nya ÖP:n.

Markanvändningskartan och FÖP:en som helhet justeras mot en principiell redovisning av markanvändning för att hålla en större flexibilitet för utvecklingen över en längre tid. Detta innebär att FÖP:en beskriver de principer som ska bevakas i respektive delområde.

Planområdet har även efter samrådet utökats med ytterligare ett utredningsområde på västra sidan om E4:an i ett område som bedöms bli intressant för utveckling vid tillägg av ytterligare ett trafikmot.

Med hänsyn till trafikkapaciteten i befintlig trafikplats samt en minskad yta för tät bostadsutveckling ut mot årummet är det totala föreslagna bostadsantalet i Storvreta minskat såväl i ÖP 2010 som i utställningshandlingen av den fördjupade översiktsplanen till ca nya 1600 bostäder.

Tillkommande utredningar sedan samrådet:

- En förstudie har tagits fram för befintligt och tillkommande trafikmot.
- En bullerutredning biläggs som underlag till kommande detaljplaneläggning.

Övriga justeringar i planförslaget med anledning av yttranden

- Genomförandefrågor har utvecklats i utställningshandlingen. Tabellen med övergripande investeringskostnader för respektive etapputbyggnad utvecklas till utställningshandlingen och driftkostnaderna poängteras. Planen beskriver även utveckling utan stationsflytt.
- Gräns för ny bebyggelse justeras i utställningshandlingen bland annat med hänsyn till riksintresse för kulturmiljö; landskapsbild mot Fyrisålandskapet i norr. I området ut mot landskapet föreslås ett varsamt bebyggelsetillägg.
- Infartsvägen mot Storvreta justeras bland annat med hänsyn till pågående planarbete vid Fullerömotet, sydöstra. Etablering av vägen flyttas till etapp 1 i utställningshandlingen.
- Formulering i FÖP:ens text angående förankringen hos markägarna ska ändras till utställningshandlingen för att inte antyda att planen är förankrad hos samtliga markägare i Storvreta innan samrådet.
- Innebörden av nya/stärkta målpunkter förtydligas i utställningshandlingen.
- Det bedömda tillskottet på skolor och förskolor i förhållande till utbyggnadstakten redovisas tydligare i utställningshandlingen.
- Förtydliganden görs av åtgärder för lokal klimatkompensering som ska utredas i samband med den fortsatta planeringen.

- Exploateringen av området Adolfsberg flyttas fram till en tänkt etapp 4 i utställningshandlingen.
- Synpunkter på markanvändning av enskilda tomter är noterade. Med ett mer principiellt förhållningssätt till utvecklingen inom befintliga Storvreta och inom bostadsområdena är gränsdragningar för förtätning på enskilda tomter en fråga för detaljplanering.
- Strukturscheman och gatusektioner revideras till utställningshandlingen och det tydliggörs att dessa är principer som detaljstuderas i detaljplaneläggning.
- Text som beskriver närheten mellan nytt stationsläge och idrottsanläggning justeras i utställningshandlingen.
- Kartmaterial som var underlag för MKB:n har uppdaterats.
- Grönstrukturredovisningen har justerats till samrådshandlingen till en med principiell redovisning.
- I utställningshandlingen redovisas fornlämningsmiljön tydligare samt beskrivning av kulturmiljön justeras.
- Förutsättningarna för dagvattenhantering i fortsatt planering redovisas tydligare i utställningshandlingen.
- Planen kompletteras även med resultat av en sociotopkartering som bland annat tillvaratar barn- och ungdomsperspektiv.

3. Sammanfattning av inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontoret ställningstagande

För att ge en god överblick av samrådsyttrandena och stadsbyggnadskontorets kommentarer är dessa sammanställda ämnesvis. Textavsnitt under varje rubrik är en sammanfattning av huvuddragen i yttranden och på detta följer ett stycke med kommentarer från Stadsbyggnadskontoret.

Planeringsprocessen

Markägarkontakter

Kritik höjs av flera markägare på grund av att de inte varit kontaktade före samrådsmötet. Enligt en markägare har inte samråd hållits enl PBL:s föreskrifter innan förslag till plan läggs fram.

Det lyfts även av markägare att det är av stor vikt att mark endast tas i anspråk efter frivilliga överenskommelser med berörda markägare. Det förutsätts att marken inte är eller blir föremål för tvångsinlösen (expropriering) av någon part med intresse av att exploatera, utan att överlåtelse av mark från dagens markägare sker enligt frivillig överenskommelse.

Medborgardialogen som ägde rum i Missionskyrkan i februari 2008 har ej dokumenterats och finns ej lätt tillgänglig.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
I arbetet med FÖP:en har kommunen tidigt kontaktat flertalet av de större markägarna vars ägor direkt berörs av planändringar. Dessa redovisas i kartan nedan. Dock har vissa berörda av de större markägarna förbisetts. Samrådsmötet som hölls 10 november 2008 är ett led i det samråd som pågår under planarbetets gång, enligt PBL 4 kap 3§. Den plan som presenterades på mötet är under utveckling och det finns utrymme för förändringar i den.

Formulering i FÖP:ens text and förankringen hos markägarna ska ändras till utställningshandlingen.

Kommunen har för avsikt att arbeta för strategiska markinköp, vilka sker i dialog med och i överenskommelse med berörda markägare. Expropiering av mark sker endast i undantagsfall.

Mötet rörande planer på utveckling av Östra Fullerö organiserades på politiskt initiativ av Flogsta Ekeby Socialdemokratiska förening. Det var inte en del i SBK:s planeringsprocess utan en offentlig hearing.

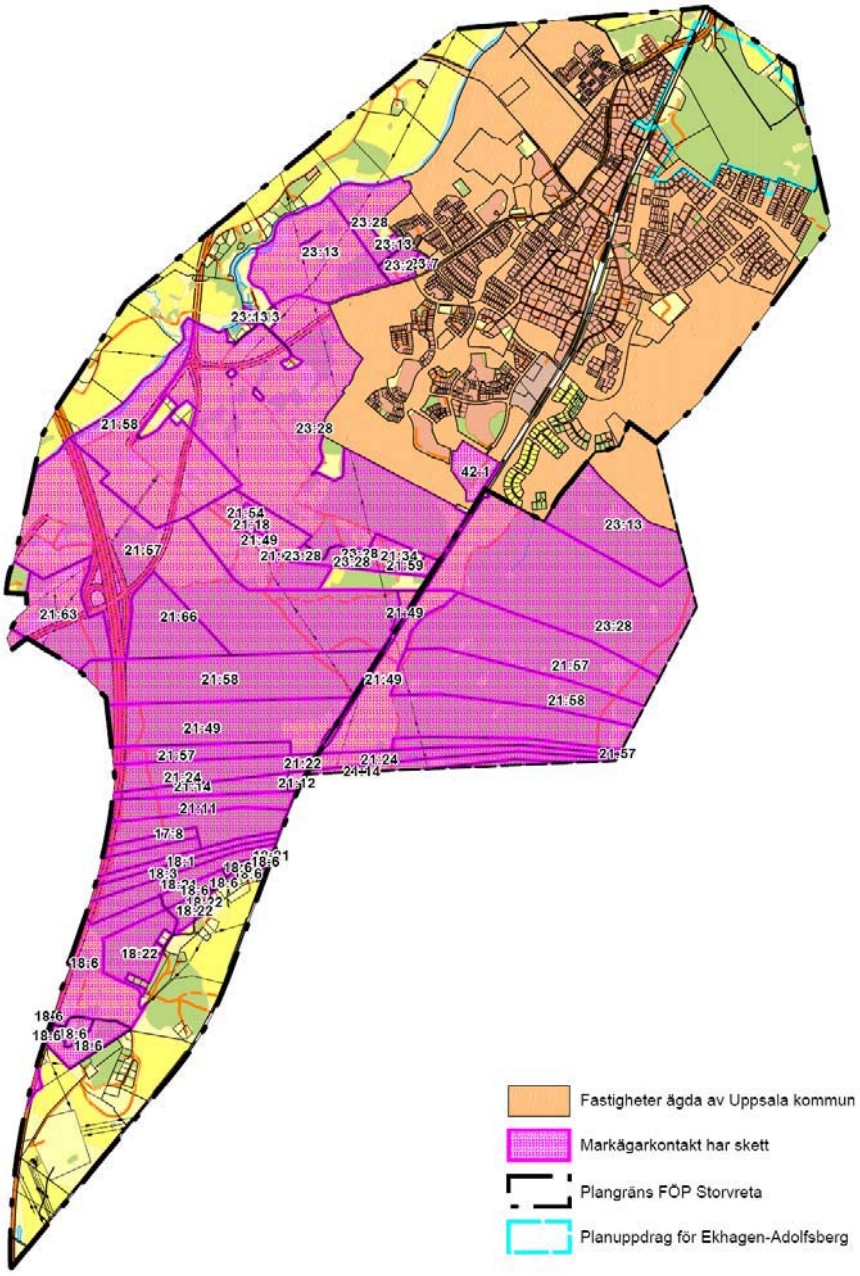

Övergripande utvecklingsinriktning av Storvreta

Bebyggelsestruktur

Stark kritik höjs mot bl.a. den långsträckta planen och att Storvreta centrum förskjuts till nytt resecentrum. Yttrande från verksamma och boende i Storvreta påpekar de stora konsekvenser och utmaningar som detta innebär för att få en sammanhållen tätort.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Storvreta går från en koncentrisk utformning till en mer långsträckt. ÖP -06 pekar ut utveckling söderut för nybyggnation bl a med anledning av infrastrukturella fördelar i VA-nätets befintliga kapacitet och de fysiska förutsättningarna att anlägga nya huvudledningar. De södra områdenas närhet till E4 ger en trafikmässig fördel då man undviker ökande belastning på stora delar av befintligt centrum i Storvreta. Riksintressen i Fyrisålandskapet och Storskogen sätter gränser för ny bebyggelse österut och västerut. Norrut är VA-frågan komplicerad.

Föreslagen flytt av stationen medverkar till att samhället hålls ihop runt ett strategiskt geografiskt centrum. När Storvreta kommer att ha dubbelt så många invånare som idag finns det anledning att skapa en centrumstuktur i samhällets mitt. *En jämförelse mellan befintligt och en ny flyttad station utvecklas i samband med det fortsatta planerbetet genom att bedömd utveckling utan stationsflytt beskrivs.*

Målpunkter

Yttanden menar att FÖP:en har prioriterat ned vissa målpunkter, lagt till vissa målpunkter (dvs vilka områden som ska utvecklas) och stärkt vissa. Målpunkter som inte längre kommer att prioriteras är Storskogen, Vattentornet, Centrum, och ICA Solen. Nya målpunkter är Handel västra Fullerö och Handel, temapark och idrott Östra Fullerö.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
De i samrådshandlingen markerade befintliga målpunkterna kommer även fortsättningsvis att vara av betydelse för orten, med undantag av tågstationen om den läggs ned i en framtid. *Innebörden av Nya/stärkta målpunkter förtydligas i samband med fortsatt planarbete.*

Service, handel och näringsliv

Offentlig service i centrum

Tydliga riktlinjer om utveckling av Storvreta centrum och placering av nya funktioner efterfrågas. Flera yttranden påpekar risken för lokal service i form av apotek och dyligt placeras i lägen i Fullerö vid en stor handelsetablering. Detta skulle medföra sämre tillgänglighet till denna service för de boende i Storvreta.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Handelsutredning gjord av HUI visar förutsättningar och konsekvenser av en handelsetablering i Fullerö. Lokalt bedöms en ny handelsplats ge stora effekter på den lokala handeln i Storvreta, framförallt på daligvaruhandel där man ifrågasätter om det på sikt kommer att finnas utrymme för alla aktörer.
I dagsläget har UL lämnat in ansökan till Banverket om utredning till omlokalisering av tågstationen. Storvretas bostadsbestånd kommer att utvecklas söderut och det finns underlag för etablering av centrumfunktioner i det utpekade centrumläget även om en stationsflytt blir av först i ett senare skede.
Det finns även stor potential för dagligvaruhandel och annan offentlig service i anslutning till tågstation för tåg- och busspendlare på väg hem från arbetet. Men även nuvarande centrum har närhet till skolor och där kommer det fortsättningsvis att finnas efterfrågan på service i olika former. Livsmedelsbutikernas överlevnad hänger på konsumenternas lojalitet.

Skola

Barn- och ungdomsnämnden ser behov att ha utrymme för skola redan i etapp ett. Nämnden bedömer att fler än ett område behöver reserveras för framtida skolutbyggnad men antal och exakt läge bör studeras vidare. Andra yttranden saknar planering för utbyggnad av skolverksamhet.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Markanvändningsplanen ger flexibilitet att rymma ett varierande men över tid ständigt ökande tryck på skolor och förskolor i Storvreta. *Det bedömda tillskottet på skolor och förskolor i förhållande till utbyggnadstakten redovisas tydligare i utställningshandlingen.*

Handel Östra Fullerö

Ett flertal yttranden har inkommit som starkt ifrågasätter storskalig handel i Fullerö. Många närboende, politiska föreningar mfl uttrycker oro över att en utbyggnad av handelsområdet

vid Fullerömotet skulle konkurrera ut befintligt centrum i Storvreta och därigenom allvarligt begränsa medborgarnas möjlighet till närservice.

Det påpekas att planer på storskalig handel vid Fullerömotet strider mot ÖP 06; Vid Fullerömotet har i ÖP föreslagits trafikantservice och handel ska koncentrera sig till de handelsområden som redan är etablerade.

Kritik framkommer över att planerna för Östra Fullerö går helt emot kommunens beslutade ambitioner inom klimatområdet och att satsningen blir bilberoende. Det beklagas att initiativet till handelsetablering i Östra Fullerö kommer från ekonomiska intressenter.

Somliga yttranden uttrycker sig positivt över att få ett nytt handelscentrum i sin närhet. Detta kan generera många nya jobb till bygden och ge en ökad service.

Tierps kommun uttrycker också en regional påverkan av en stor handelsdetablering i Storvreta.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Stadsbyggnadskontorets motiv för att arbeta vidare med Östra Fullerö är kommunens starka önskan om att ytterligare stärka Uppsala som handels- och besökscentra i ett regionalt och även nationellt perspektiv samt ge möjligheter för nya arbetstillfällen. Handelsindex för kommunen är lågt vid jämförelse med exempelvis Västerås kommun. Kommunledningen anser att intressen för att öka handelsindex bör uppmuntras.

Tillåtande av handel i Västra Fullerö är i strid med nyss antagen detaljplan (laga kraft 2008-05-15).

I kommande detaljplanearbete i Östra Fullerö bör man fortsätta planera för goda gång- och cykelförbindelser samt få en god kollektivtrafikförsörjning med bussar och i en framtid kanske även spårbunden trafik. För den kundgrupp som köpcentra vänder sig till förväntas dock flertalet föredra resande med bil. Förslaget innebär att den bilburna trafiken i området ökar vilket inte medverkar till att uppnå målet begränsad klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen uppskattas öka med ca 4,5 %, enligt MKB för Östra Fullerö, vilket kan jämföras med kommunens mål om att minska koldioxidutsläppen med 30 % innan år 2030. Miljökonsekvenserna av förslaget påverkar kommunens klimatplanering såtillvida att utökade satsningar inom andra områden måste genomdrivas.

Åtgärder för lokal klimatkompensering ska utredas i samband med den fortsatta planeringen.

Verksamhetsområde

Ett nytt verksamhetsområde välkomnas då det kan ge många nya arbetstillfällen till bygden. Dock reses frågetecken kring områdets inriktning.
Många boende i närområdet uttrycker oro för ändrad karaktär av landskapsbilden och att verksamhetsetableringar kommer att tränga sig nära inpå de boende. Vid kommande detaljplanläggning behöver verksamhet i områdets södra del ta hänsyn till befintlig landskapsbild mot söder.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Det har under planeringsarbetet identifierats unika lägesförutsättningar för logistikverksamheter. Området i fråga öppnar nya möjligheter att flytta ut verksamhet från Boländerna och Kungsängen. Inriktning av verksamheter i området bör vara av en art som tar hänsyn till om-

kringliggande bostäder i norr och söder, kulturmiljön och landskapsbilden. Trafikmatning genom området kommer att ske främst från den nya trafikplatsen i söder, alternativt trafikplats Östra Fullerö. Med ovan nämnda hänsyn är underlag till att inrymma miljöstörande-/miljöfarlig verksamhet mycket begränsade. Förutsättningar för verksamhetsområdet är att området nyttjas till logistik eller motsvarande.

Bostäder

Bostäder mellan Fullerö och nuvarande Storvreta

Det lyfts flera kritiska röster mot att exploatera på befintlig åkermark både av markägare och av boende i andra delar av kommunen. De som brukar marken är beroende av jorden för att klara sin verksamhet. Nya bostäder bör placeras i skogsområdet i östra delen av föreslaget utbyggnadsområde.
Kritik kommer mot förslaget att förtäta området nära Lyckebo. Boende i området har valt Lyckebo för att det är lantligt och nära till naturen.
Det ställs frågor kring vad som sker med utvecklingen av Storvreta om inte kraftledningen försvinner.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Föreslagen bostadsutbyggnad har stöd i ÖP -06 i ortsfördjupningen samt i ÖP2010.
De tidiga etapperna av föreslagen bostadsbebyggelse ligger till allra största del i skogslandskapet. Senare etapper ligger ute på åkermark. Högvärdig jordbruksmark bör tas tillvara i största möjliga mån. Dock måste man ställa detta mot en stadsplanering där attraktiva lägen för ny bebyggelse kan formas i det framtida Storvreta. Det är viktigt att sträva efter och utnyttja en sammanhållen bostadsstruktur. Utbredning av bostadsbebyggelsen påverkas av gränsen för kulturmiljön och bör inte gå förbi åkerholmar som markerar årummets yttre gräns.
Gräns för ny bebyggelse kommer att justeras något i utställningshandlingen.

Området närmast öster om Lyckebo kommer att ges en central roll i det växande Storvreta. Boende i Lyckebo får nya kvalitéer i form av ökad service och närhet till nytt resecentrum. Naturmark framförallt rakt söder om Lyckebo bevaras. Genom nya bostadsområden i söder planeras ett nytt grönstråk som länkas ihop med befintligt grönstråk genom Lyckebo.

Nedgrävning av kraftledningen är inte aktuell. Det är kommunens tydliga vilja att ledningssträckningen flyttas. Det är till dess att detta är möjligt av största vikt att utformningen kring och invid kraftledningen minskar kraftledningens barriäreffekt.

Kompletteringar i befintliga Storvreta

Flera boende anser att komplettering i det befintliga Storvreta utarmar tätorten på grönstruktur och grönområden som är viktiga inte minst för barn. Ett par markägare har också uttryckt en vilja att delar av den egna fastigheten ska ingå i utbyggnadsområdet samt att vägar ska övergå till att vara kommunala. Centrumnära bebyggelse föreslås inte ha mer än tre våningar för att behålla en småskalig karaktär.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Planen visar principer för komplettering av bebyggelse inom befintlig struktur men de slutgiltiga och detaljerade avvägningarna mellan grönstruktur och bebyggelsekompletteringar görs i detaljplanprocessen.
En viss förtätning av nuvarande centrum kan föreligga utan att grönstrukturens kvaliteter förstörs. I befintliga bostadsområden är infrastruktur etablerad och till rimlig investeringskostnad kan komplettering av bostäder genomföras. I varje detaljplan analyseras hur stor del av området som lämpligen bebyggs. Grönområden och parker är en viktig del av planeringen av ny bebyggelse.

Det är önskvärt att uppnå förtätning med bebyggelse i närhet till redan etablerad högre bebyggelse. På infilltomter invid låg bebyggelse förordas komplettering i samma låga skala. Ytterligare infilltomter för ny bebyggelse i centrala Storvreta kan tillkomma på kommunala tomter på utställningshandlingens illustrationskarta.

Ekhagen Adolfsberg

Sammanfattning
Nya bostäder i Ekhagen Adolfsberg har fått kritik. Uppsala vatten påpekar att VA-kostnader för exploatering av området blir omfattande. Boende i Storvreta påpekar att utbyggnad av Adolfsberg går stick i stäv med planer på att flytta centrum söderut, exploatering av området bidrar till en ökad trafikbelastning genom befintliga Storvreta centrum

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Ekhagen Adolfsberg har sedan många år varit föreslaget som ett exploateringsområde.
I samrådshandlingen utpekas området som del av utbyggnaden i etapp 1. För att exploatera området krävs initialt stora ekonomiska investeringar. *Exploateringen av området flyttas fram till etapp 4 i utställningshandlingen. Det ska poängteras att etappindelningen dock bara är rådgivande.*

Bostäder vid Fyrisån/komplettering utanför detaljplanelagt område

Länsstyrelsen påpekar att planområdet ligger delvis inom riksintresset för kulturmiljövård Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgång. Området präglas av en storskalig öppen odlingsbygd och har en bebyggelse som mestadels består av väl sammanhållna byar. Området har lång kontinuitet som kulturbygd och är påtagligt fornlämningsrik. Området kring Fullerömotet är starkt stört sedan den nya E4:an och tillhörande trafikapparat byggts, men så storskaliga etableringar som handels- och verksamhetsområden anses inte lämpliga i området, bland annat med tanke på det exponerade läget mot årummet. "Fyrisålandskapet", bör inte ytterligare bebyggas. Även Fritid och naturvårdsnämnden hävdar att den bebyggelsegrupp som ligger inom Fyrisåns strandskyddsområde bör utgå ur planförslaget.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
För Storvreta har kvalitén att samhället närmar sig årummet stora vinster framförallt i kulturvärde. Fyrisån bör bättre integreras i orten. Det är på grund av ån som Storvreta en gång uppstod, här stod by-samhällets vagga. Samhällets möte med årummet kan gestaltas på många sätt. Tillgänglighet via naturstigar och en upprustad badplats är några exempel. Ett annat exempel är ny bebyggelse integrerad i naturen, med tillgänglighet för allmänheten i dess vägstruktur.

Enstaka eller små grupper av bebyggelse kan tillåtas i samband med befintlig bebyggelse. Riksintressen för kulturmiljövården ska beaktas i varje enskilt fall.

Storskogen

Synpunkter yrkar på att nämnda "framtida utvecklingsområde" som ligger i anslutning till Storskogen stryks i nu presenterad plan.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Exploatering i stora delar av planområdet har stöd i ÖP. Stadsbyggandskontoret gör idag bedömningen att en utbyggnad av Storskogen blir aktuellt först efter 2030. Det är ett framtida utvecklingsområde. Området är emellertid mycket intressant ur exploateringssynpunkt då det ligger nära det framtida centrum av Storvreta och samhällets utbredning med detta tillägg åter blir mer koncentriskt. Ska en utbyggnad ske öster om järnvägen kommer det att krävas en

relativt stor exploateringsnivå för att bära initiala VA-kostnader som är förhållandevis höga. Vid planering av skala och utbredning av området bör hänsyn tas till platsens starka natur- och rekreationsvärde.

Övrigt

Det har inkommit negativ kritik mot de flesta föreslagna utbyggnadsområdena, i huvudsak kring var inom orten utvecklingsområden ska ligga. Även mycket positiv respons har inkommit. Det ses som positivt att satsningar föreslås för att utveckla Storvreta och ger fler möjlighet att bosätta sig på orten.

Det noteras även att antalet bostäder som ska rymmas i Storvreta har sjunkit från utpekade 2500 i ÖP 2006. Äldrenämnden påpekar att andelen äldre kommer att stadigt öka i Storvreta och att trygghets- och seniorboenden bör byggas i takt med efterfrågan samt att dessa med fördel placeras så att de har koppling till närservice och grönstråk.

Yttranden också att planerade bostäder bör få sådana lägen att riktvärdena avseende trafikbuller från väg och järnväg inte överskrids. För bostäder som planeras i närheten av verksamheter är det viktigt att avskärmning sker för att undvika störningar. Bostäder bör få en sådan utformning så att vibrationsnivåerna inte överskrider 0,4 mm/sek. Det aktuella planområdet är inte ett område där avsteg från bullervärden bör accepteras. Riktvärdena bör därför inte överskridas, det gäller även vid förtätning i befintliga Storvreta.
Fritid och naturvårdsnämnden påpekar att i strukturschemana har alla hus placerats på samma avstånd från gatan och kvarteren föreslås ha en strikt regelbunden form. De kraven försvårar naturligtvis terränganpassning och bör därför utgå ur förslaget till förmån för en större flexibilitet. Nybyggda områden vinner mycket i karaktär och identitet, om delar av befintlig terräng och vegetation kan bevaras.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Inom tidsramen fram till år 2030 som är satt för genomförandeperiod uppskattades i ÖP2006 till ca 2500 nya bostäder vilket anpassas efter planeringsförutsättningarna då dessa studeras mer i detalj. Det har skett en viss omfördelning av var nya bostäder ska ligga. Området öster om järnvägen har inte närmare belysts i strukturen och ligger som en framtida idéskiss.

Vårdboende är en av de inrättningar som självklart innefattas i det tillkommande bostadstillskottet som föreslås i befintliga Storvreta samt i de nya bostadsområdena.

Resultaten av en bullerutredning redovisas i utställningshandlingen.

Strukturscheman och gatusektioner revideras till utställningshandlingen och det tydliggörs att dessa är principer som detaljstuderas i detaljplaneläggning.

Storvreta fastighetsägares ekonomiska förening bedömer att behovet av småhus är överdrivet i planen och förordar en mycket långsam utbyggnad eftersom ett samhälles identitet och karaktär tar tid på sig att växa fram och förändras. Föreningen ställer sig även tveksam till en större utbyggnad av lägenheter i orten.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Det är viktigt att få variation i både utformning och upplåtelseform i ny bebyggelse. Attraktiviteten i en marknära bostad för den som bosätter sig i Storvreta är stor. Andel småhus respektive radhus och lägenheter avgörs i detaljplaneskedet men FÖP:en visar till områdeskaraktärer. Tidsramen för utbyggnad med ca 1600 bostäder fram till år 2030 är förankrad i ÖP.

Transport, infrastruktur

Ny trafikplats på E4 söder om Storvreta

Vägverket uppmanar kommunen att ansöka om upprättandet av en förstudie för en eventuell ny trafikplats innan arbetet med den fördjupade översiktsplanen går vidare.

Fastighetsägare i Fullerö påvisar att tillstånd om att bryta berg inom det område där ny trafikplats och verksamhetsområde kan bli aktuell har avvisats och att sprängning för nyanläggning av verksamhet inte kan vara lämplig.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
En förstudie är utförd till utställningen av den fördjupade översiktsplanen.
I detaljplaneläggning är bevarande av befintlig terräng högt prioriterat och hänsyn tas till de existerande förutsättningarna.

Nytt resecentrum

Flera yttranden från fastighetsägare och intresseorganisationer är mycket kritiska till ett nytt stationsläge med flera motiv. Att nuvarande centrum urholkas, att befintliga boende får längre till ett nytt stationsläge, avstånd till skolor, att nuvarande verksamhetsutövare inte blivit tillräckligt informerad är några av motiven. Andra lägen för en ny station längre söderut samt längre norrut nämns som alternativa lösningar.

Yttranden anser att den fördjupade översiktsplanen anger missvisande trafikalstringstal när det gäller de fördelar som en stationsflytt innebär i form av minskad andel biltrafikanter eftersom samma alstringstal anges för såväl "alternativ handel" som "alternativ bostäder".

Boende i Storvreta anser att planen innehåller en del felaktigheter som tyder på dålig orientering i samhället. Bland annat finns formuleringar kring att den nya placeringen av station skulle vara närmare de idrottsanläggningar som finns i Storvreta.

Synpunkter framkommer också på att ett flyttat stationsläge ger andra förutsättningar för de boende. Människor har valt bostad efter vilken närhet de vill ha till centrumbebyggelse och att investeringen i en ny station måste jämföras med investeringar i befintligt läge.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
ÖP -06 föreslår utveckling av befintligt centrum och en eventuell andra tågstation söderut för att förstärka möjlighet för tillkommande bebyggelse att nyttja kollektivtrafiken. Då skapas risker för ett tudelat samhälle och oönskad tidsförlängning för trafik norr om Storvreta.
I arbetet med FÖP:en har det framkommit att ett nytt sydligt stationsläge medför väsentliga fördelar genom att goda omstigningsmöjligheter mellan tåg och buss (inklusive ersättningsbussar) kan anordnas. Bättre cykelförbindelser med tätortens olika delar och fler parkeringsplatser (bil och cykel) i direkt anslutning till stationsbyggnaden kan anläggas.
Storvreta centrum har inte kontakt med stationen i önskad utsträckning. Ett nytt resecentrum ger möjligheter att stärka den lokala servicen på orten. Arealer finns, i direktkontakt med stationen, för tydlig centrumbildning med handel och offentlig service.
Antalet boende som har nära till stationen kommer att öka vid flytt till resecentrum. Redan idag har närmare till det utpekade nytt resecentrum än till befintlig tågstation med anledning av en tätare bebyggelse i Storvretas södra delar. Exploatering av Adolfsberg blir dock ett boendealternativ som har längre till stationen.

Ett nytt stationsläge ska planeras så att den gynnar befintlig men också tillkommande bebyggelse.

I MKB:n s alternativ och beskrivningen av dessa justeras till utställningen.

Text som beskriver närheten mellan nytt stationsläge och idrottsanläggning justeras i utställningshandlingen.

Ny huvudväg in till resecentrum

Kritik framkommer från boende som blir direkt berörda av vägen. Anledningarna är att befintlig boendemiljö försämras och att central jordbruksmark tas i anspråk.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Cirkulationsplats på väg 290 för matning till södra Storvreta ska utredas av Trafikverket men bedöms kunna placeras 300 meter från E4:ans avfartsramp. Vägdragning in mot Storvreta skall vara gen och tydlig i sin sträckning och utgå från cirkulationsplatsen. *Vägen justeras något i utställningshandlingen med hänsyn till jordbruksfastighetens kärnområde samt pågående planarbete sydöst om Fullerömotet. Vägen ska flyttas till etapp 1 i utställningshandlingen.*

Bullerutredning genomförs inför utställningen.

Gång- och cykelvägar

Flera yttranden påpekar vikten av att oskyddande trafikanter ska kunna röra sig obehindrat i Stovreta och påpekar att gång- och cykeltrafiken, och även moped-, borde kunna prioriteras högre.

Gatu- och trafiknämnden samt Fritid och naturvårdsnämnden har synpunkter på gatusektioner som beskrivs i planen.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Goda gång- och cykelstråk skall utvecklas både i befintliga Storvreta och i nya bebyggelseområden.
På illustrationsplanen visas planerade huvudsträckningar för nya gång- och cykelvägar. Här finns även kompletteringar i befintligt vägnät i enlighet med ÖP, ex längs väg 290 och 696 Fullerövägen. Kommunens gatu- och trafikkontor rekommenderar att GC-väg längs Fullerövägen placeras på södra sidan på hela sträckan till skillnad från Vägverkets Förstudie från december 2003. Vägverket föreslår gång- och cykelstråk längs väg 699 Ärentunavägen. Den är enligt gatu- och trafikkontorets mening lägre prioriterad.
Nya GC-stråk bör etableras där det finns annan trafik för att öka tryggheten. Även stråk i grönområden är välkomna men väljs då mer i rekreationssyfte när det är ljust.

UL har lämnat in ansökan till Trafikverket om utredning av ny tågstation.

Övrigt

Gatu- och trafikkontoret framför att de på gatumark föreslagna bilparkeringsplatserna inom bostadsområdena mellan Fullerö och nuvarande Storvreta inte ska ses som komplement till boendeparkeringen. Med utgångspunkten att all boendeparkering anordnas på tomtmark bör gatorna endast upplåtas för besöksparkering. Nämnden påpekar också att konsekvenserna av en utbyggnad av området Adolfsberg i nordöstra Storvreta medför en ökad genomfartstrafik och därmed större trafikbelastning i tätortens centrala delar. Med anledning av detta bör effekten av utbyggnaden studeras mer ingående. Nämnden påpekar även att den föreslagna cykelbanestrukturen inom de illustrerade bostadsområdena i sydväst och nordost behöver ses över utifrån vägarnas förväntade trafikmängder samt skolornas lokalisering.

Fritids- och naturkontoret har synpunkter på att träd har för lite utrymme i de gatusektioner som redovisas i planen.

Banverket påpekar att det borde nämnas i texten att järnväg är ett riksintresse. NTF Uppsala län påpekar att dagens järnväg förbi Storvreta uppvisar brister när det gäller säkerhet och buller på grund av att det saknas bullerskydd och staket på vissa sträckor.

Luftfartsstyrelsen har aviserat att Uppsala-Ärna flygplats bör betraktas som riksintresse enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Luftfartsstyrelsen kommer att fatta beslut i frågan före årsskiftet 2008-09.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
I detaljplan ska parkering enligt kommunens parkeringsriktilinjer anordnas. Konsekvenser av trafikflödens effekt på Storvreta centrum bör belysas i detaljplaneskede.

Riksintresse för järnväg justeras i utställningshandlingens text. Banverket ansvarar för säkerhet i samband med spårområdet.

I Uppsala centrum finns exempel på nyplanterade alléer vid resecentrum där trädmitt är ca 1,3 m från gata. Lind är lämpligt val av trädsort då den är tålig. Träd föreslås stammas upp för att förhindra att fordon kör in i dess grenverk.

Gatusektioner visar möjliga principer eller exempel, som ska studeras vidare i detaljplan och projektering av gata.

Inför utställningshandling kontrolleras om riksintresse Ärna flygplats påverkar planen för Storvreta.

Utrymme för spåranläggningar finns inom verksamhetsområde och inom utredningsområde på östra sidan järnvägen.

Fritid (rekreation, idrott, kultur)

Närrekreation och tillgänglighet

Äldrenämnden och nämnden för vuxna med funktionshinder påpekar att barn., äldres och funktionshindrades behov tas tillvara i den fortsatta planeringen.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Utbyggnad av rekreationsstråk sker med utgångspunkt i dagens krav på tillgänglighet.
I varje detaljplan ska hänsyn tas till närrekreationsbehovet och grönytor. (Se även kommentar under rubriken ”Kompletteringar i befintliga Storvreta”)

Idrottsplatsen

Gamla Uppsla socialdemokratiska förening menar att visionen om en skidstadion och ett skidskyttecenter i Storvreta kan förefalla utopisk med tanke på klimatförutsättningarna. Med t ex skidtunnelkoncept kan detta vara möjligt och väl placerat i Storvreta.
Fritids och naturvårdsnämnden mfl yttranden ser det som positivt att befintliga idrottsområden kan utvecklas.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Idrottsområdet vid Storskogen har stor potential att utvecklas.

Ny idrottshall

Många yttranden påpekar det starka idrottsrörelse som finns i Storvreta och behovet av nya idrottsanläggningar, bland annat en innebandhall. Placeringen av innebandhall i Östra Fullerö kritiseras dock hårt och en idrottshall i centrala Storvreta efterfrågas.
Fritids- och naturvårdsnämnden anser att det är svårt att kommentera eftersom innehållet i den föreslagna idrottsanläggningen inte är utvecklat. Nämnden menar att generellt att idrottsanläggningar bör ligga inom cykelavstånd till bostäder och gärna nära skolor.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Det finns i nuläget inga resurser att i kommunal regi uppföra en idrottsanläggning i Storvreta. Privata intressen som tar initiativ till arena tas emot positivt av kommunen.

Temapark och hotell i Östra Fullerö

Boende i området påpekar hur projektet i denna skala påverkar både Storvretas identitet för närboende och förbipasserande på E4:an och det närliggande riksintresset. En beskrivning av vad en temapark är efterfrågas av flera yttranden. Kritiska röster höjs också mot projektets placering. Uppsala kan bedömas ha behov av en temapark men lokaliseringen kan vara en annan. Extra noggrannhet eftersträvas i planläggning av eventuella verksamheter just i infarten till Storvreta.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
En planläggning i Östra Fullerö pågår där hänsyn till riksintressen behandlas i detalj. Temaparken i Östra Fullerö anses kunna bidra till en ny målpunkt och ökad turism inom Uppsala kommun. Temaparkens läge vid E4 och nära tågförbindelser bidrar till platsens attraktion.

Övrigt

Ett yttrande påpekar att både miljökonsekvensbeskrivningen och ÖP 2006 konstaterar att Fyrisån har mycket dålig vattenkvalitet och ej bör används till bad. Då grundförutsättningen bra vattenkvalitet ej finns idag bedömer yttranden den vision som målas upp i FÖP2008 som orealistisk, där man föreslår en upprustning av badplatsen med tillhörande hopptorn. Inomhusbad ses i samrådsskedet som enda lösningen för bad i Storvreta. Bad i Fyrisån förutsätter rening av okontrollerade utsläpp i ån samt större vattengenomströmning.
Mark för framtida reningsdammar för dagvatten från både nya och befintliga bostadsområden bör reserveras för att säkerställa möjligheten till framtida badplatser i Fyrisån.
Badplatsen är i behov av en standardhöjning och en utveckling enligt planförslaget välkomnas.
Kulturnämnden påpekar att folkbiblioteken ska spegla och anpassas till närsamhällets behov. Det betyder att biblioteksstrukturen bör förändras i takt med samhällets övriga utveckling.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Om dagvattenhantering förbättras avsevärt via bl.a. reningsdammar kan Fyrisån i en framtid vara godkänd som badplats. Detta är dock i dagsläget inte ett uttalat miljömål.
Till utställningsskedet har vattenkvaliteten vid badplatsen höjts till en nivå som medför att den kan användas och utvecklas. Många ger uttryck för högt prioriterat önskemål om simhall i Storvreta men det finns inga planer på ett kommunal anläggning i orten.

Biblioteket har en utmärkt placering i dagens Storvreta, nära skolor och övriga centrumfunktioner. Om det i en framtid finns behov av ytterligare biblioteksverksamhet kan den lämpligen inrymmas i närheten av nytt centrum.

Landskap, kulturmiljö

Bebyggelseinventering

Översiktlig kulturhistorisk bebyggelseinventering efterfrågas av kulturnämnden.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
I FÖP-handlingen görs redovisning av bebyggelsestrukturen och en beskrivning av ortens utveckling. Bedömning av bebyggelsen kulturhistoriska värde för eventuellt skydd kan utvecklas i detaljplanearbete.

Grönstråk

Fritids- och naturvårdsnämnden är tveksam till att den så kallade grönstråksgatan verkligen kommer att upplevas som ett grönstråk. Av ett 23 meter brett gaturum är 3x2 meter grönt, att jämföra med att 17 meter alltså är asfalt. "Grönstråksgatan" är även illustrerad som ett brett grönt streck och en viktig del i grönstrukturen på plankartan. Det är lite missvisande.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Grönstrukturredovisningen har justerats till samrådshandlingen till en mer principiell redovisning och gatan utgör inte ett grönt stråk på markanvändningskartan. Gatusektionerna är principlösningar som detaljstuderas vid detaljplaneläggning.

Fornlämningar

Kulturnämnden påpekar och redovisar de värdefulla kulturmiljövärdena som finns i planområdet och påpekar att bebyggelse vid Fyrisån skall göras med stor hänsyn till landskapsbild.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
I utställningshandlingen redovisas fornlämningsmiljön tydligare samt beskrivning av kulturmiljön justeras. Arkeologiska utredningar görs i samband med detaljplanering. Förhållningssätt till bebyggelse i det känsliga landskapsrummet mot Fyrisån redovisas tydligare i utställningshandlingen.

Teknisk försörjning

VA-nätet

Dagvattenutredning efterfrågas av VA- och avfallskontoret. Bedömningen av dagvattenhantering i Östra Fullerö ifrågasätts och dagvattenutredning efterfrågas. Kritik framkommer bl.a. kring att området Adolfsberg ligger i etapp 1 då flera stora investeringskostnader ligger i detta tidiga skede.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Förutsättningarna för dagvattenhantering i kommande detaljplanering redovisas i utställningshandlingen. Dagvattenhanteringen i detalj från respektive projekt skall hanteras i detaljplanen. *Förutsättningarna för dagvattenhantering i fortsatt planering redovisas tydligare i utställningshandlingen.* Utveckling av Adolfsberg är beroende av att investeringar i VA-nätet är klarlagda.

Elnätet

Elförsörjningen har en undanskymd del i den fördjupade översiktsplanen. Vattenfall yrkar därför på att man lägger till information under rubrik teknisk försörjning.
Generellt önskar Skanova att så långt som möjligt behålla befintliga tele-anläggningar i deras nuvarande lägen för att undvika sådana olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flytt.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Anpassning till ledningsdragningar görs i detaljplanearbete.

Genomförande

Realiserande

Kommunetstyrelsen påpekar att det är viktigt att kommunen arbetar aktivt med genomförandefrågor genom att bevaka utvecklingen, initiera aktiviteter och arbeta för frigörande av mark. Behovet av en genomförandeorganisation bör därför belysas i det fortsatta arbetet.
Fastighetsnämnden och Fritids och naturvårdsnämnden påpekar att den i planförslaget redovisade investeringstabellen bör kompletteras med en post för investeringsbehov i kommunal service, t ex lokaler för förskole- och skolverksamhet och parker. En medvetenhet om driftkostnaderna som investeringarna ger upphov till efterfrågas också.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Genomförandefrågor belyses vidare i utställningshandlingen. Tabellen med övergripande investeringskostnader för respektive etapputbyggnad utvecklas till utställningshandlingen och driftkostnaderna poängteras.

Etappindelning

Yttranden efterfrågar att det ska klargöras huruvida befintlig skolkapacitet räcker för bedömt bostadstillskott i den första etappen. I förslaget har en skoltomt reserverats inom etapp 2, väster om befintligt kraftledningsstråk. Mark för skola bör även reserveras inom etapp 1 för att ge handlingsfrihet och god beredskap för framtiden.

Uppsala vatten påpekar att förslaget till etappindelning är bra ur VA-synpunkt frånsett att utbyggnaden av Adolfsberg- Ekhagen ingår i etapp 1. Under etapp 1 kommer det att krävas stora investeringar i infrastrukturen för vatten och avlopp både söder om Storvreta och i Adolfsberg-Ekhagen. Det är framför allt Adolfsbergsområdet som kräver en kostsam utbyggnad av ledningsnätet och som bör senareläggas som en egen utbyggnadsetapp. Däremot kan Ekhagenområdet byggas ut i en första etapp.
Flera yttranden poängterar risken för att med en utveckling av Fullerö i en tidig etapp finns stora risker att Storvreta under lång tid kommer att delas i två delar med en dryg kilometers avstånd och en kraftledningsgata som barriär.

Kommunstyrelsen påpekar att förslaget är väl avvägt men bör i det fortsatta arbetet analyseras mot bakgrund av olika scenarios. Frågor som bör fördjupas är hur och när den lokala kommersiella servicen kan flyttas till det nya centrumläget, vad som i så fall händer med nuvarande centrum, hur bostadsutbygganden ser ut om utbyggnadstakten går ner väsentligt. Hur avvecklingen av kraftledningsstråket kan hanteras i olika situationer.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Principer för att flexibelt kunna förhålla sig till skol- och förskolebehovet utvecklas i utställninghandlingen och möjligheter att förlägga en ny skola i etapp 1.
Exploatering av Adolfsberg kommer att inarbetas i etapp 4 i utställningshandlingen.

Östra Fullerö blir till en början åtskilt från Storvreta. Bostadsbeståndet förväntas växa inifrån Storvreta och utåt och Storvreta samhälle blir inte tvådelat. Det är dock viktigt att vägkopplingen mellan Fullerö och Storvreta kommer tidigt för att bl a underlätta utbyggnad av kollektivtrafik.

Utställningshandlingen tydliggör vilka frågor som är avgörande för att nå önskad utveckling och hur dessa ska behandlas i genomförandet.

Konsekvenser av förslaget

Miljökonsekvenser

Kritik ges från markägare, politiska lokalföreningar, Miljö och hälsoskyddsnämnden, Miljövårdsrådet mfl mot planförslaget som har betydande miljöpåverkan. Förslag till klimatkompensation efterfrågas bland annat av Kommunstyrelsen.

Boende i planområdet påpekar att kartunderlaget i MKB har brister.

Banverket påpekar att Riksdagen har beslutat att riktvärden för trafikbuller normalt inte bör överskridas vid nybyggnad av bostäder. Banverket anser att det aktuella planområdet inte är ett område där avsteg bör accepteras. Riktvärdena bör därför inte överskridas, det gäller även vid förtätning i befintliga Storvreta.

LRF saknar en beskrivning av konsekvenserna för jordbruket och markanvändningen i miljökonsekvensbeskrivningen.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
FÖP Storvreta har fått politiska direktiv att väva in storskalig handel i planen. Detta medför troligen ökat bilåkande. Vid exploatering av Fullerömotet planeras lösningar av kollektivtrafiken in i form av busshållplatser från Storvreta centrum. Cykelbanor integreras i planen. Förslaget innebär att den bilburna trafiken i området ökar vilket inte medverkar till att uppnå målet begränsad klimatpåverkan. Koldioxidutsläppen beräknas öka med ca 4,5 % vilket kan jämföras med kommunens mål om att minska koldioxidutsläppen med 30 % innan år 2030.

Åtgärder för lokal klimatkompensering ska utredas i samband med den fortsatta planeringen inom detaljplaneområdet.

Kartor i utställningshandlingen uppdaterade.

Angående önskemålet om att konsekvenserna för markanvändning och jordbruket har avgränsningen av vad som MKB ska behandla gjorts enligt rutinen för upprättande av Miljökonsekvensbeskrivningar. MKB avgränsas i samråd med berörda kommuner samt länsstyrelsen. Avgränsningen görs i enhetlighet med 6 kap 13 §första stycket. 2008-01-31 hölls avgränsningssamråd med Lst. Då har planen bedömts medföra betydande miljöpåverkan på de aspekter som konsekvensbedömts i MKB.

Sociala konsekvenser

FÖP:en bör kompletteras med ett tydligt barn- och ungdomsperspektiv. Beskrivningar kan göras utifrån likvärdiga villkor, tillgänglighet, trygghet, god miljö och hälsa. Programmet ska även säkerställa ungdomars möjlighet till lek och rörelse och miljöer.

Flera yttranden påpekar effekterna av att Storvreta växer i en utdragen struktur. En flytt av stationsläget och medföljande centrumförskjutning tillsammans med en utveckling av verksamheter vid Fullerömotet tros ha negativa sociala effekter. Även att genomförandet tar sikte på år 2030 bedöms vara en för snabb utveckling för att skapa hållbarhet.

Stadsbyggnadskontorets kommentar
Barnombudsmannen (BO) genomförde under hösten 2008 fyra klassbesök i Storvreta. Barnen/ungdomarna diskuterade vad som är bra idag, men även vad man saknar i Storvreta. BO:s konklusion från dessa möten är att sport, framförallt innebandy är väldigt stort. När Storvreta föreslås växa kommer idrottsverksamheter ha en viktig roll i möjligheter till en stimulerande fritid för barn och ungdom.

Barn- och ungdomsperspektiv på utvecklingen av Storvreta är viktigt att beakta. *Utställningshandlingen kompletteras med kort redovisning av framtagen sociotopkartering som tillvaratar barnperspektiv.*

Storvreta kommer att förändras i takt med att det växer. Det är en oundviklig process då samhället ökar från 6000 till 12000 invånare. Storvetas många kvalitéer måste tas tillvara på bästa sätt och i många fall finns det plats för vidare utveckling som bidrar till nya kvaliteter. Genom att skapa ett ortscentrum i mitten av samhället, i samband med resecentrum, blir centrum mer rustat för konkurrens och orten får en tydlig kärna.
Storvreta kommer att vara Uppsala kommuns näst största samhälle. Endast Uppsala stad är större. Storvreta behöver samla sig runt ett eget centrum för att behålla sin identitet.

Kommunalekonomiska konsekvenser

Uppsala kommuns fastighets AB och Uppsalahem vill att en ekonomisk konsekvensanalys tas fram för den totala utbyggnaden.
Flera kommunala nämnder vill att listan över uppskattade investeringskostnader kompletteras med kostnader för investeringar i skolor, parker mm. Man ska också vara medveten om de driftkostnader som genereras.

Folkpartiets lokalförening som genomfört en enkätundersökning där det framgår att ett starkt behov av dessa funktioner som ska ställas i relation till investeringskostnaderna i tex en stationsflytt.

Stadsbyggnadskontorets kommentar

Den i planförslaget redovisade investeringstabellen kompletteras till utställningshandlingen med detaljering av investeringsbehov i kommunal service och beskrivning av utveckling utan stationsflytt skall jämföras med alternativ utveckling med bibehållet stationsläge.

STADSBYGGNADSKONTORET

Ulla-Britt Wickström
Planchef

Maija Tammela
Planarkitekt

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Då samrådsredogörelsen ofta innehåller personuppgifter kan vi inte publicera den direkt här via Internet.
Detta beror på Personuppgiftslagen(PUL).

Handläggare
Maija Tammela

Datum
2012-02-16
Fd diarenummer PLA 2006/20053-1

Diarienummer
2012/20028

Plan- och byggnadsnämnden

Fördjupad översiktsplan för Storvreta, Uppsala kommun

Särskild sammanställning

I enlighet med Miljöbalken 6 kap § 16 ska en särskild sammanställning tas fram när en miljöbedömning gjorts enligt Miljöbalken 6 kap §11 i detaljplaneprocessen.

Bakgrund

Byggnadsnämnden beslutade 19 oktober 2006 om att utreda området kring Storvreta i en fördjupad översiktsplan. Planen ska utgöra ett underlag för framtida detaljplaneläggning. Planen har varit på samråd under slutet av 2008 och utställning under sommaren 2010. Planen bereds för antagande under våren 2012.

Den fördjupade översiktsplanen möjliggör ca 1600 nya bostäder i och omkring tätorten Storvreta och ytor för storskalig verksamhet på en total yta av ca 150 ha. Den fördjupade översiktsplanen pekar också på behovet av att förstärka infrastrukturen med en ny trafikplats från E4:an. Den fördjupade översiktplanen reserverar yta för ett nytt centrum och stationsläge strax söder om nuvarande stationsläge.

En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram för den Fördjupade översiktsplanen avseende de aspekter där kommunen bedömt att risk för betydande miljöpåverkan finns.. Dessa aspekter är landskapsbild, kulturmiljö, mark och vatten, klimatpåverkan och teknisk försörjning, resurser, hälsa och säkerhet. Miljökonsekvensbeskrivningen har påverkat samråds- och utställningsförslagets utformning. För tre aspekter kvarstår risk för kvarstående betydande miljöpåverkan även efter revideringar av förslaget: arkeologi, landskapsbild och kulturmiljö samt transport; klimatpåverkan.

Inkomna synpunkter avseende miljöbedömningen under planskedet har i huvudsak behandlat:

- projektets negativa påverkan på kulturmiljö landskapsbild och arkeologi
- förslag till klimatkompensation

Plan- och byggnadsnämnden
Postadress: Uppsala kommun, kontoret för samhällsutveckling • 753 75 UPPSALA •
Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15
Telefon: +46 18 - 727 00 00 • Fax: +46 18 - 727 46 61 • E-post: plan-byggnadsnamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

120216161724929

- bullerhänsyn
- att miljökvalitetsnormen för luft, yt- och grundvatten tydligare ska redovisas
- avgränsning av MKB; avsaknad av påverkan på jordbruk i MKB, kartmaterial mm

För ytterligare beskrivning av inkomna yttranden, se samrådsredogörelse och utlåtande.

Sammanfattning av hur miljöbedömningen och yttrandena har påverkat förslaget
Gränsen för bebyggelse har dragits tillbaka i väster till befintlig vegetationsrand för att minimera störningar på det öppnare landskapsrummet. Planen tydliggör att tillskott med bebyggelse utanför den befintliga vegetationsranden bör ske mycket varsamt. Den negativa påverkan utifrån arkeologiska synpunkt har också minskats genom bebyggelserandens tillbakadragande.

Stora förändringarna har gjorts även i det pågående detaljplanearbetet inom planområdet med hänsyn till miljöbedömning och yttranden som är kopplade till den fördjupade översiktsplanen. Byggnadshöjder och volymer i pågående planering i sydöstra Fullerö har minskats för att begränsa den visuella påverkan på det öppna landskapsrummet.

Den ökade alstringen av trafik och påföljande klimatpåverkan har gett upphov till klimatkompensatoriska åtgärder har utretts för de delar av planområdet som alstrar mest trafik. Planen möjliggör också en kollektivtrafikresande inom och till och från planområdet med möjligheter att utveckla tågresandet ytterligare med ett nytt tågstationsläge.

Motivering till avfärdandet av alternativa utformningar av planen
I Översiktsplan för Uppsala kommun 2006 utpekades området kring trafikmotet som lämplig för trafikantservice parallellt med en utveckling av Storvreta med upp mot 2000 nya bostäder till år 2030. Efter hand har intresset av att utveckla verksamheter kring trafikmotet ökat, behovet av en ny avfart från E4 påvisats och därigenom skepat förutsättningar för utveckling av storskalig verksamhet mellan befintligt trafikmot och föreslagen ny avfart från E4:an. I samband med Uppsala tätorts utveckling ökar behovet av ytor för storskalig verksamhet som kan flytta ut från staden.

Flera alternativa utvecklingsinriktningar har utretts under planförslagets framväxt. Alternativ med bara bostadsutveckling eller bara handel kring Fullerömotet har utretts. Även ett nollalternativ med mycket begränsad eller helt avstannad utveckling av Storvreta har bedömts. Alternativet som ligger till grund för planförslaget är det som av kommunen bedöms vara det som bäst svarar mot utbyggnadstrycket i området. Förslaget tar till vara såväl Stovretas utvecklingspotential som boendeort som det unika läget för verksamhetsutveckling i anslutning till Europaväg och järnväg.

Uppföljning och övervakning
Som underlag för uppföljning över tid har riktlinjer för kommande detaljplanearbete formulerats:

- Bevaka behov av arkeologiska utredningar
- Bullerutredning krävs i planering av kommande bostadsområden
- Riskutredning ska göras i synnerhet i Fulleröområdet med avseende på trafik, utrymning och framkomlighet.
- Dagvattenutredningar för att skydda den känsliga vattenmiljön i området krävs.
- Landskapsbildsanalyser ska göras för att bevaka påverkan på det skyddade landskapsrummet i planens känsligaste delar.

Kommunen kan också fortlöpande:

- ha fortsatt bevakning av resvanor
- göra recipientkontroller av vattenkvaliteten i Fyrisån
- mäta trafikmängder
- göra luftkvalitetsberäkningar

Maija Tammela

2012-02-16

Nr 70. Förändring av Uppsala Vatten och Avfall AB:s låneportfölj

KSN-2012-0472

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att bevilja amorteringsfrihet på upprättade lånereverser per likviddag 2009-02-01 respektive 2009-05-01, samt

att fortsättningsvis delegera till kommunstyrelsen att besluta om förändring av Uppsala Vatten och Avfall AB:s lån.

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande. Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
Uppsala Vatten och Avfall AB har inkommit med en begäran om amorteringsfrihet på lånereverser vilka upprättades i samband med bolagiseringen av vatten- och avfallsverksamheten i Uppsala kommun år 2009, *(Bilaga)*. Beslut om reverserna med räntenivåbestämning samt löptid på dessa var en del i kommunfullmäktiges beslut om att bolagiseras VA-verksamheten varför förändring av villkoren bör underställas kommunfullmäktiges prövning.

Föredragning
Uppsala Vatten och Avfall AB:s beräknade investeringsbehov kommande fyra år beräknas till en miljard kronor. Av detta belopp behöver bolaget finansiera mellan 5-600 miljoner kronor genom lån.

Bolaget har från det att det bildades haft en skuld på nära 900 miljoner kronor till Uppsala kommun. Denna skuld är uppdelad på fem reverslån. På dessa lån amorterar bolaget årligen cirka 52 miljoner kronor. För att inte behöva låna upp pengar till amorteringarna, utöver det som bolaget behöver låna för sina nyinvesteringar, önskar bolaget slippa kravet om amortering som skrevs in i de ursprungliga reverserna. Mot detta är bolaget redo att förkorta lånens löptid avsevärt. Genom att förkorta löptiden kan den ränta som reversen har åsatts bli mer marknadsmässig. Marknadsmässigheten åstadkoms genom att kapitallöftet, den tid som pengarna disponeras, kortas och därigenom blir räntan som löper på reversen en bättre spegling av vad kostnaden är för ett lån med motsvarande ränte- och kapitalbindning.

Uppsala Vatten och Avfall AB:s nuvarande låneskuld till Uppsala kommun är 944 miljoner kronor, exklusive tillgodohavande eller skuld på koncernkontot. Av lånen är 200 miljoner kronor amorteringsfria och knutna till specifika lån som Uppsala kommun har på marknaden. Övriga 744 miljoner kronor är ursprungliga lånereverser med amorteringskrav där reverserna har slutförfall som ligger mellan 6 och 26 år framåt i tiden. Det är för dessa reverser bolaget önskar amorteringsfrihet och då är villiga att förkorta löptiden. Reverserna är knutna till bolagets verksamhet och omfattar både VA-verksamhet och avfallshantering.

Genom att förkorta löptiden kan bolaget successivt bygga en skuldportfölj som speglar bolagets faktiska lånekostnad. Det finns krav på en kommuns utlåning till bolags som driver konkurrensutsatt verksamhet att räntan ska spegla upplåningsräntan för bolaget vid varje upplåningstillfälle.

Med den konstruktion som finns idag har avfallsverksamheten hos bolaget inte en individuellt fastställd ränta. I dag sätts räntan på reversern a som kommunens genomsnittliga ränta för hela den kommunala skuldportföljen. På denna ränta erlägger bolaget en marginal om 25 räntepunkter, 0.25 procentenheter. Denna konstru ktion kan vara i strid med kravet på marknadsmässigt anpassad ränta. Det förslag so m nu läggs löser på sikt detta dilemma.

Bilaga

UPPSALA VATTEN

Datum
1 feb 2012
Handläggare
Torsten Skatt
Diarienummer
2012-0039

Kommunfullmäktige

Finansieringsrekonstruktion av låneportfölj

Styrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

att bevilja amorteringsfrihet på upprättade lånereverser per likviddag 2009-02-01 respektive 2009-05-01 i samband med bolagiseringen av Uppsala Vatten och Avfall AB.

Bakgrund
I samband med bolagiseringen av Uppsala Vatten och Avfall AB ingick även att tillgodose bolagets ekonomiska mellanhavanden i kommunkoncernen genom att upprätta reverser för övertagna tillgångar. Det sammanlagda beloppet uppgick till 882 miljoner kronor motsvarande fem reverser på olika löptid. Den årliga amorteringen uppgår till ca 52 miljoner kronor. Samtidigt upprättades en checkräkningskredit på 100 miljoner kronor för att hantera likviditetsflödet i bolaget.

Ärendet
Diskussioner pågår med kommunledningen om att se över bolagets låneportfölj i syfte att förbättra villkor och planeringsförutsättningar. Som ett led i detta arbete behövs ett fullmäktigebeslut om amorteringsfrihet på dessa fem reverser.

Uppsala kommun är ett starkt tillväxtområde och som ett led i den utvecklingen behöver infrastrukturen byggas ut. Uppsala Vatten är en viktig aktör i Uppsalas samhällsutveckling och bolagets investeringar utförs i regel initialt i ett utbyggnadsområde. Bolagets investeringsvolym beräknas uppgå till ungefär 1 miljard de närmaste fyra åren. Det innebär att bolagets nettoupplåning ökar med ca 60 procent av beräknad investeringsvolym.

Med en planerad utveckling på medellång sikt är det inte motiverat att både amortera och parallellt också öka upplåningen. Målsättningen är att uppnå stabilare förutsättningar, minska administrationen och fokusera mer på nettolånebehovet.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Kristian P Ljungberg
Ordförande

Ann-Marie Pernebro
Sekreterare

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress	Postadress	Växel	Kundtjänst	Orgnr
Uppsala Business Park	Box 1444	018-727 93 00	018-727 94 00	556025-0051
Rapsgatan 7	751 44 Uppsala	Fax	Fax	Hemsida
		018-727 93 10	018-727 94 10	www.uppsalavatten.se
		uppsalavatten@uppsalavatten.se	kundtjanst@uppsalavatten.se	

Nr 71. Förlängning av borgen för Björkjärnet AB

KSN-2012-0495

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att förlänga kommunens borgen för Björkjärnet AB:s banklån på 2 000 608 kronor i ytterligare sex år att gälla till och med 2018-07-26,

att borgen är enkel borgen och löper på högst sex år

att Björkjärnet AB så länge borgen löper varje årsskifte betalar en borgensavgift motsvarande 0,5 procent av återstående lånebelopp till kommunen

att kommunen utser en representant och en revisor vilka ska följa Björkjärnet AB:s ekonomi

att den kommunala representanten ska kallas till Björkjärnet AB:s samtliga sammanträden, samt

att Björkjärnet AB årligen överlämnar årsbokslut till kommunens revisor.

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande. Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
Björkjärnet AB som driver ishallen i Björklinge har inkommit med en förfrågan om förlängning av kommunens borgen för bolagets lån på 2 000 608 SEK. *(bilaga)*

Föredragning
Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 29-30 maj 2006 att bevilja Björkjärnet AB borgen för ett lån på 2,5 mnkr för finansiering av en kylanläggning i ishallen i Björklinge. Bolaget har amorterat 0,5 mnkr på lånet fram till 2011-12-31. Återstår av det ursprungliga lånet 2 000 608 kronor vilket bolaget nu lämnat en framställan om att kommunens ska gå i borgen för.

Det tidigare beslutet om borgen baserades på att det som bolaget investerat i är en anläggning som kommuner oftast själva uppför, driver och finansierar. I det aktuella fallet har bolaget uppfört ishall och driver den.

En förlängd borgen ger bolaget möjlighet att fortsätta sitt engagemang och åtagande till en lägre kostnad än utan borgen.

Villkoren i förslaget är i enlighet med Uppsala kommuns borgensprinciper som säger att borgen kan lämnas i de fall en tredje part bedriver verksamhet som är av samhällsnyttig karaktär som är av intresse för kommunen och dess medlemmar enligt de prioriteringar som finns i styrdokument. Borgen ska begränsas till att endast gälla investeringar.

Bilaga

UPPSALA KOMMUN
2012-03-06
KSN-2012-0495
11 1

Uppsala Kommun

Kommunledningskontoret

Silja Marandi

2012-03-01

Uppsala Kommuns borgen för Björkjärnet AB´s lån hos Handelsbanken.

Här med önskar Björkjärnet AB, 556316-1123, förlängning av Uppsala Kommuns borgen för rubricerat bolag´s lån hos Handelsbanken. Lånet gäller finansiering av kylanläggning i ishallen i Björklinge.

Lånet är per idag till storleken av 1 981 024 kronor då amortering om knappa 10 000 kronor görs varje månad.

Med vänlig hälsning

Stig Åstrand

Kassör, Björkjärnet AB

Nr 72. Redovisning av motioner som inte slutgiltigt behandlats av fullmäktige
KSN-2012-0564

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att lägga redovisningen till handlingarna.

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande. Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
I reglementet för kommunstyrelsen och nämnderna i Uppsala kommun anges i § 15 (Kommunstyrelsens uppgifter) bl a ”Kommunstyrelsen skall före 1 april varje år lämna kommunfullmäktige en redovisning över motioner som kommit in till fullmäktige t o m året dessförrinnan och som inte slutgiltigt behandlats av fullmäktige”

Kommunledningskontoret har utarbetat *bilagda* redovisning som är uppdaterad t o m kommunfullmäktiges sammanträde 28 februari 2011. Redovisningen omfattar 20 motioner, vilket är fler jämfört med tidigare år.

Kommunledningskontoret avser att bereda motionsärendena till kommunstyrelsens arbetsutskott under våren. Detta förutsätter att begärda remissvar inkommer i tid.

Ekonomiska konsekvenser
Inte aktuellt i detta ärende

könsöverskridande uttryck och sexuell läggning . Det är en mänsklig rättighet att inte bli diskriminerad. I Uppsala kommuns hållbarhetspolicy är en av utgångspunkterna de mänskliga rättigheterna som betonar allas lika värde, delaktighet och inflytande. Uppsala kommun ska enligt policyn kännetecknas av att verka för mänskliga rättigheter i all sin verksamhet och det innebär att samtliga diskrimineringsgrunder skall beaktas. HBT-personers situation är således ett exempel på en sådan fråga.

Formen för att särskilt följa upp kommunens arbete med de mänskliga rättigheterna finns i och med hållbarhetsbokslutet.

Det är viktigt att mänskliga rättigheter synliggörs och att kunskapen därom ökar. Utifrån detta perspektiv bör även gruppen äldre HBT-personer synliggöras och kunskapen därom höjas.

Äldrenämnden ser en satsning i form av ökad HBT-kunskap inom verksamheterna som angelägen och har därför för avsikt att i kommande förfrågningsunderlag föra in denna fråga i kvalitetskraven. Med denna åtgärd får HBT-frågorna sägas ha möjlighet till stor spridning och kommer därmed många brukare till del. Utförare/producenter är fria att själva välja att HBT-certifiera sin verksamhet eller att välja annan åtgärd för att uppfylla de krav uppdragen kräver. Styrelsen för Vård & bildning ger exempel på verksamheter som redan utbildar sin personal i HBT-frågor och vissa verksamhetsområden har där visat intresse för certifiering. Det senare torde vara ett uttryck för att utföraren/producenten kan och vill utföra sitt uppdrag utifrån sina egna beslut och förutsättningar. Med hänvisning till föredragningen och äldrenämndens avsikt att ta in denna fråga i kvalitetskraven föreslås avslag på motionen.

Ekonomiska konsekvenser
Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Bilaga

Väckt/Dnr	Motion angående	Inlämnad av	kommentar
2011-05-02 2011-0245	Inrätta ett mobilitetskontor för ett hållbart resande i Uppsala	Erik Pelling (S)	
2011-05-02 2011-0285	Gör heltid till en rättighet i Uppsala	Marlene Burwick m fl (alla S)	
2011-05-02 2011-0301	Digital karta med planeringsfunktion	Johan Lundqvist (MP)	
2011-08-30 2011-0470	Om att skicka ut ett informationsblad om klimatfrågan till hushållen i Uppsala kommun	Emma Wallrup (V)	
2011-08-30 2011-0444	Handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala	Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S)	Behandlas av kommunstyrelsen den 11 april
2011-09-26 2011-0480	Skapa Årike Storvreta	Erik Pelling m fl (alla S)	Behandlas av kommunstyrelsen den 11 april
2011-09-26 2011-0500	Lika villkor för alla utförare av skattefinansierad pedagogisk verksamhet	Stavros Giangozoglou (S)	
2011-09-26 2011-0502	Klyftorna ökar i Uppsala	Ulrik Wärnsberg (S)	Behandlas av kommunstyrelsen den 11 april
2011-09-26 2011-0503	Kostpolitiskt program	Ulrik Wärnsberg (S)	
2011-09-26 2011-0513	Cykelförmåner för kommunens medarbetare	Johan Lundqvist (MP)	
2011-09-26 2011-0525	Arkitekturpolitik för ett Uppsala i tiden	Erik Pelling m fl (alla S) och Johan Lundqvist m fl (alla MP)	
2011-09-26 2011-0525	HBT-certifiera minst ett äldreboende i Uppsala kommun	Jeanette Escanilla (V)	Behandlas av kommunstyrelsen den 11 april
2011-09-26 2011-0527	Erbjuda boendealternativ på dövas villkor i teckenspråkig miljö	Ilona Szatmari Waldau m fl (alla V)	
2011-10-31 2011-0535	Öka makten över arbetstiden	Frida Johnsson (MP)	
2011-10-31 2011-0585	Införa pilotprojekt av Bosta-först-modellen mot hemlöshet i Uppsala	Malena Ranch och Maria Gardfjell (båda MP)	

Väckt/Dnr	Motion angående	Inlämnad av	kommentar
2011-10-31 2011-0609	Behovet av e-tjänster för information om fysisk miljö och tillgänglighet	Johan Lundqvist och Malena Ranch (båda MP)	
2011-10-31 2011-0610	Gör småskalig kommersiell trädgårdsodling möjlig i Uppsala	Erik Pelling och Göran Svanfeldt (båda S)	
2011-10-31 2011-0619	Inför rösträtt från 16 år från och med kommunalvalet 2014	Kristin Lillieqvist (MP)	Remisstiden till VLN går ut 2 april
2011-10-31 2011-0621	Rätt till heltid	Ilona Szatmari Waldau (V)	
2011-11-28 2011-0665	Se över habiliteringsersättningen	Malena Ranch (MP)	Remisstiden till HVO går ut 20 april

Nr 73. Motion av Jeanette Escanilla (V) om att förbättra bemötandet av äldre HBT-personer genom att minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT-certifieras KSN-2011-0526

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig till förmån för bifall till motionen.

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
I en motion av Jeanette Escanilla (V), väckt den 27 september 2011, föreslås att minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT-certifieras. I motionen anförs att kommunen bör gå ut med informationen och verksamheterna får därefter anmäla sitt intresse. Arbetet föreslås därefter utvärderas och vid avsett resultat läggs en plan upp för ytterligare certifieringar. Bakgrunden är behovet av en äldreomsorg fri från fördomar och diskriminerande attityder och förhållningssätt på grund av bland annat könsöverskridande identitet och sexuell läggning *(bilaga 1)*.

Remissbehandling
Motionen har remitterats till äldrenämnden samt styrelsen för vård och bildning.

Äldrenämnden ser det som mycket angeläget att alla behandlas utifrån vars och ens förutsättningar och att gruppen äldre HBT-personer synliggörs och kan känna tillhörighet och gemenskap med andra. En satsning i form av ökad HBT-kunskap inom verksamheterna ser nämnden som angeläget och har därför för avsikt att i kommande förfrågningsunderlag föra in denna fråga i kvalitetskraven *(bilaga 2)*.(S), (MP) och (V) avger *reservation.*

Styrelsen för vård och bildning avstyrker ett särskilt fullmäktigebeslut angående HBT-certifiering av äldreomsorg. Styrelsen för vård och bildning arbetar utifrån uppdrag som ges av uppdragsnämnderna samt utifrån brukarnas önskemål. Om uppdrag ges eller om brukarna anser att det innebär ett mervärde för verksamheten att bli HBT-certifierad så ställer sig styrelsen positiv till det. Styrelsen har den 9 juni 2011 beslutat att Vård & bildnings arbete ska utgå från samtliga sju diskriminieringsgrunder, vilket innebär att det målinriktade strategiska arbetet också avser sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck. Delar av verksamheten har uttryckt intresse för HBT-certifiering men certifiering är också förenat med en kostnad för verksamheten *(bilaga 3)*. (S), (V) och (MP) avger *reservation.*

Föredragning
Motionen avser ett förslag om en HBT-certifiering av minst ett äldreboende som ett led i att satsa på ökad HBT-kunskap hos alla anställda inom äldreomsorgen och synliggöra äldre HBT-personer. Syftet är att skapa en god arbetsmiljö där man kan vara öppen med sin sexualitet, om man vill, och där medarbetarna har kunskap att bemöta vårdtagare på ett respektfullt sätt utifrån ett HBT-perspektiv. Efter certifieringen är förslaget att den utvärderas.

Enligt diskrimineringslagen är tre av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsidentitet eller

bilaga 1

Motion till Uppsala kommunfullmäktige

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2011 -09- 27
Diarienr. USN-2011-0526
00 Aktbil. 1

Vänsterpartiet

Förbättra bemötandet av äldre Hbt- personer genom att — minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT-certifieras

Äldreomsorgen ska vara fri från fördomar och diskriminerande attityder och förhållningssätt på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

Att behandla alla lika kan i praktiken innebära ett stort osynliggörande av alla som exempelvis inte är heterosexuella, medelålders, med full funktionsförmåga, födda i Sverige och passar in i den traditionella kvinno-/mansrollen. Målet ska vara att bemöta alla utifrån var och ens förutsättningar.

Behovet av att förbättra bemötandet av hbt-personer blev väldigt tydligt efter Socialstyrelsens kartläggning "Sexuell läggning och bemötande i Socialtjänsten" (2004). Kartläggningen visar att det största problemet är att homo- och bisexuella personer är osynliga och att socialtjänsten i de flesta kontakter utgår från att alla lever ett heterosexuellt liv.

Forskning visar att den gruppen upplevt en större utsatthet och ett större utanförskap än yngre hbt-personer. De har vuxit upp i ett ännu mer homofobt samhälle än det vi har i dag. En rapport från Folkhälsoinstitutet (*homosexuella, bisexuellas och transpersoner hälsosituation rapport nr A 2005:19*) visar att hbt- personer har betydligt sämre psykisk hälsa än den övriga befolkningen. Studier visar att bemötandet av hbt-personer har stora brister inom både vård och omsorg.

Äldre hbt-personers behov inom hemtjänsten, på äldreboenden och kring anhörigstöd ska därför tillgodoses. Grunden är förstås att aktivt lyssna på de äldre men det kräver också satsningar på ökad hbt-kunskap hos alla anställda inom äldreomsorgen.

Vänsterpartiets föreslår därför att Uppsala kommun börjar med att certifiera minst ett äldreboende. Information bör gå ut från kommunen och verksamheterna får anmäla sitt intresse. Arbetet ska utvärderas och om man är nöjd med resultatet läggs en plan upp för ytterligare certifieringar.

Utbildning och HBT-certifiering erbjuds av RFSL (Riksförbundet För Homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter) sedan 2008. Syftet är att skapa en god arbetsmiljö där man kan vara öppen med sin sexualitet, om man vill, och där de anställda har kunskap att bemöta vårdtagare på ett respektfullt sätt utifrån ett HBT-perspektiv.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Vänsterpartiet/vi att fullmäktige beslutar

Motion till Uppsala kommunfullmäktige

att HBT-certifiera minst ett äldreboende i Uppsala kommun

att certifieringen utvärderas när den är genomförd

Mona Sz Walden

Jeannette Escanilla (V)

Uppsala 26 september 2011

bilaga 2

Uppsala KOMMUN

ÄLDRENÄMNDEN

Handläggare
Kjell Holm

Datum
2011-12-15

Diarienummer
ALN-2011-0224-30

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2012 -01- 04
Diarienr KSN-2011-0526
00 Akt. 7

Kommunstyrelsen

Yttrande angående motion av Jeanette Escanilla (v) om att förbättra bemötandet av äldre HBT-personer genom att minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT-certifieras (d nr KSN-2011-0526)

Äldrenämnden har tagit del av rubricerad motion och har följande synpunkter att anföra. Nämnden ser det som mycket angeläget att alla personer som har beröring med nämndens verksamheter behandlas utifrån vars och ens förutsättningar och att gruppen äldre HBT-personer synliggörs och kan känna tillhörighet och gemenskap med andra. Ett första steg måste vara att erkänna människans okränkbara rätt till den egna personen, som sexuell och könslig varelse utifrån sin egen definition. En framtidsvision kan vara att sexuell läggning ska ha så liten betydelse för hur människor blir bemötta att man inte behöver identifiera sig som hetero-, bi- eller homosexuell.

Nämnden ser en satsning i form av ökad HBT-kunskap inom verksamheterna som angelägen och har därför för avsikt att i kommande förfrågningsunderlag föra in denna fråga i kvalitetskraven.

Ebba Busch
Ordförande

Annie Arkebäck-Morén
sekreterare

Postadress: Uppsala kommun, Äldrenämnden, 753 75 Uppsala
Besöksadress: Strandbodgatan 1 • Telefon: 018-727 00 00 (växel) • Fax: 018-727 08 90
E-post: aldrenamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

Uppsala KOMMUN

ÄLDRENÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2011-12-15

§ 188

Yttrande angående motion av Jeanette Escanilla (V) om att förbättra bemötandet av äldre Hbt-personer genom att - minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT-certifieras
ALN-2011-0224.30

Beslut
Äldrenämnden beslutar

att avge yttrande till kommunstyrelsen i enlighet med upprättat förslag.

Reservationer
Caroline Andersson (S), Eva Adler (MP) och Jeannette Escanilla (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande enligt **bilaga 10**.

Ärendet
Förslag till skrivelse föreligger 2011-12-15 från kontoret för hälsa, vård och omsorg.

Kommunstyrelsen hemställer om nämndens yttrande i rubricerat ärende. I motionen pekas på behovet av en äldreomsorg fri från fördomar och diskriminerande attityder och förhållningssätt på grund av bl a könsöverskridande identitet och sexuell läggning. Motionären föreslår att minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT-certifieras.

Yrkande
Caroline Andersson (S), Eva Adler (MP) och Jeannette Escanilla (V) yrkar avslag på föreliggande yttrande till förmån för eget förslag till yttrande enligt **bilaga 10**.

Beslutsgång
Ordföranden ställer proposition på liggande förslag till yttrande och på yrkandet från (S), (MP) och (V) och finner bifall för liggande förslag till yttrande.

(Bilaga 10, § 189, äldrenämnden 2011-12-15)

Förslag till beslut
Uppsala 2011-12-15

Äldrenämnden ALN-2011–0224.30

Yttrande till kommunstyrelsen avseende motion om att förbättra bemötandet av äldre HBT- personer genom att minst ett äldreboende i Uppsala kommun HBT- certifieras

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet föreslår äldrenämnden besluta

att avge yttrande till kommunstyrelsen enligt följande förslag

Yttrande

Äldrenämnden har ett äldre politiskt ansvar för alla Uppsalabor 65 år och äldre. Äldreomsorgen ska självklart välkomna alla äldre. För att man ska kunna göra det måste man inse att äldre inte är en homogen grupp.

Inom vård och omsorg gäller heteronormen och HBT-personer osynliggörs. Därför är det angeläget att äldreomsorgen är öppen för alla och att äldre hbt- personer synliggörs och kan känna tillhörighet och gemenskap med andra. I motionen pekas på behovet av en äldreomsorg fri från fördomar och diskriminerande attityder och förhållningssätt på grund av bl. a könsöverskridande identitet och sexuell läggning.
Forskning visar att hbt- personer har betydligt sämre psykisk hälsa än den övriga befolkningen och studier visar på att bemötandet av hbt- personer har stora brister inom vård och omsorgen.
Därför ska äldre hbt- personers behov inom hemtjänsten, på äldreboenden och kring anhörigstöd tillgodoses.
Personalen inom äldreomsorgen ska ha tillräckligt kompetens och kunskap och bemöta äldre hbt- personer med respekt.

Syftet är också att skapa en god arbetsmiljö där man kan om man vill vara öppen med sin sexualitet och där anställda har kunskap att bemöta vårdtagare på ett respektfullt sätt utifrån ett HBT- perspektiv.

Nämnden föreslår därför

- att Uppsala kommun börjar med att certifiera minst ett äldreboende i kommunen.
- att informationen bör gå ut till verksamheterna att anmäla intresse till certifiering
- att arbetet utvärderas
- att en plan läggs i nämnden för ytterligare certifieringar

Mot ovanstående bakgrund ställer sig äldrenämnden positiv till motionen och förordar således att kommunstyrelsen bifaller densamma.

För Vänsterpartiet i Äldrenämnden
Jeannette Escanilla (V)

För Socialdemokraterna i Äldrenämnden
Caroline Andersson (S)

För Miljöpartiet I Äldrenämnden
Eva Adler (MP)

bilaga 3

Uppsala KOMMUN

STYRELSEN FÖR VÅRD OCH BILDNING

2011-12-01 SVB-2011-1461

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2011 -12- 27
Diarienr KSN-2011-0526
00 Akt. 6

Kommunstyrelsen

Remissvar angående motion av Jeanette Escanilla(V) om att förbättra bemötandet av äldre hbt-personer genom att minst ett äldreboende i Uppsala kommun hbt-certifieras KSN -2011-0526

Sammanfattning

Styrelsen för Vård och bildning avstyrker ett särskilt fullmäktigebeslut angående hbt-certifiering av äldreomsorgen.

Styrelsen för vård och bildning arbetar utifrån uppdrag som ges av uppdragsnämnderna samt utifrån brukarnas önskemål. Om uppdrag ges eller om brukarna anser att det innebär ett mervärde för verksamheten att bli hbt-certifierad så ställer sig styrelsen positiv till det.

Inom Vård & bildning respekteras alla människors höga och lika värde
Inom Vård & bildning pågår ett strategiskt och långsiktigt arbete som utgår från diskrimineringslagens kapitel 3 om aktiva åtgärder.

Lagens krav avseende arbetslivet är att arbetsgivaren ska arbeta målinriktat utifrån de tre diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Styrelsen har 9 juni 2011 beslutat att Vård & bildnings arbete ska utgå från samtliga 7 diskrimineringsgrunder, vilket innebär att det målinriktade strategiska arbetet också avser sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck.

Diskrimineringslagens krav avseende utbildning är att samtliga förskolor, skolor, fritidshem, fritidsklubbar och vuxenundervisningen ska ha en egen likabehandlingsplan, som utgår från fem diskrimineringsgrunder (kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning).

Vård & bildning beslutade hösten 2010 att utbildningsanordnarna även ska arbeta med diskrimineringsgrunderna ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck i sitt främjande arbete. Ett stödmaterial med mallar finns framtaget och används.

Postadress: Uppsala kommun, Styrelsen för vård och bildning • 753 75 Uppsala
Besöksadress: Fyrisborgsgatan 1 • Telefon: 018 - 727 68 00 (reception) • Fax: 018 - 727 67 90
E-post: styrelsen-vard-bildning@uppsala.se
www.uppsala.se

Alla verksamheter kan få stöd i sitt arbete av Vård & bildnings stab. Samordnaren för jämställdhet & mångfald är ofta på olika arbetsplatser och genomför seminarier utifrån diskrimineringslagen. I dessa seminarier tas alltid hbt-frågorna upp. Dessutom har Vård & bildnings medarbetare erbjudits flera föreläsningar och seminarier som berör hbt-frågor.
Hbt-frågorna ingår i Vård & bildnings likabehandlingsarbete inom förskolan, skolan, vuxenundervisningen och fritidsklubbarna. Likaså i våra aktiva åtgärder för bättre arbetsförhållande för medarbetare.

Samtliga chefer och medarbetare på fritidsgårdar och fritidsklubbar har utbildats i hbt-frågor under hösten 2011.

Hbt-certifiering inom Vård & bildning

Inom fritidsverksamheten pågår ett arbete med att utbilda all personal i hbt-frågor och intressen finns för hbt-certifiering. Däremot är inga beslut fattade.

Även affärsområde Kultur har uttryckt intresse för hbt-certifiering.

Hbt- certifiering av en verksamhet är förenat med kostnad för verksamheten.

Styrelsen för vård och bildning

Cecilia Hamenius
Ordförande

Anne-Louise Wahlund
Sekreterare

Nr 74. Motion av Ulrik Wärnsberg (S) om att klyftorna ökar i Uppsala KSN-2011-0502

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig till förmån för bifall till motionen.

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärende
I motion väckt den 26 september 2011 av Ulrik Wärnsberg (S) yrkar motionären att kommunfullmäktige beslutar att kommunen tar initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnders, styrelsers och bolags planering och genomförande av olika insatser, *bilaga 1.*

Remissbehandling
Motionen har remitterats till barn och ungdomsnämnden (BUN), socialnämnden för barn och unga (SBN) och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN), äldrenämnden (ÄLN) samt nämnden för vuxna med funktionshinder (VFN, nuvarande nämnden för hälsa och omsorg),

BUN, SBN samt UAN framhåller i sitt till stora delar gemensamma yttrande, *bilaga 2-4,* att de tillsammans har ett särskilt ansvar för barn och unga. Kring arbetet med stadsdelsutveckling anför BUN, SBN och UAN att de är aktiva i ett sådant arbete och att en social rapport tagits fram av SBN kring skillnaderna mellan olika stadsdelar. Inom ramen för nätverket Healthy city ingår också Uppsala kommun i en förstudie gällande socioekonomisk analys av en stadsdel, Sävja. Utifrån denna studie förväntas ytterligare kunskap erhållas. BUN och UAN ställer sig positiva till intentionen i motionen men bifaller inte förslaget med hänvisning till redan pågående arbete. SBN skriver att de förslag motionären framför tillgodoses av redan pågående arbete, angivna inriktningsmål och givna uppdrag.

Nämnden för vuxna med funktionshinder, *bilaga 5,* anför i sitt yttrande att Uppsala kommuns medverkan i Healthy city-nätverket och den redan ovannämnda förstudien kring socioekonomisk analys av en stadsdel bör samordnas med den föreslagna socioekonomiska kartläggningen som motionärerna föreslår.

Äldrenämnden, *bilaga 6,* anför att en kartläggning som efterlyses i motionen kräver en fungerande modell att arbeta efter. Nämnden framhåller kommunens medverkan i nätverket Healthy city och menar att en sådan socioekonomisk karläggning som efterlyses i motionen samordnas med detta och andra projekt.

Reservationer
Reservationer har avgivits i samtliga nämnder av S, V, MP.

Föredragning
Uppsala ingår sedan 2010 i nätverket Healthy city vari pågår en socioekonomisk kartläggning i en stadsdel. Av nämndernas yttranden framgår att mycket sker där men att det finns frågor som kan vara angelägna att ta ett tydligare grepp kring för ökad kunskap om vilka grupper och områden som

behöver extra stöd. En angelägen fråga är att utveckla samsyn mellan de olika aktörer som på olika sätt har ansvar för stadsutvecklingen. Det handlar om att utveckla former för att beakta frågor av social karaktär med de mer fysiska bebyggelsefrågorna och samtidigt involvera andra viktiga aktörer som kan bidra. Ett sådant utvecklingsarbete pågår bl a i den samverkansorganisation för stadsdelsutvecklingen under SBN:s ledning.

Utifrån resultaten i den redan pågående socioekonomiska kartläggningen inom ramen för nätverket Healthy city är det också viktigt att dra slutsatser och vidareutveckla metoderna för att skapa bättre kunskap om de socioekonomiska frågorna. En modell för arbetet är på väg att tas fram.

Med hänvisning till föredragningen i frågan föreslås därför motionen vara besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut

bil 1

Uppsala
socialdemokratiska
kommunfullmäktigegrupp

Uppsala 2011-09-21

Kommunfullmäktige i Uppsala

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
2011-09-22
KSN-2011-0502
Ärende 1

Motion till kommunfullmäktige

Klyftorna ökar i Uppsala

I ett nyhetsreportage i UNT den 2011-08-29 kunde man läsa om ökade inkomstklyftor mellan stadsdelarna. De variabler som redovisades i denna jämförelse var andel hushåll med socialbidrag, medianinkomst och andel personer med utländsk bakgrund. Jämförelser gjordes mellan åren 2007 och 2009. Den utveckling som visar sig i jämförelsen är att medianinkomsten i välbeställda områden har ökat mer än kommunsnittet. I mer utsatta områden har medianinkomsten till och med minskat. Det vill säga ökande skillnader och klyftor i Uppsala. Samtidigt finns det en utveckling som pekar på att medianinkomsten i en del utsatta områden ökar. Även vad gäller arbetslöshet och socialbidrag finns det stora skillnader mellan olika stadsdelar i Uppsala.

Vi menar att denna typ av grundläggande information och fakta om olika förhållanden och skillnader i kommunen, måste belysas på ett ordentligt och systematiskt sätt genom att kommunen själv tar initiativ till att göra en sådan kartläggning. Även om det är bra att det finns en aktiv lokal tidning som granskar förhållandena i kommunen, så bör kommunen själv kunna ha initiativet i denna fråga genom att ta fram relevanta fakta om skillnader mellan olika områden och stadsdelar i kommunen.

Detta har även betydelse för att få en bättre träffsäkerhet i de insatser som kommunens olika nämnder är inblandade i.

Inkomstojämlikhet

Ett officiellt mått för att mäta inkomstojämlikhet är den så kallade Ginikoefficienten. Enkelt uttryckt innebär ett Gini-tal på 0,0 att inkomsterna är helt jämnt fördelade, och 1,0 en total ojämlikhet.

En sammanställning över de 10 kommunerna i Sverige med det högsta Ginitalet år 2008, det vill säga den största inkomstojämlikheten ser ut som följande.

Kommun	Gini 2008
Danderyd	0,513
Lidingö	0,471
Lund	0,425
Malmö	0,412
Nacka	0,412
Täby	0,412
Stockholm	0,405
Sollentuna	0,399
Vellinge	0,392
Lomma	0,385
Uppsala	0,385

Här finns kommuner i Stockholmsområdet, kring Malmö och Uppsala kommun. En kanske inte helt smickrande placering. Det ligger i kommunens intresse att närmare undersöka detta. Är det den utveckling som redovisas i UNT-artikeln med en ökande spridning av medianinkomsten mellan olika områden? Eller är det den stora andelen studenter i staden som påverkar kommunens Ginital? Studenter lever under en begränsad tid på små inkomster för att få framtida högre inkomster. Detta skiljer sig markant från familjer i utsatta områden som under en rad av år lever under knappa omständigheter.

I en nyligen publicerad rapport från kommunrevisionen pekas även på en utveckling med ett ökat utanförskap i utsatta områden i kommunen.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

Att kommunen tar initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnder, styrelser och bolags planering och genomförande av olika insatser.

Socialdemokraterna

2011-09-21

Ulrik Wärnsberg (S)

2

Uppsala KOMMUN

BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN

Handläggare

Datum
2011-12-08

Diarienummer
BUN 2011-0451.00
BUN 2011-0476.00

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2012 -01- 02
Diarienr KSN-2011-0502
00 Avbil 6

Kommunstyrelsen

Yttrande:

1. **Motion av Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S) Det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala (dnr KSN-2011-0444)**

2. **Motion av Ulrik Wärnsberg (S) Klyftorna ökar i Uppsala (dnr KSN-2011-0502)**

Kommunstyrelsen har i skrivelse 2011-09-07 och 2011-10-07 hemställt om yttrande från barn- och ungdomsnämnden med anledning av motioner väckta i kommunfullmäktige genom Marlene Burwick (S) och Erik Pelling (S) att det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala och av Ulrik Wärnsberg (S) klyftorna ökar i Uppsala.

I motionen kring växande barnfattigdom yrkar motionärerna att Kommunfullmäktige beslutar **att** ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med ledande forskare och praktiker och i samverkan med berörda nämnder och intresseorganisationer ta fram en handlingsplan för hur barnfattigdomen ska avskaffas i Uppsala.

I motionen om ökade klyftor i Uppsala yrkar motionären att Kommunfullmäktige beslutar **att** kommunen tar initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnder, styrelser och bolags planering och genomförande av olika insatser.

Nämnden bedömer att de båda motionerna i delar berör varandra och besvarar båda motionerna med detta yttrande.

Fullmäktiges styrning syftar till att påverka levnadsvillkoren för Uppsalas medborgare. Nämndernas åtagande är att genomföra sina uppdrag i enlighet med de policier, planer, program, inriktningsmål och uppdrag som fullmäktige beslutat om. Detta sker på olika sätt i arbete som riktar sig direkt till individer som exempelvis arbetsmarknadsinsatser, skola och socialtjänst och på mer övergripande nivå som i arbetet med stadsdelsutveckling för att nämna endast något.

När det gäller barn och ungas levnadsvillkor har nämnden tillsammans med socialnämnden för barn och unga och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ett särskilt ansvar.

Postadress: Uppsala kommun, Barn- och ungdomsnämnden • 753 75 Uppsala
Besöksadress: Strandbodgatan 1 • Telefon: 018 - 727 00 00 (växel) • Fax:
E-post: barn-ungdomsnamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

Det av fullmäktige antagna barn- och ungdomspolitiska programmet har följts upp per år 2010 (dnr KSN-2011-0244). Programmets övergripande inriktningsmål är bland annat likvärdiga villkor och att olika typer av verksamheter och aktiviteter ska vara tillgängliga för barn och ungdomar, vilket nämnder och kommunalt helägda bolag ska arbeta för. Uppföljningen visar många goda exempel på att kommunen arbetar för likvärdiga villkor för barn och ungdomar. Strukturersättning ges för att skapa likvärdiga förutsättningar mellan förskolorna och grundskolorna i kommunen. Resurser styrs till barn och unga i prioriterade stadsdelar. Det finns också exempel på att nämnder och bolag genom kompletterande försörjningsstöd till barn och ungas fritid, genom olika prissättningar på aktiviteter för barn och ungdomar och riktade arbetsmarknadsinsatser gör det möjligt att ta del av kommunens utbud för flera.

Men - uppföljningen ger inte svar på hur stor del av alla barn och ungdomar som skulle vilja ta del av aktiviteter men inte har ekonomiska möjligheter till detta eller begränsas av kommunikationer. Det går därför inte att bedöma i vilken utsträckning kommunens utbud av aktiviteter och insatser når barn i fattiga familjer och därmed utjämnar för de konsekvenser av barnfattigdom som motionärerna visar på i sin skrivelse. I uppföljningen föreslås detta som ett utvecklingsområde att undersöka.

Riksdagen fattade i december 2010 beslut om en nationell strategi – Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Strategin ska vara en utgångspunkt för offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå, som i sina verksamheter ska säkerställa barnets rättigheter. Strategin kommer att ses över och följas upp för att säkerställa att den är effektiv.

Några principer i strategin är att:

- aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och
- beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Sveriges Kommuner och Landsting har i överenskommelse med regeringen utformat en handlingsplan för att stärka arbetet med barnets rättigheter i Sverige. I handlingsplanen anges att det ska ske med långsiktiga och strukturerade insatser för kompetens- och metodutveckling i kommuner, landsting och regioner för strategiska personer. Målgruppen är ledande politiker, tjänstemän på olika nivåer och personal som direkt möter barn. Konventionen ska vidare bli synlig i kommuners, landstings och olika verksamheters styrdokument. Genomförandet av handlingsplanen påbörjas under hösten 2011 och avslutas den 30 november 2013.

När det gäller stadsdelsutvecklingen medverkar nämnden bland annat i de mötesplatser som skapats i olika stadsdelar, ex. vis Mötesplats Treklangen i Gottsunda och i planeringen inför kulturcentrum i Sävja. Stora skillnader mellan kommunens stadsdelar finns beskrivet i en social rapport som nämnden tidigare tagit fram. Socialnämnden för barn och unga har kartlagt kommunens planeringsområden ur ett socialpolitiskt perspektiv där det också framgår att det finns stora skillnader mellan kommunens stadsdelar (planeringsområden) vad gäller människors sociala och ekonomiska resurser. Rapporten visar även på stora skillnader inom vissa av de planeringsområden som har de sämsta sociala och ekonomiska förutsättningarna.

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2010 att Uppsala kommun ska ingå i WHO-nätverket Healthy Cities. Nätverket arbetar för bland annat jämlik folkhälsa och social hållbarhet. Inom ramen för nätverket pågår en förstudie gällande socioekonomiska analyser med utgångspunkt i bostadsområden. Denna förstudie ska ge svar på frågan om det är möjligt att bygga socioekonomiska modeller utifrån bostadsområden. Kommunstyrelsen beslutade att Sävja skulle kartläggas för denna förstudie.

Förslag
Motionärernas förslag bedöms ligga i linje med nämndens ansvar, inriktning och pågående arbete för mer likvärdiga villkor för barn och ungdomar, vilket nämnden också beskriver i sin uppdragsplan. Nämnden samverkar därtill med andra sociala nämnder inom ramen för såväl det barn- och ungdomspolitiska programmet som stadsdelsutvecklingen för att förbättra ungas livsvillkor i ett brett perspektiv.

Det är viktigt att kommunen har tillgång till ett planeringsunderlag som är lätt att överblicka inför prioriteringar av resurser och insatser och att genomförda aktiviteter och insatser går att följa upp i relation till fullmäktiges inriktningsmål med tydliga indikatorer. Att sammanföra alla nämnder och bolags bidrag för att uppnå en samlad bild av hur fullmäktiges mål uppnås är därför angeläget. De berörda nämnderna har ett pågående utvecklingsarbete vad gäller uppföljning och framtagande av planeringsunderlag.

Nämnden ställer sig positiv till intentionen i motionerna men bifaller inte förslagen med hänvisning till redan pågående arbete för mer likvärdiga villkor för barn och ungdomar och att samordning sker inom nämndernas pågående arbete.

Barn- och ungdomsnämnden

Cecilia Forss
Ordförande

Kerstin Sundqvist
Sekreterare

§ 313

Remisser – Motion av Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S) Det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala och Motion av Ulrik Wärnsberg (S) Klyftorna ökar i Uppsala (handling). Dnr BUN-2011-0451 och BUN-2011-0476

Beslut

att till kommunstyrelsen avge yttrande enligt föreliggande förslag samt

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att besluta att motionerna anses besvarade med hänvisning till vad nämnden anfört. De förslag motionärerna framför tillgodoses av redan pågående arbete och samordning inom nämndernas nuvarande arbete.

Reservationer

Bengt Sandblad (S), Tomas Lindh (S), Helen Sverkel (S), Miriam Tiljander Hollmer (MP) och Lisa Skiöld (V) reserverar sig till förmån för Bengt Sandblads (S) yrkande.

Ärendet

I ärendet föreligger kontorets förslag 2011-11-30 till beslut.

Motionärernas förslag bedöms ligga i linje med nämndens ansvar, inriktning och pågående arbete för mer likvärdiga villkor för barn och ungdomar, vilket nämnden också beskriver i sin uppdragsplan. Nämnden samverkar därtill med andra sociala nämnder inom ramen för såväl det barn- och ungdomspolitiska programmet som stadsdelsutvecklingen för att förbättra ungas livsvillkor i ett brett perspektiv.

Nämnden ställer sig positiv till intentionen i motionerna men bifaller inte förslagen med hänvisning till redan pågående arbete för mer likvärdiga villkor för barn och ungdomar och att samordning sker inom nämndernas pågående arbete.

Yrkanden

Bengt Sandblad (S) yrkar att nämnden föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionerna.

Cecilia Forss (M) yrkar i enlighet med kontorets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på Bengt Sandblads (S) yrkande mot eget och finner bifall till eget yrkande.

. . .

bil. 3.

Uppsala KOMMUN

SOCIALNÄMNDEN FÖR BARN OCH UNGA

Handläggare

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2011 -11- 28
Diarienr KSN-2011-0502
Aktbil 5

Datum
2011-11-16

Diarienummer
SBN 2011-0130
SBN 2011-0136

Kommunstyrelsen

Yttrande:

1. **Motion av Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S) Det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala (dnr KSN-2011-0444)**

2. **Motion av Ulrik Wärnsberg (S) Klyftorna ökar i Uppsala (dnr KSN-2011-0502)**

Kommunstyrelsen har i skrivelse 2011-09-07 och 2011-10-07 hemställt om yttrande från socialnämnden för barn och unga med anledning av motioner väckta i kommunfullmäktige genom Marlene Burwick (S) och Erik Pelling (S) att det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala och av Ulrik Wärnsberg (S) klyftorna ökar i Uppsala.

I motionen kring växande barnfattigdom yrkar motionärerna att kommunfullmäktige beslutar **att** ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med ledande forskare och praktiker och i samverkan med berörda nämnder och intresseorganisationer ta fram en handlingsplan för hur barnfattigdomen ska avskaffas i Uppsala.

I motionen om ökade klyftor i Uppsala yrkar motionären att kommunfullmäktige beslutar **att** kommunen tar initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnder, styrelser och bolags planering och genomförande av olika insatser.

Nämnden bedömer att de båda motionerna i delar berör varandra och besvarar båda motionerna med detta yttrande.

Fullmäktiges styrning syftar till att påverka levnadsvillkoren för Uppsalas medborgare. Nämndernas åtagande är att genomföra sina uppdrag i enlighet med de policier, planer, program, inriktningsmål och uppdrag som fullmäktige beslutat om. Detta sker på olika sätt i arbete som riktar sig direkt till individer som exempelvis arbetsmarknadsinsatser, skola och socialtjänst och på mer övergripande nivå som i arbetet med stadsdelsutveckling för att nämna endast något.

När det gäller barn och ungas levnadsvillkor har nämnden tillsammans med barn- och ungdomsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ett särskilt ansvar.

Postadress: Uppsala kommun, Socialnämnden för barn och unga • 753 75 Uppsala
Besöksadress: Strandbodgatan 1 • Telefon: 018-727 00 00 (växel) • Fax: 018-727 86 20
E-post: socialnamnden-barnochunga@uppsala.se
www.uppsala.se

Det av fullmäktige antagna barn- och ungdomspolitiska programmet har följts upp per år 2010 (dnr KSN-2011-0244). Programmets övergripande inriktningsmål är bland annat likvärdiga villkor och att olika typer av verksamheter och aktiviteter ska vara tillgängliga för barn och ungdomar, vilket nämnder och kommunalt helägda bolag ska arbeta för. Uppföljningen visar många goda exempel på att kommunen arbetar för likvärdiga villkor för barn och ungdomar. Strukturersättning ges för att skapa likvärdiga förutsättningar mellan förskolorna och grundskolorna i kommunen. Resurser styrs till barn och unga i prioriterade stadsdelar. Det finns också exempel på att nämnder och bolag genom kompletterande försörjningsstöd till barn och ungas fritid, genom olika prissättningar på aktiviteter för barn och ungdomar och riktade arbetsmarknadsinsatser gör det möjligt att ta del av kommunens utbud för flera.

Men – uppföljningen ger inte svar på hur stor del av alla barn och ungdomar som skulle vilja ta del av aktiviteter men inte har ekonomiska möjligheter till detta eller begränsas av kommunikationer. Det går därför inte att bedöma i vilken utsträckning kommunens utbud av aktiviteter och insatser når barn i fattiga familjer och därmed utjämnar för de konsekvenser av barnfattigdom som motionärerna visar på i sin skrivelse. I uppföljningen föreslås detta som ett utvecklingsområde att undersöka.

Riksdagen fattade i december 2010 beslut om en nationell strategi – Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Strategin ska vara en utgångspunkt för offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå, som i sina verksamheter ska säkerställa barnets rättigheter. Strategin kommer att ses över och följas upp för att säkerställa att den är effektiv.

Några principer i strategin är att:

- aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och
- beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Sveriges Kommuner och Landsting har i överenskommelse med regeringen utformat en handlingsplan för att stärka arbetet med barnets rättigheter i Sverige. I handlingsplanen anges att det ska ske med långsiktiga och strukturerade insatser för kompetens- och metodutveckling i kommuner, landsting och regioner för strategiska personer. Målgruppen är ledande politiker, tjänstemän på olika nivåer och personal som direkt möter barn. Konventionen ska vidare bli synlig i kommuners, landstings och olika verksamheters styrdokument. Genomförandet av handlingsplanen påbörjas under hösten 2011 och avslutas den 30 november 2013.

När det gäller stadsdelsutvecklingen medverkar nämnden bland annat i de mötesplatser som skapats i olika stadsdelar, ex. vis Mötesplats Treklangen i Gottsunda och i planeringen inför kulturcentrum i Sävja. Socialnämnden för barn och unga har kartlagt kommunens planeringsområden ur ett socialpolitiskt perspektiv. Det framgår att det finns stora skillnader mellan kommunens stadsdelar (planeringsområden) vad gäller människors sociala och ekonomiska resurser. Rapporten visar också på stora skillnader inom vissa av de planeringsområden som har de sämsta sociala och ekonomiska förutsättningarna. Stora skillnader mellan kommunens stadsdelar finns också beskrivet i en tidigare social rapport från

barn- och ungdomsnämnden. Uppdrag om olika slags uppföljningar och kompletterande underlag har givits av nämnden.

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2010 att Uppsala kommun ska ingå i WHO-nätverket Healthy Cities. Nätverket arbetar för bland annat jämlik folkhälsa och social hållbarhet. Inom ramen för nätverket pågår en förstudie gällande socioekonomiska analyser med utgångspunkt i bostadsområden. Denna förstudie ska ge svar på frågan om det är möjligt att bygga socioekonomiska modeller utifrån bostadsområden. Kommunstyrelsen beslutade att Sävja skulle kartläggas för denna förstudie. Ett heldagsseminarium kring temat socioekonomi genomfördes i Sävja den 10 november 2011 som ett led i arbetet.

Förslag

Motionärernas förslag bedöms ligga i linje med nämndens ansvar, inriktning och pågående arbete, vilket nämnden också beskriver i sin uppdragsplan. Beslut har dessutom redan tidigare fattats om att ta fram kompletterande underlag som motsvarar vad motionärerna föreslår. Det är viktigt att kommunen har tillgång till ett planeringsunderlag som är lätt att överblicka inför prioriteringar av resurser och insatser och att genomförda aktiviteter och insatser går att följa upp i relation till fullmäktiges inriktningsmål med tydliga indikatorer. Att sammanföra alla nämnder och bolags bidrag för att uppnå en samlad bild av hur fullmäktiges mål uppnås är därför angeläget.

Nämnden föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att motionerna anses besvarade med hänvisning till vad nämnden anfört. De förslag motionärerna framför tillgodoses av redan pågående arbete, angivna inriktningsmål och givna uppdrag.

Socialnämnden för barn och unga

Anders A. Aronsson
Ordförande

Ann-Chatrin Eriksson
Sekreterare

Uppsala KOMMUN

SOCIALNÄMNDEN FÖR BARN OCH UNGA

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2011-11-16

§ 150

Motion av Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S) "Det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala" samt Motion av Ulrik Wärnsberg (S) "Klyftorna ökar i Uppsala"
SBN-2011-0130
SBN-2011-0136

Beslut
Socialnämnden för barn och unga beslutar

att avge yttrande till kommunstyrelsen enligt upprättat förslag samt

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att motionerna anses besvarade med hänvisning till vad nämnden anfört. De förslag motionärerna framför tillgodoses av redan pågående arbete, angivna inriktningsmål och givna uppdrag.

Reservation
Lars Persson (S), Hanna Karpmyr (S), Birgitta L Johansson (S), Rezene Tesfazion (S), Ahmad Orfali (MP), Eva Berglund (MP) och Edip Akay (V) reserverar sig enligt bilaga 1.

Sammanfattning
Motionärernas förslag bedöms ligga i linje med socialnämndens för barn och unga ansvar, inriktning och pågående arbete, vilket nämnden också beskriver i sin uppdragsplan. Beslut har dessutom redan tidigare fattats om att ta fram kompletterande underlag som motsvarar vad motionärerna föreslår. Det är viktigt att kommunen har tillgång till ett planeringsunderlag som är lätt att överblicka inför prioriteringar av resurser och insatser och att genomförda aktiviteter och insatser går att följa upp i relation till fullmäktiges inriktningsmål med tydliga indikatorer. Att sammanföra alla nämnders och bolags bidrag för att uppnå en samlad bild av hur fullmäktiges mål uppnås är därför angeläget.

Yrkanden
Lars Persson (S) yrkar, med instämmande av Birgitta L Johansson (S) att motionerna ska bifallas.

Torsten Tornberg (M) yrkar bifall till kontorets förslag.

Beslutsgång
Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner bifall till Torsten Tornbergs (M) yrkande.

Omröstning begärs och verkställs. Den som röstar för Torsten Tornbergs (M) yrkande röstar ja och den som röstar för Lars Perssons (S) yrkande röstar nej.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2011-11-16

Torsten Tornberg (M), Lars-Olof Bäckman (M), Rolf Söderlund (M), Sara Sätterström (M), Isak Bergdahl (FP), Ulf Schmidt (C) Leif Boström (KD) och Anders A. Aronsson (FP) röstar ja.

Lars Persson (S), Hanna Karpmyr (S), Birgitta L Johansson (S), Rezene Tesfazion (S), Ahmad Orfali (MP), Eva Berglund (MP) och Edip Akay (V) röstar nej.

Nämnden bifaller Torsten Tornbergs (M) yrkande med åtta ja-röster mot sju nej-röster.

Beslutsunderlag
Kontorets förslag daterat 27 oktober 2011.

Reservation

Bilaga 1, SBN 2011-11-16, § 150

Motionen om barnfattigdom vill att Uppsala ska ta en handlingsplan för att minska barnfattigdomen i kommunen. Handlingsplanen ska ha sin grund i de ytterligare kunskaperom vi kan få genom att ta ledande forskare och praktiker till hjälp. En del i detta kan vara att kontinuerligtgöra socioekonomiska kartläggningar, vilket föreslås i den andra motionen.

Socialnämnden för barn och unga gör en del i bl.a. stadsdelsutvecklingsarbetet, men det är långt ifrån tillräckligt. För att kunna göra konkreta, verkningsfulla insatser är det nödvändigt att vi har en plan i likhet med den motionären föreslår.

Vi föreslår därför kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

För
S-V-MP

Hans Persson

bil. 4.

Uppsala KOMMUN

UTBILDNINGS- OCH
ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

Handläggare
Rosa Haraldsson

Datum
2011-11-10

Diarienummer
UAN-2011-0347

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2011 -11- 25
Diarienr KSN-2011-0502
Aktbil 4

Kommunstyrelsen

Yttrande:

1. **Motion av Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S) Det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala (dnr KSN-2011-0444)**

2. **Motion av Ulrik Wärnsberg (S) Klyftorna ökar i Uppsala (dnr KSN-2011-0502)**

Kommunstyrelsen har i skrivelse 2011-09-07 och 2011-10-07 hemställt om yttrande från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden med anledning av motioner väckta i kommunfullmäktige genom Marlene Burwick (S) och Erik Pelling (S) att det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala och av Ulrik Wärnsberg (S) klyftorna ökar i Uppsala.

I motionen kring växande barnfattigdom yrkar motionärerna att kommunfullmäktige beslutar

att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med ledande forskare och praktiker och i samverkan med berörda nämnder och intresseorganisationer ta fram en handlingsplan för hur barnfattigdomen ska avskaffas i Uppsala.

I motionen om ökade klyftor i Uppsala yrkar motionären att kommunfullmäktige beslutar

att kommunen tar initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnder, styrelser och bolags planering och genomförande av olika insatser.

Postadress: Uppsala kommun, Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, 753 75 Uppsala
Telefon: 018 - 727 00 00 (växel) • Fax: 018-727 86 50
E-post: utbildnings-arbetsmarknadsnamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

Nämnden bedömer att de båda motionerna i delar berör varandra och besvarar båda motionerna med detta yttrande.

Fullmäktiges styrning syftar till att påverka levnadsvillkoren för Uppsalas medborgare. Nämndernas åtagande är att genomföra sina uppdrag i enlighet med de policier, planer, program, inriktningsmål och uppdrag som fullmäktige beslutat om. Detta sker på olika sätt i arbete som riktar sig direkt till individer som exempelvis arbetsmarknadsinsatser, skola och socialtjänst och på mer övergripande nivå som i arbetet med stadsdelsutveckling för att nämna endast något.

När det gäller barn och ungas levnadsvillkor har nämnden tillsammans med barn- och ungdomsnämnden och socialnämnden för barn och unga ett särskilt ansvar.

Det av fullmäktige antagna barn- och ungdomspolitiska programmet har följts upp per år 2010 (dnr KSN-2011-0244). Programmets övergripande inriktningsmål är bland annat likvärdiga villkor och att olika typer av verksamheter och aktiviteter ska vara tillgängliga för barn och ungdomar, vilket nämnder och kommunalt helägda bolag ska arbeta för. Uppföljningen visar många goda exempel på att kommunen arbetar för likvärdiga villkor för barn och ungdomar. Strukturersättning ges för att skapa likvärdiga förutsättningar mellan förskolorna och grundskolorna i kommunen. Resurser styrs till barn och unga i prioriterade stadsdelar. Det finns också exempel på att nämnder och bolag genom kompletterande försörjningsstöd till barn och ungas fritid, genom olika prissättningar på aktiviteter för barn och ungdomar och riktade arbetsmarknadsinsatser gör det möjligt för flera att ta del av kommunens utbud.

Men - uppföljningen ger inte svar på hur stor del av alla barn och ungdomar som skulle vilja ta del av aktiviteter men inte har ekonomiska möjligheter till detta eller begränsas av kommunikationer. Det går därför inte att bedöma i vilken utsträckning kommunens utbud av aktiviteter och insatser når barn i fattiga familjer och därmed utjämnar för de konsekvenser av barnfattigdom som motionärerna visar på i sin skrivelse. I uppföljningen föreslås detta som ett utvecklingsområde att undersöka.

När det gäller stadsdelsutvecklingen medverkar nämnden bland annat i de mötesplatser som skapats i olika stadsdelar, ex. vis Mötesplats Treklangen i Gottsunda och i planeringen inför kulturcentrum i Sävja. Socialnämnden för barn och unga har kartlagt kommunens planeringsområden ur ett socialpolitiskt perspektiv. Det framgår att det finns stora skillnader mellan kommunens stadsdelar (planeringsområden) vad gäller människors sociala och ekonomiska resurser. Rapporten visar också på stora skillnader inom vissa av de planeringsområden som har de sämsta sociala och ekonomiska förutsättningarna. Stora skillnader mellan kommunens stadsdelar finns också beskrivet i en tidigare social rapport från barn- och ungdomsnämnden.

Förslag
Motionärernas förslag bedöms ligga i linje med nämndens ansvar, inriktning och pågående arbete, vilket nämnden också beskriver i sin uppdragsplan. Nämnden samverkar med andra sociala nämnder inom ramen för såväl det barn- och ungdomspolitiska programmet som

stadsdelsutvecklingen för att förbättra ungas livsvillkor i ett brett perspektiv som också inkluderar ekonomiska förutsättningar. Nämnden anser därför inte att det behövs en särskild handlingsplan för hur barnfattigdomen ska avskaffas i Uppsala kommun.

Det är viktigt att kommunen har tillgång till ett planeringsunderlag som är lätt att överblicka inför prioriteringar av resurser och insatser och att genomförda aktiviteter och insatser går att följa upp i relation till fullmäktiges inriktningsmål med tydliga indikatorer. Att sammanföra alla nämnder och bolags bidrag för att uppnå en samlad bild av hur fullmäktiges mål uppnås är därför angeläget. De berörda nämnderna har ett pågående utvecklingsarbete vad gäller uppföljning och framtagande av planeringsunderlag som också kommer att inkludera den typen av underlag som motionären avser.

Nämnden ställer sig positiv till intentionen i motionerna men bifaller inte förslagen med hänvisning till att det redan sker en samordning inom nämndernas pågående arbete.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare

Uppsala KOMMUN

UTBILDNINGS- OCH
ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2011-11-10

§ 236

Kommunstyrelsen:

1. Motion av Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S) om att det är dags för en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen i Uppsala, UAN-2011-0347

2. Motion av Ulrik Wärnsberg (S) Klyftorna ökar i Uppsala, UAN-2011-0387

Beslut
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar

att till kommunstyrelsen avge yttrande enligt förslag samt

att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att med hänvisning till nämndens yttrande anse motionerna besvarade.

Reservationer
Ulrik Wärnsberg (S), Irene Söderhäll (S), Jan-Åke Carlsson (S), Frida Johnsson (MP) och Clemens Lilliesköld (V) reserverar sig enligt bilaga 1.

Sammanfattning
Kommunstyrelsen har med anledning av rubricerade två motioner hemställt om yttrande hos utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. I motionen kring växande barnfattigdom yrkar motionärerna att Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med ledande forskare och praktiker och i samverkan med berörda nämnder och intresseorganisationer ta fram en handlingsplan för hur barnfattigdomen ska avskaffas i Uppsala.

I motionen om ökade klyftor i Uppsala yrkar motionären att Kommunfullmäktige beslutar att kommunen tar initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnder, styrelser och bolags planering och genomförande av olika insatser.

Nämnden ställer sig positiv till intentionen i motionerna men bifaller inte förslagen med hänvisning till att det redan sker en samordning inom nämndernas pågående arbete.

Yrkanden
Ulrik Wärnsberg (S) yrkar med stöd av Irene Söderhäll (S), Jan-Åke Carlsson (S), Frida Johnsson (MP) och Clemens Lilliesköld (V) att nämnden ska föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionerna.

Mohamad Hassan (FP) yrkar avslag på Ulrik Wärnsbergs (S) yrkande samt bifall till kontorets förslag.

UAN 2011-11-10 § 236

Bil. 1

Vänsterpartiet

Reservation

UAN 2011-11-10

Ärende 3.2: Yttrande över motioner: Handlingsplan mot den växande barnfattigdomen, Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S), och Klyftorna ökar i Uppsala, Ulrik Wärnsberg (S)

Vi vill reservera oss mot nämndens beslut att inte tillstyrka motionerna om en handlingsplan mot den växande barnfattigdomen, och om de ökande klyftorna i Uppsala.

I en motion väckt av Marlene Burwick och Erik Pelling (båda S) föreslås det att kommunen tillsammans med forskare och intresseorganisationer ska ta fram en handlingsplan för hur barnfattigdomen i Uppsala ska avskaffas.

I en motion väckt av Ulrik Wärnsberg (S) föreslås att kommunen ska ta initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som planeringsunderlag för kommunens olika insatser.

Den borgerliga alliansen i nämnden valde att inte tillstyrka dessa motioner. Detta trots att båda dessa motioner handlar om centrala delar av nämndens ansvarsområden.

För att bekämpa barnfattigdomen krävs aktiva åtgärder för att minska arbetslöshet och socialbidragsberoende, och öka barnfamiljers försörjningsmöjligheter. Det kan även handla om att ge alla ungdomar i gymnasieålder möjlighet till feriearbete under sommaren. Att se till att det finns en tydlig policy mot avgifter i skolan. Att det finns ett tydligt barnperspektiv i riktlinjerna för försörjningsstöd.

Att kommunen skaffar sig ett aktuellt planeringsunderlag om relevanta socioekonomiska variabler som till exempel arbetslöshet, socialbidragsberoende, inkomstnivåer, utbildningsnivåer, ohälsotal, mm är helt självklart av yttersta intresse för Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Vi ser det som ytterst anmärkningsvärt att den borgerliga majoriteten i nämnden inte vill tillstyrka dessa båda motioner.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi reservera oss mot nämndens beslut att inte tillstyrka ovanstående motioner.

För Socialdemokraterna	För Miljöpartiet	För Vänsterpartiet
Ulrik Wärnsberg (s)	Frida Johnsson (mp)	Clemens Lilliesköld (v)

bil. 5

Uppsala KOMMUN

NÄMNDEN FÖR VUXNA
MED FUNKTIONSHINDER

Handläggare
Kjell Holm

Datum
2011-12-21

Diarienummer
VFN-2011-0166.00

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2012 -01- 05
Diarienr KSN-2011-0502
00 Akt/bil 8

Kommunstyrelsen

Yttrande angående motion av Ulrik Wärnsberg (s) om Klyftorna ökar i Uppsala, d nr KSN-2011-0502

Nämnden för vuxna med funktionshinder har tagit del av rubricerad motion och har följande synpunkter att anföra. En sådan socioekonomisk kartläggning som efterlyses i motionen kräver en fungerande modell att arbeta efter. Sedan cirka ett år medverkar Uppsala kommun i ett nationellt projekt för socioekonomisk analys inom ramen för nätverket "Healthy cities" som är ett WHO-nätverk som arbetar för att orientera mot miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter av jämlik folkhälsa och hållbar utveckling. Kommunstyrelsen har tidigare beslutat om Uppsala kommuns medverkan i nätverket.

Arbetet består bland annat i att tillsammans med andra kommuner i nätverket genomföra en förstudie gällande socioekonomiska analyser med utgångspunkt i bostadsområden. I Uppsala har kommunstyrelsen valt att sätta särskilt fokus på Sävja för denna förstudie som ska ge svar på frågan om det är möjligt att bygga socioekonomiska modeller utifrån bostadsområden. För detta arbete svarar Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog, båda forskare och nationalekonomer. Arbetet bygger på tidigare forskning kring vetenskapliga samband när det gäller frågor som ohälsa, utanförskap och marginalisering. Lokala rapporter kommer att tas fram för varje kommun som deltar.

Angeläget är att en sådan socioekonomisk kartläggning som efterlyses i motionen samordnas med detta projekt och andra pågående kartläggningar och projekt runt om i kommunen.

Stig Rådahl
Ordförande

Annie Arkebäck-Morén
sekreterare

Postadress: Uppsala kommun, Nämnden för vuxna med funktionshinder, 753 75 Uppsala
Besöksadress: Stranfbodgatan 1 • Telefon: 018-727 00 00 (växel) • Fax: 018-727 86 50
E-post: namnden-vuxna-funktionshinder@uppsala.se
www.uppsala.se

Uppsala KOMMUN

NÄMNDEN FÖR VUXNA MED FUNKTIONSHINDER

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2011-12-21

§ 204

Yttrande angående motion av Ulrik Wärnsberg (S) om Klyftorna ökar i Uppsala VFN-2011-0166.00

Beslut
Nämnden för vuxna med funktionshinder beslutar

att avge yttrande till kommunstyrelsen i enlighet med upprättat förslag.

Reservationer
Eva Christiernin (S), Ove Hjorth (S), Jonny Husén (S), Malena Ranch (MP) och Liza Boëthius (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ärendet
Förslag till skrivelse föreligger 2011-10-31 från kontoret för hälsa, vård och omsorg.

Kommunstyrelsen hemställer om nämndens yttrande i rubricerat ärende. I motionen hänvisas till ett nyhetsreportage i UNT angående ökade inkomstklyftor mellan stadsdelarna i Uppsala. Motionären efterlyser ett "kontinuerligt genomförande av en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnder, styrelser och bolags planering och genomförande av olika insatser".

Yrkande
Eva Christiernin (S) yrkar med stöd av Ove Hjorth (S), Jonny Husén (S), Malena Ranch (MP) och Liza Boëthius (V) att nämnden i yttrandet bifaller motionen.

Beslutsgång
Ordföranden ställer proposition på liggande förslag och yrkandet från Eva Christiernin (S), Ove Hjorth (S), Jonny Husén (S), Malena Ranch (MP) och Liza Boëthius (V) och finner att nämnden bifaller liggande förslag.

bil. 6

Uppsala KOMMUN

ÄLDRENÄMNDEN

Handläggare
Kjell Holm

Datum
2011-12-15

Diarienummer
ÄLN-2011-0222.30

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2012 -01- 04
Diarienr KSN-2011-0502
00 Akt 7

Kommunstyrelsen

Yttrande angående motion av Ulrik Wärnsberg (s) "Klyftorna ökar i Uppsala", d nr KSN-2011-0502

Äldrenämnden har tagit del av rubricerad motion och har följande synpunkter att anföra. En sådan socioekonomisk kartläggning som efterlyses i motionen kräver en fungerande modell att arbeta efter. Sedan cirka ett år medverkar Uppsala kommun i ett nationellt projekt för socioekonomisk analys inom ramen för nätverket "Healthy cities" som är ett WHO-nätverk som arbetar för att orientera mot miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter av jämlik folkhälsa och hållbar utveckling. Kommunstyrelsen har tidigare beslutat om Uppsala kommuns medverkan i nätverket.

Arbetet består bland annat i att tillsammans med andra kommuner i nätverket genomföra en förstudie gällande socioekonomiska analyser med utgångspunkt i bostadsområden. I Uppsala har kommunstyrelsen valt att sätta särskilt fokus på Sävja för denna förstudie som ska ge svar på frågan om det är möjligt att bygga socioekonomiska modeller utifrån bostadsområden. För detta arbete svarar Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog, båda forskare och nationalekonomer. Arbetet bygger på tidigare forskning kring vetenskapliga samband när det gäller frågor som ohälsa, utanförskap och marginalisering. Lokala rapporter kommer att tas fram för varje kommun som deltar.

Angeläget är att en sådan socioekonomisk kartläggning som efterlyses i motionen samordnas med detta projekt och andra pågående kartläggningar och projekt runt om i kommunen.

Ebba Busch
Ordförande

Annie Arkebäck-Morén
sekreterare

Postadress: Uppsala kommun, Äldrenämnden, 753 75 Uppsala
Besöksadress: Strandbodgatan 1 • Telefon: 018-727 00 00 (växel) • Fax: 018-727 08 90
E-post: aldrenamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

Uppsala KOMMUN

ÄLDRENÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2011-12-15

§ 186

Yttrande angående motion av Ulrik Wärnsberg (s) om Klyftorna ökar i Uppsala ALN-2011-0222.30

Beslut
Äldrenämnden beslutar

att avge yttrande till kommunstyrelsen i enlighet med upprättat förslag.

Ärendet
Förslag till skrivelse föreligger 2011-10-31 från kontoret för hälsa, vård och omsorg.

Reservationer
Caroline Andersson (S), Staffan Yngve (S), Kerstin Holmberg (S), Eva Adler (MP) och Jeannette Escanilla (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande enligt **bilaga 8**.

Kommunstyrelsen hemställer om nämndens yttrande i rubricerat ärende. I motionen hänvisas till ett nyhetsreportage i UNT angående ökade inkomstklyftor mellan stadsdelarna i Uppsala. Motionären efterlyser ett "kontinuerligt genomförande av en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument för att underlätta för kommunens nämnder, styrelser och bolags planering och genomförande av olika insatser".

Yrkande
Caroline Andersson (S), Staffan Yngve (S), Kerstin Holmberg (S), Eva Adler (MP) och Jeannette Escanilla (V) yrkar avslag på föreliggande yttrande till förmån för eget förslag till yttrande enligt **bilaga 8**.

Beslutsgång
Ordföranden ställer proposition på liggande förslag till yttrande och på yrkandet från (S), (MP) och (V) och finner bifall för liggande förslag till yttrande.

(Bilaga 8, § 187, äldrenämnden 2011-12-15)

FÖRSLAG TILL BESLUT

2011-12-15

Äldrenämnden
Ärende 3.15
Socialdemokraterna,Miljöpartiet,
Vänsterpartiet

Yttrande avseende motion av Ulrik Wärnsberg (S) "Klyftorna ökar i Uppsala" d nr KSN-2011-0502

Förslag till beslut

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår äldrenämnden besluta

att avge yttrande till kommunstyrelsen enligt upprättat förslag.

Yttrande

Det förslag som Ulrik Wärnsberg och Socialdemokraterna väcker i sin motion är en angelägen fråga för Uppsala kommun. Samhällsklyftorna ökar mellan individer och stadsdelar, bland annat manifesterat genom ökade inkomstskillnader. Även bland den äldre generationen kan dessa samhällsklyftor noteras. Äldrenämnden ser det som angeläget att kommunen tar initiativ till att kontinuerligt genomföra en socioekonomisk kartläggning som ett underlag och planeringsinstrument vid genomförande av olika insatser för att minska samhällsklyftorna. Angeläget är förstås att en sådan socioekonomisk kartläggning samordnas med andra berörda projekt och pågående kartläggningar, däribland WHO:s nätverk "Healthy cities".

Mot ovanstående bakgrund ställer sig äldrenämnden positiv till motionen och förordar således att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla densamma.

Nr 75. Motion av Pavel Gamov (SD) om insynsplats i kommunstyrelsen KSN-2012-0464

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
Pavel Gamov (SD) har i motion, väckt vid sammanträde den 27 februari 2012, föreslagit att Sverigedemokraterna erhåller en insynsplats genom att en ledamot med närvarorätt i kommunstyrelsen utses samt ersättare för denna. Motionen återges i *bilaga*

Föredragning
Möjligheten för partier som är representerade i kommunfullmäktige att få representation i nämnder och styrelser är avhängig antalet mandat partiet har och nämnden/styrelsens storlek. Det är inte ovanligt att mindre partier samarbetar för att få representation i nämnder och styrelser. Lagen om proportionellt valsätt (1992:339) innebär att Sverigedemokraterna inte av egen kraft – 2 mandat av 81 i kommunfullmäktige – kan erhålla representation i organ med färre än 27 platser som utses av kommunfullmäktige.

Frågan om mindre partiers möjligheter att få representation i nämnder prövades i 1991 års kommunallagsrevision. I propositionen, 1990/91: 117 (sid 75-76), framfördes att valutslaget bör ha företräde framför minoritetsintresset.

De ärenden som skrivs fram till kommunens beslutande organ ska innehålla en bred och fullständig information. Detta är särskilt viktigt när det gäller de övergripande beslut som kommunfullmäktige fattar. Det är kommunstyrelsens bedömning att kommunfullmäktige har till gång till ett fullvärdigt beslutsunderlag. Det ska inte bygga på muntligt given information. Då skulle allmänhetens möjligheter till insyn i kommunens verksamhet försämras.

Det finns ingen erfarenhet som visar att fullmäktiges arbete effektiviseras av att ytterligare ett parti får närvarorätt vid kommunstyrelsens sammanträden. Samtidigt ska också beaktas den risk för mindre effektivitet i kommunstyrelsens arbete som föreligger om styrelsen utökas ytterligare från idag 15 ledamöter och 11 ersättare.

Ekonomiska konsekvenser
Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut. Ett bifall till motionen skulle medföra kostnader för ersättning till förtroendevalda.

2012-02-23
KSN-2012-464

Sverigedemokraterna

Motion om insynsplats i kommunstyrelsen

Ur både ett demokratiskt och ett kommunpolitiskt perspektiv är det en nackdel att inte samtliga partier som är representerade i kommunfullmäktige har direkt insyn i hur de kommunala styrelserna och nämnderna arbetar. Som medborgare och kommunfullmäktigeledamot kan vem som helst genom de förda protokollen se vilka beslut som fattas men tyvärr inte vilka argument och resonemang som ligger bakom dessa, såvida inte de berörda styrelseledamöterna tillfrågas.

Resultatet av dagens system innebär att de av kommunfullmäktiges ledamöter som inte är representerade i exempelvis kommunstyrelsen får en ofullständig informationsbild av de ärenden som framläggs kommunfullmäktige. Det ligger nära till hands att anta att detta medför förlängda debatter i fullmäktige, som istället skulle kunna besparas sammanträdena genom att samtliga partier har direkt tillgång till fullvärdiga beslutsunderlag.

Dagens beslutsunderlag kan knappast anses tillräckliga, då de ledamöter som endast bereds tillgång till debatten i fullmäktige skall stå till svars inför medborgarna för de av fullmäktige fattade beslut, som på vägen dit har passerat en lång rad instanser vars överväganden i somliga avseenden är höljda i dunkel.

Det torde ligga i alla demokratiskt sinnade individers intresse att samtliga folkvalda har tillgång till så mycket information som möjligt i de frågor de är framröstade att besluta i eftersom ingen tjänar på bräckliga eller till och med irrationella överväganden av beslutsfattarna. Varken medborgarna, de berörda ledamöterna eller övriga fullmäktigeledamöter som söker vinna majoritet för sin mening.

Införandet av insynsplats i kommunstyrelsen skulle således leda till både en effektivisering och en besparing jämfört med systemet av idag. Det skulle dessutom innebära ett stort lyft för den kommunala demokratin i Uppsala.

Med bakgrund av ovanstående yrkar vi

- att Sverigedemokraterna erhåller en insynsplats genom en ledamot med närvarorätt i kommunstyrelsen i Uppsala kommun, samt
- att en ersättare för denne utses

Sverigedemokraternas fullmäktigegrupp

genom

Pavel Gamov (SD)
Gruppledare

Nr 76. Motion av Erik Pelling m fl (alla S) om att skapa Årike Storvreta KSN-2011-0480

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att inom ramen för nämndens ansvar för natur- och parkfrågor hantera frågan om att utveckla årummet i Storvreta, mellan Fyrisåns dalgång i väster och Storskogens skogslandskap i öster, enligt de ambitioner som beskrivs i den fördjupade översiktsplanen för Storvreta, samt

att därmed besvara motionen.

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V) reserverar sig till förmån för bifall till motionen.

Uppsala den 11 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Liv Hahne, Magnus Åkerman, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan, Cecilia Hamenius (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Frida Johnsson (båda MP) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Dessutom närvarande: Andreas Bergman, Simone Falk (båda M), Peter Nordgren (FP), Karin Ericsson (C), Irene Zetterberg (S) och Emma Wallrup (V).

Ärendet
Erik Pelling m fl (alla S) har i en motion väckt den 26 september 2011 föreslagit att dåvarande fritids- och naturvårdsnämnden får i uppdrag att i samråd med berörda parter ta fram ett program för hur ett Årike Storvreta med ett promenadstråk längs Fyrisån kan skapas. Se *ärendets bilaga 1*.

Remissbehandling
Motionen är remitterad till fritids- och naturvårdsnämnden som anser att motionen ligger i linje med de ambitioner som redovisas i den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Storvreta och som godkändes av kommunstyrelsen den 7 mars 2012. Detta under förutsättning att kommunfullmäktige antar planen. Se *ärendets bilaga 2*

Föredragning
I översiktsplanen (ÖP) som antogs i juni 2010 finns tydliga mål för att bevara och utveckla de värdefulla kultur- och naturmiljöerna längs Fyrisåns stränder. I ÖP står följande angående Storvreta:
”Nuvarande badplats i Fyrisån bör uppgraderas. En bred grönkil från Storskogen bör behållas från samhället i höjd med idrottsplatsen. Beredskap bör finnas för ytterligare expansion med idrottsytor och friluftsanläggningar.”

I FÖP Storvreta har ÖP:s mål vidareutvecklats och stämmer väl överens med motionärernas förslag. Detta framgår också av remissvaret från fd fritids- och naturvårdsnämnden.

Ambitionerna i den nu antagna FÖP Storvreta överensstämmer med den utveckling av området som föreslås i motionen. Ansvaret för att realisera dessa intentioner ligger inom gatu- och samhällsmiljönämndens ansvarsområde.

Ekonomiska konsekvenser
Gatu- och samhällsmiljönämnden har att hantera de ekonomiska konsekvenser som en utvecklingsplan för området innebär. En del av investeringarna bör kunna rymmas inom ramen för framtida exploateringar i Storvreta.

bilaga 1

Uppsala
socialdemokratiska
kommunfullmäktigegrupp

Uppsala 2011-07-21

Kommunfullmäktige i Uppsala

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2011 -09- 05
Diarienr KSN-2011-0480
93 Akt. 1

Motion till kommunfullmäktige

Skapa Årike Storvreta!

Storvreta mellan Fyrisåns dalgång i väster och Storskogens skogslandskap i öster beräknas växa betydligt från dagens 6300 invånare. I Storvreta med sina goda buss- och tågförbindelser finns goda möjligheter att skapa hållbara och attraktiva boendemiljöer för fler. Det är en välkommen utveckling men det kräver också investeringar i en god lokal service och en sammanhållen grön infrastruktur.

Fyrisån som rinner förbi omedelbart väster om Storvreta har potential att bli vad åstråket är i centrala Uppsala, det vill säga ett populärt utflykts- och promenadstråk. Området på båda sidor om ån från Ärentunavägens bro i norr till Ekeby Qvarn i söder rymmer många fina kulturhistoriska miljöer och naturvärden.

Tyvärr är årummet i Storvreta inte tillgängligt för vare sig Storvretaborna själva eller för besökare utifrån. Den tidigare populära badplatsen har legat i träda under många år och det finns inga iordninggjorda promenadstigar i den vackra men svårtillgängliga naturen längs den slingrande ån.

Att det behövs ett antal nya stigar för att bättre knyta ihop och öppna upp Storvretas fina miljöer för fler har varit känt länge. Att ge nuvarande och kommande Storvretabor ett vackert promenadstråk längs ån vore en bra början. Ett Årike Storvreta!

En promenadväg utmed ån skulle binda samman de befintliga promenadvägar/stigar som finns i Storskogen, vilka Friluftsfrämjandet och Storvreta IK tillsammans med kommunen har jobbat med. PRO Storvreta-Ärentuna har gemensamt med Sveriges Pensionärsförbunds lokalavdelning i Storvreta, SPF Norunda pekat på flera fördelar med en promenadväg längs ån i Storvreta:

- I de västra delarna av Storvreta bor många äldre som tycker att det är för långt att gå upp till IP men omnejd för att promenera i skogen.
- Den föreslagna vägen längs ån skulle vara tillgänglig från Fullerövägen vi d åtminstone 4 punkter (Ärentunaskolan, Stens stig, vägen vid Fullerö förskola samt vid Ekeby kvarn).
- Den gamla fina miljön vid Ekeby kvarn med anor från 1700-talet och det rikliga fågellivet längs ån skulle bli tillgänglig även för dem som inte kan ta sig fram i åkerkanter eller klättra över stock och sten.
- En gångväg längs ån skulle också vara en tillgång för våra skolor för undervisning i det fria och dessutom i ett intressant naturrum.

En lämplig första sträckning för en promenadväg längs ån är Ärentunavägens bro i norr och Ekeby Qvarn i söder. Vill man sen gå vidare finns möjligheten att via Ärentunavägen västerut över bron göra i ordning en stig som förbinder Ärentunavägen och gamla landsvägen söderut vid Kull Gränby mot Ekeby Qvarn. Det skulle också kunna vara möjligt att öppna upp gamla landsvägen norrut via Husby för att möjliggöra en cykelväg till Vattholma.

Storvretabadet är idag åter öppet för bad i ån och en upprustning är utlovad. I samband med detta bör kommunen tillsammans med det lokala föreningslivet och andra berörda gå vidare med att öppna upp ett promenadstråk i det omgivande årummet.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

Att uppdra till fritids- och naturvårdsnämnden att i samråd med berörda parter ta fram ett program för hur ett Årike Storvreta med ett promenadstråk längs Fyrisån kan skapas.

Socialdemokraterna

Erik Pelling

Kia Solid

Bengt Westman

Monica Östman

Bilaga

Uppsala KOMMUN

FRITIDS- OCH NATURVÅRDSNÄMNDEN

Handläggare
Agvald-Jägborn Mia

Datum
2011-12-19

Diarienummer
FNN-2011-0300

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2011 -12- 22
Diarienr KSN-2011-0480
43 Akt 4

Kommunstyrelsen

Remiss - Motion av Erik Pelling med flera (alla S) om att skapa Årike Storvreta

Motionärernas förslag är helt i linje med ambitionerna i den fördjupade översiktsplan (FÖP) för Storvreta som har passerat utställningsskedet och är på väg mot godkännande. Badet är för närvarande (november 2011) under upprustning och i FÖP-en föreslås bl.a. anläggning av ett gångstråk mellan samhället, badet och Ekeby kvarn samt en flytbrygga tvärs över ån vid badet, för att få en förbindelse till den östra stranden. En grov kostnadskalkyl är framtagen i samband med FÖP-en och åtminstone en del av kostnaderna bör kunna rymmas inom ramen för framtida exploateringar i Storvreta. Det är lämpligt att nu gå vidare med en mer detaljerad utvecklingsplan med kostnadskalkyl och etappindelning för hela å-stråket i Storvreta. Därvid måste även å-stråkets betydelse för rastande fåglar uppmärksammas.

Fritids- och naturvårdsnämnden konstaterar att motionärernas förslag ligger helt i linje med FÖP för Storvreta. Motionen bifalles och ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för handläggning.

Fritids- och naturvårdsnämnden

Ali Moulavi
Ordförande

Ann-Sofie Hååg
Sekreterare

Postadress: Uppsala kommun, Fritids- och naturvårdsnämnden, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 00 00 (växel)
E-post: fritids-naturvardsnamnden@uppsala.se
www.uppsala.se

Ink. 2012 -02- 21
Diarienr. KSN-2012-0453
Akt.bil. 1

Interpellation angående hyressättning i LSS-boenden

I UNT har det under den senaste tiden funnits artiklar angående kommunens hyressättning vad gäller boende i gruppbostäder, där boendet är ett biståndsbeslut i form av bostad med särskild service jml LSS

De personer som har beviljats detta bistånd är ofta personer med medfödda funktionsnedsättningar. Det innebär att de har den lägsta aktivitets- eller sjukersättningen. Sin inkomst har de inte kunnat, och kan inte, på något sätt påverka genom eget arbete eller pensionssparande. Bostadstillägg utgår, men det kompenserar inte hela i hyran.

I LSS-lagen och dess förarbeten stadgas tydligt att den enskilde inte skall ha extra kostnader till följd av sin funktionsnedsättning. Vidare att avgiften (för boendet) bör avse den enskildes privata bostad. Den enskilde bör däremot inte ha kostnader för gemensamma utrymmen och personalutrymmen.

I domar i denna fråga ända upp till regeringsrätten, nuvarande högsta förvaltningsdomstolen, har man valt att stödja sig på hyreslagen, och socialtjänstlagen (SoL). I SoL framgår att kommunen vid upplåtande av bostad får ta ut ersättning för allt som påverkar boendets värde. En dylik förslag till skrivning i LSS-lagen togs bort vid dess införande. Detta måste, tillsammans med att en funktionsnedsättning inte skall ge den enskilde merkostnader, ses som en indikation på att lagstiftarnas mening var att endast utrymmet för den enskildes privata bostad skall utgöra grund för hyressättningen.

Det är inte bara i vackra tal och i debattartiklar och insändare om att man stöttar personer med funktionsnedsättning som avgör hur man ser till dessa personers väl och ve. Det är i det praktiska handlandet. Här har vi i Uppsala kommun möjlighet att välja att fullfölja LSS-lagens intentioner istället för hyreslagen och domar till följd av denna, där utslagen inte står i samklang med LSS-lagen och propositionen som föregick denna.

Frågan har uppmärksammats på riksnivå. Men inte mycket händer. Statsrådet Maria Larsson har i riksdagen uttryckt som sin uppfattning att principen att en enskilds funktionsnedsättning inte skall få medföra extra kostnader är viktig att upprätthålla.

Med hänvisning till ovanstående är min fråga till kommunstyrelsens ordförande

Varför väljer kommunen att följa hyreslagen och domar i förvaltningsrätterna ang hyressättning i LSS-boenden istället för LSSlagen med dess klara intention att funktionsnedsättningen inte skall medföra extra kostnader för den enskilde.

Uppsala 10 december 2011

Liza Boëthius (V)

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2012 -03- 19
Diarienr. KSN-2012-0453
Aktbil. 2r

Svar på interpellation angående hyressättning i LSS-boenden

Bakgrunden till att en ny modell av hyressättning i särskilt boende togs fram i början på 2000-talet i Uppsala kommun, var brister i tydlighet kring hanteringen och att de hyror som fanns för likvärdiga boendeenheter varierade kraftigt.

Dåvarande Tekniska beställarnämnden fick i september 2001 i uppdrag av kommunstyrelsen att se över situationen, analysera behov av åtgärder och lämna förslag på förändringar. Rapporten från denna analys bearbetades sedan av Kommunstyrelsen (KS) och Fastighetsnämnden (FSN) och ett omfattande remissförfarande vidtog bl.a. yttrade sig Nämnden för vuxna med funktionshinder (VFN), Äldrenämnden (ÄLN) och Handikapp-föreningarnas samarbetsorganisation (HSO), innan KS 2003 beslutade att FSN i samråd med ÄLN, VFN och Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN) skulle ta fram ett slutgiltigt förslag. Detta förslag som innebar en rättvisare hyressättning för de boende och oförändrade hyresintäkter för kommunen togs av KS, 2004-02-04, vilket innebar att FSN tillsammans med VFN och ÄLN skulle genomföra de utarbetade förändringarna i systemet för hyressättning av särskilda boenden.

Interpellanten frågar varför kommunen väljer att följa hyreslagen och domar i förvaltningsrätterna angående hyressättning i LSS-boenden i stället för LSS-lagen.
Målet för kommunens hyressättning av särskilda boenden är som nämns i ingressen att skapa tydlighet kring hanteringen och att skapa rättvisa och jämlika kostnader för de som bor i jämförbara boenden.
Enligt vad som sägs i LSS vad gäller hyressättning är att jordabalkens (hyreslagen) 12e kap kan tillämpas under förutsättning att hyresgästen tillhandahålls ett utrymme som han disponerar ensam. Att de gemensamma ytorna tas med i värdesättningen av bostaden är skäligt enligt bruksvärdes-reglerna, som styr värdet för de boende.

Regeringsrätten har i två domar 3feb 2005 mål nr 212-04 och 420-04 sagt att även om ett boende "har beviljats enligt § 9 LSS inte hindrar att värdet av tillgång till personal, gemensamhetsutrymmen och andra förmåner beaktas vid hyressättning".
Flera studier visar att kommuner kan följa hyreslagen i de hyressättningar detta gäller, något som Uppsala kommun har gjort sedan 2004 allt i syfte att uppnå en jämlik och rättvis hyressättning, så att boendeenheter med samma storlek och standard i likvärdiga fastigheter får samma hyreskostnad.
I de kommunala handlingar som jag studerat i frågan har jag inte funnit några reservationer mot denna typ av hyresmodell, varför jag kan konstatera att stor politisk enighet råder i denna fråga.

Stig Rådahl (M)

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2012 -03- 13
Diarienr. KSN-2012-0533
Aktbil. 1

Vänsterpartiet

Interpellation om studievägledningen i Uppsala kommun

I Uppsala kommun avgör varje grundskola själv om och hur mycket SYV-tjänst de vill köpa. Under 2011 var snittet på grundskolan 712 elever/SYV, under 2012 är det 809 elever/SYV. För gymnasiet används ett riktvärde på 500 elever/SYV som skolverket rekommenderar, men för grundskolan finns inget önskemål om något riktvärde från alliansens sida utan det hänvisas till rektors ansvar.

Det ideala skulle vara att ha alla skolor hade den mängd SYV-tjänst som behövs. Behovet kan ju skifta rätt mycket från skola till skola, enligt samma resonemang som att skolor får strukturbidrag för att kompensera för ojämlika hemförhållanden. Det verkar dock osannolikt att behoven skulle ha minskat så rejält de senaste åren, och att de skiljer sig så mycket från behoven på gymnasiet.

Förutom att elevernas rätt till studie-och yrkesvägledning blir sämre, så påverkas förstås också SYVarnas arbetsmiljö. Många skolor har 10, 15 eller 20 % tjänst. Lägger vi då också till lite utbildningstillfällen och personalsamlingar så inser man att det blir väldigt lite tid på varje skola, och en väldigt splittrad tillvaro med dåliga förutsättningar att kunna göra ett bra jobb. Trots detta får SYVarna bra resultat i elevutvärderingar. Problemet är ju att eleverna inte vet vad de kan förvänta sig, och att många elever inte får träffa någon studie- och yrkesvägledare alls.

De skolor som ligger långt under riktmärket 500 elever/SYV skriver nämligen i avtalet med Teknik och Service att vägledningen inte gäller alla elever i årskurs 9, utan endast de mest behövande – något som rektor får ta ställning till vilka det gäller. Detta är ett problem för likvärdigheten för eleverna. Alla ska ha rätt till studie- och yrkesvägledning, men några elever har kanske däremot ett större behov, och behöver mer tid, än andra. I uppföljningen av policyerna för hållbar utveckling i årsbokslutet från Barn- och ungdomsnämnden för 2011 står att "*Det är tveksamt om kommunens skolor därmed kan ge det som lagen föreskriver.*"

Idag finns ingen undersökning av effekterna av den kraftiga minskningen av studievägledarresurser på grundskolorna. Som bokslutet också konstaterar är tänkbara effekter att elevernas val till gymnasiet blir sämre underbyggda och leder till studieavbrott och omval i onödan. Vissa byten, om de sker långt in på läsåret, medför ett extra år i skolan, något som blir kostsamt för både elev och skola. I värsta fall leder avhoppen till att gymnasiet inte blir av alls, vilket idag är ett stort hinder för att få arbete. Under läsåret 2010/2011 skedde 1256 avbrott.

Mina frågor till ansvariga kommunalråd är alltså:

Hur säkerställs elevers rätt till likvärdig vägledning, på både grundskola och gymnasium?

Hur säkerställs att Studie-och yrkesvägledarna får en god arbetsmiljö?

Lisa Skiöld

Lisa Skiöld (V)

UPPSALA KOMMUNSTYI KF 79 23 APRIL 2012
Ink. 2012 -03- 13
Diarienr. KSN-2012-0534
Aktbil. 1

Uppsala
socialdemokratiska
kommunfullmäktigegrupp

Uppsala 2012-03-07

Kommunfullmäktige i Uppsala

Interpellation till kommunalrådet Stefan Hanna (C)

Vad händer med cykelvägen till Ulva kvarn?

Önskemål om en cykelväg längs Fyrisån från Uppsala till Ulva kvarn har funnits i över 30 år. Lika länge har det funnits en stark önskan hos de boende i Bälinge att få en cykelväg till Uppsala via Ulva. Kloka politiker i Uppsala kommun insåg det stora värdet i en cykelväg och beslutade år 2004 att bygga en gång- och cykelväg med belysningsstolpar längs Fyrisån.

Beslutet överklagades av markägarna till Fastighetsdomstolen, som lämnade det utan bifall. Domstolen ansåg nämligen, att det var av väsentlig betydelse att cykelvägen skulle få byggas, att intrånget var marginellt på jordbruksverksamheten och att de olägenheter som framförts inte innebär att "synnerligt men" uppkommer. Markägarna drev det då vidare till Svea Hovrätt, som i november 2005 godkände Fastighetsdomstolens beslut. Därmed kunde den första delen av cykelvägen byggas, men den slutar i Klastorp, bara halvvägs till Ulva.

Lantmäterimyndigheten inledde sedan arbetet på att skapa förutsättningar för att bygga resten av vägen från Klastorp till Ulva. Man låter göra en sakkunnigutredning som konstaterar att cykelvägen har stort allmänintresse och skulle ge samhällsekonomiska vinster, men även att kulturmiljön inte påverkas, att markintrånget blir litet och att man får ökad tillgänglighet till naturmiljö. Myndigheten redovisade också att det finns ett behov av någon form av varningssystem vid start och landning.

På nytt överklagas Lantmäterimyndighetens beslut i augusti 2009, att fullfölja cykelvägen från Klastorp till Ulva. Den 31 januari 2011 konstaterar Fastighetsdomstolen, att cykelvägen är väsentlig och att den inte medför "synnerligt men" för jordbruksfastigheterna. Men samtidigt återförvisas ärendet till Lantmäterimyndigheten, för närmare utredning om bullerpåverkan och olycksrisker genom att vägen går nära flygplatsen. Där ligger frågan om cykelvägen nu.

Trafikverket kommer att inom några månader ha fullbordat den fina cykelvägen från Bälinge via Forkarby till Ulva kvarn. När det gäller den återstående etappen från Ulva till Klastorp har Lantmäterimyndigheten låtit utreda bullerpåverkan från flyget. I en ljudutredning utförd av Bjerking i augusti 2011 konstateras att risken för hörselskador är försumbar men att varningsskyltar bör placeras vi de berörda delarna

av cykelvägen för att påminna om att de kan komma flygplan. Vid passage av JAS Gripen föreslås ett blinkande varningsljus och en skylt som rekommenderar att man väntar tills planet passerat. När det gäller eventuella olycksrisker utgör försvarsmaktens stängsel runt Ärna flygplats redan ett fullgott skydd. Nu handlar det alltså om att Lantmäterimyndigheten snarast ska slutföra lantmäteriförättningen varefter Uppsala kommun kan starta bygget av cykelvägen.

I kontakt med Trafikverket har vi upplysts om att enligt ett ursprungligt avtal ska Trafikverket bekosta sträckan Bälinge-Forkarby-Ulva och Uppsala kommun sträckan Ulva-Uppsala. Eftersom Trafikverket nu uppfattar signaler om att Uppsala kommun inte har för avsikt att bygga den planerade cykelvägen från Ulva till Klastorp efter Fyrisån vill Trafikverket nu återgå till den regionala cykelvägsplanen som förutsätter att kommunen medfinansierar med 50 procent. Kommunen ska därmed bekosta hälften av kostnaden för sträckan Bälinge-Ulva, vilket innebär ca 3 miljoner kronor. Det skulle naturligtvis för kommunen vara mer förmånligt att hålla det urspungliga avtalet så att dessa 3 miljoner kronor skulle kunna utnyttjas för cykelvägen från Ulva till Klastorp efter Fyrisån.

I UNT den 21 februari ges en annan bild av läget genom att kommunalrådet Stefan Hanna (C) där påstår att Trafikverket saknar medel för att fullfölja sin del av avtalet. I artikeln påstås vidare att Uppsala kommun har inlett diskussioner med Försvaret och Länsstyrelsen om dragningen av cykelvägen "för att hitta lösningar så att en rekreationsväg med minsta möjliga intrång i miljön ska kunna skapas längs ån". Skälet till varför dessa diskussioner har inletts är helt obegripligt. Detta har redan gjorts synnerligen grundligt i samband med Lantmäterimyndighetens "Anläggningsförättning berörande Husbyborg 1:82" daterad den 2 juli 2009, en rapport som i närmast lyriska ordalag förordar dragningen längs Fyrisån. Dessutom var Länsstyrelsen och Försvarsmaktens synpunkter beaktade av Fastighetsdomstolen i dess beslut den 31 januari 2011, som enbart gällde frågor om bullerpåverkan och olycksrisker. Problem som alltså mycket enkelt kan åtgärdas med varningssignaler.

Den dragning av cykelvägen som Stefan Hanna (C) alldeles uppenbart i första hand arbetar för är längs väg 272. En dragning som är avsevärt längre och som kraftfullt avvisats i Lantmäterimyndighetens rapport år 2009, eftersom den omöjligt kan framställas som en rekreationsväg för Uppsalabor som vill besöka Ulva kvarn. Den skulle inte heller tjäna som funktionell väg för alla de Bälingebor, som skulle kunna tänka sig att cykelpendla in till Uppsala.

Med anledning av ovanstående är våra frågor till kommunalrådet Stefan Hanna (C) följande:

a) När skulle samtliga etapper av den planerade cykelvägen längs Fyrisån från Bälinge via Ulva kvarn till Uppsala kunna vara färdigställda?

b) Vi önskar att Du tydligt klargör vad som gäller i diskussionerna med Trafikverket.

c) Varför har Du initierat diskussioner med Länsstyrelsen och Försvaret i en fråga som redan avgjorts i Fastighetsdomstolen och där dessa myndigheters synpunkter redan beaktats i domstolens utslag?

Socialdemokraterna

Erik Pelling
Kommunalråd (S)

Carl Lindberg
Kommunfullmäktigeledamot (S)

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink. 2012 -03- 19
Diarienr. KSN-2012-0571
Aktbil. 1

Vänsterpartiet

Interpellation om äldres situation inom äldreomsorgen i Uppsala kommun

I tidningen 18 minuter kunde man läsa en kort notis om en allvarlig händelse på Dalbyhemmet i Uppsala som drivs av Förenade Care.

- Tre veckor utan toalettbesök! En 74 åring på äldreboendet Dalbyhemnet i Uppsala, som drivs av privata Förenade Care, fick inte hjälp med att gå på toaletten på tre veckor. När mannen fördes till Akademiska sjukhuset kunde läkare konstatera att han var nära att dö på grund av förstoppningen. Mannen hade fått upp maginnehåll som han andades ner i lungorna. Det var andra gången som mannen tvingades åka till akuten på grund att han inte fått gå på toaletten under flera veckor. *(källa 18 minuter 9 mars)*

För mig är en sådan situation mycket allvarligt och ovärdig äldre människor. Bristande omsorg och livshotande brist på vård borde inte få finnas i dagens äldreomsorg. Denna händelse väcker ett antal frågor och krav på åtgärder.

Många äldre befinner sig i en mycket utsatt situation och är i det närmaste totalt utelämnade till sin omgivning. Detta ställer mycket höga krav på medarbetare inom äldreomsorgen, men också på utförare och oss politiker.

Alla borde ha rätt till att känna trygghet i äldrevården. Den äldre själv har rätt att bli omhändertagen utifrån sina personliga behov, anhöriga ska vara trygga när deras närmaste bor på ett äldreboende, de anställdas ska uppskattas för sin arbetsinsats och skattebetalarna ska kunna veta att pengarna går till avsett ändamål.

För att äldre ska få en god värdig vård är det av högsta vikt att vårdpersonalen har rätt kompetens och att fler jobbar inom äldreomsorgen. Kvalitén måste säkerställas och arbetsmiljön för personalen måste bli bättre.

Det måste bli ett slut på skandaler och vanvården i äldreomsorgen. Vi i Vänsterpartiet vill att Uppsala kommun ska bli den kommun man vågar bli gammal i, en kommun där ingen ska behöva vänta i veckor för att få rätt hjälp.

Mina frågor till äldrenämndens ordförande är:

Vilka initiativ avser du att ta för att säkra att äldre får den kommunala vård och omsorg de behöver?

Vad avser du att göra för att utveckla kvalitetskontroller i äldrevården?

Jeannette Escanilla (V)

Uppsala 13 mars 2012